Nicolae C. Dinu

HOINAR PRIN ŢARĂ

PARTEA I

Departe de lumea dezlănțuită a orașelor.

Cap. 1 Călătoria solitară prin orașele țării.

Era o dimineață liniștită de toamnă cu aerul curat și cald, cu toate că plouase cu două zile în urmă. Mă aflam în concediu de odihnă și mă hotărâsem să merg la prietenul meu din Sibiu ,Maxim Comănici, pe care îl cunoscusem cu prilejul vizitelor pe care i le făceam fiului meu Petrus, pe timpul când acesta urma școala de ofițeri de transmisiuni.

Am pus valiza în portbagajul mașinii, iar după ce am încălzit motorul, am pornit-o spre București, cu gândul să folosesc apoi autostrada București-Pitești.

Nu m-am oprit nicăieri, iar Bucureștiul l-am traversat prin Șoseaua Ștefan cel Mare, relativ ușor, pătrunzând pe autostradă fără probleme.

Cerul era senin, iar soarele încălzea cu dărnicie pământul și aerul care devenise străveziu, încât îți insufla poftă de viață. Am simțit o ușurare în suflet, încercam să las în urmă necazurile mele personale și să mă detașez de toate, integrându-mă în peisajul de toamnă pe care îl străbăteam .

Autostrada cu panglica ei lată de asfalt, frumos delimitată pe benzi de marcajele făcute în cursul verii mă incita să măresc viteza și am făcut-o, de mai multe ori depășind 100 de kilometri pe oră, la care motorul aproape că nu se mai auzea. Navigam pe șosea ca pe o mare lină unde briza este răcoroasă , plăcută ca un zefir i nu se observă nici un val. Circulația era medie și nu punea nicio problemă, neexistând niciun obstacol în drum.

Abia în Pitești am oprit la o benzinărie unde am completat carburantul consumat, după care am mers fără oprire până la Rm. Vâlcea unde am intrat în parcarea din fața unui magazin de unde am cumpărat o sticlă cu apă minerală, după care mi-am continuat drumul spre Sibiu, ținta călătoriei mele.

Când am ajuns la Călimănești, Valea Oltului s-a deschis în fața mea întocmai ca o carte de poze, fiecare tablou văzut încântând privirea până la emoție. Munții Căpățînii și Făgărașului erau îmbrăcați ca de sărbătoare cu păduri colorate în verde-arămiu și violet, iar din loc în loc apăreau pajiști și poienițe cu iarbă și flori pe care păștеau oile albe; la poalele munților, în apropierea apei, se distingeau gurile tunelurilor și viaductelor prin care trenul intra și se pierdea în inima acelor coloși tăcuți, ca să reapară după alte minute pentru a reflecta razele soarelui de după-amiază. Apa Oltului curgea monotonă, împrejurând munții ca o veritabilă centură de siguranță , care le mângâie stâncile de granit, ducând cu ele la vale cântecele din Transilvania.

Am căutat un loc de parcare și l-am găsit la o intersecție unde pe un indicator rutier era menționat „Cozia" , alt loc încărcat de istorie și credință.

Așteptând să se mai răcorească motorul am continuat să privesc frumoasele priveliști care erau adevărate icoane ale naturii.

Pe la orele 14°° am oprit mașina în locul de parcare din fața restaurantului "Împăratul Romanilor" cu al cărui hotel mă obișnuisem și mi-am rezervat o cameră, apoi am ieșit să mă plimb prin oraș. Trecând prin fața muzeului BRUKENTAL, am văzut că este deschis și am intrat. Tocmai se formase un grup și era așteptat ghidul care să ne conducă prin încăperile unde erau expuse picturile din toate timpurile, cu excepția unui număr de încăperi care nu erau destinate publicului, lucrările fiind în renovare.

Am văzut multe lucrări celebre executate de pictori celebri : Michelangelo, Giotto, Tizian, Monet, Renoir, Picasso, Degas, Gogan, Pissara, P.Cezanne, El Greco, Velasqez, Rembrandt, precum și pictori români ca : N. Grigorescu, Tonitza, Pilință, Andreescu, C.Baba, etc.

Într-adevăr lucrările expuse aveau darul de a emoționa, de a fascina. Am văzut :"Răstignirea lui Iisus Hristos" de Brugel cel

Bătrân; „Scenă de vânătoare" de Rubens ;"Samson şi Dalila" , de A.Van Dyck; „Mama lui Rembrandt", de Rembrandt ; "Napoleon Bonaparte" , de L. David, considerat pictor al revoluţiei ; „Peisaj după furtună" , de Rubens; „Fuga lui Lothe" , de Rubens, la care am apreciat mult intensitatea culorilor şi naturaleţea cu care a redat groaza mistuitoare emanată de incendiul profilat pe fundalul imaginii, disperarea expresivă a fugarilor, dinamica întregii compoziţii, etc. ;nu lipsea nici „Lupta cu taurii", de Goya, un colos al Spaniei romantice, un mare talent şi un temperament fierbinte, violent şi plin de pasiune, având acel temperament al Andaluziei. Acest pictor redă mişcarea în continuitatea ei, nu o lasă înţepenită în veşnicie, ca în alte tablouri; personajele sale par să iasă din cadrul tabloului, parcă ar face un pas ca să se amestece printre oamenii obişnuiţi şi cu viaţa însăşi.

Majoritatea personajelor lui Goya sunt cerşetori zdrenţăroşi, femei bătrâne fără dinţi în gură, cu chipuri zbârcite întocmai ca nişte pergamente vechi, care întind mâinile lor slăbănoage spre trecători; apoi ţigănci cu rochii înflorate, cu şaluri pe umeri şi panglici pe fuste, dansând pe pietre cu picioarele goale sau ghicind în palmă, în cărţi sau cu ghiocul; taverne întunecoase unde se adună în jurul unor lămpi afumate tot felul de contrabandişti, ţigani sau ţărani, cu chipuri grosolan cioplite parcă din daltă, iar în jur când priveşti, parcă simţi în nări mirosul greu, aerul îmbâcsit din încăpere, năclăit de trupurile transpirate. Goya a mai pictat şi tablouri din care se revarsă dragostea, veselia, jocul, chitare şi bâlciuri de noapte.

De asemenea, Gauguin picta fete brune, cu picioarele scurte, dezbrăcate aproape goale, cu flori în păr violent colorate, care priveau din tablou, dând senzaţia că respiră uşor; pe faţa lor se citea expresia de mulţumire că trăiesc libere, erau încrezătoare, simple şi se jucau cu viaţa lor.

Bătrânul Rembrandt a fost pictorul care a reuşit să realizeze culori atât de complicate, încât ochiul omenesc nu este capabil să sesizeze nenumăratele nuanţe şi treceri, având semitonurile cele mai fine. El a

pictat multe femei goale.

M-a fascinat şi transparenţa ca de porţelan din tablourile lui Renoir.

Aproape toate operele expuse exprimau, în tonuri calde, frumuseţea nudităţilor şi atmosfera bucuriei de a trăi; blândeţea şi armonia caracterizau şi operele marilor maeştri ai Renaşterii italiene, apoi a pictorilor olandezi, francezi, precum şi ale pictorilor români.

M-au impresionat în mod neplăcut pânzele lui Brugel cel Bătrân, în care cei şase oameni lipsiţi de vedere mergeau unul după altul, precum şi tabloul aflat în fundul sălii, parcă şi mai puţin luminat, înfăţişând imagini din episoadele "Nopţii Sfântului Bartolomeu". Se vedea un zid înalt de piatră al unei case incendiate, iar lângă zid o baltă de sânge în care zăcea un bătrân cu gâtul tăiat; ochii sticloşi, îngheţaţi ai bătrânului erau îndreptaţi spre acel incendiu. Tot lângă bătrân se vedea un bărbat uriaş din a cărui privire de călău se revărsa fanatismul şi cruzimea fiarei sălbatice; cu mâna stângă acesta ţinea de cozi o femeie, iar cu dreapta un cuţit plin de sânge la gâtul ei. Femeia avea gâtul dat mult pe spate, iar la piept strângea un copilaş gol pe care încerca să-l ocrotească cu braţele şi cu trupul ei.

Deşi am văzut multe crime, accidente, grozăvii, în toată munca mea, tot nu-mi pot dezlipi privirea de la aceste imagini pe care le găsesc cutremurătoare.

Am ieşit din muzeu cu sentimentul că în viaţa mea avusese loc un mare eveniment a cărei semnificaţie încă n-o puteam desluşi.

Am mers la un telefon public şi l-am sunat pe prietenul meu, Maxim. A răspuns greu.

-Bună ziua! spun eu cu vocea schimbată.

-Bună! Cine sunteţi?

-Păi, măi Şogore, ai uitat de Constanţa? Eu sunt.

-Să trăieşti, Şogore! Unde eşti? mă întreabă el.

-Apoi, no, mă aflu direct în faţa muzeului Brukental.

-Cred că glumeşti!? spune el nevenindu-i să creadă.

-Ba, deloc.

-Atunci stai acolo că vin şi eu! Sunt în concediu de câteva zile. Ai picat cum nu se poate mai bine. Aşteaptă-mă acolo, că sosesc minten! Salut!

-Salut! Hai că te aştept.

Când a coborât din maşină, l-am întrebat:

-Unde este Moskviciul tău?

-Acasă. Mi-am cumpărat Dacia asta. Merge fain.

-Casă nu stăm aici, propun să mergem în faţă la „Împăratul Romanilor", să-mi văd şi eu maşina.

Aş vrea să mai întârziem un pic, să mai vorbim, că nu ne-am văzut de atâta vreme, m-a rugat Maxim.

-Am privit de sus, de pe pod şi am văzut acolo jos, parcă este un alt oraş, ceva mai patriarhal.

-Da, acolo a fost oraşul Sibiu, în mare parte, dar s-a dezvoltat pe parcursul anilor, în special de când s-au construit blocurile, magazine noi, totul a explodat în partea de răsărit, în unele cazuri fiind demolate casele mai vechi, mai şubrezite.

-Mergem puţin în cartierul vechi de jos?

-Mergem dacă vrei. Dar nu mi-ai spus când ai venit în Sibiu.

-Am venit acum două ore şi aproape trei sferturi, am răspuns, privindu-mi ceasul de la mână.

-Şi de ce nu mai sunat imediat? Ce ai făcut de când ai sosit şi până acum?

-Am reţinut o cameră la hotel, apoi am intrat în Muzeul Brukental unde am văzut nişte picturi celebre.

-Ai dreptate, sunt extraordinar de frumoase! A spus el, însoţindu-şi aprecierea cu o înjurătură pe şoptite.

Maxim avea o inteligenţă de fiară sălbatică, o înjurătură aspră şi amară, dar avea o inimă mare, fiind în stare să-ţi dea şi cămaşa de pe el şi un suflet nobil, nepreţuit.

-Îl priveam pe Rubens – reiau eu povestea despre muzeu – care reprezintă cea mai exemplară existenţă umană din câte am reuşit să

citesc până în prezent.

E drept că el a avut suficienţi bani care i-au permis să trăiască o viaţă de prinţ, înconjurat şi adorat de prieteni şi de familie. A fost ambasador şi pictor de geniu, a avut palate, a făcut călătorii, a fost primit de regi unde a fost tratat ca un egal al lor. Pot spune că a dus o viaţă pe care numai în vis şi-o pot închipui alţii, apoi a fost pictor al Caterinei de Medicis.

-Lasă-l pe Rubens să se odihnească, iar noi să mergem să-ţi arăt oraşul vechi şi mai ales, piaţa care este foarte bine aprovizionată!

Am pornit amândoi pe jos, trecând pe sub podul de pe care privisem ceva mai înainte. Lipseau trotuarele prin viaduct, trecerea fiind îngustă, era folosită numai pentru autovehicule. Mai jos strada s-a lăţit şi au apărut trotuarele, apoi o încrengătură de alte străzi, până când am ajuns în piaţa cu nişte hale mari, despărţite de clădirea care adăpostea şi administraţia pieţei.

Eu mă aflam, încă, sub imperiul atmosferei din muzeu şi mă gândeam că totul a fost fascinant. Mi-aş fi dorit să am toate acele opere de artă, nu cum şi le-ar dori un nabab, ci aşa ca o plăcere a sufletului şi pentru a cinsti memoria pictorilor care le-au creat.

-Cum ţi se pare oraşul? Mă întreabă Maxim, care a observat că nu scot nici un cuvânt.

-Este frumos. Aici se menţine acel aer medieval, iar sus este evident modernismul epocii, atât cât se poate.

Sibiul este un oraş vechi, cu splendide construcţii ale căror caracteristici arhitectonice încântă ochiul. Ele s-au născut în decursul vremii din alternanţele gustului.

Orgolioasa suită a construcţiilor lui nu înfăţişează numai o istorie măreaţă, ci şi o orientare a construcţiei mereu modificată, în căutarea noului, cu păstrarea tradiţiei.

Este ca şi când arhitecţii lui şi-au pus în gând să facă în aşa fel ca la fiecare sfârşit de secol Sibiul să-şi ceară dreptul la veşnicie.

Am continua să parcurgem străzile şi, tot vorbind, am ajuns la apa

Cibinului, unde străzile erau destul de înguste, pe care am întâlnit trei troiţe din piatră, care atârnau grele de picturi religioase. De jur împrejur se aflau case mari cu porţile ferecate şi ferestrele acoperite cu obloane mari din lemn pe exterior.

-Aici este cartierul Sibiel, mă avertizează Maxim, iar pârâul de acolo vine tocmai din munte, străbate colinele care-l mărginesc şi trece mai departe.

Priveam cartierul destul de curat, cu casele masive, de pe timpuri, construite după modelul german, ţara orgoliului social rafinat, dar care mai păstrau ecoul distinct şi delicat al unei măreţii stinse din trecut.

Îmi vin în minte acele imagini din trecut cu femeile îmbrăcate în rochii închise de la gât şi până la glezne, iar bărbaţii purtând pe cap joben, haine de epocă şi baston.

Dacă cineva ar fi avut atunci candoarea de a se expune dezgolit în societate, acest gest ar fi părut drept o cădere în animalitate, prin renunţarea la mediul de viaţă civilizat pe care îl reprezintă îmbrăcămintea. Femeile şi fetele purtau rochii cu dantele scumpe la gât şi mâneci, jupon, pantalonaşi şi alte desu-uri, încât era o mare osteneală să se îmbrace şi să se dezbrace, mai ales când purtau şi corset.

După plimbarea făcută în cartierul vechi al oraşului ne-am întors în centru, iar când am ajuns în faţa hotelului meu, am vrut să-mi iau rămas bun de la el şi să urc în cameră ca să fac un duş. Mă simţeam obosit de pe drum, deoarece parcursesem cu maşina peste 500 km.

-Ce zici dacă te invit acasă la mine? mă întreabă Maxim. Abia îmi cunoşti familia şi rămânem mai mult timp împreună.

-Vreau să fac un duş şi să dorm. Mă simt obosit de pe drum şi nici nu vreau să deranjez. Dacă vrei ne întâlnim din nou mâine de dimineaţă.

-Hai să ne înţelegem! La mine acasă nu deranjezi pe nimeni. Acolo poţi să faci şi baie nu numai duş, că am o casă măricică în care am

creat toate condiţiile. Cum să stai la hotel când ai un prieten în oraş? Sau nu mă consideri prieten? mai spune el, închizând un ochi cu gestul unui pişicher. Te rog să vii cu mine!

Ce era să fac? Am anulat rezervarea la hotel, mi-am luat valiza, pe care am pus-o în portbagaj şi am pornit pe stradă cu maşina, ţinându-mă aproape, în spatele Daciei lui Maxim. La câteva minute de mers era casa lui, la numărul 31 pe strada Galileo Galilei.

Aşa i-am cunoscut familia, respectiv pe Lenuţa, soţia lui şi cei cinci copii ai lui: Marioara, Lenuţa, Maxinel, Florica, şi Marian.

După ce au fost făcute prezentările, la un semn discret al lui Maxim, Lenuţa a ieşit din cameră şi s-a întors cu o tavă pe care trona o cană din sticlă plină cu un lichid difuz de culoarea mierii, având pe margini mărgele de chihlimbar care se spărgeau de pereţii cănii cu pocnete aproape imperceptibile auzului. Maxim a turnat în pahare, apoi a ridicat unul în sus ca să ciocnim.

-Noroc şi bine ai venit în casa noastră! a spus el.

-Noroc! Bine v-am găsit! Mă bucur că ţi-am cunoscut familia am mai spus, după care am tras o înghiţitură zdravănă din licoarea din pahar.

-Bună-i? m-a întrebat Maxim.

-!.....e bună, am răspuns eu după o lungă pauză în care trecusem prin mai multe stări: la început mi se tăiase de tot respiraţia, gata gata să mă înece tusea, apoi tot trupul mi-a fost străbătut de un val de căldură, apoi m-am liniştit şi am râs de întâmplare împreună cu ceilalţi din casă. Treptat m-a cuprins o moleşeală şi o uşoară ameţeală a capului, însă mi-a trecut repede, spre norocul meu.

-Ce s-a întâmplat?

-Eu am crezut că este o ţuică slabă, ca pe la noi, prin Dobrogea, dar îmi luase glasul.

-Este palincă, fiartă de două ori. Asta-i fruntea, cea care a curs prima la cazan, din această cauză este atât de năbădăioasă, a explicat Maxim. E băutură pentru bărbaţi, dar trebuie să fii obişnuit cu ea.

-Asta e, că eu nu prea obişnuiesc să beau.

-Te învăţ eu cât vei sta pe la noi. Acum hai să cinăm ce ne-a adus aici drăgălaşa mea soţie!

Masa a durat până aproape de miezul nopţii, după care am făcut un duş şi ne-am culcat.

A doua zi am reuşit să-i văd casa, curtea şi toată gospodăria lui Maxim. Casa era o frumoasă vilă cu etaj, cu mai multe camere, baie, bucătărie şi dependinţe, iar în curte avea coteţele de porci şi păsări, precum şi o mică grădina de zarzavat; în faţa bucătăriei de vară îşi construise un garaj din cărămidă.

În dimineaţa următoare soarele se plimba agale pe un cer senin aproape albastru, iar după ce am luat micul dejun, Maxim m-a invitat la o plimbare în oraş, fără maşini.

-Mergem cu autobuzul să ne mai clătim ochii şi să ne punem sângele în mişcare. Doar suntem în concediu, nu putem rămâne în casă! spune Maxim.

Am plecat, mai întâi, la gară unde voia să se intereseze de mersul trenurilor pentru o rudă de-a lor. Acolo am auzit, pentru prima dată, cântecul dedicat lui Avram Iancu, eroul revoluţiei de la 1848, care devenise un fel de semnal, după care se anunţa plecarea trenurilor, aşa cum este şi în Gara de Nord din Bucureşti.

De acolo am trecut pe la magazinul universal din centrul oraşului unde lucra fiica lor, Lenuţa, după care am ajuns pe strada centrală unde se afla şi restaurantul „Împăratul Romanilor" .

-Intrăm? mă întreabă Maxim.

-De ce?

-Aştept un prieten, cu care am stabilit să ne întâlnim aici, pe la ora 10.30.

-Este abia 9.40, mai este timp, îi arăt eu ceasul.

-Hai să intrăm că înăuntru e mai bine decât afară!

Am intrat. Înăuntru era linişte deplină, iar pe la mese se vedeau câteva persoane care-şi luau micul dejun.

Ne-am aşezat şi noi la o masă, iar dintr-un colţ mai întunecat s-a apropiat un chelner între două vârste, cu mustaţă groasă, purtând un şervet alb pe mână.

-Ce servesc domnii?

-Câte o ciorbă de burtă, dar mai deasă! comandă Maxim, care mă privea pentru a-mi cere acordul.

-De acord! răspund. Dar să ne aduci chifle, nu pâine .

-Ceva de băut?

-Câte 50 ml. Wisky, dar cu gheaţă şi lămâie!

În timp ce sorbeam ciorba de burtă, de masa noastră s-a apropiat un bărbat de vreo 50 de ani, blond, cu faţa rozie şi netedă, înalt şi bine legat, plesnind de sănătate.

Mulţi locuitori din Ardeal, în special cei din zonele de munte, datorează acea sănătate şi caracterul de nezdruncinat aerului tare, slanei şi palincăi din aceste locuri. Toţi sunt roşii în obraji, veseli şi calmi.

-Servus, Maxime! salută el vesel.

-Servus, şogore! Eşti singur măi Traiane?

-Eu sângur, şogore?! Îs cu fătuca de acolo de la masa de la fereastră. Văd că acum eşti ocupat, dar să treci pe la mine zilele astea să-ţi comunic ceva!

-Nu prea am timp acum, dar voi vedea.

-No atunci, vezi când ai timp, vin'o leacă pân'la mine, măi băiete, că am o surpriză să-ţi fac! Bine-i? De poţi vino şi azi până-n sară!

-Azi nu pot ca am o treabă cu dânsul, spune Maxim, arătând spre mine. Să ţi-l prezint: e un prieten tocmai de pe la Constanţa. Face-ţi cunoştinţă.

-Aaa! de la marea cea mare, mama noastră, zice el în timp ce ne strângeam mâinile. E fain acolo vara.

-Măi, şmechere, nu-mi prezinţi şi mie acel fain bobocel cu care eşti la masă? îl taxează Maxim.

-Ţi-oi prezenta-o altă dată. Ar fi bine să vii la mine acasă.

-Nu pot acum, repetă Maxim. Am treabă.

-Apoi dacă-i o treaba cu fusta, aia găseşti şi la mine. Să mă bată Dumnezeu dacă mint! Ce te uiţi aşa la mine?

-Bine. Vin cu proxima ocazie, a zis el râzând.

-Mă, tu nu întârzia prea mult, că surpriza nu te aşteaptă câtu-i natul! Dacă vii o să fie fain, că vreau să dăm un banchet la mine acasă. Va fi distracţie, mă, crede-mă!

-Vin şi femei, bag sama?

-Păi, tu cum crezi, măi şogore? Se poate fără femei, mă? Să ştii că de data asta vine numai inteligheţia oraşului, tot unul şi unul, înţelesu-m-ai?

-Ştiu că mai exagerezi uneori, dar te cred.

-Păi, să mă crezi, mă! Atunci când exagerez o fac intenţionat, mă, ca să văd viaţa altfel de cum o ştim noi şi să ne veselim, dar când e lucru serios, nu mai glumesc.

-Nu stai să iei un pahar cu noi?

-Ba, oi sta altă dată, dar nu acum când mă aşteaptă puicuţa la masă. No, servus! se înclină el şi pleacă.

-Este inginer pe la o fabrică de stilouri din oraş, îmi explică Maxim. E tare de viaţă, dar stă singur într-o casă naţionalizată, că e divorţat de vreo trei ani de soţie. No, că fainâ eşti, ţucu-te-aşi! a spus el, privind spre doamna care-l însoţea pe Traian, apoi s-a întors cu faţa spre mine.

-Ce zici, nu-i fainâ? Asemenea bobocel trebuie musai sărutat, strâns în braţe şi să-i cântăreşti valoarea. Aia e, şogore! a adăugat el, zâmbind mefistofelic.

Era într-adevăr o femeie frumoasă, înaltă, cu o siluetă aproape suplă, în vârstă de circa 35 de ani, îmbrăcată cu o rochie de dantelă. Avea nişte ochi verzi cu reflexe de smarald, uşor rimelaţi, iar pleoapele umbrite cu o tentă azurie, cu părul şaten spre blond, în bucle bogate care îi cădeau pe spate, iar fruntea îi era încadrată, ca şi obrazul ei catifelat de zulufii aurii. Buzele ei frumos conturate i se

deschideau într-un surâs abia schiţat, dar seducător. În total se prezenta ca o doamnă distinsă, de societate.

Simţindu-se observată, a aruncat şi ea o privire galeşă, tandră spre masa noastră, o privire răscolitoare, expansivă şi foarte entuziastă. Femeia era ispititoare şi plină de farmec şi graţie, iar corpul ei unduitor, ochii care tulburau cu apele lor de un verde limpede se armonizau aproape perfect cu vocea ei armonioasă de parcă ar fi cântat vorbele pline de alint şi chemare.

După ce a plecat Traian cu frumoasa lui însoţitoare, am ieşit şi noi din local şi ne-am plimbat pe strada principală cu magazine pe care localnicii o numesc "corso".

-Mi s-a părut un tip de treabă Traian, iar în ceea ce priveşte femeia este un norocos, deschid eu discuţia.

-Este un tip fain, dar nu e tocmai fericit. El voia să aibă copii, dar soţia lui nu era de acord. Poate tocmai din acest motiv s-au despărţit. Acum trăieşte singur, culegând nectarul din toate „florile" pe care reuşeşte să le cucerească.

-Avem noi copii destui şi pentru el.

-Să ne trăiască, să fie sănătoşi şi să ajungă nişte oameni de nădejde ai societăţii! a urat Maxim pentru amândoi, apoi a reluat zâmbindu-si în bărbi:

-Eu am vrut să-i fac ocupaţie soţiei mele, să nu aibă timp să se uite după alţi bărbaţi. Decât să cânte cocoşul altora pe gardul meu, mai bine să cânte al meu în toate ogrăzile unde există puicuţe înzestrate de Dumnezeu cu toate însuşirile feminităţii.

Am ajuns acasă în jurul prânzului. Din curte se auzeau guiţat de porci şi grohăituri.

-Hai să-ţi arăt porcii mei! zice Maxim.

Ne-am apropiat de coteţe, iar el a început:

-Ce vi s-a întâmplat, dragii tatei, de faceţi aşa gălăgie? Ia uită-te la ei cât îs de proşti! Au răsturnat teica cu mâncare, lichidul s-a scurs la canal, iar peste grosul mâncării au împins teica.

Tot vorbindu-le așa, porcii s-au apropiat de gardul țarcului și s-au liniștit.

-Mâine vreau să-ți fac o surpriză. Vreau să mergem la Rășinari să cunoști niște rude ale mele. Ești în concediu și nu poți spune că te grăbești să te întorci la Constanța. Să știi că nu pleacă de acolo, de la malul mării, dacă lipsești o vreme! N-o fură nimeni.

-Merg unde zici tu, Maxim, dar aș vrea să trec și pe la un fost coleg de școală, care lucrează aici, în Sibiu.

-Unde lucrează?

-La Miliție. Este șeful circulației pe județ.

-Păi, îl cunosc pe domnul colonel Brândușel.

-Îl cheamă Brânduță și e din București, iar soția lui este de prin zonă, nu știu sigur localitatea. Și dânsa este ofițer tot la Miliție.

-Găsim noi o zi să-l poți vedea.

A doua zi am pornit spre Rășinari cu autoturismul lui. Ne-am oprit la „Dumbrava Sibiului" unde am vizitat lacul și grădina zoologică, apoi am trecut pe la Muzeul satului, unde am văzut o serie de utilaje agricole vechi și nu numai, după care am mers în comuna Rășinari.

Am poposit la domnul Gheorghe, unchi al lui Maxim, oier din tată în fiu, care ne-a întâmpinat vesel, poftindu-ne în curte și în casă. Avea o casă trainică și o gospodărie curată și aranjată. Camerele erau mobilate cu mobile desperecheate, dar de calitate și în fiecare încăpere dușumelele, pereții, paturile și lavițele erau acoperite cu covoare și scoarțe țărănești, care dădeau încăperilor un aer intim și odihnitor. Într-una din încăperi se găsea o mică bibliotecă în care se odihneau câteva cărți cu filele îngălbenite, așteptând ca rafturile aproape goale să fie completate cu altele.

Ferestrele camerelor erau deschise, iar un vânticel le flutura ușor, aducând cu el mireasma dulceagă a reginei nopții și a trandafirilor de sub fereastră, care erau sclipitori în soarele de toamnă.

Am observat că toate casele din sat sunt bine clădite și întreținute, arătoase la vedere și prevăzute cu obloane groase din lemn care se

ridică pe exterior.

-Ai mai fost pe la Tilişca, la oi? îl întreabă Maxim.

-Am fost, că nu pot sta trei zile fără să le văd. Mâine mă duc acolo din nou, că îmi lipseşte unul din ciobanii pe care l-am avut vara asta acolo. A plecat la oraş să lucre acolo, că nu-i prea plăcea ciobănitul.

-Aveţi oi multe? îl întreb eu.

-Ei, multe! Am vreo cinci sute, dar mai am şi pe la rude.

-Dacă vii la vară la Sibiu, te duc şi la Tilişca să vezi cum trăiesc şi lucrează ciobanii de la munte, îmi promite Maxim, asigurându-mă că nu-mi va părea rău.

-Poate că voi veni pentru că aici, în Transilvania, mă simt bine, eliberat de grijile de acasă.

-Aşa spunea şi un domn care a venit în sat la noi ca să scrie o carte, intervine baciul Gheorghe. A stat aici cu chirie, într-o casă mai de la deal şi toată ziua vorbea cu oamenii din sat pe care îi tot întreba despre istorie şi despre viaţa lor. Era din Bucureşti. N-avea somn deloc. Pleca dis de dimineaţă pe la stânile din munte, uneori rămânea acolo câte două trei zile şi vorbea, mai ales, cu oamenii bătrâni, trecuţi de 60 de ani.

M-a întrebat şi pe mine câte ceva şi i-am spus. Mama mea, care trăia atunci, s-a îmbolnăvit şi el a aflat, nu ştiu de unde. A venit la noi şi mi-a spus s-o duc la Sibiu la un doctor Mircea pe care îl cunoştea el şi să-i spun acestuia că el m-a trimis. M-am dus şi o făcut-o bine pe mama că nu mai avea deloc snagă. N-a vrut să-mi ia bani, dar i-am lăsat o straiţă cu brânză şi făină de-a noastră şi o sticlă de doi litri cu palincă. Când o văzut doctorul pălinca, i se umeziseră buzele, bag sama că îşi închipuia cum va duce „uiaga" la gură plină de licoare.

Am stat mult timp de vorbă în casa lui baciul Gheorghe , şi am tras concluzia că era tipul de om căruia nu-i plăcea vorba lungă, iar când îl muncea o nedreptate parcă amuţea de tot. De câteva ori a apelat la diferite zicale pentru a-şi spune cifrat năduful lui: „Boul are limba lungă, dar nu poate vorbi, că ar face-o", sau „Să te fereşti de câinele "

care nu latră că acela muşcă, se dă pe furiş, atacă pe la spate". Apoi spunea de parcă vroia să tragă o concluzie:

-Aşa este şi câte un prieten necredincios, e ca o boală care roade adânc până te pierde.

-Păi, de , aşa-s oamenii, zice Maxim. Mai bine să-ţi spună de sute de ori că eşti rău şi al dracului, decât o singură dată, că eşti prost. Asta este principiul meu şi ar fi bine să faci la fel, că unii nu merită să te porţi omeneşte cu ei.

Nu prea înţelegeam la ce se referă, dar se părea că este vorba de ceva despre care aveau cunoştinţă amândoi.

-Cu cine mai locuieşti aici, baciule? îl întreb .

-Cu băbuţa mea. Acum îi plecată la o vecină să-i ajute să spele lâna. Ai bătrâni s-or „dus" acum mai bine de 5 ani. Mai am doi ficiori care lucră la oraş, în Sibiu, nu le-o plăcut oieritul, cum mi-o plăcut mie de când aveam zece-doisprezece ani.

-Nu te plictiseşti acolo, în munte?

-Nu. În munte nu eşti niciodată singur pentru că eşti înconjurat de copaci, gâze, flori şi păsări şi de toate făpturile lăsate de Dumnezeu. Poţi să le mângâi de departe cu privirea şi să le-asculţi, încât îţi aduce o bucurie fără egal. Să mulţumim lui Dumnezeu pentru tot, că EL i-a dăruit omului toate astea, dar mulţi nu ştiu a mulţumi pentru ele.

Sufletul nostru vine dinspre păduri. Noi cei din Mărginimile Sibiului când ne aflăm în pădure, tânjim după pacea şi armonia Paradisului, că în mijlocul ei te simţi de parcă te-ai afla în afara timpului. Mă întrebaţi de ce stau atât de puţin în sat? Apăi nu prea mai am ce face aici. Ai mei or plecat toţi „dincolo" , amestecându-şi lutul din trup şi somnul cu cel al pământului. Vin câteodată acasă şi merg la crucile lor din cimitir ca să-i întreb câte ceva ce nu pot face eu, ceva ce nu merge bine.

Istoria comunei noastre spune că din moşi-strămoşi ocupaţia locuitorilor a fost oieritul, la care s-a adăugat apoi, strânsul răşinii de brad, care i-a dat şi numele Răşinari.

Aici s-a născut Octavian Goga (poet) şi Emil Cioran (filozof, care a trăit la Paris), iar tramvaiul acela leneş care face legătura între Răşinari şi Sibiu, funcţionează din anul 1947 fără întrerupere.

-Ninge mult aici iarna? îl întreb eu când observ că iar tace, copleşit de gânduri.

-Da, ninge mult, zile în şir se acoperă munţii, dealurile, văile şi satele, iar atunci casele abia de mai pot fi văzute. Atunci oierii au mult de muncă cu fătatul mieilor .

În urma răspunsului său, în minte îmi vine poezia „Iarna", scrisă de marele poet moldovean, Vasile Alecsandri :

...."Ziua ninge, noaptea ninge, dimineaţa ninge iară!
Cu o zale argintie se îmbracă mândra ţară;
Soarele rotund şi palid se prevede printre nori
Ca un vis de tinereţe printre anii trecători.

Totu-i alb, pe câmp, pe dealuri, împrejur, în depărtare
Ca fantome albe plopii înşiraţi de pierd în zare,
Iar pe-ntinderea pustie, fără urme, fără drum,
Se văd satele pierdute, sub clăbucii albi de fum"...etc.

Ne luăm rămas bun de la baciul Gheorghe, cu promisiunea de a ne revedea la el, la stâna din Tilişca, în următoarele zile, apoi rămâne în faţa portiţei, privind în urma noastră.

Înainte de a urca în maşină mai privesc o dată satul, cu cele trei biserici ale sale care poartă hramul: Sfânta Treime, Sfântul Ilie şi Cuvioasa Parascheva, din care cauză este considerat „Voroneţul Ardealului".

Şi astăzi localitatea mai păstrează propria poezie şi aerul ei rustic: pe uliţele înguste mai vezi venind vaci de la cireadă, care mugesc şi împing cu botul în poartă ca să intre în curte; la fel şi caprele şi oile...

Răşinari continuă să respire pacea unei bunăstări neîntrerupte deoarece aici nu au existat gospodării colective, localnicii s-au ocupat

cu oieritul, fiind permanent pe păşunile din munte, mai ales la Tilişca, Jina, Sălişte, Poiana, etc.

Din truda lor, oamenii au durat case mari şi frumoase, în care întâlneşti un confort corespunzător. Răşinarii sunt oameni harnici, inteligenţi şi totdeauna bucuroşi de oaspeţi, deschizându-şi casele şi sufletul ca nişte gazde bune ce sunt.

Obişnuiesc să te întrebe dacă ai mâncat şi te ospătează cu ce au la îndemână, în raport cu ocupaţiile lor: lapte, unt, brânză, ouă, produse ale porcului pe care ştiu să-l prepare bine, precum şi cu palincă, acea ţuică nelipsită în casa fiecărui gospodar din Ardeal. Pe ei nu-i vezi pe acasă decât foarte rar, dar duminica merg la biserică şi se roagă şi participă la slujbe, apoi îi vezi pe la porţile lor mari de lemn îmbrăcaţi: bărbaţii în iţari albi din bumbac, cămăşi albe din acelaşi material, ţesute în război, vestă din dimie şi o pălărie mică, rotundă, tot neagră; în picioare poartă bocanci sau opinci, fiind încinşi la brâu, peste cămaşă, cu o centură lată numită chimir; Femeile au ie albă cu modele cusute cu mătase neagră, fuste negre şi basma tot neagră, iar în picioare poartă pantofi închişi la culoare. Numai tinerii au abandonat portul local.

A doua zi, imediat după micul dejun, am plecat în oraş împreună cu Maxim. Abia aşteptam să-mi întâlnesc fostul coleg. Pe Aurică Brânduşă l-am găsit în biroul lui, aglomerat de treburi. Şi-a făcut timp pentru a sta de vorbă, iar la plecare ne-a invitat seara la un prieten al său de familie unde urma să aibă loc o întâlnire între intimi.

-Nu ştiu unde să venim! l-am prevenit eu.

-Nu e nevoie să ştii pentru că voi venii eu să vă iau cu maşina, dacă-mi spuneţi adresa, s-a oferit Aurică.

În jurul orelor 20.00 ne-a sunat la poartă şi am plecat. Acolo încă nu începuse distracţia şi, după ce ne-au fost prezentaţi gazdele şi ceilalţi participanţi, am fost conduşi în curte unde am vizitat habitatul nutriilor, adevărate oaze de viaţa cu bazine de apă şi cuşti cu labirinturi pentru fiinţele jucăuşe cu blana înspicată sau culori plăcute

atrăgătoare.

A fost prima dată – şi ultima – când am mâncat carne de nutrie, dar compania a fost plăcută şi ne-am simţit bine, gazdele fiind persoane vesele, ospitaliere şi pricepute să creeze atmosfera necesară destinderii.

Lui Maxim i-a plăcut soţia lui Aurică Brâduşă pe care a observat-o de când am intrat în salonul în care am fost primiţi şi m-a întrebat:

-Cine-i tipa aia fainâ care sta aproape de oglindă?

-Sst! E soţia lui Brânduşă, îi spun eu în şoaptă.

-Ce dacă! Să ştii că e fainâ, măi şogore! Asta cu faţa ei prelungă, ochii negri neastâmpăraţi şi gura ei mică şi rotundă ar putea ajunge fără probleme „miss World" ca alea din Venezuela, Thailanda sau Paris.

-Taci, măi, pişicherule, că te aude careva! Doamna Brânduşă este mamă a doi copii şi este ofiţer.

Maxim zâmbea întocmai ca un motan care este mângâiat pe spate de cineva, iar el se întinde leneş, îndoindu-şi expresiv coada de plăcere.

-Păcat măi şogore. Viaţa e nedreaptă uneori.

În Ardeal se foloseşte destul de des cuvântul şogore , care ar însemna „vărule"; îl folosesc numai bărbaţii.

Nu i-am înţeles aluzia la „ viaţa nedreaptă", dar m-am gândit şi eu la soţia colegului meu şi îndeletnicirea acesteia. Pe atunci mai aveam şi eu o oarecare reţinere pentru femeile care îndeplineau funcţii bărbăteşti, mai ales în poliţie şi securitate, ştiind cât de dură şi de riscantă este această muncă plină de neprevăzut şi care cere să acţionezi prompt, cu sânge rece, uneori fără scrupule sau folosindu-te de perfidie, minciună, chiar şi unele manevre sadice.

Dintotdeauna am socotit femeia ca fiind o făptură sensibilă, posedând gingăşia unei flori care ar trebui să încânte privirile şi simţurile cu parfumul, frumuseţea, culoarea şi lumina ei.

Multe zile după aceea Maxim şi-a mai adus aminte de petrecerea

aceea şi mă întreba, ca din senin:

-Ce mai face „Brânduşa"?

-Las-o în pace, Maxime! E o femeie decentă, serioasă şi nu s-ar preta la glumele noastre.

În altă zi, după tot felul de activităţi casnice, am trecut în garaj unde am schimbat uleiul la cele două maşini (deci şi la a mea), după care le-am spălat cu furtunul cu apă. În timp ce le ştergeam, Maxim mă întreabă :

-Ai cules porumb vreodată?

-Da, pe vremea când eram copil. De ce întrebi?

-Eu aş vrea să merg în comuna Bogatu, unde m-am născut. Acolo mai am doi fraţi, fiecare cu gospodăria lui, dar lângă ei am şi eu un loc de casă cu o livadă de pruni, iar în altă parte un teren agricol unde am semănat porumb, bun pentru grăsunii mei din coteţ.

-Şi vrei să culegi porumbul?

-Da, iar dacă avem timp, să facem şi ţuica tot acolo la fratele meu care are tot ce-i trebuie.

-Păi dacă mă iei, bine-nţeles că merg.

-Plecăm de dimineaţă ca să gătăm până seara şi să ne întoarcem aici, acasă.

-De acord, îmi face chiar plăcere.

-Nu vom lucra singuri acolo, mi-au promis şi fraţii că mă ajută cu ce pot.

Cap.2 –Comuna Bogatu.

Am plecat dis-de-dimineaţă deoarece localitatea se află la distanţa de 50 km. faţă de Sibiu, dincolo de Ocna Sibiului, devenită o mică staţiune datorită lacului cu apă sărată, cu efecte tămăduitoare.

Ocna Sibiului este o localitate cuibărită între dealuri şi cuprinsă de o linişte aproape totală. Aici a fost ocnă de sare încă de pe vremea dacilor lui Burebista, iar sarea scoasă de aici, numită şi aurul alb, era transportată cu căruţele până la apa Tisei, a Mureşului sau chiar până la Dunăre, apoi la Marea Neagră, fiind exportată.

Este o aşezare preistorică –spun arheologii- dar a fost atestată documentar abia în 1263. Lacul format are apa sărată şi e adânc de 20-176m., cu izvoare termale şi nămol.

De la 1848 Ocna Sibiului a devenit staţiune balneară în care veneau stăpânitorii din Imperiul Habsburgic pentru a-şi trata bolile cu apă sărată şi nămol, apoi se distrau luni în şir la baluri somptuase.

Orăşelul are case mari din piatră, acoperite cu ţiglă roşie care străluceşte de departe în zare de pe acoperişurile ţuguiate, iar faţadele lor, în majoritate sunt îmbrăcate cu iederă verde.

Drumul judeţean Sibiu – Bogatu trece prin piaţa centrală a oraşului, după ce alunecă pe sub două podeţe din piatră. Vara, la ora prânzului, străzile sunt aproape pustii.

Tot discutând în maşină, făcând glume, nici n-am simţit când am ajuns în dealul din marginea comunei Bogatu. Maxim a oprit maşina în afara panglicii de asfalt şi m-a privit cu un zâmbet larg.

-De ce ai oprit? l-am întrebat.

-Vom coborî aici ca să adunăm ciuperci comestibile care se găsesc din belşug pe islazul din stânga şoselei. Ne-am împrăştiat pe islaz şi am început să le căutăm.

-Să fie numai aşa ca asta! mă avertizează Maxim, arătându-mi o ciupercă albă-rozie, grasă şi frumoasă, pe care tocmai o culesese.

-Am înţeles !

Intr-un sfert de ceas am reuşit să umplem o traistă de ciuperci sănătoase şi ne-am întors la maşină, continuându-ne drumul spre sat. Drumul judeţean împarte satul în două, lăsând în stânga lui un pâlc de case, apoi coboară într-o vale unde se află restul satului. Fraţii lui Maxim locuiesc pe deal, în acel pâlc de case, Vasile Comănici lângă şosea, dar aproape de intrare şi separat de celelalte gospodării (este despărţit de izlaz şi de câmp), iar Ionel Comănici mai jos, dar în dreapta şoselei, lângă o râpă, unde curge un pârâiaş.

Islazul începuse să capete culoarea toamnei târzii, iarba începuse să se usuce smocuri – smocuri, mişcată de palele unui vânt mângâietor care mirosea a vapori de apă

-Ce facem dacă plouă? l-am întrebat pe Maxim, în timp ce continuam să cercetez cu privirea cerul care începuse să se acopere cu nori negri, venind dinspre sud.

-Intrăm în casă şi bem ţuica pe care o vom fabrica .Doar suntem în concediu şi nu ne obligă nimeni să lucrăm la „normă". Mai întâi ne vom opri la fratele meu Vasile. Noi îi spunem Văsălie, dar sătenii l-au poreclit „Civilul".

Am înţeles repede de ce e poreclit „civilul" .Văsălie umblă îmbrăcat cu pălărie rotundă, fără boruri, cămaşă albă din in peste care poartă chimir, iţari tot din in şi la fel de albi ca şi cămaşa şi bocanci în picioare. Este portul ţăranului.

Încăpăţânarea lui de a purta acele haine când toţi din jurul lui se îmbracă altfel, am tradus-o că pentru el însemna mai mult decât respectul tradiţiei strămoşeşti, poate chiar o formă de protest împotriva unei lumi care- după părerea lui – o ia razna, cu pământ, case, obiceiuri, cu tot. Ne povestea cu năduf că are treisprezece copii, dar toţi au plecat la oraş, să trăiască domneşte, nici măcar unul n-a rămas lângă ei.

N-am mai apucat să-l întreb de unde-i vine porecla, deoarece am coborât din maşină şi Maxim a intrat pe poarta de lemn, înaltă şi lată,

vopsită în culoarea maron; în partea dreaptă avea practicată o portiţă, prin care am pătruns aplecându-mă puţin de spate. În curte ne întâmpină chiar gospodarul.

-Hai să trăieşti, Babule! I se adresează Maxim lui Vasile care este mai în vârstă decât noi. Ţi-l prezint pe prietenul meu de la Constanţa, aflat pe la noi câteva zile de concediu. Face-ţi cunoştinţă!

Ne-am strâns mâinile bărbăteşte pronunţând fiecare numele, apoi am intrat într-o clădire din partea stângă, cum se intră în curte. Încăperea era prevăzută cu o masă mare în mijloc, cu câteva scaune pe lângă ea, iar pe două laturi erau laviţe din lemn pe care te puteai odihni după masă.

Din curte a intrat pe uşă soţia lui Vasile cu o tavă în mână pe care odihnea o glajă (sticlă de doi litri) de ţuică, patru păhăruţe, iar în altă mână o farfurie cu slană. Le-a pus pe masă, şi-a şters mâinile pe şorţul pe care îl purta dinainte, peste rochie şi a întins mâna spre mine, apoi spre Maxim, făcând cunoştinţă.

Doamna Floare n-a întârziat prea mult în camera unde ne aflam, a ieşit şi s-a întors din nou, de această dată aducând o farfurie în care se afla o bucată mare de brânză şi o pâine mare, ardelenească, cât roata carului.

Mi-o amintesc pe doamna Floare cum tăia felii din pâine cu cuţitul, ţinând-o pe piept în dreptul inimii, după ce i-a făcut o cruce (crestătură) cu cuţitul pe partea de pe vatră.

-Hai noroc şi bine aţi venit! ne-a urat Vasile, ridicând unul din păhăruţele de pe tavă pe care le umpluse ochi.

-Noroc şi bine v-am găsit! am răspuns noi şi am băut din năbădăioasa palincă. De această dată gustam cu multă precauţiune să nu păţesc ca în prima zi la Maxim.

-Luaţi şi mâncaţi! ne îndeamnă gazda.

Am gustat puţin din bucatele puse pe masă, dar el insista.

-De ce nu beţi şi nu mâncaţi?

-Apăi am mâncat acasă, iar de băut nu prea putem bea că avem

treabă, trebuie să culegem porumbul, se justifică Maxim.

-Porumb îi puțân, îl gătați până la prânz. Luați și mâncați ca aveți destul timp! continua el să insiste.

-Lasă că dacă terminăm treaba ne întoarcem aici la masa de prânz! încearcă Maxim să negocieze în continuare, ca să putem pleca.

Am ieșit în șosea unde se afla mașina. De acolo se vedeau câteva case văruite în alb din partea de jos a satului. Am urcat în mașină și am continuat drumul, care a fost scurt, de câteva zeci de metri și iar ne-am oprit.

-Aici a fost casa bătrânească unde m-am născut și eu, spune Maxim arătându-mi o căsuță joasă din care mai rămăseseră două încăperi mici. Atât a mai rămas din ea după ce am plecat eu și familia mea la oraș, prin1975. Dacă mi-am făcut casă acolo, asta a rămas în paragină și-o mai folosesc pe post de magazie.

Am pătruns în curte, apoi am trecut printr-o mică livada de pomi fructiferi, la capătul căreia, în aceeași grădină se găsea o casă mai mare, cu poarta pe altă uliță.

-Aceasta este casa fratelui meu, Ion Comănici. Și el are poreclă în sat, îi zic oamenii de aici „filozoful" pentru că aduce cărți, reviste, ziare și citește, apoi le spune oamenilor din sat, aducându-le la cunoștință multe noutăți, le dă sfaturi, povețe... este de felul lui un om sfătos.

Grădina lui Ionel era mult mai mare și în ea își aflaseră locul multe soiuri de pomi fructiferi, predominând tot prunii, iar în partea din spate avea zarzavaturi.

Nu se vedea nimeni pe afară și Maxim a bătut la ușa de la intrare. A ieșit Ionel și ne-a poftit în casă unde nu era decât el și soția lui Ana.

N-ai mai plecat la serviciu? Îl întreabă Maxim, după ce am parcurs tot protocolul prin care am făcut cunoștință cu gazdele.

-Sunt în concediu de odihnă începând de luni și au trecut deja trei zile.

-Tot la „Drumuri Naționale" lucrezi?

-Tot acolo. Unde să mă mai duc acum? Sper să ies şi eu la pensie de la ei peste doi ani.

-Am venit să culegem porumbul şi să facem ţuica daca s-au copt prunele, explică Maxim. Cazanul merge?

-Merge. L-am probat ieri când am făcut şi eu un rând de ţuică. Şi prunele s-au copt bine, se poate face. Dacă tot ai venit, fă-o tu astăzi, iar eu o fac în altă zi, că nu mă grăbesc!

-Vreau s-o fac, dar mai întâi să culegem porumbul.

-Porumbul nu este mult, aşa că le poţi face pe amândouă în acelaşi timp.

-Cum să fac?

-Mai întâi culegem prunele şi le punem la fiert. La cazan rămân eu şi cu tine, iar ceilalţi pleacă să culeagă porumbul. Este acasă şi băiatul meu cel mare, aşa că vă ajută şi el la cules. Acum e plecat până în sat să caute pe cineva cu care are o treabă, dar se-ntoarce.

Ieşim în curte şi culegem câteva prune. Sunt coapte şi zemoase, albastre la culoare, dar pieliţa lor este argintie.

Greutatea lor a aplecat crengile pomilor, gata să le rupă.

Am luat coşuri şi într-o ora toate prunele care fuseseră scuturate au fost strânse şi depozitate în sala unde se afla şi cazanul de ţuică, după care eu şi ceilalţi care s-au adunat în curte am mers peste drum sa culegem porumbul. Când mai aveam puţin de cules, a început o ploaie repezită care ne-a trimis la adăpost. Unde ne puteam adăposti mai bine decât în încăperile unde se fierbea ţuica, iar cazanul de arama pufăia de zor.

Pe o plită dintr-o încăpere alăturată Ana, soţia lui Ionel, frigea ciupercile pe care presărase sare şi ni le aducea la cazan unde noi mâncam ciuperci şi beam ţuică caldă, direct din vasul în care se scurgea pe ţeavă.

Când a stat ploaia, am continuat sa culegem porumb până s-a terminat. Văsălie a strigat la noi sa mergem la ei acasă că a fost aşezată masa de prânz. I-am spus lui Maxim, dar el a refuzat.

-Mergi tu şi mănâncă, dacă vrei! Mie nu-mi este foame şi mai am treabă aici, cel puţin un ceas.

-Foame nici mie nu-mi este, dar să nu se supere omul că refuzăm să-i cinstim masa.

-Spune-le că venim mai târziu, când terminăm!

N-a mai fost nevoie să le transmit eu mesajul, că a plecat acolo Ana, care le-a spus ce trebuia.

Plimbându-mă prin grădina din spatele casei lui Ionel am văzut două morminte având cruci de piatră şi câte o fotografie pe ele, degradate de patima vremii. Trecând pe o cărare bătută pe care creştea o iarbă scurtă, m-am apropiat de ele şi am citit: Ion Comănici şi Ileana Comănici. Când m-am întors în casă l-am întrebat pe Ionel, fiind curios să aflu dacă este adevărat:

-Cine sunt cei doi îngropaţi în grădină?

-Părinţii noştri.

-De ce au fost îngropaţi în grădină şi nu în cimitirul local?

-Înainte nu am avut cimitir în sat. Abia acum câţiva ani a fost înfiinţat şi se află acolo, în partea de jos a satului. Până atunci pe la noi, pe aici, era obiceiul ca cei care pleacă „ dincolo" să fie înmormântaţi în curte, iar pentru părinţi se făcea totul ca ei să rămână în curtea în care au trăit, ca să poată merge copii lor la mormântul lor şi să le ceară sfatul de care au nevoie, să-i întrebe când nu ştiu ce să facă atunci când le este greu şi nu se pot descurca în viaţă. Nu se spunea că cutare a murit, ci :"românu' nost aplecat o ţâr' să moară, dar în realitate el se hodină aici în grădină".

-Şi au fost cazuri când aţi mers să cereţi sfat?

-Au fost. Noi am mers la crucea lor de mai multe ori şi le-am cerut sfaturi şi ajutor, dar ei nu ne-au spus nimic cu voce tare, se vede treaba că fie nu ne-au auzit, fie nu ştim noi să-i ascultăm ca să ne folosim cu ceva. Nimeni nu ştie care este adevărul, deşi obiceiul nu a dispărut, încă. În cimitir e greu să mergi la crucea celor de care ai nevoie când dai de necazuri, dar când îi ai lângă tine, paşii te duc

singuri în acel loc ca să plângi, să te rogi şi să le spui cât suferi. Asta este!

Aerul era curat după ploaie şi nu bătea nici un pic de vânt, aşa că am traversat grădina şi am ieşit pe poarta din spate, mergând până la râpă, pe fundul căreia susura un pârâiaş subţire care fusese alimentat puţin şi de ploaia care abia trecuse.

Privind satul din vale descopeream că printre casele vechi văruite cu alb, apăruseră altele, încă netencuite, a căror cărămida din roşie, ploaia o închisese la culoare, bătând în maro.

Am pornit pe izlaz, mergând prin iarba udă pe unde am dat de tulpinile uscate ale plantelor de leac: mentă, cimbrişor, coada calului şi sunătoare; daca era luna când ele sunt la maturitate, aş fi cules şi eu.

M-am întors când a apărut soarele după un grup de nori pe care un vânt de înălţime îi împingea spre răsărit. Razele lui încălzeau pământul, semn că şi toamna urma să se mai lungească.

-Ce faci? Unde ai fost? m-a întrebat Maxim care îmi ieşise în întâmpinare pe cărarea din gradina.

-Am ieşit puţin pe izlaz ca să mă plimb. În apropiere am văzut mult teren arabil, cred că şi aici se face agricultură?!

-Da, aşa este. În comună există gospodărie colectivă.

-Ai terminat cu ţuica?

-Da, am pregătit şi maşina de plecare. Acum vom trece pe la fratele meu, Văsălie, aşa cum i-am promis de dimineaţă când am venit şi să ne cerem scuze că n-am mai mers la masă.

Ne-am luat rămas bun de la familia lui Ionel, am urcat în maşină şi am pornit, oprind iar la poarta lui Văsălie, unde am pătruns amândoi în curte.

-No, aţi gătat treaba? ne-a întrebat acesta când am intrat în casă.

-Am gătat-o şi suntem gata de plecare, a răspuns Maxim.

-Da ce zor aveţi, doar ai spus că sunteţi în concediu?!

-Am muncit toată ziua şi am obosit, apoi prietenul meu de la

Constanţa cred că nu e obişnuit cu aşa muncă.

-Lasă-l că este încă tânăr şi în putere! Nu mă dau eu bătut că am ceva mai mulţi ani decât dânsul. Hai să cinstim o ţâr' de palincă!

-D'apăi eu nu beau, doar daca vrea dumnealui.

Am băut cu el câte un păhăruţ, ca să-i fac plăcere, apoi l-am întrebat:

-De ce îţi zic oamenii din sat „civilul"?

A râs o vreme, clătinând din cap, apoi a devenit serios şi a luat o poziţie semeaţă pe scaun.

-Pen'că eu îs sânguru' din sat care mai port costum d'aista popular, format din: cioareci, cizme, cămeşă cusută cu modele păstă care pun ilic negru şi mă încing cu chimir la mijloc păstă cămeşă; pe cap port pălăria asta rotundă, ia aista!, iar iarna port şi cojocul de oaie, răspunde el în grai pur ardelean.

-Şi pentru asta ţi se spune „civilul"?

-Da, pen'că ailanţi să poartă domneşte, cum îi acum, da mie-mi place portu' mieu, răspunde el cu convingere, fiind tare mândru de portul lui popular.

Văzând că nu mâncăm, nici nu bem, ne-a invitat în curte să ne arate gospodăria lui. Poarta mare de la stradă, împreună cu gardul, închideau o viaţă şi un domeniu necunoscut.

Văsălie era om gospodar şi mândru dar, credincios.

-Eu îs mulţumit de ceea ce am făcut. Prin muncă, cu mâinile aistea am făcut tot, împreună cu Floarea care mi-a fost alături şi mi-a născut 13 copii; toţi sunt mari şi au plecat după pâne prin diferite oraşe: unii locuiesc în Sibiu, alţii la Mediaş....ce să facă, aşa-i acum. Prin muncă obţii tot ce îţi trebuie, d'aia mă simt creatorul acestor bunuri, e ca un fel de magie, acea magie a muncii istovitoare şi permanente. Mie mi-o plăcut munca. Unde mai poţi găsi o desfătare mai mare ca în muncă, cu condiţia să nu fii mânat de la spate ca vita. Acum m-o găsit doctorul de la Sibiu că-s bolnav cu inima. Odată a vrut să stea, era gata să plec „dincolo", am stat în spital o vreme.

-Dumneata ai dreptate în ceea ce priveşte munca, pentru că în muncă, în creaţie, omul îl urmează pe Dumnezeu pentru care Creaţia a fost o desfătare supremă. Tocmai de aceea cere EL ca omul să fie creatorul bunăstării sale, să făurească bunuri, nu să trândăvească, am intervenit eu în susţinerea părerilor lui.

Ne-a condus, apoi, prin toată curtea. Totul fusese bine întocmit, simplu, dar cu pricepere, pentru a funcţiona de la sine şi să îndeplinească nevoile familiei.

În faţa clădirii unde mâncaserăm, se afla „ casa cea adevărată", cum o numea Văsălie, compusă din patru odăi şi o bucătărie, în care se găsea şi cuptorul de pâine.

Am trecut pragul înalt, pătrunzând în fiecare odaie, unde nu lipseau paturile înalte aşternute cu cergi, pe care se aflau stivuite alte cergi, iar deasupra lor un mare număr de perne pufoase, de mărimi diferite, puse una peste alta încât formau un fel de piramidă care se apropia de tavanul camerei. Peste tot era foarte curat, iar duşumelele din scândura rândeluită erau vopsite în culoarea vişinei putrede, din care încă mai emana un miros plăcut de eter si răşină. Într-una din camere, pe peretele dinspre răsărit se găsea o icoană a Maicii Domnului sub care era aprinsa o candelă atârnată în lănţişoare de aramă cănite (oxidate) de trecerea timpului; la ferestre aveau perdele albe, scrobite şi ghivece cu flori în toate odăile. Când am intrat în bucătărie am dat şi acolo de o candelă aprinsă, agăţată de un cui bătut în perete. Pe masă, sub candelă, acoperită cu o pânză groasă de in, odihnea o pâine mare, rotundă şi rumenă coaptă tocmai în uriaşul cuptor din fundul odăii, care ne privea de sub coaja lui dată cu var alb.

Pe o latură se afla o laviţă (un fel de canapea din lemn prevăzută cu spătar tot din lemn şi cu o ladă în partea de jos), iar deasupra pe pereţi, poliţe acoperite cu hârtie coloratâ, având tăiate pe margine diferite modele geometrice; deasupra lor se odihneau, frumos rânduite farfurii, străchini de lut, căni, ulcioare, oale, ceainice, tigăi, etc.

În partea din față a caselor din sat am văzut mulți brazi răsădiți de localnici, care crescuseră falnici, atingând înălțimi de zece-doisprezece metri. Văsălie a preferat pomii fructiferi.

Despărțită de casă printr-un gard mai scund, se afla curtea animalelor: în grajd avea două vaci mari cu lapte și viteii se apropiau de vârsta în care urma să fie înțărcați; în cotețul porcilor, compartimentat cum se cuvine, se aflau două scroafe cu purcei și alți câțiva porci de diferite mărimi. Urmau magaziile, cotețul găinilor, șura unde se țineau și nutreturile, apoi grădina plină de pomi fructiferi și via orânduită pe araci, plină de rod.

M-am despărțit de ei cu o impresie frumoasă și cu o doză de respect și de emoție, iar când mi-au spus că mă mai așteaptă pe la ei, am promis să revin.

Pe drumul spre Sibiu m-a apucat așa o moleșeală, că nu prea mai aveam chef de nimic. Munca fizică mă obosise, iar pe umeri încă mai simțeam locurile presate de greutatea coșurilor pline cu porumb pe care le cărasem.

Seara am încercat să mă eschivez de la masă, dar Lenuța, soția lui Maxim, a fost neânduplecată.

A doua zi ne-am odihnit, iar spre seară, stând cu Maxim în bucătărie unde Lenuța ștergea vasele pe care tocmai le spălase, acesta mi-a propus să ieșim puțin în oraș, ca să ne plimbăm.

-Hai, că în drum trecem și pe la șogorul Gheorghe! E un tip fain. Știi ce frumos cântă din gură? Maria, soția lui este verișoară bună cu mine, mamele noastre au fost surori. Hai, că ne întoarcem repede! insistă el.

-Merg și eu cu voi, sare Lenuța. Am eu o vorbă cu Maria și trebuie să văd cum facem.

-Mergi, dacă vrei! Numai ca eu am crezut că tu ai treabă, să faci mâncare, să speli rufe și mă temeam să te iau de la treabă, că-i păcat să-l întrerupi pe om, a spus Maxim, în timp ce îmi zâmbea discret și-mi făcea semn cu ochiul stâng.

-Mâncare am făcut, iar de spălat spăl sâmbătă.

-Bine! Atunci hai să mergem!

-Aşteptaţi-mă un minut să mă schimb si eu!

Am străbătut câteva străzi şi am ajuns în strada care poarta numele de Giusepe Garibaldi; la numărul 9 locuia familia Gheorghe Barac la care am poposit. Pe stradă, pe partea stângă cum mergi dinspre centru oraşului, aproape toate casele fuseseră construite la fel, după acelaşi proiect al consiliului local, păstrând stilul specific zonei, case mari, cu acoperiş înalt şi ţuguiat şi cu ferestrele prevăzute pe exterior cu nelipsitele obloane din lemn. De la poartă am trecut pe sub o boltă înaltă de viţă de vie, însoţiţi de Maria. În casa l-am găsit şi pe Gheorghe cu care am făcut cunoştinţă.

La fel ne-au tratat şi ei cu pită, slană, brânză şi nelipsita palincă. După vreo oră de discuţii, Maxim l-a rugat pe Gheorghe să ne cânte ceva, dar s-a lăsat convins după multe insistenţe. Când a început să cânte, vocea lui profundă, tunătoare, de o limpezime tulburătoare, dar melodioasă, a făcut sa se cutremure geamurile din ferestre. Deşi avea o voce necultivată, cântecele lui erau frumoase, în special doinele pe care le ascultam ca în transă, parcă auzeam foşnetul codrului, timp în care mi se părea că văd ca într-un film ce se derula pe ecran, cum coborau ciobanii de la munte cu turmele pe care le mânau spre câmpie, având în frunte măgarul împovărat de samar, iar pe laturi câinii jalonând cioporul de oi. În alte cântece îmi închipuiam scenele cu haiducii pe care parcă îi aşteptam să iasă în luminişul codrului cu flinta pe umăr.

Gheorghe Barac seamănă la vorbă, la voce şi chiar la fizionomie cu Drăgan Muntean – care ne-a părăsit – numai că primul este mai blond.

În drumul de întoarcere spre casa lui Maxim, le-am spus părerile mele apreciative despre Gheorghe şi m-am interesat, în amănunt, de familia sa.

-Maria lucrează la o fabrică de mase plastice, iar Gheorghe este

lăcătuş mecanic la „Scandia", fabrica de unde iese salamul de Sibiu. Au trei copii, toţi căsătoriţi. Dacă vom mai avea ocazia să-i vizităm până pleci, îi vei cunoaşte şi pe copii.

N- am mai fost la ei. Abia în vara următoare când am revenit la Sibiu , am reuşit să-i cunosc pe toţi.

Menţionasem mai înainte că Maxim şi Lenuţa aveau cinci copii. Cea mai mare era Marioara, care se căsătorise cu un tânăr din Cisnădie, sas(de origine germană), cu care locuia la părinţii ei, ocupând apartamentul de la etaj al casei. Era ospătară la o pensiune unde lucrau şi părinţii.

Urma după ea Lenuţa, o fată de 18-19 ani, care terminase liceul şi lucra ca vânzătoare la un magazin universal din centrul oraşului. Era frumoasă ca o icoană şi umbla smerită de ziceai că nu va trece mult şi va ajunge stareţă de mănăstire. Încercam s-o conving să susţină examen la o facultate, explicându-i cât de frumoşi sunt anii de studenţie, pe care greu poţi să-i uiţi, dar ea mă privea absentă, gândindu-se la ceva care era departe.

Avea o talie suplă si era înaltă, cu umerii largi şi drepţi, privirea mândra, impunătoare şi trăsături regulate; ochii ei negrii străluceau sub fruntea dreaptă, sub sprâncenele puternic desenate pe un ten auriu ca piersica, iar când era întrebată ceva, în obraji îi apărea o roşeaţă ca bujorul.

Lenuţa avea un nas drept, roman care străjuia două buze pline şi roşii. Numai ochii îi erau trişti uneori dând impresia unei priviri întoarse în interior. Părul ei şaten cu reflexe roşcate, frumos pieptănat, cădea uşor pe spate şi pe umeri destul de lejer, prins cu o bentiţă mai sus de frunte.

Cu prilejul altei vizite la ei am aflat că ea avea un prieten în ultimul an de facultate, iar când acela a ieşit inginer, s-au căsătorit.

Al treilea copil al lor era Maxinel, care se pregătea să plece militar, după care nu l-am mai întâlnit aproape un an de zile, apoi Florica, elevă în ultimul an de liceu şi Prâslea, Marian, elev în clasa a noua de

liceu şi portar al echipei de juniori a judeţului Sibiu; Marian este un băiat înalt, bine dezvoltat, dovadă ca antrenamentele îi făceau bine, copil frumos educat, liniştit şi prietenos.

... A sosit şi ziua când trebuia să mă întorc acasă la Constanţa. Afara era soare şi aerul era cald, deşi ne aflam în plina toamnă. De la ei am plecat în jurul orei zece dimineaţa, după ce mi-am luat rămas bun de la toţi ai casei. Am ieşit pe drumul naţional care avea sa mă ducă, din nou, prin Râmnicu Vâlcea – Piteşti apoi pe autostrada dinspre Bucureşti.

Când am ajuns în apropiere de staţiunea Călimăneşti – Căciulata, am oprit la un loc de parcare pentru a mai privi peisajele magnifice de pe Valea Oltului.

Soarele trecuse de zenit şi dogorea pe cerul senin, poleind natura cu lumina lui darnică. Valea se deschidea între cei doi munţi îmbrăcaţi de la poale până aproape de vârf cu păduri de foioase şi de conifere care se oglindeau în apa Oltului, aceeaşi apă care săpase odinioară deschiderea prin masivul Coziei şi Căpăţânei, după ce zăbovise mai întâi în încleştarea cu munţii Lotrului şi Făgăraşului cu care a dat lupte grele. Peisajul era de vis, amplificat şi de coloritul pastel pe care toamna îl pusese pe coroanele copacilor de la verde la maroniu, apoi violet închis, galben pal şi iar verde.

Apele Oltului treceau printre munţi, spălând stâncile abrupte roase de vreme, devenite cafenii, gri metalizat sau trandafirii; contururile lor amintesc de ruinele unor fortăreţe care au existat cândva.

Pe pantele line se vedeau câteva poieniţe pe care păşteau oile în pâlcuri rare, iar aproape de vârf îmi încânta privirea verdele crud şi etern al brazilor şi jnepenilor.

Fascinat de peisaj, uitasem să mai plec, dar tot privind spre poalele munţilor care parca se terminau în apă, am observat trenul care tocmai ieşea din tunel, continuându-şi drumul paralel cu apa Oltului.

Pădurea vuia de cântecul păsărilor care ciripeau vesel, după care se zbenguiau prin tufişuri şi prin ramurile, încă înfrunzite, ale copacilor,

în timp ce apele voioase şi jucăuşe ale Oltului treceau la vale, îngânând mii de şoapte în trecerea lor peste stânci şi peste pietre.

Mă simţeam liniştit. Trăisem câteva zile în libertate, aproape de natură, departe de grijile mele obişnuite.

Am urcat în maşină, am învârtit cheia în contact şi am pornit. Înserarea m-a prins intrând pe aleea blocului în care locuiam din municipiul Constanţa şi nu eram deloc obosit.

Am revenit la Sibiu în august anul viitor, reuşind să obţin un concediu medical de cinci zile. Vorbisem la telefon cu Maxim şi a promis că îşi va lua şi el câteva zile din concediu şi mă va însoţi într-o drumeţie pe munte. Când am ajuns spre seară la Sibiu, totul era pregătit.

Cap. 3 – În munţii Cindrelului.

Am plecat din Sibiu spre Tilişca în aceeaşi seară cu maşina lui Maxim, care a avut grijă să pună slană şi palincă în unul din rucsaci, precum şi două lanterne.

Când ne-am apropiat de stână am fost întâmpinaţi de un câine mare, ciobănesc, hotărât să nu ne lase să coborâm din maşină, până când s-a apropiat de noi baciul Gheorghe (B.G.), care l-a liniştit cu vocea lui domoală.

-Bine aţi venit! ne-a dat el bineţe.

-Bine te-am găsit, Babule! mi-a luat-o înainte Maxim, apoi ne-am strâns mâinile şi ne-a condus în cabana stânei, continuând să vorbească rar, domol, aşa cum vorbesc majoritatea ardelenilor, cărora nu le lipsesc cuvinte înţelepte.

În câteva minute totul a fost pregătit şi aşezat în rucsaci, pentru fiecare câte unul, iar cortul care urma să ne folosească de adăpost în caz de ploaie, l-a împachetat şi l-a legat împreună cu unul din rucsaci; B.G. a avut grijă să nu lipsească: toporul mare, o toporişcă, cuţitul de vânătoare şi puşca. „ Sunt ale ficiorului meu care lucră la oraş, iar în timpul liber este şi vânător. Le-am luat ca să ne apărăm dacă ne atacă vreo jivină", şi-a justificat el gestul.

Am stat multă vreme de vorbă toţi trei în faţa cabanei.

-Unde sunt oile? l-am întrebat eu.

-La păşunat. Au plecat imediat ce le-am muls de seara şi le mai aşteptăm spre dimineaţă ca să le mulgem din nou, apoi plecăm la drum.

-De când v-aţi stabilit aici?

-Cabana o am de mult, dar venim aici în primăvară şi plecăm în toamnă la saivan unde adăpostim oile. În fiecare an începem păşunatul când dă căldura, după Rusalii şi plecăm după Sfântul Dumitru, când dă bruma.

-Nu vă temeţi de sălbăticiuni sau de hoţi pe aici?

-Nu. Noi suntem învăţaţi cu pădurea şi nu putem trăi fără ea, aici în inima codrului ni-i puterea. Acest lucru l-am deprins de când eram copii, e obicei din tată în fiu. Pentru străini pădurea nu se arată prietenoasă aşa cum o simţim noi care i-am deprins toate tainele. În codru trebuie să vii fără gânduri rele, ascunse; acolo trebuie să păşeşti ca într-un locaş sfânt, aşa cum ai intra într-o biserică unde poţi să-ţi aduni gândurile şi să te rogi. În pădure poate trăi în voie numai cel care îi cunoaşte şi îi respectă tainele.

Lângă stână B.G. avea un ţarc unde ţinea porci mai mari sau mai mici; ziua erau slobozi, dar seara îi închidea în ţarcul aflat în paza câinilor. Toţi erau negri şi cu guler alb la gât, probabil o rasă regională.

-Ce le dai să mănânce? am fost curios să aflu.

-Cucuruz (porumb), tărâţe, pâine înmuiată în zer, iar în loc de apă le dau tot zer. Ziua pasc şi rămă peste tot că au loc destul şi găsesc ghindă, rădăcini şi altele.

-Asta este bâtul dumitale? arăt eu spre un ciomag de corn cu fier la partea de jos şi nişte încrustaţii aproape de capătul rotunjit de unde era ţinut cu mâna.

-Da. Îl iau cu mine că în el am nădejdea.

Am luat pături şi ne-am culcat afara pe iarbă, dar n-am putut adormi imediat. Aerul nopţii era tare şi un pic chiar rece, dar mă simţeam bine, ascultând foşnetul pădurii din apropiere, stăpuns din când în când de câte un ţipăt de pasăre. În apropierea mea se cuibărise în iarbă, lângă sălaşul oilor, câinele Bobi, preferatul lui B.G. Înainte de ivirea zorilor ne-au trezit oile care fuseseră aduse la strungă pentru mulsul de dimineaţă. B.G. a trecut la muls cu ceilalţi ciobani care-i erau ajutoare, iar eu şi Maxim priveam la ei şi ascultam ţârâitul laptelui în coferele din lemn. Au terminat când s-a luminat bine de ziuă, apoi oile au plecat iar în munte, după ce B.G. le-a dat celorlalţi instrucţiuni pentru timpul cât el v-a lipsi.

-De ce ţineţi atâţia câini la stână?

-Câinii sunt buni la oi şi aşa trebuie să fie, mi-a răspuns B.G. Ei apară turma de lupi, de urşi şi de alte răpitoare. Le-am pus la fiecare la gât câte o curea pe care au fost fixaţi colţi din sârmă de oţel, iar când se luptă cu lupii, reuşesc să-i biruie, punându-i pe goană plini de răni şi scheunând jalnic de durere, încât multă vreme nu se mai apropie de turmă. Oile nu au nici vederea, nici mirosul prea grozave şi atunci trebuie apărate de oameni şi de câini; oaia este animalul cel mai blând, dar şi cel mai prost şi mai neajutorat. Viaţa de oier este grea, domnu' meu. Toată iarna trebuie să le hrăneşti cu nutreţuri în saivan, să le cauţi de boli şi să le aperi, iar în timpul fătărilor trebuie să fii mereu în mijlocul lor. Fătatul mieilor ridică multe greutăţi: fiecare miel nou născut trebuie căutat, apoi i se înseamnă o ureche, după care i se caută mama cu care este pus în legătură, dacă singur nu o poate face, laptele fiind singura lui sursă de hrană. Lâna de la coada oilor se murdăreşte de excremente şi atârnă în şuviţe tari, care fac rău atât oilor, cât şi mieilor care caută ugerul mamei pentru a se hrăni. De aceea toate oile trebuie tunse în acea zonă cu multă grijă, îngrijitorul fiind obligat să suporte murdăria şi mirosul urât.

Îl priveam pe B.G. cum explica toate acestea rar, cu detaşare. Îi stătea bine în portul lui ardelenesc, de oier de munte, cu iţari, cămaşă lungă pe dinafară peste care încinsese un chimir lat cu bumbi de aramă din loc în loc, ilicul negru din dimie groasă, pălăria rotundă fără boruri şi bocanci în picioare. Pe frunte avea câteva riduri adânci, aproape paralele între ele, parcă erau nişte valuri line, iar faţa îi era arsă de soare; peste ea trona o mustaţă aproape blondă, cât o vrabie de mare.

-După aceea se aleg mieii şi oile sterpe, continuă Maxim care încerca să vină în ajutorul lui B. G.

-Da, iar când dă colţul ierbii, trebuie sa iei tot „calabalâcul" şi să duci oile în munte unde cauţi să fie iarbă suficientă pentru că altfel nu dau lapte destul şi înseamnă că ai muncit degeaba. Acolo stai cu ele până la Sfântul Dumitru, că după ce dă bruma iarba nu mai e bună.

Pentru ca să aranjezi o stâna la munte nu-i uşor, că ai nevoie de multe pentru ca să îngrădeşti ţarcul oilor apoi cabana, butoaie pentru apă, pentru zer, putini şi alte vase pentru lapte, pentru brânză şi pe toate trebuie sa le cari cu tine. Unii au căruţă cu cai, cum avem şi noi, ca să le putem transporta, ori de câte ori se face mutarea în locuri cu păşuni mai bune. O turmă aşa ca a noastră trebuie să fie îngrijită de cel puţin trei ciobani, care să aibă patru – cinci câini de pază şi de ajutor.

-Cred că micuţul cel negru de acolo este cel mai important dintre toţi. L-am văzut că munceşte cu hărnicie, deşi nu e mai mare decât o pisică, am spus eu.

-Care? Guţă? Dacă n-ar fi el turma ar avea nevoie de încă doi oameni şi poate tot n-ar fi suficient. Guţă are mare grijă să ţină permanent turma strânsă la un loc. El nu lasă nici o oaie să se rătăcească ci dimpotrivă, ştie să le îndrume în direcţia în care vede că pleacă ciobanul aflat în fruntea turmei. Este un câine tare deştept, nu trebuie să-i spună cineva ce să facă.

-L-am văzut. Este foarte ager şi activ.

-De aceea costă şi foarte mult un astfel de căţel. Pe aici se vinde cu preţul valorând cinci – şase oi, poate şi mai mult' dar merită banii.

Mie-mi plăcuseră şi câinii mari, lăţoşi, dar şi măgarul cafeniu care păştea liniştit, iar din când în când dădea „ora exactă", printr-un răget sacadat şi în octave înalte, terminate întotdeauna cu un sughiţ ascuţit.

... Ne-am spălat pe faţă şi pe mâini, apoi am mâncat o bucată de pâine cu slană şi brânză, după ce am băut câte un păhăruţ de palincă, iar la urmă am băut câte o cană de zer proaspăt şi rece pe care B.G. îl ţinea într-o putină de lemn la răcoare în magazia din cabană.

După ce ne-am luat rămas bun de la unul dintre ciobanii tineri rămas să păzească stâna şi cabana, am pornit spre poalele muntelui având fiecare un rucsac în spate. Câinele Bobi parcă ştia exact unde vom merge, că s-a şi instalat în frunte, luând poziţia de observator şi călăuză. B.G. ţinea foarte mult la el, socotindu-l puternic şi bătăios în

lupta cu lupii.

Înainte de a intra în pădure am privit spre creste unde se vedeau bine umerii muntelui, apoi vârful înalt terminat cu un pisc de piatră inaccesibil pentru om.

Când am pătruns în pădure am dat peste o reţea de poteci întortocheate, şi în gând mi-am zis :"Greul abia acum începe". Mai târziu am avut prilejul să constat că avusesem dreptate să gândesc aşa, deoarece pe coastele pline de iarbă ale muntelui cărările erau multe şi destul de înguste. Ne-am afundat în pădurea de foioase, destul de deasă încât razele soarelui nu puteau pătrunde până la sol. În pădurile mari simţi întotdeauna ceva tainic, copleşitor. Este locul în care omul pare o fiinţă ne însemnată, pierdută în imensitate. În munte şi distanţele sunt înşelătoare, chiar şi în cazul în care ai suficientă vizibilitate din locul din care priveşti.

Vegetaţia abundentă şi coroanele bogate ale copacilor care se îngemănau, strâns unite deasupra noastră, grăbeau apropierea nopţii. Întinderile împădurite ale munţilor mă învăluiau copleşitor şi mă pătrundeau până în fundul sufletului, iar o tainică putere parcă îmi lumina ochii. Când am ieşit din desimea pădurii am descoperit, spre surprinderea mea, că nu se apropia noaptea, mai aveam destul timp până să se sfârşească ziua.

Cerul înalt şi îndepărtat era atât de nemărginit şi de senin, iar, cât puteam vedea cu ochii mi se părea că văd o minune.

Am dat, apoi, de un povârniş lung pe care l-am urcat în grabă. O boare răcoroasă vine din munte trezind în noi vechea iluzie a aventurii dragostei şi acea nebunie sinceră de a străbate munţii împăduriţi, cu vietăţile lor tainice şi apele susurând molcom printre pietre şi grohotişuri, după care se adună în minuscule lacuri în care se oglindesc coroanele copacilor din jurul lor.

Soarele cobora spre apus, iar vântul mişca ramurile copacilor, făcând să foşnească frunzele în frecarea lor. Nu urcaserăm prea mult şi văzusem destule. Aproape de piciorul pantelor dădusem de un

pârâiaş care susura vesel printre sălcii albe şi arini, cu apa limpede şi unduitoare, care se ascundea, din loc în loc, pe sub pietre.

Vara în codru este foarte frumos. Răşina miroase puternic, însoţindu-te pe distanţe mari. În poieniţe aerul este cald, fiind mereu sub razele soarelui, iar la umbra deasă a copacilor răcoarea este binefăcătoare. Vântul leagănă uşor pinii zvelţi, dar vuieşte când trece prin coroanele dese ale bătrânilor stejari, pe ale căror trunchiuri robuste creşte muşchiul pufos ca un covor moale maroniu – verzui.

Dincolo de vârfurile copacilor cu frunza care începea să se cănească, cerul părea o oglindă de cristal.

Departe, spre asfinţit, soarele aidoma unui glob de foc uriaş părea să ascundă în el făgăduinţa unei seri din ce în ce mai frumoase.

Tot urcând povârnişul am dat de un alt pârâiaş care se strecura zglobiu printre pietrele din prundiş, dar zgomotul lui era absorbit de frunzişul copacilor. B.G. s-a aplecat, a luat apă în pumni de mai multe ori şi a băut, apoi s-a spălat pe faţă, lăsând să i se prelingă apa pe gât şi pe cămaşă. L-am imitat şi noi. A scos bidonul şi l-a umplut cu apă rece. Mai la vale, Bobi lipăia şi el din apa limpede şi rece. După încă vreo sută de paşi am dat peste un tăpşan cu iarbă deasă şi un covor de flori pitice.

-Ce facem ? urcăm sau rămânem aici? întreabă B.G.

-Să rămânem aici în poiană, să nu ne prindă noaptea în desişuri! am fost eu de părere, simţind că m-a cam ajuns oboseala.

-Să mergem mai departe de apă! Nu e bine să fim prea aproape, fiind o sursă pentru sălbăticiuni şi am putea avea neplăceri, explică B.G., care văzuse deja pe sol nişte urme de animale.

Ne-am oprit în mijlocul poienii unde am instalat cortul şi apoi ne-am aşezat pe iarbă şi am mâncat.

-Facem focul? întreabă Maxim.

-Facem mai târziu, dar acum ar fi bine să mergem să aducem nişte vreascuri până nu se întunecă.

Spunând acestea, B.G. s-a îndreptat spre pădure, iar Maxim l-a

urmat, lăsându-mă singur în poiană. Priveam spre asfinţit unde soarele cobora cu rugul lui de flăcări, pentru a merge sa răsară în altă parte. Mi-a plăcut apusul de soare, dar mai mult iubesc răsăritul lui care ne mângâie zilnic cu razele lui cu care deşteaptă la viaţă întreaga natură ca pe orice început. Luminişul din poiana în care mă aflam mi-a adus aminte de pârâiaşul pe lângă care trecusem mai înainte şi posibilitatea venirii la apa a animalelor. Am căutat puşca şi am scos din rucsacul lui B.G. două cartuşe pe care le-am pus alături, fără sa le introduc pe ţeavă. Continuam să privesc spre marginea pădurii unde crengile copacilor coborau până aproape de pământ, dar nu vedeam nimic.

Stelele începuseră să răsară una câte una şi să-şi ia fiecare locul pe cer şi mă priveau de sus tăcute; în depărtări o stea obosită a traversat cerul, lăsând în urmă o coadă groasă, apoi s-a stins în cădere spre apus.

În jurul meu era linişte deplină, doar un firicel de vânt mai adia pe deasupra ierburilor, mişcându-le încet. M-am gândit că B.G. avea dreptate. El ştia bine ce înseamnă să ai de-a face cu fiarele pădurii, care-i ieşiseră în cale de mai multe ori, după cum ne spusese, fiind nevoit să-şi apere viaţa, dar nu s-a lăudat niciodata în sat că a avut necaz din care a scăpat teafăr. Poate aşa trebuie să fie pentru oamenii care trăiesc în munte? Ei trebuie să fie oricând pregătiţi să facă faţă primejdiilor de orice fel impuse de lupta pentru existenţă. Aşa devin fireşti şi viaţa şi moartea, precum sunt şi munca, hrana, somnul sau dragostea.

Când s-au întors cei doi avea fiecare câte un braţ mare de lemne, iar în urma lor venea şi Bobi, fluturând vesel din coadă.

-Am aprins focul care a început să scoată fum apoi flăcări din ce în ce mai înalte, însoţite de trosnete şi scântei.

-Ai scos puşca? m-a întrebat B.G. râzând. Teama.

-Da. Aţi plecat amândoi împreună cu câinele, iar eu am rămas singur aici. Am scos-o, am verificat-o şi am pregătit-o, pentru orice

eventualitate. Puţin mai înainte de a vă întoarce am avut şi un vizitator.

-Ce a fost? întreabă Maxim.

-O bufniţă care a fâlfâit din aripi în spatele meu, apoi să prăvălit peste un iepure care căuta şi el de mâncare în poieniţă. Se spune că teama amplifică zgomotele. Cum şedeam eu pe iarbă cu faţa spre cort, am auzit un fâlfâit puternic în spatele meu, care m-a făcut să mă culc la pământ, dar când m-am uitat spre locul de unde venise zgomotul, bufniţa tocmai s-a ridicat, cu iepurele în gheare şi continua să-l lovească cu ciocul în cap. Am urmărit-o până s-a pierdut în pădure.

Ne-am aşezat toţi în jurul focului care se înteţise şi limbile flăcărilor se ridicau tot mai sus, luminându-ne feţele, iar pe faţa lui B.G. jucau şi –i făceau ochii să lucească.

-Când urcam astăzi am observat câtă frumuseţe se ascunde în această pădure şi cât de tăcută şi ,de asemenea, câte taine zac în ea, am deschis eu discuţia.

-Pădurea este vie, domnul meu! decretează B.G. Ea este alături de noi, ne apără, ne hrăneşte şi ne dă adăpost în caz de nevoie. Ea este ca un leagăn la care ne întoarcem mereu până în ultima clipă a vieţii. Aşa am gândit mereu noi, oamenii de la munte.

Până când să se întunece, dinspre pârâu au început să se audă ţipete şi lătrături sau ceva asemănător.

-Au început să se adune animalele la adăpat, ne atenţionează B.G. continuând să asculte zgomotele.

-Tare sunt curios să le văd, am spus eu.

-Nu se cade să le deranjăm şi, în plus, pot fi printre ele şi animale de pradă care pot produce neplăceri. Ele simt de la distanţa mari, deci nu pot fi văzute nici măcar de departe fără să te vadă. Pădurea ascunde multe pericole, de aceea călătorul care se încumetă să se avânte singur în acest necunoscut este pândit de zeci de primejdii. Numai cel care ştie să citească urmele şi are cunoştinţe cum să

procedeze în caz de ploi, zăpezi, furtuni, se pricepe să-şi procure hrana şi să lupte împotriva animalelor sălbatice când este atacat şi ştie să se orienteze şi să-şi găsească drumul, acela mai poate nădăjdui să încheie o astfel de călătorie în siguranţă. Natura este darnică cu omul, poate fi şi destul de primitoare, dar tot aşa poate fi şi nemiloasă faţă de el. După ce-l mângâie, are şi momente când se năpusteşte asupra lui, parcă înadins pentru ai demonstra cât este el de neputincios. Tocmai de aceea se cere călătorului să fie totdeauna pregătit să facă faţă primejdiilor din natură care pot proveni de la ger, zăpadă, furtuni, trăsnete şi animalele sălbatice care-l pot ataca.

În timp ce vorbea, pe faţa lui B.G. reflexele focului puneau o lumină roşiatică şi tremurătoare care dădeau scenei caracterul unei năluciri.

-De când te ocupi dumneata de oierit? îl întreb eu.

-De mic copil. Dacă socotesc anii de când dorm cu oile în munte, apoi tot să fie patruzeci şi cinci de ani. Asta a fost ocupaţia oamenilor din Răşinari şi din toată Mărginimea Sibiului de când se ştiu; de 2000 de ani au tot trecut-o din generaţie în generaţie.

Eu m-am învăţat de mic să trăiesc departe de casă, aici în stihiile munţilor, unde omul se simte cu adevărat liber, mai ales atunci când se pleacă cu oile în transhumanţă, când eşti obligat să renunţi la toate avantajele civilizaţiei şi să trăieşti aproape de omul primitiv. Aţi văzut când ne-aţi vizitat la Răşinari că şi noi avem gospodării faine, case mari cu electricitate şi toate cele, dar iubim această meserie. Cunosc toate oile şi după behăit, după năravul pe care îl are câte una; dacă vreuna dintre ele este tristă şi nu vrea să pască, mă apropii de ea şi o mângâi cu vorbe calde, frumoase până când îi trece şi începe să pască. Tot eu le vindec şi pe cele care se îmbolnăvesc. Am învăţat plantele de leac, ştiu să le caut, să le prepar şi să le dau atunci când au betegeli.

Îl priveam cu interes pentru vorbele lui înţelepte. Îmi devenise tot mai drag pe măsură ce reuşeam să-l cunosc. Zilnic aflam de la el câte

ceva nou pentru mine, dar şi folositor. Dacă la început îl considerasem un om lipsit de cultură, pe parcurs m-am convins că mă înşelasem în aprecierea făcută. Am avut multe momente în care a trebuit să-mi reconsider părerile, în special cu privire la calităţile adânci de omenie, corectitudine şi înţelegerea naturii, pe care le au puţini dintre noi, cei care trăim în oraşe. A urmat o pauză mai mare şi tăcerea s-a lăţit peste toată poiana unde eram numai noi şi focul care se mai domolise. M-am întins pe iarbă cu faţa în sus şi am privit stelele pe cerul senin. Parcă de pe munte stelele se vedeau mai aproape, străluceau mai minunat, ca un destin sau ca un drum în viaţa unui om.

„Dar steaua mea? Ea unde se află?", m-am întrebat în gând. Probabil se află într-un loc în care vremea nu o poate distruge, iar eu trebuie să caut şi să găsesc acel loc. Până atunci ar fi bine să descopăr darurile şi frumuseţile naturii şi să încerc să mă bucur de ele în timpul care mi-a mai rămas. Ce ar fi dacă toţi oamenii ar privi stelele la fel ca mine? Toate seamănă între ele, dar sunt atât de diferite, ca şi oamenii; ele umplu neantul cerului, dându-i alt sens pentru fiecare dintre noi.

Plimbându-mi privirea peste acel imens covor de stele, în minte mi-au revenit anii copilăriei când păzeam la vie şi la bostană şi urcam pe observatorul militar de lângă via noastră, fie ziua sau noaptea, în zori sau pe asfinţit, de unde priveam cerul, marea şi împrejurimile. Pe atunci nu cunoşteam denumirile ştiinţifice ale astrelor şi le numeam după cele cunoscute în popor: Carul Mare, Carul Mic, Cloşca cu pui, raţa, gâsca, secera, ciocanul, etc.

Cerul reprezintă eternitatea. De sus, de pe munte, mă simţeam suspendat între cer şi pământ, undeva departe de preocupările mele zilnice pe care le lăsasem în urmă la plecarea mea de la Constanţa.

M-am ridicat de pe iarbă deoarece simţisem răcoarea şi m-am scuturat un pic, ca de frig. Câinele Bobi a ridicat capul de pe labele din faţă şi am observat că i se zburleşte coama, apoi s-a ridicat în

picioare.

-Ce s-a întâmplat? l-am întrebat pe B.G.

-S-a auzit o piatră care se rostogolește pe o pantă, dar după zgomot, poate fi departe.

Câinele a adulmecat în direcția din care venise zgomotul, a mârâit odată, după care s-a repezit într-un desiș din marginea pădurii, dar a revenit liniștit și s-a așezat lângă foc, punând iar botul pe labe. În liniștea care dăinuia în toată zona nu se auzeau decât trosniturile repetate ale vreascurilor pe care le mistuia focul, din care săreau scântei roșietice.

-Hai să ne culcăm! propune Maxim.

-Culcați-vă voi în cort, că eu dorm aici lângă foc! sune B.G.

-Hai înăuntru, Babule, că e destul loc! insistă Maxim.

-Nu pot să dorm acolo, e mai mult aer afară, lângă foc.

Am intrat în cort și, la scurt timp am adormit. Spre ziuă ne-a trezit o ploaie repezită care l-a obligat și pe B.G. sa intre lângă noi, apoi și-a făcut loc și Bobi în partea de la ușă.

Ploaia n-a durat mult, dar a fost suficient să stingă focul și să ne trimită o bălticioară și în partea dinspre ușă a cortului. N-am mai dormit până când s-a luminat de ziuă și atunci am ieșit toți din cort. Bobi ne-a onorat cu un fel de „bură" când și-a scuturat blana de apă.

Din pământul cald au început să se ridice aburi din care s-a format o ceață deasă ce a învăluit munții ca un lințoliu alb, împiedicând vizibilitatea mai departe de zece metri, ceea ce nu ne invita deloc la drumeție.

-Nu putem pleca, a spus B.G. Să așteptăm că ceața se va ridica și vom avea noroc de o vreme frumoasă! a adăugat el, continuând să privească prin golurile ce se formează în pânza de ceață. S-ar putea chiar să fie zăpușeală mai târziu când va dogorî soarele.

Peste un sfert de ceas ceața a început să se împrăștie, lăsând loc unui soare cu discul rubiniu care se ridica semeț peste linia orizontului luminând bolta cerului, iar pe măsura ce urca pe cer,

razele lui au fost îndreptate spre pământ, încălzindu-l cu dărnicie, imediat ce s-a eliberat de broboadele sale colorate în roşu aprins, ocru şi safir. Pe măsura ce urca treptele spre înălţimi, astrul zilei împrăştia lumina peste colinele şi văile dinspre poalele munţilor, odată cu adierea unui vânt subţire dar proaspăt, însoţit de ciripitul vesel al păsărelelor, semn că natura s-a trezit din nou la viaţă peste tot, inclusiv gâzele care au părăsit adăposturile şi au început să colinde prin văzduh.

Apa de ploaie a dispărut repede , infiltrându-se în pământ, iar o parte alunecând pe pantele înclinate la vale.

Am strâns cortul, ne-am pus bagajele în spate şi am intrat din nou în pădure hotărâţi să ne continuăm drumul.

La câţiva paşi ne-a întâmpinat ciocănitoarea pestriţă, o pasare vioaie, chiar neastâmpărată, care trecea de pe un copac pe altul, le ciocănea coaja cu lovituri dese şi puternice, încercând să descopere după sunet dacă sub coaja lor sunt insecte. Ceva mai departe, într-un copac din marginea unui luminiş, un cuc îşi striga, precipitat, numele.

-Ne cântă cucul! spun eu.

-Aşa face el, totdeauna cântă după ploaie. E şi el singur, ce să facă? îl căinează B.G.

Când am intrat pe o cărare ne-am înşirat: B.G. primul, eu după el, iar Maxim la urmă. De Bobi uitasem şi atunci el, ca să ne arate că există, a trecut pe lângă noi în salturi mari şi repezi, ştergându-se pe pantalonii noştri şi trecând în frunte pe cărarea udă pe care iarba scurta o acoperea.

Încă mă mai dureau picioarele după drumul pieptiş pe care îl parcurseserăm în prima zi. Noaptea dormisem într-o poziţie cam incomodă şi îmi amorţiseră, dar nu le-am spus nimic celorlalţi. Seara abia am aşteptat să facem popasul şi să aşezăm cortul în care, învelit cu o pătură călduroasă, mi s-a părut a fi cea mai de preţ comoară. Hotelul de lux din Sibiu era nimic pe lângă acest cort aşezat în poieniţă. Şi cina a fost foarte gustoasă după atâta cale bătută pe

coclaurii muntelui.

....Ziua se anunţa extrem de călduroasă. Bolta cerului părea o cupă albastra de cristal cu care o mână nevăzută acoperea, înadins parcă, tot pământul. În văzduh nu se simţea nici o adiere de vânt, iar pe cer nu se vedea nici un nor, iar pe deasupra noastră plutea un aer fierbinte, dar curat.

Ajunşi într-un luminiş, B.G. ne atenţionează:

-Pe aici trăieşte cerbul mare, cel cu coarnele rămuroase, lung de aproape 1,50 m. Şi înalt de 1,20-1,30 m. ; cântărind cam 120 kg. Este un animal foarte frumos. Pe gâtul lui lung şi vânjos are o coamă bogată şi un cap frumos, cu urechile mari parcă-s nişte pâlnii mişcătoare. Coarnele au în partea din faţă câte un colţ drept, apoi în partea de sus are câteva ramuri pe fiecare corn. Pe timpul iernii coarnele cerbului cad –îşi pierde acea podoabă frumoasă, ca o coroană de împărat – dar în primăvară îi cresc din nou, adăugând o ramură mai mult. După numărul ramurilor se stabileşte şi vârsta lui, dar se adaugă un an, pentru că în primul an cerbul nu are coarne, este prea tânăr.

Pe trunchiurile copacilor am observat scrijelituri şi coaja ruptă din loc în loc.

-Sunt urme de mistreţi? l-am întrebat pe B.G.

-Nu. Cerbii fac asta. Atunci când li se întăresc coarnele tinere vin la copaci şi le freacă de trunchiurile lor până li se rupe pielea care le acoperă. Apropiindu-se de acel loc un alt mascul, constată că sunt urmele unui rival, se înfurie, răscoleşte pământul cu picioarele şi îi provoacă la luptă pe cerbii mai tineri. Începe lupta dintre ei, care se termina când cel învins se retrage şi o ia la fugă. Ciutele stau deoparte şi privesc liniştite la lupta lor sau pasc mai departe împreună cu iezii. Dacă eşti în apropiere auzi cerbii mugind toată noaptea. Se spune că "boncăluiesc", probabil include şi luptele lor, precum şi împerecherea lor cu ciutele.

-Au o perioadă anume pentru asta?

-Da, spre toamnă. Dar iată şi o urmă de jder, alta de căprioară şi asta este de mistreţ; sunt mai multe de mistreţi, probabil e o turmă?! Da, sunt două scroafe, 10-12 purcei şi doi sau trei vieri tineri.....iată aici o urmă de vier mare, probabil să aibă 120-150 kg., după adâncimea urmelor lăsate în clisă (pământ moale). Cred că în apropiere este vreo apă unde se adapă toţi.

-Îi putem vedea, Babule? îl întreb eu.

-Ar fi mai bine să n-o facem pentru ca nu suntem pregătiţi să ne apărăm dacă dăm de vreo primejdie. Dacă sunt cerbi, în apropiere pot fi şi zimbri, dar în mod sigur nu lipsesc răpitorii: ursul, lupul, jderul, vulpea, râsul, bursucul şi porcii mistreţi, după cum arată urmele lor proaspete. Iată, pământul pe aici este râmat, dovadă că l-au scormonit de curând. Urmele arată că au trecut la vale, în direcţia pe care am venit noi, numai că ei au trecut direct, pe când noi am ocolit tăpşanul mergând pe cărare, altfel ne întâlneam cu ei.

-Sunt periculoşi? îl întreb.

-E bine să-i ocoleşti cât poţi, mai ales în perioada împerecherii lor, ori când au purcei mici. Altfel sunt paşnici, dar tare stricători. Uneori se deplasează mult, parcurgând distanţe mari, ajungând până în locurile cultivate cu porumb sau chiar pătrund în gospodăriile oamenilor şi le prăpădesc grădinile sau le mănâncă păsările. N-au teamă de câini că le este pielea groasă şi tare, încât nu pătrund colţii câinilor; mistreţii, însă, au colţii mari cu care îi sfâşie.

Pe ei îi mai rănesc lupii sau jderii, dar se tolănesc în noroi , numai în nişte locuri anumite ştiute de ei, iar cu timpul se vindecă; în timpul în care bolesc, se feresc de întâlnirile cu alţi prădători mari.

-Şi atunci cum îi ocolim?

-O luăm la dreapta şi trecem mai sus de acest loc periculos, iar apă de băut găsim şi acolo, că doar curge de sus spre încoace.

Aşa am făcut, schimbând puţin direcţia de mers. Aşa am dat peste pădurea de tei. Priveam curios la copaci, iar B.G. s-a simţit dator să-mi explice, dovedind o bună cunoaştere a speciilor din pădure:

-Te miră că nu mai sunt stejari pe aici? Au rămas în urmă împreună cu împăratul lor, cerbul.

-De ce e împărat?

-Aşa i se spune. Mai întâi pentru podoaba lui ca o coroană, apoi pentru că el nu poate fi răpus de haitele de lupi decât daca este bolnav sau foarte obosit. Se poate lupta cu lupii zile întregi şi nu cade, cedează lupii.

Vă spuneam că stejarul a rămas în urmă. Să ştiţi ca dacă socotim de la poalele muntelui, pădurea este formată, după cum le prieşte speciilor de copaci, cam în acest fel: mai întâi creşte stejarul, fagul, ulmul, mesteacănul, apoi teiul, bradul, pinul şi cetina.

Bradul, cu veşmântul lui veşnic verde constituie podoaba cea mai de preţ a muntelui în toate anotimpurile.

Despre tei ştiu o istorioară. Bătrânii noştri ne-au învăţat să ne apropiem de tei cu luare aminte şi cu pietate, cu smerenie şi credinţă deoarece teiul este fratele omului. Tot aşa teiul este un copac sfânt, de care duhurile rele nu se pot apropia.

-Câţi oameni respectă aceste obiceiuri? îl întreb iar.

-Eu ştiu mulţi oameni care-l respectă dar sunt şi alţii care fac pe dos.

Tot vorbind aşa am ajuns într-un luminiş. Câinele mergea alături de mine şi îl mângâiam pe cap. Din spate s-a auzit un zgomot, iar B.G. s-a trezit cu o căprioară care s-a lipit de piciorul lui speriată, iar cu botul ei catifelat şi umed parcă cerea ajutor; tot trupul îi vibra de teamă şi de efortul pe care-l făcuse ca să se apere, prin fugă de vreun răpitor. B.G. a mângâiat-o pe cap în timp ce o întreba: „ ce ai , fetiţa tatei, de fugi aşa speriată?". Răspunsul l-am aflat imediat: un lup tocmai apăruse din desiş, galopând în direcţia noastră cu coama zburlită. Bobi, încurajat de prezenţa noastră, s-a repezit spre el, alungându-l în desişul pădurii de unde venise, iar căprioara a plecat spre poiană după ce a simţit că pericolul fusese îndepărtat. B.G. o cercetase repede, constatând că nu era rănită.

Am traversat poiana, căutând un loc pentru popas, într-ucât ni se făcuse foame. De dimineaţă plecasem la drum amânând micul dejun.

În cealaltă parte a poienii, cu spatele la liziera pădurii, se vedea o baracă şi un ţarc de oi nu prea mare.

-Acolo este o stână de oi, ne încredinţează B.G. Un câine bătrân, dar cam leneş, ne-a ieşit în întâmpinare lătrând răguşit. Din baracă a ieşit un bătrân gârbovit, care ne-a salutat, semn că se cunoştea cu B.G.

-Ce faci Gligore? Servus mă! Tocmai aici ai ajuns cu stâna? Ai dat locul de la Tilişca?

-Servus, mă, Ghiorghe! Apoi, aici am ajuns, dar locul de acolo mi l-o luat Ocolul Silvic de anul trecut, o zâs injineria că acolo plantează copaci tineri.

-Poate iei altul mai aproape de noi pentru anul viitor.

-De unde altul? D'apoi eu nici nu mai pot să stau în munte cu oile, că-s bătrân şi bolnav, iar daca „mă duc" nu ştiu cine v-a avea grijă de oi, că n-am pe nimeni.

Bătrânul ofta şi gemea, iar câinele lui când îl auzea se pornea pe urlat în faţa uşii, cu un tânguit care, parcă îi anunţa moartea.

L-am lăsat pe bătrân, după ce B.G. i-a explicat de ce drumeţim prin munte şi ne-am îndreptat spre o potecă puţin umblată, pierzându-ne din nou în pădure. După vreo oră de drum, B.G. a dat semnalul de oprire.

-Hai să mâncăm ceva, fraţilor, că aşa nu mai putem noi să străbatem coastele munţilor!

-Bine zici, Babule! Mie mi s-a lipit burta de şira spinării de foame, se plânge Maxim. Nu-ţi e foame, şogore? mă întreabă el.

-Îmi este, dar eu sunt obişnuit să rabd. Aşa-s cătanele.

Ne-am aşezat lângă o tufă şi am mâncat, iar în timpul în care ne-am mai odihnit, B.G. ne-a mai povestit câte ceva despre tunsul oilor, apoi despre pădure:

-Pe aici stejarii şi gorunii dau lupte nari cu brazii, care cresc printre

ei şi vor, ca şi aceştia, să se înalţe spre soare, să ajungă la zările limpezi ale muntelui.

-Îmi place aici! spun eu, privind în jur. Tot văzduhul este impregnat de mirosul de răşină provenit de la brazi. Îmi aduc aminte că Mihai Eminescu, în poeziile lui numea „văzduhul tămâiet", tocmai referindu-se la acea răşina de brad.

-Am citit şi eu poeziile lui despre pădure, sunt faine şi merg drept la suflet, recunoaşte B.G. emoţionat.

-Are multe poezii cu pădurea, intervine Maxim, enumerând câteva dintre ele: "Ce te legeni?". „Codrule, Codruţule", „La mijloc de codru des".

-Are adevărate poeme! Precizez eu, dintre care mie mi-a plăcut mult „Călin", pe care o consider o capodoperă. Poeziile lui au ceva cosmic, poate de aceea el le numeşte codri :de armă, de argint, de stejar, brădeţ, etc.

-Pădurea este nemărginită, continuă B.G. gânditor. În ea te poţi pierde uşor, fiind obligat să cauţi drumul spre soare şi după poziţia stelelor, dar şi atunci e greu dacă te afli singur şi nici nu ştii drumul. De aceea când intri în pădure trebuie sa respecţi anumite reguli. Sufletul omului vine dinspre pădure. Acolo este locul iubirii, al visării şi de rezistenţă al neamului românesc.

-Ai dreptate. Natura este unică, având o permanentă legătură cu Cosmosul, cu Universul, iar pădurea a fost, încă din vremuri străvechi, spaţiul de refugiu, de viaţă şi de organizare socială a românului, completez eu.

-Acum trebuie sa recunosc ca viaţa de oier este grea, dar ne-am învăţat noi cu ea de mici. Te bat ploile, frigul, singurătatea şi munca. Vara când trebuie tunse oile, pot spune că-i o muncă istovitoare, mai ales că ţi se cere să scoţi lâna dintr-o bucată; trebuie sa eviţi pe cât e posibil, să treci cu foarfecele a doua oară prin acelaşi loc. În plus, căldura, transpiraţia si muştele toate sunt îngrozitoare atât pentru om, cât şi pentru oi.

De jur împrejur frunzişul pădurii acoperea totul asemenea unor pleoape vegetale grele de toropeala unui somn, ceea ce mi-a creat senzaţia, pentru o clipă, că sunt pierdut într-un fund de lume întunecat, fără posibilitatea dea a mai dibui vreo cărare făcuta de piciorul omului. Liniştea era deplină. Îl întreb pe B.G.:

-Ne-am putea rătăci prin pădure?

-Nu cred. Doar dacă am fi nevoiţi să pornim la drum pe vreme de furtună, cu trăsnete, etc., dar în situaţia de faţă, cu timp frumos, avem o zi întreagă la dispoziţie să găsim drumul. Eu cunosc bine locurile şi nu se va întâmpla să ne rătăcim.

Peste un timp pădurea s-a trezit la viaţă, căpătând un zumzăit specific, amestecat cu ciripit de păsări şi câte un răget rătăcit de fiară sălbatică. Când am privit în direcţia crestelor munţilor din apropiere, am văzut ulii mari care planau în văzduh deasupra crestelor, apoi a văilor, în căutarea prăzii, cu ochii lor pătrunzători şi cu ciocul în vânt, adulmecând aerul.

-Să mergem! A spus B.G., ridicându-se în picioare.

Am pornit din nou la drum pe poteci neumblate de mult, pe ele crescuse deja iarba, iar tufele erau dese, unele mi-au produs zgârieturi la mâna dreaptă şi la faţă, cu crengile lor uscate. Cărarea pe care ne deplasam era îngustă, un fir de drum care semăna cu un tunel croit printre coroanele mari ale copacilor ce se uniseră între ele.

Podoabele lor verzi foşneau precum foşnesc rochiile de bal îmbrăcate prima dată, când ajung în focul dansului.

Păsările continuau să cânte pe diferite voci, iar pe lângă faţa mea se tot învârtea o gâză care mă agasa, asurzindu-mă cu bâzâitul ei puternic.

N-a durat prea mult şi-am dat de o altă poiană cu peluză verde, netedă şi o iarbă deasă plina de flori multicolore, neatinse de brumele reci care ard pajiştile.

Suişul fusese greu deoarece unele cărări erau aproape abrupte şi le luasem pieptiş până când am ajuns la acea poieniţă sub formă de

arenă de circ, umbrită în toate părţile de ponoare înalte, care o împrejmuiau.

-Să ne oprim şi sa mâncăm oleacă! propune Maxim.

Am fost de acord toţi. Eu mă gândeam la culcuşul din cort pe care îl voi avea peste noapte, întrucât eram toropit de oboseala pe care o acumulasem în cele două zile de mers. În timp ce mâncam, priveam traseul pe care-l făcea cărarea pe care ne angajaserăm: acesta suia drept spre cer, apoi cobora pe o pantă, iar urca, iar cobora, apoi se pierdea spre cer, în direcţia piscului.

„Mai avem mult de mers, poate două zile, ca să ajungem aproape de vârf", mă gândeam dar n-am spus.

-Am terminat pălinca! Asta-i ultima, ne anunţă cu părere de rău , Maxim.

-Poate ajungem la cabana pădurarului, pe care eu îl cunosc, dar trebuie sa coborâm ceva, spre stânga, dar mâine ne putem întoarce în acest punct şi vom putea continua urcarea spre pisc. Numai dacă vreţi!?

-Cum să nu vrem? răspunde Maxim imediat.

-Şi eu sunt de acord! Le-am răspuns, văzându-le privirile întrebătoare îndreptate spre mine.

Am început să coborâm pe cărarea din stânga, care ne-a dus într-un zăvoi cu umbră deasă şi răcoroasă, trecând pe sub ramurile unor brazi crescuţi în voia lor, în care îşi găsiseră sălaşul sumedenie de păsărele care nu conteneau să ne onoreze cu ciripitul lor vesel.

Din loc în loc dădeam peste pâlcuri de iarbă şi flori multicolore, iar într-un luminiş am dat peste trandafiri sălbatici îmbobociţi, alături de alţii care fuseseră şi ei înfloriţi, dar se ofiliseră florile şi le cădeau petalele, într-o totală singurătate. Aceasta dovedea că locul nu fusese călcat de picior de om, rămânând adevărata împărăţie a naturii. Mai departe am dat peste poieni înverzite presărate cu trifoi, margarete, caprifoi, pintenul cocoşului şi altele, iar toate ne zâmbeau fericite sub mângâierea soarelui.

Dealurile din împrejurimi, împădurite si ele, dormeau adânc sub umbra vremelnică a unui nor uriaş care se mişca încet spre răsărit, acoperind zarea cu un zăbranic albastru-sidefiu. În rest cerul era nespus de albastru şi curat.

Dinspre vest adia un vânticel proaspăt şi dulce care ne mângâia feţele.

-Să ne odihnim puţin, propune B.G. Mai târziu vă voi arăta un loc unde putem culege alune, apoi altul cu zmeură. Acolo veţi vedea şi cum creşte pe pietre muşchiul verde ca smaraldul.

Ne-am odihnit câteva minute şi am pornit din nou, pătrunzând într-o zonă cu stejari înalţi şi robuşti, cu mesteceni gingaşi şi fagi falnici, toţi crescuţi laolaltă cu frasinul, pe a cărui tulpină, din loc în loc, urca iedera de pădure.

M-am apropiat şi le-am mângâiat trunchiurile, prilej cu care am simţit energia lor care mă liniştea, iar când am pus urechea pe scoarţa lor, am auzit un sunet asemănător cu cel pa care îl auzeam când mă apropiam de stâlpii liniilor de telefoane în anii copilăriei. „ Vraja pădurii şi inocenţa copilăriei", mă gândeam, dar acel „mister de şoapte" vine din imperiul verde al naturii plină de viaţă şi de miresme. Identificarea cu natura cere pace în suflet şi o minte eliberată de gânduri, un organism relaxat şi rugăciune la întâlnirea cu astfel de locuri sacre.

Dar noi, oamenii naturii am fost copleşiţi de problemele vieţii care ne-au furat inocenţa, iar când ne apucă dorul de locurile copilăriei, constatăm că am pierdut cărările care duceau într-acolo, iar dacă le mai vizităm, vedem că nu mai găsim acea legătură de suflet şi astfel amintirile s-au pierdut.

-Să ne grăbim, că s-ar putea să ne plouă! a spus B.G. privind cerul printre coroanele copacilor umbroşi.

Am iuţit pasul şi am trecut peste un deal, apoi am dat de o poiană mai largă cu iarbă deasă şi câmp de flori, iar în mijlocul poienii o cabană cu ferestrele vopsite verde, de pe al cărui horn înalt şi rotund

ieşea un fum alb care se îndrepta spre cer ca o lumânare. Din curte a ieşit un câine mic, lătrând nehotărât în direcţia noastră, dar când l-a văzut pe Bobi, s-a furişat în fundul curţii şi n-a mai apărut.

-Aici e pădurar Simion Brateş. Cu trei-patru ani în urmă a fost pădurar în parchetul de la poalele muntelui, aproape de Tilişca, explică B.G.

Auzind lătratul câinelui, pădurarul ne-a ieşit în întâmpinare şi ne privea curios deoarece se înserase şi nu prea se mai vedea departe.

-Bine te-am găsit, Simioane! l-a salutat B.G. când am ajuns toţi lângă cabană.

-Bine aţi venit! Ce faci baci Gheorghe? Ce vânt te aduce la ora asta tocmai în această pustietate?

-D'apoi, vezi tu, omul se mai şi plimbă, nu-i musai să vii tot cu treabă. Am rămas pe munte cu nepotul şi cu domnul –şi arată spre mine – apoi tot treceam pe aici prin apropiere şi m-am gândit să vin să te văd. Domnul e tocmai de le Constanţa şi a vrut să vadă muntele cu frumuseţile si bogăţiile lui. Mâine mergem spre pisc.

-Bine ai făcut, baciule, că ai trecut să mă vezi, că sunt patru ani de când am venit aici şi nu ne-am văzut. Intraţi înăuntru, să nu stăm afară!

Brateş avea o voce puternică şi totuşi liniştită, o voce care lăsa să se înţeleagă că în pieptul lui larg mai avea depozitată o rezervă însemnată de voce.

Deasupra uşii avea un felinar aprins şi lumina îi cădea pe faţă dintr-o parte. Era un bărbat înalt, bine legat, cu umeri largi care îi dădeau alura de uriaş. Să fi avut vreo 40 de ani. Când se mişca, lumina aluneca pe faţa lui şi se prelingea ca o apă care trece pe lângă o lespede de piatră de la baza unei stânci. Nu avea o faţă prea atrăgătoare datorită nasului cam mare şi a bărbiei colţuroase, însă gura îi era dreaptă şi frumos desenată, dar severă. Ceea ce mi-au plăcut în mod deosebit la el au fost ochii care păreau hotărâţi să nu vadă decât adevărul. Asta presupune cinste.

Avea un chip extrem de mobil care se lumina dintr-o dată, ca razele soarelui pe întinsul câmpiilor. În el căutam o sinceritate impetuoasă.

-Scuzaţi-mă câteva clipe! Merg să aduc ceva.

A ieşit pe o uşă spre interiorul casei, de unde s-a întors cu o cană plină cu rachiu şi patru păhăruţe. A turnat ţuica şi s-a aşezat pe scaun.

-Vă rog să serviţi! E din producţie proprie, de acasă. Hai noroc şi bine aţi venit.

-Noroc şi sănătate! am îngânat toţi, în timp ce ciocneam paharele.

-Bună ţuică! Apreciază B.G., dar ai amestecat şi altceva pe lângă prune.

-Pere, dar n-am pus prea multe.

În timp ce noi discutam şi mai beam, prin faţa ferestrei a trecut, pe sub lumina felinarului, o femeie îmbrăcată într-o rochie de culoare deschisă, lunecând spre uşa de la intrare. Părea că este un nor şi mai degrabă pluteşte decât să umble pe picioare.

-Este soţia mea, ne-a lămurit Simion. Face pregătirile pentru cină. Minten e gata!

Femeia a trecut prin sală şi a intrat în camera unde ne aflam noi.

-Sară bună! a spus ea cu destulă siguranţă.

-Sară bună! am răspuns şi noi aproape deodată.

-Dânşii sunt... şi ne-a prezentat pe fiecare, iar eu şi Maxim i-am sărutat mâna. Apoi a adăugat: şi ne fac cinstea să cineze şi să doarmă la noi în această noapte.

-Da, apoi cina e gata, îndată o aduc aici.

Era o doamnă înaltă şi avea un chip alb ca fildeşul, cu obrajii rozii, plini de sănătate, încadraţi de un păr negru legat în coc la spate, puţin plinuţă, dar sprintenă.

După o vreme, doamna Brateş s-a întors cu un set de farfurii şi cu o tigaie plină cu cârnaţi.

-Aici sunt cârnaţi din carne de urs, dar am şi din carne de porc. Să-mi spuneţi dacă doriţi mămăligă sau pâine! Am făcut mămăligă pentru noi, n-am ştiut că avem musafiri. Eu le aduc pe toate ca să

alegeţi.

Am mâncat cu poftă cârnaţi cu mămăligă. Nu mâncasem până atunci carne de urs. Au făcut la fel şi ceilalţi. Simion a ieşit şi a mai adus la masă o cană de sticlă plină cu un vin roziu, iar după ce am băut câte un pahar din această licoare care se făcea numai mărgele zglobii când era turnat în pahare, am început să povestim fiecare.

Doamna Brateş a strâns de pe masă şi a plecat la bucătărie, lăsându-ne în compania soţului.

-Vă rog să beţi! ne îndemna gazda.

-Apoi eu când beau 4-5 pahare, îmi vine să cânt, zice Maxim râzând.

-Foarte bine! Aici tot n-avem aparat de radio. Am unul pe la bucătărie cu tranzistori, dar nu mai are baterii şi doarme de vreo două săptămâni.

B.G. l-a privit pe Maxim şi a râs cu subânţeles.

-De ce râzi, Babule? l-a întrebat acesta.

-Când eram eu cătană, în armată, aveam un coleg care, când ajungea să se îmbete, plângea şi cerea la toţi să-l bată, să-i dea palme. Unii nu voiau, dar alţii erau bucuroşi să-l bată, iar pe aceştia îi pupa şi le mulţumea. Nu ştiu de ce făcea asta. Curios lucru!

-Da, chiar că e curios, îl aprobă Simion. Dar, ia spuneţi, pe drum până aici aţi întâlnit animale sălbatice?!

-Nu ne-am întâlnit decât cu un lup care fugărea o căprioară şi am salvat-o. Am mai dat peste nişte urme mai jos, precum şi locuri unde au râmat mistreţii, dar plecaseră de acolo, că nu i-am văzut, a spus B.G.

-Domnule, mistreţii sunt periculoşi! Odată am plecat pe celălalt versant să verific un parchet şi să însemnez copacii care urmau să fie tăiaţi, aşa cum se obişnuieşte, conform unei planificări. Pe cărarea pe care coboram eu, m-am întâlnit cu un râs. Acesta când m-a văzut, a sărit într-un copac şi s-a făcut nevăzut. Am continuat să cobor cărarea, gândindu-mă la ale mele. Deodată am auzit un grohăit

puternic, urmat de un guiţat de purcel. „Mistreţii !" m-am gândit imediat şi m-am ascuns într-un lăstăriş din spatele unui stejar gros, ceva mai departe de potecă, pentru ai putea observa, iar ei să nu mă simtă. Am avut mare noroc ca aveam la mine puşca cu glonţ. Ştiam că nu am voie să puşc vânatul, nici nu aveam nevoie de aşa ceva, mai ales că mă aflam acolo pentru o treabă urgentă.

N-au trecut două minute că printre copaci au apărut şi mistreţii, la distanţă de 15-16 m. de locul unde mă ascunsesem eu; erau două scroafe cu purcei, patru vieri mai tineri şi unul mai bătrân, cam de 150-200 kg., cât un bou, care îi conducea. Treceau cam oblic pe lângă mine şi pe măsură ce se apropiau şi călcau pe vreascurile uscate, trosnetul lor îmi făcea părul măciucă de frică. Mă mai întâlnisem şi altă data cu turme mai mari ca aceea şi nu păţisem nimic, dar presimţeam că se va întâmpla ceva. Pentru a fi pregătit de orice, am încărcat carabina şi am aşteptat nemişcat. M-ai târziu m-am felicitat că procedasem astfel.

De teama aproape că nici nu mai respiram. Deodată observ că mistreţul cel bătrân ridică în sus capul, cu râtul lui lung şi cu colţii de 10-12cm din care curgea o spumă albă amestecată cu rămăşiţe de mâncare şi se îndreaptă spre locul unde eram ascuns, dovadă că mă simţise, prin miros sau alte simţuri. De teamă mi s-a părut că este un monstru. Avea un cap mare, acoperit cu o coamă zburlită care se continua pe spate, urechile ciulite, ochii aprigi, iar colţii îndoiţi în sus, pe lângă falca de sus. Când a ajuns la vreo zece metri, s-a oprit şi m-a privit drept în faţă, apoi a scos un grohăit răcnit, destul de puternic, ca de atac şi s-a repezit spre mine. Ce era să fac? Am tras în plin în el, fără să ochesc şi l-am văzut cum se clătina, dar continua să se apropie. Deşi speriat, m-am străduit să ochesc în cap, între ochi. Acolo a mers şi glonţul şi-a făcut pe deplin datoria. Mistreţul a căzut, dar a apucat să înfigă colţii în copacul care mă protejase. Spuma de la gura lui s-a înroşit, iar el clămpănea din fălci, zguduit de fiorul morţii; ochii lui sticloşi s-au tulburat, apoi s-au stins, iar urechea

dreaptă zăcea în balta de sânge care se formase pe sol.

Speriaţi de detunătura armei, amplificată şi de ecoul pădurii, ceilalţi mistreţi au fugit la vale.

Un coleg de-al meu din parchetul vecin, auzind focul de armă a venit sa mă ajute. Când a văzut ce s-a întâmplat, mi-a dat căruţa lui cu care l-am dus la Ocolul Silvic. Acolo am dat rapoarte, declaraţii despre eveniment, o tevatură de nedescris.

-Şi aţi sacrificat mistreţul? îl întreb eu.

-Nu. L-am predat la A.J.V.SAP la judeţ, pentru că aşa prevede regulamentul.

A urmat o pauză, după care Simion a reluat discuţia:

-Porcii mistreţi sunt răspândiţi prin toate zonele unde există parchete de stejar şi de fag, unde găsesc jir şi ghindă, dar nu stau numai acolo, colindă zeci de kilometri şi mănâncă tot ce găsesc : mure, zmeură, căpşuni; ajung în toate locurile, chiar şi l-a câmpie, unde strică cultura oamenilor gospodari care se plâng de ei.

Mistreţul este un animal iute în mişcări, rezistent la orice intemperii, vede şi aude foarte bine şi are un miros foarte fin. Când este rănit sau când însoţeşte scroafe cu purcei, acesta devine foarte periculos. Tocmai de aceea m-am temut când am văzut ca n-a căzut de la primul glonţ, iar de fugit, n-am mai putut fugi din faţa lui că picioarele îmi amorţiseră şi nu mă mai ascultau deloc.

-Am întâlnit şi eu mistreţi, dar aveam cu mine câinii care i-au gonit, după ce s-au hârjonit cu ei, intervine B.G. cu vocea lui blândă şi tărăgănată.

-Nu se tem nici de câini că au o piele tare de nu poate fi pătrunsa uşor de colţii câinelui. Dar când sunt răniţi îl atacă pe om cu mult curaj. Odată am fost convocat la o partidă de vânătoare de mistreţi cu mai mulţi colegi. Trebuia să mai rărim nişte turme care se înmulţiseră prea mult şi coborau la câmpie unde stricau grădinile si recoltele oamenilor de acolo. Când am fost repartizaţi în standuri, eu am căzut vecin de stand cu unul Visarion, mai în vârstă decât mine, dar care

avea un nemaipomenit simţ al vânatului. Gonacii au început să strige şi să bată cu beţele în trunchiurile copacilor, iar peste puţin timp a apărut turma de mistreţi, care s-a strâns în cerc, având purceii în mijloc pentru a-i apăra de primejdii; aşteptau intrigaţi, cu coamele ridicate ca nişte ţepi, gata de atac. În faţa lor şedea şeful, un vier mare, cu un cap cât toate zilele şi nişte colţi enormi; din gură îi curgea o spumă gălbuie şi grohăia puternic la răstimpuri, mişcându-şi capul în toate părţile, cu ochii lui injectaţi, roşii, adulmecând aerul. S-a auzit detunătura unei arme care a zguduit toată pădurea, iar ecoul a produs o mare reverberaţie şi vierul cel mare a căzut la pământ.

Mare ne-a fost mirarea când l-am văzut ridicându-se şi s-a repezit direct la Visarion. Am ochit matahala în cap, dar el a mai continuat să meargă, până când a ajuns lângă coleg, căruia i-a rupt pantalonii împreună cu muşchiul de pe gamba piciorului, pe care o secţionase ca şi cu cuţitul.

L-am urcat pe Visarion într-o căruţă care l-a transportat la spital, după ce i-am oblojit noi piciorul, apoi vânătoarea a continuat până când au fost doborâţi toţi porcii mari.

-Sunt periculoşi, dar pot fi domesticiţi uşor dacă îi aduci în gospodărie când sunt purcei de lapte, îşi spune părerea înţeleptul B.G.

-Desigur. Aşa şi puiul de urs poate fi domesticit, şi dresat, cum fac cei de la circ sau ţiganii – ursari, dar să nu uităm că ursul este, totuşi, fiară sălbatică şi este în stare de orice dacă este deranjat în arealul lui.

Mergeam odată prin pădure să inventariez vânatul şi priveam printre trunchiurile copacilor, călcând cu grijă peste vreascurile uscate care trosneau la fiecare pas. Din spatele unor tufe am auzit zgomot de crengi rupte şi un mormăit puternic. „Ursul !", mi-am zis în gând şi am sărit repede într-un desiş ca să mă ascund. Dar ursul care era puternic iritat din cine ştie ce motiv, simţindu-mi prezenţa în apropiere, a început să mă caute. Mergea ridicat în două picioare, iar cu labele de dinainte dădea tufele la o parte. Puşca mea era încărcată, dar mă temeam că nu voi reuşi să-l dobor. Era înalt, mă depăşea pe

mine în înălțime și eu, iată-mă cât îs de mare!

Când s-a apropiat, am ochit la piept, privind atent prin cătarea puștii și imediat a pornit la vale o dâră de sânge, dar el nu se oprea deloc, dimpotrivă, se apropia de mine turbat de furie, rupând crengile și tufele din calea lui.

I-am ochit capul și am tras al doilea cartuș, ultima mea speranță de a mă salva de la o moarte sigură. Nu știu cât timp s-a scurs de la primul la al doilea foc, dar abia atunci când l-am văzut căzut lângă copac, într-o baltă mare de sânge, am reușit să mă ridic de lângă tufa unde înțepenisem de groază în genunchi.

Când tocmai îl studiam, în spatele meu s-a auzit un zgomot de căzătură, dar nu mi-am dat seama ce este.

Constatând că nu am arma încărcată, am introdus în grabă două gloanțe pe țeavă și am ochit în direcția tufei de unde venise zgomotul, dar arma s-a blocat, iar eu m-am pierdut cu firea, fiind și așa destul de speriat de la prima întâmplare cu ursul. Din desiș, spre norocul meu, a țâșnit un râs pricăjit,, care a făcut un salt și a ajuns într-un copac, dispărând în frunzișul acestuia.

Ursul era mare, greu, înalt, nu-l puteam duce nici patru oameni, dar eu singur! Și atunci l-am lăsat pe loc, însemnându-l pe coaja unui copac cu cuțitul.

În aceeași zi m-am prezentat la Ocolul Silvic și am raportat evenimentul, iar de acolo am luat o căruță, împreună cu doi oameni, întorcându-mă la locul cu pricina. Locul însemnat l-am găsit, dar ursul nu mai era nicăieri. Am descoperit o urmă de târâre pe sol, unde erau și frunzele moarte duse de la locul lor, iar peste ea, urme de labe de urs, care ne-au dus la vreo douăzeci de metri unde am găsit o grămadă de frunze uscate. Ursul mort fusese îngropat în pământ, peste care așternuse frunze uscate. L-am luat și l-am pus în căruță, apoi l-am transportat la Ocol.

M-am mirat foarte tare. Până atunci nu auzisem pe nimeni să spună că un urs obișnuiește să îngroape alt urs. Dar natura își are

ciudăţeniile ei şi se pot întâmpla multe care nu se cunosc, încă.

....Simion era un om echilibrat, cu un caracter armonios, vădind energie, seriozitate, o judecată profundă şi o mare doză de diplomaţie care m-au uimit. Nu mă aşteptam să le aflu la un om al pădurii, trăind tot timpul izolat de lumea din colectivităţi.

De la el am învăţat că nu este bine să împuşti fără rost animalele. „Este păcat să faci asta, zicea el. Şi animalele vânează numai atât cât au nevoie pentru a se hrăni, deci nu fac risipă".

În timp ce povestea Simion întâmplarea cu ursul, mi-am adus aminte şi eu o întâmplare petrecută la o vânătoare de urşi şi le-am spus-o în câteva fraze:

„Prin 1976 N. Ceauşescu venise la o vânătoare de urşi în pădurea de lângă localitatea Nehoiu, jud. Buzău. Totul era pregătit din vreme, standurile, gonacii, paznicii, iar când au început împuşcăturile, un urs rănit, ieşit din bătaia puştilor, a coborât pantele muntelui, rupând copacii tineri şi mormăind de zor. Se apropia de locul unde ne aflam noi, vreo treizeci de oameni care încercuiam zona, având în mână fiecare câte un băţ din ramuri de copac. Se dăduse ordin să nu ia nimeni arme la el. Spre norocul nostru, unul a încălcat ordinul şi şi-a adus cu el puşca de vânătoare cu glonţ de calibru mare şi o căţea pe care o folosea frecvent la vânătoare. Când s-a apropiat de noi, rupând copacii din rădăcină, coborârea lui vijelioasă a creat panică şi când a ajuns aproape de piciorul pantei, colegul a ochit şi a tras, dar ursul a continuat să coboare în două picioare, urlând de durere; a dat drumul căţelei, care s-a repezit la pieptul lui, iar al doilea glonţ a străpuns trupul căţelei, , apoi inima ursului care a căzut strângând căţeaua în braţe".

-Da, da, se poate! spune Simion Brateş.

-Eu nu-i cred pe cei care spun că au fost la vânătoare şi, aflaţi în faţa animalelor sălbatice, în special marii răpitori, au tras cu puşca având o fire detaşată, , calmă, ca atunci când te afli într-un poligon de tragere unde ocheşti ţinte de carton. În orice om există instinctul de

conservare care nu-l poate lăsa indiferent în faţa animalului pe care-l ştie că e răpitor feroce. De aceea, în acel moment, teama care te cuprinde influenţează mult chiar şi asupra preciziei cu care tragi, am explicat eu.

-În mod obişnuit ursul este un animal paşnic, l-am întâlnit de multe ori mâncând zmeură, afine, mure, intervine B G. El îşi face vizuină în scorburi de copaci, în pământ sau în stânca cea de piatră; în unele cazuri se foloseşte de vizuinile altor animale pe care le îndepărtează.

-În unele zone, ursul hibernează şi în peşteri, chiar familii întregi la un loc, adaugă Simion.

Noi simţeam oboseala unor zile grele de drum, iar gazda a observat.

-Ar trebui să ne mai şi odihnim. V-a aranjat soţia mea trei paturi într-o cameră alăturată. Nu e ca la oraş sau ca la dumneavoastră acasă, dar vă puteţi odihni, a spus el, pornind înainte cu un felinar în mână, cu care ne lumina drumul spre acea odaie. Acolo ne-a urat noapte bună şi a închis uşa.

Doamna Brateş ne pusese pe paturi aşternuturi curate care miroseau a detergent proaspăt. Ne-am dezbrăcat şi ne-am culcat, iar eu am adormit imediat. Drumul parcurs şi aerul tare de munte îmi făceau bine.

Dimineaţa, după ce ne-am spălat şi am mâncat ceva împreună cu gazdele, ne-am pregătit rucsacii şi am ieşit în curtea cabanei. Simion era proaspăt bărbierit, iar faţa lui lucea în razele soarelui care răsărise.

N-ea arătat curtea cabanei. În partea din spate fânul fusese cosit şi lăsat în poloage să-l usuce soarele. Din direcţia aceea venea un parfum specific care te îmbăta; mai jos erau alte căpiţe de fân, frumos făcute, arătând ca nişte clopote ţuguiate.

-Ai animale? îl întreabă B.G.

-Da. Doi cai, câteva oi şi o capră fără ied.

De noi s-a apropiat un câine mare care semăna cu lupul, care s-a dus direct la picioarele lui Simion şi a început să-i lingă mâna care-l

mângâia pe cap.

-E al dumitale? îl întreabă Maxim.

-Da. L-am crescut de când avea cam o lună de zile. Într-o zi m-am întâlnit cu el pe o cărare, probabil rătăcit de ai săi – cine ştie ce i s-o fi întâmplat, l-am luat în braţe şi l-am adus acasă. Acum are şapte luni şi iată-l cât a crescut. Merge cu mine peste tot şi este foarte ager, dar dacă l-aş lăsa singur în pădure nu ştiu dacă s-ar descurca.

Privind cerul, Simion râde larg spre noi.

-S-ar putea să vă plouă mai târziu.

-Nu cred, îl contrazice Maxim. Nu vezi ce soare ne binecuvântează încă de dimineaţă?

-Ba eu cred că Simion are dreptate, îi ia apărarea B.G. Voi nu vedeţi că toate păsărelele zboară de colo- colo? E semn sigur că va ploua. Ele caută să se hrănească repede, înainte de a începe ploaia şi să se adăpostească. Vom vedea şi restul mai târziu. De obicei în zilele de vară, înainte de a se porni ploaia, se produce o posomoralâ, aerul e greu încât nu-ţi vine să faci nimic, după care se instalează o linişte nefirească.

-De când sunteţi pădurar? îl întreb pe Simion.

-De doisprezece ani.

-Nu v-aţi plictisit? În orice meserie, făcând mereu acelaşi lucru, omul se mai şi plictiseşte.

-Aici în pădure este multă frumuseţe şi libertate, iar mie îmi place nemaipomenit de mult să fiu liber şi să fiu mereu în mijlocul naturii, între copaci, animale, păsări, unde mă simt fericit ştiind că sus, în cer este Dumnezeu, de care mă simt mai aproape.

-M-au fascinat şi pe mine frumuseţile pe care le-am întâlnit în pădure, cât am urcat până aici. Tocmai de aceea îmi vine greu să înţeleg de ce unii oameni o distrug, am spus eu.

-Se ştie din moşi –strămoşi că pădurea este un rai, iar raiul nu trebuie distrus, a reluat Simion. Numai cel care n-a intrat într-o

pădure unde să zăbovească mai mult ca să-i simtă pulsul aproape omenesc, freamătul care-ţi vorbeşte despre toate miresmele pe care le revarsă în văzduh, acela nu ştie ce loc binecuvântat este. Dacă ajungi într-o pădure de brad sau de pin, te simţi, deja, ca atunci când ai pătruns pe un tărâm de basm, unde dai peste o linişte nepământeană. Răşina bradului te îmbia la odihnă şi smerenie, iar fâneţele din poiene, cu florile şi ierburile lor tari te fac să visezi, nevenindu-ţi să crezi că ceea ce vezi este aievea.

-Da, am observat şi eu. Recunosc că abia când le-am privit în locurile lor din pădure, plantele mi-au fost aproape la fel cu cele ce am citit în diferite cărţi, almanahuri sau reviste de specialitate. Îi apreciez mult pe truditorii care culeg plantele de leac din acest colţ de rai şi le pun la dispoziţia celor ce suferă de anumite boli. Cred că aceste plante sunt de ajutor sănătăţii omului pentru că ele provin din mama natură, care contribuie la odihna şi revigorarea fizică şi psihică.

-Domnule, chiar şi ceaţa se naşte din respiraţia pădurii, explică Simion cu o siguranţă de invidiat. Ea este bogată în precipitaţii folositoare culturilor de orice fel. Copacii menţin umezeala şi răcoarea.

În timp ce Simion vorbea despre binefacerile copacilor, mi-am adus aminte că în Bărăgan şi Dobrogea au existat cândva plantaţii şi perdele de protecţie care menţineau umezeala în zonă şi apărau de vânturi şi de zăpezi cu viscole zone mari de teren. În perioada 1950 – 1975 ele au fost defrişate pentru a face loc culturilor de cereale în suprafeţe mai mari – o acţiune negândită.

-Pădurea –continuă Simion cu vocea lui puternică, dar frumos modulată – începe de jos, de la poalele muntelui cu stejarul, fagul, frasinul, ulmul, apoi gorunul şi, tot urcând spre creste dai de brad; acolo, sus, numai el, pinul şi cetina mai cresc. Brazii nu tolerează printre ei alte specii. Ei cresc drepţi şi foarte înalţi, formând o pădure bătrână, iar în vârf de tot creşte cetina. Dacă priveşti trunchiurile

brazilor vei vedea că ei sunt aliniaţi, de parcă omul ia pus cu mâna lui. Acolo sus, printre brazi e o linişte deplină, îţi poţi auzi răsuflarea, dar şi bătăile inimii.

-Eu am ascultat poveştile unor prieteni care sunt împătimiţi ai munţilor şi pădurilor, care susţin că este atâta linişte încât „îţi poţi auzi şi gândurile, iar timpul se opreşte în loc", am intervenit eu. Tocmai aceste susţineri ale lor mau făcut să bat atâta drum. Vreau să ajung acolo, sus în piscuri.

-Cred că n-aţi făcut rău deloc. Aveţi ce vedea peste tot. Aş putea să vă spun ceva şi din profesia noastră, a silvicultorilor, cei care ne ocupăm de sănătatea pădurii. Nu ştie toată lumea că şi pădurea are nevoie de igienă, se curăţă copacii bolnavi, atinşi de anumite boli, cei cu defecte de creştere precum şi cei uscaţi sau care au fost doborâţi de furtuni. De la o vreme pe mulţi îi distrug ploile acide pe care le aduce vântul dinspre uzinele chimice şi alte fabrici care poluează atmosfera prin împrejurimi. Pădurile distruse se refac foarte greu, pentru că speciile cresc foarte greu; unei păduri de gorun sau de stejar îi trebuie 160-200 de ani ca să crească şi să ajungă la maturitate, iar uneia de fag îi trebuie 140 de ani.

Visul nostru este să lăsăm urmaşilor noştri ca moştenire o pădure cât mai puţin lovită, păgubită, în care omul să intre nu pentru a distruge, ci pentru a se bucura în voie de măreţia naturii, acest sanctuar nepreţuit, care trebuie să rămână neprihănit. Noi împădurim în prezent pentru generaţia strănepoţilor noştri. Asta ar fi un fel de poliţă în alb, dar şi ei trebuie să facă la fel pentru urmaşii lor.

-Discutam zilele trecute la Constanţa cu un specialist în probleme de mediu care spunea că Dobrogea beneficiază numai de 1/3 din cantitatea de oxigen pe care o prelucrează vieţuitoarele marine şi algele, iar restul de 2/3 vine dinspre păduri, adus de curenţii de aer şi de vânturi. De aceea vă dau dreptate să apăraţi pădurea. De când drumeţesc prin aceste păduri cred şi simt că pădurea este un loc sacru, Codrul cântat de M. Eminescu este raiul natural, iar natura

înseamnă veşnicie. De aceea consider că în pădure omul nu se poate întoarce decât dacă se poate întoarce în copilărie, cu toate bucuriile şi cu toată naivitatea copilăriei. Altfel, omul nu va simţii decât că s-a mai liniştit puţin.

Omul este înfrăţit cu pădurea încă de al originile lui; înaintaşii noştri s-au adăpostit în păduri când au dat peste ei urgiile şi acolo s-au sfătuit, s-au organizat şi aşa au reuşit să se împotrivească vitregiilor istoriei.

-Despre toate acestea se pot discuta multe, încât poate fi scrisă şi o carte, a încheiat Simion vesel.

-Ce ziceţi, pornim? ni se adresează B.G.

-Pornim! am răspuns. Trebuie să vedem şi restul.

Ne-a luat rămas bun de la doamna Brateş care ne privea din faţa intrării în cabană şi am pornit la drum. O bucată de drum ne-a însoţit şi Simion, iar alături de el mergea lupul lui cel tânăr. A avut grijă să ne atenţioneze să nu ne oprim în zăvoi pentru că este locul preferat al urşilor care vin la mure şi zmeură.

Când ne-am oprit pentru a ne lua rămas bun, lupul a început să-i dea ocol lui Bobi, dar acesta se prefăcea că nu-l bagă în seamă, dar îi arăta colţii din când în când pentru a-l ţine la respect.

-Drum bun! Ne-a urat Simion şi vă aştept să vă întoarceţi sănătoşi şi teferi!

-Mulţumim, Simioane! Dar nu ne mai întoarcem pe aici. Coborâm pe partea dinspre răsărit, a spus B.G.

Am intrat în pădurea de mesteceni, care foşneau subţire ca o liră. Dimineaţa se anunţa senină, tăcută, răcoroasă şi măreaţă, tocmai potrivită pentru drumeţii.

Soarele îşi deschidea lent şi timid geana peste piscurile muntelui, iar dinspre văi se mai ridicau valuri de ceaţă care pluteau aproape de muchia dealurilor.

Mergeam, ca de obicei, unul după altul, cu B.G. în frunte, eu îl urmam, iar Maxim în urma mea; Bobi mergea pe lângă mine. Se

Obişnuise să fie mângâiat şi eu îl alintam de fiecare dată când mă onora cu prezenţa lui.

În pădure liniştea era deplină, nu se clătina nici o frunză şi nu se auzea nici o şoaptă de vânt, dar nici cântec sau ciripit de păsări, care să tulbure pacea adâncă.

-Pe aici trăieşte cocoşul de mesteacăn! spune B.G. cu voce tare. Nu te poţi apropia de el decât dacă cunoşti bine meşteşugul şi obiceiurile lui. De obicei acesta stă liniştit pe creanga pe care s-a oprit şi de acolo observă şi simte tot ce se întâmplă în jurul lui, iar la cel mai mic zgomot zboară, pierzându-se în adâncul pădurii şi nu-l mai vezi.

Am păţit-o şi eu o dată, la o vânătoare pe care o făceam pe aici însoţit de un tovarăş şi ne-a păcălit; abia a doua oară am prins unul şi tovarăşul meu două găini. Dar ca să le prinzi trebuie să le pândeşti în zorii zilei sau pe înserat, când îl auzi cântând şi chemându-şi găinuşele. Te poţi apropia de el numai atunci când cântă, deoarece nu mai aude zgomotele în timp ce şi el face zgomot cu glasul şi cu aripile pe care le freacă, precum şi cu ciocul cu care bate în lemnul copacului. Şi în acest caz trebuie să fii cu băgare de seamă că dacă au apucat să se adune găinuşele, ele simt imediat că îl păzesc pe cocoş, veghind să descopere din timp pericolele. Auzi pe lângă cocoş numai cloncănituri şi sâsâituri.

Ne-am oprit într-un luminiş şi am mâncat. Simion ne pusese în traistă o pâine, o bucată de slană, nişte cârnaţi prăjiţi şi o sticlă cu palincă.

-Fainâ palinca! o laudă Maxim, suflând aburul ei.

-Fainâ, dar nu ne ajunge prea mult, adaugă B.G.

-Se aude un pârâiaş prin apropiere. N-ar fi bine să merg să umplu bidonul? am întrebat eu.

-Lasă că luam când trecem pe lângă el! e de părere B.G. care s-o fi gândit la vreun pericol.

L-am ascultat. Până să terminăm noi de mâncat, Bobi a mârâit de două ori, apoi dintr-un desiş a ieşit o căprioară însoţită de puiul ei.

Cum i-a văzut că treceau plini de curaj şi demnitate prin apropiere, Bobi i-a alergat şi numai când a auzit glasul stăpânului „Bobi stai!" a hotărât să se oprească.

Am pornit iar la drum şi am găsit pârâiaşul care se lupta să treacă printre nişte pietre mari şi lucioase pentru a-şi continua drumul l-a vale. B.G. şi Maxim s-au spălat pe faţă, luând apă în pumni, iar Bobi a lipăit de câteva ori, apoi a sărit pe celălalt mal; am umplut bidonul cu apă şi l-am vârât în rucsac, apoi i-am imitat pe cei doi, răcorindu-mi faţa încinsă. I-am ajuns din urmă şi împreună ne-am afundat într-o pădure de molizi şi fagi, arbori mari, adevărate coloane solemne pe care se sprijinea marele şi verdele palat vegetal, falnic şi unic prim măreţia lui. Bobi lătra vesel şi scurt privind spre coroanele de deasupra noastră, atrăgându-ne atenţia la prezenţa a două frumoase şi jucăuşe veveriţe cu cozile stufoase, care zburdau din creangă în creangă, parcă vrând să-l necăjească pe voinicul nostru însoţitor.

Mai sus, într-un desiş întunecat era concert de păsărele, susţinut de maeştri trilului şi chemării.

Acolo soarele se strecura mai greu prin frunzişul des, iar bobiţele de răşină de pe ramuri păreau a fi veritabile perle. „Cât este de frumos!" am spus cu voce tare.

Acelaşi lucru spun şi acum. Era minunat. Frumuseţea eternă a acelor locuri de vis este ascunsă vederii şi numai acei oameni care se încumetă să se avânte pe cărările neştiute ale munţilor, rătăcind printre tufe şi copaci falnici, cu coroane bogate, pot vedea pe viu acest paradis vegetal.

Tot urcând pe cărări întortocheate obosisem, iar din cauza mirosului tare de răşină simţeam un fel de ameţeală plăcută. Le-am spus asta şi celorlalţi, care mi-au spus că nu mai avem prea mult până spre vârf.

Am continuat drumul cufundat în tăcerea copacilor, călcând peste stratul gros de frunze moarte care foşneau la trecerea mea, făcându-mă să tresar. Deşi nu eram singur, aveam un sentiment de singurătate

absolută şi îmi venea să strig, dar mă temeam că ecoul ar tulbura liniştea, iar marea taină care învăluia natura în acele momente trebuia păstrată netulburată. Ecoul mi-ar fi întors propriul meu glas şi propria mea deznădejde în faţa vieţii. Privind în jur, mi-a venit ideea că dacă noi, toţi oamenii, ne-am cerceta sufletul mai atent şi am privi mai insistent în interiorul nostru, am descoperi cum suntem în realitate, dar n-o facem pentru că ne temem de ce „curiozităţi" am descoperi şi atunci renunţăm.

Ne-am oprit la marginea unei prăpăstii. Cărarea şerpuia chiar pe buza acesteia şi era foarte îngustă, iar din loc în loc acoperită cu crengi şi resturi vegetale care o mascau. Priveam hăul care şerpuia printre pereţii abrupţi ai munţilor, iar pe direcţia privirii mele am văzut o floare albă, delicată, cu petalele catifelate şi corola portocaliu închis, parcă erau din fildeş, care tremura pe buza prăpastiei, legănată uşor de un vânticel care se stârnise, probabil, datorită curenţilor ce veneau din râpă. Frumuseţea ei mă atrăgea şi aş fi putut s-o rup şi s-o iau cu mine, dar nu m-am îndurat să-i curm viaţa acestei fiinţe şi gingaşe creaţii a naturii.

Dinspre muntele vecin de la miază-noapte, care era înconjurat de un fum alb, se apropiau de noi nişte nori vineţii de ceaţă, nu prea deasă, care coborau în râpă. Când ne-a învăluit şi pe noi, ne-am apropiat unul de altul.

-Să iuţim pasul ca să ieşim de aici până nu se întunecă! a spus B.G. îngrijorat. Dacă nu se mai vede cărarea putem aluneca uşor în prăpastie. Pe aici circulă doar caprele şi jderul, care sunt destul de agile.

Peste alte minute, transpiraţi de efortul depus pentru a urca aproape pieptiş pe o altă cărare care trecea spre vârf, am reuşit să ajungem într-un loc luminat, fără ceaţă. Pe cer, însă, începuseră să se bulucească nori negri de ploaie, destul de ameninţători.

Eu mergeam înainte, de această dată, urmând după Bobi, care-şi ţinea vesel coada pe sus ca pe un paratrăsnet.

-Aşteaptă! îmi spune B.G., trăgându-mă de rucsac.

-Ce s-a întâmplat? l-am întrebat.

-Să ne oprim puţin şi să ne orientăm. Constat că nu se mai vede nici o pasăre pe aici, deşi la apusul soarelui ele sunt destul de vioaie, foşnesc peste tot înainte de a-şi găsi culcuşul. Acum pădurea pare adormită, cuprinsă de o linişte mormântală. Toate păsările s-au ascuns şi acesta-i semn că se apropie furtuna.

-Ce facem în acest caz? N-ar fi mai bine să căutăm un adăpost în care să fim în siguranţă? Daca fulgerul trăsneşte copacii? mi-am dat cu părerea, fiind destul de îngrijorat.

-Să căutăm repede un adăpost sub stâncă, pentru că vine o ploaie păcătoasă la care cortul nostru nu cred că rezistă, mai ales dacă va fi însoţită de furtună, poate şi de grindină! ne-a atenţionat B.G.

N-am căutat prea mult şi am dat peste un fel de grotă, sau mai degrabă o vizuină părăsită de vreo sălbăticiune. A intrat B.G. cu o lanternă şi a ieşit de acolo râzând, semn că era mulţumit, dar şi că el cunoştea locul, poate mai fusese acolo altă dată. Nu l-am întrebat, dar nici el nu ne-a spus nimic despre asta.

-Lăsaţi aici în faţă rucsacii şi mergeţi după vreascuri! Aduceţi oricât de multe. Până atunci eu voi face un pic de curăţenie înăuntru. Cine ştie cât timp vom fi nevoiţi să rămânem aici.

-Luăm şi topoarele, poate găsim lemne mai mari, am spus eu, adresându-mă lui Maxim.

Câinele a venit cu noi în pădure. În timp ce pregăteam sarcinile de lemne ca să le luăm cu noi. mi-a venit o idee năstruşnică pe care i-am comunicat-o şi lui Maxim :

-ce-ar fi ca aceea să fie vizuina unui animal şi să se întoarcă în timp ce suntem noi plecaţi şi să-l surprindă acolo pe B.G.? Câinele e aici, cu noi şi nu-l poate avertiza sau apăra la nevoie.

-Nu se poate! a spus el cu un fel de îndoială.

-Hai să ne întoarcem că ne ajung lemnele astea, iar dacă B.G. spune că nu sunt suficiente, ne întoarcem şi mai luăm până se întunecă. Aşa

a fost, am venit şi a doua oară, dar lemnele au ajuns, încât au şi rămas.

Dinspre munte s-a pornit un vânt cu o răsuflare lungă, iar frunzişul copacilor a început să tremure aprig. Aerul călduţ s-a transformat treptat într-o răceală umedă.

Maxim a intrat în vizuină în urma mea, strigând aproap:

-Afară începe potopul! Norii au coborât aproape de vârfurile copacilor. Vino aici, Bobi !

Câinele s-a supus şi a intrat în vizuină.

-Daca ne-ar fi prins furtuna în cort, l-ar fi smuls cu noi, cu tot, am spus eu.

-Da, mă aprobă B.G. Iar de foc nici vorbă. Acum avem un adăpost bun şi nu vom păţi nimic, cu toate că vom fi obligaţi să rămânem aici şi mâine, dacă potopul va continua.

Îl priveam pe B.G. cu coada ochiului. Acesta privea flăcările cu calm desăvârşit, ca omul trecut prin atâtea furtuni şi mai mari în viaţa lui de oier trăită în mijlocul naturii. Ca şi cum mi-ar fi ghicit gândurile, B.G. mi-a spus:

-Multe am petrecut în viaţă, domnule, iar acum nimic nu mă mai sperie.

Focul ardea cu flăcări lungi, dar vântul care se repezea în rafale pe uşa vizuinei împingea fumul spre noi şi ne îneca.

Am aprins focul în interiorul adăpostului nostru, dar aproape de ieşire. Dincolo de foc, la intrare, şedea culcat Bobi, iar noi ocupam un spaţiu destul de mare, cam 4/2 m, numai că era cam joasă, încât trebuia să mergem aplecaţi de mijloc. B.G. măturase şi aşternuse pe jos un strat de crengi de brad, aşezase rucsacii din care scosese mâncarea, păturile şi puşca.

Am mâncat, şi noi şi Bobi, după care am rămas lângă foc, discutând de toate până aproape de miezul nopţii.

Afară fulgera, tuna şi ploua cu găleata, încât Bobi s-a strecurat înăuntru, când au scăzut vâlvătăile focului, mai ales gonit de tunetele puternice care făceau să se prelungească ecoul până , hăt, în depărtări, preţ de minute.

Discutam pe întuneric, iar ochii lui B.G. pe care îi ştiam căprui, luceau în lumina flăcărilor care abia pâlpâia şi atunci puneam iar vreascuri pe foc. Acestea trosneau hrănind necontenit cu energia lor flăcările ce se înălţau, alungând întunericul greu, cu revărsări de jerbe de lumină roşiatică.

-Trebuie să vă fiu recunoscător pentru această fericită ocazie pe care mi-aţi oferit-o, am spus eu. Dacă n-aş fi venit aici, n-aş fi putut vedea atâtea minuni ale naturii.

-Ai putea veni mai des! e de părere B.G.

-Tocmai asta este, nu pot veni. Munca a devenit o problemă atât de monstruoasă că sunt obligat să muncesc câte 14-16 ore pe zi. Este o epocă a autodistrugerii şi ne abţinem de la anumite lucruri pe care le-am putea face. Ne amăgim în permanenţă cu speranţa că într-o zi va fi mai bine, că vom munci mai uşor şi ne va rămâne timp să ne mai odihnim în mijlocul naturii, dar acea clipă se amână mereu.

-Poate va veni odată cu pensia, insistă B.G.

-Până atunci mai am de tras câţiva ani. Ciudat ce poate face omul cu viaţa lui! Cât de frumos este în pădure! Nimic nu este mai valoros decât măcar o dimineaţă petrecută sub cerul liber, aceasta am reuşit să înţeleg în aceste zile în mijlocul naturii.

Maxim a mai pus pe foc nişte vreascuri şi flăcările lui s-au lungit spre tavanul grotei, lingându-l şi alunecând afară pe la intrare. Focul ne încălzea încăperea, ne ajuta să ne vedem între noi şi ne servea ca „zăvor" la uşa adăpostului nostru vremelnic.

Am tăcut toţi o vreme, privind flăcările care se răsuceau, iar în ele răsunau mii de glasuri mărunte, scoţând astfel cântecul plângător al buşteanului care se umflă când îl încinge focul, pârâitul scoarţei care se strânge mai întâi apoi pocneşte; fibrele tinere ale lemnului dau

acea flacără albăstruie şi produc acele mici explozii fosforescente.

Din depărtare s-a auzit până la noi urletul unui lup, acoperit când şi când de şuieratul vântului şi ropotul ploii. Bobi a ridicat capul şi a ciulit urechile.

-Îşi cheamă haita! Ne traduce B.G. semnalul lupului. Pe semne au dat de vreo turmă de căprioare sau au doborât vreun vânat mai mare şi cere ajutor. Toate fac parte din natură, iar pădurea leagă viaţa şi nemărginirile spiritului de la o margine la alta.

-Hai să spunem bancuri! Propune Maxim şi chiar începe să spună unul cu ospătarul şi dopul din sticlă.

Eu am spus unul cu cioara şi cântecul ei nobil, iar B.G. a spus unul cu săteanul şi soţia iubăreaţă, pe care le-am reţinut aproape în întregime: Doi săteni erau buni prieteni, dar se ţineau de şotii. Soţia unuia dintre ei era bănuită că umblă cu un alt bărbat, iar soţul s-a dus la biserică şi l-a întrebat „ E adevărat Sfinte Ioane?" Prietenul lui care era ascuns după un paravan aflat în spatele icoanei, i-a răspuns: „Aşa este, e cam curvă „. Indignat de acel răspuns, i-a spus cu năduf: „Sfinte Ioane eşti o secătură! Bag sama că ai spus minciuni totdeauna şi d'aia ţi-au tăiat capul ".

B.G îşi petrecuse toată viaţa lângă oi, în natură, dar ştia foarte multe bancuri şi era vesel, prietenos, blând şi apropiat de ceilalţi oameni. Nu puteam să-mi doresc mai multă consideraţie decât îmi arătau, atât el cât şi Maxim şi aveam temei să fiu mulţumit de felul cum se comportau. În compania lor mă simţeam bine, Ştiam că ţin la mine. Este o mare mângâiere să te afli lângă cineva pe care să-l doară inima pentru tine, mai ales când eşti necăjit.

-Noi am plecat dotaţi în călătoria asta, rupe tăcerea B.G. Altă dată când plecam în pădure nu aveam la noi mai nimic, în afară de brişcă, asta nu ne lipsea; nu aveam lanterne, faţă de masă şi altele, ne foloseam doar de mâini şi de dinţi ca să putem mânca. Acum avem cort, puşcă, pături călduroase....

Focul se cam stinsese, mocnea. Am mai pus eu un butuc şi câteva

vreascuri şi ne-am culcat. Afară ploaia se oprise, iar vântul nu mai vuia aşa de tare.

Am adormit şi am început să visez: „Se făcea că eram sus, aproape de pisc, iar de pe un pisc din vârful muntelui vecin venea un bătrânel călcând pe o funie care le unea; pe cap avea o pălărie ponosită şi era îmbrăcat la fel ca B.G., cu cămaşă albă peste care era încins la mijloc cu un chimir negru şi foarte lat

-Cum ai ajuns aici? l-am întrebat eu.

-Mergând pe funie, aşa cum ai văzut. Era singura cale mai scurtă şi mai uşoară, a spus el zâmbind.

-Tare aş vrea să pot merge şi eu aşa ca dumneata.

-Ştiu. Te văd că îţi cauţi înfrigurat libertatea, iar sufletul îţi este însetat de piscuri şi de stele. Am dreptate? Eşti ca un prizonier care visează sa ajungă în libertate. Ai vrea să fii vultur pentru ca simţi că eşti plin de cutezanţă. Ai grijă că este curajos numai cel care cunoaşte frica şi o învinge, ca să poată apoi sa privească cu mândrie înspre abis! Să ai fericire de vultur şi cutezanţă de panteră. Aşa trebuie.

-Mă simt bine aici, în apropierea piscurilor, unde aerul este curat, lipseşte larma oraşelor, invidia şi ura oamenilor. Prefer sa rămân aici, că nu mai întrevăd altă speranţă.

-Ai o părere buna despre tine şi asta este bine. La fel şi părerea celor care te urăsc, ei te apreciază, adică îţi recunosc fără să vrea, calităţile, dar le stai în cale şi de aceea îţi aruncă priviri răutăcioase şi îţi fac şicane ori de câte ori au prilejul. Unii nu te urăsc, doar te invidiază şi ar vrea să te înlăture pentru că le faci concurenţă. I-ai sfidat uneori şi ţi-ai continuat drumul, cu toate piedicile, iar acest lucru nu ţi-l vor ierta niciodată.

-Păstrează-ţi speranţa şi răbdarea că totul se....." Apoi a apărut o ceaţă în care bătrânul a dispărut. M-am trezit tremurând uşor de frig şi am privit în jurul meu, dar nu vedeam nimic în afară de câinele de lângă focul care mocnea. Mi-am dat seama că a fost un vis şi în cursul zilei care a urmat, tot drumul m-am gândit la el, ca să-l pot

înţelege mai bine.

Am adormit din nou şi m-am trezit când prin deschizătura adăpostului nostru începea să se zărească licăritul palid al zorilor. Am aşteptat să se trezească şi ceilalţi, apoi am ieşit afară pe piatra lata din faţa intrării. Bobi era afară şi adulmeca aerul din jur.

Dimineaţa era rece, iar răsăritul soarelui măreţ; cerul era albastru şi limpede ca o apă liniştită. Plantele din jur mai păstrau pe frunze mărgelele de la ploaia din timpul nopţii.

-Ce facem cu lemnele rămase? întreb eu.

-Lemnele rămân aici. Poate mai vin şi alţi rătăciţi ca noi, iar în cazul că se vor adăposti aici să-şi poată aprinde focul fără să mai aibă grija lor, mai ales dacă nimeresc pe o vreme câinoasă.

Am pornit la drum, pierzându-ne în adâncul pădurii. Mergeam în spatele lor şi mă gândeam: „Câtă chibzuinţă au oamenii care trăiesc în păduri! Câtă gândire şi câtă umanitate există în faptele lor! Sau poate B.G. făcea o excepţie?".

Într-un luminiş am dat de iarbă şi multe flori mici încă umede care străluceau ca nişte diamante. Aerul era plin de miresme de tot felul, iar pe ramuri păsărelele cântau de zor. Pe crâmpeiul de cer am văzut un vultur zburând la înălţime cu ochii în toate părţile, dând roată prin văzduhul curat al dimineţii. Splendida pasăre, cu aripile întinse în lumina soarelui, privea până în fundul văgăunilor în căutarea prăzii, vreun oui de căprioara sau chiar o capră rătăcită pe coclauri.

Îl priveam şi-l invidiam pentru putinţa lui de a zbura în înaltul cerului. Mi-a plăcut şi mie de mic copil sa zbor, iar în acel moment când îl priveam parcă luam din forţa lui şi acest fapt îmi dădea o stare de uşurare, de descărcare. Citisem într-o carte ca adevărata mărire este coborârea, dar acolo era vorba de Iisus Hristos care s-a coborât pentru a spăla picioarele ucenicilor săi.

Eu nu doream mărire, voiam numai să zbor şi să fiu liber precum păsările cerului.

Soarele urca deasupra Cindrelului, iar sulițele lui nemiloase îmi

ardeau creştetul capului; era galben ca o lămâie şi scalda cu lumina lui tot albastrul cerului, făcându-mă să mă simt într-o lume nouă, neobişnuită, învăluit de o singurătate desăvârşită şi de o tăcere ca la capătul lumii. Parca mă aflam într-o catedrală de copaci falnici cu verdele lor înmiresmat. Din loc în loc, pe creasta pe care şerpuia cărarea, verdele mat al ierbii era întrerupt de emailul stâncilor care, din sure şi mohorâte, deveneau verzi-albăstrii sub învelişul de muşchi care strălucea intens în bătaia razelor soarelui.

În munţi sufletul şi mintea îşi găsesc odihna. De aceea consider că vânătoarea în astfel de locuri ar trebui interzisă, ea fiind o pângărire a naturii sacre.

După ce am parcurs o bucată de drum, am ajuns la locuri pustiite de furtuna care bântuise aproape toata noaptea. Vântul doborâse pe sol mulţi copaci pe care eram nevoiţi să-i ocolim, din loc în loc.

-De ce au fost smulşi din rădăcini atât de uşor? am întrebat eu.

-Copacii de pe stânci au rădăcinile la suprafaţă, solul fiind tare; ele abia se încârligă şi se încolăcesc ca nişte şerpi pe stânci într-un strat subţire de muşchi şi licheni. De aceea vântul îi doboară uşor, că nu au rădăcinile înfipte adânc în sol ca cei crescuţi în văi şi lunci, îmi explică B.G. cu calm.

Soarele se apropia de amiază, iar lumina lui devenise tot mai albă şi dogorea din ce în ce mai tare. Povârnişurile roşcate ale muntelui de piatră, cu vârfurile zdrenţuite, scobit violent de torentele care l-au traversat, se scăldau în strălucirea soarelui. Copacii erau încremeniţi în tăcere, iar frunzele lor atârnau somnoroase, părând îmbătate de atâta lumină, căldură şi linişte.

O vreme încetase şi ciripitul păsărilor, doar bâzâitul ţânţarilor se mai auzea, din când în când, prin locurile pe care le străbăteam.

Luţim pasul şi peste vreo oră ajungeam pe un platou îngust, ca o poieniţă, având stânci în partea dreaptă dinspre coastă. Ceaţa pe care o văzusem de departe se împrăştiase, fiind mânată de vânt undeva deasupra văii, unde se vedea ca un strat de vată. Dinspre alte piscuri

am fost impresionaţi de fuioarele joase de nori care se apropiau, coborând de pe acele piscuri mai înalte. În acele clipe mi se părea că aud foşnetul fin al norilor care ne înconjurau, dar ceea ce auzeam, de fapt, era acea adiere a vântului, întocmai ca o şoaptă omenească.

În jurul nostru plutea o tăcere apăsătoare. Mergeam pe cărări neumblate şi în faţa noastră se deschidea o privelişte încântătoare. Văzduhul a devenit străveziu de îndată ce norii s-au îndepărtat, trecând peste alte piscuri. Linia orizontului se vedea tot mai departe, iar pe fondul albastru al cerului se proiectau crestele bizare ale munţilor cu o limpezime uimitoare; unele erau acoperite cu păduri dese de conifere, iar altele erau cu totul lipsite de vegetaţie, însă toate erau poleite de razele strălucitoare ale soarelui.

Ceva mai jos se vedea un parchet de fag care parcă ardea în vâlvătăi sângerii, terminat la baza văilor, unde cu o auroră blândă de un verde palid trona toată întinderea de deasupra văii. Miresmele tari ale pădurii îmi grăbeau respiraţia şi-mi dădeau o senzaţie de ameţeala. Peste tot domnea o linişte ca un început de lume plină de taină.

Se spune în popor că timpul, în trecerea lui, vindecă rănile. Şi eu am această senzaţie, dar ca să fiu complet vindecat ar trebui să rămân în pădure până la sfârşitul vieţii.

Odată întors în oraş şi continuând să trăiesc printre cei care rănesc sufletul, vechile răni se deschid, adăugânsu-se celor noi.

Urcând pieptiş poteca ce şerpuia ocolind boturile de deal, am ajuns la un pârâiaş subţire care părea să vină dinspre vârful muntelui şi se strecura prin grohotişul pietros. La un moment dat, poteca s-a îndepărtat de acesta şi am urcat pe o ridicătură, ca o spinare de taur, de unde mi se deschidea o privelişte cu vegetaţie luxuriantă.

Ajunşi în liziera unei păduri de brad, am simţit, din nou zgomote în urechi. Îi şoptesc lui Maxim:

-Îmi pocnesc urechile, nu mai aud decât un zumzait.

-E din cauza înălţimii şi aerului tare, mă asigură el,dar îţi trece.

Am dat de o ridicătură cu iarba măruntă, parcă era tunsă de mâna

omului, iar după ea o mică poiană cu tufe de zmeură şi flori. Era un peisaj frumos. Vedeam tocmai pe celălalt munte care mi se părea că se află la doar 200 de metri, nu ştiu cât vor fi fost în realitate.

În faţa ochilor noştri scânteiau creste înalte cu păduri, poieni şi stânci. Un curent rece a trecut pe lângă mine şi m-am înfiorat; la fel au simţit şi însoţitorii mei.

Ne-am continuat drumul, încovoiaţi sub greutatea rucsacilor care ne făcuseră să transpirăm la urcus şi iar ne-am trezit că poteca urcă în pantă repede. Ne avântam printr-o pădure de răşinoase care înveşmânta coasta muntelui. Treptat nu mai desluşeam nici urmă de potecă şi am început să urcăm pieziş printre copaci, până când am dat de o stâncă netedă de granit. Acolo B.G. ne-a aşteptat cu pălăria în mână.

-Cum merge? mi s-a adresat el. Mai poţi urca?

-E-n regulă, am obosit puţin.

-Ce puţin!? sare Maxim. Urcuşul ăsta ne-a scos sufletul de tot.

-Atunci hai să ne odihnim o ţârâ, că mai avem de mers mai puţin de o oră şi ajungem aproape de pisc! După ce ajungem acolo şi vedem de sus privelişţea, eu zic să coborâm pe cealaltă parte a muntelui, să căutăm un loc pentru a înnopta şi tot acolo să şi mâncăm. Sau vă este foame şi mâncăm aici?

-Părerea mea este să continuăm urcuşul cât avem lumină, apoi facem cum ai zis dumneata, mi-am spus eu părerea, pe care şi-a însuşit-o şi Maxim.

Hotărârea fiind luată, am continuat drumul spre pisc.

Dintr-un tufiş s-a auzit un zgomot şi Bobi s-a repezit într-acolo, dar a revenit liniştit, dând din coada. Noi ne pregătiserăm de apărare, deşi nu ne speriaserăm.

Oboseala mă cam moleşise, dar eram hotărât să rezist până când vom ajunge în vârf.

Poteca noastră urca şi iar cobora, apoi iar urca, ocolind stâncile şi râpele, lăsând în stânga şi în dreapta păduri şi poieniţe.

După câteva ceasuri de mers am intrat într-o padure deasă de brad, înprejmuită de o ceaţă deasă ce nu putea fi împrăştiată cu uşurinţă şi soarele nu se mai vedea.

În zare se profilau culmile împădurite la sud, dar golaşe şi acoperite de zăpadă în partea de nord, unde stăruia pe creste albă-argintie, formând o imagine de basm.

În aer se simţea mirosul pătrunzător al răşinei de brad; pădurea semeaţă, tăcută şi sălbatică în singurătate se prelungea până la marginile prăpastiei adânci.

Şopotul pârâiaşelor de jos se auzeau ca prin vată.

Strecurându-ne printre stânci, am dat de o poieniţă cu iarbă grasă; o stâncă fusese tăiată de un pârâiaş năbădăios care izvora de undeva de sus, dar vegetaţia înconjurată de brazi, făcea din poieniţă un plai de poveste.

Am ajuns apoi, la nişte culmi teşite, parcă erau valuri încremenite în nemişcare, acoperite de păduri de brad de un verde-vineţiu.

Mai sus ni se înfăţişau vederii crestele alburii de piatră, apoi a apărut Cindrelul ca un acoperiş de catedrală sinilie, destul de întunecat pe partea răsăriteană, datorită înserării, dar luminat în partea de apus de ultimele raze roşietice ale asfinţitului; piscul domina împrejurimile întocmai ca o cetate de piatra medievală.

În jur era o linişte profundă, încât mi se părea căveacurile scurse nu îndrăzniseră până acum să treacă pragul acestui adevărat paradis, această străveche frumuseţe pe care n-o văzuse nimeni şi nu întinase acest colţ de pace.

Am respirat adânc şi am simţit cum îmi pătrunde în plămâni aerul rece, dar şi plăcut în acelaşi timp, apoi, ca să mă conving de tăria ozonului, am mai inspirat odată şi mai profund. Atunci m-a cuprins o ameţeală uşoară care mi-a trecut repede.

Asemuiam totul cu „Împărăţia cerurilor", în care, ca să poţi intra trebuie, mai întâi, să devii copil în comportare şi în simţire, nu este suficient să vrei. Eu m-aş mulţumi şi cu liniştea codrului.

Copacii păreau că matură cerul cu vârfurile lor, iar desimea lor te făcea să te simţi umilit de neputinţa şi micimea ta.

Aproape de vârful muntelui era pace. Aveam senzaţia că daca aş grabi pasul sau daca aş vorbi ceva mai tare aş putea deranja pădurea şi rânduiala care a fost statornicită în ea de mii de ani. Aerul era atât de pur, iar cerul mi se părea mai aproape şi mai senin, încât semăna cu o imensă placă de faianţă bleu. În acest paradis verde şi înmiresmat păsările cântă cu trilul lor mereu vesel, mereu la fel de optimist. Dovadă că ele nu sunt triste niciodată, aşa cum este omul. Nu au timp de tristeţe, având o menire sfântă de a se ocupa de sonorizarea pădurii şi de întreaga armonie existentă în ea. În această drumeţie m-am convins că şi copacii cântă atunci când circulă seva prin ei la fel cum circulă sângele prin trupul omului, dar dacă este secetă copacii suferă, iar dacă sunt răniţi de oameni sau animale, suferă şi atunci şi greu se refac.

În această atmosferă de pace şi beatitudine, te poţi ruga în voie lui Dumnezeu, fiind atât de aproape de EL.

Nu este nevoie să stai în genunchi. Pe EL îl interesează gândul curat al omului care este o parte din EL şi pe care ni l-a dat nouă odată cu botezul, când Dumnezeu a coborât în biserică şi s-a unit cu omul in această sfântă taină.

De sus vedeam până departe acea sălbăticie mândră şi semeaţă, cu stânci colţuroase înfipte în cer unde ajunge numai vulturul şi capra neagră, singurii stăpâni peste ţancurile ascuţite care împung văzduhul. Capra neagră trece de pe un ţanc pe celălalt executând adevărate „sărituri mortale", mai ales atunci când este urmărită de vreun răpitor. Coabitează în bună înţelegere cu vulturul –până la un punct- împărţind această „împărăţie a abisurilor" care nu afost atinsă de om.

Cap.4 Doamne, am ajuns în cer?

-No, priviţi minunea, feţii mei! ne strigă B.G. care se închina, ţinând pălăria în mâna stângă. Cu batista îşi ştergea fruntea şi ceafa de transpiraţie, încercând să ne arate împrejurimile Cindrelului, atât cât le ştia el şi cât puteam vedea noi din acel loc.

-Acolo-i Găujoara, dincolo e Muchea lui Predoi, acolo poţi s-o iei pe la Dealul Ursului şi dai chiar în satul Orlat.

-Este nemaipomenit de frumos! exclam eu extaziat. Mărturisesc că mă simt copleşit de istoria şi forţa acestor locuri. Aici, printre brazii înalţi până la cer este o linişte şi un aer care-ţi dau ameţeală. Aici liniştea are alt gust, alt miros, iar cerul este mai albastru şi mai aproape de pământ, parcă se amestecă cu pădurea. Aici şi respiraţia rugăciunii devine mai uşoară.

B.G. părea şi el cucerit de această sfântă taină a naturii, dar îl muncea şi gândul la oile lui de la stâna, fiind puţin îngrijorat, ca omul care-şi părăseşte ocupaţia.

Soarele şi vântul îi brăzdaseră faţa blondă pe care străluceau ca două făclii ochii lui verzi şi liniştiţi ca o apă adâncă; lucirea lor parcă era un foc sacru care vădeşte plăcerea de a face oricând fapte bune, chiar dacă trebuie să înfrunte şi primejdii. În ei se putea citi cu uşurinţă dorinţa lui pentru depărtări, pentru păduri şi pentru libertate în mijlocul naturii.

Priveliştea pe care o contemplam a fost o mare surpriză pentru mine, care veneam dintr-un peisaj plicticos de cărămida şi sticlă al oraşelor. Aveam sentimentul că ţâşnesc într-o altă viaţă, iar când o contemplam, cu fiecare imagine ce mi se desfăşura în faţa ochilor, un şuvoi de gânduri îmi năpădea mintea şi câteva clipe mi s-a părut că mi-am pierdut legătura cu trecutul şi cu lumea vie pe care tocmai o lăsasem acasă la plecare.

Întinderi nesfârşite îmi fermecau ochii, iar în jurul nostru mii de hectare de pini, brazi, stejari, mesteceni falnici, hectare de aluni şi

ienuperi, îmbrăcau suprafaţa superbilor codri ai Cibinului, cu cel mai înalt dintre piscuri, Cindrelul. Pădurile lor sunt străbătute de poteci înguste, multe dintre ele destul de întortocheate, după cum ocolesc dealurile sau râpele de pe creste, iar pe ele poţi întâlni animale sălbatice (sau numai urmele lor) de la mistreţ, urs, cerb şi până la râs, veveriţe şi cocoşi de munte.

De sus, toată acea întindere uriaşă mi se înfăţişa privirii ca o catifea verde, scânteietoare, pe care erau fixate cu grijă briliante şi nestemate.

Din locul unde mă aflam eu priveam spre B.G. şi Maxim, care erau proiectaţi pe cerul senin, cu siluetele lor înalte şi vânjoase. Maxim era înalt, drept, musculos şi cu spatele lat, coapse înguste şi mişcări energice; avea un nas drept frumos desenat, pe o faţă aproape blondă, mereu senină, pe care gura lui parcă râdea, cu buza de jos răsfrântă, marcată de un aer blând.

Era un om prietenos, darnic, apropiat, un bărbat admirabil. Privindu-l, mi-au venit în minte nişte versuri din poezia lui St. O. Iosif:

„Iar în calmul înserării
Tocma-n capul celălalt,
Creşte umbra-ntunecată
A ciobanului înalt".

Ziua fusese destul de lungă şi soarele aluneca din înalturi apropiindu-se să apună spre locul unde mi se părea a fi marginea pământului, înroşind cerul cu săgeţile lui sângerii care pun pe brazii înalţi şi zvelţi din pădure pecetea asfinţitului, colorând în violet steiurile care apar printre ei. Brazii parcă ar fi de piatră, totul este încremenit; peste această nemişcare elegantă şi pură, uscată, transparentă şi luminata de astrul zilei care parcă a încremenit şi el pe creste, s-a abătut o tăcere solemnă, de piatră, care anunţă sosirea înserării. Luciul soarelui roşiatic parcă vrea să mai întârzie o clipă pe dantela ferigilor de pe văi.

Mi-am pus mâinile la ochi pentru a-mi acoperi lacrimile. Eram aproape de cer, aproape de Dumnezeu. Acolo pe Cindrel, m-am simţit cel mai aproape de cer şi de Dumnezeu şi am simţit nevoia să mulţumesc. În gând am întrebat: „Doamne, am ajuns în cer? Îţi mulţumesc pentru tot ce faci pentru noi! Te salut, bătrâne Cindrel! Cine ştie daca voi mai avea vreo altă ocazie să mă întorc în acest loc, în împărăţia exclusivă a vulturilor şi caprei negre?!".

Natura rămâne pentru mine marea carte a înţelepciunii. Pe munte, sub spuza stelelor de pe cer, între coordonatele infinite de eternitate, omul se regăseşte pe sine cu mai multă uşurinţă, putând dobândi sentimente şi chiar dimensiuni monumentale, aşa cum i-am văzut eu pe însoţitorii mei proiectaţi pe fundalul cerului.

Acolo în vârf mi-am adus aminte ce le răspundeam eu colegilor mei de serviciu când mă întrebau de ce sunt supărat: „Aş vrea să plec şi sa locuiesc într-un vârf de munte, într-un vârf de pom unde sa nu mai aud de nici un fel de răutate. Acolo să am numai cerul deasupra capului". Era dorinţa de a scăpa de şefii mei şi de lumea rea, să fiu departe de lumea dezlănţuită şi de durerile sufleteşti. De această dată reuşisem să scap, dar până când?

Numai acolo sus te poţi emoţiona pentru ceva simplu, te poţi entuziasma înaintea unei flori răsărite pe buza unei prăpăstii, acolo poţi asculta în nemişcare melodiile văzduhului şi ale codrilor pe care vântul îi frământă deseori, murmurul neîncetat al pâraielor care curg spre locuri mai joase, ducând cu ele amintirile piscurilor.

După ce ne-am odihnit preţ de vreun sfert de ceas, contemplând împrejurimile şi visând fiecare în tăcere, B.G. ne-a propus sa plecăm pentru a ne găsi un loc bun de odihnă, înainte de a se întuneca.

-Mergem pe versantul dinspre miază-zi că este mai liniştit şi are mai puţine dealuri şi râpe! a spus B.G.

-Eu n-as mai pleca de aici! şi le-am povestit ce dorinţă aveam pentru a scăpa de răutăţi.

-De ce tocmai într-un vârf de pom? pare intrigat B.G. Mai bine,

poţi veni la noi oricând ai nevoie şi mai facem câte o vizită Cindrelului.

Am mers la vale, la început pe o porţiune de drum –mai mult colţuri de piatră-, un fel de vârfuri de mici piscuri, strecurându-ne printre ele până când am ajuns pe spinarea unui deal împădurit cu brad şi pin, aflat într-o pantă cam abruptă, încât am ajuns uneori să ne dăm pe fundul pantalonilor ca pe sanie, alunecând la vale pe stratul de frunze moarte.

Am ajuns la loc drept când soarele se ascunsese după munţi şi numai pe o creastă din faţa noastră se mai vedeau nişte raze roşietice-aurii întârziate. Departe de tot se vedea un brâu de nori plutind în văzduh, formând o cunună uşor transparentă şi înroşită de ultimele raze ale soarelui care ne părăsea. Mai jos se vedea o vale largă, bogată în verdeaţă, traversată de un pârâiaş zglobiu, cu ape limpezi ca cristalul, încât puteai număra pietrele de pe fundul făgaşului său.

În văzduh stăruia liniştea premergătoare înserării, când nici o adiere de vânt nu mai atinge ramurile copacilor pentru a nu tulbura pacea desăvârşită care domnea în natură în acel sfârşit de vară, după o caldă şi lungă zi de august.

Tot coborând am ajuns într-un luminiş larg, cu iarbă puţină, dar cu câteva tufe împrejur. Terenul era puţin în pantă.

-Să ne oprim aici! a hotărât B.G. Dacă rămâneam sus, acolo la pisc, noaptea ne-ar fi fost frig. Aţi văzut că pe muchia de nord a stâncilor mai era, încă zăpadă. Este locul în care zăpada rezistă şi vara.

-Da, da, avea un strat subţire, care scânteia în razele soarelui coborât spre apus, de parcă ar fi fost pudrate cu argint, am spus eu. A fost destul de frumos acolo sus. Mă simt omul cel mai fericit pentru cele ce ne-a oferit Creatorul atât ochilor cât şi simţurilor noastre de trăitori vremelnici pe acest pământ.

....Tot ce am văzut acolo sus a fost magnific şi nu l-am putut păstra doar în amintirea mea, de aceea l-am descris aici şi aşa voi face şi cu cele ce vor urma.

Cum am dat jos rucsacii, am împărţit repede sarcinile pentru a face totul înainte de a se întuneca. Maxim şi B.G. au plecat după lemne, iar pe mine m-au lăsat să instalez cortul.

Când s-au întors ei, n-a mai fost nevoie decât să aprindem focul şi să mâncăm. Încă se mai vedea, deşi pe cer apăruseră stelele.

-Te văd tăcut. Eşti cumva obosit? întreabă B.G.

-Puţin obosit, puţin emoţionat de cele văzute, o doză de melancolie de toamnă, la care s-ar mai putea adăuga şi o problemă a mea, foarte personală.

Hai să bem, şogore! mă îndrumă Maxim. Ce melancolie, ce probleme personale? Lasă că la întoarcere, când ajungem în Sibiu, îi facem o vizită profesorului Traian, pe care l-ai cunoscut atunci la „Împăratul Romanilor". Să vezi ce-o să ne distrăm.

Am băut câte un păhăruţ de ţuică, am mâncat slană, la care cam făcusem economie, dar era aproape pe terminate, doar pâine mai aveam. La sfârşit s-a ridicat Maxim şi a intrat în cort, de unde s-a întors cu un bidon plin cu vin roziu-gălbui, dar destul de bun.

-Unde l-ai ţinut până acum, măi şmechere?! l-a admonestat, în glumă, B.G.

-A fost în rucsacul meu, Babule, dar nu l-am scos că am avut palinca. Acum că asta s-a terminat, trebuie să ne mulţumim cu vinul. Dacă îl bem mă salvaţi pe mine, că mi se uşurează rucsacul.

-Mă, ar fi fost mai bine să mai fie, chiar dacă era greu rucsacul. Băutura cumpătată ajută, dă snagă.

Afară se întuneca treptat, mişcând lumina din jur; era linişte, încât se auzea desluşit freamătul pădurii şi susurul continuu al pârâiaşului de pe fundul văioagei din apropierea locului unde ne aflam, amestecat cu suspinul copacilor peste care trecea un zefir subţire de vânt, aducând miros de răşină.

Umbrele nopţii continuau să se lupte cu luminile amurgului, dar pe cer îşi făcuse apariţia luceafărul.

„ Copacii foşnesc, iar crengile lor apropiate vorbesc între ele şi

pârâiaşul curge la vale, ducând spre şes poveştile lor cu toate câte au văzut; pe toate nu vor putea să sfârşească a le spune toată viaţa", mă gândeam eu în tăcere.

A răsărit şi luna care a dat strălucire stele şi, în special luceafărului care, până atunci era ca o flacără în beznă; Luna avea discul roşiatic şi întreg, semn că era lună plină, având forma unei mămăligi ciobăneşti mestecată şi fiartă bine ca să iasă tare, aşa cum văzusem eu cu ceva vreme în urmă. Cu lumina ei a poleit totul în jur: copacii, iarba din luminişuri precum şi luciul pârâiaşului din văioagă, ce murmura la picioarele noastre. Aşa cum se ridica ea încet printre trunchiurile lungi şi zvelte ale brazilor, m-a făcut să-mi aduc aminte de versurile dintr-o poezie a lui G. Coşbuc:

„... Iese luna din brădet
Şi se-nalţă-ncet, încet,
Gânditoare ca o frunte
De poet. "

Am tras în piept aerul înmiresmat al pădurii, ascultând susurul pârâiaşului care parcă era un foşnet de mătase şi m-am lăsat îmbătat de frumuseţea idilică a nopţii de vară. Era o clipă desăvârşită care mă făcea fericit. Cerul parcă coborâse tot mai aproape, dând senzaţia că aş fi putut cuprinde stelele cu mâna.

-De data asta, Babule, te-ai molipsit şi dumneata de melancolie, ca mine. Sau îţi este dor de oile de la stână? l-am întrebat când am văzut că prelungeşte tăcerea.

-Apoi, dor prea tare nu-mi este, dar mă gândesc dacă s-or fi descurcat bine ajutoarele mele cât am lipsit eu.

-Meseria de oier este frumoasă, dar e grea.

-Nu te apuci să creşti oi dacă nu te pricepi, dacă nu le iubeşti, ca să te poţi apropia de ele, apoi să le cunoşti bolile şi să le vindeci când îs bolnave.

-Cred că trebuie să fii priceput, că altfel....

-Domnul meu, sunt lucruri pe lumea aista care nu-s trecute în cărţi,

dar de ştiut trebuie să le ştii şi atunci te străduieşti să le înveţi de la alţi ciobani mai bătrâni şi mai pricepuţi, le mai înveţi şi de la viaţă, că viaţa îi dă omului multe învăţături.

Luna, din trandafirie a devenit strălucitoare şi urma o cale străbătută de soare, plutind liniştită cu faţa ei argintată şi lipsită de căldură.

M-am adus aminte cuvintele pădurarului Brateş, care ne găzduise cu două seri în urmă: "În pădurea de brad este o linişte deplină, încât îţi poţi auzi răsuflarea, dar şi bătăile inimii, iar timpul parcă se opreşte în loc." Câtă dreptate avea! Subscriu la cele de mai sus şi adaug: liniştea aceasta deplină te transpune în basm, în plutire şi visare, iar foşnetul vântului îţi aduce în ureche acea melodie liniştitoare care te face să uiţi de toate.

Mă simţeam obosit şi m-am lăsat pe spate pe covorul de iarbă, privind covorul de stele, plantate pe acel fond negru ca smoala. În liniştea care mă învăluia mă gândeam cât de pur este aerul pe timpul zilei, cu azuriul lui care ne stă deasupra şi cât de murdară este viaţa noastră, a oamenilor!

M-am apucat să-mi analizez viaţa, începând cu idealurile pe care le-am avut în tinereţe, apoi speranţele cu care am plecat la drum şi cât bine sau cât rău am făcut în viaţa mea! Mi-a fost greu să răspund. Mi-ar fi trebuit un observator imparţial şi drept. M-am mulţumit pe loc cu un răspuns sec: am făcut ce am putut, poate aş fi putu face mai mult? Nu ştiu. Înţelepciunea populară spune că un om trebuie, într-o viaţă, să facă o casă, să sape o fântână, să sădească un pom şi să facă copii. Din toate, am făcut doar jumătate: am sădit zeci, poate sute de pomi şi am făcut patru copii; cât priveşte casa, n-am mai avut ocazia sa construiesc eu, pentru că am primit de la stat, iar fântână n-a mai fost nevoie, că primeam apa la robinet, trăind în oraş. Mai târziu, chiar dacă as fi vrut eu, nu mai era posibil, atât fizic, cât şi material, trebuind să mă resemnez.

Luna îşi continua mersul ei liniştit pe bolta cerului, iar lumina ei

desparte arborii, trăgând linii aproape paralele îndărătul tulpinilor drepte, proiectând pe sol o zebră de lumini şi umbre; ajunsă sus de tot, în crucea cerului, revarsă peste întreaga natură o strălucire nepământeană care te extaziază. Puzderia de stele ce împodobesc cerul este umbrită de splendoarea lunii care trece peste culmi privind la noi cu faţa ei pătată de imagini care au incitat gândirea oamenilor să născocească poveşti diverse.

„Pe acest firmament aglomerat de stele, care o fi steaua mea? mă întreb pentru a nu ştiu câta oară. N-ar putea fi decât una mai palidă care are jos, pe pământ, un astfel de nefericit ca mine. Destinul nu mi-l pot descifra şi nu ştiu despre ce poate fi vorba. Poate despre căinţă? Remuşcare? Le las să treacă toate sub tăcere. Trebuie să rămân şi să-mi joc rolul pe scena vieţii până la sfârşit, aşa cum mi-a fost hărăzit. Nu am altă cale", mă tot frământau gândurile. Mai am ceva până la pensie.

Urcasem muntele până în vârf ca un pelerin obosit de viaţă, iar acum şi de atâta drum. Din locul de popas priveam împrejurimile şi zarea scăldate de lumina lunii şi mă lăsam îmbăiat de pacea tulburătoare a acelui loc feeric, încărcat de o sfinţenie greu de definit, pe care o simţeam plutind în aer şi în coroanele brazilor.

Pe acea mică poieniţă mă simţeam pierdut în necunoscut, cu toate că în jurul meu pulsa pădurea, pulsa viaţa cu atâta plenitudine, cum îmi simţeam bătăile inimii şi sângele circulând prin artere, acea beatitudine a unei profunde trăiri.

De dincolo de culmi a răsunat un cântec, ca un vaier de clarinet care imita plânsul muntelui, ca un fel de jale a sufletelor robite şi singure. Acest vaier plutea peste crestele încremenite ca un vultur care plana în înalturi observând depărtările, încercând să mângâie şi să ierte sufletele necăjite, bântuite de dureri şi de deznădejdi. Era ca un bocet al codrilor şi apelor, ca o chemare a vieţii din străfunduri pentru a se uni cu Cosmosul.

-E un cioban de păste deal, traduce B.G. Îi zice fain.

-N-am mai auzit de mult doina asta, continuă Mxim.

-D'apăi cine mai cântă astăzi doine? Rar le mai auzi, că s-au dat pe ceardaşuri, învârtite, cam toţi. Asta-i viaţa!

-Te face să plângi.

-Ei, trebuie musai să plângi? Dar numai oamenii plâng pe dinafară, pe când plantele şi animalele plâng pe dinăuntru.

A urmat o tăcere grea, de plumb. Liniştea ascunsă şi grea a pădurii contribuia şi ea la tăcerea noastră, dar pădurea, învăluită în mantia misterioasă a nopţii era, totuşi, însoţită de acel limbaj specific în care se comunică pe alte lungimi de undă, pădurea trăindu-şi astfel viaţa ei. Se spune că „copacii visează şi vorbesc în somn ca şi oamenii". Îmi auzeam respiraţia în liniştea aceea.

În timp ce eu frământam în gând viaţa pădurii, luna plutea ca o luntre cu pânze pe albastrul întunecat al cerului, începând coborârea.

În pădure nu se mai auzeau nici ţipete de păsări, nici huhurezul cu ecoul lui repetat de codri.

L-am văzut pe B.G. că îşi pune mâna streaşină la ochi pentru a-i proteja de flăcări şi priveşte în direcţia desişului. Ne-am îndreptat toţi atenţia în acea direcţie, aşteptând să surprindem vreo mişcare, având respiraţia tăiată. Era aproape miezul nopţii, iar liniştea era deplină. Bobi adulmeca şi el, cu capul ridicat, dar nu se precipita şi aveam încredere în simţurile şi în puterea lui de luptă la nevoie, era câine robust.

-A căzut o piatră undeva. Este posibil să fi trecut vreun jder, că pe aici sunt jderi, ne spune B.G.

-S-au poate vreun urs? adăugă Maxim.

-Nu este exclus, dar dacă Bobi tace, înseamnă că pericolul e departe sau nu-i deloc.

După aceea nu s-a mai auzit nimic, liniştea se aşternuse din nou pe toată întinderea locului.

Îl priveam pe Bobi cum stătea lângă foc şi îşi întorcea capul spre fiecare dintre noi când vorbeam.

Flăcările licăreau în zgarda lui de la gât, împănată de jur-împrejur cu nişte colţi mari de oţel care erau meniţi să-l apere de muşcătura mortală a lupului sau de labele necruţătoare ale ursului.

-Ce facem, stingem focul să ne culcăm? întreb eu.

-Nu, rămân eu lângă el, aici! a răspuns B.G. şi a mai pus câteva lemne peste jarul roşu. De fapt, ar fi trebuit să nici nu-l aprindem, că nu-i voie cu foc în pădure, dar el ne apără de animalele sălbatice, ne ţine de urât şi ne dă curaj.

-Nu-i voie, dar toţi care intră în pădure îl aprind, comentează Maxim. Important este să nu-l faci sub copaci şi mai ales, să nu-l laşi aprins când pleci, că, în caz de furtună, jarul lui poate fi împrăştiat uşor peste frunzele uscate sau vreascurile putrezite din pădure.

-Vine ceaţă! ne anunţă B.G., arătând spre răpă, de unde se apropia un val subţire de abur. Mâine totul va fi acoperit de rouă.

Ceaţa n-a întârziat prea mult. Venea din ce în ce mai densă, devorând cu repeziciune contururile arborilor.

Eu şi Maxim am intrat în cort să ne culcăm, iar B.G. a rămas lângă foc cu gândurile lui şi cu Bobi. se acoperise cu o pătură şi şedea într-un cot. Nu-i plăcea să doarmă în cort, fiind obişnuit să simtă deasupra cerul liber.

Am adormit târziu, dar când m-am trezit încă nu se luminase de ziuă, astfel că nu-mi puteam da seama cât timp am dormit, dar mă simţeam reconfortant, odihna avusese darul să şteargă urmele epuizării de peste zi, care mă marcase. Mă simţeam în putere şi-mi revenise buna dispoziţie. M-am ridicat încet în şezut şi am privit afară prin deschizătura cortului. B.G. era tot lângă foc, dar acesta mocnea, nu mai ardea cu flacără. Seninul cerului, cât puteam distinge prin ceaţa subţire, era nefiresc de omogen şi lipsit de nori şi parcă coborâse mult aproape de pământ. De acolo mi-a coborât în suflet liniştea. Zorile stingeau, una câte una, stelele de pe cer, pe măsura ce biruiau noaptea, iar afara sufla un firicel de vânt cu adiere de mătase. Dormisem o noapte fără vise şi aş fi vrut să ies afară, dar mă temeam

să nu-i deranjez pe însoţitorii mei, aşa că am mai aşteptat vreun ceas.

Dimineaţa era răcoroasă, iar plantele acoperite de rouă se legănau uşor sub o pală de vânt care a risipit ceaţa, deschizând calea razelor de soare care tocmai se pregăteau să răsară. Pe cer se plimba un grup de nori albi, pufoşi, mânaţi de vântul blând, ca într-o fantastică procesiune de iubire şi libertate. „Parcă ar fi anii noştri cei tineri – mi-am zis în gând - care fug fără încetare, conform trecerii implacabile a timpului, ani care nu se mai întorc niciodată. De ce nu are omul aripi să se poată legăna pe curenţii de aer din imensul văzduh ca într-o mângâiere şi să se înalţe sus, tot mai sus, în Universul necuprins, iar acolo să se rătăcească şi să nu se mai întoarcă pe pământ?".

Recunosc că aceasta era dorinţa mea încă de pe vremea în care nu trecusem de anii adolescenţei.

Peste puţin timp, pădurea s-a animat de ciripitul vesel al păsărilor care, parcă, dădeau bineţe soarelui. Priveam în sus, spre pisc, dar din locul unde ne aflam noi, piscul părea mult mai înalt decât îl văzusem de aproape, împresurat de multe steiuri şi stânci colţuroase, unele chiar dantelate asemenea celor din Insula Corfu. Soarele îl colorase datorită granitului care contrasta cu verdele pădurii de mai jos.

Liniştea pădurii revenea imediat ce încetau trilurile păsărilor, iar atunci se auzea deslușit susurul pârâiaşului din văioagă, care-şi cânta drumul la vale, şerpuind printre pietrele din râpă.

-Vreţi să mâncăm, sau pornim la drum şi ne oprim undeva mai târziu? ne consultă B.G.

-Să plecăm! E prea dimineaţă pentru mâncare, îmi spun eu părerea, având şi aprobarea lui Maxim, care a înclinat din cap.

-Atunci hai la drum! Coborârea va fi mai uşoară.

Cu rucsacii în spate pornim toţi trei la vale, avându-l în frunte pe B.G. pe lângă care Bobi merge la pas. Eu rămân la urmă şi mai privesc odată împrejurimile, care mă fac să exclam, în gând: „Frumoasă eşti Transilvanie, ţinut al României! Câte ai îndurat de-a

lungul veacurilor sub stăpâniri străine! Aici e românismul peste tot. Cine ar reuşi să pună hotar gândului, pământului, care sunt toate româneşti? Aici este o avuţie care trebuie păstrată şi apărată ". Oamenii din Ardeal , pe care i-am cunoscut eu sunt blânzi şi vorbesc puţin şi cumpănit. Cei din jur înţeleg ce vrea sa spună unul de-al lor numai dacă a pronunţat o singura frază, deoarece îi cunosc planurile şi preocupările, ca şi obiceiurile.

Părăseam piscurile care mă fascinaseră, dar continua sa mă însoţească bolta cerului azuriu, mereu deschisă deasupra capului, prospeţimea pădurilor, văzduhul încărcat de miresme, apa cristalină a izvoarelor, florile ce împodobeau peisajul la fiecare pas, în sfârşit, întreaga natură impregnată cu toate ispitele, care mi se dăruiau şi-mi alinau sufletul chinuit de lume şi de forfota ei zgomotoasă. Fascinat de acea inegalabilă frumuseţe şi cu o dorinţă de libertate în suflet, mi-am spus în gând: " Dacă ajung la pensie, când vor creşte copiii mei mari şi vor intra definitiv în viaţă, mă voi retrage undeva, într-un colţ liniştit ca acesta unde sa-mi aştept în taina apusul vieţii, care, deşi n-a fost lipsită de greşeli nu poate fi considerată imorală ".

Din apropierea vârfului de munte vezi toată priveliştea, iar când sunt nori, aceştia te-nconjoară, încât le simţi aburul şi picăturile de apă care-i alcătuiesc, învăluindu-ţi trupul cu răcoarea şi moliciunea lor. Dacă te afli pe poteci care trec pe marginile prăpăstiilor, este bine să-ţi întrerupi drumul până ce se împrăştie, deoarece ei întunecă totul, creând pericolul de a aluneca în gol, ne mai putând ghici pragul.

Trăiam senzaţia de pace, de despovărare a grijilor pe care calmul priveliştei o stârneşte în pieptul orăşeanului.

Roua care căzuse noaptea făcuse ca toate miresmele să umple văzduhul cu puterea lor miraculoasă. Pădurea mai era, încă, încremenită, in mase impresionante, de parcă ar fi fost un singur arbore abisal .

Am iuţit pasul şi i-am ajuns din urma pe însoţitorii mei, care mergeau foarte încet. B.G. era preocupat să descopere urmele de

animale care trecuseră pe cărările din locurile pe care le străbăteam.

Îmi era puţin foame, dar luaserăm hotărârea să mâncăm ce mai aveam la noi când ajungem într-un loc mai convenabil, poate găsim şi ceva de vânat. B.G. ne promisese să facă rost de mâncare, încălcându-şi obiceiul de a nu vâna în pădure,

-Aţi verificat careva focul? întrebă Maxim.

-L-am stins eu, răspunde B.G., iar la plecare l-am mai cercetat odată. A rămas numai cenuşa.

Am trecut printr-o pădure de mesteacăn galben, cu coaja pufoasă, dar frunzele verzi-gălbui, apoi am dat de o specie de arţar cu coroana mare şi coaja neteda de culoare cenuşie-închis; mai jos am trecut pe lângă ulm, arbore înalt şi zvelt cu coroana bogată, iar frunzele aspre si ascuţite; mi-a stârnit curiozitatea carpenul ale cărui flori cresc în jos la fel ca la castanul nostru de la şes; urma mălinul, cu crengile lui plecate spre pământ, formând desişuri de nepătruns; când am ajuns la un pârâu am dat de salba moale, cu tulpina lui subţire, salcia căprească şi iasomia cu frunzele ei „sculptate " în formă de inimă, plantă ce creşte în zonele umbroase.

-Aproape de locul unde am dormit noi, au trecut două capre în timpul nopţii. Mă mir cum de nu le-a simţit Bobi, că altfel este destul de simţitor. Pe aici, însă, se găsesc destule urme de râs, lup, jder şi chiar de cerb, constată B.G. care cunoştea foarte bine urmele animalelor sălbatice, pe care le interpreta cu o deosebită iscusinţă. Dacă eu aş fi stat în preajma lui mai multă vreme cred că aş fi reuşit să deprind meşteşugul lor. Într-un pământ afânat găsise o urmă de căprioară, dublă şi mult depărtată, pe care B.G. a tălmăcito ca fiind „un mers în salturi, dar cu mare precauţie"; pe trunchiul unui arbore erau pete mari de sânge, apoi o urmă de târâre pe sol unde erau imprimate urmele unui jder.

-S-a dus jderul de mult, spune Maxim.

-Nu este departe, îl găsim pentru că prada lui este mare şi grea, l-a contrazis B.G.

Urmele duceau într-un lăstăriş unde l-am găsit pe jder mâncând o căprioară tânără. Când ne-a văzut, a mârâit la noi, dar a abandonat-o şi s-a făcut nevăzut în pădure. Am luat-o noi. Jderul mâncase un picior din spate şi ceva din măruntaie. Am spălat-o în pârâu şi am ciopârţit-o, făcându-i loc în rucsacul lui B.G. până la primul popas unde aveam s-o frigem pe jar.

În momentul când tocmai ne pregăteam să trecem pârâul, B.G. s-a oprit pe mal şi a exclamat:

-Acest pârâu este binefăcător atât pentru pădure, că îi dă umezeală, cât şi pentru vietăţile care se adapă zilnic din el, dar când sunt ploi mari, care durează mult, apele se revarsă şi curg în şuvoaie mari, cărând la vale tot ce întâlnesc în cale; apa este o mare forţă, care spală vegetaţia şi roade muntele, fiind şi pilă şi fierăstrău pentru pietre, grohotiş şi stratul de pământ.

S-a aplecat deasupra apei, stând pe o piatră lată, a umplut bidonul cu apă şi a început să urce panta lină din cealaltă parte, iar noi l-am urmat. Cărarea urca pe spinarea unui deal cam abrupt şi am fost nevoiţi să ne oprim de două ori pentru a ne odihni. Când am început să coborâm din nou, B.G. ne atenţionează că a găsit urme de cerbi care coborau în direcţia pe care mergeam şi noi.

Peste puţin timp am ajuns în marginea unui luminiş, unde creştea o iarbă deasă şi ferigi, a căror aromă subţire se amesteca cu mirosul de iarbă şi cel de răşină.

Dinspre apus sufla un vânticel, ca un aer subţire şi răcoros, care îndoia uşor iarba ce acoperea întinderea pajiştii plină cu flori multicolore. Din valea prin care trecusem se mai auzea susurul pârâului, care se împletea cu şoaptele pădurii, iar eu simţeam în timpane o mângâiere plăcută. Sufletul meu se îmbăta de atâtea flori şi de atâta lumină, însă inima nu mai tresălta ca altă dată în faţa frumuseţii, fiind prea obosită de muncă şi de pătimirile de care avusese parte.

Ne-am oprit şi am făcut focul, iar carnea am fript-o pe jar şi am

mâncat-o mai mult de jumătate. Nu fusese cine ştie ce, dar opriserăm şi pentru masa de seară.

-Merge vinul după friptură? a întrebat Maxim, râzând, în timp ce ne umplea paharele de plastic.

-Cum să nu meargă? Răspunde B.G., mai ales că am scăpat cam multă sare pe carne.

Ne-am odihnit puţin, apoi am stins focul şi ne-am continuat drumul. Soarele ajuns la zenit ne ardea cu razele lui perpendiculare ca nişte săgeţi de foc.

Intrând din nou în umbra deasă a pădurii, liniştea a pus stăpânire peste tot, vântul nu mai sufla, părând că a adormit, încât nu se mişca nici o frunză.

Din liziera pădurii, unde am ieşit pentru un timp, am privit valea şi versantul celuilalt munte, peste care plutea un aer fierbinte, care ajungea până la noi cu adieri parfumate. Se vedea privelişţea pe distanţe mari, de kilometri, ca o mare albastră-verzuie formată din aerul translucid care fusese încălzit de soare şi vibra peste întinderea de verdeaţă despicată, din loc în loc, de luminişuri şi pajişti cu fâneţe şi multe flori.

Privind acel tablou inedit ai impresia că cerul se întâlneşte cu pământul, atât la propriu, cât şi la figurat.

Frumuseţea o dau pădurile care îmbracă versanţii munţilor, pajiştile şi foşnetul frunzelor, cântecul păsărilor şi aroma coniferelor al căror ulei volatil, încălzit de soare, urcă în înalturi, distrugând bacteriile. Aceştia sunt cei mai preţioşi aerosoli naturali care se combină cu picăturile de apă, influenţând sănătatea oamenilor care ajung în acest „ sanctuar natural" şi care respectă prima cerinţă, tăcerea, simţind treptat că se apropie de Dumnezeu şi îşi descoperă propria lor persoană, pipăind cu sufletul şoapte care se degajă din aceste locuri.

Poteca noastră tot urca şi cobora, ocolind mereu câte un bot de deal sau o râpă adâncă formată pe lângă acesta. Tot mergând unul după altul, am ajuns în adâncul unui defileu în care ne dusese poteca şi

afundându-ne, ne simţeam că am ajuns în eternitate, în veşnicia pământului. Deasupra noastră, în văzduh, se auzeau ţipetele unor păsări de pradă, apoi le-am zărit rotindu-se cu aripile întinse şi nemişcate, parcă erau aeroplane. Dacă păsările zboară ziua fără vreo ţintă, doar să-şi caute hrana, spre seară, când văd că se apropie amurgul, încep să-şi caute cuiburile şi locurile de odihnă. Atunci destinaţia lor e precisă.

Oare aşa este şi omul în „amurgul" vieţii?

În zăvoi domnea peste tot o pace radioasă. Totul era scăldat în pulberea difuză a începutului de amurg. Chiar şi frunzele străluceau în aerul fremătător al curenţilor răcoroşi care se ridicau din ierburi şi tufişuri.

Privind cerul pe care se plimbau câţiva nori, B.G. a oftat apoi a spus:

-Vine furtuna! Ar trebui să căutăm un loc de adăpost, că nu ştiu cât va ţine.

-Norii sunt departe, îl linişteşte Maxim, care se uita după un nor negru şi compact venind dinspre apus, având marginile lânoase şi ceva mai albe.

-Cred că avem timp să ajungem până când se va scutura el de ploaie. Poate nici nu va ploua, îmi spun eu părerea.

-Dumneata nu ştii, dar la munte vântul face norii să călătorească destul de repede, iar dacă întâlneşte alţi curenţi de aer rece, ploaia e gata. După cum se vede el, până va apune soarele, ne va ploua, iar dacă va fi însoţit de furtună şi ne va prinde sub cerul liber, ne va face şoareci. Hai să ne grăbim, poate ajungem la o baracă forestieră pe care o ştiu eu mai demult! ne îndeamnă B.G., luând-o înainte cu pas iute, ca soldatul.

Maxim s-a oprit şi privea cerul, iar când am trecut pe lângă el, i-am spus:

-Cred că nu va ploua.

-Ia uită-te acolo! Vezi ce armată de nori se ridică? îmi arată el, cu

mâna întinsă, coama unui munte din depărtare, din spatele căruia se ridicau niște nori negri. Dacă bate mai tare, vântul îi duce chiar în direcția noastră. Are dreptate Babu, nu scăpăm de ploaie.

În acel timp, unde eu mă așteptam ca asemenea fenomene naturale să mă îngrijoreze, dimpotrivă, eram foarte liniștit și parcă simțeam o totală eliberare a sufletului, în timp ce o cerească beatitudine mi-a cuprins toată ființa. Așteptam, totuși, să văd ce se va întâmpla. B.G. a avut dreptate.

Dinspre miazănoapte s-a pornit vântul care s-a întețit treptat, rostogolind armatele de nori adunate deasupra noastră, care căpătaseră forme înfricoșătoare și se învălmășeau cu iuțeală, întunecând cerul și pământul.

Treptat totul s-a transformat într-o vijelie, care vuia și gemea pe mii de voci, amenințând cu pustiirea.

Fulgere frânte de lumini spintecau cerul și pământul până-n adâncuri, fără încetare, iar văzduhul clocotea, dând impresia că urmează a se prăbuși stâncile cu copaci cu tot. Mi-am adus aminte de omul care s-a adăpostit de ploaie sub un pom și a fost trăsnit împreună cu el. Asta se întâmpla de mult, în copilărie.

M-am apropiat de B.G. și l-am întrebat:

-Este posibil să trăsnească copacii?

-Asta se întâmplă doar pe piscurile înalte, foarte rar.

A început să plouă cu picături mari si dese, iar viteza cu care cădeau făcea să perforeze frunzele copacilor, însoțite de răpăieli puternice, venind pieziș, încât ne biciuiau fața destul de dureros. Sub copaci eram cât de cât la adăpost, până când a început să se prelingă apa de ploaie pe ramuri și să curgă peste tot. Ploaia a fost repezită, dar s-a oprit peste câteva minute, brusc, cum a și început.

Odată ce vântul și-a ostoit furia, norii au trecut pe deasupra noastră și departe se mai auzea câte un tunet răzleț. A apărut și soarele dintre norii care continuau să se rărească și treptat, a început să dogorească iar, ca mai înainte, făcând ca din pământ să se ridice aburi care

iar, ca mai înainte, făcând ca din pământ să se ridice aburi care formau ceaţă la nivelul solului.

Liniştea s-a aşternut din nou pe toată întinderea pădurii. Se mai auzeau numai în văi apele învolburate care trimiteau spre noi vuietul lor nedesluşit şi surd.

Pe măsură ce coboram pădurea era tot mai deasă. Am dat peste arbori înalţi de 20 de metri şi trunchiul gros de aproape un metru în diametru, având şi aspect decorativ, fiind drepţi şi falnici ca nişte uriaşi.

Înaintând pe cărare am dat de o altă pădure şi mai deasă, încât cerul nu se mai vedea datorită coroanelor bogate ale arborilor, care se uneau între ele, formându-se adevărate tunele între tulpinile lor. Acolo era în permanenţă umbră, răcoare şi umezeală, iar atunci când veneau zorile, acolo veneau mai târziu decât afară, în luminiş, iar amurgul începea mai devreme.

Ziua se apropia de sfârşit. Ultimele ei pâlpâiri se stingeau, dar nu se lăsase răcoarea deoarece pământul fusese destul de încins de soare în împrejurimi şi încă mai continua să răspândească, nestăvilit, căldura.

După ploaie ierburile răspândeau miresme îmbietoare, iar din ele se mai înălţau aburi.

De undeva venea un susur de pârâu, dar nu se vedea pe nicăieri, probabil, în acel loc, curgea pe sub pământ şi ieşea undeva cu zgomot, susurând vesel.

-Asta e cabana! ne anunţă B.G. triumfător. Am reuşit să ajungem pe lumină şi asta e bine.

Când am intrat înăuntru, acolo era mizerie mare. N-avea mobilier, înafară de două paturi , late, de scândură, pe care erau aşezate două saltele cam soioase şi o masă veche, printre scândurile care formau blatul ei putând introduce degetul. Şi masa era la fel de murdară; lângă masă se odihneau două scaune vechi, pline de praf.

Cabana era aşezată lângă un perete de stâncă, cu spatele părând că se sprijină pe acesta, iar faţa era îndreptată spre miază-zi; mai târziu

am cercetat şi am aflat pârâul de unde se auzea zgomotul curgerii sale: era la circa 50 de paşi depărtare de baracă.

Priveam camera care trebuia sa ne adăpostească şi preferam să dorm afară, în cort, decât acolo în mizerie.

-Ce facem, Babule? îl întreabă Maxim.

-Facem curăţenie, că aşa-i obiceiul în munte. Cel care vrea să se adăpostească trebuie sa plătească cu truda lui, făcând curat în locul care urmează să-l adăpostească, încât să-i placă şi lui. În câteva minute îl facem noi un culcuş pentru oameni, n-ai tu grijă!

-Şi soba este dărăpănată, spune Maxim, după ce îi deschide uşiţa şi o cercetează.

-N-avem nevoie de sobă, facem focul afară, iar de dormit, dormim înăuntru, că în noaptea asta iar s-ar putea să plouă. N-aţi văzut ce dogorea soarele şi după ce a trecut ploaia? Hai să ne apucăm de treabă! Eu voi mătura, tu Maxime să baţi saltelele afară să nu aibă ceva insecte, iar dânsul să şteargă geamurile ca sa mai intre şi aici lumina!

Am luat un lighean vechi care era într-o cameră şi am pus apă în el, iar cu o cârpă am dat jos plasele de păianjeni, apoi le-am şters, pe rând, ferestrele, masa şi scaunele. B.G. a măturat cele două încăperi, apoi a luat puşca şi a plecat împreună cu Bobi.

Eu şi Maxim am aranjat paturile pentru dormit, stabilind sa dormim amândoi într-un pat, iar în celălalt sa doarmă B.G.

-De ce a plecat B.G. la vânătoare? s-a întrebat Maxim. Mai aveam ce sa mâncăm în această seară.

-Poate s-a gândit că trebuie să mai mâncăm şi mâine. Ar fi bine să ajungem acasă mâine, să facem o baie şi să ne primenim hainele. Ajunge câte nopţi am dormit îmbrăcaţi, iar de spălat am spălat doar faţa şi mâinile. N-am stat niciodată atâtea zile în aceeaşi lenjerie intimă. Condiţiile n-au fost tocmai rele, dar au fost prelungite o vreme îndelungată.

Când s-a întors B.G. avea un iepure în mână şi o găinuşă.

-Ia caută, Maxime, în magazie şi vezi dacă găseşti un grătar. Faceţi voi focul aici în faţa cabanei, că eu merg să aduc apă de la pârâu, că nu-i departe, sunt vreo 40-50 de paşi!

Peste tot domnea o linişte adâncă la ceasul când se aprind stelele pe cer, ceasul când îi este îngăduit omului să arunce o privire în universul nesfârşit de dincolo de lumea în care trăieşte, presimţind parcă, cât de uriaşă şi de nepreţuită este puterea care ţine şi cârmuieşte lumile ale căror legi sunt scrise în slove de lumină pe cerul nopţii.

Am făcut un foc mare cu lemne bune luate dintr-o grămadă aflată în spatele cabanei, iar jarul a fost dat deoparte pe care a fost aşezată găina pe grătar.

-În seara asta mâncăm găinuşa şi ce ne-a mai rămas din carnea de căprioară, iar iepurele îl pregătim mâine în zori. Mâncăm bine de dimineaţă, că poate ajungem la stână, la Tilişca, înainte de a se înnsera, spune B.G. care le calcula pe toate cu o precizie matematică.

-Nu-i pui puţină sare, Babule?

-I-aş pune, dar n-am.

-Am eu destulă în rucsac, o aduc imediat, se oferă Maxim, care şi dispare pe uşă în cabană.

Bobi stătea şi el lângă foc şi mânca maţele; terminase ghearele şi căpăţâna şi era preocupat de restul.

-Îi place! zic eu, mângâindu-l pe cap.

-Care câine refuză carnea? Ce să mai vorbim de el care a făcut atâta drum şi a mâncat cu porţioara, ca şi noi, pentru a face economie. Când a văzut că iepurele se zbătea pe loc, a fugit la el şi era gata să-l mănânce, dar l-am certat şi l-a lăsat jos.

Noaptea cobora încet peste pădure. În liniştea care se lăsase se auzeau în depărtare tălăngile oilor care păşteau pe pajişti şi huhurezul care bătea măsura cu cântecul lui de santinelă melancolică a desişului. Până când s-a fript găinuşa, printre copaci a apărut şi luna ca un jar aprins şi a început să urce pe cer scăldând pădurea cu

lumina ei diafană, fosforescentă, încât ne puteam vedea bine cât timp am rămas lângă foc unde am mâncat, apoi am mai stat de vorbă. Bobi se cam săturase şi nu mai sărea când i se aruncau oscioarele de la pasărea friptă, dar le strângea grămadă, iar mai târziu l-am văzut îngropându-le în pământ lângă baracă.

-Îşi pune la adăpost hrana, constat eu cu voce tare.

-Aşa face totdeauna, e foarte grijuliu, confirmă B.G.

Din pădure un ţipăt strident a tulburat liniştea, răspândindu-se peste tot datorită ecoului, urmat de un freamăt continuu.

-Se mişcă jivinele, a spus B.G. Unele vânează numai noaptea, ferindu-se de alţi prădători.

-Poate s-au întâlnit la adăpat şi s-au încăierat?

-Şi asta este posibil.

Zgomotul s-a stins şi în pădure s-a instalat o linişte apăsătoare, densă, care mai menţinea încă încordarea deoarece, urechea continua să înregistreze un fâşâit domol de frunze şi uşoare bătăi de aripi, iar peste toate, susurul molcom al pârâului adus de vânt până la noi.

Treptat liniştea a devenit deplină, noaptea strecurându-se printre copacii înalţi de la marginea poienii, iar prin tăcerea adâncă, aproape ca în vis, trebuia să-ţi ascuţi auzul pentru a mai putea surprinde vreun zgomot.

Sufletul meu colinda singurătăţile cerului, dorind să se confunde cu liniştea pădurii.

-Mai e ceva vin în bidonul acela, Maxime? zice B.G.

-Apoi să-l controlăm! Azi se gată şi licoarea asta, spune Maxim, ridicând bidonul spre lumina lunii ca să-i vadă nivelul.

-Mâine poate gătăm şi drumeţia noastră.

-În această pădure creşte arborele de tisa, Babule? întreb eu.

-Creşte, dar mai sus, dar n-am dat de el. Este un arbore cu lemnul roşiatic, dar şi coaja e la fel, face fructe roşii; seamănă cu bradul, numai că ramurile lui sunt orânduite ca la copacii de foioase. N-aţi văzut acolo sus pe stânci câte specii de copaci cresc?

-Da, m-a mirat că unii cresc direct pe stâncile golaşe, fără pic de pământ, agăţaţi de pietre.

-Aceia sunt copaci rezistenţi care se adaptează la viaţă ajutaţi de bureţii şi muşchii lipiţi de piatra stâncii şi care absorb apă din ceaţă, din rouă sau din ploi.

-Este foarte interesant cum dau ei impresia că îşi trimit rădăcinile conştient în căutarea pământului pe drumul cel mai scurt.

-Mai cad şi ei odată cu bucăţile de stâncă pe care le rupe ploaia primăvara.

Am intrat în cabană şi ne-am culcat devreme. Întunericul dens din interior avea efectul de a elimina orice dorinţă de comunicare, făcând ca vorbele să sune firav şi neglijent. Uşa a rămas deschisă, iar Bobi şi-a luat în primire postul de pază, lângă prag.

M-am cufundat într-o pace adâncă şi în uitare de sine mai desăvârşită decât credeam şi nici nu ştiu când am adormit.

În două rânduri Bobi ne-a atenţionat cu mârâitul lui puternic şi autoritar, dar nu şi-a părăsit postul de pază, socotind că ceea ce a văzut sau a simţit nu este de nasul lui.

A doua zi ne-am trezit înainte de ivirea zorilor. Mă simţeam suficient de odihnit. Pe măsură ce se lumina pălea încet şi lumina lunii; umbrele nopţii care învăluiseră până atunci pădurea lăsau locul luminii. O briză uşoară de dimineaţă trecea pe deasupra copacilor, făcând să le tresară vârfurile; păsările se trezesc şi ele şi încep să fâlfâie din aripi, trecând de la un copac la altul. Din desiş răzbate până la noi un tril de mierlă care se înalţă, apoi rămâne suspendat ca un semn de întrebare, dar imediat altul îi răspunde ceva mai înalt. Ascultându-l, mi-am adus aminte de cântecul pe care-l cânta Gheorghe Barac „Marie, dragă Marie!", în care apare mierla:

... "Şi s-o-nvăţat mierla neagră
Şi ne mâncă via-ntreagă,
Marie, dragă Marie", etc

Peste pădure se aşternuse o ceaţă subţire care făcuse ca totul să pară

înţepenit; nici frunzele nu mai foşneau în apropierea solului, doar spre vârf se mişcau puţim la trecerea zefirului de vânt, arcuind uşor.

Deodată larma s-a înteţit. Păsărelele se întreceau în cântări, parcă ridicau un imn de slavă Celui de Sus.

B.G. a luat iepurele şi s-a dus lângă un copac unde l-a jupuit şi l-a tranşat. Bobi l-a însoţit pentru a-şi lua porţia de măruntaie. După ce m-am spălat pe faţă, am ieşit şi eu în poieniţă, de unde am privit depărtările. Pădurea făcea să arate totul ca o mare verde sub soarele care se ridicase, iar munţii ca nişte valuri imense, împietrite. Ceaţa se dispersa încet, făcând loc luminii.

Poieniţa unde poposiserăm noi era mică, dar plină de iarbă deasă şi flori al căror parfum se amesteca cu aromele arborilor şi roua picurată peste tot; pe povârnişuri se înălţau tufe de ferigă care luau locul ierburilor din poieni, iar mai departe se vedea linia mai întunecată a pădurii.

M-am apropiat încet de locul unde jupuia B.G. iepurele. Bobi mânca cu poftă nişte maţe, când a apărut lângă el o coţofană gureşă, care nu ştiu de unde venise şi îşi cerea dreptul din porţia lui. Bobi o privea de sus, autoritar şi cu demnitate, dar după ce a mârâit spre ea, i-a lăsat maţele şi a mâncat labele picioarelor de la iepure, apoi a plecat mai la o parte, fiind mulţumit cu cât mâncase.

Am intrat puţin în pădure unde soarele se forţa să străbată desişul; lumina lui furişată prin frunziş punea pete argintii pe iarbă şi pe frunzele uscate de pe sol. Cerul abia se zărea printre coroanele copacilor, nişte uriaşi semeţi ca nişte adevăraţi patriarhi, care-şi uneau ramurile formând, împreună cu trunchiurile, adevărate arcuri de triumf pe sub care mă simţeam onorat, ca un oştean întors biruitor din lupte. Păsările cântau de zor, altele zburau prin frunzişul des, iar de departe se auzea mugetul cerbului care chema la luptă un alt mascul.

M-am întors la cabană. Maxim aprinsese focul Si alegea jarul de-o parte, iar B.G. presăra sare peste carnea de iepure pentru a o aşeza la

grătar.

Am adus o pătură peste care am aşezat prosopul meu, apoi am tăiat pâinea care ne mai rămăsese si am aşezat masa pe iarbă, în apropierea focului.

-Ai făcut bine! apreciază B.G. gestul meu. Să mâncăm friptura acum cât este caldă.

În pădure întâlneam arbori fascinanţi şi misterioşi pe care nu-i cunoşteam şi atunci apelam la ştiinţa lui B.G. –pe traseul parcurs sau când făceam popasuri- iar el îmi explica, cu destul calm şi cu puţine cuvinte, fiecare specie, atât cât se pricepea.

Aşa am reuşit să cunosc pe viu multe soiuri de copaci, din care unii monumentali, iar de la B.G. am aflat că arborii vorbesc între ei, ca şi oamenii, la fel ca ei se nasc, cresc şi mor. Îi priveam cu oarecare smerenie şi de fiecare dată când îi observam mai atent, mi se părea că în preajma celor drepţi şi falnici, lumina difuză care se strecura printre ramuri, lua forme omeneşti; foşnetul frunzişului lor parcă venea dintr-o altă dimensiune şi se amplifica atunci când intram în zonele mai umbrite, mai întunecate.

Cel mai mult îmi plăcea să privesc copacii dimineaţa când respirau şi foşneau uşor, umplând cu aburi calzi pădurea, îndreptându-şi ramurile spre soarele abia răsărit.

-Arborii simt prezenţa omului – spunea B.G. cu un aer de om gânditor. Ei ştiu când omul a intrat în pădure cu gânduri bune sau rele şi atunci acţionează pe măsura faptelor ce urmează să se producă.

Există mulţi oameni buni care respectă pădurea, considerând-o a fi o treaptă spre Dumnezeu şi se folosesc de copaci pentru a-şi transmite la cer gândurile şi rugăciunile lor.

-Am auzit că pustnicii şi oamenii care nu coboară cu anii din munte, se roagă la câte un copac. Este adevărat? întreb eu.

-Da, aşa procedează toţi oameni credincioşi care locuiesc sus, în munte şi nu au posibilitatea să coboare pentru a merge la biserică. Îşi aleg câte un copac şi de fiecare dată când simt nevoia, merg la tulpina

lui îngenunchează şi se roagă, îşi mărturisesc păcatele (ura, lăcomia, invidia, gânduri de moarte pentru duşmanii lor), şi îl roagă să-i preia păcatele şi rugăciunile şi să le trimită spre cer.

B.G. avea o filozofie proprie şi un mod special de a prezenta faptele. El spunea:

-De la moşii noştri am învăţat că omul pădurii, care nu poate ajunge la o biserică, se poate ruga la un brad, la fel ca şi într-un templu, convins că şi acolo există prezenţa lui Dumnezeu. Îngenunchează, pune mâinile pe scoarţa aspră şi plină de răşină a bradului, apoi se roagă.

Dar pentru asta trebuie să te pregăteşti mai întâi. De exemplu, noi, când eram pe munte cu oile, ţineam tot postul Paştilor, mâncând în cele 40 de zile de post numai mămăligă sau pită, la care mai adăugam fructe de pădure.

-De ce se roagă omul la brad? întreb iar.

-Pentru că are trunchiul drept ca şi stâlpul bisericii şi este singurul arbore din pădure care are ramurile în formă de cruce.

-Ajungem la stână până la prânz, Babule? se interesează Maxim.

-Ar fi bine să ajungem aproape de înserat, dar niciodată nu poţi şti exact.

Am mâncat, am stins focul cu apa din lighean, şi am pornit la drum cu rucsacii goliţi de provizii de hrană. Ne mai rămăseseră câteva bucăţi din iepure şi apa din bidon, aproape jumătate.

Soarele blând s-a ridicat încet- încet pe cer, reuşind să treacă peste vârfurile copacilor şi toată pădurea strălucea de lumina lui. Nu plouase noaptea, aşa cum încercase B.G. să ne sperie. Fusese un truc al lui ca să ne determine să dormim în cabană deoarece, dacă aşezam cortul în poiană, el tot afară, sub cerul liber, ar fi dormit, neplăcându-i să doarmă în cort. Când l-am întrebat de „şiretlic", a râs.

Intraţi în pădure, am reluat poteca ce trebuia să ne ducă la vale, spre piciorul pantei, apoi, după ce urma să facem un ocol –după cum ne

asigurase B.G.- ajungeam la stâna lui de la Tilişca.

În faţă mergea Bobi, fluturând vesel din coadă, urma B.G., apoi eu şi Maxim care încercam să mergem alături pentru a mai vorbi. Cărarea mai avea şi locuri lipsite de iarbă, iar acolo pământul era moale în urma ploii din ziua precedentă, în care erau imprimate diferite urme şi ici-colo pământul era scormonit.

-Iar dăm de urme de mistreţi! mormăie B.G.

Treceam printr-un parchet de stejari în care domnea răcoarea şi o mireasmă plăcută, o umbră deasă şi nişte zgomote înăbuşite. Plantele agăţătoare năpădiseră copacii, înfăşurându-se pe tulpinile lor.

După vreo două ore de mers am dat de un luminiş larg unde ne-am oprit să ne odihnim pe covorul bogat de iarbă grasă unde se simţea mireasma fânului.

M-am culcat în iarbă cu faţa în sus, lăsându-mă pradă visării. „Ce frumos şi plăcut este să te laşi cuprins de libertatea acestor locuri, să accepţi renunţarea şi să uiţi pentru totdeauna grijile lumeşti, închipuindu-ţi că te afli pe un vapor în mijlocul unei mări liniştite", îmi ziceam eu în gând în timp ce priveam albastrul cerului senin.

Am reluat coborârea. Soarele încălzea tot mai tare şi atmosfera devenise înăbuşitoare, iar aerul răzbătea printre copaci, acolo unde erau mai rari, ajungând până la noi în adieri parfumate şi fierbinţi.

Dădeam tot mai des de luminişuri şi pajişti mângâiate de razele soarelui, care poleiau fluturii coloraţi ce se roteau pe deasupra florilor înmiresmate.

Toţi tăceam, fiind incapabili să mai îmbrăcăm gândurile în cuvinte. Pădurea ne făcea să ne simţim total neînsemnaţi, iar pe mine continua să mă fascineze cu bogăţia şi frumuseţile ei.

Într-o poiană se înălţau nişte stejari bătrâni care închideau orizontul strâmt cu verdeaţa lor încreţită, nelăsând în raza noastră vizuală decât o deschizătură prin care apăreau ca un evantai, depărtate privelişti fermecătoare. Iarba şi florile din poiană se înmulţeau libere, bete de parfumul lor, formând nişte „fantezii edenice', care se amestecau cu

ierburile viu colorate, iar peste toate, viaţa îşi legăna broderia ei delicată.

E minunat să trăieşti în mijlocul naturii, apropiindu-te de plante, de animale, să trăieşti ca şi ele viaţa minunată pe care o sorb chiar din izvoarele naturii, să trăieşti fără nelinişti intelectuale sau zbateri sociale.

Dintr-o tufă de care tocmai se apropia Bobi a ţâşnit spre cer un hultan care s-a înălţat repede, apoi a început să măsoare, fără şovăire, depărtările, planând ca un aeroplan cu aripile întinse. Privindu-l, simţeam şi eu dorinţa de a-mi lua zborul ca să ajung departe, pe deasupra celorlalţi munţi din apropiere, care păreau învăluiţi de o ceaţă viorie înspre vârfuri.

M-am resemnat, neputincios cum eram, mulţumindu-mă să aud foşnetul somnoros al stejarilor, care cântau sub adierea unui curent de aer.

Am intrat într-un desiş cu vegetaţie abundentă, unde ramurile copacilor se îngemănau strâns deasupra noastră, umbrind mult locul de parcă se apropia noaptea. Când am ajuns iar într-un luminiş ne-am convins că pe cer un soare strălucitor, abia trecut de zenit, poleia toată natura cu razele lui aurii.

Ne-am oprit să ne odihnim puţin, iar B.G. ne-a mai împărtăşit din cunoştinţele lui despre pădure şi despre viaţa lui:

-Fructul fagului este jirul, foarte căutat de mistreţi pentru că sâmburele lui este comestibil; din el se fabrică şi ulei. Pădurea are multe bogăţii pe care animalele, apoi şi omul, le-au folosit pentru a se hrăni. Există din belşug zmeură, mure, fragi, coacăze sălbatice, cătină, apoi bureţi, ghebe, hribi, ciuperci, care sunt foarte gustoase, iar gospodinele le conservă în borcane pentru iarnă. În pădure sălăşluiesc animale de pradă, dar şi unele care constituie vânatul: căprioare, mistreţi, iepuri, cocoşi de munte; familii de albine se găsesc în diferite specii de copaci şi dau o miere gustoasă şi hrănitoare, iar în poiene se face agricultură.

Pe înălțimi eu mă simțeam mai aproape de cer, parcă eram eliberat de întregul trecut. Îmi mai rămăsese noianul de amintiri și întâmplări pe care le luam pe rând și le depănam în gând. Mă consideram scăpat de toate relele lumii, protejat de acest ocean vegetal. Așa am tras concluzia că atunci când ești apăsat de griji și de necazuri este bine să te afunzi într-o pădure, care te învăluie protector, te ocrotește și te ajută să reflectezi asupra persoanei tale, putând să te judeci în liniște. Pentru mine și marea s-a dovedit un agent suficient de liniștitor. Merg adesea la țărmul ei unde mă așed sus pe mal pentru a cuprinde o întindere cât mai mare din nemărginirea albastră-verzuie. Acolo gândurile zboară departe, călătorind pe întinderile de apă și îmi vine ușor să visez, iar amintirile se deapănă și se orânduiesc precum scenele dintr-un film ce se mișcă în dosul pleoapelor închise.

Din locul în care ne odihnim se deschide o priveliște încântătoare, cu vegetație luxuriantă, dovadă că pe acolo trebuie să curgă un pârâiaș; din acea direcție venea spre noi un aer încărcat cu umezeală.

Priveam fața brăzdată de riduri a lui B.G. și mă gândeam cât este de înțelept și de bun. Ne povestise că de la zece ani dormea pe munte și se obișnuise cu această viață la stână, unde se simțea mai bine decât acasă la el, unde avea tot confortul. „Când stau mai mult timp acasă mă culc pe dușumea sau pe laiță – ne spune el – pentru că mă tem ca patul moale să nu-mi diminueze rezistența trupului".

Soarele, ploile și vântul îi brăzdaseră fața aproape blondă, pe care străluceau, ca două făclii, ochii lui verzi și liniștiți, ca o apă adâncă, în care puteai citi cu ușurință dorința pentru depărtări, pentru codru și pășuni.

Cerul strălucea, iar în jurul nostru orizontul scăldat în soare se întindea la nesfârșit. În jur era o liniște de vrajă, senină și neclintită, prin care răzbătea doar foșnetul molcom al frunzelor, mișcate de adierea vântului, amplificând tot mai mult senzația de singurătate. Nu știu de ce, dar mie îmi făcea bine acea singurătate și nu aș mai fi vrut să plec de acolo. Cât timp hălăduisem prin munte în compania celor

doi prieteni, am fost cu inima strânsă de un gând chinuitor, nedesluşit, care refuza să se contureze: "Cum să fac să ies la pensie mai repede?"

Coborând spre poale am dat de pârâiaşul pe care îl bănuiam. L-am traversat peste o punte din lemn de stejar, frumos amenajată, ceea ce ne spunea că trebuie să dăm şi peste o cabană sau un loc unde trăiesc oameni.

-Pe aici există mai multă organizare, m-am adresat eu lui B.G. Am văzut pe trunchiurile copacilor plăcuţe care indică drumul turiştilor, iar aici apare şi acest podeţ trainic.

-Da, este o zonă mai umblată. Ne apropiem de Ocolul Silvic. Îl cunosc pe inginerul Danga, şeful de ocol, dacă va mai fi tot el acolo, că îi tot schimbă în ultima vreme.

....Pentru mine era ultima zi pe munte în acel an şi pentru că mă depărtam de codrul care mă adăpostise atâtea zile, am socotit că e bine să-mi iau rămas bun de la el. Începuse să sufle un vânt uşor, iar copacii au început să foşnească, transmiţându-mi o melodie jalnică, de părere de rău, pe care nu o mai auzisem până atunci sau poate aşa mi s-a părut mie. Nu ştiu, dar tânguirea copacilor mi se părea că semăna, mai degrabă, cu un cântec de adio care înfiora pădurea, iar acest cântec mi se transmitea şi mie. Ferigile se cutremurau în tufe, frunzele de foioase fluturau uşor, iar pinii fâşâiau discret din acele lor subţiri. Încă mai visam şi, ca la comandă, din desiş a irupt un ciripit prelung de păsări, întrerupt, din când în când, de câte o rafală de vânt, care m-a scos din visare. Aş fi vrut să mai rămân, dar călătoria mea se apropia de sfârşit, iar pârâiaşul mă atenţiona că vine toamna, vorbindu-mi prin miile de frunze moarte pe care le ducea la vale, trecându-le peste pietrele lucioase şi atunci am înţeles că trebuie să continuăm coborârea. Înainte de a o face, m-am mai oprit odată ca să privesc înapoi, spre creste, mulţumind codrului încă odată pentru adăpost şi învăţăturile primite în cele câteva zile.

Lumina revărsată din cerul senin, incendiat parcă de soare, îmi

permitea să văd mai clar marginile râpelor în care, pe timp nefavorabil şi întuneric, ar fi pierit orice vietate care s-ar fi încumetat să treacă fără a cunoaşte cărările subţiri care şerpuiau pe deasupra marginilor lor, bine ferite de ochiul drumeţului de vegetaţia din jur.

Din pădure, nu prea de departe s-au auzit nişte zgomote provenite de la utilaje mecanice. L-am privit întrebător pe B.G.

-Sunt tăietorii de lemne ai Ocolului Silvic, mă informează el. Doboară copacii care au fost însemnaţi dinainte, fie bolnavi, fie stabiliţi pentru a fi trimişi fabricilor de mobile sau şantierelor de construcţii.

Îmi aduc aminte că înainte vreme omul care intra în pădure să taie un copac cu toporul sau cu fizerul, mai întâi se închina şi îi cerea iertare copacului, cu voce tare, motivându-şi şi gestul, adică îi spunea de ce este obligat să-l taie şi abia după aceea pătrundea în carnea din tulpina acestuia. Totul era considerat sfânt, mă lămureşte B.G.

Pe un tăpşan, aşezată cu spatele spre o perdea densă de copaci, se afla cabana Ocolului Silvic, împrejmuită de un gard des din uluci înalte care să o protejeze de animalele pădurii. Poarta era deschisă, dar în curte nu se afla nimeni. Am pătruns pe aleea principală, fiind întâmpinaţi în prag chiar de inginerul Danga, care ne văzuse prin fereastră. Ne privea curios.

-Bună ziua! am spus noi.

-Bună ziua! Ce mai faceţi, domnule?! i se adresează el lui B.G., cu un aer exploziv. De când nu te-am mai văzut!

-Apăi, ce să fac, domn' inginer? Am lăsat şi eu treaba pentru o vreme ca să fac drumeţii împreună cu nepotul şi cu prietenul nostru care a venit taman de pe la Constanţa ca sa vadă frumuseţile de pe la noi.

-Aţi lăsat marea pe o vreme ca asta? mă chestionează inginerul, cu faţa numai zâmbet. Dar şi aici aţi avut ce să vedeţi, că pădurea e faină.

Am făcut cunoştinţă cu el, apoi ne-a invitat în cabană.

-Când aţi plecat din Sibiu?

-Să tot fie cinci zile, răspunde B.G.

-Aţi nimerit o vreme caldă şi frumoasă, pădurea mai are încă, haina ei de vară. Toamna, după ce cad frunzele, peste Codru se aşterne o linişte tristă, ca de mormânt, iar copacii aşteaptă, duşi pe gânduri, sosirea iernii. Pe aici vin zăpezi mari care se aştern în straturi groase pe sol, ca şi pe copaci, învăluind totul într-un veşmânt alb. Poate vă este foame? Deocamdată sunt singur aici, dar vom găsi ceva de mâncare.

S-a scuzat şi a ieşit din cameră, întorcându-se după câteva minute cu un platou pe care avea carne rece de iepure, patru pahare şi o sticlă de vin roziu.

-Să luăm o mică gustare şi să încercaţi un vin de afine, mure şi zmeură pe care le-am amestecat laolaltă. E o producţie proprie, folosim şi noi ce găsim în natură; cu aceste fructe se hrăneşte şi ursul, ca şi alte animale. La noi ursul este „un musafir obişnuit". Mănâncă şi el tot ce găseşte prin pădure, adică mai multe vegetale, dar trece uneori de la hrănirea omnivoră la cea carnivoră, iar când simte gustul sângelui devine agresiv. Vânează singur, de la animale mici, apoi mistreţi, căprioare, chiar cerbi, iar câteodată se încumetă să atace calul, vaca şi omul; la om se dă mai rar. Devine periculos când vede că nu poate evita lupta.

Iarna, când zăpada acoperă totul şi nu găseşte de mâncare, ursul coboară în cătune, unde atacă animalele din gospodăriile oamenilor.

-Doar sunt animale sălbatice şi trebuie să mănânce şi ele, intervine Maxim.

-Animalele din pădure nu trebuie considerate a fi sălbatice, îl contrazice inginerul. Dimpotrivă, sunt domestice, ele fiind în pădure în casa lor în care s-au născut, iar viaţa şi-o conduc după nişte legi specifice, aspre, dar drepte. Orice animal ucide pentru a se hrăni, nu face risipă, pe când omul face crimă, ucigând pentru plăcerea de a ucide. Când animalele sunt luate din casa lor care este pădurea şi

duse în grădina zoologică sau la circ, le-aţi văzut cât de triste sunt, pentru că sunt închise ca sclavii.

A urmat o pauză în care am mai luat un pahar din licoarea preparată din fructele pădurii, apoi inginerul a reluat:

-De ce n-aţi trecut pe la Ocolul Silvic la urcarea în munte? Noi, cei ce ne petrecem majoritatea timpului în pădure, suntem dornici să ne întâlnim şi să discutăm cu oamenii. În acest an au trecut puţini turişti prin zona asta.

-La urcare am trecut pe celălalt versant, pe acolo pe unde are cabana Simion Barteş, explică B.G. care tăcuse până atunci cum tace Codrul.

Eu şi Maxim eram la fel de tăcuţi pentru că nu-l cunoşteam pe inginer şi nici nu ştiam să-i răspundem la întrebări, aşa cum se pricepea B.G.

-Brateş ne-a povestit nişte păţanii cu mistreţii, apoi cu urşii, reia B.G. după o pauză scurtă.

-Ursul devine periculos dacă îl superi sau dacă îi încalci teritoriul, mai ales ursoaica, atunci când are pui.

Odată, într-un parchet din apropiere, un tăietor de lemne a fost surprins de o ursoaică şi l-a atacat, dar el a reuşit s-o sugrume, teama ia dat forţa aceea, că altfel îl omora; s-a ales cu nişte zgârieturi adânci pe faţă, pe piept şi pe braţe, încât a stat în spital vreo trei săptămâni, fiind şi speriat.

Animalele pădurii dacă sunt rănite caută nişte plante de leac, în anumite locuri numai de ele ştiute şi se vindecă după o vreme după ce le-au mâncat, dar omul fuge la doctor.

-Pădurea constituie o mare bogăţie a ţării, constat eu.

-Da, zice inginerul Danga, luând un aer profesional şi întorcându-se în scaun ca să mă vadă mai bine. În România, mai mult de 1/3 din teritoriul naţional îl constituie zona împădurită. Carpaţii noştri au fost socotiţi ca fiind cel mai mare masiv muntos din Europa, care se află în interiorul frontierelor de stat ale aceleiaşi ţări. Munţii Carpaţi

înseamnă Patria noastră şi pădurile în care oamenii s-au adăpostit întotdeauna în faţa urgiilor şi a vitregiilor vremii, în ei se află apele şi bogăţiile subsolului.

Cap.5 Fiii lupoaicei. „Cavalerul".

În timp ce discutam noi, de afară s-a auzit o încăierare, terminată cu un vaier canin. Am ţâşnit toţi pe uşă, iar când am ajuns în curte l-am văzut pe Bobi stând deasupra altui câine pe care-l ţinea cu labele.

-E Rab! spune inginerul. Numai de nu l-ar fi rănit rău.

B.G. a fugit la Bobi şi l-a luat de acolo, certându-l, iar inginerul Danga s-a apropiat de câinele lui care se ridicase de jos, având sânge la urechea dreaptă, scheunând încet.

-Ce ţi-a făcut, măi Rab, băiatul tatei? Te-a rănit cu colţii de la gât, ia să vedem! Nu este prea grav, constată inginerul, care aduce o cremă specială din cabană, cu care-l unge, apoi îl bandajează cu tifon din trusa lui medicală.

-N-am ştiut că există un câine în curte, se scuză B.G..

-Nu-i nimic. L-am uns cu o alifie preparată special pentru răni. L-am bandajat ca să nu-l supere musca, explică el. Se vindecă în câteva zile.

-De unde aveţi câinele? întreb eu. pare a fi lup.

-E chiar lup. Îl am de aproape un an, mi l-a adus unul din pădurari când era pui. Noi am avut în zonă o vânătoare organizată împotriva răpitorilor şi am vânat şi două lupoaice; probabil că puii rămaşi singuri, de foame, au ieşit din vizuina lor şi s-au rătăcit.

-L-aţi dresat bine, după cum răspunde la comenzile dumneavoastră, îmi spun eu părerea, privindu-l cum stă cuminte în ţarcul lui.

-Este un câine foarte bun şi foarte credincios, dar cere multă mângâiere şi vorbe frumoase; când este supărat, se ascunde în fundul curţii.

Rab îmi este de mare ajutor şi mă însoţeşte în toate deplasările mele, prin pădure, iar când este nevoie, participă la diferite acţiuni cu noi. Odată m-a anunţat un şef de parchet că cineva vine noaptea şi taie copacii, iar până la ziuă îi şi ridică de acolo, încât nu rămân decât aşchiile şi urmele de căruţe cu cai. Avea informaţii că în noapte care urma vor apărea, din nou, hoţii la lemne. „Ce facem?" m-a întrebat el deznădăjduit. „Treci pe la mine şi mergem împreună să facem o pândă! I-aţi şi puşca!" i-am mai spus.

Pe la ora 23.00 ne-am instalat în postul de pândă pe drumul forestier pe unde credeam că vor intra în parchet, avându-l pe Rab alături. Câinele nu avea lesă, dar asculta fără greşeală. Cerul era senin şi luna lumina toată pădurea, până departe puteam vede orice mişcare. Peste câteva minute s-au auzit loviturile de topor în trunchiurile copacilor, care făceau să răsune toată pădurea. „Ne-au luat-o înainte, am spus eu. Acum trebuie să-i aşteptăm să iasă". Aşa am făcut.

Peste un timp s-au auzit roţile căruţelor şi caii fornăind, care trăgeau din greu pentru că aveau frâne puse la roţi pentru a nu lua viteză când erau în pante coborâtoare.

Rab a început să scâncească, dar l-am liniştit şi a stat pe loc. Când s-au apropiat la câţiva paşi, am ieşit din locul nostru şi i-am somat cu glas tare, care i-a surprins şi s-au blocat. Au lăsat căruţele şi au luat-o la fugă prin pădure. „Prinde-i! " i-am comandat lui Rab şi acesta a ţâşnit de lângă mine şi, pe măsură ce îi ajungea, îi trântea la pământ, păzindu-i cu un mârâit ameninţător, care îi dezvelea colţii puternici. Cine erau hoţii? Doi săteni şi un fost pădurar care fusese scos din sistemul nostru silvic tocmai pentru că se mai ocupase cu astfel de fapte. Când ne-am apropiat de ei, toţi erau culcaţi pe burtă şi cu mâinile deasupra capului; unui sătean îi curgea sânge din palma mâinii stângi cu care încercase să se apere de Rab, iar fostului pădurar îi rupsese turul pantalonilor, lăsându-i la vedere izmenele.

I-am legat, pe rând şi i-am dus la căruţe, iar de acolo la Ocolul

Silvic, unde le-am întocmit actele ce se cer în astfel de cazuri. Rab ne-a scutit să mai folosim puştile pe care le aveam încărcate pentru caz de nevoie.

Aici, la ocol, a fost, acum mai bine de doi ani de zile, un brigadier care avea un câine lup mult mai mare şi mai robust ca acesta al meu. Zicea că l-a luat de la unul Nitru (Dumitru) din Jina sau din Orlat. Se dusese la o cârciuma de acolo, din sat şi l-a găsit pe Nitru ăsta beat în cârciumă. Câinele era legat afară, lângă pom. După o discuţie pe care au avut-o mai mulţi tineri au ieşit afară, împreună cu Nitru şi au pus câinii să se lupte între ei, dar stupoare : Lupul a refuzat lupta pentru că adversarul lui era o căţea. Atunci beţivanul s-a apucat să-l bată cu un ciomag până când l-a lăsat lungit pe jos, încât bietul animal nici nu mai putea să scâncească. „Vinde-mi-l mie!" i-a cerut brigadierul. „Ce să-ţi mai vând, nu-l vezi că e mort? Ia-l dacă vrei!"

Acesta l-a luat în braţe şi l-a dus acasă la el unde l-a oblojit şi l-a hrănit până când lupul s-a întremat. I-a pus numele „Cavalerul", deoarece nu acceptase să se lupte cu o căţea. Din discuţiile cu sătenii pădurarul a aflat că Nitru folosea câinele să se lupte cu alţi câini din sat, în urma cărora câştiga banii cu care-şi plătea băutura.

Mi-a povestit multe despre el şi, mai ales, despre câinele lui, care făcea progrese în strădaniile depuse pentru a şi-l apropia. Mi-a cerut aprobarea să-l aducă la Ocolul Silvic, iar eu am fost de acord. De atunci pot spune că i-am urmărit toate mişcările şi am constatat că lupul are multe calităţi, printre care inteligenţa este cea mai importantă.

Ing. Danga a făcut o pauză şi a privit cerul.

-Îl cunosc şi eu pe Nitru şi-i ştiu toată povestea cu puii de lup, dar mai bine l-am cunoscut pe tătâne-său cu care am ciobănit; o vreme am avut şi stânele apropiate pe munte. Dar el s-o prăpădit anul trecut, spune B.G. cu amărăciune în glas şi ia lăsat o turmă de aproape 300 de oi. A venit Nitru pe la mine de câteva ori şi mi s-a plâns că se ceartă cu fratele lui care lucră pe la oraş, prin Mediaş parcă zicea el.

-De ce se ceartă? întreabă inginerul.

-Păi vrea şi frate-su o parte din avere, iar Nitru îi spune că el n-a muncit la oi, a stat la oraş şi nu-i dă.

-Moştenirea învrăjbeşte fraţii când dispar părinţii, aşa a fost de când e lumea, explică inginerul.

Urmează o nouă pauză, după care inginerul reia firul povestirii cu lupul:

-Şi cum vă spuneam, brigadierul a dus câinele la el acasă, a chemat veterinarul din comună care l-a consultat şi i-a spus că are vreo două coaste rupte, dar se vindecă repede pentru că este tânăr, sănătos şi plin de vitalitate. Dacă ar fi fost altul în locul lui, ar fi murit de mult, dar el este robust şi destul de viguros.

Hrănit bine, câinele şi-a revenit şi l-a instalat într-un ţarc făcut din fier beton unde mergea de câte ori avea prilejul sa-i vorbească blând şi sa-i ducă mâncare Îmi povestea că la început i-a dus o bucată de carne, dar câinele n-a vrut să se atingă de ea; mai mult, când s-a apropiat de el şi a întins mâna să-l mângâie l-a muşcat de mână, după care s-a retras într-un colţ al ţarcului, aşteptând, probabil, pedeapsa pentru asta, dar brigadierul nu l-a bătut. Abia spre seara când l-a vizitat din nou a observat că mâncase carnea şi atunci a mers în casă şi i-a adus o altă bucată de carne cu os. „Când m-am întors la el, „Cavaler" stătea culcat, cu botul pe labele din faţă şi gemea de durere. A ridicat capul lui mare şi m-a privit cu sfială, povestea brigadierul. I-am pus în farfurie o bucata mare de carne cu os de la porcul tăiat de Crăciun şi l-am îndemnat să mănânce cu vorbe pline de blândeţe. După ce m-a studiat o vreme, privindu-mă cu neîncredere şi suspiciune, s-a apucat sa mănânce, dar continua să privească în jur, de unde parcă aştepta o primejdie care urma să se ivească dintr-o clipă în alta. În clipele acelea mi s-a părut ca este un animal destul de sălbatic, deşi fostul lui stăpân îmi spusese în cârciumă că l-a crescut în curtea lui de când era pui în vârsta de două luni. M-am apropiat de el cu intenţia să-l mângâi pe cap, dar când

mi-a arătat nişte colţi fioroşi, albi şi mari, mi-am retras mâna cu repeziciune pentru a nu repeta greşeala de mai înainte, mulţumindu-mă să-l privesc, de departe, cum mănâncă. Spărgea osul în mici fărâme ca un veritabil malaxor, iar după ce a terminat, m-a privit, în timp ce îşi trecea tacticos limba peste bot, apoi a început să geamă uşor. Cred că-l dureau oasele fracturate, dar îl apăsa şi o durere mare a inimii datorită întâmplărilor prin care trecuse la fostul stăpân, care îl determinase să nu mai aibă încredere în oameni. Gemea mai ales atunci când se mişca, dovadă că păcătosul de Mitru îl lovise rău peste coaste şi poate îi afectase şi alte organe interne. Am stat lângă el, rezemat cu coatele pe ţarc, iar el s-a ridicat cu greutate şi s-a aşezat pe picioarele de dinapoi, hotărât să mă privească atent. Mi se părea că îmi studiază fizicul, comportarea, dar şi sufletul.

Mai târziu aveam să constat că acest animal era deosebit de inteligent, ager şi era înzestrat cu un suflet de copil iubitor. Era la fel ca şi omul, numai graiul îi mai lipsea. Stăpânul lui se purtase oribil cu el, dovedind că prostia oamenilor poate întrece chiar şi inconştienţa animalelor. Degeaba are omul grai, limbaj şi conştiinţă, dacă nu poate înţelege celelalte vietăţi".

-Altă dată –continuă inginerul Danga- brigadierul mi-a povestit cum a reuşit sa se împrietenească cu lupul lui putând sa-l mângâie atât el, cât şi copiii lui, care îl strigau pe numele de Bos (şeful) : "Comportarea lupului mi-a dat încrederea să-l las slobod prin curte, deşi mai aveam un pic de teamă că ar putea sării gardul şi să plece în pădure. N-a făcut-o, ba, dimpotrivă, păzea casa şi curtea de orice intrus, speriindu-i pe cei ce se apropiau de gard cu mârâitul lui înfricoşător. În casă am un câine caniş, care a ieşit în curte când a găsit uşa deschisă, iar când l-a văzut pe lup, s-a dus direct la el şi a început să-l lingă şi se tot învârtea în jurul lui, gudurându-se, dar lupul îl privea cu superioritate şi demnitate, lăsându-l să se bucure. La început mă temusem pentru caniş, îl şi vedeam rupt în bucăţi de colţii puternici ai lupului, dar mă înşelasem.

Aşa a început adevărata dragoste pasională din curtea mea , unde se instalase armonia între animale, dar şi între acestea şi oameni. Mă gândeam să încerc să-l dresez, adică să-l învăţ ceva comenzi. Nu ştiam ce-l învăţase Nitru, dar în mod sigur îi insuflase frica de om şi de bătaie, determinându-l pe lup să se teamă, dar în acelaşi timp să-şi urască stăpânul. Într-o zi a mâncat un boboc de raţă, după ce s-a jucat o vreme cu el, iar altă dată a mâncat un boboc de gâscă. L-am certat blând de fiecare dată, iar el a învăţat din dojana mea că a făcut ceva rău şi nu a mai repetat astfel de fapte. L-am învăţat să se culce la pământ la comandă, apoi să deosebească hoţii de oamenii corecţi, îmbrăcându-mă în haine rupte şi furişându-mă pe lângă gard, cocoşat şi căutând să fur ceva."

-Brigadierul avea grijă de câinii lui, socotind aceasta ca pe o datorie pe care trebuie s-o îndeplinească în propriul lui interes. Se ocupa de ei ca şi de copiii lui, aşa îi era firea. Nu uita niciodată să-i mângâie cu blândeţe sau să le spună un cuvânt de laudă şi să stea de vorbă cu ei.

Dacă la început lupul „Cavalerul" îl privea cu suspiciune, urmărindu-i orice mişcare şi orice tresărire a feţei, mai târziu, când l-a adus aici, în curtea Ocolului Silvic, şedea aproape tot timpul în preajma stăpânului său pe care-l privea cu dragoste, drept în ochi, iar ca să-l ştie în siguranţă, când se afla înăuntru, lupul se culca pe pragul de la intrare.

Primea mângâierile stăpânului său scâncind de plăcere şi nu mai mârâia la cuvintele duioase şi blânde ale acestuia, aşa cum făcea înainte, când îşi arăta colţii şi îşi zburlea părul, dovadă că lupul din el învăţase dragostea pe care nu o încercase până atunci, învăţase credinţa faţă de om, care părea că devenise o lege a înseşi fiinţei lui, chiar mai puternică decât dragostea de libertate, de rasa şi de rudenia lui sălbatică.

L-am întrebat pe brigadier într-o zi –continuă inginerul Danga- cum a reuşit să-l schimbe, iar el mi-a răspuns simplu: „I-am arătat dragostea mea completă, i-am vorbit, l-am mângâiat şi l-am tratat ca

pe un om. Cred că Mitru nu l-a mângâiat niciodată, la el n-a cunoscut mângâierea şi vorba bună, numai bătaia a fost ceea ce învăţase şi cum să se ferească de bâta stăpânului care îl făcea să sufere. Pentru că nu se putea răzbuna pe stăpânul său rău, îşi vărsa supărarea pe câinii cu care era pus să se lupte. La fel, nu cunoscuse nimic din fericirea pe care i-ar fi putut-o da mâna omului. Din această cauză, când l-am adus acasă la mine, a stat departe multă vreme şi mă tot studia dacă vin spre el cu vreo bâtă sau cu arma; când s-a convins că nu am astfel de intenţii, mângâierile şi vorbele mele blânde i-au atins coardele lui sensibile, determinându-l să capete încredere totală în mine şi să se lase mângâiat pe cap şi pe trup. Lupul nu mai întâlnise până atunci astfel de comportament blând. Aşa a început noua lui viaţă, de o frumuseţe necunoscută, care cerea ca în comportarea şi în simţirile lui să se producă o revoluţie. Deşi nu era legat sau închis în ţarc, acesta nu pleca nicăieri, dovadă că îi plăcea si se simţea bine în preajma oamenilor.

Treptat, dragostea lui totală faţă de mine se desfăcea ca o floare sub razele soarelui. Dacă la început dovedea o admiraţie mută, dar nu alerga să mă întâmpine când mă întorceam acasă, menţinând o atitudine distantă, posacă, privind de departe, dintr-un colţ retras, deodată a explodat în manifestări de afecţiune sărindu-mi cu labele pe piept şi lingându-mi faţa şi mâinile, însoţindu-şi gesturile cu scâncete şi lătrături scurte de bucurie; nu se mulţumea să-şi exprime admiraţia doar din priviri. Se învăţase să fie alintat şi cerea acest lucru, frecându-se de picioarele mele; începuse să intre în casă odată cu mine şi să-şi facă culcuş la picioarele mele până când ieşeam din nou în curte".

Într-adevăr, brigadierul a fost cel care l-a ajutat pe lup să se transforme, ajungând până la rădăcinile firii lui, făcând să se trezească forţele vitale care mocneau în el, fiind pe cale de a se stinge. În acelaşi timp, pericolul, suferinţa şi moartea nu-l mai păndeau la tot pasul ca la vechiul său stăpân. Dragostea completă a

noului său stăpân a făcut ca şi în el să se trezească o dragoste pe măsură, ceea ce nu se putea produce la celălalt, unde lipsea mediul propice de iubire şi blândeţe necesar pentru dezvoltarea lui armonioasă.

Acolo se aplică legea care cerea să i se dea ascultare stăpânului care era mai puternic, având de partea sa bâta.

Lupul se îngrăşase şi se dezvoltase frumos, avea capul mare, pieptul lat, colţii puternici şi albi, iar blana lui cenuşie beneficia de un păr des, lung şi lucios. Cu toate că trăia alături de oameni, aproape domesticit, în fiinţa lui sălăşluia viaţa sălbatică proprie pădurii, care îi impunea, şi-i conducea acţiunile. Asta am observat-o ceva mai târziu, când, într-o seară, pe când începuse să amurgească, s-a auzit o chemare misterioasă care l-a pus pe gânduri pe Cavaler. I-am urmărit comportamentul şi am constatat că de câte ori auzea acea chemare misterioasă şi înfiorătoare totodată, el se simţea tentat să întoarcă spatele civilizaţiei şi bunului său stăpân şi să se afunde în pădure, tot mai departe, deşi nici el nu ştia precis unde va trebui să ajungă şi pentru ce anume. Instinctul îi spunea că trebuie sa se ducă în pădure pentru a da curs acelei chemări tainice pe care o asculta din interior. Se culca pe iarbă şi aştepta. Ce? Acel urlet prelung terminat cu un bocet sfâşietor. Atunci se ridica şi pornea la drum; când poarta era încuiată cu cheia, obişnuia sa sară gardul, la fel făcea şi la întoarcere, când începea să geamă, plin de neastâmpăr şi cu mult dor de „ai lui", pe care îi simţea în preajmă, dar nu-i vedea. Se aşeza din nou pe iarbă şi se gândea, cercetând şi adulmecând orice miros şi zgomot care veneau dinspre pădure. Acel urlet prelungit era chemarea pădurii şi a libertăţii, o chemare ademenitoare. Cavalerul ar fi plecat, dar îl ţinea pe loc brigadierul şi dragostea lupului pentru acest stăpân bun, drăgăstos, dragoste care crescuse mereu. Totuşi, instinctele puseseră stăpânire pe el, iar uneori când şedea tolănit în curtea Ocolului Silvic, dormitând leneş, în căldura zilei, auzea deodată chemarea cu pricina, ridica capul şi ciulea urechile, ascultând cu atenţie, după care pleca

în pădure, colindând ceasuri întregi prin viroage şi hăţişuri. Cele mai dese plecări erau în amurg când acesta pleca şi gonea prin pădure, dornic să desluşească soarta pădurii şi să descopere acea chemare misterioasă. Nu ştia nimeni pe unde umblă, dar într-o zi, când soarele se apropia de asfinţit, mă întorceam cu autoturismul Aro dintr-un parchet pe care îl inspectasem, într-un luminiş l-am văzut pe Cavaler cum se mirosea cu un alt lup de aceeaşi culoare cu el, dar mai scofâlcit şi parcă mai bătrân decât el. I-am comunicat brigadierului ceea ce văzusem şi i-am propus să-l urmărim când mai pleacă în pădure. Acesta a fost de acord, dar hotărârea noastră am pus-o în aplicare mult mai târziu, fiind luaţi cu alte treburi.

Într-o seară ne aflam în curte, în partea din spate a clădirii, unde aveam fânul, când am auzit o parte din chemare. Cavaler era culcat pe iarbă. L-am văzut cum îşi ridică de pe labe capul, apoi priveşte în direcţia din care venea chemarea, se ridică şi pleacă spre poarta prin care dispare în pădure.

-Mergem? îl întreb pe brigadier.

-Mergem! a răspuns acesta şi s-a auzit alt urlet.

Când am ajuns la luminişul unde îl mai văzusem pe Cavaler în compania lupului bătrân, aceştia erau împreună şi se miroseau, dându-şi ocol, pe rând.

Am stat departe de ei, ascunşi într-un lăstăriş să vedem ce se întâmplă. Lupul cel bătrân s-a aşezat pe labele de dinapoi şi a început să urle, iar peste câteva minute, din desişuri au apărut mai mulţi lupi, mai mari sau mai mici care au făcut cerc în jurul celor doi. După un timp unul dintre noii sosiţi, ceva mai îndrăzneţ, s-a apropiat de Cavaler şi s-a repezit să-l atace, fără nici un avertisment, dar acesta s-a dovedit destul de vigilent şi s-a apărat, apoi i-a rupt cu dinţii umărul, determinându-l să părăsească lupta şi să fugă schelălăind,.

Atunci a sărit pe el toată haita, iar noi am crezut că nu mai scapă. Lupta a durat câteva minute bune, încheindu-se cu izbânda deplină a lui Cavaler, care era bine hrănit şi apărat la gât de zgarda lui plină de

ţepi de oţel; ceilalţi lupi mai mult se încurcau între ei, primind răni de la colţii lui, ori de câte ori se apropiau mai mult. După ce s-au retras toţi din luptă, lupul bătrân s-a apropiat de Cavaler şi au pornit împreună spre pârâiaşul care curgea pe lângă poiană. Acolo au băut apă, apoi au continuat să meargă alături până în apropierea Ocolului Silvic unde s-au despărţit, iar bătrânul lup sălbatic s-a aşezat pe coadă şi a slobozit un urlet prelung, al cărui ecou făcea să răsune toată pădurea.

-Ce să fie cu acest lup bătrân? mă întreabă brigadierul.

-Sigur nu sunt, dar s-ar putea să fie tatăl Cavalerului.

-Este posibil să-l recunoască după atâta vreme?

-În lumea animalelor, unde sunt atâtea necunoscute, orice este posibil. Poate fi chemarea sângelui.

Când am ajuns cu Aro la Ocol, lupul era în curte şi ne aştepta. Primul a coborât brigadierul, fiind întâmpinat cu scânceli şi lătrături de bucurie din partea acestuia, care voia să-i arate cât de mult îl iubeşte.

Au urmat câteva zile în care Cavaler a stat liniştit în curte, fără a mai pleca în pădure, dar într-o seară, după ce răsărise luna, chemarea s-a repetat şi Cavaler a încercat s-o ignore, rămânând pe loc. Chemarea s-a mai repetat de câteva ori, mai poruncitoare şi mai ademenitoare totodată, ceea ce a făcut să-l chinuie şi să-i amintească de clipele petrecute cu bătrânul lup sălbatic.

Nu l-am văzut când a dispărut din Ocol, dar ştiam că a plecat în pădure, de unde s-a întors abia după trei zile cu botul şi capul mânjite bine de sânge, semne că participase la vânătoarea altor animale alături de haita de lupi. Ne temeam că într-o zi va aduce haita şi la Ocol unde aveam caii şi câteva oi, dar nu s-a întâmplat aşa.

Peste alte câteva zile Cavaler a dispărut din nou şi nu s-a întors la Ocol decât după două săptămâni de zile.

-Unde o fi umblând? se întreba brigadierul.

-Împreună cu haita prin pădure. În afară de legea cărnii necesară

pentru a se hrăni, el trebuie să învețe și să respecte și alte legi mai mărunte ale vieții sălbăticiunilor, deoarece lumea lor este plină de surprize. Ce ar fi să-l legi în lanț când se va mai întoarce? i-am sugerat eu.

-De întors se va întoarce, dar nu va rămâne prea multă vreme cu noi după ce și-a descoperit haita și alt mod de viață pe care îl avea, deja, în gene. Dacă îl leg, cu siguranță va refuza hrana, preferând să moară. Este un animal inteligent, demn și foarte hotărât în toate.

Într-o zi eu am plecat într-un sector unde se plantau puieți, iar brigadierul într-un parchet în care fuseseră marcați copacii stabiliți să fie doborâți. Seara, m-am pomenit cu Cavaler sărind peste gard și intrând direct în biroul meu, m-a apucat cu gura de poalele hainei să mă scoată afară. Am înțeles repede că s-a întâmplat ceva și l-am urmat afară, dar el a mers la poartă și a insistat s-o deschid, după care a pornit pe o cărare, cam la 500 m. de Ocol s-a oprit, și a început să latre. Când am ajuns acolo, l-am găsit pe brigadier plin de sânge la brațul și la umărul stâng. Încercase să vină singur până la Ocolul Silvic, dar pierdu-se mult sânge și se oprise lângă trunchiul unui copac unde fusese găsit de Cavaler.

L-am ajutat să ajungă la Ocol, apoi l-am transportat la spital cu Aro, unde a stat internat aproape o lună de zile cu fractura umărului și a brațului stâng.

A doua zi mi-au spus tăietorii de lemne că l-au văzut pe „lupul brigadierului" cum îl tăvălea pe jos pe un braconier de lemne pe cărarea pe care se întorceau din parchet. Abia l-au scăpat să nu fie omorât de lup. L-au dus la Ocol și apoi la spital cu căruța cu cai, deoarece autoturismul Aro era plecat din curte.

După aceste discuții am tras concluzia că lupul și-a găsit stăpânul rănit, apoi l-a urmărit pe agresor și l-a atacat pentru a-l răzbuna pe brigadier. Au fost făcute cercetări, stabilindu-se că brigadierul, când se întorcea din parchet spre Ocol, l-a surprins pe braconier tăind un copac, iar acesta din urmă l-a atacat.

-Ce s-a mai întâmplat cu lupul? îl întreb eu.

-Aaa, Cavaler? A tot venit la Ocol, a plecat iar şi a tot repetat cântarea stăpânului său. Odată a venit cu toată haita, erau vreo 14-15 lupi, dar numai el a intrat în curtea Ocolului, ceilalţi privind de departe. A intrat prin toate cotloanele să-l caute, iar dacă a văzut că lipseşte, a ieşit pe poartă şi a pornit în fruntea haitei, pierzându-se în desişul pădurii. Nu l-am mai văzut de atunci, dar am mai auzit de vreo două ori urletul lui urmat de al haitei.

-Brigadierul unde este? îl întreb eu din nou.

-S-a făcut bine, dar a fost mutat în alt Ocol Silvic. A mai trecut pe la mine şi am discutat despre lupul lui, dar s-a resemnat să-l mai caute, fiind şi el convins că a învins chemarea sângelui, acel urlet prelung terminat cu un bocet jalnic, mai puternic decât dragostea pentru oameni. Începând să vâneze în haită s-a obişnuit să-şi procure hrana, dovedindu-şi calităţile de ucigaş pe măsură ce îi creştea şi pofta de sânge, trăind astfel din carnea fiinţelor vii, pentru a supravieţui într-un mediu duşmănos şi sălbatic, unde numai cei puternici pot rezista.

Cavaler era înzestrat cu multe calităţi fizice şi era foarte inteligent. L-am văzut o dată în pădure când urmărea o veveriţă aflată pe sol; se strecura ca o pisică, folosindu-se de orice acoperire, târându-se şi apoi sărind asupra prăzii, aşa cum fac toate felinele care îşi pândesc prada, aşteptând momentul prielnic să atace, dovedind multă răbdare. Veveriţa a reuşit să sară pe o ramură şi a scăpat, iar el era în stare să rupă copacul, văzând că nu se poate urca după ea.

Lupul se afla în floarea vieţii, în punctul ei de sus, strălucind de putere şi de virilitate, impunându-le respect celorlalţi lupi din haită. Se spune că pe lup îl hrănesc picioarele şi colţii pe care, dacă le pierde în încăierări sau în luptele cu prada sa, poate muri foarte repede.

Stând afară în curte, soarele mă cam obosise.

-Cred că ar fi bine să mergem, altfel nu mai ajungem la stână, la

Tilişca până diseară, spune B.G. privind soarele.

-Mergem! am răspuns eu şi Maxim cam în aceeaşi clipă.

Ne-am luat rămas bun de la şeful Ocolului Silvic şi ne-am afundat în pădure pe o potecă îngustă, care trecea pe sub nişte copaci înalţi şi umbroşi care-şi uneau ramurile până aproape de sol.

Tot coborând am dat de un tăpşan care se prăvălea spre izvorul unui pârâu pe fundul unei râpe nu prea adânci, dar a cărui undă argintie şi rece nu era atinsă niciodată de razele soarelui datorită frunzişului des al stejarilor care creşteau până aproape de buza râpei, în partea dinspre sud; pe celălalt mal se vedea o iarbă verde, scurtă şi catifelată, presărată din loc în loc cu flori multicolore, dominantă fiind culoarea bleu.

Merseserăm aproape două ore şi ne-am oprit să ne odihnim puţin pe acel minunat covor catifelat. Constatam, pentru a nu ştiu câta oară în acele zile, că era minunat să stai în pădure, culcat cu faţa în sus şi să priveşti cerul printre ramurile copacilor. Ai impresia că priveşti într-o mare fără fund care se întinde larg sub tine; iar copacii parcă sunt înfipţi cu ramurile în acea apă mare. Azurul pur şi adânc al cerului îţi aduce pe buze un surâs nevinovat ca şi el.

Pădurea se compunea din stejari şi frasini, ale căror trunchiuri puternice se ridicau măreţe deasupra verdelui auriu şi transparent al alunilor şi scoruşilor. În depărtare, pe deasupra crestelor neclintite treceau în zbor şuierat ereţii şi vulturii. Mai departe, în desişul pădurii, se auzea cântecul răsunător al mierlei negre, peste undele căruia se suprapuneau loviturile sacadate şi destul de puternice ale ciocănitoarei pestriţe, care-şi căuta hrana sub scoarţa tare a copacilor. Am zâmbit, amintindu-mi de cântecul lui Gheorghe Barac:

„... Şi s-o-nvăţat mierla neagră
De ne mâncă via-ntreagă....."

M-a cuprins o moleşeală şi am adormit o vreme acolo, în iarbă. Muntele este un medicament universal care se adresează deopotrivă trupului şi spiritului, având o acţiune benefică pentru fiecare vârstă;

prin intermediul caracteristicilor climatului, în funcţie de altitudine. Când m-am trezit din somn încă mai simţeam acea moleşeală, la care se adăuga o abureală uşoară care îmi încălzea faţa, colorând-o în roz; ochii continuau să fie apăsaţi de o lene dulce. L-am privit atent pe B.G., a cărui faţă blândă era arsă de soare, iar fruntea îi era brăzdată de riduri mari şi dese. Cu toate acestea, mi se părea că faţa lui era mai limpede decât este cerul în asfinţit. Când B.G. a dat semnalul de plecare, ne-am pus în spate rucsacii şi am reluat coborârea pe cărarea îngustă.

Muntele oferă excelente condiţii de călire a organismului datorită apei, aerului, radiaţiilor solare, vântului şi variaţiilor de temperatură care duc la creşterea numărului de globule roşii în sânge şi a anticorpilor din trup.

Tot mergând noi, am pătruns pe unul din plaiurile de poveste, cântate şi lăudate de păstori; acolo se deschidea o poiană largă, cu iarbă grasă, mărginită de liziera unei păduri falnice. Am trecut prin mijlocul ei şi am intrat în pădure, continuând coborârea pe o pantă mai lină. Trupul omenesc, la fel ca şi cel al animalelor, păstrează amintirea a mii de lucruri pe care memoria nu le înregistrează din diferite motive. Aşa mi s-a părut şi mie atunci, că trupul meu refuza să meargă pe poteci de piatră, cum avuseserăm ocazia la urcare, preferându-le pe cele moi, acoperite cu iarbă şi cu frunze uscate.

Ieşind din desiş pentru câteva clipe, am observat în depărtare dealurile molcome şi rotunde, pe spinarea cărora erau înfipte case răzleţe ale căror acoperişuri de culoare roşie sau vineţie străluceau în soare; sus pe imaş se vedeau oi păscând, împrăştiate în grupuri, iar mai jos se vedeau diferite terenuri lucrate, având culturi de porumb, cartofi, sfeclă, etc.

Adulmecam aerul proaspăt care-mi umplea plămânii, făcându-mă să mă simt liber, animat de bucurie mare şi poftă de viaţă.

Copacii, prin diversitatea lor, reprezentau un spectacol mereu schimbător. Astfel: frasini cu ramuri verzi-albăstrui care se unduiau

molatici în bătaia vântului; carpeni de culoarea bronzului; mesteceni subţiri; pini cu tulpini simetrice care seamănă cu ţevile de la orgă şi cântă uşor, într-o legănare continuă. Mai jos am dat de stejari cu tulpinile groase acoperite de o coajă zgrunţuroasă care-şi răsucesc tulpinile până la contopire. Te uimesc. Par nişte titani încremeniţi într-o atitudine de mânie. Totul este minunat şi nu lipseşte mult să încerci senzaţia că ei s-ar afla acolo de la facerea lumii şi vor rămâne în veci astfel.

La o oarecare depărtare de noi trece o căprioară printre copaci, având un aer nobil şi blând, urmată de puiul ei ; B.G. îl apucă de zgardă pe Bobi pentru a-l opri s-o alerge, întru-cât erau atât de frumoşi şi de paşnici, încât te îndemnau să-i chemi şi să-i ocroteşti.

Pe deasupra copacilor, aproape de cer, lumina soarelui care bătea dintr-o parte, încă mai emana căldură, însă pe sub crengile copacilor, continua să existe o umbră blândă şi răcoroasă peste care se aşternuse o linişte de sfârşit de zi. Din depărtare se auzea o ciocănitoare care lovea ritmic în scoarţa vreunui copac în acţiunea de căutare a insectelor, iar întreruperea deasă a loviturilor arăta ca nu căuta în zadar.

Am ajuns în dreptul unui fag bătrân care crescuse avântat, parcă dorind să-i întreacă pe ceilalţi copaci înfipţi în buza unei râpe adânci.

Soarele se apropia de asfinţit, dar pădurea era, încă, destul de luminată, aerul limpede şi străveziu. În frunziş păsărelele începuseră să-şi amplifice mişcarea, înainte de a se pregăti să-şi ocupe locurile pentru somnul de noapte; ici- acolo mai auzeai câte un ciripit sau o chemare. Treptat iarba căpăta strălucirea smaraldului. Pădurea a început să se întunece puţin câte puţin, iar lumina purpurie a amurgului a coborât domol, mai întâi pe sol, apoi pe trunchiurile copacilor, a trecut încet în crengile joase, apoi în vârfurile neclintite care sondează cerul cu ţepii lor verzi. Cerul împurpurat se albăstrea treptat, iar aerul se umplea de mireasma pădurii. O umezeală a prins a se răspândi, cuprinzând totul, adusă de vântul care însoţea răcoarea

serii. Când am ieşit într-un luminiş am constatat că afară, umbrele nopţii mai aveau de luptat cu luminile amurgului. Seara se apropia, iar pe bolta cerului apăruse luceafărul de seară ale cărui raze începuseră să facă să lucească frunzele mestecenilor.

După ce am făcut ocolul unui bot de deal, al doilea pe ultima pantă coborâtoare, am ieşit într-un luminiş, pe o margine dantelată de pădure şi la o distanţă de câteva sute de metri am zărit cabana de la Tilişca a lui B.G., care punea o pată vânătă pe pajiştea verde.

M-am întors către pădure, unde liniştea era deplină şi mi-am luat rămas bun, în gând, după care i-am urmat pe ceilalţi care mărşăluiau înaintea mea, avându-l în frunte pe Bobi, cu coada în sus ca o antenă girofar.

Când ne-au simţit, câinii de la stână au început să latre, ieşindu-ne în întâmpinare, dar când l-au văzut pe Bobi, bucuria lor a fost mare; se gudurau şi se miroseau, apoi se lingeau, marcând astfel reîntâlnirea lor.

Văzându-i pe ei, simţeam şi eu o uşurare. Scăpasem de toate greutăţile şi lipsurile pe care mi le impusese acea drumeţie prelungită pentru care nu fusesem tocmai bine pregătit fizic. Dar acum ele rămăseseră în urmă.

Oile fuseseră aduse la stână şi cei doi ciobani le mulgeau de seară, după care plecau din nou cu ele la păscut.

Am intrat în cabană împreună cu B.G. Abia acum i-am observat mai bine încăperile. Avea numai o odaie pentru dormit în care se afla un pat acoperit cu un aşternut din cele ţesute în război, apoi o cameră plină cu toate ustensilele de bucătărie, de unde se ajungea într-o magazie în care se ţineau putinile cu brânză şi alte putini cu zer care se menţinea foarte rece; într-o altă încăpere atârnau la grindă mai multe comarnice din care curgea zerul în cofe de lemn sau căldări.

Pe pervazul unei ferestre odihnea un aparat de radio cu baterii, iar pe un perete trei felinare care erau pregătite pentru noapte.

După ce au fost mulse oile şi au plecat pe imaş însoţite de câini şi

şi doi ciobani, l-am ajutat pe B.G. să pună laptele la închegat, apoi ne-am aşezat afară, pe iarbă şi ne-a mai povestit câte ceva. Trebuia să plecăm la Sibiu, acasă la Maxim, dar eu trăgeam de timp, pentru că îmi venea greu să mă despart de B.G.

La un moment dat mi-am adus aminte de povestea cu puii de lup furaţi din vizuină de către acel Nitru.

-Cum a furat puii de lup, Babule? îl întreb eu.

-E o poveste lungă, zice B.G., parcă vrând să amâne istorisirea ei.

-Spune-ne-o în câteva fraze scurte! am insistat.

-Apoi, v-o spui aşa cum mi-a spus-o şi mie Nitru lui Joardeş, că n-am fost de faţă peste tot. Mă aflam cu oile în saivan la iernat, având cu mine doi ciobani şi pe fiul mai mic care se afla în concediu de odihnă şi venise să mă ajute. Fătatul mieilor era în toi şi cerea multă muncă. În acel an iarna a fost foarte aspră şi se instalase în munţi încă de prin luna noiembrie, dând semne că nu ne va părăsi până în luna mai. Câteva zile nu mai ninsese, dar tot ger era, dar în ziua cu întâmplarea pe care v-o spui începuse să ningă cam pe la prânz cu fulgi mari pe care-i spulbera un vânt care trecea peste crestele munţilor în rafale. Tocmai ieşisem din saivan şi mă îndreptam spre odăile de dormit, când aud la poartă un om strigând şi câinii care făceau mare larmă. Am alergat şi am deschis poarta pe care a intrat buzna Nitru, călare pe cal, spunând:

-Apără-mă, bade Gheorghe, că mă mâncă lupii!

-Ce lupi, mă? de unde vii? l-am întrebat.

-Apoi, de unde să viu? Din pădure şi s-or luat după mine.

L-am băgat în curte, iar calul l-a dus la grajd unde se aflau şi cei doi cai ai mei. De acolo a venit cu un sac pe care l-a pus în colţul camerei.

-Ce ai în sac de se mişcă aşa?

-Trei pui de lup, răspunde el. I-am furat dintr-o vizuină pe care o caut mai de mult. Săptămâna trecută am fost pe acolo cu un prieten şi ne-am întâlnit cu lupoaica, am alergat-o călare, dar ne-a păcălit şi nu

i-am găsit vizuina, cu toate că arăta că alăptează pui. Azi m-am dus singur, călare şi am trecut pe lângă vizuină, când am auzit puii scâncind de foame. Am legat calul de un copac şi am urcat încet spre locul de unde venea plânsetul puilor. M-a condus o cărare de urme de lup care bătătorise zăpada, iar sub o lespede de piatră am văzut o gaură mare. În dreapta era o tufă înaltă care-i masca intrarea, iar pe lângă ea multe oase. Era un adăpost fain, Babule.

Am intrat pe burtă până când am dat de puii de lup, i-am pus în sac şi am coborât unde aveam calul legat de copac. Sacul l-am legat de chinga şeii, am încălecat şi am plecat, venind la trap peste câmp.

Deodată calul a început să fornăie tare şi a ţâşnit într-un galop nebun, că nu l-am putut opri până aici. Când mi-am întors privirea în spate, am văzut doi lupi care veneau după mine şi distanţa dintre noi se scurta mereu.

-Mă, Nitrule, n-ai făcut bine! Trebuie duşi înapoi.

-Nici nu mă gândesc! răspunde Nitru.

-Mă, dacă îţi este frică, îi duc eu, dar de dus trebuie duşi înapoi că lupii se vor răzbuna pentru asta pe toate vietăţile pe care le întâlnesc în cale. Nu uita că atunci când va da colţul ierbii, vom scoate oile la păscut şi te vei convinge cât de răzbunători vor fi ei, făcând stricăciuni în turme. Nu trebuie să iei puii lupilor. Ei nu te vor ierta niciodată pentru asta şi vor ataca orice vietate le iese în cale, nu pentru a se hrăni, ci ca răzbunare.

-Nu-i duc înapoi! Vreau să-i cresc, să opresc unul pentru mine şi doi să-i vând, că se caută. Cine nu are nevoie de un lup care să-i păzească casa, gospodăria şi avutul? a mai spus el. Lupii sunt răpitori şi răpitorii trebuie stârpiţi, nu-i aşa?

-Or fi ei răpitori, chiar dintre cei mai răi, dar stârpirea lor se face prin vânătoare organizată, urmărind sa fie împuşcate exemplarele adulte pentru a nu mai face pui. Dar tu le-ai luat puii şi lupii adulţi au rămas în viaţă.

Puii de lup au început sa scâncească. Le era foame.

-Să le dăm nişte lapte de oaie! i-am spus eu. Am două oi pe care le mulg de două ori pe zi că le-au murit mieii.

-Nu ştiu dacă lupul mănâncă lapte de oaie, spune Nitru neîncrezător.

Mănâncă, în mod sigur, doar tot copii sunt şi ei. Cu atât mai mult acum când sunt flămânzi.

Le-am adus o cratiţă plină cu lapte, i-am scos din sac şi i-am aşezat lângă ea, dar continuau să plângă, fără a încerca să mănânce. Atunci l-am băgat cu botul în lapte pe unul dintre ei, care a început să lipăie cu limba, iar după el s-au luat şi ceilalţi doi, golind îndată cratiţa. Nitru i-a băgat din nou în sac şi l-a legat la gură.

De afara se auzeau urlete prelungi terminate cu bocete triste din care răzbătea durerea, gemetele şi vaietul bietelor animale. Câinii le răspundeau din curtea saivanului cu lătrături îndârjite şi dădeau ocol peste tot, după cum îşi schimbau locul cei doi lupi.

-Ar putea pătrunde în curte? m-a întrebat Mitru, arătând puţin speriat de larma de afară.

-Nu vor îndrăzni, altfel câinii se vor lupta cu ei pe viaţă şi pe moarte, aşa cum au mai făcut-o şi altă dată când au venit la oi şi i-a alungat, răniţi ca din război, abia mai puteau merge pe picioare. Mă tem, doar, să nu rupă gardul sau zidul cu dinţii pe undeva şi să ajungă la oi.

-Le-ai pus câinilor zgardă cu colţi la gât?

-Le-am pus-o de mult şi nu le-o scot niciodată, cât timp se vor afla la paza turmei. Zgarda îi apără foarte mult de colţii lupilor, care atacă în special la gât.

Am luat puşca din cui şi am ieşit în curte. Afară nu mai ningea, dar aerul era îngheţat. Luna lumina peste tot covorul alb care strălucea. I-am văzut pe cei doi lupi stând pe picioarele de dinapoi şi cu boturile îndreptate spre lună, urlând prelung. Am tras două focuri în aer şi i-am speriat, dar n-au plecat prea departe. După câteva minute urletele lor au reînceput, iar câinii s-au pornit iar pe lătrat. În fânul strâns

pentru oi se cuibărise o căţea care fătase, iar când a auzit urletele lupilor a început să schiaune şi ea, făcând drumul între uşa cabanei noastre şi locul unde îşi avea puii, ca un dute -vino.

Când am intrat în odaie i-am spus lui Nitru:

-Afară sunt doi lupi zdraveni.

-Da. Lupoaica am văzut-o atunci când am alergat-o călare. Era mare, puternică, îndrăzneaţă, privind pieziş spre noi şi mârâia fioros, parcă nici nu se temea de om. Mi s-a părut că era nepăsătoare şi abia atunci ne-am dat seama că ne-a păcălit, îndepărtându-ne de locul unde erau puii. Se înnoptase şi am renunţat atunci, dar astăzi i-am găsit.

-Nu cred că vor pleca de aici toată noaptea, aşa ca te sfătuiesc sa rămâi până mâine de dimineaţă!

-Rămân că mă tem să nu-mi atace calul şi nu am nici puşcă.

Fiind musafirul meu l-am tratat cu o palincă. Eu tot nu puteam dormi că trebuia să-i ajut pe ceilalţi în saivan, care se îngrijeau de mieii fătaţi în acea noapte şi mă temeam acum şi de atacul lupilor care, tot urlând, puteau atrage alte haite de lupi.

De afară s-a auzit iar şi iar urletul prelung al lupilor, terminate cu bocete din care răzbătea furia înverşunată, ura, ameninţarea, disperarea, după care urma un plâns jalnic, ca o implorare pentru a-i fi înapoiaţi puii. Lupoaica se tânguia la fel ca o femeie care îşi plânge copilul mort.

-Îi jeleşte amarnic, am spus. Trebuie duşi înapoi.

-Nu pot bade Gheorghe, vreau să-i cresc. Mă tot gândesc, cum au ştiut că i-am luat eu, deoarece trecuse ceva timp de când i-am luat şi mă îndepărtasem mult de vizuina lor.

-Îţi spun eu cum. Când ai luat puii din vizuină, acolo a rămas mirosul de om. Calul zici că l-ai legat de un copac mai jos de vizuină. A lăsat şi el urme de miros, poate s-a frecat de copac, poate a urinat... şi toate au fost urme pe care să le miroase cei doi lupi, apoi au pornit în urmărirea voastră.

-Ai dreptate, aşa s-au întâmplat toate, recunoaşte Nitru, pe gânduri.

-Dacă veneau la vizuină când erai acolo, nu scăpai cu viaţă nici tu, nici calul tău. Nu te puteai apăra de ei cu ciomagul, poate nici cu puşca. Atunci când au pui îi apără până mor. Mare noroc ai avut!

Am băut amândoi câte o palincă şi am mai discutat de unele, de altele.

-Ţi-ai asigurat înlocuitori peste 10-12 ani, când nu vei mai putea munci? m-a întrebat el.

-Pe cine să-mi asigur? Băieţii locuiesc la oraş, nepoţii de la fraţii mei nu-i ajută nici pe părinţii lor, iar copiii fiilor mai sunt toţi domnişori de oraş şi vin prin sat doar prin vacanţe.

-Tinerii nu mai vin la oi. Aici e muncă, mizerie.

-Ar fi trebuit să vină pentru că oaia îi dă tot ce are nevoie: lapte, brânză, lână, carne, miei, fiind cel mai productiv animal, încât nici atunci când o tai nu arunci nimic din trupul ei.

-Degeaba, tinerii s-au învăţat să trăiască la oraş, să lucre opt ore la serviciu, după care pleacă la filme, teatre, discoteci sau la restaurante. Acasă le vine căldura pe ţeava de la calorifer, nu mai sunt nevoiţi să taie lemne în frig pentru a face foc la sobă; apa le vine tot pe ţeavă, doar învârt robinetul, iar closetul îl au tot în casă, unde este şi baia. Aşa că omul se spală, stă în pijama şi citeşte ziarul sau dă drumul la televizor. Pe când la stână, ce viaţă ducem noi?

-Asta este viaţa oierului! Am spus. Acum este mai greu, în vremea fătatului şi până dă colţul ierbii, ca să le poţi scoate la păşune. Este un chin să le poţi face faţă la atâtea oi şi să ai grijă de atâţia miei care vin pe lume.

-Asta ne este meseria. Unde să mai pleci acum, că peste tot se cere carte, iar de la oi capeţi doar experienţă. Aşa că suntem sortiţi să lucrăm aici până „ dăm în primire".

-Ar fi fost bine dacă aveam băieţi tineri pe lângă noi ca să-i învăţăm să le îngrijească, să le deschidem pofta şi dragostea de aceste animale blânde, nevinovate, dar de mare folos omului.

-Nu mai vin ei aici, bade Gheorghe. S-au învăţat la oraş, cu ceva carte, o meserie acolo, se îmbracă domneşte şi umblă curaţi, unii s-au lenevit de atâta stat degeaba.

De afară s-au auzit lătrături puternice, când în faţa, când în spatele saivanului.

-N-au plecat. Dau târcoale peste tot pentru a găsi un prilej să-şi recupereze puii.

În noaptea aceea Nitru a rămas la mine la saivan, iar a doua zi în zori, după ce am verificat saivanul şi pe partea dinafară, am constatat că nu s-a întâmplat nimic. Abia atunci Nitru şi-a legat, din nou, sacul cu puii de lup la şaua calului şi a pornit la el acasă.

După ce urlaseră toată noaptea, lupii se întorseseră în pădure odată cu ivirea zorilor.

În seara următoare, după ce a răsărit luna, cei doi lupi s-au înfăţişat pe acelaşi loc şi au început să urle din nou, mai întâi lupoaica, apoi şi lupul cu glas mai gros.

Toată noaptea au urlat, dând ocol saivanului şi stârnind câinii care făceau o larmă asurzitoare, care începuse să mă obosească. Ziceam în gând: „Doamne, aceşti lupi îşi cer înapoi puii, dar de unde să-i dau eu dacă i-a luat Nitru? Ei ştiu că au fost aduşi aici, dar cum pot eu să le explic lor, nişte animale, că puii nu mai sunt aici?". Parcă lupii mă auziseră, slobozind un urlet, când trist şi apăsător, când furios şi plin de ură. Orbiţi de durere, dădeau ocol saivanului, rătăcind prin întunericul din spate. Lupoaica se tânguia ca o femeie care-şi plângea copilul la cimitir, ridica botul în sus şi urla cu jale, de parcă o lovise cineva de moarte şi nu avea cine să- i aline durerea. La lumina lunii care apărea după trecerea vreunui nor pe deasupra ei, urletele se înteţeau. Există o expresie în popor: „ Ce tot urli ca lupoaica la lună?". Dar poporul cunoaşte bine legenda aceasta, care zice că pe lună există o imagine care seamănă cu lupul, iar instinctul lor le spune că acolo este ocrotitoarea lor, căreia se plâng când întâmpină anumite necazuri.

Cu botul ridicat în sus, privind luna, legenda spune că lupoaica cere ocrotitoarei sale: „Uită-te la mine, zeiță a lupilor, că sunt nefericită aici, în acești munți acoperiți cu zăpadă, sunt îndurerată pentru că mi-au furat puii. Ia-mă sus la tine, că aici, pe pământ, noi, lupii, nu mai avem loc pe nicăieri". Urla, gemea răguşit şi iar urla, cerându-i s-o ia la ea, sus, că nu vrea să mai trăiască. După ce se odihnea puțin, o lua de la capăt cu urletele, despre care legenda spune că reflectă sentimentul matern:" Unde sunteți voi, puişorii mei, bulgăraşii mamei, pe care v-am născut şi abia aşteptam să creşteți mari să străbateți pădurile alături de mine?".

Legenda continuă, spunând că lupoaica n-a mai ieşit deloc din vizuină, refuzând carnea pe care i-o aducea lupul, care mai vâna din când în când, până a murit; lupul a urlat trei zile, după care a dispărut în pădure şi nu s-a mai întors în acea vizuină în care se născuse şi el, avusese o viață frumoasă cu lupoaica lui, până când a intervenit omul cel rău, care le-a schimbat viața.

Lihnit de foame, a ajuns pe o pășune unde l-au înconjurat câțiva câini, iar în încăierarea cu ei şi-a găsit sfârşitul.

Dar cu cei doi lupi adevărați, lucrurile s-au petrecut cu totul altfel: multe seri la rând au urlat în jurul saivanului meu, până într-o seară când nu i-am mai auzit de loc.

În primăvară, însă când ne-am instalat cu turmele şi cabanele pe pășunile de pe munte, am tot auzit că la cutare stână au venit doi lupi care au omorât mai multe oi, dar au plecat numai cu un miel. Altă dată cei doi lupi au atacat un cioban care călărea pe un cal pe o cărare de munte şi au spintecat piciorul calului, fiind cu greu recuperat de către medicul veterinar.

Odată a fost atacat un băiat care tăia răchită şi a fost salvat de un cioban cu câinii lui, aflat în poiană.

Se adeverea că cei doi lupi se răzbunau pe orice ființă vie care le ieşea în cale.

Într-o zi a trecut Nitru pe la stâna mea, în drum spre locul unde

avea cabana şi stâna lui. I-am povestit ce prăpăd fac cei doi lupi prin pădure şi nu i-a căzut bine. La urmă a spus că va merge la A.J.V.S.A.P.(Asociaţia Judeţeană a Vânătorilor şi Pescarilor) să reclame acest fapt pentru a fi împuşcaţi.

L-am întrebat apoi, ce a făcut cu puii de lup, iar el mi-a spus că a oprit un căţel, iar pe ceilalţi doi i-a vândut unor prieteni ai lui. Nu mai aveau speranţe să se întoarcă în pădure.

Altă dată, având mai mult timp, mi-a spus şi cum a încercat el să-l dreseze pe puiul de lup.

„Atunci când am plecat de la dumneata - a început Nitru- mă temeam să nu apară lupii de undeva şi să mă atace, dar am ajuns acasă cu bine. Puii de lup i-am băgat în coteţul porcului pe care îl tăiasem de Crăciun. La început nu i-am spus nimic soţiei despre lupi, dar când am ieşit în curte, am văzut căţeaua lângă coteţ tot lătrând scurt, semn că se bucura, în loc să urle că simţise miros de lup. Am alungat-o, dar ea s-a întors, venind pe altă parte. Privind-o, mi-am adus aminte că a avut căţei, dar i-au murit şi atunci mi-a venit ideea să încerc s-o las lângă puii de lup, să văd ce face. Mă cam temeam că i-ar putea omorî şi atunci voi pierde trei lupi pe care aş fi luat parale bune. Măcinat de îndoieli, am hotărât să încerc. Am deschis coteţul şi am dat drumul afară puilor de lup. Căţeaua, în loc să-i muşte, a început să-i miroasă, apoi să-i lingă pe spate şi pe cap, după care a pornit spre cuşca ei cu lupii după ea. A intrat în cuşcă şi s-a culcat pe o parte, iar puii de lup s-au repezit înăuntru şi au început să sugă. Eram uimit şi nu ştiam ce să mai spun. Aşa ceva nu văzusem până atunci.

-Vino, Săvetă, să vezi minunea! o strig pe nevastă-mea. Ia uită-te! În viaţa mea n-am văzut o căţea să hrănească pui de lup.

-Dar sunt chiar lupi? Mă întreabă Saveta. De unde îi ai?

Atunci i-am istorisit toată povestea.

După ce i-am vândut pe ceilalţi doi, m-am apucat să-l dresez pe cel rămas, dar nu voia deloc să asculte şi am fost nevoit să-l bat cu

biciul, iar mai târziu cu bățul.

Într-o zi m-a mușcat de picior fiara și atunci l-am bătut și mai tare ca să învețe cine este stăpânul. Devenise foarte șiret, se târa pe sub fereastră și începuse să fure mâncare din magazie și chiar de la bucătărie.

Crescuse mare și se dezvoltase frumos, nu-l bătea nici un câine de oriunde ar fi fost el. Prima luptă a dat-o cu un dulău mare de pe ulița noastră, când îl scosesem la plimbare. De atunci a căpătat un sentiment de vitejie, era mândru că își înfipsese colții în carnea unui dușman pe care îl învinsese, iar pentru asta se ținea drept și mergea țanțoș, îi dispăruse toată sfiala de mai înainte.

Altă dată ne-am întâlnit cu o haită de câini care se adunaseră pe lângă o cățea în călduri. A intrat între ei și în câteva minute i-a bătut pe toți. Nu s-a luptat cu fiecare, ci cu toți deodată, întrucât se năpustiseră asupra lui.

Atunci a învățat cum să se ferească de o luptă colectivă și cum sa dea lovituri repezi, scurte si cât mai dăunătoare adversarilor lui. Se ferea mult să nu fie trântit la pământ cu burta în sus ca să poată fi atacat la gât. El acționa repede, aplica lovitura, apoi pleca, nu făcea ca alți câini să amenințe cu pas bățos, păr zburlit și mârâituri. Natura fusese mai darnică cu el decât cu ceilalți și putea lupta ușor, aplicând elementul surpriză, care-i lua pe nepregătite pe ceilalți câini, fiind mai isteț, mai iute de picior, mai înverșunat, mai zvelt, cu mușchi mai puternici, mai rezistenți, mai sălbatic.

Când întâlnea câini mai mari decât el, mârâia la ei, încrețindu-și botul cu spasme continue, cu părul zburlit în valuri nesfârșite, repezea limba în afară și înăuntru, cu ochii scăpărând de ură, urechile ciulite, cu colții lui mari descoperiți și cu bale la gură, reușind să-i înfricoșeze pe atacatori. Uneori evita lupta cu câinii mari, retrăgându-se onorabil, dar dacă era atacat, se lupta cu toată forța și învingea.

O singură dată a fost bătut de un lup-ciobănesc german, care avea zgardă cu colți de oțel la gât și a zăcut o săptămână ; îl mușcase de

umărul drept şi de cap. De atunci i-am pus şi eu zgardă şi nu a mai fost bătut de nici un câine sau lup.

Nu pot să spun că am reuşit să-l dresez, dar l-am învăţat să execute multe comenzi : să vină când îl chem, să se ghemuiască la picioarele mele când îi comand „culcat!" sau când îl certam, iar când îi spuneam să plece, pleca degrabă. Învăţase că dacă este ascultător, nu ia bătaie şi primeşte mai multă hrană".

-Din toate câte mi-a povestit Nitru, eu cred că l-a bătut pe bietul animal pentru a-l învăţa minte că el este stăpânul care face legea şi are puterea, care trebuie ascultat, reia B.G. firul ideii de mai înainte.

-Tocmai de aceea lupul îşi îndrepta botul în sus, seară de seară şi urla, am intervenit eu. Robia îl înmuiase.

-Da, aşa spunea şi el, că în nopţile geroase şi liniştite, când din depărtare se auzea urletul lupilor, urla şi el minute în şir în curte, pentru că bocetul celor din pădure îl impresionau foarte mult, iarna când pământul zăcea amorţit şi îngheţat. Visa şi el la viaţa din pădure pe care o avea în sângele lui de sălbăticiune. Necunoscutul nu înceta o clipă să-l urmărească cu misterele şi spaimele lui de nepătruns pentru el şi mereu ameninţătoare.

-Şi, cu toate acestea, lupul a ales până la urmă tot viaţa junglei unde legea este: „Mănânci sau vei fi mâncat", unde cel puternic îl mănâncă pe cel slab, dovedind că este un animal de pradă, pentru care singura hrană o constituie celelalte vietăţi, am spus eu.

-Da, aşa se pare.

-Mergem la Sibiu? mă întreabă Maxim. Hai, că s-a făcut ora nouă!

-Ajungem repede, de ce te grăbeşti? am repliicat eu, dorind să amân despărţirea de B.G.

Până la urmă, am urcat în maşină şi am plecat. Seara am făcut o baie fierbinte şi am dormit neîntors.

Cap. 6 Întoarcerea la Constanţa. Amintiri.

După alte două zile în care m-am odihnit şi mi-am spălat maşina, pregătind-o pentru drum, am pornit spre Constanţa, alegând drumul prin Braşov – Buzău – Slobozia. Mă urmăreau amintirile proaspete din înaltul munţilor pe unde sălăşluisem atâtea zile. Rămăseseră în urmă cărările din pădure pe care erau imprimate urmele adâncite în sol ale animalelor sălbatice care se călătoreau spre izvoare pentru a se adăpa. Mai stăruiau în auz mugetele şi boncăluitul cerbilor, ciripitul păsărilor şi foşnetul pădurii sub adierea vântului, amestecat cu susurul pârâiaşelor care se luptau cu pietrele în curgerea lor la vale.

În memorie îmi apar munţii acoperiţi de păduri şi apele ce străbat peste poiene sau pe fundul râpelor, iar contemplările mele incitante, fuseseră dorinţe nepândite de oprelişti. Revăd astfel pădurile bogate, iar gândul îmi spune că dacă vom avea grijă de ele, fără să le poluăm sau să le defrişăm, vom putea evita neajunsul de a le pierde, pentru a ajunge, mai apoi, să vedem arbori numai în picturi sau fotografii color sau pe unele ţesături sau goblenuri.

Revăd Iezerele Cindrelului unde stâncile erau acoperite cu ierburi presărate cu bujori de munte printre jnepeni.

Nu pot uita ploile calde şi repezi din apropierea crestelor urmate de aburi de ceaţă pe care vântul îi împrăştia, lăsând ochiului libertatea de a privi de sus priveliştile paradisiace, pline de frumuseţe şi de mistere; jos vedeam prăpăstiile peste care abia trecuserăm, pantele abrupte săpate în piatră, precum şi acele goluri care constituiau surprize la fiecare pas. Sunt emoţii care nu pot fi uitate uşor. Acolo, sus, am avut senzaţia, pentru câteva clipe, că mă aflu în Împărăţia Cerului, dar apoi, logica m-a contrazis: „Ca să intri în Împărăţia Cerurilor trebuie să devii, mai întâi, copil în comportare şi simţiri".

M-am mulţumit cu gândul că viaţa trebuie trăită aşa cum este. Degeaba mai vrea omul încă o viaţă, atunci când simte fericirea, preferând-o morţii întunecate, calea este una singură.

Mă bucuram că îi cunoscusem pe ardelenii adevăraţi, în mijlocul cărora m-am simţit bine, poate mai bine decât printre rudele mele şi m-am ataşat de ei, simţindu-i ca făcând parte din sufletul meu.

Am ajuns la Constanţa aproape de asfinţit, dar tot am făcut un tur până la Casino, apoi pe strada Mircea, unde m-am oprit să privesc marea şi să respir aerul încărcat de iod, după care am mers acasă la mine.

Începând de a doua zi m-am prezentat la serviciu, intrând din nou în iureşul muncii, cu program de 14-16 ore zilnic.

Aproape pe nesimţite, peste oraş s-a instalat toamna, cu zilele tot mai scurte, nopţi din ce în ce mai lungi, cerul mai albastru şi soarele tot mai mic şi mai departe, care îşi pierdea căldura; natura parcă se stingea, intrând în agonie pe măsură ce treceau zilele.

Frunzele pomilor pierd treptat culoarea verde, devenind arămii, apoi cad, lăsând ramurile goale şi se adună în straturi groase pe care le împrăştie vântul şi le acoperă ploile şi zăpezile. Astfel şi viaţa plantelor coboară în rădăcini, iar omul lipsit de lumina verii cade în melancolie. Dacă eşti singur, încearcă să te cunoşti pe tine însuţi! Tăcerea, în astfel de condiţii este un balsam pentru suflet, îndemnându-ne să gândim fericirea în lucruri simple, să fim mai buni şi să-i ajutăm pe cei aflaţi în nevoie.

Dimineaţa, în zori, pe bolta rece a cerului îşi face apariţia, la început o dungă aurie destul de palidă, apoi începe să se lumineze de-a binelea; vântul de dimineaţă este mai aspru şi ciupeşte mai tare decât cel din amurg.

Cap. 7. Din nou la Sibiu după Revoluţia din decembrie 1989.

Mă obişnuisem ca ori de câte ori aveam ceva timp liber la dispoziţie, să plec la Sibiu, unde aveam acei prieteni minunaţi în mijlocul cărora puteam petrece câteva zile liniştite, fără griji, fără şefi şi intriganţi, înconjurat de natură, sub cerul albastru ori în pădurea cu care încercam întotdeauna să fiu în armonie.

Iubesc natura şi în mijlocul ei mă bucur oriunde, la vederea unei flori, a unei albine, fluture sau când aud ţârâitul greierilor în iarbă.

Trecuse ceva vreme de când nu-i văzusem şi eram curios să aflu cum s-au desfăşurat evenimentele pe la ei şi cum percep noile schimbări produse.

Am ajuns pe la ora 15.30 in Sibiu şi m-am decis să merg, mai întâi, acasă la Maxim. Am găsit-o numai pe Lenuţa, soţia acestuia şi pe Marian, ceilalţi fiind toţi la serviciu.

-Avem musafiri! mă anunţă Lenuţa, în timp ce Marioara, fiica lor mai mare, cobora de la etajul casei. N-am înţeles la început ce a vrut să spună, dar am acceptat că la mine făcea referirea.

-Am vrut să spun că şi Marioara, împreună cu soţul ei sunt musafiri la noi acasă, pentru că, după revoluţie au emigrat în Germania, unde s-au stabilit socrii ei încă din 1988. Au venit în concediu, explică Lenuţa, râzând, aşa cum îi era felul.

Marioara arăta bine, se împlinise la trup faţă de perioada când o văzusem eu, atunci fiind şi după ce născuse o fetiţă, care avea aproape doi anişori.

-Cum e viaţa în Germania? am întrebat-o eu.

-Este acceptabilă, dar oamenii sunt sobri, mai tăcuţi, nu sunt aşa ca românii. Pentru mine, poate şi pentru alţii, dorul de ţară este mare. Când mă aflu acolo mi se face dor de părinţi, de fraţi, de limba noastră ardeleană blândă şi domoală, de plaiul nostru de aici. Îmi

aduc aminte şi de comuna Bogatu, locul unde s-au născut părinţii mei şi mă apucă plânsul fără să vreau.

-Când ai plecat erai atât de nerăbdătoare să obţii viza de plecare, a intervenit Marian, fratele ei.

-Aşa a fost atunci pentru că nu ştiam cum va fi acolo, dar după câteva luni de zile dorul de ţară a început să mă cuprindă tot mai des. Dorul acesta de ţară şi de ai tăi nu-l simţi cu putere decât atunci când eşti departe şi eşti pus la încercare. Este atât de năprasnic încât ajunge să-ţi domine orice vibraţie a sufletului, amintindu-ţi despre toate câte ai lăsat în urmă, iar tu nu te mai poţi întoarce. Atunci te dai bătut, adică te resemnezi, acceptând situaţia şi totul se transformă într-o durere surdă. Asta este!

Peste vreo jumătate de oră a sosit şi Maxim de la serviciu, iar când m-a văzut, mi-a spus în glumă:

-Mă gândeam să tamponez maşina aia cu număr de Constanţa, care îmi bloca intrarea în curte, dar îl iert pe proprietarul ei că poate va fi uitat articolul din lege care prevede abaterea asta. Bine ai venit la noi! a adăugat, apoi ne-am îmbrăţişat prieteneşte. Hai să băgăm maşinile în curte! insistă Maxim.

-Voiam să merg să-l văd şi pe Gheorghe Barac şi pe ai lui, motivez eu gestul de a lăsa maşina în stradă.

-Lasă că îi vezi mâine! Îi găseşti acasă pe amândoi că au obţinut pensionarea după decretul dat de Preşedintele Iliescu în aprilie 1990. Au ieşit mulţi care au avut vechimea de 30 de ani bărbaţii şi 25 de ani femeile.

-Mâine dimineaţă bănuiesc că plecaţi de acasă, unii la serviciu, Marian la liceu? spun eu.

-Da, aşa este. Nu mai am concediu, că l-am păpat în martie când am renovat un local pe care l-am primit de la Consiliul local al primăriei şi l-am făcut un fel de restaurant. Cu mine acolo lucră şi fiul meu, Maxinel, care e bucătar.

Seara am dormit la ei, iar a doua zi de dimineaţă, când ei au plecat

la serviciu, am plecat şi eu acasă la Gheorghe Barac, pe strada Giusseppe Garibaldi nr. 9.

I-am găsit acasă, primitori cum îi ştiam de obicei.

-Când ai venit? m-a întrebat Gheorghe.

-Ieri, pe la 15.30. Am dormit la Maxim.

-Sper să rămâi la noi?! Noi nu mai plecăm la serviciu, că am reuşit să ne pensionăm amândoi, cu decretul ăla din aprilie 1990.

Toată ziua am discutat despre evenimentele care au avut loc la Sibiu, apoi cele pe care le-a văzut toată ţara la televizor. Seara a venit şi Maxim, împreună cu Lenuţa, care m-au certat că nu m-am mai întors acasă la ei.

-N-a fost vorba să rămâi aici, a spus Maxim.

-Ba rămâne, l-a contrazis Gheorghe! Apoi eu cu cine să vorbesc toată ziua, dacă-l luaţi la voi?

Între timp Maria ne-a invitat la masă, pe care o aşezase festiv în mijlocul camerei şi pusese pălincă în păhăruţe care ne aşteptau, continuând să scoată nişte mărgeluţe pe marginile paharelor. A venit, apoi, cu o tigaie mare în care cred că prăjise un kilogram de cârnaţi de porc şi vreo zece ouă ochiuri, din care ne-a servit pe fiecare.

-No, atunci, hai noroc şi bine aţi venit! urează prietenul Gheorghe Barac, ridicând paharul.

-Noroc şi sănătate! am răspuns noi, ceilalţi.

Pălinca era bună, tare, veritabilă ardelenească, în care se înfăşura şi cerul şi pământul, stârnind la urmă o amorţeală vitejească şi dorinţa de a te veseli.

Am băut şi am discutat despre toate, până când au început să apară părerile diferite. Maxim susţinea că după revoluţie este mai bine, că omul are mai multă libertate, iar Gheorghe încerca să argumenteze că libertatea o fi bună, dar nu duce la îmbunătăţirea vieţii oamenilor.

-Locuitorii din zonele montane o duc foarte greu. Li s-a dat o parte din pământul agricol care fusese băgat în colectivă, dar n-au maşini şi utilaje să-l lucre. Atunci ce-o să facă cu el? Cu ce să se hrănească

țăranul? Se precipită Gheorghe. La fel de prost o duc și oierii pentru că au slăbit exploatațiile familiale din cauza agriculturii care s-a făcut în ultimii ani, iar calitatea pământului a scăzut, încât cele mai importante suprafețe de păşunat s-au sălbăticit. Nimeni nu se mai interesează de viața acelor oameni. Peste tot au apărut proprietari privați de firme, așa-zise societăți comerciale, niște speculanți, care iau laptele de la producători cu 2500-3000 de lei pe litru, apoi îl vând pe piețele din diferite orașe, ca și în București, cu un preț mai mare de cinci sau șase ori. Nu este drept! Se știe cu câtă trudă se obține laptele: alergătură, cheltuieli, muls, fătatul mieilor, tunsul oilor și toată mizeria pe care o suportă ciobanii, umblând pe ploaie, furtuni, luptele pe care le dau cu lupii și celelalte animale răpitoare din pădure.

-În problemele astea ai dreptate, încuviințează Maxim, dar eu mă refeream că avem mai multa libertate să spunem ce gândim fără teamă și a început să se înfiripe și o țâră de democrație, care va aduce peste ani și o viață mai liniștită pentru oamenii acestei țări.

-Mai este destul de mult până când se va consolida democrația în România! am spus eu.

-Am impresia că nu vă place mâncarea mea?! se aude vocea Mariei. Lăsați politica și mâncați că se răcește! Am pus numai ouă frumoase, cu gălbenușul ca soarele în apus pentru că hrănim găinile cu cucuruz din cel bun. Am pus peste ele cimbru, piper și pătrunjel verde. Luați și castraveți acri!

-Îmi place cum știi să le faci reclamă! o laud eu.

-Păi văd că nu mâncați, vă certați pe politică. Mă duc să aduc o cană cu vin, poate așa vă crește pofta.

A ieșit din cameră, iar când a revenit, avea într-o mână o cană plină cu un vin roziu și limpede, iar în cealaltă o tavă cu pahare.

-Este vin din bolta noastră, anunță ea, în timp ce umplea paharele.

Toate te îndemnau la adânci meditații, dar n-a putut refuza nimeni mâncarea și ,mai ales, vinul.

-Cântă-ne ceva, şogore! îl roagă Maxim.

-Mai ai răbdare! Acum să mai vorbim că dacă eu cânt, voi beţi şi eu tot cânt.

În curte s-au auzit voci, iar Maria a ieşit să vadă cine este şi s-a întors în cameră cu fiicele şi cu cei doi gineri ai lor, Carol şi Gigi.

-Îi cunoşti pe ginerii mei! mă priveşte Gheorghe, vrând să-i confirm.

-Da, de data trecută. Îi ştiu pe toţi: Gigi cu copiii lui, Oara şi Florica cu ai lor, apoi Carol şi Gigi.

-Apoi aşa-i, ăştia-s toţi! aprobă Gheorghe.

Tot discutând noi despre turismul peste graniţă şi vizele pentru lucru în diferite ţări, soţul Oarei îl întreabă pe Carol:

-Măi, Carol, de ce nu pleci tu în Ungaria să lucrezi? Acum poţi obţine paşaport mult mai uşor. Acolo poate este şi viaţa mai uşoară, se câştigă mai bine.....

-Tocmai tu spui asta, cumnatul meu? Nu uita că România este şi ţara mea şi o iubesc pentru că m-am născut şi am crescut aici, am învăţat carte şi o meserie, am o familie aici. Deci am toate motivele să rămân şi să lupt pentru ea, chiar să şi mor dacă va fi nevoie.

Doar nu crezi că România este mai mult a ta şi mai puţin a mea. Ce dacă sunt maghiar? Şi noi suntem pe acest pământ românesc de sute de ani, iar legătura cu Ungaria s-a pierdut de mult, toate câte se spun şi se scriu prin ziare, le consider vorbe, politică şi pe mine nu mă interesează. Lasă-i să se certe cei care vor să facă politică!

-Nu te supăra, măi, Carol! Eu n-am spus că nu ai drepturi în România, dimpotrivă! Dar m-am gândit că ştii limba maghiară şi poţi lucra la unguri până trece sărăcia asta păcătoasă de la noi, pe care politicienii o numesc „tranziţie".

-Noi am dus-o greu pe vremea stăpânirii ungurilor, a intervenit Maxim, clătinând din cap. Dar trebuie să uităm faptele, altfel ar fi mereu discordie şi nu este deloc bine. Poate s-or mai schimba relaţiile între ţări şi vom trăi ca buni vecini în continuare.

-Lasă-i în pace pe unguri, Maxime! Mai bine să-l rugăm pe vărul Gheorghe să ne cânte ceva, e de părere Lenuţa

-Sunt de aceeaşi părere, intervin eu. Aştept de mult să mai aud doinele din Ardeal pe care el ştie să le interpreteze atât de frumos, atât de natural.

De data aceasta Gheorghe Barac nu s-a mai lăsat prea mult rugat şi a început să cânte, cu vocea-i baritonală care făcea să tremure geamurile în ferestre:

„Întreabă-ţi mândră părinţii
Lasă-te să trecem munţii?!
Să trecem munţii Carpaţi
Să trăim necununaţi..." etc.

În ritm de doină, cântecul scotea în evidenţă dragostea a doi tineri cărora părinţii le interziceau căsătoria, iar ei preferau să-şi părăsească locurile natale şi să plece în altă zonă a ţării, dar să fie împreună.

-Zi-l pe ăla cu „Murguleţ cu coama rară!" îi cere Maxim, iar Gheorghe îl execută imediat, parcă ar fi apăsat pe tasta unui radiocasetofon:

„Murguleţ cu coama rară,
Ia-mă-n şa şi dumă-n ţară!
Eu te-aş lua că nu-mi eşti greu,
Dar mi-e greu năravul tău.

Pe la câte cârciumi treci,
Pe la toate te opreşti.
Tu-ţi petreci cu mândrele,
Iar eu îmi rod răbalele..." etc

Abia terminat acest cântec pe care noi l-am aplaudat, că Gheorghe a dat drumul melodiei altui cântec din care răzbătea durerea şi deznădejdea unui tânăr care a fost părăsit de iubită:

„Zice lumea că-mi stric viaţa,
Bând în birt pân' dimineaţa.

Beau în fundul cârciumii
Şi-mi petrec cu prietenii.

C-am avut şi eu o fată
Şi-a plecat bat-o s-o bată!
M-a lăsat singur pe lume
La nimeni nu pot a spune.

D'aia beau şi chefuiesc,
La nimic nu mă gândesc.
Beau paharele cu vin
C-am la inimă venin.

Zâs-a tata către mine:
-Însoară-te măi copile!
Că îmbătrâneşti ca mine
Şi-apoi nu te ia nimeni..." etc.

Melodia curgea asemenea unui izvor care curge printre pietrele unui povârniş de munte. Cântecele lui veneau din negura vremurilor, tâlcuite de străbuni, simţite adânc în frumuseţea şi veşnicia lor, dar şi cu învăţăminte pentru urmaşi. Multe din acele cântece străvechi erau păstrate în memoria poporului, doine nepieritoare, pline de cuvinte calde şi de armonie. În toate cântecele ardelenilor este vorba despre faptele lor, viaţa lor pură care-şi păstrează nealterat specificul, despre obiceiurile lor. Majoritatea lor au ca temă viaţa oierilor, dar sunt şi unele în care pământul se învârte ca un carusel de dramele sângeroase pe care cântecul le scoate în evidenţă, le tălmăceşte pe înţelesul tuturor şi le întăreşte existenţa.

În obiceiul ardeleanului este vorba scurtă, limitată şi domoală. Tot din puţine cuvinte îşi alcătuieşte el şi unele cântece, ca acesta:

„Foaie verde şi una,
Rău mă doare inima.

Nu mă doare de durere,
Mă doare de dor şi jele.

Nu mă doare de durut,
Mă doare de ce-am făcut.
Că ce-am făcut, n-am făcut bine,
De plânge inima-n mine..." etc.

Gheorghe nu avea o voce cultivată, dar le cânta cu patos şi cu inflexiuni melodice pure, încât se dovedea un interpret autentic al cântecelor din zonă, apropiindu-se de modul de redare al lui Drăgan Muntean, cu care semăna şi la fizic în mare parte.

Zilele care au urmat le-am petrecut cu ei, făcând o ieşire în pădurea din parcul „Dumbrava" unde am vizitat grădina zoologică şi lacul, pe care am făcut o plimbare cu barca, împreună. Apoi am vizitat fabrica de covoare manuale din Cisnădioara, cu Maxim.

Ne-am mai întâlnit şi cu familia lui Maxim, dar totul s-a rezumat la discuţii prieteneşti şi atât.

-Când mai facem o plimbare pe Cindrel? am întrebat.

-E greu! a oftat Maxim. Nu te mai poţi apropia de pădure de când s-a spus că vor fi retrocedate pădurile. Mulţi foşti proprietari care mai păstrează vechile acte, au început să stea pe la poalele pădurii, cu bâta sau cu puşca, pentru a le păzi.

-Lasă, măi, că aşa de bine le păzesc, că au şi dat voie să le taie şi să le vândă! intervine Gheorghe. N-ai văzut câte autocamioane încărcate cu lemne umblă pe străzi şi sunt vândute cu 300.000 lei metru-ster?

-Deci, adio pădure! spun eu cu părere de rău.

-Ei, poate s-or schimba lucrurile mai târziu, mă încurajează Maxim.

Într-o zi, la masa de prânz, Maria a făcut o ciorbă de perişoare şi a servit-o foarte fierbinte. Atât eu cât şi Gheorghe, o vânturam cu lingura pentru a o răci. Deodată acesta începe să râdă, apoi începe să povestească o întâmplare:

-Un ardelean de pe la noi avea o fată de măritat pe care i-o ceruseră

doi cavaleri din sat. Fata îi plăcea pe amândoi şi nu ştia pe care să-l accepte de bărbat. Atunci gospodarul i-a invitat într-o zi la masă pe amândoi şi le-a servit o ciorbă fierbinte ca aceasta, studiindu-le comportările. Unul dintre ei se grăbea să termine ciorba înaintea celuilalt şi se frigea de fiecare data când ducea lingura la gură. Celălalt o vântura, aşa ca noi, repetând în gând, cu calmitate: „De-a fi a mea, a mea să fie, iar de-a fi a lui, a lui sa fie!". Ciorba lui s-a răcit şi a mâncat-o liniştit, terminând înaintea adversarului său, câştigând fata de mireasă.

-Probabil, gospodarul a apreciat calmul şi chibzuinţa tânărului şi nu graba nejustificată a celuilalt? am comentat eu cele spuse.

-Exact. El avea nevoie de un ginere calm şi chibzuit

După ce am mâncat am ieşit afară, sub bolta înaltă a viţei de vie şi am discutat despre toate, ajungând şi la muzica specifică ardeleană, cea din popor, despre care Gheorghe spunea că este sufletul şi mângâierea omului din popor, trăitor pe aceste meleaguri.

Muzica populară diferă de la o regiune la alta, chiar şi în cazul când este vorba de interpretarea aceluiaşi cântec. Când treci munţii în Transilvania, doina are o gravitate mai mare decât în Banat, fiind o doină mai aspră, cu cuvinte mai simple, spuse mai direct şi cu un înţeles mai profund.

-Păcat că satele se destramă! spune Gheorghe, oftând. Mai ales după revoluţia din 1989 asistăm la moartea lor fizică, împreună cu toate valorile culturale care au fost răsturnate pe rând.

-Ai dreptate! Au dispărut, mai de mulţi ani, cântecele populare pe care le cântau flăcăii, noaptea pe uliţele satelor, prin intermediul cărora îşi atenţionau iubitele de locul întâlnirii sau despre plecarea lor în armată, am intervenit eu.

-Astăzi tinerii fug la oraş, abandonând muzica populară care presupune parcurgerea unui drum greu, să culegi folclor.

-Da, le vine mai uşor să meargă la discoteci unde, fără să studieze marea poezie cultă, încropesc repede câte o trupă şi cu un repertoriu

înţeles numai de ei, se lansează pe scenele posturilor de televiziune, care-i acceptă din spirit comercial, devenind „vedete de carton".

O dată cu Lucreţia Ciobanu va dispare şi cântecul de ciobănie specific Mărginimii Sibiului, deocamdată ne mai apărând un alt rapsod care să ducă mai departe acest cântec plin de alean, de muncă şi de dragoste de pământ.

Până acum sibienii s-au străduit să păstreze cântecele aşa cum le-au primit de la străbuni, aşa cum le cântau în vechime ciobanii pe vârf de munte, având împrejur turma de oi, câinii, cerul cu stelele şi pe Dumnezeu în suflet.

-Mă gândeam, zice Gheorghe după o pauză, că tinerii din sate caută oraşele pentru că şi ţara trece prin vremuri tulburi, dar s-ar putea să se întoarcă într-o zi.

-Oare mai există tineri care să creadă în muzica populară? Nu prea văd cum vor mai putea fi întorşi din oraşe. Cât priveşte viaţa, în general, toţi trăim vremuri apăsătoare, care ne dau senzaţia că păşim pe un pământ nesigur, aproape ca pe nisipurile mişcătoare care se tot deplasează, gata să ne afunde în inima pământului. Dar să nu disperăm! am încercat eu să închei discuţia într-o manieră mai optimistă.

M-am despărţit greu de ei. Mă ataşasem atât de mult de Maxim, de Gheorghe Barac şi de familiile lor, încât le consideram părţi rupte din sufletul meu. Poate pentru sufletele lor curate şi pentru sinceritatea lor nealterată, pentru omenia lor. Îi îmbrăţişez pe toţi pe această cale deoarece nu ştiu dacă îi voi mai revedea.

... Deja Maxim a murit în 1993, la vârsta de numai 55 de ani. Am regretat mult că nu l-am putut însoţi pe ultimul său drum, dar în acele zile eram în examene cu şcoala de şoferi la care funcţionam ca profesor de legislaţie rutieră şi n-am putut pleca pentru a nu-mi pierde postul. Era perioada în care pensia mea fusese de 1000 de ori micşorată datorită inflaţiei galopante care se rostogolise peste toţi românii.

Nu mi-a mai rămas decât sa aştern pe hârtie impresiile şi învăţăturile pe care mi le-a lăsat prietenia lor şi călătoria pe muntele Cindrel.

Deşi am citit multe cărţi din care am învăţat o serie de lucruri noi, pot mărturisi că adevăratul izvor de inspiraţie a fost, pentru mine, situat tot în munţii, pădurile şi câmpiile înverzite şi înmiresmate din ţara mea şi mai puţin din literatura universală.

Oamenii pe care i-am întâlnit peste tot, cu limba lor frumoasă cu nuanţe în dialect, mi s-au părut a fi cei care constituie măreţia sufletului şi pasiunii, a spaţiului şi timpului.

Mi-am adus aminte de vorbele lui Ionel Comănici din comuna Bogatu: „Poveşti despre care s-ar putea scrie un roman, dar aici, la noi, cine să scrie, că noi muncim cu mâinile, trudim pe unde putem şi nu ne pricepem a scrie. Toată istoria va muri odată cu noi, generaţia care am petrecut războiul şi apoi toate celelalte prin care a trecut ţara". „Poate le va scrie cineva vreodată", i-am spus eu, deşi pe atunci nu eram sigur că o voi face tocmai eu.

Recunosc că punerea în pagină a acelor impresii culese atunci a întârziat nepermis de mult, dar am fost nevoit să fac altceva între timp.

PARTEA A II-A
Hoinar prin ţara mea plină de frumuseţi

Cap. 1. Sinaia – Predeal.

De la Sibiu am plecat la Braşov, însă nu m-am mai oprit ca altă dată, ci am continuat drumul spre Bucureşti. „Ce-ar fi să rămân în Sinaia şi să vizitez castelul Peleş?" mi-am zis când am zărit de departe silueta inconfundabilă a ansamblului arhitectonic. M-am oprit şi m-am cazat la vila ce poartă numele hărniciei „Furnica", ocupând singur o cameră. Seara m-am culcat fără să merg la masă, mulţumindu-mă cu hrana rece pe care mi-o pusese Lenuţa, soţia lui Maxim, într-o sacoşă la plecare. Am dormit cu fereastra deschisă, respirând aerul tare şi curat care se revărsa dinspre pădure.

De dimineaţă, când m-am trezit, dinspre pădure venea un ciripit de păsări care se auzea până departe în liniştea deplină în care nu adia pic de vânt.

M-am spălat şi am ieşit în parc, aşezându-mă pe o bancă şi priveam spre pădure. Mi-au atras atenţia nişte veveriţe jucăuşe care alergau de colo-colo, cu cozile lor stufoase. Veveriţele erau foarte frumoase, iar coada lor, în permanentă mişcare, constituia o podoabă, dar şi un mijloc de echilibru în săriturile pe care le fac printre ramurile copacilor; sprintene şi mereu atente în jur, cu ochii lor mici, strălucitori şi jucăuşi, de o hărnicie asemănătoare cu cea a furnicilor în a-şi aduna proviziile pentru iarnă –nuci şi alune- veveriţele caută, aleargă, strâng şi cară fără întrerupere, depozitându-le în „cămările" lor căptuşite cu frunze, din scorburile copacilor, ferite de intruşi.

Acolo unde casele oamenilor sunt prea aproape de pădure, veveriţele sunt musafiri permanenţi ai localnicilor; copiii le agreează,

iar adulţii le alungă, considerându-le stricătoare. Gestul lor este motivat, că dacă nu sunt suficient de atenţi, veveriţele reuşesc să-i păgubească de nucile din cămări.

Le priveam, cu uimire, cât de repede reuşesc ele să scoată miezul nucilor şi alunelor din acele coji tari, operaţiune pe care omul o realizează cu mult chin, dacă nu are la dispoziţie cleştele pentru nuci sau ciocanul, iar nu totdeauna reuşeşte el să scoată miezul întreg. Veveriţa însă, îi face o tăietură circulară cu dinţişorii ei tari ca oţelul şi bine ascuţiţi, scoate miezul nevătămat, căruia îi desface tacticos membrana ce desparte lobii acestuia şi apoi mănâncă cu poftă.

Urmărindu-le mişcările, mi-am adus aminte de nişte şobolani pe care i-am văzut în curtea vecinului meu din Constanţa, care mâncau nuci, folosind acelaşi procedeu ingenios ca şi veveriţele. Diferenţa dintre ei şi veveriţe constă în faptul că şobolanii sunt urâţi şi mult prea stricători, construindu-şi adevărate galerii pe sub diferite clădiri, prin care se deplasează în coloană, ca la atac. Ei constituie focare de mizerie şi o sursă periculoasă de răspândire a microbilor.

În această dimineaţă eram vesel. Noaptea dormisem destul de bine şi mă simţeam odihnit. Ştiam că un excursionist văzut de afară pare ridicol, chiar suspect când este prea vesel şi se manifestă zgomotos, dar eu eram liber şi aş fi vrut să mă comport altfel, necenzurat de nimeni, să fac totul lejer, la întâmplare. M-am abţinut de la excese, mulţumindu-mă să zâmbesc soarelui, păsărilor şi veveriţelor. După ce am mâncat ceva la un restaurant, m-am îndreptat spre castelul Peleş.

La intrare era lume multă adunată, din care mulţi tineri care râdeau, glumeau, făceau fotografii exterioare, o adevărată risipă de peliculă fotografică; mulţi vizitatori aveau aparate de radio cu tranzistori din care răsunau diferite melodii sau ştiri. În general, toată lumea părea bine dispusă în aşteptarea ghidului îndrumător care urma să preia seria şi să ne conducă prin încăperile castelului. Totul se făcea într-o ordine deplină, deşi pe aleile ce duceau spre castel era un permanent du-te vino aproape toată ziua.

La intrare ne dăduse papuci de postav pe care i-am pus peste încălţăminte pentru a nu deteriora pardoseala şi covoarele. Toţi am rămas uimiţi de eleganţa locului încărcat de istorie. Îţi poţi uşor imagina în vreo încăpere că apare Carol I, primul rege al României, care se plimbă prin castel tratându-şi în mod diferit invitaţii, dând mâna toată numai regilor, iar celorlalţi doar două degete.

Există încăperi cu mobile grele, altele cu armele care au aparţinut regelui, iar în locuri, aproape sacre, poţi vedea însemnele Casei de Hohenzollern, din care provenea acesta.

Când s-a încheiat trecerea prin castel, care n-a durat mai mult de cincizeci de minute, am ieşit în parc, dar nu aveam nici o ţintă. Atunci m-am hotărât, pe loc, să plec cu maşina la Cota 1400. Acolo soarele inundase toată staţiunea şi totul era nespus de frumos în jur. Am lăsat maşina în parcare şi am urcat cu telefericul până la vârf.

De sus vedeam brazii care defilau sub noi cu coroanele lor ascuţite; îi privisem de jos în sus de atâtea ori, iar acum îi priveam de deasupra pentru prima dată. Mă gândeam: „De milioane de ani oamenii au fost mai întâi păsări – asta era impresia mea pe care mi-o întărea privelişte de vis pe deasupra căreia treceam – păsări care planau peste aceste creste şi văi prăpăstioase".

Încercam un sentiment divin în aerul care îmi oferea în acel moment o libertate deplină. Un alt gând mi-a străbătut mintea: „Ce sentimente au minerii care coboară în măruntaiele pământului? Probabil de teamă, de nesiguranţă, de sufocare, acolo fiind mai puţin aer?!"

La capătul pistei, telefericul s-a oprit şi am coborât, apoi am rămas o vreme sus, pe creastă, să privesc peisajul care se prezenta nespus de frumos.

De mine s-a apropiat un tânăr înalt, cu alură de sportiv, cu un trup frumos „sculptat", dar cu trăsături fine, şlefuite parcă de o daltă pricepută, care îi dădea o expresie de tinereţe şi candoare; tânărul avea ochii mari, expresivi şi de un albastru intens.

-E frumoasă privelişteal mi se adresează el.

-Da, foarte frumoasă! încuviinţez eu. Este ca un tablou.

-Eu vin des aici, continuă tânărul. Vin în toate anotimpurile pentru că iubesc mult natura. Iarna trecută s-a petrecut aici o întâmplare cu urmări tragice, dureroase, începe el să povestească. Un grup de turişti au urcat până aici cu telefericul şi au încercat să coboare pe schiuri, dar ningea viscolit şi s-au rătăcit, ajungând în valea de acolo – indică el cu mâna fundul unei prăpăstii – unde au fost atacaţi de o haită de lupi. Numai unul dintre ei a scăpat, reuşind să se cţere într-un copac. Abia a doua zi a fost găsit de către cei de la salvamont, care au fost alertaţi de cabanier şi de cunoştinţele dispăruţilor.

Cel scăpat cu viaţă a fost găsit complet albit, deşi nici nu împlinise vârsta de treizeci de ani. Fusese şocat.

-Da, o asemenea emoţie puternică poate produce şocuri şi transformări în fiinţele vii, plăpânde, cum este omul, am răspuns eu, apoi am continuat: Drumeţiile sunt benefice în anotimpul cald, mai ales dacă sunt făcute pe înălţimile împădurite, încă neatinse de „civilizaţia urbană"; dacă sunt luate şi nişte măsuri de pază împotriva animalelor pădurii, asemenea plimbări pot constitui o adevărată binecuvântare.

După amiază m-am întors în staţiunea „Cota 1400" tot cu telefericul, iar după ce am mâncat ceva la un restaurant, m-am urcat în maşina mea şi am revenit la vila „Furnica" unde am făcut un duş şi m-am culcat.

A doua zi m-am întâlnit în parcarea unde aveam maşina cu tânărul de la Cota 1400. Era împreună cu alţi trei tineri lângă o maşină cu număr de Bucureşti.

-Bună dimineaţa! m-a salutat el. Aici v-aţi cazat?

-Da, de două zile, i-am răspuns .

-Nu mergeţi cu noi la Predeal? Vrem să vizităm nişte locuri istorice de acolo. Se spune că sunt vechi şi foarte interesante. Puteţi merge cu maşina noastră, mai este un loc.

-Merg, dar cu maşina mea! am răspuns în final. De acolo vreau să plec mai departe. Porniţi, că vă urmez!

Am pornit în urma lor. Şoseaua şerpuieşte aproape de apa Prahova, care este destul de subţire în unele locuri. Izvoarele ei se află în munţii Bucegi, cei mai înalţi munţi din ţară.

Apa Prahovei coboară uneori vijelios, alteori mai lin, spre sudul ţării pentru a se linişti în apele Dunării în care se varsă; pe drumul său de la izvoare şi până la vărsare, ea străbate locuri încărcate de poveste, traversând culmi cutezătoare precum : Omul, Coştila, Caraiman, Jepii, Piatra arsă, Vârful cu Dor, care în anumite perioade sunt acoperite cu zăpadă. Priviţi de la înălţime constaţi cu teamă şi cu mândrie, în acelaşi timp, că aceşti munţi sunt enormi şi acoperiţi de pătura albă a zăpezii sub care stau gânditori ca nişte personalităţi biblice care întruchipează eternitatea.

Ajunşi în Predeal am lăsat maşinile în parcare şi am început să urcăm pe o stradă spre „Schit". Nu ştiam despre ce este vorba, dar după ce am întâlnit un alt grup care sporovăia fără încetare despre o „minune " care trebuie văzută neapărat, am devenit curios să văd şi eu lăcaşul, aşa că i-am urmat. Am dat peste o clădire impunătoare, cu zidurile albe care străluceau în soare de-ţi luau ochii, lângă care mai era o bisericuţă. Ne-a întâmpinat un călugăr cu faţa rumenă care ne-a servit de ghid, explicându-ne că ceea ce vedem este Mânăstirea „Sfântul Nicolae", cu o vechime de peste 250 de ani, care a fost construită pe ruinele altei biserici care fusese, la rândul ei, construită de Ioanichie călugărul. La începuturi aici a fost mănăstire de călugări, dar în 1774 armatele turceşti au incendiat-o; reconstruită în 1819 în întregime împreună cu chiliile călugărilor, din piatră de Caraiman.

Lângă mănăstire se află o bisericuţă pe care localnicii şi preoţii o numesc „bisericuţa de mir", care a fost folosită de credincioşii locului pentru închinăciune pe toată perioada regimului comunist, care închisese Mânăstirea „Sf. Nicolae" în 1959, lăsând-o să se degradeze.

„În prezent este mănăstire de maici, ne informează ghidul nostru, având-o ca stareţă pe monahia Spiridona. Din anul 1927 a fost dotată de regina Maria cu un generator de curent electric, iar mai apoi, a fost conectată la reţeaua de electricitate a oraşului".

În jur totul este de o frumuseţe pe care, oricât m-aş strădui, este foarte greu s-o redau în cuvinte, care mi se par tot mai sărace pe măsură ce descopăr nestematele naturii. Vocea domoală, puţin cântată a călugărului se aude din nou: „Pe aici a fost trasată şi graniţa cu fostul Imperiu Habzburgic, până jos la Pârâul Rece, care a ţinut până în anul 1918 şi tot pe aici au trecut armatele româneşti atunci când s-a dat comanda: „Batalioane, treceţi Carpaţii"! Locul a adăpostit şi nucleul de comandă al grupării de luptători din munţi din perioada 1950-1957 împotriva colectivizării forţate".

În liniştea deplină, cuvintele ghidului sună ca în interiorul bisericii. Ne conduce în spatele bisericii unde ne arată mormintele legionarilor ucişi din ordinul Generalului Ion Antonescu. Este un monument din marmură neagră pe care nu sunt menţionate nume.

Ne pregătim de plecare şi mai privesc odată spre Mânăstirea „Sf. Nicolae", construcţie impunătoare străjuită la intrare de doi brazi drepţi şi înalţi care par să atingă cerul cu vârfurile lor ascuţite. Soarele mângâie clădirile, transformând totul într-o privelişte de basm, feerie, linişte şi o pace însorită, care te obligă să treci cu paşi vătuiţi şi cu degetul pe buze.

După amiază m-am întors la Ploieşti, iar de acolo am plecat la Constanţa, unde am ajuns noaptea.

Cap. 2. Pelerinaj la mânăstirile din Bucovina.

În nordul Moldovei mai fusesem şi cu alte ocazii, pentru îndeplinirea unor sarcini profesionale, dar nu am avut vreme să vizitez mânăstirile, despre care auzisem şi citisem suficient pentru a-mi trezi dorinţa de a le vedea.

Întotdeauna am fost ordonat în acţiunile mele, obişnuit ca tot ce fac să fie temeinic, de aceea mi-am întocmit un itinerar care să răspundă cerinţelor de economie de timp, benzină (aveam două rezervoare, totalizând 85 litri), mi-am pregătit valiza de voiaj, după care am sunat la telefon doi prieteni, respectiv pe Mihai Ghinea din Iaşi şi pe Pavel Danciu din Gura Humorului. Amândoi erau acasă şi mi-au spus că mă aşteaptă. La ora şase dimineaţa rulam cu autoturismul meu pe şoseaua Constanţa-Tulcea, iar la intersecţia „Două Cantoane" am virat la stânga pe şoseaua judeţeană care duce la Ciucurova şi mai departe, prin satele Iulia, Cerna spre Măcin; am trecut Dunărea cu bacul spre Brăila, iar de acolo, prin Galaţi- Bujoru- Bârlad- Vaslui, am ajuns la Iaşi în aceeaşi zi după amiază.

Era o zi frumoasă, cu mult soare, dar aerul era plăcut deoarece plouase în ziua precedentă şi toată natura se trezise la viaţă.

Maşina mea gonea cu viteza de 100-120 km/h pe şoselele asfaltate, spălate de ploaie, care străluceau sub razele soarelui. Aerul străveziu mirosea a pământ reavăn şi a vegetaţiei, umplându-mi inima de bucurie.

Aveam o senzaţie de libertate deplină şi aş fi vrut să merg astfel la nesfârşit, să nu mă mai opresc până la sfârşitul vieţii mele.

Mihai n-a fost prea încântat când i-am spus că nu voi rămâne în Iaşi, urmând să plec a doua zi de dimineaţă spre Bucovina. La cererea mea m-a însoţit în vizită la Catedrală, apoi în parcul „Copou" şi la casa memorială a scriitorului Mihail Sadoveanu.

Seara, după cină, am depănat amândoi amintiri din perioada tinereţii când credeam că avem aripi şi vom zbura liberi în lume.

Mihai Ghinea locuia într-un apartament compus din trei camere împreună cu soţia sa Camelia şi cu doi copii, Cristinel, student în anul II la Medicină şi Dorina, elevă în ultimul an de liceu, o familie ideală.

Dimineaţa, pe la ora 6.30 m-am trezit şi m-am îmbrăcat. Mihai şi Camelia mă aşteptau în sufragerie.

-Puteai să pleci peste câteva zile, de ce te grăbeşti? m-a certat Mihai.

-Vreau să văd mânăstirile din Bucovina, apoi să ajung în ţinutul Maramureşului, iar de acolo în Crişana şi Banat, ceea ce presupune ocol mare, i-am răspuns eu. S-ar putea să nu mai am alt prilej.

-Este un itinerar cam complicat, e de părere Camelia.

-Da, dar vreau să-l parcurg tot.

Mi-am luat rămas bun şi am pornit spre Târgu Frumos – Paşcani – Fălticeni, dar când am ajuns în comuna Cornu Luncii m-am oprit. În minte mi-a revenit o mai veche amintire din anul 1967 când colindasem prin aceste locuri pentru probleme profesionale, ajungând în localitatea Mălini, locul de naştere al marelui poet moldovean Nicolae Labiş, iar de acolo la Văleni – Stănişoara, de unde am trecut Culmea Stănişoarei ca să ajung în comuna Borca. După ce m-am odihnit vreo zece minute într-un loc de refugiu, timp în care mi-am amintit toata povestea acelei călătorii, am pornit motorul şi am plecat spre Mălini, să mai revăd locurile.

Cerul era senin şi parcă mai albastru ca deobicei. De sus, de pe dealul din marginea comunei, priveam în jur, până departe; vedeam culmea Stănişoarei pe care şi-a plimbat paşii copilăriei poetul, înălţime care străjuieşte hotarul comunei, iar mai departe, în zare, se vedeau sclipirile înfloritoare ale Rarăului, negurile Giumalăului şi vârful Toaca de pe masivul Ceahlău.

Atunci, în 1967, tânăr fiind, m-am angajat într-o mare şi riscantă aventură, să cobor în comuna Borca, pe urmele Victoriei Lipan, eroina din „Baltagul" maestrului M. Sadoveanu. Eu aveam treabă în Borca şi voiam să ajung cât mai repede. Întrebându-i pe localnici care este drumul cel mai scurt, aceştia mi-au spus: „peste munte, că drumul circulat e mult prea departe". Aveau dreptate. Aveam de ales să ocolesc pe la Tg. Neamţ sau pe la Gura Humorului – Frasin – Broşteni, iar eu eram grăbit. Nu aveam curaj să plec singur şi stăteam pe gânduri, încercând să cântăresc riscurile.

Norocul meu a fost un flăcău zdravăn, pe nume Toader, care zicea că merge la o exploatare forestieră din apropierea comunei Borca, unde lucrează împreună cu un frate al său. Aşa că am plecat amândoi imediat după prânz, urcând şi coborând pe potecile de munte. Pe măsură ce urcam spre creastă, aerul devenea mai tare, mai rece şi mai curat, iar pădurea răspândea o mireasmă îmbătătoare; din loc în loc dădeam de câte o pajişte cu vegetaţie luxuriantă, străbătută de un pârâiaş care susura vesel, iar când ajungea în dreptul stâncilor, se prăvălea în cascade zgomotoase.

-Ce pârâiaş este acesta? îl întreb pe Toader.

-Nu ştiu cum îi spune.

Continuam să merg în urma lui pe cărările care deveneau tot mai întunecate, semn că se apropia noaptea.

După ce am trecut peste creastă şi am început să coborâm, a început sătune , apoi au apărut fulgerele şi o răpăială de ploaie cu picături mari şi repezi ne-a obligat să ne oprim lângă trunchiul gros al unui copac. Mă gândeam la pericolul pe care îl reprezintă trăsnetele şi mi se strângea inima. Ceva, însă, îmi dădea speranţe că nu se va întâmpla nimic din moment ce omul este înfrăţit cu pădurea încă din vechime, iar ea i-a dat posibilitatea să înţeleagă urzeala acestei lumi.

Când s-a mai domolit ploaia, venind măruntă, dar potolită, am încercat să căutăm un adăpost pe lângă vreo stâncă, bâjbâind în întuneric.

-Mai este mult până la Borca? îl întreb pe Toader.

-Abia am parcurs ceva mai mult de jumătate din drum.

-Eu am obosit, aş vrea să găsim un adăpost ca să înoptăm. Nu cred că nimerim locul pe vremea asta.

-Să mai mergem, poate găsim vreo văgăună! spune el.

Tot mergând prin beznă, sprijinindu-ne de copaci, am auzit lătrat de câini, venind dinspre vale, dar destul de aproape, cât îmi permitea mie auzul să-l deslueşesc.

În suflet mi s-a cuibărit speranţa că vom da de oameni, scăpând

astfel de întuneric şi necunoscut, ceea ce m-a făcut să schiţez un zâmbet de bucurie.

-Ce poate fi?

-Probabil este vreo stână de oi în apropiere. Ar fi bine să ne căutăm nişte beţe ca să ne apărăm de câini.

Pe măsură ce ne apropiam copacii se răreau, iar în depărtare a apărut lumina unui felinar. Câinii ne-au simţit şi au început să latre în cor, apropiindu-se de noi.

-Sunt cam mulţi. Reuşim noi să-i biruim?

-Ne apărăm cât putem şi strigăm de departe. Vor veni ciobanii să ne apere, aşa este obiceiul pe aici, că altfel câinii sunt foarte răi. Sunt câini puternici care se luptă cu lupii, urşii şi alte sălbăticiuni.

Noi ne înarmaserăm cu două bâte rupte din brazii căzuţi şi am continuat să coborâm spre locul unde lumina felinarului ne indica o stână. În poiană ne-au înconjurat cinci câini mari, din toate părţile, greu să mai scapi dintr-o asemenea împrejurare. Lătrau şi se repezeau la noi, arătându-ne colţii mari, gata să ne sfâşie.

-Treci în spatele meu şi apără-te straşnic! îi strig lui Toader peste larma produsă de câini.

Toader continua să strige după ajutor în timp ce lovea cu bâta în toate părţile. Am luptat astfel câteva minute, luptă bărbătească dusă cu vrajnicii apărători ai turmei, dar nu prea întrevedeam sorţi de izbândă.

-Cine-i acolo?! întreabă o voce groasă venind din întuneric, din direcţia stânei.

-Oameni buni! strigă Toader din coşul pieptului.

De locul bătăliei noastre cu neînfricaţii patrupezi s-au apropiat nişte umbre, iar în câteva secunde câinii au fost îndepărtaţi; din când în când mai lătra scurt câte unul dintre ei, ca semn de uşurare după lupta ce avusese loc.

Câinii continuau să ne supravegheze, nu se îndepărtau de noi deloc. Şedeau aproape, având urechile ciulite, privindu-ne cu răutate, semn

că nu erau hotărâţi să ne părăsească, dar nici noi nu ne mişcam de teamă să nu-i zgândărim şi să sară pe noi.

Ciobanii ne-au condus la stână şi ne-au prezentat unuia mai în vârstă – aproape de 60 de ani – pe care l-am salutat.

-Bună dimineaţa

-Neaţa! ne-a răspuns un cioban, Ion, aşa cum am aflat mai târziu. Dacă nu eraţi doi, nu cred că vă puteaţi apăra, ca să scăpaţi teferi. Câinii sunt foarte răi, că i-a tot întărâtat un urs care tot dă târcoale stânei de câteva zile. Ursul este foarte periculos, atacă singur la stână, fără teamă de câini. El se teme doar de puşcă. Odată a venit o ursoaică mare care era însoţită de puiul ei. A început lupta cu cei şase câini, mari cum îi vedeţi, dar tot n-au biruit-o. De teamă, puiul de urs s-a urcat într-un copac şi a stat acolo, sus, până dimineaţa, pentru că zăvozii nu plecau deloc de sub copac, iar ursoaica nu venea să-l salveze, deşi cred că era la pândă prin apropiere.

Intervenţia ciobanilor ne salvase pe amândoi de la o iminentă ciopârţire a ciolanelor de către credincioşii păzitori ai stânei, pentru care le-am mulţumit.

Când ne-am văzut salvaţi am spus:

-Bună vreme!

-Bine aţi venit oameni buni! ni s-a adresat o voce groasă, dogita de prea mult tutun. Da' ce căutaţi, bre, pe o vreme ca asta şi în astfel de locuri?

-Necazurile ne-au adus, Baciule! am răspuns eu, deşi nu-i puteam distinge chipul în întunericul ca smoala.

-D'apăi ce necaz poţi avea dumneata, că după port eu te văd a hi de la oraş?! spune baciul, plimbându-şi privirea peste trupul meu.

-De la oraş sunt, ai dreptate dumneata, dar necazul e că vrând să ajung la Borca, m-am rătăcit pe aici, prin pădure.

-De unde veniţi? se interesează baciul.

-De la Vălenii Stănişoarei. Drumul până la Borca ocolea prea mult şi Toader – fac eu semn spre însoţitorul meu – m-a sfătuit să trec

încoace peste Culmea Stănişoarei. În pădure ne-a apucat ploaia şi n-am găsit adăpost. După ce i-am spus eu cine sunt şi de unde vin, baciul a clătinat din cap şi a spus, ca o concluzie:

-Aţi mâncat ceva?

-Nu.

-Bag sama că sunteţi şi destul de obosiţi?!

-Suntem, baciule. Suntem osteniţi, flămânzi, înfrigurați, că ploaia ne-a murat de tot, îi înşir eu câte ne apăsau după drumul parcurs şi toate cele întâmplate.

Baciul m-a privit puţin, apoi a strigat la ai săi:

-Văsâi! Grăbeşte mămăliga aia! Şi tu Ioane, adă din tindă nişte caş, urdă şi brânză tare, să aleagă domnii ce le-o plăcea, c-avem destul!

După ce a dat dispoziţiile necesare, baciul a scos de sub masă o sticlă de rachiu, din care a turnat un lichid gălbui în câteva pahare din sticlă groasă, cam soioase.

-Până-i gata mămăliga, să ne încălzim oleacă cu o ţără de rachie! spune baciul, ridicând unul dintre paharele pline. Noroc şi bine aţi venit!

-Noroc, sănătate şi bine v-am găsit! spun eu, în timp ce mă gândeam: „dacă nu nimeream aici, cine ştie ce mai păţeam pe munte".

Mirosul de lapte, de brânză şi de oi era impregnat peste tot. Într-o încăpere alăturată se vedeau, prin uşa deschisă, sedile cu brânză (comarnice le numeau ei), agăţate la grindă din care se scurgea zerul în ciubere mari.

Am mâncat mămăligă caldă cu brânză care ne-a încălzit, ajutată şi de rachiul băut mai înainte.

-Eu vă sfătuiesc să vă culcaţi înăuntru, ia aici, cu mine, că afară e răcoare după ce a plouat! Punem pe jos cojoace şi gata-i patul.

-Nu, Baciule! Eu vreau ş dorm afară, în aerul pădurii.

-No, cum doreşti! Atunci ia şuba asta şi mergi acolo la colţul de jos al ţarcului, lângă copac!

Am luat cojocul şi m-am instalat lângă copac, apoi a venit şi Toader lângă mine şi ne-am culcat fără să schimbăm vreo vorbă amândoi. Noaptea mi-a fost frig, am visat numai lupi şi că mergeam desculţ printr-un deşert, iar dimineaţa eram mai obosit decât seara înainte de culcare. Îmi părea rău că nu-l ascultasem pe baci, dar mă temusem de ploşniţa, purici sau chiar de păduchii care ar fi putut fi cuibăriţi în acele blănuri de oi aşternute peste tot.

Frigul m-a trezit mai devreme, dar când am intrat în cabană, baciul m-a întâmpinat cu o cană de jintiţă caldă, chiar fierbinte.

-A fost frig? m-a întrebat. În pădure e rece noaptea.

-Da, spre dimineaţă.

-Bea o cană de zer fierbinte, că te încălzeşte! Am pus să facem un balmuş, să mâncăm înainte de a porni iar la drum.

Nu ştiam ce este acel „balmuş", dar n-am pus întrebări. Pe foc au pus un ceaun în care au pus smântână multă, apoi mălai şi mesteca fără întrerupere. La urmă a rezultat un fel de terci, foarte bun, gras şi m-a încălzit complet. Ne-am luat rămas bun, mulţumindu-le pentru găzduire şi tot ce au făcut pentru noi, pornind la vale spre Borca, unde am ajuns înainte de prânz. La un podeţ, Toader m-a părăsit, apucând la dreapta pe un drum forestier, iar eu am ajuns în satul Borca, unde m-am interesat de casa lui Vichente cu care aveam treabă.

-Unde locuieşte Vichente Olaru? am întrebat pe primul bărbat întâlnit pe şoseaua care intra în satul Borca.

-Apoi mai ai de mers până la casa pădurarului. Este ultima casă din sat, după ce treci de primărie, de şcoală, tocmai unde drumul începe să urce la deal, pe sub pădure. E o casă mare, cu curte şi uluci lungi la şosea, mai adaugă omul.

Îi mulţumesc şi trec mai departe pe şoseaua care şerpuia pe lângă pădure, aproape de apa râului Bistriţa.

La casa cu ulucii orizontali şi lungi, am cotit-o spre stânga pentru a găsi poarta, dar de intrat n-am putut să intru deoarece era păzită de un

câine mare, cu blana bălţată, care lătra gros, arătându-mi nişte colţi mari şi fioroşi.

Din pragul casei m-a observat o femeie tânără, să fi avut vreo 35 de ani, cu un chip frumos şi zdravănă la trup.

-Pe cine cauţi, omule? mi-a strigat ea, venind spre gard.

-Bună ziua! Pe şeful Ocolului Silvic.

-Apăi aici şade, dar nu-i acasă. Dar ce treabă ai mata cu el?

-Vin tocmai din Constanţa şi i-oi spune lui ce şi cum.

-Intră în curte! Marş Romy! ni se adresează ea, pe rând, mie, apoi câinelui, după care continuă: O plecat o ţâră la pădure şi vine mai la prânz. Vino în casă, că doar n-oi sta pe-afară până o veni el!

Am intrat în casă sub privirile ei bănuitoare, continuând să mă cerceteze. După ce i-am spus cine sunt şi de ce am venit, femeia s-a liniştit. Deodată s-a ridicat de pe scaun şi mi-a zis:

-Eu am treabă prin curte, că musai trebuie să lucru, aşa că dumneata poţi să rămâi o ţâră singur, că nu te sparii.

-Desigur, la o casă este multă treabă.

A ieşit din casă, mişunând repede peste tot, prin curte şi prin alte odăi. Nu avea deloc stare. „Este femeie harnică, parcă o frige lucrul la mâini", m-am gândit eu, privind-o cum se mişcă peste tot, întocmai ca un aparat electric pus în priză.

Am dat o roată cu privirea prin odaia în care mă lăsase. Peste tot se găseau ţesături şi lucru de mână. Când s-a întors, m-a surprins că le studiam şi s-a simţit obligată să-mi explice:

-Sunt toate lucrate de mine, da lucru numai iarna, că vara mă ocup de gospodărie.

Dacă aveam o fată o învăţam şi pe ea, dar avem doar un năzdrăvan de băiat în clasa a IV-a.

Până aproape de prânz am lămurit toate problemele pentru care venisem în comuna Borca. Îmi rămăsese doar să trec pe la primărie pentru nişte formalităţi, după care urma să plec la Piatra Neamţ şi de acolo la Constanţa.

-Nu se poate să pleci aşa de repede! se împotriveşte Vichente. Rămâi la noi astăzi şi pleci mâine cu autobuzul de ora zece care te lasă în Piatra Neamţ, insistă el.

În încăpere a intrat Aglaia care mi s-a adresat scurt:

-Poftiţi la masă că se răceşte mămăliga!

-Venim imediat! răspunde Vichente pentru amândoi.

După ce a ieşit Aglaia, a continuat să mă înduplece:

-Rămâi la noi în seara asta, te odihneşti, ca să poţi rezista la drum mâine! Facem o vizită în pădure mai târziu.

Am acceptat să rămân şi am trecut în camera alăturată, unde ne aştepta masa.

Pe un fund de lemn trona o mămăligă rotundă, frumoasă şi galbenă ca aurul din care continuau să se ridice aburii calzi care se îndreptau grăbiţi spre tavan.

Fiecare aveam în faţă câte un castron din lut ars, smălţuit, având pe margini desene cu flori albe, roşii şi albastre, plin cu borş de găină, lângă care râdea câte o lingură albă din lemn.

Vichente toarnă dintr-o sticlă mare îmbrăcată într-o împletitură din piele maro un lichid galben, gros, uleios şi parfumat, care alunecă uşor în pahare.

-Noroc şi bine ai venit la noi! urează el vesel, ridicând paharul.

-Noroc! îi răspund, apoi ciocnim şi gust licoarea.

-E bun? E de caise, precizează Vichente.

-E plăcută la gust, întocmai ca o licoare de împărtăşanie.

Aglaia a venit cu o aţă şi a tăiat mămăliga în felii mari, ce se desfăceau întocmai ca feliile unui pepene, după care a zâmbit şi a spus:

-Poftă bună!

O vreme, în încăpere nu s-a mai auzit nici un zgomot în afară de sorbiturile inerente la mesele cu supe şi ciorbe.

Când am terminat de mâncat i-am povestit şi eu întâmplarea din pădure, iar după ce i-am descris, cu aproximaţie, locul unde am

dormit la stână şi cum a fost, Vichente mi-a spus că îi cunoaşte pe ciobani. Am plecat amândoi în pădure şi am ajuns la apa Bistriţei, care se rostogolea la vale peste pietre. Pe apă trecea o plută, iar eu am fost curios să aflu cum se formează astfel de plute. Întrebarea mea la făcut pe Vichente să-mi prezinte o adevărată lecţie despre plutărit, despre care spunea cu mândrie:

-Plutăritul este cel mai vechi mijloc de transport al lemnului la mare distanţă de la noi, iar în Bucovina a fost folosit din timpuri străvechi. Râurile Bistriţa, Siret şi Ceremuş au fost apele pe care s-au făcut primele încercări, după care plutele au început să fie conduse pe apele Suha, Moldova şi Suceava. Şi tatăl meu a fost plutaş, iar uneori mă lua cu el pe plută, pe distanţe mai scurte.

Dintre toate râurile, Bistriţa s-a pretat cel mai bine la plutărit, datorită condiţiilor ei naturale mai deosebite.

-Nu este, totuşi, periculos să conduci pluta în locurile unde apa este vijelioasă? îl întreb.

-Este. Înainte au fost multe cazuri când plutele s-au sfărâmat de stânci şi au pus în pericol viaţa plutaşilor.

Pe Bistriţa au fost multe astfel de accidente datorită neregularităţilor cursului apei şi a obstacolelor întâlnite pe traseu, care nu puteau fi prevăzute, cum era în punctul numit „La Toance", unde Bistriţa cotea brusc, apoi apăreau stâncile unde se produceau căderi de ape.

Abia pe la sfârşitul secolului 19 s-au făcut nişte lucrări pentru regularizarea râului Bistriţa, iar plutele noastre ajungeau până la Galaţi. Odată cu Bistriţa au mai fost regularizate şi râurile Dorna, Coşna şi Tesna, iar începând cu anul 1948, plutăritul a luat o mare dezvoltare în această zonă.

-Cum se întocmesc plutele?

-Este şi aici o adevărată ştiinţă, altfel nu rezistă. O plută se compune din mai multe „table" din lemn în stare lungă (o tablă uneşte mai mulţi buşteni) al căror volum ajunge la 120-150 m^3 şi

chiar mai mari, până la 400 m³, dar acestea sunt foarte greu de condus, e nevoie de mai mulţi oameni cu experienţă în plutărit, adevăraţi maeştri.

-Frumoasă este pădurea! spun eu aproape în şoaptă.

-Da, este nespus de frumoasă şi o mare bogăţie a ţării. Să ai ocazia să vezi gorunii înalţi până la cer, ca nişte flăcăi falnici! Pe aici copiilor obişnuieşte să li se facă urarea "Să creşti, dragul meu, cât gorunii cei mari!".

Bradul este simbolul de care se leagă aproape toate: nunta, moartea, ca şi construcţia unei case noi. Cred că nicăieri în România n-a pătruns atât de adânc pădurea în cântecul popular cu tot felul de nuanţe: de dor, de dragoste sau doine în care se exprimă supărarea omului.

Pădurea a dat omului lemnul pentru case, biserică, uneltele lui gospodăreşti, războiul de ţesut, furca de tors şi până la lingură, cu care mănâncă ciorba.

Cu toate că omul a colindat pădurile, mai există, încă, şi acum locuri unde n-a călcat piciorul omului; acolo este împărăţia vulturilor care trec peste înălţimi, în zbor, după furtună, unele animale sălbatice sau, poate, spiritele strămoşilor noştri care au stăpânit cândva această „gură de rai", care este România.

-Cred că sunt asemenea locuri. Eu am fost anul trecut la Gheorghieni, de unde am coborât la Cheile Bicazului, până la prăpăstiile Duruitoarei. N-am putut merge mai departe şi nu cred că au făcut-o mulţi. Era un adevărat spectacol al pietrei şi al apei.

Când s-a înserat ne-am întors acasă unde Aglaia ne aştepta cu cina.

-Credeam că nu mai veniţi! şi-a exprimat ea îngrijorarea.

-Am discutat şi noi pe malul apei, ne-a scuzat Vichente.

După cină ne-am dus la culcare, dar eu n-am putut adormi imediat. Am deschis larg fereastra şi am privit cum se aşternea întunericul, iar umbrele fumegau peste pădure şi prin adâncul văilor. Treptat se stingea orice mişcare, iar în liniştea deplină auzeam distinct

murmurul râului.

Din spatele zidului format din brazi, luna se ivea încet, înălţându-se tăcută şi visătoare, poleind cu lumina ei rece toate obiectele de pe pământ. Am tras în piept aerul rece şi înmiresmat cu răşină de brad, apoi am închis fereastra şi m-am culcat.

Dimineaţa, când a răsărit soarele, mi se părea că el anunţa începutul unei zile dar şi a unei noi vieţi.

Imediat după masa de dimineaţă m-am pregătit de plecare, ştiind că mai am de mers până la primărie. Aşa că mi-am luat rămas bun de la gazdele mele şi am plecat.

La ora zece am urcat în autobuzul care m-a dus la Piatra Neamţ, iar de acolo cu trenul la Constanţa.

..."Amintiri...amintiri!" mi-am zis în gând, după ce m-am trezit din visare. Am mai privit încă o dată împrejurimile, totul mi se părea magnific. Erau frumuseţi de neuitat în care triumfa neprevăzutul, dar cărora nu le lipsea nici una dintre splendorile firii. Munţii înveşmântaţi în falnica vegetaţie specifică locului, cu stâncile sumbre şi piscurile de granit ridicate de natură şi cu jocurile de lumini şi umbre, cu toate contrastele date de coloritul frunzişului atât de râvnite de pictori, cu versanţii acoperiţi de muşchii ce se lipesc direct pe piatră, precum şi nelipsitele păşuni şi ape. Soarele îşi arunca pulberea de aur a razelor peste căsuţele presărate printre copaci pe poalele munţilor, peste pajiştile graţioase şi peste văile unde apele trec molcome.

Nu mai cunoscusem până în ziua aceea, când priveam din marginea comunei Mălini spre crestele munţilor, deci, nu mai cunoscusem întunecata măreţie care apasă asupra unui suflet singuratic. Mi se părea că în acel peisaj sălbatic, munţii înalţi de pretutindeni îşi pleacă capetele, întocmai ca nişte uriaşi ce se adună la sfat, iar soarele învăluia toată întinderea într-o văpaie mişcătoare, trezindu-mi melancolia.

M-am întors la maşină, am pornit motorul şi m-am îndreptat spre

şoseaua care urma să mă ducă la Gura Humorului pentru a mă întâlni cu Pavel Danciu.

Cap. 3. Mânăstirea Voroneţ şi celelalte mânăstiri.

Şoseaua era liberă, ici-colo întâlneam câte o maşină, dar am preferat să merg cu viteză moderată. Când am ajuns în comuna Păltinoasa mi-am dat seama că voi fi prea devreme acasă la Pavel şi poate nu-i voi găsi acasă. Stăteam în cumpănă dacă să continui drumul sau să fac un popas. Am hotărât să încerc să vizitez mânăstirea Voroneţ, dar când am ajuns la Gura Humorului, m-am răzgândit, preferând să merg acasă la Pavel de unde să mă edific asupra drumului şi programului de vizită.

Am oprit maşina în locul de parcare de lângă un magazin de confecţii, am lăsat maşina şi am plecat pe jos, intrând în magazin, apoi într-o librărie şi, în final, într-un magazin alimentar de unde am luat câteva sticle de apă minerală.

Spre seară am plecat acasă la Pavel, care locuia într-un bloc cu patru nivele, aproape de centrul oraşului. Am sunat la sonerie, iar în prag a apărut o doamnă blondă, dar cu părul puţin argintat.

-Sărut mâna! i-am spus.

-Bună seara! Pe cine căutaţi?

-Pe Pavel Danciu.

-Paule! Vino că te caută un domn! l-a strigat ea. Din hol s-a ivit şi Pavel, care mi-a zâmbit larg.

-Bine ai venit, prietene! Te aşteptam. Intră, te rog!

Mi-a făcut cunoştinţă cu Irina, soţia lui şi am intrat toţi trei în sufragerie.

-Cu ce ai venit? mă întreabă el.

-Cu maşina mea, o Dacie mai veche. Sunt în drum spre Sighetul Marmaţiei, dar vreau să vizitez mai întâi, toate mânăstirile din Bucovina. Care crezi că ar fi ordinea?

-La Voroneţ, apoi la Gura Humorului, Arbore, Solca, Sucevița, Moldoviţa şi retur.

-Dar mânăstirea Putna? Sau e prea departe?

-Mânăstirea Putna a intrat în renovare deoarece în anul 1998 urmează a se organiza sărbătorirea a 500 de ani de când a fost ctitorită de Ştefan cel Mare.

-Am timp să le vizitez pe toate într-o zi? Eu mă cam grăbesc pentru că vreau să parcurg un fel de circuit în care să pot vedea cât mai multe locuri.

-Nu ştiu de ce te mai grăbeşti atâta, după ce ai reuşit să ieşi la pensie. Dacă vrei, te pot însoţi şi eu, dar vizita tot va dura două zile. Mergem cu maşina mea, un Aro pe motorină, că drumurile spre mânăstiri nu sunt tocmai de lăudat. Facem aşa: mâine mergem la Voroneţ şi la mânăstirea Gura Humorului, iar poimâine trecem pe la celelalte. De acord?

-De acord, am răspuns eu, mulţumit de planul lui.

-La Voroneţ vom participa şi la slujbă şi ne ia timp.

Am luat cina împreună, după care am discutat despre noi, iar după ce am stabilit cum vom proceda, ne-am culcat. Dimineaţa am mâncat ceva uşor, am băut câte o cafea şi am pornit cu Aro spre Voroneţ.

Am ajuns la mânăstire cu câteva minute înainte de a începe slujba, la care participau mai mulţi preoţi, îmbrăcaţi în straiele lor frumoase, lucitoare, cu fire de aur, parcă erau sfinţi din icoane. Înăuntru era multă lume, poate erau pelerini ca şi noi, dar trona o linişte deplină, peste care pluteau incantaţiile rânduite ale preoţilor.

Mânăstirea Voroneţ este un aşezământ monahal, un adevărat giuvaer monahal al credinţei ortodoxe. Peste tot ardeau lumânări care produceau o lumină puternică, o adevărată feerie. „Doamne, ce frumos este!" mi-am zis în gând.

Priveam pereţii din interior, pictaţi cu icoane, despre care am aflat ceva mai târziu că o parte au fost pictate de pictorul Nicolae Grigorescu în perioada când era copil, încă, trăind „în stare de

grație divină" timp de zece ani în care a pictat cele șase biserici, printre care Voroneț, Agapia și Văratec, după care a plecat la Barbizon (după cum mi-a povestit peste câțiva ani măicuța Tatiana de la Agapia).

Printre acele icoane se afla una „Daniel", care este un autoportret al tânărului N. Grigorescu.

Când s-a terminat slujba, am ieșit afară și am dat ocol bisericii, privind fiecare scenă pictată pe pereții exteriori. Mi-a reținut atenția în mod deosebit scena reprezentând „Judecata de Apoi", pictată pe peretele dinspre apus, lângă care am zăbovit mai multă vreme, citind-o ca pe o carte de învățătură.

Soarele sporea strălucirea picturilor de pe zidurile exterioare. Imaginile reprezentau sfinți care ne priveau liniștiți, unii dintre ei având degetele mâinii unite în semnul crucii; toți par a fi acolo de secole, ca în eternitate. Era o lume aparte, încălzită și animată de puteri nevăzute, o lume care părea a se constitui în ferestre către lumea „de dincolo" în care sfinții se mișcă printre stele, coborând apoi printre florile paradisului. Nu lipseau scenele cu Sfâna Fecioară Maria care lăcrimează adesea, după cum susțineau preoții; Sfântul Ilie, în carul lui tras de cai, care pocnea cu biciul pe bolta cerului, apoi Mântuitorul nostru Iisus Hristos răstignit pe cruce, având-o la picioarele lui pe Maica Domnului. Un tablou impresionant este „Cina cea de taină ", având-l în centru pe Iisus Hristos, iar de o parte și de alta cei doisprezece apostoli care îi ascultă sfaturile cu atenție.

Toate imaginile par reale și te îndeamnă să pui mâna pe ele, însă ceva nedefinit te oprește să le atingi. Poate tocmai pentru că ele semnifică minuni dumnezeiești, taine pe care nu se cade să le zgândări și să le tulburi.

Și astăzi, când le așternpe hârtie, plutesc printre amintiri de parcă aș naviga spre alte lumi, spre trecut.

Amintirile mele se amestecă cu frumusețile pe care le mai contemplu în natura ce mă înconjoară, în care dau mereu peste lucruri

noi care necesită atenţie şi cercetare.

La mânăstirea Voroneţ am găsit o lume aparte, pe care n-o mai întâlnisem până atunci, o lume care oferea călătorului din mine cuvânt de alinare, de speranţă şi de reflectare la păcatele vieţii.

Citisem în Biblie versetul „Eu sunt lumina lumii, iar cel ce îmi urmează Mie nu va umbla în întuneric, ci va avea lumină veşnic".

În altă parte aflasem că mândria i-a pierdut pe Lucifer şi pe Adam. Sau :"smerenia este apa purificării omului".

Ne-am întors în biserică, iar în câteva minute un preot a început să explice celor prezenţi următoarele: „Mânăstirea Voroneţ a fost construită din porunca lui Ştefan cel Mare, domnitorul Moldovei, în anul 1488, într-un timp scurt de numai trei luni, trei săptămâni şi trei zile şi s-a i dat hramul „Sfântul Gheorghe". În anul 1998 vor fi sărbătoriţi 510 ani . În acest interior aţi văzut pe pereţi cele 365 de scene care reprezintă Calendarul pe un an de zile, iar aceste patru icoane pe fond aurit sunt aduse de la Muntele Atos din Grecia. Mai departe, în această scenă este reprezentat domnitorul Ştefan cel Mare ţinând în mână macheta mânăstirii Voroneţ.

Cei care aţi privit mânăstirea pe partea exterioară, aţi putut vedea scenele pictate în culoarea „albastru de Voroneţ", iar în clopotniţă sunt păstrate două clopote mari, făurite din aur, argint şi bronz, pe care Ştefan cel Mare le-a dăruit mânăstirii Voroneţ.

-Părinte, am auzit că aici este înmormântat Daniil Sihastru- Sfântul de la Voroneţ. E adevărat? întreabă o doamnă.

-Da, mormântul său se află aici, în partea dreaptă. A fost sfetnicul de taină al lui Ştefan cel Mare, iar când a murit, în 1496, chiar domnitorul i-a pus piatra pe mormânt.

-Vreţi să ne spuneţi câte ceva despre acest Daniil?!

-Este o istorie lungă, dar vă voi spune esenţialul: la început s-a numit călugărul David şi a slujit în Mânăstirea Sf. Nicolae din Rădăuţi. După o vreme a părăsit mânăstirea, desăvârşidu-şi credinţa în sihăstria codrilor Bucovinei, la Putna, pe valea pârâului Viţău,

unde şi-a durat o colibă din lemn. Cu timpul, ajutat de păstorii din Obcina Mare, a reuşit să scobească în stâncă de piatră o mică chilie şi o cameră pentru rugăciune, un mic paraclis. Tradiţia spune că Sihastrul avea puteri tămăduitoare şi darul premoniţiei, a clarviziunii în viitor.

În 1451, Bogdan, tatăl lui Ştefan, a fost asasinat, iar acesta din urmă a găsit adăpost în chilia Sihastrului, prilej cu care Sihastrul i-a prezis că va urca pe tronul Moldovei. Aceasta s-a adeverit în anul 1457, când Ştefan cel Mare a ajuns domn. După aceea l-a ales duhovnic pe David, care l-a sfătuit ca după fiecare bătălie purtată să construiască câte o biserică, ceea ce Ştefan a făcut. Aşa a construit el şi mânăstirea „Adormirea Maicii Domnului" de la Putna, în care a şi fost înmormântat în 1505.

În anul 1470 Sihastrul îşi schimbă locul sihăstriei sale în codrii Voroneţului, la Piatra Şoimului. Atunci Ştefan i-a propus funcţia, după moartea mitropolitului Teoctist, în 1477, dar Sihastrul a refuzat. În 1488, când din porunca lui Ştefan a fost construită mânăstirea Voroneţ, a acceptat să fie numit egumen sub numele de Daniil, şi a slujit până s-a săvârşit din viaţă şi a fost înmormântat aici, iar mânăstirii i s-a adăugat şi al doilea hram „Sfântul Daniil cel nou".

Aş mai adăuga faptul că toate bisericile ctitorite de Ştefan cel Mare au rezistat în calea năvălirilor turcilor, polonezilor, ucrainienilor şi austriecilor, păstrându-se aşa cum au fost făurite".

După amiază ne-am întors la Gura Humorului. Amândoi am vorbit foarte puţin în timpul deplasării cu maşina. Eu eram stăpânit de emoţiile provocate de acel locaş încărcat de rugăciune, de evlavie şi de istorie.

-Cum a fost? ne-a întâmpinat Irina când am intrat în casă.

-Foarte frumos! am spus eu.

Când am început să-i povestim cum a decurs vizita, Irina ne-a întrebat dacă mai plecăm a doua zi.

-Desigur! a răspuns Pavel hotărât.

-Merg şi eu cu voi!

-Dacă vrei, poţi merge! aprobă el, adăugând şi confirmarea prin depărtarea braţelor, în sensul că o accepta cu braţele deschise.

A doua zi am mers la Mânăstirea Gura Humorului, dar am ajuns abia la sfârşitul slujbei, încât ne-am rezumat să privim toate picturile din interior şi din exterior, despre care voi vorbi mai târziu.

Mânăstirea se afla în marginea oraşului Gura Humorului şi a fost construită încă înainte de existenţa oraşului, fiind ascunsă pe valea râului , între codri deşi. A fost ctitorită în vremea domniei lui Alexandru cel Bun , ca şi mânăstirile Probota şi Moldoviţa.

Mânăstirea Gura Humorului a fost restaurată mai târziu de logofătul Toader Bubuioc din bunăvoinţa şi cu ajutorul domnitorului Petru Rareş, care este pictat, în picioare, de către pictorii vremii. De asemenea P. Rareş a fost înmormântat în camera mormintelor.

În mănăstire se păstrează Evanghelierul scris în 1573 de către ieromonahul Nicodim, din porunca lui Ştefan cel Mare. Este o capodoperă în aur, având o caligrafie şi o ilustraţie excelente, iar pe o pagină se află portretul lui Ştefan cel Mare, pictat pe fond de aur.

De acolo am plecat la mânăstirea Solca prin zona Obcinei Mari. De o parte şi de alta a drumului trecem pe lângă case mici, dar curate şi îngrijite.

Totul era proaspăt văruit, iar pe pajişti iarba era deasă, grasă, de un verde plăcut. Ajunşi în Solca, un orăşel frumos, având în centru un parc nu prea mare, în care tot farmecul, liniştea şi importanţa o dădeau brazii înalţi şi falnici, care se îndreptau spre cer.

Mânăstirea era închisă pentru unele reparaţii de primăvară, încât ne-am văzut nevoiţi să ne continuăm drumul spre Mânăstirea Arbore, pe care am vizitat-o în tăcere, ne-am închinat, am aprins lumânări aşa cum am făcut peste tot, apoi am pornit spre nord, ca să ajungem la Mânăstirea Sucevita. Din nou drumul trecea printre case ţărăneşti, pierdute printre copaci, de unde primesc toată aroma pădurii, iar prin pereţii lor şi prin fâneţe cântă greierii, în timp ce paturile lor miros a

tot felul de flori de primăvară. Mă gândeam că ar fi fost bine să pot locui şi eu într-un loc mirific ca acela, să trăiesc într-o casă modestă, dar aproape de natura vie, folosind obiceiurile oamenilor din partea locului.

După ce am trecut de primul braţ al apei Sucevița, Pavel a virat la stânga pe un drum forestier, iar în câteva minute am ajuns la cabana pădurarului unde a oprit.

-Aici este pădurar un prieten al meu pe care vreau să-l văd. Nu rămânem decât câteva minute. Poarta era deschisă. Când am pătruns în curte ne-a întâmpinat un câine mare, ciobănesc, urmat de doi ursuleţi şi un ied sălbatic, care se învârteau în jurul maşinii.

Din cabană a ieşit o femeie dolofană şi rumenă în obraji, care l-a recunoscut pe Pavel.

-Unde e Cristiam? a întrebat-o el.

-E dus sus pe obcină la „marcat" copaci. Vine pe seară, aşa că puteţi să-l aşteptaţi. Hai în casă până atunci!

-Nu putem să-l aşteptăm, ne grăbim să ajungem la mânăstirea Sucevița.

-Atunci treceţi când veniţi înapoi! Insistă femeia.

-Nu ne mai întoarcem pe aici. Vin eu altă dată. Să-i spui că am trecut pe aici! La revedere!

Când am ajuns din nou pe drum, l-am întrebat pe Pavel:

-Am văzut doi ursuleţi şi un ied care se jucau cu câinele lor prin curte. Care este situaţia?

-Sunt pui orfani, cărora le-au murit mamele, fie atacate de alte animale, fie din alte cauze, iar dacă pădurarul i-a găsit, i-a adus acasă şi i-a hrănit. Toţi puii orfani de sălbăticiuni sunt inocenţi ca şi copiii, vietăţi plăpânde şi fragile, care au nevoie de ajutorul omului în prima fază a vieţii lor, pentru a supravieţui.

-E foarte bine că îi ocroteşte. Asemenea fiinţe fragede şi plăpânde pot însenina sufletul oricărui om, aducându-i zâmbetul pe buze, bucuria în inimă şi chiar amintindu-i faptul că şi el a trecut prin

perioada inocentă a copilăriei, am spus eu.

-Da, numai că unii oameni au uitat prea uşor anii copilăriei lor, crezând că au apărut pe scena vieţii direct în stare matură, a intervenit Irina.

Tot discutând noi aşa, am ajuns la Mânăstirea Sucevița. De departe am avut senzaţia că seamănă foarte bine cu Mânăstirea Voroneţ, la fel de frumos era pictată pe pereţii exteriori, dar cu alte culori, nu cu albastru.

Se terminase slujba şi ne-am mulţumit doar cu vizualizarea picturilor de afară, apoi din interior, după care am aprins lumânări, ne-am închinat şi ne-am continuat drumul spre mânăstirea Moldoviţa; după ce am trecut prin localitatea Vatra Moldoviţei, ne-a apărut la orizont şi frumoase Moldoviţa, pe pereţii căreia străluceau în soare picturi la fel de frumoase ca cele de la Voroneţ.

Erau mulţi vizitatori veniţi din diferite localităţi din ţară, poate şi de peste hotare, dar n-am reuşit să aflu aceste amănunte. Ne-am amestecat şi noi printre ei, trecând cu grupul, mai întâi prin interior, apoi prin exterior, însoţiţi de explicaţiile unui preot care, în final, ne-a condus şi în muzeul mânăstirii unde ne-a prezentat, cu vădită mândrie, Premiul Internaţional „ Mărul de Aur", primit în anul 1975 de la U.N.E.S.C.O. pentru pictura exterioară care fusese executată pe pereţii celor cinci biserici din Bucovina: Moldoviţa, Voroneţ, Sucevița, Arbore şi Gura Humorului.

Preotul s-a oprit lângă icoana care îl reprezenta pe Iisus Hristos răstignit pe cruce, lângă care era şi Moise cu tablele pe care fuseseră înscrise „Cele 10 porunci".

Acolo ne-a făcut un scurt istoric al mânăstirii Moldoviţa, spunând că a fost ctitorită de domnitorul Petru Rareş, în 1532, iar picturile au o vechime de peste 450 de ani şi se menţin în stare bună, cu excepţia celor de pe pereţii exteriori dinspre nord, care au fost atinşi de gerurile iernii.

Pe mine personal m-au impresionat mult picturile din interiorul

bisericii; în stânga, cum priveşti spre altar, erau pictaţi filozofii şi scriitorii antici: Platon, Aristotel, Socrate, Sofocle, Pitagora, Sibile şi Tucidide, iar în dreapta este prezentat în peste douăzeci de imagini „Acatistul Buneivestiri", apoi teologii care au contribuit la naşterea creştinismului în lume, iar o parte dintre ei au vestit venirea pe pământ a lui Iisus Hristos pentru a mântui lumea de păcate, prunc îmbrăcat cu ie moldovenească.

Deşi mânăstirea are hramul „Buna Vestire", pe pereţi sunt pictaţi şi sfinţi militari: Sfântul Gheorghe, Sfântul Mercurie şi Sfântul Dumitru.

De la mânăstire am plecat cu o stare de linişte sufletească. Înainte de a urca în maşină am mai privit o dată în urmă, cu gândul la cei trei „sfinţi luptători" pe care îi văzusem pictaţi pe zidul naosului; erau nişte bărbaţi tineri, voinici de o neasemuită frumuseţe, în zale şi platoşe făloase, o mână în şold şi alta fixată strâns pe suliţă.

Pe drumul de întoarcere la Gura Humorului, Pavel m-a întrebat:

-Tu ai văzut vreodată mocăniţa?

-Te referi la vreo fată de ciobani, de mocani? Am văzut câteva prin zonele de munte, îmbrăcate în straie mocăneşti, dar frumoase şi rumene în obraji.

-Nu este vorba de fete, ci de trenuleţul forestier care a circulat în zona aceasta, de la Vatra Moldoviţei, pe valea Vaserului, Vişeului, până sus în Maramureş.

-Despre trenuleţul forestier „Mocăniţa" am citit în diferite cărţi şi în Almanahul Pădurii, dar n-am văzut-o în realitate. Dar acolo era vorba de „Mocăniţa" din Munţii Apuseni.

-Poate, dar şi aici avem una. Eu m-am plimbat cu ea anul trecut. Are o locomotivă mică la care sunt ataşate trei vagoane la fel de mici, parcă e un trenuleţ – jucărie. Dacă ajungem înainte de apusul soarelui, trecem să-l vedem. Este ca o bijuterie.

Am ajuns în Vatra Moldoviţei tocmai la timp. „Mocăniţa" abia se întorsese de pe traseul parcurs cu un grup de turişti străini.

Locomotiva minusculă pufăia încet pe şinele ei distanţate mai puţin de un metru între ele, pe un terasament subţire de piatră în care traversele abia se mai vedeau.

Ne-am apropiat. Pavel îl cunoştea pe mecanicul locomotivei, un bărbat trecut de 55 de ani. I-a spus că vrem s-o vedem de aproape, iar el m-a lăsat sa urc pe scară şi să privesc înăuntru.

Dacă de afară pare un trenuleţ – jucărie, puţin crescut sub bagheta micului vrăjitor, în compartimentul căldării cu aburi şi maşinii care foloseşte forţa aburului pentru a pune în mişcare „Mocăniţa", totul seamănă foarte bine cu fostele locomotive cu aburi care au funcţionat pe teritoriul României din anul 1868 şi până prin 1978, când au fost detronate de locomotivele cu motoare Diesel şi electrice.

Privind căldarea cu aburi, cu aparatele de presiune, de apă, sticla de nivel precum şi micuţa maşină în care pistoanele păcăneau de zor, mi-am adus aminte de navele pe care lucrasem şi eu în 1957 pe Dunăre, din care unele mai funcţionau cu maşini cu aburi.

Am coborât pe sol şi i-am dat ocol. Toată era vopsită în două culori: roşu şi negru, inclusiv roţile şi coşul care era foarte mare, ca un tambur în partea din faţă; pe frontonul ei, locomotiva avea două faruri, iar ultimul vagon avea prinsă pe tablier o lampă roşie.

-Înainte cu „Mocăniţa" se ajungea până la Maramureş, începe mecanicul de locomotivă, văzând că o studiez. Aduna de peste tot muncitorii forestieri, dar şi localnici de prin satele prin care trecea, fie spre Sighet, fie spre Argel din Bucovina.

-Ce fel de locomotivă este? îl întreb eu.

-Marca ei este „Kraus", adusă la noi de către austrieci încă din secolul 19, când Ardealul şi Bucovina se aflau sub stăpânirea Imperiului Austro-Ungar. Cu acest trenuleţ s-au cărat din pădurile noastre milioane de buşteni şi alte milioane de metri cubi de cherestea prelucrată. După 1955 au fost scoase din funcţiune şi conservate în depou, iar de câţiva ani le facem plăcere turiştilor străini, mai ales, plimbându-i prin munţi, pe distanţe scurte.

Să-i vedeţi cât se bucură, strigă la oamenii aflaţi la cosit de fân sau cu oile, vacile , pe pajişte, iar eu dau câte un ţignal din când în când de răsună valea, deşi este cam răguşit şi-l acoperă păcănitul pistoanelor, care îmi place foarte mult să-l aud.

-Este foarte frumos pe munte cu Mocăniţa, intervine Pavel. Acolo, în peisajul verde, plin de mireasma pădurii, respiri aerul altui secol şi parcă trăieşti farmecul călătoriei de atunci, cu micuţa jucărie care pufăie la deal, păcănind mai des din pistoane, iar ecoul codrului amplifică aceste sunete. Cred că ţi-a plăcut?! mi se adresează el.

-Da, este o construcţie inedită, dar foarte practică.

Am mulţumit mecanicului, apoi am urcat în Aro şi am plecat acasă la Pavel. Seara, la cină, le-am spus că voi porni în zori spre Vatra Dornei.

-Pe unde este drumul mai scurt? îl întreb.

-Pe la Vama – Câmpulung Moldovenesc – Iacobeni – Vatra Dornei, unde drumul este asfaltat şi mai bun. Ar fi mai scurt prin munţii Rarău şi Giumalău, dar e drum greu. Ai grijă când pleci de la Vatra Dornei spre Maramureş, să te opreşti în comuna Ciocăneşti şi să vorbeşti cu sătenii! Este un sat tăiat în două de apa Bistriţei, iar localnicii au fost, din strămoşi, făurarii armelor oştirii lui Ştefan cel Mare, chiar şi sabia lui Ştefan ei au făcut-o.

În partea dreaptă a satului, la poalele Obcinei Mestecăniş se află o pajişte largă, pe care localnicii o ştiu de „Poiana lui Ştefan" sau „Câmpul lui Ştefan". Se spune că el venea cu toată oştirea de răzeşi şi boieri după fiecare bătălie purtată şi acolo se odihneau o vreme, înainte de a se retrage fiecare la casa lui. Unii spun că în acel loc există ceva care ajută la refacerea organismului, poate unde electromagnetice, poate aerul înmiresmat, nu ştiu.

În satele de pe valea Bistriţei Aurii, mulţi spun că au găsit aur în nisip; este apa care îşi taie vad prin Obcina Mestecăniş, din munţii Rodnei şi până în munţii Rarău.

Urmaşii acelor ciocănari, făuritorii armelor domneşti de pe vremea

lui Ştefan, nici azi nu cred că el „a plecat „, deşi mai este puţin până când se vor sărbători 500 de ani de la moartea sa.

-Dacă am vreme bună, mă voi opri acolo în mod sigur.

-Sunt mai multe locuri de vizitat, unele sunt adevărate peisaje de vis, continuă Pavel, rămas cu privirea fixată pe desenul covorului de pe parchet, semn că îi dădea târcoale melancolia.

-Eu am plecat de acasă cu gândul să vizitez cât mai multe locuri pentru că cine ştie ce se mai poate întâmpla şi atunci nu o mai pot face.

-Dacă vrei să vezi ceva unic, poţi merge pe vârful munţilor Călimani. Nu este prea departe de la Vatra Dornei, dar nu poţi merge cu maşina prea aproape de ţintă, adică se ajunge mai greu de la Neagra Şarului, prin Gura Haiti, de unde se poate merge pe jos, numai pe poteci de munte până când ajungi aproape de vârf. Să ştii că merită osteneala! Când ajungi în vârful Munceilor uiţi de oboseală. Crestele se văd de la mare depărtare, culoarea lor de gri-metalizat străluceşte în soare şi parcă te cheamă spre ele. Când ajungi lângă ele constaţi că sunt din materie vulcanică, cu aspect de aglomeraţii de rocă tare, având formele rotunjite sau deformate din cauza intemperiilor care le-au erodat.

Localnicii nu le ştiu vechimea, toţi spun că aşa le-au apucat de la strămoşi, dovadă că există din vremurile de demult. Curios lucru că douăsprezece stânci de pe creste seamănă cu nişte turnuri ciudate, parcă ar fi doisprezece apostoli sau, mai degrabă, seamănă cu acele statui din Insula Paştelui din Oceanul Atlantic. Eu m-am apropiat de ele ca să le pipăi, să le simt roca, dar de aproape nu mai par aşa. Numai de departe seamănă cu nişte haiduci de codru care au presărat legendele populare sau cu nişte preoţi pioşi, aplecaţi, în rugăciune. Eu i-am considerat a fi, mai degrabă, nişte bătrânei înţelepţi care ţin sfat pentru a hotărî bunul mers al obştei.

-M-ai convins, cred că mâine voi fi acolo, sus pe creste.

Dimineaţa, după micul dejun, mi-am luat rămas bun de la Irina şi

am coborât în parcarea din faţa blocului lor, însoţit de Pavel. Am deschis portbagajul să pun valiza.

-Oho! a exclamat Pavel. Ai două rezervoare de benzină?

-Da, îl am din 1984 pe cel de-al doilea, de când benzina se cumpăra pe tichet cu 40 litri pe lună. Le umpleam pe amândouă şi numai aşa aveam curaj să plec mai departe de casă. Este foarte bun, îmi dă siguranţă şi linişte la drum.

-Cu aragazul de voiaj ce faci? Să nu-mi spui că găteşti?!

-Nu tocmai, dar îmi pregătesc o cafea, un ceai, ouă fierte şi chiar cârnaţi sau crenvuşti prăjiţi, cu care-mi astâmpăr foamea când sunt departe de oraşe cu posibilităţi cât de cât omeneşti pentru a mânca.

-E bine că te pricepi. Eu plec cu soţia care le face pe toate, că altfel aş răbda de foame sau aş accepta ce îmi oferă restaurantele.

... Am pornit motorul şi l-am lăsat să se încălzească, continuând să discut cu Pavel unele probleme de viitor, după care ne-am luat rămas bun şi am pornit spre Vatra Dornei. Când am ajuns în comuna Pojorâta, cerul a început să se acopere de nori care călătoreau spre apus, iar un vânt subţire începuse să mişte coroanele pomilor.

Am continuat drumul prin satul Valea Putnei , apoi am trecut prin Iacobeni şi, de acolo Vatra Dornei, unde Bistriţa se uneşte cu afluentul său, Coşna.

Cap. 4. Din ţara Dornelor spre Maramureş.

Am lăsat maşina într-un loc de parcare din apropierea parcului orăşenesc şi am pornit pe jos să văd cât mai multe.

Peste tot m-au întâmpinat brazii drepţi ca nişte lumânări îndreptate spre cer, care răspândeau miros de răşină în aerul curat din jur. Simţeam un fel de terapie eoliană, combinată cu terapia peisajului al cărui colorit mă încânta. Am întâlnit oameni amabili să mă îndrume spre locurile care pot fi vizitate, deşi nu sunt prea multe în oraşul Vatra Dornei, dar acolo am simţit că timpul se scurge în alt mod,

după alte legi greu de depistat.

Am vizitat gara unde coboară turiştii care vin la băi, apoi turnurile unde sunt colectate apele izvoarelor ce se folosesc pentru diferite tratamente, după care am mers la ruinele fostului Casino, care nu fusese refăcut, încă.

Dintre toate construcţiile şi amenajările din oraş, mi s-au părut mai interesante primăria şi parcul, care era frumos amenajat; întrebându-l pe un domn despre edilii oraşului şi despre parc, acesta mi-a povestit că parcul a fost înfiinţat de austrieci încă de pe vremea când erau stăpâni peste aceste locuri româneşti şi tot ei au făcut băile termale. „Era mult mai frumos aici înainte de 1989", a răspuns el cu părere de rău pentru vremurile trecute.

M-am întors la maşină deoarece începuse să plouă mărunt, dar liniştit. Aşteptând să se oprească ploaia am scos un pachetel cu mâncare şi mi-am potolit foamea.

„Ţara Dornelor", mi-am zis în gând, colindând în acelaşi timp peste locurile prin care trecusem cu o zi-două în urmă, care mă făcuseră să uit pentru o vreme toate grijile şi necazurile mele pe care le lăsasem acasă la plecare.

Ţara Dornelor cu foşnetul pădurilor care îmbracă munţii şi dealurile, cu apele care o străbat în ropot, când uniform, când vijelios, trecând prin Obcinele Bucovinei spre semeţiile Rarăului şi Giumalăului, printre brazii înalţi, unde mai cresc şi minunaţii mesteceni drepţi ca lumânările, a căror coajă sclipeşte în soare, invitându-te să te opreşti şi să-i saluţi.

Mi-am amintit de mânăstirile pe care tocmai le vizitasem de curând, adevărate cetăţi ale credinţei pe care le-au ctitorit voievozii vremelnici care au domnit în Moldova.

Pot spune că sunt nişte ctitorii măreţe, iar măreţia lor, în culori vii, nu a putut fi diminuată de patina vremii, ele continuând să ne amintească astăzi şi mereu despre vremurile de demult care au devenit legendă. Toate la un loc cu pământul impregnat de istorie,

dar şi cu oamenii care au fost, ne amintesc de veacurile de istorie ale Moldovei.

Mânăstirile din Bucovina constituie diadema de nestemate care vorbeşte la tot pasul de trecutul glorios al poporului român şi de ortodoxismul trăitorilor de pe aceste meleaguri.

În toată Moldova pluteşte duhul lui Ştefan cel Mare peste pământul care musteşte de istoria unui neam de bărbaţi, biruitori în luptele date împotriva cotropitorilor străini.

De aproape 500 de ani, dinspre Putna continuă să se audă vuietul armelor şi strigătele de îmbărbătare la luptă şi neatârnare.

Ploaia continua, iar eu aşteptam în zadar vremea bună ca să pot porni spre vârful Pietrosu din Munţii Călimani ca să mă întâlnesc cu „înţelepţii de granit".

Privesc cadranul ceasului de la mână care artă ora paisprezece. Mă hotărăsc să pornesc spre Maramureş, renunţând, cu părere de rău, la minunea pe care mi-o descrisese Pavel cu atâta patos. Sperând că voi avea ocazia să urc pe acele creste cu alt prilej, întorc cheia în contact şi ascult motorul Daciei cum toarce uniform.

Ies din parcare şi mă înscriu pe drumul naţional care mă va duce înapoi la Iacobeni şi de acolo la Ciocăneşti. Ploaia se înteţise, încât ştergătoarele de parbriz au rămas în funcţiune aproape tot drumul.

Când am ajuns la Ciocăneşti, n-am întâlnit nici un om pe şosea, ploaia îi ţinea la adăpost. Am fost nevoit să merg la cârciumă ca să mă interesez de „Poiana lui Ştefan", dar acolo am găsit doi bărbaţi obosiţi, deja, de băutură, de la care nu am înţeles mare lucru şi o tânără care şedea pe un scaun în spatele tejghelei, dar care nu ştia prea multă istorie. La primărie se terminase programul de lucru şi m-am mulţumit cu o istorisire săracă din partea paznicului, om de vreo 60 de ani, care m-a informat cum să găsesc locul unde se spune că ar fi fost fierăria, topitoria şi depozitul de arme. N-am găsit decât nişte ridicături de pământ acoperite cu o iarbă rară şi scurtă, îmbibată cu apă de ploaie.

Puţin dezamăgit de rezultat, mi-am continuat drumul spre Sighetul Marmaţiei, mai întâi pe valea Bistriţei Aurii, apoi pe valea Vişeului, sperând să ajung în oraşul Borşa înainte de a se întuneca. Ploaia s-a oprit şi a apărut soarele care ardea, încât din pământ şi de pe asfaltul ud se ridicau aburi. „Ce zi este astăzi?" m-am întrebat în gând. „Vineri", mi-am răspuns tot eu. Peste culmile minţilor Rodnei, soarele începea să lunece spre asfinţit. Mi-am adus aminte de mama, care avea obiceiul să spună: "Azi e vineri, se uită soarele îndărăt, înseamnă că sâmbătă şi duminică vom avea vreme frumoasă". Şi aşa era.

Am ajuns la trecătoarea Prislop înainte de asfinţit şi după ce am zăbovit câteva minute, să văd împrejurimile despre care nu ştiam prea multe lucruri, decât ce aflasem de la lecţiile de geografie din şcoală, am pornit mai departe. Mi-a atras atenţia o casă frumoasă, nu prea departe de şosea, care avea curte, frumoasă şi ea, în care trona un brad înalt.

M-am oprit şi m-am apropiat de gard ca să pot vedea mai bine.

-Vă place? aud o voce bărbătească ce mi-a produs un fior. Mă surprinsese, nu-l văzusem de unde a apărut.

-Îmi place, e foarte frumos totul, casa, grădina.

Bărbatul se apropia de gard, continuând să mă studieze.

-Nu sunteţi de pe aici?! spune el, zâmbind amabil.

-Nu! Sunt tocmai de la Constanţa, îi răspund.

-Turist, deci?

-Aşa s-ar părea. Aş vrea să văd cât mai multe locuri de pe aici. Am auzit, am mai şi citit, despre porţile din Maramureş, apoi despre Cimitirul din Săpânţa şi aş vrea să le şi văd, iar dacă voi putea să merg şi în munte, aş face-o cu plăcere.

-Eu pot să vă recomand să vizitaţi locuri ca Moisei şi Ip, unde au fost masacraţi de către unguri un mare număr de români. Există acolo un monument care atestă acea faptă. Sau să mergeţi în munţii Rodnei, pe valea râului Repedea şi să urcaţi până la vârful Pietrosu, unde

există şi un lac foarte adânc. Unii spun că ar fi fără fund şi că ar comunica cu Marea Neagră, dar asta nu poate fi adevărat pentru că ar contrazice legea fizicii care se referă la vasele comunicante. Dar acolo este o foarte frumoasă privelişte şi aveţi ocazia să vedeţi marmote şi chiar capra neagră, cocoşi de munte, cocoşi de mesteacăn, lupi, urşi.

-Mai sunt capre negre în munţii noştri?

-Desigur, dar după 1989 a început iar să scadă numărul lor datorită braconajului. Capra neagră sau capra de munte a mai fost răritâ, chiar foarte mult, în perioada dintre cele două războaie mondiale, dar după 1950 s-au luat măsuri de ocrotire, apoi de populare a munţilor Retezat, Parâng, Făgăraş, Bucegi, Piatra Craiului şi Rodnei. Treptat perechile de capre s-au reprodus şi efectivele au crescut. Capra noastră carpatină este stăpână pe crestele munţilor şi pe ţancurile acestora, acolo unde nu ajunge decât vulturul în zbor. Ea nu coboară mai jos de marginea superioară a pădurii pentru a-şi căuta hrana, doar iarna, când zăpada este prea mare ajunge până la 1600 – 2500 m. înălţime; numai în bazinul mijlociu al râului Olt ajunge să coboare până aproape de 600 de metri.

În zona superioară a munţilor unde trăieşte capra neagră, nu ajung decât foarte rar lupul sau ursul. Singurul lor duşman este râsul, dar ştie să-l evite.

Capra neagră trăieşte în ciopoare de şase până la douăzeci de exemplare, nu totdeauna în familii; se împerechează în perioada 20 oct.-15 noiembrie şi fată iezii pe la sfârşitul lunii mai. De obicei caprele au o culoare galbenă-cenuşie, care se închide, devenind brun aproape negru, dar năpârleşte de două ori pe an. În 1992 erau peste 600 de exemplare. Capra neagră se hrăneşte sus pe ţancuri; acolo se reproduce şi îşi caută hrana, neexistând pe acel areal un alt vânat. Ea ocupă zona de deasupra celei pe care o ocupă cerbul, căruia îi sunt necesare circa 3000 de hectare pentru a paşte şi a se reproduce, altfel s-ar simţi întocmai ca şi omul întemniţat. Mai jos trăiesc urşii care nu

se deplasează mai mult de 10 km. de la bârlogul lor, apoi lupii care urcă sau coboară în raport de vânat; porcul mistreț este cel care umblă anapoda, însă când simte apropierea furtunii, masculul dominant își conduce turma în locuri ferite de pericole, undeva unde sunt în siguranță și liniște.

De obicei toate animalele pădurii pot fi vânate, mai ales, la locurile de adăpat; acolo se face și numărarea lor.

Țara Maramureșului este un ținut bogat, domnule. De aceea au râvnit mulți să-l stăpânească. Lanțul de munți o îmbracă precum o cunună: Oaș, Gutâi, Țibleș, Călimani și Rodnei, sunt toți îmbrăcați cu păduri bogate, de o frumusețe care îți taie respirația. Acești munți din nordul țării fac parte din cel mai mare masiv muntos – Carpații din Europa- care se află în interiorul aceleiași frontiere de stat, motiv pentru care România are 1/3 din teritoriul național zonă de munte acoperită cu păduri. Aflată sub stăpânirile Imperiului Austro- Ungar, sute de ani aceste bogății au fost jefuite, iar oamenii locului umiliți. Poate tocmai de aceea se mai manifestă uneori o „răutate ardelenească" mocnită, dar justificată oarecum de starea în care au trăit strămoșii lor, ca robi în propria lor țară, când au supraviețuit în condiții grele, fiind supuși la maghiarizarea forțată. Împotrivirea lor firească i-a costat mult și de atunci mai poartă și azi în suflet un iz șovin care adesea i-a învrăjbit în relațiile cu ocupanții.

Maramureșul este țara românismului pur, unde se păstrează nealterate toate datinile și obiceiurile vechi.

...Îl priveam cum vorbea și mă minunam câte cunoștințe poseda din viață, dar și despre pădurile Maramureșene.Nu m-am putut abține să nu-l întreb ce profesie are, iar el mi-a răspuns, cu amărăciune în glas: „Am fost inginer silvic, mă numesc Pânzariu". M-am simțit obligat să mă prezint și eu, apoi i-am strâns mâna ca unui prieten bun, i-am mulțumit pentru prețioasele informații pe care mi le-a dat aproape fără să i le cer și ne-am despărțit. Mă grăbeam să ajung în orașul Borșa pentru a înnopta la un hotel, unde să mă pot spăla și să

dorm.

Când am intrat în parcarea din faţa primăriei deja se înserase. M-am interesat de hotel ,unde m-am cazat. De acolo am luat şi unele informaţii în legătură cu drumeţia pe care urma s-o fac în ziua următoare în munţii Rodnei, spre vârful Pietrosu.

Noaptea am dormit destul de bine şi m-am trezit odihnit şi bine dispus. Am anunţat la recepţia hotelului să-mi reţină camera pentru două zile.

Borşa este un oraş frumos, de la poalele Rodnei, aşezat la gura pârâului Repedea, care izvorăşte din apropierea vârfului Pietrosu, fiind cel mai important afluent al râului Vişeu. Trebuia să ajung la Gura Repedei, o frumoasă şi micuţă aşezare maramureşeană, mergând prin valea Gardinei, de unde începea urcarea pe un drum forestier. Întâmplarea mi-a adus în întâmpinare doi localnici, împătimiţi pescari, cu care am intrat în vorbă, fiind interesat să aflu cât mai multe despre drum.

-Unde mergeţi? îi întreb.

-La iezere! Îmi răspunde unul dintre ei, privindu-mă pieziş, fără prea multă prietenie.

-Aş vrea să merg şi eu până la vârful Pietrosu, dar nu cunosc drumul, locurile... Sunt de la Constanţa.

-Apăi, domnule, maşina matale nu poate ajunge acolo. De vrei, mergi cu noi până la iezere şi de acolo vom mai vedea. Noi aşteptăm să vină tractorul cu remorcă de la Forestiera care duce sus, în pădure, tăietorii de lemne şi ţapinarii, iar de acolo mai merem pe jos o bucată bună de drum până la iezere.

-Mulţumesc! Merg cu dumneavoastră, dacă mă ia şi pe mine în remorcă.

-Apăi îi spunem că eşti cu noi şi musai să te ia.

Mă îmbrăcasem de dimineaţă cu cele necesare pentru munte, mai puţin rucsacul pe care l-am înlocuit cu o geantă din piele pe care o aveam în portbagajul maşinii şi în care mi-am pus ceva de mâncare,

un prosop şi un săpun; n-am uitat să-mi schimb pantofii cu alţii mai comozi şi mai uşori, iar pe sub haina de ploaie am îmbrăcat un pulover cu mânecă.

N-a durat mult şi a sosit tractorul cu tăietorii de lemne, dar conducătorul tractorului nu a oprit, doar a încetinit mersul, încât am fost nevoiţi să ne urcăm în remorcă din mers.

Drumul forestier, lung de aproape şapte kilometri, era bine întreţinut, mai puţin în câteva locuri unde fusese luat de apele repezi din primăvară şi reparaţia făcută în grabă şi de o calitate îndoielnică lasă loc gropilor sau chiar şanţurilor.

Pădurea era un adevărat paradis; fiecare specie de copac din pădure avea o înfăţişare aparte: fagul este impunător, bradul sugerează credinţa, teiul este visător şi îmbie la meditaţie, mesteacănul simbolizează gingăşia, stând la soare ca o pânză de argint, ulmul este sensibil ca o femeie, dar îl omoară radiaţiile, stejarul, ştie toată lumea, este mândria dealurilor şi câmpiilor, dar nu lipseşte de pe munte; el este acel copac falnic care a înfrumuseţat veacurile, iar prin freamătul frunzelor sale a depănat, pas cu pas, povestea făuririi neamului românesc de la începuturile sale până în prezent şi până în vremurile care vor veni în viitorul mai apropiat sau mai îndepărtat.

Pădurea a îndemnat omul să cânte din gură, din fluier, din frunză, după care şi-a făurit instrumentele cu care a încercat să imite păsările, trilul lor; cu doina sa românul şi-a alinat durerile şi a făcut să învingă mai uşor necazurile şi toate vicisitudinile vremurilor.

Drumul urcă uneori aproape pieptiş prin chei şi am ajuns la Gura Noaselor, unde tractorul ne lasă, continuând spre locul stabilit să taie copacii din parchet.

Eu şi cei doi însoţitori ai mei, pornim pe nişte poteci puţin umblate şi aproape lipsite de indicatoare de orientare, noroc cu pescarii care ştiu bine drumul spre iezere. Cu toate acestea ne-a trebuit aproape o oră până când am ajuns la iezere, trecând prin apropierea unei cascade pe care ei o ştiau că se numeşte „Moara dracilor" datorită

căderilor vijelioase de ape de la o înălțime de 80 – 90 de metri, vuind peste stâncile pe care cad cu zgomot mare, formând spumă și vapori de apă ca o ceață difuză.

-De aici începe Rezervația! mă anunță unul dintre însoțitorii mei, desenând un cerc în aer cu brațul drept.

-Domnul inginer Pânzariu mi-a spus că în acest parc natural trăiesc marmote, capre negre, cerbi, spun eu.

-Îl cunoști pe domnul inginer? mă privește cu un aer curios, dar plin de bunătate.

-Da, am avut această onoare.

-Dânsul a fost șeful nostru mulți ani, apoi noi am ieșit la pensie. Acum și dânsul este pensionat.

-Marmotele trăiesc aici, pe lacul de la cascadă, dar stau mai mult ascunse, noaptea se avântă pe lac să se hrănească, spune celălalt însoțitor. Sunt la fel ca șobolanii, dar ceva mai mari și foarte jucăușe.

-De unde vine apa care formează cascada? îi întreb eu.

-De sus, din munte. Acolo sunt două vârfuri care se numesc Buhăiescu și Repedea, de unde izvorăsc cele două pâraie, care le poartă numele. Acestea curg separate, iar între ele s-au format, cu timpul, mai multe lacuri, pe care localnicii le-au numit iezere.

-Peștele a fost adus de către Ocolul Silvic, mai ales păstrăv și lostriță, dar pescuitul este liber numai pe bază de permis de pescuit, ceea ce noi avem. Dar dacă vrei și dumneata să pescuiești poți veni cu noi!

-Mulțumesc! Aș vrea totuși să urc acolo, la izvoare și să văd peisajul de sus.

-Dacă te întorci până va apune soarele, tot aici ne găsești, după care mergem împreună să înnoptăm la o cabană de la Ocol, puțin mai jos de aici.

-Așa voi face! i-am asigurat eu, apoi am pornit încet spre creste, sprijinindu-mă în bățul pe care mi l-a dat Simion Zac, unul dintre pescari.

Zona este foarte frumoasă. Este un ţinut sălbatic şi pitoresc, în acelaşi timp, care te fascinează şi te ademeneşte să tot urci mereu. Aşa am făcut şi eu, uitând de oboseală şi de faptul că peste câteva minute voi fi singur prin acele locuri neumblate de om.

Simion era un bărbat de talie medie, dar avea un trup robust şi vânjos; faţa lui aspră era acoperită de o barbă ce nu fusese rasă de mai multe zile, având şi fire albe care-l îmbătrâneau şi mai mult, deşi nu trecuse prea de mult de 60 de ani.

Amândoi lucraseră în pădure şi cunoşteau bine locurile, aşa încât le-am ascultat sfaturile şi i-am tot întrebat:

-Există pe aici capre negre? Eu aşa am auzit.

-Da, pădurea e mare, îmi răspunde celălalt pescar. Sunt pe aici şi capre negre, urşi, râşi, păsări, peşti chiar şi marmote.

L-am privit atent, iar el m-a fixat cu nişte ochi sfredelitori, încât mi s-a părut că a făcut o glumă cu mine sau vrea să mă ia în râs. În clipa următoare pupilele ochilor lui prinseseră un luciu scânteietor, semănând cu două bobiţe de smoală încinsă. Brusc şi-a întors privirea în altă parte, apoi m-a privit din nou, îngândurat de această dată şi pe faţa lui a apărut un zâmbet mut care flutura, trădând o mare doză de răbdare, calm şi căldură omenească.

Îmi părea rău că îl suspectasem de rea voinţă. Figura lui toată lăsa impresia că în viaţă trecuse prin multe experienţe, încât ajunsese să nu-l mai surprindă nimic.

O pală de vânt a adus dinspre el un miros de transpiraţie şi cu iz de peşte, care se degaja din cămaşa lui ponosită, introdusă în pantalonii vechi de salopetă, cu cracii largi, mototoliţi şi pătaţi de vopsea din loc în loc, vârâţi în cizme de cauciuc.

Le-am zâmbit, le-am făcut semn cu mâna, apoi am dispărut în pădurea deasă.

Mergeam încet, înaintând într-o totală singurătate. La ora aceea n-am întâlnit picior de om, nici la urcare, nici la coborâre, dar nici cu animalele pădurii nu m-am întâlnit. Liniştea era deplină, încât se

auzea definit foşnetul frunzelor şi fâşâitul paşilor mei prin stratul gros căzut pe sol. Când mă opream din mers, totul se cufunda în tăcere, numai din vale se auzea vuietul cascadei, ca un freamăt continuu.

Mă strecuram încet pe cărările înguste care urcau şerpuit, strălucind în desişul pădurii. Urcam pieptiş şi începusem să gâfâi, dar nu mă opream pentru că mi se părea că acolo sus se ascunde o taină pe care eu trebuie s-o descopăr şi s-o dezleg. Din depărtare se zărea o înălţime care îmi dădea senzaţia că mă apropii de vârful muntelui, dar de îndată ce atingeam acea înălţime, în faţă îmi apărea o nouă creastă care se ridica şi mai abruptă şi care mă ademenea să continui urcuşul.

Câteva ceasuri am tot urcat. Obosisem, puterile începuseră să-mi scadă, dovadă a lipsei antrenamentului, dar curiozitatea mă împingea tot mai departe, până când am ajuns la marginea unei prăpăstii. Am privit în jos şi am constatat că nu era prea adâncă, semăna mai mult cu o crevasă, plină de tufişuri dese printre care se vedeau câteva poteci scurte care urcau spre marginile ei.

M-am oprit pe un buştean căzut la pământ, iar după ce m-am odihnit puţin, mi-am continuat urcuşul spre vârful muntelui, dar n-am ajuns pe vârf, ci pe o creastă, destul de sus, aproape de ora paisprezece. Acolo am rămas ceva mai mult timp, am zăbovit aproape fără voie deoarece mi s-a părut că timpul se contractă, nu mai conta, chiar şi existenţa mea îmi părea suspendată în spaţiu. În atmosfera aceea m-am simţit deodată odihnit şi am plecat mai departe.

Tot urcând panta pe cărarea abia vizibilă, am pătruns în pădurea de foioase şi conifere, nu departe de albia unui pârâu. Cărarea şerpuia tot mai mult, obligându-mă să urc încet spre înălţimi. Îmi croiam drum pas cu pas, continuând să sorb cu nesaţ aerul pur şi răcoros.

Soarele ajuns aproape de zenit îşi croia drum printre ramurile copacilor cu razele lui calde, care semănau cu nişte dâre de foc, strălucind în luminişuri şi uscând roua de pe frunze, iarbă şi flori, al căror luciu mat se pierdea pe măsură ce se evapora apa.

Pe la umbră picăturile de rouă continuau să sclipească, irizând culorile tremurătoare ale curcubeului.

Natura se trezise la viaţă peste tot, iar mireasma crudă, uşor amăruie, a pădurii se simţea peste tot.

M-am apropiat de cascadă şi am fost întâmpinat de un roi de ţânţari care ţâşnise din vegetaţia jilavă şi care m-a obligat s-o cotesc spre dreapta pe o cărare care urca spre creastă, lăsând în urmă râul zgomotos. Cărarea mă ducea tot mai mult în desişul pădurii, unde simţeam că m-am pierdut, dar nu m-am oprit.

Purtat de gânduri, nu am mai acordat atenţie drumului. Aşa că am pierdut cărarea, abătându-mă mult spre dreapta, încât m-am pomenit sub coroana unui pom gros.

M-am oprit să mă orientez. Privirea mi-a fost atrasă de o lespede lată de piatră, sub care se deschidea o intrare înaltă cam de un metru şi lată de 60 – 70 centimetri. M-am sprijinit cu mâna de acea lespede ca să privesc înăuntru, dar acolo era beznă şi nu am văzut nimic; un miros greu se degaja din acel loc, care m-a făcut să cercetez locul cu mai multă grijă. În faţa intrării în vizuină se vedeau excremente de urs şi un strat gros de iarbă uscată.

„Acesta este bârlogul unui urs", mi-am zis în gând, în timp ce pe coloana vertebrală am simţit o transpiraţie rece. Abia atunci m-a cuprins teama şi m-am îndepărtat cât am putut de repede de vizuină, privind în jur cu sfială. Aşteptam din clipă în clipă, ca din desişul pădurii să-şi facă apariţia Moş Martin.

Târziu am reuşit să găsesc iar cărarea. Aceasta se tot răsucea pe după copaci şi după ridicăturile solului, încât aveam senzaţia că mă învârteam pe loc. Mă tot gândeam la bârlogul ursului: de ce era orientat cu faţa spre miază-zi şi chiar pe piciorul pantei? Şi tot eu îmi răspundeam: spre sud primăvara vine mai repede, iar intrarea trebuie ferită de crivăţul iernii.

Uitasem de oboseală, iar când am ajuns sus, aproape de creastă, osteneala mi-a fost răsplătită. Ajunsesem pe o şa, încât, de pe dealul

puţin ondulat dintre cele două vârfuri, puteam contempla în voie peisajul, cu salba de lacuri (iezere) reci de munte, în care se lăfăie peştele vioi, asemenea somonului din râul Amazon.

Vârfurile Repedea şi Buhăiescu, aflate la oarecare distanţă între ele, străjuiesc înălţimile ca doi dorobanţi.

Încântat de privelişte, m-am aşezat pe iarbă, mi-am scos din geantă pachetul cu mâncare şi am mâncat liniştit, continuând să admir peisajul care mă fascina prin colorit şi înălţime. Mă aşteptam ca pe ţancuri să văd cel puţin o capră neagră, dar, în afară de doi vulturi care măsurau cerul cu aripile lor larg deschise, nu am mai văzut altă vietate. Pe la ora trei şi jumătate am început să cobor, având mare grijă să nu mai rătăcesc cărarea, dorind cu tot dinadinsul să ajung la locul unde mă despărţisem de cei doi pescari. M-am liniştit când am dat de cascadă şi m-am oprit pe poieniţa din apropierea ei ca să mă odihnesc. Era răcoare, iar mireasma de răşină şi alte plante avea darul de a mă îmbăta. Poieniţa era plină de flori de mai, dar mi-a atras atenţia în mod deosebit o superbă genţiană în floare, pitulată lângă un jep, aflat şi el în apropierea unei sălcii târâtoare care avea flori galbene ca lămâia. Genţiana mi-a plăcut şi am fost tentat s-o rup, dar forma ei de clopot de culoare albastru închis, cu reflexe roşietice, care strălucea orbitor în bătaia razelor de soare, mi-a înmuiat sufletul şi am renunţat. Gingaşa floare mă emoţionase atât de tare, încât am îngenuncheat lângă ea, am studiat-o de aproape, am mângâiat-o şi am lăsat-o în acelaşi loc.

M-am ridicat şi mi-am continuat drumul ceva mai vesel. În faţa mea, din coroana unui molid bătrân, şi-a luat zborul un cocoş de munte mare, împodobit cu un colorit de toată frumuseţea, care a bătut greoi din aripi, asemenea unui înotător obosit după un efort prelungit.

Mi-am şoptit involuntar: „cât de importantă, bogată şi interesantă este pădurea pentru om!"

Da, aşa este. Dacă pădurea n-ar exista, multe ar dispărea.

Păcat că după 1989 unii oameni se socotesc proprietarii ei deplini şi o distrug treptat. La fel şi fauna sălbatică este distrusă de braconieri, unii dintre aceştia fiind chiar cei chemaţi să dea ţării legi mai bune.

Odată distruse pădurile dispar şi habitatele animalelor şi păsărilor care trăiesc în aceste locuri, uneori chiar pentru totdeauna. Lipsa pădurilor duce la înmulţirea dezastrelor ecologice, inundaţii, secetă, alunecări masive de terenuri, împreună cu oamenii şi gospodăriile lor.

... Abia spre seară am reuşit să ajung la locul unde-i lăsasem pe cei doi pescari, dar i-am găsit greu, după ce asfinţise soarele, deoarece aceştia se mutaseră mai spre stânga. Un moment am avut o tresărire, temându-mă că vine noaptea, iar eu am rămas singur, dar i-am zărit de departe lângă lac şi m-am liniştit.

-Cum a fost? m-a întrebat Simion care m-a văzut primul că mă apropii.

-Bine. De acolo, de sus, totul se vede foarte frumos, dar nu m-am întâlnit cu nicio vietate tot drumul. Voiam să văd capra neagră, dar n-am văzut decât doi vulturi în zbor.

-Apoi capra neagră stă sus de tot, domnul meu, tocmai acolo între ţancurile stâncilor.

-Aţi prins ceva peşte? mă interesez eu.

-Da. Avem câţiva păstrăvi măricei, două lostriţe şi câţiva chişcari, le face inventarul Simion.

-De-abia acum pe înserat cade mai bine, intervine celălalt pescar. Ia şi dumneata undiţa aiasta şi treci alături de noi, că poate prinzi ceva cât mai zăbovim aici vreo oră două.

Ne având altceva mai bun de făcut i-am urmat sfatul, dar n-am prins decât un păstrăv mic, pe care m-au sfătuit să-l arunc înapoi în apă ca să mai crească.

Priveam în depărtare. Soarele apunea, punând pe crestele munţilor o coroană de foc. Razele lui colorau cerul cu o săgeată de jar care înroşea norii, producând irizări violete, roşii şi galbene, până când discul lui arămiu a dispărut după creste, lăsând locul înserării.

Stelele au început să răsară una câte una; de după codrii înalți învăluiți în întuneric își face apariția discul pătat al lunii, doamna și stăpâna nopții, care pe măsură ce urcă pe cer devine tot mai stălucitoare, vărsând peste toate lumina ei argintie. Treptat discul ei se mărește, poleind stejarii falnici care, parcă s-au hotărât să-i stea de strajă pe toată durata nopții pentru a o păzii ca pe o tainică și neprețuită comoară.

În vreme ce eu priveam și visam, prietenii mei ședeau nemișcați pe malul apei, la distanța de câțiva metri unul de celălalt, privind tăcuți pluta de la suprafața lacului. Fața lor trăda multă răbdare amestecată cu speranță și bucurie lăuntrică, calm, cumpătare și experiență de viață, semn că dispuneau de un echilibru aproape perfect.

-Deci, n-ai văzut marmotele? rupe tăcerea Simion.

-Nu. Deși tare aș fi vrut să le văd. Am citit multe despre ele, dar voiam să le văd în natură, cu ochii mei.

-Poate că te-au simțit și te-au văzut ele din vreme și s-au ascuns?! a intervenit celălalt pescar. Trebuie să le fi auzit șuieratul, e ceva specific lor.

-Am auzit eu un șuierat, dar dacă nu le-am văzut, nu mi-am dat seama de unde vine și ce însemnează.

-Se feresc de om. Au niște poteci ale lor bine bătute și la fel de bine camuflate, iar când simt pericolul sar imediat în apă, unde se simt în largul lor. Ele se hrănesc numai cu pește.

-Ce fel de specii de pești trăiesc în aceste locuri? i-am întrebat eu în timp ce supravegheam pluta care începuse să se miște.

Apoi sunt destule, răspunde Simion, care începe să le enumere: obleți, albișoară, păstrăvi, lostrițe, chișcari.

Păstrăvul este cel mai gustos, dar se prinde greu la undiță pentru că el înoată foarte repede, chiar și contra curentului din râu, iar când ajunge la praguri, reușește să le sară, zburând prin aer. De multe ori se lovesc de pietre și se rănesc, iar unii mai și mor.

-Acolo, la praguri, sunt pândiți de urși, râși și chiar de mistreți, care

îi prind şi îi mănâncă, completează colegul acestuia.

-Hei, pe cei care mor îi mănâncă şi păsările, că altfel totul în jur ar mirosi numai a hoituri, spune în continuare Simion, care-şi ia o figură de ecologist activ.

Ascultându-i, prin minte mi se depănau imaginile din filmele documentare în care erau prezentaţi somonii care urcau pe râul Amazon, de la ocean spre izvoare, pentru a-şi depune icrele în locul unde s-au născut, apoi să moară datorită efortului depus, fără a se hrăni pe toată durata călătoriei. La fel înotau şi ei împotriva curentului apei, săreau peste pragurile de piatră, unii cu trupurile însângerate, iar aproape de locul de destinaţie erau prinşi şi mâncaţi de vieţuitoarele din zonă.

Nu m-am putut abţine să le relatez povestea şi celor doi prieteni ocazionali, care mă urmăreau cu atenţie.

-Ştiţi că în Marea Neagră trăieşte un peşte care procedează cam în acelaşi mod? Se numeşte nisetru, le-am lămurit eu „enigma„.

-Am auzit de el, dar de văzut, ba, răspunde Simion.

-Este un peşte mare, care uneori depăşeşte 200 de kilograme şi îşi depune icrele în apele dulci ale Dunării; în acea perioadă urcă pe distanţe mari şi ajunge până dincolo de portul Giurgiu. Dar nisetrul nu moare după ce depune icrele, el se întoarce în mare pe acelaşi drum.

-Pe aici, pe la noi, iarna râurile îngheaţă şi prind sub stratul gros de gheaţă peşti care se sufocă şi mor. Când se topeşte gheaţa primăvara, peştele mort este dus la vale cu zăporul de apă şi sloiuri, unde păsările şi celelalte animale îl mănâncă.

A urmat o tăcere totală preţ de câteva minute, în care fiecare ne gândeam la ale noastre. Privind în depărtare, peste lac, am observat o pasăre care alerga în zbor după o insectă mare, probabil o libelulă.

Insecta se zbenguia aproape de suprafaţa apei, iar când pasărea se apropia de ea, aceasta îşi lua zborul şi-i scăpa de fiecare dată. Jocul lor m-a amuzat, dar mi-am luat repede seama, devenind pe loc sobru,

când mi-am amintit statutul meu în acele zile: eram un fel de sihastru care părăsisem oraşul şi hălăduiam prin munţi, lăsându-mă în seama duhurilor pădurii.

Tăcerea mă apăsa şi atunci am întrebat:

-Există mulţi urşi pe aici?

-Sunt câţiva din specia ursului brun, destul de mari, dar ei nu atacă omul în mod obişnuit. Ne-am întâlnit cu câte unul în pădure pe când lucram, zice Simion.

-Cât de mari sunt? insist eu.

-Câte unul atinge şi doi metri lungime şi peste 250 de kilograme greutate. Este cât un bou. Au o forţă uriaşă, iar când sunt enervaţi devin foarte periculoşi.

Sunt unii periculoşi şi în perioada împerecherii, când devin atât de răi că rătăcesc furioşi prin pădure, omorând tot ce întâlnesc în cale, explică Simion.

-Eu ştiam că ursul este vegetarian, carne mănâncă rar.

-Da, hrana urşilor este compusă din fructe: mure, zmeură, căpşuni, afine, mere, pere, alune, prune, dar nu se dă în lături de la peşte şi carne, ori de câte ori are prilejul.

-Sus pe munte, dincolo de cascadă, astăzi am dat peste o vizuină de urs, spun eu, lăţind cuvintele. Din neatenţie am pierdut cărarea pe care urcam şi am ajuns sub un pin gros, lângă care era o lespede mare de piatră, iar în faţa ei o intrare mărginită de un strat gros de cetină şi iarbă şi excremente de urs. Mi-a fost teamă că Moş Martin se află pe aproape sau chiar în vizuină şi nici nu ştiu când am fugit de acolo.

-Nu cred că era în vizuină, altfel te-ar fi simţit imediat, sare colegul lui Simion. Dar pe vremea asta ursul nu mai stă în vizuină, umblă prin pădure după hrană, iar acolo se întoarce spre sfârşitul toamnei sau dacă este prea bolnav.

-După câte ne-ai spus dumneata, aceea este o vizuină de urs. De obicei ursul îşi face vizuină în scorburile copacilor, sub pământ şi sub lespezile de piatră, dar şi în peşteri şi în grote, intervine Simion.

El hibernează în bârlog numai iarna, din decembrie şi până în martie.

Am tot stat pe malul apei până s-a lăsat întunericul; mai întâi au apărut umbrele, apoi perdeaua de întuneric, treptat s-au ivit pe cer stelele, aerul a devenit mai rece şi străveziu, iar pe măsură ce peste pădure coborau umbrele negre ale nopţii, natura întreagă se pregătea de odihnă.

-Hai să mergem la cabană! propune Simion, care începuse să-şi strângă sculele de pescuit.

-Dar mâine venim tot aici! îi strigă colegul său.

-Venim, dar ar fi bine să pescuim şi sus, la Cascadă, că acolo cade mai bine păstrăvul.

-Eu vă părăsesc mâine, plec la Borşa, îi anunţ eu.

-Da, te poţi întoarce spre Borşa cu maşinile care transportă buşteni sau pe jos, că nu este distanţă prea mare, apoi mergi tot la vale şi este mai lesne, spune Simion.

-Dar poate să plece înapoi şi cu tractorul care face schimbul de muncitori, intervine colegul său.

Până când am ajuns la cabana Ocolului Silvic, am tot sporovăit. Însoţitorii mei mi-au istorisit despre haiducul Pintea Viteazul, cunoscut în tot Ardealul, de la Tisa şi în toate judeţele: Maramureş, Satu Mare, Cluj, Sălaj, Bistriţa, unde era iubit de cei din popor, pentru că el îi jefuia pe cei bogaţi, dându-le prada celor săraci.

Îmi plăcea limbajul colorat în care îmi istoriseau ei, completându-se reciproc, aventurile haiducului.

Despre acest Pintea Grigore numit şi Pintea Viteazul, citisem şi eu cu ani în urmă o carte, iar mai apoi într-un almanah, în care se spunea că acest erou popular s-a născut în anul 1670 în comuna Măgoaja – judeţul Cluj, iar când a ajuns în conflict cu autorităţile statului, a luat drumul codrului unde se ascundea şi ataca.

Pentru faptele lui bune era foarte iubit de popor. Sculptorul Ioan Marchiş i-a făcut lui Pintea un bust din lemn în care ies în evidenţă o cămaşă cu zale şi un pieptar cu modele.

M-am bucurat când am intrat în cabana Ocolului Silvic şi m-am convins că însoţitorii mei erau bine cunoscuţi de cabanier care ne-a întâmpinat voios şi nu a pus întrebări cu privire la mine, fiindu-i suficientă afirmaţia lui Simion: „Domnul este un prieten al nostru", care a însemnat un certificat de garanţie.

Astfel că am beneficiat de cazare şi masă fără probleme.

Peştele prins de Simion şi Văsi (Vasile) colegul său, a fost fript pe grătarul de afară, de lângă o magazie şi , atât noi, cât şi cabanierul, ne-am ospătat cu el, apoi am fost serviţi cu palincă (horincă), iar la sfârşit cu carne de urs.

Ne-am culcat toţi trei într-o cameră unde se aflau trei paturi, despărţite între ele de câte o noptieră veche, peste care ne-am aşezat şi hainele scoase de pe noi.

Deşi eram atât de obosit, n-am putut să adorm imediat, mă tot sâcâiau imaginile de pe munte, cu copaci, poteci, vizuina ursului, şaua dintre cele două vârfuri, cascada şi celelalte pâraie pe care le-am văzut ţâşnind de la picioarele stâncilor acoperite cu straturi de muşchi şi se prelingeau pe pante, de unde se vărsau într-un bazin limpede, dar într-o veşnică mişcare, în care apa clocotea ca într-un vas aflat pe foc.

Mintea mea le aducea atât de aproape şi mă simţeam fericit. Măreţia acelor privelişti sălbatice mă ungea la inimă, erau sublime şi aş fi vrut să rămân acolo toată viaţa. Vedeam cascada care fremăta fără încetare şi prăpăstiile ameninţătoare din vale. Peste văi domnea o pace adâncă, pustietăţile ascundeau taine, iar pădurea era cuprinsă de o linişte profundă, întreruptă, destul de rar, de cântecul vreunei păsări.

Abia spre prânz au ajuns până la mine loviturile de topor în trunchiurile de copaci, semn că tăietorii de lemne îşi încercau securile, apoi scrâşnetul unei drujbe.

Mai târziu am auzit vuietul prelung al trunchiurilor copacilor doborâţi, ca un geamăt lung şi tulburător al unui om în agonie.

Pe deasupra pădurii adia un vânt cu glas solemn, dar ca un geamăt jalnic, care apleca vârfurile copacilor cu coroanele lor bogate. Toate acestea le-am simţit la urcare, pentru că la coborâre pădurea m-a întâmpinat cu o linişte deplină, cu excepţia cascadei.

M-am răsucit în pat de mai multe ori, deoarece nu puteam rămâne nemişcat pe o parte pentru că după câteva minute de stat în aceeaşi poziţie, începeau să mă doară încheieturile de atâta oboseală. Când m-am convins că cei doi însoţitori ai mei dorm – respirau rar şi Văsi sforăia chiar – m-am ridicat din pat şi am mers la fereastră pe care am deschis-o şi am privit în afară. Liniştea măreaţă a nopţii şi întreaga natură se aflau în deplină armonie.

Lumina lunii poleia curtea şi împrejurimile, încât vedeai până departe. Lângă gard am văzut o pată întunecată care se mişca încet, apoi a depăşit înălţimea gardului. Era un urs care se ridicase în două picioare şi mă privea. Iniţial am vrut să-i trezesc pe cei doi, dar am renunţat; am bătut cu degetul în geam, ursul s-a lăsat jos lângă gard, apoi a plecat şi nu l-am mai văzut. Am închis fereastra şi m-am culcat.

Dimineaţa, când le-am spus însoţitorilor mei, aceştia mi-au confirmat că urşii vin de obicei la cabană, dar nu fac rău, încât nu este un musafir ce trebuie alungat.

Tot dormind cu grijă, poate şi din cauza oboselii, m-am trezit din somn când ceilalţi dormeau. Afară abia mijeau zorile, iar eu priveam pe fereastră. Pe măsură ce se lumina de ziuă, pe cer stelele începeau să pălească, apoi dispăreau una câte una aproape insesizabil, fără a-şi lua rămas bun, aşa cum fac şi oamenii când se despart de viaţă, lăsând în urmă pe ceilalţi să sufere, cu sufletele învăluite în durere. „Curios!", mi-am zis în gând. Numărul stelelor era atât de mare încât mi se părea că luminează tot cerul şi au dispărut una câte una, învinse de lumina zilei ce se anunţa.

Din experienţa mea ştiam că stelele pot fi zărite pe cer destul de distinct numai în nopţile reci şi cu cerul senin, când se văd ca nişte

garoafe argintii pe fondul întunecat, ca o catifea neagră, a cerului.

Am privit de multe ori un astfel de cer înstelat pe timp de noapte şi atunci gândurile mi se opreau în lumina lor ca într-o plasă de care se agăţau.

... Am mers din nou în pat şi i-am aşteptat pe ceilalţi să se trezească, apoi ne-am îmbrăcat, ne-am spălat pe faţă, am mai discutat puţin, apoi mi-am luat rămas bun de la ei, mulţumindu-le pentru tot ajutorul şi am pornit pe jos spre Borşa, urmând drumul forestier pe care venisem cu tractorul.

Cerul era senin, iar soarele roşiatic se ridica încet de după spinarea înălţimilor pe care le picta în culori aurii şi purpurii. Mergeam singur pe drum şi din sens opus veneau două auto-trolii, care urcau în pădure să încarce buşteni, apoi m-am întâlnit cu tractorul cu remorca încărcată cu tăietorii de lemne.

Pe la ora nouă şi jumătate am ajuns la punctul unde îmi lăsasem maşina, iar de acolo am plecat la Borşa. Am intrat în hotel unde aveam camera reţinută, am făcut o baie fierbinte, apoi am coborât în restaurant unde am mâncat. După ce am plătit hotelul, mi-am pus bagajele în maşină şi am pornit spre Sighetul Marmaţiei, pe drumul care duce pe Valea Vişeului, prin localităţile Moisei, Vişeul de sus, Vişeul de jos, Leordina, apoi Rodna de jos. Menţionez că m-am abătut pe la Moisei cu scopul să văd Monumentul ridicat în memoria victimelor atrocităţilor comise de unguri în Transilvania.

Citisem în multe publicaţii despre faptele abominabile săvârşite de autorităţile ungare în localităţile Ip, Trăsnea, Saroş şi Moisei; când grofii unguri înfiinţaseră „gărzile de oţel" şi „cavalerii morţii", care erau înarmate şi cutreierau Transilvaniapentru reprimarea luptei românilor pentru libertate. Aceşti monştri au incendiat satele, iar pe localnici i-au închis în case, cărora hortiştii le-au dat foc, după ce i-au împuşcat pe toţi.

În localitatea Moisei am zărit sub un pom un grup de oameni care discutau de-ale lor. Am coborât din maşină şi m-am apropiat de grup.

Mă priveau cu suspiciune. I-am salutat, iar ei mi-au răspuns „Zâua bună" şi au continuat să mă urmărească cu priviri iscoditoare.

-Aş vrea să văd monumentul şi dacă nu vă supăraţi, să-mi povestiţi câte ceva despre cele petrecute pe aici.

-Eşti de la televiziune? mă întrebă unul dintre ei.

-Nu, dar m-ar interesa faptele. Sunt în trecere pe aici.

-Păi, ce fapte? răspunde un ţăran slăbuţ, care-şi trece pălăria pe spate cu degetele. Aici a fost măcel. Cete de unguri înarmate au venit şi au strâns oamenii, i-au legat cu mâinile la spate, apoi i-au îngrămădit în două case, ca pe vite, i-au puşcat pe toţi, apoi au dat foc caselor şi satului. Asta au făcut nemernicii. A scăpat un singur om pentru că a fost apărat de trupurile celorlalţi, dar şi el a fost rănit. Noaptea a reuşit să se strecoare în sat şi a spus tot ce a văzut.

M-am mulţumit cu această explicaţie sumară şi m-am îndreptat spre locul unde se afla monumentul, urmat de grupul respectiv. Ce am văzut? Doisprezece stâlpi din stejar având deasupra măştile celor morţi. Sculptorul maghiar Vida Geza a fost cel care i-a sculptat, parcă pentru a realiza acea conciliere, acea împăcare, dintre ungurii şi românii din zonă. Deasupra le-a făcut un acoperiş din şindrilă ca la porţile maramureşene şi o placă pe care sunt înscrise numele celor ucişi. Monumentul este lauda poporului român, căruia maestrul Geza i-a dat formă şi expresivitate, fiind neîntrecut în arta de a modele şi însufleţii lemnul.

-Da. A fost un măcel, cum spui dumneata, mă adresez celui care-mi relatase întâmplarea. Aşa ceva s-a repetat şi în al doilea război mondial în localităţile Oradur şi Lidice, în Polonia.

-Au fost îndemnaţi şi susţinuţi de grofii unguri care stăpâneau moşii pe aici, intervine altul.

Momentul mi-a adus aminte de tabloul lui Picaso în care a imortalizat măcelul de la Guernia (Spania), la fel de odios, redat expresiv.

La despărţire le strâng mâinile tuturor şi le spun că sunt de la

Constanţa. Ei îmi zâmbesc şi repetă: „De la Constanţa, de la mare!"

Am urcat în maşină şi am pornit mai departe, gândindu-mă mai departe la ceea ce văzusem în Moisei. Nu m-am mai oprit de loc până aproape de Rona de jos, când mi se făcuse foame. Am ieşit cu maşina în afara şoselei, am scos aragazul de voiaj şi am făcut repede o omletă cu brânză şi o cafea, după care mi-am continuat drumul spre Sighetul Marmaţiei. Mai sus de Rona, o comună de oameni gospodari, am ajuns lângă graniţa cu Ucraina, de care ne desparte apa Tisa, iar de acolo am tot mers alături cu ea, când mai aproape, când mai departe, dar prin toate satele prin care am trecut am văzut porţi masive în partea dinspre şosea, ca nişte adevărate arcuri de triumf, pe sub care poţi trece cu evlavie şi gânduri curate şi le poţi pipăi în voie, tremurând de emoţie.

M-am oprit în faţa unei asemenea porţi monumentale şi am pipăit-o, apoi am privit-o, dându-i ocol din toate părţile. Sunt adevărate minuni ale iscusinţei oamenilor care trăiesc pe aceste meleaguri încărcate de istorie; ele pot fi întâlnite în toate localităţile maramureşene, de o parte şi de alta a lanţului muntos (Oaş, Gutâi, Ţibleş, Călimani sau Rodnei). Pe feţele lor sunt tăiate cu dalta tot felul de modele, de încrustaţii, unice în ţară şi poate unice pe tot globul pământesc. Ele exprimă trăirile profunde ale oamenilor alături de bucuria pe care o semnifică arta care tinde spre perfecţiune. Porţile lor sunt adevărate opere de artă.

Poarta este largă, masivă şi are trei stâlpi mari care seamănă cu santinelele puse de pază la graniţa ogrăzii fiecărui sătean pentru a-i păzii avutul şi liniştea; între stâlpi se desfăşoară tăblia largă a porţilor împodobită cu motive florale sau amestecate cu altele zoomorfe; funia (linia vieţii) nu lipseşte de la nicio poartă.

Toate sunt cioplite în cele mai mici amănunte de o mână fermecată care mânuieşte cu dibăcie şi ştiinţă, dar şi cu multă răbdare, dalta, care taie formele cu multă migală, făurind artă, acea artă unică a ţinutului maramureşan, care ne fascinează prin frumos.

Acel „Arc de triumf" este poarta de la uliță a fiecărui gospodar și constituie semnul de respect, dar și de prețuire a celui ce trece pe sub el pentru a pătrunde în ogradă; este un fel de cinste care i se face oaspetelui.

Deasupra porții este un schelet din lemn acoperit cu șindrilă, în două ape, care protejează poarta, pe toată lungimea ei, de ploi, zăpezi și alte intemperii. Astfel de porți există și în alte zone, dar nicăieri nu ating forma, finețea execuției ornamentale și măreția celor din Ținutul Maramureșului.

Am discutat îndelung cu un gospodar din Sighetu Marmației care se mândrea cu o astfel de poartă. A acceptat s-o deschidă, s-o plimbe încolo și încoace pentru a o vedea mai bine.

Era o poartă înaltă, lată, cu o portiță pentru oameni și cu o poartă de aproape patru metri lățime pentru care și mașini. Construită din stejar masiv și căptușită cu niște rame metalice care-i măreau rezistența, ornamentată cu figuri geometrice în care se exprimă diferite existențe, mărginite de funii sau bumbi de lemn pe margini. Acestea sunt porțile maramureșene, care nu scârțâie din balamale.

Oamenii trăitori pe aceste meleaguri, numiți oșeni de toată lumea, sunt vrednici, cinstiți și muncesc de dimineața și până seara, cu excepția zilelor de duminică pe care o rezervă participării la slujba de la biserică și la diferite nunți, botezuri, hore sau discuții cu prietenii. Sunt oameni veseli, petrecăreți și cu sufletul deschis.

În cursul săptămânii vorbesc puțin și lucrează mult, iar vorba cu vecinii, rudele sau cu prietenii o amână pentru ziua de duminică, la un pahar de horincă, țuică ce se fabrică în Maramureș, ca și dincolo de Tisa, în Ucraina, unde mai locuiesc destui români.

Sighetul Marmației este un oraș patriarhal, o așezare străveche din ținutul Maramureșului, arestată documentar din anul 1346. Orașul pare că doarme, dar el își continuă viața cu preocupări diferite față de oamenii din orașele mari. În zona centrală se înșiră clădiri masive, medievale, care au rezistat peste timp, constituind și astăzi fala

oraşului.

Oraşul se mândreşte cu Muzeul Municipal în aer liber al satului maramureşan, în care poate fi văzută o frumoasă colecţie de măşti populare, precum şi cu parcul „Grădina Morii" la care sighetenii ţin foarte mult.

Privesc în jur şi văd multe clădiri medievale, adevărate monumente împodobite cu ornamente şi fundaţii din piatră, multe din ele renovate în anii apropiaţi

În afară de zona centrală unde s-au construit blocuri de locuinţe, iar străzile sunt largi, există multe ulicioare înguste cu casele apropiate.

M-a invitat în casa lui gospodarul, dar n-am putut să-i cinstesc horinca, fiind cu maşina şi grăbit să ajung la Cimitirul din Săpânţa şide acolo la Satu Mare.

La plecare am primit o pâine albă coaptă în cuptorul din casă, o bucată de slănină şi o glajă (sticlă) cu horincă, astupată cu dop de cocea de porumb. „Ia, domnule de la mine, că pălinca noastră îi fainâ!"mi-a zis gospodarul.

Maramureşul este acel ţinut minunat din nordul ţării cu o lume plină de cântec şi legende, bogat în tradiţii şi obiceiuri, un pământ sfânt al ţării, cu oameni minunaţi, prietenoşi, ospitalieri, uneori exagerat de ospitalieri, cu calităţi morale fără cusur, demne de laudă. Civilizaţia nu i-a atins pe toţi în mod egal şi cu toate acestea, isteţimea şi priceperea lor nu pot fi trecute cu vederea.

Maramureşenii au reuşit să se facă cunoscuţi atât în ţară, cât şi peste hotare datorită obiceiurilor neasemuit de frumoase, prin purtarea lor decentă, ospitalitate şi amabilitate, de care au dat dovadă în toate împrejurările.

Citisem undeva că un istoric ungur pe nume Anonimus, scria: „La est de Satu Mare se află scoica împădurită a Ţării Oaşului şi, dincolo de ea, nesfârşiţii codri maramureşeni".

Istoria noastră consemnează, apoi, că Ştefan – zis cel Sfânt, regele ungurilor, după ce i-a creştinat, a început să-şi mărească pretenţiile

asupra Transilvaniei voievodale, în numele catolicismului european. Se ştie, însă, că românii din Transilvania şi din toată ţara au continuat să rămână consecvenţi ritului străbun – ortodoxismul – chiar şi după marea Schismă din anul 1054, când Papa Leon al IX-lea de la Roma şi Mihail I Korolarios, patriarhul din Constantinopol, se excomunică reciproc.

Mai târziu, la conducerea Ungariei s-au perindat regi din dinastia Arigenivienilor (din Franţa) care s-au avântat pe teritoriile noastre la vânătoare, au spionat locurile, pentru ca mai târziu să şi atace.

Veniseră peste aceste pământ sfânt al României, pământ cu oameni minunaţi, harnici şi răbdători, împodobit cu privelişti inedite, de poveste, un adevărat Rai.

Cele văzute pe aceste meleaguri în câteva zile mi-au încântat privirile şi inima; m-au fascinat atât oamenii cât şi porţile lor monumentale...

Am plecat spre comuna Săpânţa, hotărât să vizitez „Cimitirul Vesel" din această localitate, despre care citisem în diferite publicaţii. De la şoseaua naţională am întrebat un sătean care m-a îndrumat pe uliţa unde este cimitirul, iar la poarta lui am găsit o săteancă trebăluind în apropierea capelei.

Vizita mea a durat aproape trei sferturi de oră, în care am citit pe crucile din cimitir diferite „epitafuri" în versuri, scrise de meşterul Stan Patras, care a avut ideea să le adauge pentru fiecare persoană defunctă, alături de datele privind numele, data naşterii şi data decesului. Versurile populare ne vorbesc despre caracterul, calităţile, defectele, obiceiurile şi ocupaţia celui aflat sub cruce. Multe versuri constituie glume la adresa celui „dus", altele evidenţiază defecte: „Trei neveste am avut, pe toate le-am bătut şi pe toate le-am iubit". Altele spun: „era un mare beutor", sau „era plugar de frunte al satului".

Mi-am continuat drumul spre Satu Mare, trecând prin localitatea Certeze, apoi prin Negreşti-Oaş unde am dat peste o mare

aglomerație de oameni care sărbătoreau ceva cu horă și chiuituri. M-am oprit, scoțând mașina în afara șoselei și m-am apropiat de horă. Pe un buștean culcat lângă un gard ședeau mai mulți bărbați în vârstă și priveau la tinerii care învârteau hora de zor; băieții, îmbrăcați în portul lor popular, cu cămașă albă. lungă, cu mâneci largi și cu modele cusute pe piept, precum și cu gaci (pantaloni albi), largi care cad peste cizme negre; la brâu poartă centură lată bătută cu bumbi de metal, iar pe cap clop (o pălărie rotundă cu fundul plat). Fetele poartă ie cusută cu modele pe piept și pe mâneci și o fustă groasă, țesută în război, cu modele și culori multiple; în picioare purtau cizme sau ghete.

Toți tinerii erau robuști, sănătoși și roșii în obraji, isteți și sprinteni, iar fetele chipețe, bine făcute și tandre, beneficiind de clima specifică și de peisajele inedite din zonă. Prin dansul lor puneau în evidență frumusețea obiceiurilor locului și dragostea de viață.

Am intrat în vorbă cu bătrâneii, care mi-au făcut loc lângă ei pe bușteanul de lângă gard.

-Ce sărbătoriți? i-am întrebat.

-Sâmbra oilor, mi-a răspuns unul dintre ei.

-Ce este „sâmbra oilor"?!

-În fiecare an, în luna mai, pe la noi se obișnuiește să se facă stâna pentru văratul oilor. În mai se socoate cumpăna anotimpurilor și se sărbătorește în tot ținutul Maramureșului.

-De când cântă cucul se zice că e primăvară adevărată, intervine un alt bătrânel.

-D'apăi așa-i, cucul e simbolul dragostei căreia nimeni nu i se poate împotrivi, îl completează un alt bărbat ceva mai tânăr, care râde cu toată fața.

Cucul este investit sol al primăverii, al renașterii vieții și al muncii în mijlocul naturii, adaugă acesta.

-Dintre toate păsările numai cucul nu-și face casă, fiind nestatornic și umblă fără căpătâi, spun eu.

-Apăi, da, este o pasăre egoistă, rătăceşte mereu singură şi nu-şi îngrijeşte puii, depunându-şi hoţeşte ouăle în cuiburile altor păsări mai mici.

-Aveţi un ţinut foarte frumos pe aici, le spun eu. Numai dealuri înverzite, numai păduri, aer curat şi linişte.

-Eu sunt născut în satul Seini, a intervenit primul bătrân, acum este oraş. Pe la sfârşitul anului 1939 a venit acolo un batalion de ostaşi pentru a apăra ţara de unguri. Şi-au săpat ei tranşee şi alte adăposturi, după care au săpat şi gropi pentru a planta pomi, mai mult stejari, cu care au scris numele poetului Mihai Eminescu, ca semn de preţuire a acestuia, de la a cărui moarte se împlineau atunci 50 de ani. Când au venit ungurii peste noi, în 1940, i-au tăiat pe toţi, de n-a rămas un copac.

-Eminescu, domnilor, a fost ales de destin să înalţe limba românească în universalitate, ca şi rostirea ei; el merita mai mult decât atât. Nici azi nu este preţuit la valoarea lui, unii l-au uitat de tot, rar îşi mai aminteşte de el cineva, mi-am spus eu părerea.

Un bărbat cam de 50 de ani care tăcuse până atunci, a intervenit şi el în discuţia noastră:

-Nevasta mea este din Bixad. Odată pe an mergem acolo la rudele ei. Acolo am văzut pădure în care cresc numai stejari şi goruni. E fainâ tare, dar acolo nu mai poate creşte nici o altă specie de copac. Am fost şi la Cămârzana. Acolo sunt mulţi tei, care înfloresc la începutul verii. Teiul este o specie de copac care creşte repede şi este de mare folos pentru om, pentru orice trebuinţă.

Îi priveam pe rând, pe fiecare şi mă gândeam cât de blajini şi de comunicativi sunt. Te saturi de vorbă cu ei şi îţi spun tot ce vrei să ştii, rostind cuvintele scurt şi reţinut, iar la nevoie te invită în casele lor, parcă ai fi de-al lor de când lumea.

Muzica veselă îi făcea pe cei prinşi în joc să salte şi să chiuie de bucurie.

Mi-am luat rămas bun de la ei şi mi-am continuat drumul. Am

ajuns în Satu Mare aproape de înserat şi m-am cazat la hotelul „Someşul". Dimineaţa am vizitat oraşul şi parcul, prilej cu care am considerat că albia Someşului era aproape secată, curgea doar un firicel de apă pe sub podul pe care am trecut.

Pregătindu-mă de plecare, am trecut pe la un magazin alimentar pentru a-mi împrospăta proviziile pentru drum. Obişnuiam să opresc pe câte o pajişte ca să mă odihnesc, să răcoresc motorul, dar şi să-mi pregătesc ceva de mâncare.

În magazin am dat peste vânzătoare care vorbeau mai mult în limba maghiară, prilej cu care am asistat la o ceartă între o vânzătoare şi o cumpărătoare:

-Daţi-mi, vă rog, zece ouă!

-N-avem, răspunde vânzătoarea.

-Cum n-aveţi? Le văd acolo, în raftul de jos.

-N-avem! se răsteşte acesta.

-Daţi-mi, măcar un ou!

-Ce să faci cu un singur ou?

-Să mi-l bag în ...! răspunde cumpărătoarea supărată.

Nu i-a dat. Atunci femeia l-a căutat pe responsabilul de magazin, căruia i-a explicat situaţia, dar tot supărată:

-Este posibil, domnule, ca în România să nu ne putem înţelege cu semenii noştri? Ele nu vorbesc decât în limba maghiară şi răspund „nu avem", la orice cerem.

-Liniştiţi-vă, doamnă! Veţi primi ce aţi solicitat.

Doamna a plătit şi a luat un carton cu treizeci de ouă, sub privirile duşmănoase ale vânzătoarei în cauză, apoi a ieşit din magazin. Când am ieşit şi eu am văzut-o lângă o maşină cu număr de Bucureşti.

... Înainte de a părăsi oraşul am mers la o benzinărie şi am alimentat maşina, apoi am pornit spre Carei.

Abia când am trecut de oraşul Carei, mi-am adus aminte că prin 1953-1955 am avut un coleg din Satu Mare, pe nume Ster Doru, un băiat bun, simpatic şi mereu trandafiriu în obraji, care pronunţa

frumos cuvintele ardeleneşti, iar în loc de frizerie zicea tunjerie; am auzit că este medic în Satu Mare.

Cap. 5. Sus pe muntele Vlădeasa

După amiază am ajuns în Oradea şi m-am cazat la un hotel, după care am mers să-l vizitez pe Ionel Mărcuş, fost coleg, cu care făcusem o reciclare profesională în vara anului1987.

-De unde vii, măi băiete? m-a întâmpinat el.

-Mi-am propus să fac un circuit prin ţară. Am fost în Bucovina unde am vizitat câteva mânăstiri, apoi în munţii Rodnei, la vârful Pietrosu, am trecut pe la Sighetu Marmaţiei, Săpânţa, Satu Mare şi tot aşa.

-Şi eu am fost în munţii Rodnei. Este foarte frumos ţinutul Borşa. Ai ajuns la Cascadă?

-Da. Am ajuns şi sus pe şaua dintre cele două vârfuri.

-Când am fost eu, nişte localnici îmi povesteau că în apropierea cascadei, pe o pajişte unde ciobanii îşi pasc oile, apare din când în când o vrăjitoare despletită şi urâtă, într-un loc numit Colib. Abia reuşeau s-o alunge, aruncând cu foc după ea, apoi ungeau copacii şi colibele lor cu usturoi. O numeau Zanca.

Când am coborât de pe creasta muntelui am văzut un fel de monument: pe un stâlp era sculptat un trup de fată, iar jos nişte bărbaţi raşi pe cap, care stăteau în genunchi şi cu privirile în pământ. Povestea spune că fata preotului din sat a fost răpită de tătari şi salvată, în ultima clipă, de soldaţii români care i-au prins şi omorât pe tătari.

-Eu n-am văzut toate acestea, pentru că am fost însoţit până la iezere de doi pescari din Borşa, iar până sus, în vârf, am mers singur; când am coborât de pe munte spre poale, am urmat pe drumul forestier.

-Acum încotro vrei să te îndrepţi?

-Ce se poate vizita în județul Oradea?

-Sunt multe locuri: Băile Felix, Muntele Vlădeasa, Stațiunea Stâna de Vale, peșteri....ș.a.

-Merg la Vlădeasa! îi spun eu hotărât.

-Este cam departe, dar merită văzut. Peisajul e frumos. Când pleci?

-Mâine în zori. Aș vrea să mă întorc până seara.

Ne-am luat rămas bun și m-am întors la hotel unde am făcut baie și m-am culcat, nu înainte de a-l suna pe recepționerul hotelului, pe care l-am rugat să mă trezească la ora cinci dimineața.

La ora 5^{30} porniserm cu mașina pe șoseaua Albești – Borad – Ciucea – Huiedin. Drumul nu era prea aglomerat, încât mi-am permis să merg cu 80-100 km/h și am ajuns în satul Poieni în aproape o oră. Abia peste vreo oră am putut porni pe Valea Drăganului pentru a urca spre vârful muntelui Vlădeasa, când a apărut un grup de patru persoane cu o mașină Dacia cu număr de Vaslui și alta cu număr de Cluj.

I-am așteptat să coboare toți pentru a mă informa dacă există vreun ghid care însoțește turiștii pe munte Nimeni nu știa dacă acesta există, dar un domn de la Vaslui, care s-a prezentat ca fiind profesor de geografie, ne-a încredințat că ne va călăuzi pe traseu, deoarece el a mai fost prin aceste locuri.

Din autoturismul de Cluj a coborât o familie de tineri ce nu depășeau vârsta de 35 de ani, însoțiți de o fetiță de 7-8 ani. Bărbatul a scos din portbagajul mașinii un rucsac pe care l-a pus în spate și un set de undițe.

După ce ne-am hotărât să plecăm împreună, am pornit la drum. Profesorul a început să ne prezinte locurile:

-Ne aflăm în punctul Ciripa și va trebui să ajungem până sus la vârfurile Brita, Poeni și Bahodei pe Vlădeasa. Drumul e anevoios că va trebui să urcăm mereu, dar sunt priveliști minunate care ne vor răsplăti eforturile.

Pe drum am mers când alături, când separat fiecare grup. Așa am

aflat că familia cu fetiţa locuieşte în oraşul Cluj, soţul lucra la C.F.R., iar soţia învăţătoare la o grădiniţă; profesorul călătorea cu soţia şi doi verişori ai acesteia, toţi din Bârlad.

-Dumneavoastră de la Constanţa pe unde aţi venit până aici? se interesează profesorul.

-Am făcut un ocol mare, îi răspund eu. Mai întâi am trecut prin Bucovina, unde am vizitat câteva mânăstiri, apoi pe la Sighetul Marmaţiei, Săpânţa, Satu Mare...

-Domnule, aţi vizitat „cimitirul vesel" din comuna Săpânţa?

-Da, l-am vizitat chiar ieri.

-Cum este, domnule, e interesant? De mult vreau să-l vizitez şi eu. Poate plecăm de aici direct la Săpânţa. Este frumos şi vesel aşa cum se vorbeşte?

-Depinde. Prezintă oarecare interes sub aspectul gândirii şi practicilor populare, în sensul că pe fiecare cruce, meşterul care le-a făcut a scris în versuri câte ceva din viaţa defunctului privind profesia, obiceiurile, etc. În rest este la fel ca oricare cimitir.

-De ce îi spune „cimitirul vesel"?

-Tocmai pentru ce exprimă acele versuri poporale.

-Mergem şi noi să-l vizităm.

Tot discutând noi, am ajuns la frumoasa cascadă „Moara Dracului" unde ne-am oprit câteva minute.

Căderile de ape producea un fel de aburi din stropii învolburaţi, care conţineau ioni negativi, aduşi de torentele de apă, pe care îi inspiram. Pe cursurile de ape, vârtejurile produc un fel de forţă electrică, aşa încât fiecare apă curgătoare este un regenerator natural.

Tot privind în josul cascadei, mi-am adus aminte de o grotă pe care o vizitasem cu ani în urmă în munţii Bucegi. În grote se percepe o atmosferă aparte, de eternitate, un fel de „lume de dincolo".În raport de starea psihică şi emoţională a fiecăruia, acea atmosferă poate fi simţită ca o învăluire liniştitoare, ca o pace tămăduitoare, care generează acel calm sufletesc şi care ne întăreşte organismul;

pentru cei cu psihicul mai slab poate induce o stare de înfricoşare.

-Acest munte a fost un colţ uitat de lume, populat numai cu animale sălbatice care îşi au sălaşul în liniştea deplină a codrilor, spune profesorul cu privirea pierdută peste peisajul inedit. Abia de puţini ani a început turismul organizat prin aceste locuri, pe valea Drăganului, unde pot fi văzute splendorile naturii.

-Cascada este o splendoare! adaug eu la cele spuse de profesor. Jos, apa învolburată fierbe ca într-un cazan aflat pe foc.

Am pornit iar la drum, urcând din greu, aproape pieptiş, încât începusem să gâfâi la fiecare pas, fiind nevoit să fac popasuri scurte, dar dese.

Tânărul c.f.r.-ist îşi ducea tot mai des în braţe fetiţa care se plângea de oboseală.

Când am ajuns la „Fântâna Rece" ne-am oprit toţi şi am făcut un popas de 20 de minute. Am băut apă, care era limpede şi foarte rece, aşa cum îi spunea numele fântânii.

Am mai mers ceva vreme până când am ajuns aproape de vârful Vlădeasa, lângă vârfurile Poieni şi Brita, de unde se deschidea marea privelişte în formă de şa, pe care oamenii locului o numesc „Cumpănăţelul". De aici se lasă o pantă, când domoală, când repede, continuând spre valea râului Drăgan.

Din vârfurile Poeni şi Brita curgeau pâraie limpezi, care străbăteau povârnişurile, pădurile de pini şi stejari, şi prundişurile, apoi coborau plaiurile domaola şi se uneau cu un alt pârâu denumit Groapa Ungurului, care se varsă tot în Valea Drăganului şi ajunge, în final, tot la Ciripa, de unde ne-am început călătoria.

-Foarte frumos! am exclamat eu.

-Este, într-adevăr! m-a susţinut profesorul. Dacă priveşti cu atenţie, desenul format de pâraie seamănă întru câtva cu o mână cu cinci degete, iar pârâul Poeni este populat cu păstrăvul rapid de munte.

-Pescuitul nu m-a atras prea mult, deşi locuiesc la mare. Poate pe domnul – arăt eu spre c.f.r.-ist, care îşi ducea pe braţ setul de undiţe.

-Da, da, voi pescui mai jos, la întoarcere, spune acesta.

-Tati, am obosit, hai să ne întoarcem! se aude glasul rugător al fetiţei.

-Cred că ar fi bine să ne întoarcem, intervine şi mama copilului.

Mi-am anunţat şi eu intenţia de a mă întoarce la punctul de unde începuserăm călătoria, spre dezamăgirea profesorului.

-De ce nu vreţi să continuaţi? De aici, dacă trecem de vârfurile Poenii şi Bohodei, putem coborâ la cabana „Stâna de Vale". Este un drum plin de pitoresc, de linişte şi la vale se merge mai uşor, încât ajungem într-o oră şi jumătate. Rămânem acolo peste noapte şi ne întoarcem mâine. Hai, veniţi cu noi! a insistat el. Ajungem înainte de apusul soarelui dacă mergem pe firul apei.

-Noi am obosit, mai ales copilul, se scuză c.f.r.-istul.

-Şi eu am obosit, iar mâine vreau să ajung la Deva şi de acolo, pe valea Jiului, până la Tg. Jiu, mi-am justificat eu întoarcerea.

Ne-am despărţit. Împreună cu cei trei am pornit pe drumul de întoarcere spre punctul Ciripa. Când am ajuns la un cot al pârâului Poeni, c.f.r.-istul şi familia lui s-au oprit să pescuiască, iar eu am continuat drumul singur.

Nu ştiu ce a fost mai greu, urcuşul sau coborâşul, dar de la hotel plecasem odihnit, iar aerul îmi făcea bine. La coborâre, însă, am avut ceva dificultăţi, mai ales că am şi pierdut poteca, mergând prin grohotiş, ajungând deseori în pericol să mă dau peste cap. Drumul a fost mai scurt, dar devenise periculos când se apropia înserarea, care vine mai repede în pădure.

Pădurea poartă în ea, ca într-un suflet de om, atâtea taine şi enigme! Ea nu şi le dezvăluie, dimpotrivă, le apără cu străşnicie în faţa atacurilor omului, refuză să se lase cunoscută cu uşurinţă, din care cauză îţi dă impresia că este ursuză şi necomunicativă.

Dar omul care insistă să se apropie de ea, acela prinde drag de pădure şi rămâne cu nostalgia ei, precum şi cu toată viaţa care pulsează în ea.

Trecusem atât la urcare cât şi la coborâre printre stejari seculari, mesteceni, frasini, fagi, arţari, aluni, plopi, brazi, pini, carpeni, pe care i-am văzut crescuţi într-o dezordine pitorească ce m-a uimit.

Ca şi copacii, fenomenele sunt şi ele impresionante, putând alterna între furtună, ploi, soare şi căldură înăbuşitoare.

Pe măsură ce mă apropiam de poalele muntelui am observat că cerul se acoperă treptat cu nori negri şi se porneşte un vânt puternic care apleca chiar copacii cei mai puternici din care rupea lăstarii şi crengile mai fragile.

M-am oprit puţin speriat să mă gândesc ce să fac în continuare, adăpostindu-mă sub buza unei râpe nu prea adânci, de unde puteam pleca oricând.

În acel timp am văzut o pasăre de mărime medie care încercase să zboare în văzduh, dar vijelia a adus-o la sol, obligând-o să se mulţumească doar cu un ţopăit săltat. Norocul meu a fost că furtuna s-a potolit în zona unde mă aflam cam în zece minute şi nu am avut parte decât de câţiva stropi de ploaie, după care mi-am continuat drumul spre poale pe poteca la care ajunsesem din întâmplare şi am recunoscut drumul pe care ne angajaserăm la urcare.

Între pădurea din munte şi cea din Delta Dunării este mare diferenţă. Îmi amintesc de o excursie făcută prin august 1969 împreună cu un prieten de etnie tătară care era salariat al Geamiei din Tulcea. Se numea Ibram Geambec şi eram amândoi de loc din Constanţa.

M-a vizitat într-o zi la serviciu şi m-a invitat să merg cu el în Delta Dunării. Am urcat pe vaporul care pleca la Sulina, am coborât la Mila 23, iar de acolo ne-a dus un pescar cu barca până în zona Canalului Dranov. Ne-am instalat cortul pe un dâmb de unde aveam vedere în toate părţile şi am stat trei zile în mijlocul deltei, sălbatici, vânând, pescuind, dar mai ales, observând desfăşurarea vieţii în acel loc. Aşa am cunoscut pe viu, cum zboară, cum se hrănesc şi cum se pregătesc de culcare păsările din deltă.

Aproape zilnic, încă din zori, totul se petrece ca într-un ritual prestabilit: dis de dimineaţă apar în zbor deasupra lacului cormoranii, îşi fac apoi apariţia cârdurile de raţe, lişiţele, gâştele, iar mai târziu pelicanii cu guşile lor mari şi lebedele albe şi graţioase, cu gâturile lor foarte lungi.

Treptat, la orizont şi-a făcut apariţia soarele, parcă ar fi răsărit din apă şi ne privea de acolo cu ochiul lui ca o fiinţă vie, apoi s-a ridivat încet pe cer, încălzind cu razele lui totul în jur. Roua de pe plante s-a evaporat.

-Ce splendoare! am spus eu referitor la soare.

-Soarele este viaţa, a spus Ibram, parcă filozofând. Dacă el moare, totul moare în cer şi pe pământ. Tot la fel este dacă dispar cele două forţe puternice: focul şi apa.

M-a impresionat „filozofia" lui asupra naturii care, deşi era o concepţie simplistă şi primitivă, exprimată naiv, dovedea că are o gândire profundă.

Pe mal, cu paşi mari, se plimbau doi cocostârci având aerul ceremonios şi îşi aplecau, din când în când ciocurile ca să ciugulească ceva.

Am ajuns la maşina mea când soarele se apropia de asfinţit, am pornit motorul şi m-am îndreptat spre Oradea, unde am ajuns pe întuneric. Am parcat maşina în faţa hotelului şi am intrat la recepţie de unde am primit cheia cu atenţionarea că mai am un coleg de cameră, dar este ieşit în oraş.

Am făcut un duş, am mâncat ceva din pachetul adus din maşină şi m-am culcat. Eram atât de obosit încât n-am auzit când a intrat celălalt „locatar sezonier" în cameră. Abia dimineaţă l-am văzut dormind pe patul de vis a vis cu capul îndreptat spre fereastră. M-am îmbrăcat şi am ieşit, lăsându-l dormind. La recepţie am achitat nota de plată anunţând că nu mă mai întorc.

Când am vrut să pornesc motorul, ghinion: motorul dădea rateuri, apoi se oprea . I-am scos capacul carburatorului şi i-am curăţat

jiglerele care se blocau din cauza impurităţilor din benzină, după care motorul a funcţionat normal.

Am părăsit oraşul de pe Crişuri, trecând prin apropierea Băilor Felix şi continuând drumul spre Beiuş, Vascău, Vârfurile, până când am ajuns în comuna Hălmagiu. Pe drum m-am oprit o singură dată la un loc de parcare unde am mâncat şi mi-am făcut o cafea la aragazul meu de voiaj.

Cap. 6. Prietenii mei din Hălmagiu

Aşa am ajuns în Ţara Zarandului, un teritoriu întins pe versantul vestic al munţilor apuseni, de o parte şi de alta a Crişului Alb, pe care locuiesc români harnici, buni şi primitori, dar încercaţi greu de vitregiile istoriei, în special în perioada stăpânirii austro – ungare. Cu toate acestea ei nu şi-au pierdut vatra, datinile şi credinţa, hotărând să rămână pe acest pământ sărac, mai mult piatră, unde grâul şi porumbul nu cresc, pâinea constituind un vis pentru ei.

Ţara Zarandului constituie – ca şi ţara Maramureşului – un bogat rezervor de tradiţii arhaice româneşti, transmise din generaţie în generaţie.

Este un loc drag mie, iar ataşamentul faţă de bunii mei prieteni Gheorghe şi Florica Hanţiu m-a determinat să-i vizitez de mai multe ori. Amândoi sunt pensionari, iar Gheorghe a fost toată viaţa lui mecanic de locomotivă la C.F.R., la început pe locomotivă cu abur, apoi pe cele Diesel.

Au u nsingur fiu, căsătorit, care lucrează la Arad şi vine acasă la părinţi odată sau de două ori pe an. Bătrânii îşi ostoiesc dorul, având-l lângă ei în fiecare vară pe nepoţelul lor din partea fiului.

Când am ajuns acasă la ei am găsit-o numai pe Florica, trebăluind prin curte.

-Unde este George?

-A plecat să ajute la fabrica de lapte. Merge acolo uneori, că nu

prea are ce face acasă.

În curte au doi porci şi păsări de tot felul, iar în grădină zarzavaturi. Florica se apleacă să scoată apă din fântâna aflată lângă fereastra casei. observ că de lanţ are agăţată o căldăruşă de cinci litri din material plastic.

-De ce este aşa de mică? o întreb.

-Pentru că apa a secat. Aşa ni se întâmplă de fiecare dată când seacă Crişul Alb care curge prin apropiere, apoi îşi revine când plouă.

N-a durat mult şi a venit şi George din sat, iar după ce am mâncat cu toţii, mi-am propus să-mi arate împrejurimile. A doua zi am pornit toţi trei la pădure.

-Mai bine trecem pe la cimitir să vedem cum s-a uscat cimentul la lucrarea făcută la mormânt, iar de acolo mergem pe la sora mea, la casa din pădure! ne propune Florica.

-De acord? mă întreabă George.

-Desigur, azi fac tot ce-mi propuneţi, pentru că mâine vreau să plec pe valea Jiului.

-Aşa de repede? Mai stai câteva zile! Mâine este târgul săptămânal în Hălmagiu şi se ţine lângă biserică, chiar în fundul grădinii noastre. Ar fi interesant să-l vezi, să vezi obiceiurile de pe la noi.

-Bine, vom vedea, am răspuns în doi peri.

Am pornit toţi spre cimitir, care este la aproape un kilometru de centrul comunei, înspre satul Vârfurile. Acolo am găsit un număr redus de morminte, unele foarte recente.

Cimitirul era într-un zăvoi cu iarbă grasă şi mulţi copaci, în majoritatea lor brazi. Din zăvoi se auzea ciripitul vesel al păsărilor, iar pe lângă şosea, apa Crişului susura încet trecând printre pietre şi cetini.

-Cât de frumos este în acest zăvoi! Am exclamat eu aproape involuntar. E o linişte profundă care te învăluie, încât îţi poţi auzi şi respiraţia.

-Tocmai din acest motiv a fost ales ca loc de odihnă al celor care ne

părăsesc, plecând de pe această lume, mi-a răspuns George, în timp ce se aplecase să cerceteze dacă s-a întărit cimentul la o cruce pe care o executase în ajun. Aici vom ajunge şi noi peste ceva vreme, adaugă el zâmbind.

-Nu te grăbi! îl ceartă blând Florica. Va merge fiecare la rândul lui, aşa cum a rânduit Dumnezeu.

Am ieşit la şosea şi ne-am continuat drumul spre rudele lor, dar tot discutând între noi nici n-am simţit când am ajuns la casa din pădure, la capătul unui drum de pământ. De departe ne-a simţit câinele lor, care ne-a întâmpinat cu lătrături ostile, până când l-a scos din casă pe cumnatul Floricăi, care ne-a venit în întâmpinare pe cărare, apoi ne-a poftit în casă. Era o casă mare din cărămidă, cu câteva camere dispuse deasupra unui beci înalt, ca un demisol.

După ce ne-am cunoscut, gazdele au aşezat masa cu tot felul de bucate din care n-au lipsit slana, brânza şi pălinca.

-No, hai luaţi o ţâr' de palincă! ne îndeamnă cumnatul Floricăi. Nu vă sfiiţi! Mi se adresează mie în mod special. Este curată, făcută de mine din prunii pe care îi am aici, în livadă.

Am băut, apoi el a umplut din nou păhăruţele, tot îndemnându-ne să bem, dovedindu-şi bucuria că ne are oaspeţi.

Din discuţii am aflat că şi el este mecanic de locomotivă, dar se afla în concediu şi nu prea avea ce face, iar venirea noastră îl bucura mult.

-Ce faceţi, domnule? De ce nu beţi? mi se adresează el din nou.

-Eu nu prea beau, deobicei, i-am spus. Pălinca este foarte bună, numai că eu nu sunt obişnuit să beau. Vă rog să nu vă supăraţi! m-am scuzat eu.

-Apoi pe aici, pe la noi, toţi bărbaţii beu, chiar şi femeile nu se lasă mai prejos.

Către seară ne-am luat rămas bun de la gazdele noastre şi am pornit spre Hălmagiu. Când am ajuns în zăvoi am dat peste un concert în toată regula, pe care îl dădeau păsările înainte de a se pregăti de culcare.

Acasă la prietenii mei, George şi Florica, am mai întârziat în bucătărie în faţa unui pahar cu lapte cald, povestind fiecare diferite fapte de viaţă.

-Vrei să mergi mâine cu mine la iarmaroc? mă întreabă George. Nu este departe, mergem prin grădină pe la noi şi ieşim pe portiţă, iar iarmarocul e tot acolo.

-Merg cu plăcere. Mai văd şi eu oamenii de aici, din partea locului.

-Atunci îi bine. După ce mâncăm mergem acolo. Ai să vezi pe zărăndeni, moţii noştri de pe aici, cât îs de mândri de locurile lor de baştină, cât şi de cel pe care l-au numit Crăişorul Munţilor. Toţi de pe aici şi mai departe ştim cine a fost Avram Iancu şi ce a însemnat el pentru toată Ţara Zarandului. Statuia lui de pe strada principală e faină, mai spune George şi faţa parcă i se luminează.

-Am văzut-o când am venit. În Sibiu am văzut mulţi oameni care poartă în piept tricolorul ţării, iar în gară, la fiecare plecare a trenului, se cântă o strofă din Imnul lui Iancu.

-Avram Iancu a fost un mare patriot, iar oamenii n-au uitat, aşa cum n-au uitat nici asuprirea Imperiului Austro-Ungar. În fiecare an se sărbătoreşte la Ţebea Ziua Libertăţii. Vin amsambluri artistice din tot Ardealul, care se produc pe o scenă în aer liber. Vin acolo şi de la Bucureşti, de la Ministerul Culturii şi alţii. E foarte frumos.

-Am văzut şi eu festivalul acesta la televizor.

-Este un fel de serbare câmpenească, accentuează George . Merită să fii acolo s-o vezi. Pe drumul care duce spre oraşul Brad se află o cruce destul de modestă care aminteşte de Horea din Albac, cel care a condus Răscoala de la 1784. Mai încolo este un gorun bătrân, tot de pe vremea lui, numit „Gorunul lui Horea". I s-a făcut o cârjă din ciment care îl susţine să rămână în picioare. Toate acestea sunt semne ale dezrobirii naţionale a poporului Român, spune George cu o voce stinsă şi rămâne pe gânduri.

Îi respect tăcerea şi nu-l întreb nimic, dar Florica, aflată lângă aragaz, îl scoate din muţenie:

-Nu i-ai spus nimic despre biserica din Ţebea.

-Da, ai dreptate. În satul Ţebea există o biserică vopsită în cele trei culori: roşu, galben, şi albastru, iar înainte de a începe slujba, se cântă „Tricolorul" de fiecare dată. Acolo, enoriaşii cu tricolorul la piept şi în suflet păşesc pragul bisericii încrezători ca şi înaintaşii noştri, ardelenii care au mers la Alba Iulia la 1 decembrie 1918 să făptuiască unirea Ardealului cu Ţara Mamă.

De dimineaţă abia am aşteptat să plecăm la iarmaroc, încât masa a durat numai câteva minute.

Am plecat amândoi prin grădina de zarzavat şi am ieşit prin portiţa din fundul curţii, intrând pe un fel de izlaz împrejmuit cu sârmă, iar în centru o clădire în care se aflau funcţionarii de la administraţia comunei Hălmagiu.

-Aici se ţine târgul săptămânal, spune George.

I-am dat ocol, apoi am trecut prin locurile unde erau expuse obiectele de vânzare sau căruţele cu care veniseră oamenii din comunele apropiate.

Acolo puteai găsi: obiecte casnice din lemn sau din metal, scule gospodăreşti, grâu, porumb, lână, brânză, porci mari şi purcei, vaci de lapte, viţei, păsări de tot felul, cai de tracţiune, etc. În altă parte se vindeau cergi şi velinţe ţesute în război, straiţe (trăişti), pulovere de tot felul lucrate dintr-o lână aspră, dar naturală, cofe, ciubere, putini şi butoaie de diferite mărimi, lucrate bine de oameni pricepuţi, precum şi vin şi nelipsita palincă. În locurile unde se aflau cei cu palinca, numărul bărbaţilor veseli era mai mare. Îi studiam discret ceva mai de departe, constatând că zărăndenii sunt oameni înalţi, ciolănoşi, cu faţa albă cam neîngrijită, ţepii bărbii fiind ceva obişnuit pe feţele lor trase dar vesele. Mulţi dintre ei şi astăzi mai călătoresc prin ţară să-şi vândă uneltele pe care ei înşişi le făuresc, adesea dormind în căruţe săptămâni sau chiar luni de zile, iar când se întorc aduc câţiva saci de porumb, grâu sau mălai pentru familie. Cât timp sunt ei plecaţi, femeile lor rămân acasă să se ocupe de gospodărie şi

de copii

În târg erau şi femei. Le-am privit cu băgare de seamă. Erau rotofee, cu obrajii rozi şi privirile galeşe. Când se deplasau de la un loc la altul, aveau un mers unduios care făcea să se legene fustele lor multe şi stufoase, dând senzaţia că plutesc deasupra solului pe care calcă.

Munca şi legea morală dobândite de la strămoşii lor, constituie legea vieţii, iar moţii trăitori pe leagurile Crişului Alb se socotesc urmaşi ai lui Avram Iancu, la al cărui mormânt continuă şi astăzi să-şi plece fruntea.

-Vezi femeia aceea de la căruţa cu calul sur? mă atenţionează George.

-Da. E vorba de cea cu ilic şi bluză albă şi baticul negru?

-Da, da. O cheamă Ana, e din satul Vârfurile şi o ştie toată lumea de pe valea Crişului Alb. Cântă fain, dar când auzi doinele ei nu te poţi abţine să nu plângi. Hai să mergem mai aproape! mă îndeamnă el.

Trecem pe după alte căruţe şi ne apropiem de ea. O observ atent. Mi se pare o femeie fără vârstă, dar nu e nici tânără. N-am avut ocazia s-o ascult cântând, dar îl cred pe George pe care îl ştiu om înzestrat cu ureche muzicală, el însuşi cântând frumos, fiind şi un sentimental căruia îi curg uşor lacrimile.

La prânz ne-am întors acasă tot prin portiţa din fundul grădinii lor, cu un săculeţ cu porumb pentru porci.

-Mâine plec! i-am anunţat eu după masă.

-De ce te grăbeşti?

-Vreau să ajung la Tg. Jiu pe 21 mai. Am o problemă.

-Poate reuşeşti să vii în luna iulie, să vizitezi „Târgul de fete" de pe muntele Găina! Dacă te hotărăşti, ne scrii, iar eu îţi transmit toate amănuntele şi data desfăşurării. Este ceva foarte frumos.

-Îţi voi scrie neapărat, i-am promis eu, dar până atunci poate veniţi voi la Constanţa.

-Nu vom putea veni până prin septembrie sau octombrie, poate chiar în iarnă, pentru că toată vara îl avem pe nepot în vacanţă, apoi avem porci, păsări, vine şi fiul cu soţia lui în concediu, încât nu putem pleca de acasă, intervine Florica.

-Eu vă aştept.

-Poate venim la iarnă. Avem o rudă în Constanţa şi trebuie s-o vedem, că n-am mai văzut-o de câţiva ani.

A doua zi m-am sculat de dimineaţă, în zori. George scotea apă din fântână cu căldăruşa lui de cinci litri, iar Florica dădea grăunţe la păsări.

-Bună dimineaţa! Le-am spus eu.

-Bună dimineaţa! Dar ce te-ai sculat aşa cu noaptea în cap când nu ai nici o treabă? m-a întâmpinat George.

-Vreau să plec pe răcoare şi să ajung în Tg. Jiu încă înainte de înserare.

Am pornit motorul ca să-l încălzesc, apoi am băut o cafea şi am plecat, refuzând să mănânc, cu toate insistenţele gazdelor mele. Ne-am luat rămas bun şi am plecat.

Cap. 7. De la Hălmagiu la Târgu Jiu.

Am trecut pe lângă statuia lui Avram Iancu, căruia i-am adresat un salut în gând, apoi am pătruns în şoseaua naţională Oradea –Deva. La o intersecţie, înainte de a ajunge în localitatea Ţebea, am întâlnit un indicator de orientare pe care scria: Vaţa 2 km.

Vaţa mi-a adus aminte de un fost coleg de armată care venea din aceste locuri, iar la orele culturale ne cântase următorul cântec:

„Mă dusei la târg la Vaţa
Şi-acolo o întâlni pe Moaţa
Refren: Hai, li, li, li..
Până vorovii cu Moaţa
Hoţul se duse cu traista.

Pe le noi pe la mocani
Gura se dă pe bostani,
Vinul se bea cu oiaga,
Gura se dă cu desaga.

Vai de mine n-am opinci,
Dar mândruţe am vreo cinci.
Vai de mine n-am obiele,
Că-s a tatoo, nu-s a mele.

Puiul mamei, pui, pui, pui,
Gură ca la mândra nu-i.
Ba mai este la neveste,
Numai nu se povesteşte."

Am zâmbit acestui gând care mă întorcea cu atâţia ani în urmă, în anii tineri ai speranţei, când memoria mea înregistra orice informaţie fără efort.

Mi-am continuat drumul, iar când am ajuns în Ţebea, am căutat crucea şi gorunul lui Horea, apoi biserica în culorile tricolorului românesc. Toate erau aşa cum mi le-a descris George, inclusiv cârja de susţinere a gorunului.

Gorunul lui Horea avea vârsta de aproape 200 de ani, iar pentru a-l păstra, oamenii locului i-au făcut un soclu – un fel de cârjă din ciment. Considerat ca fiind un monument cu dublă semnificaţie: al naturii, dar şi istoric, el aminteşte ardelenilor de conducătorii marii răscoale ţărăneşti din anul 1784 din Transilvania, îndreptată împotriva exploatării imperiului Austro-Ungar.

Horea reprezintă simbolul tuturor românilor, nu numai pentru moţii din Ardeal, de aceea este omagiat prin „Festivalul de la Ţebea", care se ţine în fiecare an în luna septembrie.

În oraşul Brad nu m-am mai oprit deoarece mai trecusem şi altă dată pe aici, constatând că este un oraş de munte curat şi cu

oameni gospodari.

Nu m-am mai oprit decât după ce am trecut de localitatea Şoimuş unde am cules o pungă mare de flori de soc, cu care am făcut sirop (socată) într-un bidon din material plastic de cinci litri, cu apă rece luată dintr-un pârâiaş, apoi am băut o cafea din termos.

De la Deva am mers la Simeria, apoi am ţinut drumul drept până la Orăştie, după ce mi-am completat rezerva de benzină.

La Orăştie m-am deplasat din două motive : citisem despre acest oraş, într-un almanah, că a fost scos la suprafaţă, cu migală de bijutier, de către regretatul cercetător Constantin Daicoviciu şi reprezintă un simbol al permanenţei poporului român pe acest teritoriu. Zona ocupată de dacii din acea perioadă era de 650 km. pătraţi de munte.

Munţii Carpaţi reprezintă mai mult de un sfert din suprafaţa României, ei constituind coroana care dă stabilitatea pământului românesc. Aceşti munţi, împreună cu dealurile, pădurile, râurile şi câmpiile formează marea bogăţie plină de frumuseţe, marele templu de linişte şi siguranţă ale poporului român.

Al doilea motiv era mai mult o dorinţă a mea mai veche, anume să-mi cumpăr o haină din piele, de calitate, cum ştiam că făcea fabrica din acea localitate.

Când am ajuns în centrul oraşului, am oprit lângă o şcoală generală şi, după multe căutări, am găsit o profesoară de istorie, tânără, frumoasă şi destul de informată, care mi-a confirmat tot ceea ce citisem eu, dar mi-a dat şi date în plus.

Despre fabrica de haine din piele, mi-a spus, cu un zâmbet trist: „după revoluţie nu mai funcţionează", ceea ce m-a dezamăgit rău de tot.

Am întrebat-o pe unde pot merge la Geoagiu-Băi, iar după ce mi-a explicat că trebuie să virez la stânga într-o intersecţie înainte de localitatea Aurel Vlaicu, m-a întrebat dacă vreau să merg în staţiune pentru tratament. „Nu la tratament, vreau doar să vizitez locul", i-am

răspuns.

Geoagiu se află în jud. Hunedoara, la 46 km. distanţă de capitala judeţului, Deva, la o altitudine de 350 m., într-o mică depresiune din Munţii Apuseni.

A fost înfiinţată de romani, care i-au dat numele de Germisara şi ulterior Termele Dodonei. Acolo au fost dezgropate statuile lui Esculap şi a Egeei. Este o staţiune permanentă în care se tratează boli gastrice, reumatice ginecologice, hepato-biliare, etc.

„Până prin iulie nu prea aveţi ce vedea, doar de la Dâmbul Romanilor, dacă e deschis, să vedeţi cele şapte plăcuţe de aur, printre care şi cea a lui Decebal. Au fost descoperite în 1986 acolo, la Dâmbul Romanilor".

I-am mulţumit şi am plecat. Mă hotărâsem să mă întorc în Simeria, de unde să-mi reiau drumul spre Tg. Jiu, ceea ce am şi făcut după ce m-am despărţit de frumoasa dăscăliţă.

Ajuns la intersecţia cu drumul ce duce spre oraşul Călan, am virat la stânga şi am accelerat. Drumul nu era aglomerat, astfel că am traversat oraşele Călan şi Haţeg aproape într-o oră, după care am apucat-o spre stânga pe şoseaua care străbate munţii Retezat şi Şurean, printre minele de cărbuni de pe valea Jiului, trecând prin defileul sălbatic, dar foarte pitoresc. Aproape de prânz mă aflam la Petroşani, iar după un scurt popas, am continuat drumul până la mânăstirea Lainici, o mănăstire de călugări, situată la 32 km. de Tg. Jiu, în acel defileu sălbatic, într-o trecătoare de la care şi-a luat şi numele acea aşezare.

Mânăstirea poartă hramul „Intrarea în biserică a Maicii Domnului".

Istoria atestă că prin secolul 14 cuviosul Nicodim a fost trimis în Ţara Românească pentru a susţine ortodoxia şi să dea un suflu nou bisericii.(Nicodim era originar din Macedonia – voi reveni cu amănunte pe parcursul evidenţierii activităţii lui la mânăstirea Tismana). La început el s-a aşezat într-o peşteră din zona Lainici, ctitorind mânăstirea, după care a plecat la Cozia, Apoi a construit

mânăstirea Vodiţa de lângă Tr. Severin şi ulterior a ctitorit mânăstirea Tismana, unde a rămas şi a sihăstrit până la moartea sa.

Mânăstirea Lainici a fost refăcută după revoluţia din 1989, acolo fiind construită o biserică mare, din piatră sculptată, împodobită cu ornamente preţioase asemenea celor voievodale; în exterior, sub streaşină, a fost pictat un brâu numai cu sfinţi, de la un capăt la altul, iar la intrare te întâmpină un pridvor masiv, cu arcade între stâlpii robuşti, la fel de frumos ornamentate.

Am ieşit din biserică stăpânit de o pace lăuntrică deplină şi am rămas câteva minute în aerul răcoros al văii, după care am urcat în maşină şi mi-am continuat drumul, fără să fi întâlnit prea multe maşini.

Valea Jiului are aspectul unui ţinut sălbatic în care natura a dăltuit văile direct din trupurile stâncoase ale munţilor din rocă tare. La Bumbeşti mă opresc pentru a privi tunelul săpat în pântecele de piatră ale giganţilor, pentru a deschide calea liniei ferate dintre localităţile Bumbeşti şi Livezeni. Este rodul muncii neobosite a brigăzilor de tineret, care în anii 1947-1949 au lucrat pe şantiere pentru hrană, îmbrăcăminte şi adăpost, numai cu târnăcopul şi lopata, pentru că utilajele mecanizate lipseau, dar ei munceau, cântau şi se distrau.

Asemenea şantiere ale tineretului au existat şi la Salva-Vişeu, Agnita-Botorca şi altele.

Brigadierii de atunci credeau în viitorul luminos al patriei noastre şi munceau din convingere, depăşind normele stabilite pe şantiere.

În jurul orei 16 am ajuns în marginea oraşului Tg. Jiu. Am oprit pe marginea drumului şi m-am odihnit câteva minute, apoi am pornit spre Mânăstirea Tismana. Trecând prin localităţile Arcani, Peştişani şi Tismana, printre dealuri şi coline, am luat drumul spre dreapta, care urca în munte spre mânăstire. În stânga muntelui Stârmina se aude căderea de ape, apoi nu mai este mult până dai de poarta mânăstirii.

Locul vesteşte de departe ochiului cetatea care veghează de pe

munte întocmai ca un cuib de vulturi, peste care arcuieşte, ca o cupolă albastră-argintie, cerul nesfârşit ca o icoană din vis. E un peisaj mirific.

Pe acolo nu plouase, iar soarele încălzea, încă, aerul înainte de asfinţit. Şi vântul care sufla uşor dinspre înălţimi aducea cu el un aer cald, semn că în munte pietrele mai păstrau căldura soarelui de peste zi, iar odată cu el aduce dinspre păşuni behăit de oi şi voci de ciobani, amestecate cu sunete de tălăngi.

Mi-am întors faţa spre direcţia de unde sufla vântul, înălţându-mi capul precum navele care se ridică pe crestele valurilor. Pentru câteva clipe am avut senzaţia că aud zgomotul mării, dar nu era decât bolboroseala apei Tismanei în albia ei, însoţită de glasul codrilor din împrejurimi, care închideau valea din toate părţile. Boarea care venea dinspre munte susura ademenitor în copacii din jurul meu.

Mai jos, cărarea şerpuieşte într-o vale îngustă şi împădurită, pe fundul căreia aleargă neobosit râul Tismana, săltând zgomotos peste pietrele printre care îşi tăiase, cu trudă şi tenacitate, calea lui spre Dunăre. Apa din râuri acţionează asupra malurilor din piatră întocmai ca fierăstrăul şi pila.

Din pădure venea un miros pătrunzător de răşină, împletit cu zgomotul continuu al pârâului, conturul nedefinit al muntelui pe înserat, la care se adăugau, rând pe rând şi feţele prietenoase ale pelerinilor veniţi de departe pentru a se ruga şi a participa a doua zi la slujba de Constantin şi Elena.

Acelaşi motiv mă adusese şi pe mine la mânăstirea Tismana, deoarece părinţii mei, în prezent decedaţi, purtau aceste nume.

Priveam în jur unde plutea o lumină nehotărâtă, înşelătoare, care vestea că înserarea vine repede. Nu se mai auzea nici un zgomot făcut de fiinţe, parcă în pădure viaţa lipsea cu desăvârşire. Numai jos, în vale, apa neagră a Tismanei continua să curgă cu vârtejuri albe de spumă şi un susur ca de mătase al cascadei din fundul văii.

Soarele, care abia asfinţise, mai poleia cu aur crestele muntoase,

în timp ce peste întinderea văii se aşternea, treptat, întunericul. Versanţii de vest păreau abrupţi şi parcă se terminau în râpe adânci, iar terenul din jur era destul de accidentat, ca un avertisment pentru cel care s-ar încumeta să-l străbată pe întuneric.

Observam mai devreme că pe culmile munţilor din apropierea mea, pădurea este formată din copaci mari şi drepţi, lipsind desişurile şi buştenii culcaţi la pământ. Într-o poiană observasem un cerb care însoţea patru ciute. Cerbul avea coarnele rămuroase, dar nu suficient de dezvoltate, astfel că podoaba lui în formare nu era, încă, coroana cea dorită. I-am numărat totuşi ramurile, erau trei, deci, avea cam patru ani. Era bine dezvoltat şi avea nişte urechi mari, adevărate pâlnii mişcătoare, cu care putea percepe orice zgomot. Am rămas ascuns în spatele unui trunchi gros de copac pentru a nu-i speria, mai ales că doream să observ la ei totul cu ochii mei. Totdeauna mi-a fost greu să mă orientez după spusele altora, oricât de complete ar fi fost relatările lor.

Tot păscând, cerbul şi ciutele lui s-au pierdut în desişul pădurii, iar eu nu am aflat prea multe despre comportamentul lor. La scurtă vreme, pe lângă mine, la 20-30 metri distanţă, a trecut un jder, mergând în direcţia în care dispăruse cerbul. Atunci mi-am adus aminte de relatarea unui pădurar care spunea că jderul atacă animale mari, ciute, chiar şi cerbi, urcându-se în copaci, de unde le sar în spate şi le sfâşie gâtul.

De om se fereşte, lipindu-se complet de ramura pe care stă la pândă, fiind foarte viclean.

M-am întors în locul în care îmi lăsasem maşina, mi-am aranjat culcuşul în ea pentru noapte şi apoi am deschis portbagajul de unde am scos ceva de mâncare, destul de fugal. Când s-a întunecat de tot, am intrat în maşină şi m-am culcat, aşteptând zorile pentru a intra în mănăstire.

Dimineaţa, după ce s-au ivit zorile, pădurea s-a trezit la viaţă în ciripitul neîntrerupt al păsărelelor. Soarele a ţâşnit de dincolo de

munţi, luminând toată pădurea şi odată cu aceasta şi mânăstirea, care apărea dintre munţi ca o veritabilă cetate de apărare.

În aburul uşor produs de roua dimineţii, fiind în centrul acestui peisaj de vis, mi se părea că mă aflu în ziua cea dintâi a creării lumii de către Cel Atotstăpânitor. Pe cerul albastru, un grup de nori albi pluteau sus, alunecând către miază-noapte, curgând ca un fluviu subţire, lăsând să apară pe fundalul de sidef, culori vii, naturale, peste care se revărsau, aproape imperceptabil, azurul şi purpuriul.

Pe o pajişte mică, aproape de cărarea pe care urcam în urma unor enoriaşi ai locului, am văzut o căprioară care păştea, ridicându-şi spre noi, din când în când, ochii ei ca două mărgele negre; În jurul ei ţopăiaun ieduţ care nu avea mai mult de două luni de viaţă. Ambele făpturi aveau ochii mari, gâturi delicate, fiind două fiinţe curate şi minunate.

Ajunşi la poarta mânăstirii, am găsit-o deschisă şi am intrat într-o curte curată, păşind apoi în biserica în care urma să se ţină slujba. Trecând pragul de la intrare, în faţă mi-a apărut minunea care m-a lăsat fără grai: Sfânta Fecioară Maria cu pruncul, licăreau orbitor, iar catapeteasma ardea întocmai ca o jarniţă. Am aprins o lumânare, după care am îngenuncheat şi mi-am făcut semnul crucii, cerându-i Sfintei Fecioare ceva ce-mi doream atunci.

Când m-am ridicat, am dat cu ochii de Maica Stareţă – ulterior am aflat că poartă numele Modesta – pe care o mai văzusem o data şi în curte, strunindu-şi măicuţele care se pregăteau în linişte pentru slujbă.

Mă simţeam uşor. Acea ardoare pentru credinţă cu care făcusem cunoştinţă în anii copilăriei mele, renăştea treptat în sufletul meu, iar trecerea prin cele câteva mânăstiri de pe traseul pe care îl străbăteam, începuse să mă obişnuiască să cred din nou.

Am observat-o pe Maica Modesta în apropierea uşii de la intrare, supraveghind intrarea măicuţelor care se mişcau fără zgomot, răspândind în jurul lor o linişte deplină, înţelepciune, pace şi senin sufletesc.

M-am apropiat de ea şi i-am spus că sunt un om din Constanţa, mă aflu în trecere prin zonă şi am ţinut să fiu prezent la slujba din Mânăstirea Tismana în ziua de 21 mai, fiind şi ziua numelor părinţilor mei care nu mai sunt.

-Aţi făcut foarte bine! mi-a răspuns Maica Modesta. În rest ce să vă spun? În această lume nimic nu este mai sigur decât moartea. Dar cine se pricepe să-şi poarte anii corespunzător, nu trebuie să se teamă de numărul lor.

-Aveţi dreptate, am aprobat eu. Îndrăznesc să vă rog, după slujbă, să-mi acordaţi câteva minute pentru informare în legătură cu mânăstirea. E posibil?

-Da, cu plăcere. Să văd ce vă interesează.

Înainte de a începe slujba, Maica Stareţă îngenunchează în faţa icoanei Sf. Maria şi începe să se roage, mângâind continuu cu palmele ei chipul frumos şi iubitor şi senin al Maicii Domnului.

Îngenuncheasem şi eu în spatele stareţei, de unde îi puteam auzi frânturi din rugăciunea pe care o pronunţa cu voce tare, cu unele întreruperi.

Am insistat asupra chipului luminos al Sfintei Fecioare, care exprima atâta dragoste, bunătate şi blândeţe, încât mi-am adus aminte de cele citite în „Paraclisul Maicii Domnului": „Prea Sfântă Născătoare de Dumnezeu, care eşti mai presus decât heruvimii şi mai cinstită decât serafimii, Fecioară de Dumnezeu aleasă, bucuria celor necăjiţi, dă-ne mângâiere şi nouă, celor care suntem în necazuri, că afară de Tine, altă scăpare şi ajutor nu avem".

Alături de mine, mai aproape sau mai departe, alţi pelerini se rugau, purtând în ei suferinţe sau boli nevindecabile, vini, necazuri sau îndoieli.

Când a terminat rugăciunea, Maica Modesta era transfigurată. Mi-am permis s-o rog, în şoaptă, să-mi explice ce semnificaţie a avut ruga domniei sale.

-Oricât de păcătos ai fi şi oricât de multe rele ai purta după tine,

Mama Mântuitorului nostru este mereu bună şi ascultătoare faţă de cei care îi cer ajutorul. De aceea trebuie s-o facem cu speranţă şi încredere.

La terminarea slujbei, când a plecat toată lumea, am continuat discuţia cu Maica Stareţă:

-Văd măicuţele foarte abătute. Ce se întâmplă?

-Nu sunt abătute, sunt pline de credinţă şi poate puţin obosite. A fost postul Paştilor în care am ajunat toate şapte săptămâni, în slujbe şi rugăciuni, care ne-au pregătit pentru sărbătoarea Învierii Domnului, acel miracol care sporeşte râvna şi ardoarea credinţei în noi. În această vreme noi am continuat să muncim în cadrul gospodăriei proprii, dar am participat mereu la slujbe şi laude, apoi la spovedanii în faţa părintelui nostru duhovnic, iar câteodată în faţa părintelui nostru ierarh. Spovedania este foarte importantă, este o treaptă spre cer.

-Dar ce păcate poate săvârşi o măicuţă care-şi duce viaţa permanent între zidurile acestei mânăstiri şi care este ferită de orice ispită a lumii de afară?

-Omul poate greşii şi cu gândul, nu numai cu fapta, situaţie în care s-ar putea găsi chiar şi o măicuţă. Păcatele gândului, numite şi păcate ascunse, se pot produce atunci când omul se rătăceşte, când scapă de paza minţii. Ele sunt la fel de grele ca şi faptele.

-Am văzut că unele măicuţe sunt foarte tinere. De ce aleg ele calea mânăstirii?

-Dorul de singurătate. În general, oamenii caută singurătatea atunci când constată că lumea din jurul lui este prea rea. Dar majoritatea lor au făcut alegerea din credinţa pentru Dumnezeu.

... Le şi vedeam, în gând, atât surorile, cât şi maicile, cum se îndreptau în linişte spre altar cu chipurile obosite, dar senine, în foşnetul specific al veşmintelor lor negre.

-Cât de veche este mânăstirea Tismana?

-E foarte veche. A fost ctitorită de Sfântul Nicodim în secolul

al 14-lea, care a sihăstrit aici până când s-a săvârşit din viaţă, fiind îngropat chiar aici, în pridvorul bisericii. Ulterior biserica a fost refăcută cu sprijinul ctitorilor Radu I şi fiii săi, Dan şi Mircea.

Avem o colecţie bogată de icoane medievale, manuscrise, cărţi vechi, cruci şi candele din argint împodobite cu filigran aurit, veşminte preoţeşti şi mai avem câteva fragmente din pictura iniţială a bisericii. Este mănăstire de maici de peste 40 de ani şi un loc plin de istorie, artă şi trăire în duhul Evangheliei lui Hristos.

Am privit pereţii pictaţi ai bisericii, în care sfinţii sunt redaţi în culori albastre, aurii şi roşii. Nu lipseşte dintre sfinţi însuşi Sfântul Nicodim, reprezentat cu nelipsita cruce de plumb cu lanţ gros la gât, având mâna dreaptă în semn de binecuvântare, iar în mâna stângă ţinând Tetraevanghelierul pe care l-a scris cu mâna lui în peştera în care se retrăsese înainte de a se săvârşi din viaţă.

Despre Mânăstirea Tismana şi despre Sfântul Nicodim, cel care a construit-o, am citit în multe scrieri, inclusiv în cartea "Umbra de la Cozia", de Ion Maxim, dar viaţa şi moartea acestui sfânt au fost şi au rămas o legendă, cu multe neclarităţi.

Sfântul Nicodim s-a născut la Prilep în Macedonia, fiind de neam valah şi de viţă domnească. El era rudă cu cneazul Lazăr al Serbiei, iar după mamă cu domnitorii Basarabi din Ţara Românească.

Mânăstirea Tismana a servit de-a lungul vremii drept cetate de apărare şi loc de reculegere şi odihnă pentru multe personalităţi politice şi culturale. De exemplu Neagoe şi Matei Basarab s-au adăpostit aici de teama năvălitorilor barbari, iar Tudor Vladimirescu, conducătorul răscoalei de la 1821, tot aici a conceput Proclamaţia de la Padeş.

Şi George Coşbuc, poetul ardelean din Năsăud, şi-a găsit în acest locaş sfânt, loc de inspiraţie şi şi-a plâns moartea prematură a fiului său.

În unele lucrări se spune că în urmă cu 700 de ani, pe când era călugăr în Macedonia, lui Nicodim i s-a arătat în vis

Maica Domnului care i-a spus să plece în Munţii Carpaţi din România, unde să caute „Cascadele", iar acolo să construiască o biserică cu hramul „Adormirea Maicii Domnului". Nicodim a trecut râul Dunărea, mergând pe suprafaţa apei; În dreptul Orşovei a făcut semnul crucii asupra rasei sale, s-a aşezat pe ea şi a ajuns pe ţărmul românesc fără să se ude., după care a colindat Ţara Românească construind mai multe mânăstiri: Vadiţa, Visina, Gura Motrului, Topolniţa.

Ajuns în satul Vânăta, a fost îndrumat de un copil la „Cascade", locul unde se află astăzi Mânăstirea Tismana, pe care Sfântul Nicodim a construit-o din doi copaci de tisa, cu coaja roşie şi lemn tare. Fiind şi dulgher de meserie, Nicodim a tăiat cei doi copaci, din trunchiul unuia făcând sfânta masă pentru cele necesare împărtăşaniei.

Cât a durat construcţia bisericii, Sfântul Nicodim a locuit într-o peşteră, în pântecele muntelui, la 40 metri distanţă de biserică.

Legenda spune că , atunci când a ajuns în faţa acelei peşteri, din interior a ieşit un şarpe mare, care s-a transformat într-o cruce de piatră, chiar în uşa peşterii. Întru-cât nu au fost găsite moaştele sfântului, se crede că ele s-ar afla în acea peşteră, a cărei intrare este străjuită de crucea de piatră şi de două sfeşnice.

Legenda merge mai departe şi spune că Sf. Nicodim ar fi blestemat pe veci acele femei care ar îndrăzni să intre în peştera cu pricina; de aceea intrarea lor e interzisă.

Cu toate acestea în mânăstire există o raclă din lemn sculptat cu modele florale şi geometrice, având uşi înrămate şi prevăzute cu balamale, în care se găsesc degetul şi crucea de plumb ale sfântului, cu care alunga duhurile rele.

Racla are capac din argint peste care s-a aşternut patima vremii, dându-i culoare închisă; deasupra capacului şi la mijlocul lui se află o cruce mare din argint, iar în jurul capacului este un brâu format din cruci înlănţuite, alternând alb cu negru.

Am ieşit în curtea mânăstirii care sclipea de curăţenie şi unde ordinea era la ea acasă, iar aleile şi peluzele verzi şi de alte culori te transpun în vis.

Mânăstirea seamănă cu o fortificaţie din vremurile de demult, este o veritabilă cetate ce nu poate fi cucerită. Toate laturile exterioare au ziduri înalte de peste 20 de metri, groase de peste un metru şi pornesc din marginile stâncilor în care sunt încastrate temeliile lor; jos sunt prăpăstii sau văi în care curge apa. Cerul abia se vede din verdeaţă.

Mânăstirea Tismana este aşezată pe un platou de piatră mărginit de văi şi hăuri, iar în jur sunt păduri dese de fagi, stejari, goruni, brazi seculari şi chiar castani comestibili, pe care i-a sădit Sf. Nicodim. Pe zidurile exterioare este prevăzută cu cinci turnuri de observaţie, iar spitalul sau bolniţa se află în afara cetăţii pentru a se evita contagiunea.

În centrul mânăstirii se află biserica, ea însăşi având temelia încastrată în piatra stâncii pe sub care curge pârâul Tismana. Chiliile maicilor se află în partea de sud faţă de biserică. Tot ansamblul a fost reconstruit de mai multe ori.

Cuibărită între dealuri, mânăstirea nu se vede decât atunci când te apropii din locuri înalte.

I-am mulţumit Maicii Stareţe şi am ieşit pe poarta masivă, îndreptându-mă pe cărarea care m-a dus la locul unde mi-am lăsat maşina. Am pornit motorul şi am ieşit la drumul public, dar după câţiva kilometri m-am oprit să-mi fac o cafea cu care să umplu termosul, apoi am mâncat ceva.

În timp ce mă pregăteam de plecare, pe o pajişte din apropiere am zărit o herghelie de cai, formată din zece cai maturi şi patru mânji, care păştea liniştită. Erau foarte frumoşi, iar razele soarelui se jucau pe trupurile lor lucioase.

Mi-am adus aminte de scriitorul rus Pavel Zahrebelnâi, care, în cartea sa „Vântul de seară", la pagina 372, zugrăvea un astfel de tablou cu cai : "În stepele mongole caii pasc în mari herghelii.

Europenii nu şi le pot imagina. Întrec orice imaginaţie a lor. Fiecare herghelie, care numără câteva sute de iepe şi mânji, are n frunte o căpetenie. Acest armăsar conducător este cel mai puternic şi mai curajos, fiind, în felul său, cavalerul cabalin şi dictatorul."

... I-am privit din nou cu atenţie, dar n-am reuşit să-l aflu pe „cavaler", nici pe eventualul rival al acestuia, cu care ar fi nevoit să dea lupte crâncene.

Natura este generoasă, iar omul a fost şi rămâne un produs al naturii şi al istoriei, dar un produs creator, care nu s-a supus, ci dimpotrivă s-a răzvrătit inconştient în toate timpurile, atât împotriva naturii, cât şi contra istoriei sale, din care cauză, uneori, a şi devenit victima istoriei şi tehnicii.

Se ştie că omul nu este o fiinţă abstractă şi nu trăieşte în afara lumii, ci în interiorul ei, iar dezvoltarea şi înflorirea lui spirituală şi de altă natură trebuie căutate nu numai în atributele exterioare ale vieţii, ci şi în schimbarea lumii care populează globul pământesc.

S-a observat că s-a accentuat destul de rapid degradarea relaţiilor dintre oameni, astfel că omul caută din ce în ce mai mult o viaţă comodă în timp ce devine consumator şi i se măreşte calitatea vieţii, se îndepărtează tot mai mult de muncă, pe care nu o mai consideră forma de bază a relaţiilor dintre om şi realitate.

Datorită lipsei spiritualităţii şi a criteriilor etice, omul continuă să se degradeze moral.

Era 21 mai – sărbătoare mare – ziua sfinţilor Constantin şi Elena, o zi frumoasă, însorită; din pădure adia un vânticel, aducând cu el umezeala cetinei şi a muşchilor, o umezeală plăcută, plina de miresme peste care trona răşina.

Contemplam liniştit acea pace binecuvântată de lumina soarelui şi simţeam că în mine se trezea o poftă nebună de a trăi. Uitasem de necazurile mele. Continuam să trăiesc acele clipe care stăruiau încă din mănăstire ca un dar menit să-mi aducă un plus de bucurie alături de clipele curate ale vieţii mele de om aşezat şi modest.

Aerul amețitor de primăvară răsuna de toaca mânăstirii pe care abia o părăsisem. Din desișul pădurii auzeam țipetele stridente ale cocoșilor de munte ale căror cântece de dragoste concurau, parcă, cu castagnetele folosite în dansurile spaniole, cu țăcănitul lor ritmic. Din vreme în vreme se auzea cântecul cucului, iar în apropierea marginii pădurii două ciocănitori spărgeau liniștea, lovind aproape în același timp în scoarța copacilor, parcă ar fi fost doi instrumentiști dintr-o orchestră.

Toate cele menționate mai sus făceau aerul să vibreze până în depărtări în acea dimineață liniștită, iar ecoul pădurii îl amplifica, ducându-l mai departe.

Eram încântat de toate și-mi simțeam inima ușoară, nimic nu mă mai apăsa. Mi se părea că peste tot natura cântă și domnește o atmosferă de relaxare și bună dispoziție.

Deodată s-a făcut liniște totală, care mi-a produs o oarecare sfială, gândindu-mă că ceva s-a întâmplat, dar n-a durat prea mult și din nou s-au auzit cucul și cocoșii de munte.

Mă gândeam la cele aflate, că la Nereaz, lângă Tismana, trăiesc acei castani comestibili, unii dintre ei ajungând la circumferința de șase metri a trunchiului.

De asemenea, că prin decret de stat, Tismana , fusese stabilit să fie un sat de vacanță, acel sat semănând cu o icoană a piscurilor, a armoniilor și a unui mozaic policrom de civilizație rustică românească.

De-a lungul timpului, mulți oameni de cultură au făcut aprecieri asupra acestor locuri sacre din zona Tismanei: Alexandru Vlahuță, scriitor, spunea că „este o lume de basm și leagăn de istorie veche ce se pierde în timp", iar G. Coșbuc îl numea „Cuib al Basarabilor, în care voievozii au lăsat urme: o fântână cu apă foarte, foarte limpede, semn al purității, generozității și ospeției, Tismana vine spre noi din strămoșii din vremi".

...Tot cu acel prilej am aflat că la Tismana există o hidrocentrală

subterană care constituie punctul nodal al complexului hidroenergetic Tismana – Motru – Cerna, cu cele cinci centrale subterane, care cuprind diguri, tunele, baraje şi lacuri de acumulare.

Am pornit motorul şi m-am îndreptat spre Tg. Jiu. În traversarea mea prin localităţile de pe şosea întâlneam gospodării în care înfloriseră copacii şi arătau ca nişte mirese împodobite cu ghirlande de culoare alb-rozie, răspândind în văzduh un parfum îmbătător. „E primăvară peste tot! Natura renaşte" – mi-am zis în gând şi inima a început să-mi tresalte de încântare.

Ajuns la o intersecţie din comuna Peştişani, am întâlnit indicatorul de circulaţie care îmi arăta direcţia spre Hobiţa, satul în care s-a născut sculptorul Constantin Brâncuşi. M-am hotărât pe loc să vizitez casa memorială. N-a fost greu s-o găsesc, dar am fost dezamăgit de starea în care se afla: o casă bătrânească, cu uşile încuiate şi cu un praf gros depus pe ferestre, semn că nimeni nu i-a mai purtat de grijă. Mă aşteptasem să găsesc uşile larg deschise şi o persoană cu care să pot discuta despre Brâncuşi şi o parte din lucrările sale, expuse la vedere, iar la intrare să existe o placă prezentând un scurt istoric, chiar în mai multe limbi de circulaţie internaţională. N-am văzut nimic din toate acestea, nici măcar un indicator care să arate direcţia spre amintita casă memorială. Poate există acum?!

Dorind, totuşi, să aflu câte ceva despre Brâncuşi, să nu plec din sat aşa cum venisem, am mai zăbovit puţin pe uliţe pentru a găsi un om care să-mi dea unele informaţii, sau, cel puţin, să-mi confirme cele citite de mine în legătură cu maestrul.

N-am reuşit să vorbesc decât cu doi săteni care auziseră de Brâncuşi, dar nu l-au văzut niciodată, fiind născuţi după plecarea din sat a acestuia. Aşa că mi-am continuat drumul spre Târgu-Jiu, unde am ajuns la ora prânzului.

Primul lucru pe care l-am făcut a fost să caut un hotel, fiind hotărât să nu părăsesc localitatea până când nu voi afla cât mai multe despre viaţa şi opera sculptorului. Neşansa mea a fost să mă cazez la hotelul

„Tineretului", în care am găsit atâta mizerie cum nu mai văzusem în alte hoteluri din țară: lenjeria de pe paturi murdară, folosită de mai multe persoane, mochetele de pe podea pătate de mâncare și băuturi alcoolice, care se simțeau puternic și în aerul din încăpere, iar cele de pe hol și din baie miroseau puternic a urină. Dorin să schimb camera am mers la recepția hotelului, dar mi s-a răspuns că nu mai au altă cameră, deoarece, în acea zi a fost cazat un lot de sportivi; nici lenjeria nu mi-au putut schimba, motivând că lipsește magazionerul pentru două zile. M-am resemnat. Singura mea mângâiere din ziua aceea a fost baia pe care am făcut-o înainte de culcare și care m-a făcut să dorm până dimineața ca un prunc.

A doua zi de dimineață, mi-am strâns bagajele, am plătit camera și am plecat, hotărât să nu mă mai întorc la acel hotel. În centrul orașului am intrat într-un restaurant unde am mâncat ceva, apoi am căutat muzeul local pentru a-l vizita înainte de plecarea în parcul orașului. Acolo, surpriză: muzeul se deschidea la ora 11°°. Ce era să fac aproape trei ore? Am pornit spre parc, unde am văzut, pe viu, câteva lucrări ale lui C. Brâncuși: „Poarta sărutului", „Masa tăcerii", apoi „Coloana infinitului", cărora le-am dat ocol de mai multe ori, dar tot nu știam mai multe față de cele citite despre toate acestea. Norocul mi-a surâs abia când contemplam „Coloana infinitului". Acolo am dat de un domn învârstă , care s-a dovedit a fi un bun cunoscător al vieții și operei lui Brâncuși. Probabil că pe el l-a intrigat faptul că mă vedea atingând cu mâna coloana din când în când, deoarece s-a apropiat de mine și m-a asigurat că este din oțel și cântărește multe tone.

Văzându-l că acceptă cooperarea, i-am spus cine sunt și mi-am exprimat dorința de a afla despre viața și opera maestrului mai multe decât cele ce reușisem eu să citesc până atunci.

A zâmbit condescendent și parcă abia așteptase acel moment, a început să depene rar, cu destula claritate și coerență, întocmai ca un profesor la catedră (ceea ce cred că fusese în tinerețe, poate fusese

chiar artist) despre toate câte am reuşit să-l întreb:

-Domnule dragă, - a început interlocutorul meu – înţeleg dorinţa dumneavoastră de a afla mai multe. Păi, atunci să începem cu acest parc pe care îl vedeţi. El a fost amplasat chiar pe fosta albie a apei Jiului, dar n-a fost tocmai aşa cum arată astăzi, cu alei largi şi aceşti copaci mari şi umbroşi, nici cu toate câte se văd acum în el.

Cât despre lucrările lui C. Brâncuşi, acestea au fost aduse aici destul de târziu şi multă lume care le vede nu ştie prea multe despre semnificaţia lor. De pildă, Coloana infinitului – sau „Scara lui Iacob", cum i se mai spune – în viziunea autorului, era năzuinţa poporului român de a ajunge cât mai sus, marcând când realizările, când eşecurile lui; asta a vrut el să evidenţieze prin forma rombică a elementelor coloanei.

În 1936 când a proiectat-o, Brâncuşi avea 61 de ani şi se afla la Paris. De acolo a fost adus de Gheorghe Tătărăscu – pe atunci prim-ministru al României – ca să proiecteze şi să construiască un ansamblu de monumente dedicat eroilor războiului de la 1914 – 1916. Brâncuşi a proiectat şi a lucrat acel ansamblu la vila din Rovinari a lui Ghe. Tătărăscu. Pentru „Coloana infinitului" a proiectat treizeci de romburi, dar a făcut numai şaisprezece, iar când a montat coloana, a pus numai treisprezece elemente şi deasupra o jumătate.

-De ce? îl întreb eu plin de curiozitate.

-Păi, atunci el a numit-o „Coloana sacrificiului infinit" şi voia să semnifice jumătatea anului 1914 când a început primul război mondial.

Coloana aceasta este unică şi se află aici, în România. Brâncuşi a cerut ca toată coloana să fie poleită, metalizată, în culoare aurie pentru a se estompa umbrele.

-Despre „Masa tăcerii" ce-mi puteţi spune?

-Ce să vă spun? E o masă rotundă, din ciment, pe care cred că aţi văzut-o pe o alee din parc, în jurul căreia se află douăsprezece

scaune sub formă de clepsidră. Mijlocul mesei simbolizează locul ocupat de Iisus Hristos, iar pe scaune stau cei doisprezece apostoli ai săi, care se întâlnesc la cină şi apoi pentru odihnă.

Cu ani în urmă, acolo veneau femei din oraş care lăsau farfurii cu mâncare şi foc pentru a se încălzi cei presupuşi a se întâlni la cină, mai ales în postul Paştilor. Există şi credinţa că din acea perioadă a postului şi până la Moşii de oale din vară se produc o sumedenie de fenomene religioase: se spune că se deschid porţile raiului, dar şi ale iadului, iar animalele vorbesc şi comorile ard în locurile unde au fost îngropate.

-Se mai respectă acest obicei? îl întreb eu.

-Nu. A fost uitat de mult, n-am mai auzit aşa ceva.

Omul tace, parcă s-ar gândi la ceva profund, iar eu îi respect tăcerea. Dă din mână, apoi continuă:

-În viziunea marelui sculptor, cele douăsprezece scaune mai reprezentau şi cele douăsprezece luni ale anului, precum şi cele douăsprezece constelaţii din Univers. La fel de sugestivă este şi „Poarta sărutului": C. Brâncuşi a pus pe doi stâlpi câte două figuri de oameni care se sărută, iar partea de deasupra simbolizează lada lor de zestre; prin sărut el a înţeles şi a sugerat iubirea şi înfrăţirea neamului românesc. Dar, trebuie spus, că prima lucrare a lui Brâncuşi care simbolizează „sărutul" se află în cimitirul Montparnasse din Franţa, constituindu-se într-un monument funerar la mormântul unei tinere care se sinucisese din dragoste pentru un tânăr.

„Poarta sărutului" reprezintă una dintre cele mai de seamă sculpturi ale umanităţii; ea semnifică o cale de acces spre o altă lume pe care şi-a imaginat-o marele artist. Şi astăzi, după atâţia ani, tinerii merg la „Poarta sărutului" din parc pentru a aduce iubirea lor în faţa lumii, fără să se sfiască.

-Constantin Brâncuşi este născut la Hobiţa, în acest judeţ. Cred că ştiţi multe despre viaţa lui?! întreb eu cu scopul de a obţine mai multe date.

-Prea multe nu pot spune că ştiu, dar m-am informat şi eu ca orice intelectual. Să ştiţi că Brâncuşi a avut o viaţă tare zbuciumată, în care există multe perioade neclare, mai ales după ce a plecat din ţară. Ştiu că a urmat patru clase primare în satul natal, după care ar fi fugit de acasă şi a lucrat ca ucenic prin diferite ateliere de vopsit stofe, apoi a muncit prin diferite restaurante din Slatina şi Craiova. La Craiova urmează şi o şcoală de arte şi meserii, apoi a plecat la Bucureşti unde a urmat Şcoala de Arte Frumoase. Când a terminat-o, Brâncuşi a solicitat statului român o bursă pentru a putea studia în străinătate, dar cererea i-a fost refuzată. Abia mai târziu Brâncuşi a plecat la Paris, pe cont propriu, unde a trăit, a lucrat şi tot acolo a murit cu dorul de ţară, singur printre străini, adăugă vorbitorul, oftând adânc şi clătinând semnificativ din cap, după care iar tace o vreme, parcă pentru a înlătura o apăsare.

După o scurtă tăcere reia cu indignare:

-Astăzi, asemenea artişti de valoare aproape au dispărut, iar în locul lor au răsărit alţii fără talent, dar cu pile; lucrările lor poluează muzeele şi sălile de expoziţii, care ar trebui să adăpostească arta adevărată. De asemenea, astfel de lucrări umplu parcurile şi centrele marilor oraşe. Peste tot vezi socluri care susţin fiare contorsionate sau cutii de conserve, legate cu sârme între ele.

Din nou tace. Văzând că tăcerea lui se prelungeşte am căutat să mă retrag. I-am mulţumit pentru datele preţioase pe care mi le-a împărtăşit şi puţin încurcat de atmosfera creată, l-am întrebat dacă vrea să-mi spună numele său.

-Să zicem Popescu, răspunde el cu zâmbet amar.

În zona Olteniei multe persoane poartă acest nume.

N-am mai insistat. I-am mulţumit încă o dată şi am pornit cu pas grăbit spre locul unde-mi lăsasem maşina. De această dată am renunţat să mai merg la muzeu, dar fiind trecut de ora prânzului, m-am oprit la restaurantul din centrul oraşului unde am mâncat. Între timp m-am hotărât să merg la Mânăstirea Polovragi, deşi ştiam că

noaptea trebuie să dorm în maşină, cum mi se întâmplase destul de des.

... Nu pot încheia relatarea mea despre marele sculptor Constantin Brâncuşi, fără să menţionez – spre ştiinţa generală – şi alte date pe care le-am citit în diferite publicaţii care şi-au găsit timp şi loc să amintească românilor câte ceva despre viaţa şi opera lui:

În anul 1904 C. Brâncuşi, în vârstă de douăzeci şi doi de ani, pleacă de acasă purtând în spate o raniţă în care-şi pusese diferite obiecte personale de îmbrăcăminte, posibil ceva de mâncare şi fotografia mamei sale de care nu s-a mai despărţit niciodată. Se spune că a parcurs tot drumul pe jos, până la Paris, trecând prin Ungaria şi Austria, pe unde s-a oprit din loc în loc pentru a obţine hrană şi un adăpost vremelnic, în special în hanuri modeste. Ajuns, în sfârşit, la Paris, se stabileşte în strada Montparnasse, lucrând în atelierul lui Rodin, un renumit sculptor francez.

În acelaşi atelier s-a întâlnit cu Henry Coandă, descoperitorul rachetei şi a „efectului Coandă".

Constantin Brâncuşi a dus o viaţă plină de lipsuri la Paris, spălând vase în diverse restaurante pentru a-şi câştiga existenţa, aşa cum au relatat despre el unii români care au avut prilejul să-l întâlnească în acea perioadă. Unii au spus că Brâncuşi, când avea vârsta de 41 de ani arăta ca un patriarh bărbos, ursuz, solitar şi lipsit de prieteni. Pe atunci sculpta în lemn, piatră, marmură şi bronz. Treptat renunţă la arta figurativă cu opere precum bustul lui Carol Davila şi trece la arta nonfigurativă, prilej pentru el de a căuta esenţialul în metafizică. Astfel, „oul cosmogonic" se leagă de interesul său faţă de ceea ce a însemnat şi ce a fost începutul lumii, pornind de la legenda că acel ou s-a spart, iar partea de sus a devenit cerul şi cea de jos pământul.

În episoadele în care şi-a povestit viaţa, Brâncuşi recunoaşte că atunci când a creat „oul cosmogonic" sau „zborul păsării albastre" (Pasărea măiastră), sau „Domnişoara Pogani", etc., a simţit o mână nevăzută care l-a ajutat să înfăptuiască acele minuni de transcendenţă

de duh al pietrei, de respiraţie a lemnului, bronzului şi marmurei.

Conştient că arta este un act propriu, original, după câţiva ani Constantin Brâncuşi s-a despărţit de maestrul său, Rodin, căutându-şi calea singur în artă, conştient că „Nimic nu se înalţă la umbra măreţilor arbori" (la care eu îmi permit să adaug: care nu lasă lumina să treacă prin coroanele lor dese, ducând, în final, la ofilire).

Tot astfel gândea Brâncuşi că despre o artă care vrei să-ţi aparţină, „nu trebuie să existe străini, pentru că ajutorul poate fi nociv".

Era conştient de faptul că a crea o operă nu este greu, dar e greu să ne punem în starea de a lucra, iar ideile nu vin dormind, ci căutând mereu, apoi înfăptuind. „Aş vrea să creez aşa cum respir", spunea el. "Să creezi ca un demiurg, să porunceşti ca un rege, dar să munceşti ca un sclav".

Brâncuşi era un om al înălţării, al divinităţii zborului, iar opera lui era constituită din lumină şi căldură. El obişnuia să spună: „eu am vrut să înalţ totul dincolo de pământ, dar minunea vieţii este inesprimabilă".

Într-o relatare C. Brâncuşi recunoaşte că fără descoperirile lui August Rodin n-ar fi fost cu putinţă cele pe care le-a realizat.

În anul 1950 Brâncuşi a vrut să se întoarcă în ţară, dar comuniştii aflaţi la putere s-au împotrivit. Deznădăjduit, atunci a spus: „Cât aş fi dorit ca toate sculpturile mele să fie şlefuite de apa Jiului".

În testamentul său, Brâncuşi a lăsat Franţei toate operele sale. Drept recunoştinţă, autorităţile franceze i-au reconstituit fidel atelierul pe care l-au instalat într-o aripă a Complexului de sticlă ce poartă numele George Pompidou, după preşedintele Franţei.

Deşi au făcut-o abia în 1962, după ce trecuseră cinci ani de la moartea sa, acel locşor pentru atelierul său modest a fost mai mult decât i-a oferit România. Un album i-a fost editat de o fostă colaboratoare a sa pe nume Dora Vallier, iar când l-a vizitat pentru a-i aduce albumul, aceasta l-a găsit pe patul lui din scânduri, muribund şi cu ochii întredeschişi; n-a fost în stare decât să ridice

capul ca să-i facă semn Dorei să-l lase pe masă.

Constantin Brâncuşi a murit singur la Paris, iar osemintele acestui geniu român se odihnesc în cimitirul din Montparnasse.

Napoleon Bonnaparte spunea în discursurile sale: „Oamenii de geniu sunt meteoriţi destinaţi să ardă pentru a-şi lumina secolul".

Un astfel de geniu a fost şi C. Brâncuşi, omul cu suflet mare din care a dat totul în operele pe care le-a creat şi le-a lăsat omenirii. Adeseori el spunea: „Călătoria în realitate se desfăşoară în interiorul nostru".

Ca mai toate geniile, el nu era volubil, nici în vorbă, nici în faptă. Muncea enorm, dar vorbea puţin sau gândea cu voce tare. Mai întâi asculta materia în care urma să „scrie nemurirea", dar în toate cazurile pornea de la o idee, de la Natura-mamă, aşa cum a recunoscut el în faţa prietenilor săi.

Aşa se explică faptul că operele sale au simţul universalului. Brâncuşi avea o sensibilitate particulară; la el totul era foarte subtil, atât în formă, cât şi în spirit, ceea ce a împiedicat să poată fi imitat. Prin operele sale el reuşea să dăruiască bucurie, lumină, optimism.

„Coloana infinitului", Brâncuşi o mai numeşte şi „negarea labirintului", considerând-o ca fiind una din minunile lumii. Pentru el, coloana reprezintă o culme, un pisc, dominate numai de el.

În afară de operele cunoscute în ţară şi peste hotare, c. Brâncuşi, în toată cariera sa, nu a realizat decât două ansambluri sculpturale, care se află în aer liber în România şi anume:

1- Ansamblul funerar de la Buzău (Rugăciunea) şi bustul monumental al unui parlamentar, comandat de văduva Elisa Petre Stănescu şi
2- Ansambul de la Tg. Jiu consacrat eroilor căzuţi în războiul de reîntregire, ridicat între anii 1937-1938 prin truda doamnei Aretia Tătărăscu, preşedinta „Ligii femeilor române din Gorj".

Acest ansamblu a fost cioplit din piatră de Măgura.

După orele 15.00 am ieşit din Tg. Jiu, îndreptându-mă spre Polovragi, după ce am dat de indicatorul rutier care mă ajuta să găsesc drumul cel bun.

Era o zi plăcută. Deşi soarele era prezent pe cer, aerul nu se prea încălzise. Am parcurs drumul cu o viteză moderată, trecând prin localităţile Scoarţa şi Bengeşti, iar în locul în care drumul face o curbă mare la dreapta, am întâlnit indicatorul care mă îndruma spre Polovregi. De acolo am virat spre stânga, intrând pe un drum care mergea aproape paralel cu pârâul Olteţ, al cărui murmur îl auzeam, dar nu-l puteam vede din cauza desişului pădurii.

Pârâul curgea pe fundul văii, fremătând vesel, de parcă s-ar fi bucurat de faptul că iese de sub pământ, păşind spre libertate. De sus, de pe versantul muntelui, ajungea până la mine zgomot de cascadă şi cu toate acestea, pe porţiunea din vale Olteţul trecea domol, şerpuind printre pietre.

Dincolo de pârâu se vedea o pădure mixtă de foioase şi răşinoase, în care domina stejarul, arţarul, salcia pe buza malului şi pajiştile. Toate drumurile ce vin din Gorj, urcând spre Transilvania se opresc în poarta mânăstirii Polovragi, care e un hotar între câmpie şi înălţimile sacre ale geţilor.

Am oprit maşina mai departe de poarta mânăstirii, înafara drumului public, pentru a o putea studia mai bine. Mânăstirea Polovragi este situată la poalele muntelui Căpăţânii şi muntelui Piatra Polovragi, pe o piatră de stâncă formată din lespezi roşietice.

Aici pârâul Olteţ trece prin „chei", prăvălindu-se la vale. Zgomotul produs de apele lui seamănă, mai degrabă, cu ropotul copitelor unei cirezi de vite mari care se apropie în goană.

La intrarea în cheile strâmte ale Olteţului se înalţă turlele Mânăstirii Polovragi, care poartă hramul „Adormirii Maicii Domnului". Mânăstirea este înconjurată din toate părţile de livezi de meri, de castani şi de pruni.

Priveliştea este minunată. Peste pârâul Olteţ arcuiesc stâncile ca

nişte gigantice porţi de piatră.

Pe măsură ce se însera, zidurile masive de apărare ale cetăţii de demult se zăreau ca în ceaţă. Mi se părea că tot ce vedeam trăia aevea în mine, ceea ce mă făcea să mă bucur şi să sorb cu nesaţ frumuseţea peisajului de vis, împreună cu mireasma ce mă învăluia, care-mi dădea senzaţia unei forţe ce nu poate fi supusă de om. Aerul înmiresmat îmi încărca plămânii, făcându-mă să mă simt mai uşor.

Am coborât scaunele din Dacie şi mi-am pregătit culcuşul pentru noapte, continuând să ascult freamătul pădurii şi susurul apei. Treptat, în jurul meu s-a aşternut o linişte profundă pe care au mai întrerupt-o, de câteva ori, păsările de noapte cu plesnetul din aripi şi cântecul cocoşilor sălbatici şi al huhurezilor. Nu ştiu când am adormit, dar m-am trezit abia în zori, în ciripitul vesel, dar asurzitor al păsărilor pădurii, asemenea unui imn de proslăvire a luminii. Viaţa începea să triumfe şi toată natura se trezea din amorţeala nopţii.

Deodată natura a amuţit. Am ieşit din maşină şi am privit în jur. Înţeleg repede că urmează o clipă solemnă, acea clipă dinaintea exploziei generale de entuziasm, de bucurie şi de viaţă. Păşesc pe pajişte prin iarba plină de rouă şi observ că liziera pădurii de mesteceni, stejari şi brazi formează un zid; coroanele lor se unesc deasupra.

Privesc cerul de cristal şi constat că în jurul meu se ivesc zorile, pământul zâmbeşte şi salută cu însufleţire razele soarelui care apar de dincolo de vârfurile pădurii, făcând să scânteieze picăturile de rouă de pe iarbă şi de pe frunzele copacilor, ca veritabile briliante.

În pădure liniştea se destramă treptat, odată cu sunetul clopotelor care chemau la slujbă, făcând să vibreze aerul rece al dimineţii. Dangătele lor purtate de vânt peste văi, pluteau peste vârfurile copacilor negri-verzi, îmbrăcaţi în noul veşmânt al acelei primăveri. Roua dimineţii era plăcută.

Mi-am îndreptat paşii spre poarta mânăstirii, continuând să observ şi să înregistrez cât mai multe date, aspecte şi informaţii.

În mănăstire se intră pe o poartă masivă din lemn sculptat, protejată de un acoperiş (întocmai ca porţile din Maramureş) din şindrilă, având deasupra cinci cruci din lemn. În dreapta acestui portic, înainte de intrare, se află o troiţă din lemn.

De poartă s-a apropiat un călugăr înalt, zvelt, frumos şi destul de tânăr, pot spune că avea un fizic pitoresc. Călugărul avea ochii verzi şi severi, dar privirea îi era liniştită.

Mi-a deschis poarta şi mi-a făcut semn să intru, ceea ce am şi făcut. Îl observam cum prefira între degetele lui lungi şi curate pietrele şlefuite de chihlimbar ale mătăniilor, în timp ce chipul său continua să radieze o linişte totală. În mănăstire era multă animaţie, semn că acolo viaţa se trezise de mult şi totul se mişca.

Dinspre chiliile călugărilor şi-a făcut apariţia un motan negru cu pieptul alb, care s-a oprit când m-a observat, dar văzând că nu-i dau atenţie, m-a privit chiorâş, apoi şi-a ridicat coada şi şi-a continuat drumul spre partea de vest a curţii.

În mănăstire totul strălucea de curăţenie, iar curtea era plină de flori, în special trandafiri; la fel şi în ferestrele chiliilor, ca şi în pridvoare, florile abundă peste tot, fiind ceva specific tuturor mânăstirilor pe care le-am vizitat.

I-am adresat tânărului călugăr mai multe întrebări, iar el mi-a răspuns cu multă amabilitate şi în totală cunoştinţă de cauză la toate cele solicitate.

Mânăstirea Polovragi are zidurile groase de un metru, folosind ca cetate în vremurile de demult.

Biserica are forma trilobată, construită în stil bizantin, iar deasupra naosului se înalţă o turlă mare de formă poligonală, prevăzută cu multe firide înalte, largi, având motive la partea de sus. Acoperişul este din tablă, iar pridvorul de la intrare se sprijină pe opt stâlpi de piatră masivă, din care cei doi de la extremităţi sunt încastraţi în zidul propriu-zis, apoi continuă cu arcade şi un brâu, frumos decorate. De ambele părţi ale intrării în biserică au fost executate picturi care

reprezintă mânăstiri de pe muntele Athos, fapt unic în România.

Mânăstirea Polovragi a fost ctitorită de Radu Comisul şi Pătru Spătaru, ambii fii ai marelui Danciu Zamvrea, între anii 1504-1505, dar a fost atestată documentar abia în anul 1626, când a intrat în posesia lui Pârâianu Milescu, ban al Craiovei, care a restaurat-o în 1643 şi tot el a închinat-o Sfântului Mormânt din Ierusalim, în 1647.

Abia după 55 de ani domnitorul Constantin Brâncoveanu a răscumpărat-o cu trei pungi de aur, aşa cum atestă şi inscripţia rămasă deasupra uşii de la intrare; mai târziu, tot el restaurează biserica, în 1693, în stil bizantin, adăugându-i turlele, pridvorul, refactele, chiliile şi o înzestrează cu diferite odoare şi cu zidul de cetate din jur.

La început aceasta a fost o mănăstire de maici, apoi a devenit mănăstire de călugări.

Între 1703-1712 biserica este decorată pe fond albastru de un grup de maeştri aduşi de la şcoala Hurezi, care i-au dat nuanţe vii ce se armonizau intim.

Dar peste această mănăstire au trecut şi urgii: între 1718-1759, în timpul stăpânirii austriece, ea a fost transformată în reşedinţă a generalului Stainville, care a locuit aici împreună cu un batalion de ostaşi. Nici după plecarea austriecilor mânăstirea n-a avut o soartă mai bună, deoarece în anul 1808 a fost prădată de hoardele armatelor turceşti. Atunci călugării au fost nevoiţi să ascundă podoabele şi celelalte obiecte de preţ ale bisericii în apa Olteţului.

O legendă spune că, un comandant de oşti al turcilor a tras cu arma sa în icoana Sf. Fecioare Maria, iar calul s-a speriat şi l-a trântit cu capul de o lespede unde şi-a aflat sfârşitul.

Interiorul bisericii este magnific, iar strălucirea obiectelor şi podoabelor îţi ia ochii. Catapeteasma este din lemn de tei sculptat şi aurit, constituind o adevărată capodoperă a sculpturii vechi româneşti, având ornamente fine şi strălucitoare.

La fel sunt sculptate şi ramele icoanelor de pe pereţi, precum şi piedestalele aflate în interior.

Peste toate acestea revărsarea de lumină creează o feerie, iar mirosul de tămâie, mir şi celelalte, te fac să visezi.

Tot în curtea mânăstirii, dar ceva mai departe de biserică, se află bolniţa (spitalul) mânăstirii, construită abia între 1732-1738. Legenda spune că această bolniţă ar fi fost folosită de Tudor Vladimirescu şi pandurii săi, ca bază de operaţii militare în timpul Răscoalei din 1821. Tot aceeaşi legendă spune că Tudor n-ar fi murit în luptă, ci a acceptat să fie călugăr în acea mânăstire unde ar fi murit de bătrâneţe. Care o fi adevărul?

... Pe versantul sudic al Munţilor Căpăţânii, ceva mai sus de mânăstirea Polovragi, se află peştera cunoscută sub numele „Peştera Pahomia" sau „Peştera lui Zamolxis". Fiind situată în pieptul muntelui, la oarecare depărtare de satul Polovragi, dar şi faţă de mânăstire, ca să ajungi acolo, trebuie să urci pieptiş pe o cărare care te duce până la o poartă de metal ce închide intrarea în peşteră.

Am urcat şi eu până acolo, dar am fost urmărit de ghinion, deoarece porţile erau închise. De la bărbatul care păzea intrarea am aflat mai multe date, pe care le-am crezut pentru că ele corespundeau, în parte, cu cele citite de mine şi anume:

În peşteră, la sute de metri adâncime, există stalagmite, precum şi „tronul sau jilţul lui Zamolxis", aşa cum a fost el cioplit în piatră, iar în interiorul peşterii este un magnetism specific şi o energie deosebită, care au suscitat multe discuţii şi cercetări din partea celor avizaţi. Astfel, datorită splendorii formelor carstice create de apa care străbate stânca de calcar de secole, peştera lui Zamolxis a devenit punct turistic.

Descoperirile arheologice, ajutate de scrierile istorice, vin să confirme că zona cuprinsă între Munţii Căpăţânii, Parângului, Retezat, Orăştie şi alţii, a jucat un rol însemnat în viaţa dacilor, constituind vatra lor strămoşească.

Valea Oltețului este presărată cu multe peșteri, purtând diferite denumiri: peștera de sare, peștera de apă, peștera de oase, peștera roșie, peștera lui Jianu și altele. Dintre toate, cea mai mare este peștera lui Zamolxis, cu o lungime de peste 10 kilometri (unii spun că ar răspunde chiar la Sarmisegetusa, fosta capitală a Daciei) care a fost parțial electrificată în 1984.

Se spune că această peșteră ar fi fost albia pârâului Olteț cu mii de ani în urmă, dar după un cutremur de pământ care a despărțit munții Parâng de munții Căpățânii, Oltețul și-ar fi schimbat albia. Și azi se mai crede că în peșteră ar fi fost ascunsă imensa comoară a dacilor în 105 d. H., când Dacia a fost învinsă și cucerită de romani. Atunci, Marele Preot Zamolxis ar fi dat un blestem: „Cine va intra acolo, moare".

În acest templu de la Polovragi se întâlnesc și își dau mâna mitul, istoria și credința, fiind un loc aproape unic în inima României.

Mai sus, pe stânci, aproape de nori, se află o platformă numită „Poiana ciobanilor", unde se spune că se adunau dacii, în număr mare și sărbătoreau.

O legendă spune că ei dădeau fetele ofrandă zeului Ghebeleizis, în care credeau, iar când fata țipa după ajutor în timp ce era „răpită de nori", dacii trăgeau în nori cu arcurile, însoțind săgețile cu strigăte de bucurie, care acopereau țipetele fetei.

Cine a fost Zamolxiz? Este o întrebare pe care eu mi-am pus-o adesea.

Datele rămase de la istoricii greci Herodot din Halicarnes, considerat a fi primul istoric al lumii, Strabo și Tucidide, sunt adesea ambigue. Istoricul Herodot, în cartea a IV-a, pag. 83-96 arată: „După ce a trecut Bosforul, Darius a străbătut pământul Traciei. Ajuns la gurile Iistrului (Dunării), geto-dacii s-au așezat ca un zid în fața perșilor, în fața neînfricatei și invincibilei armate a lui Darius". Mai departe Herodot scria că „Dacii erau cei mai viteji dintre traci".

Despre Zamolxis, acelaşi Herodot spune că era considerat zeitate getică. De asemenea, că Zamolxis ar fi fost o vreme sclavul lui Pitagora, iar ulterior a devenit discipolul acestuia din urmă, propovăduind printre geţi doctrina mentorului său (dar de acest fapt Herodot nu este tocmai sigur).

La fel şi istoricul grec Strabo susţine că, Zamolxis era preotul suprem al geţilor, în jurul său a strâns mai mulţi preoţi (vraci), care au jucat un rol important în viaţa societăţii geto-dacice. Tot el susţine că Zamolxis îl sfătuia pe rege, cu care lucra cu înţelepciune.

Poate aşa se explică existenţa „Câmpiei vracilor", unde se adunau vracii lui Zamolxis şi îşi însuşeau învăţăturile, care au continuat şi după dispariţia sa. Credinţa geto-dacilor era pe atunci cea indo-europeană, apoi grecească, romană sau celtică, iar marele zeu al dacilor era Ghebeleizis sau Nebeleizis, care avea în stăpânire cerul şi pământul. Pe steagul dacilor era desenat un vultur şi un şarpe, iar cu acest steag ei plecau la luptă şi mureau cu numele lui Zamolxis pe buze.

Vracii lui Zamolxis erau şi vindecători ale diferitelor boli şi o făceau servindu-se de „Floarea Polovragi", o plantă rară care creştea pe stâncile din zonă şi se asemăna cu ginsengul ştiut de noi astăzi. Puţini cunosc această plantă, iar pentru a o culege, cei ce se aventurează pe acele stânci, îşi periclitează viaţa.

... Aceşti istorici menţionaţi mai sus ne spun că tracii au locuit pe ambele maluri ale Dunării, iar nucleul lor ocupa ţinutul dintre Dunăre, Carpaţii meridionali şi până la ţărmul Mării Negre (Pont Euxin).

De pe acest teritoriu, tracii s-au revărsat spre sud, ajungând până la Troia, Micenia, apoi până în Asia mică, unde a dus la prăbuşirea statului hitit.

Înainte de jumătatea mileniului I î. H., grecii au venit pe teritoriul Daciei şi s-au aşezat pe ţărmul Mării Negre , înfiinţând cetăţile

Histros (Istria), Tomis (Constanţa) şi Calatis (Mangalia), care au influenţat mult dezvoltarea vieţii sociale şi culturale a geto-dacilor. Astfel, primele monede de schimb care au circulat pe teritoriul Daciei în sec IV î. H. au fost bătute de aceste colonii antice greceşti de la Marea Neagră. La început aceste monede au avut o circulaţie locală şi erau: tetradrahme din aur, drahme din argint şi subdiviziunile lor din bronz.

În acea vreme, pe teritoriul Daciei, circulau monedele macedonene de pe timpul lui Filip al II-lea, iar când Macedonia a fost cucerită de către romani, şi la noi au circulat dinarii republicani.

Abia prin anii 280 î. H. au început dacii să bată monedă proprie în atelierele lor. Aceste monede erau din argint şi imitau desenele de pe monedele macedonene sau romane, dar continuau să circule împreună cu cele greceşti, de pe timpul lui Filip al II-lea.

În acea perioadă, între Balcani, Carpaţi şi Nistru apare statul centralizat geto-dac condus de Burebista, care reuşise să unească la un loc toate triburile din Dacia. Populaţia se ocupa, în cea mai mare parte, cu agricultura şi creşterea animalelor, dar şi cu meşteşugurile, făcând comerţ cu produsele lor în Grecia şi Roma. Între timp se fortifică cetăţile şi se prelucrează lemnul şi metalele; urmele lăsate de ei arată că la acea vreme cunoşteau bine roata olarului, producând diferite vase din lut pe care aplicau motive florale împrumutate de la greci şi romani, dar şi o ceramică autohtonă.

Referindu-se la expediţia lui Alexandru cel Mare (Macedon) în Dacia în anul 335 î. H., Herodot spune că acesta trece dunărea cu armata sa în bărci scobite în trunchiuri de copaci, iar când au ajuns pe celălalt mal, a trebuit să-şi croiască drum cu sabia prin holdele înalte de grâu. Aceasta este prima atestare documentară în care este menţionată existenţa uniunilor tribale de pe teritoriul Daciei.

Cu acel prilej, Herodot vorbeşte despre geto-daci şi despre sciţi, la nord de care îi menţionează pe agatârşi, arătând că între sciţi şi agatârşi au existat nenumărate conflicte armate, luptându-se între ei

pe râul Maris (Mureş).

În expediţia sa în Dacia, Alex. Macedon a fost însoţit de Ptolemeu al lui Lagos, care scrie că armata geţilor era formată din 4000 de călăreţi şi 10000 de ostaşi pedestri.

Alexandru Macedon a fost om de arme, dar a crescut citind „Iliada" lui Homer, acea epopee despre războiul troian şi eroii săi. Olimpia, mama lui Alexandru, îl revendica pe fiul său ca fiind descendent direct al lui Ahile, pe când tatăl acestuia, regele Filip, susţinea că se trage din Hercule.

Istoricii vremii susţin că Alex. Macedon a ajuns la putere fiind încă adolescent, ucigându-şi toţi pretendenţii la tronul Macedoniei. Era un tip sadic şi răzbunător, dorindu-se conducător unic. Aflându-se în TIR (teritoriul Libanului de astăzi), a dat un ospăţ, cu care prilej a poruncit să fie crucificaţi 2000 de oameni cu scopul de a intimida populaţia locală, iar la un ospăţ l-a ucis personal pe comandantul cavaleriei sale, Kleitos, care îi salvase odată viaţa lui Alexandru.

Unii istorici l-au considerat homosexual, deşi acesta a fost căsătorit de două ori, odată cu Roxana, apoi cu Stateira.

Alexandru Macedon a fost un mare războinic. Planurile sale urmăreau unirea Europei cu Asia, dar după ce a învins da trei ori armatele persane conduse de Darius al III-lea (ultima bătălie a avut loc la Gangamele în anul 331 î.H.) s-a căsătorit cu Stateira, fiica acestuia.

Alexandru Macedon a murit la 10 iunie 323 î.H. în Babilon, înainte de împlinirea vârstei de 33 de ani, dar nu de o săgeată sau de o lance, ci de malarie, în urma unei înţepături de ţânţar.

„Meleaguri încărcate de istorie", spun în gând, în timp ce străbat pădurea cu pas grăbit spre locul unde îmi lăsasem maşina.

Pornesc motorul şi în timp ce el se încălzeşte, mă gândesc şi eu că mai am un drum lung de făcut.

Întorc maşina şi pătrund în drumul principal, iar în panta următoare apăs mai tare pe pedala de acceleraţie. Motorul urlă, parcă s-ar

răzvrăti, nu-i place maniera mea de a-l forța uneori.

La prima intersecție virez la stânga și pătrund în șoseaua națională, prilej cu care constat că totul este în ordine și nu mai am altceva de făcut decât să fiu atent la trafic și să meditez în liniște la cele văzute de mine la Polovragi. Am o bună atenție distributivă care mă ajută în multe împrejurări să evit neplăcerile în traficul rutier.

Pe o pajiște din apropierea șoselei zăresc doi cai care pășteau – unul sur și altul roib – lângă cel roib se afla un mânz de aceeași culoare, în vârstă de până la un an de zile. Părul lor lucea în bătaia razelor calde ale soarelui de sfârșit de mai, iar cozile le fluturau aproape continuu pentru a alunga muștele care deveniseră prea insistente, nelăsându-i în pace, întocmai ca niște țațe cicălitoare.

Am oprit pentru a-i observa mai bine, după care mi-am scos din portbagaj mâncarea și am mâncat. Mi-am făcut apoi o cafea și am băut, fără a uita să umplu și termosul cu licoarea caldă, maronie și aromată.

Priveam cum se ridica din termos șuvița de abur pe care o asemuiam cu fumul drept ce se degaja din craterul vulcanului Vezuviu, care a fost în stare să acopere orașul Pompei.

Mi-am strâns bagajele și am pornit la drum spre satul Vaideeni despre care citisem câte ceva și mă impresionase tenacitatea lor de oieri hotărâți să-și făurească un trai mai bun.

Tot mergând așa, mi-am adus aminte de Horezu – capitala ceramicii românești – și atunci m-am hotărât să-i dau prioritate în cadrul pelerinajului meu, curios să văd cum se făuresc frumoasele vase din lut, ca cele pe care le văzusem de atâtea ori prin stațiunile de pe litoralul Mării Negre.

De câte ori întâlneam oameni vânzând astfel de vase de lut prin Constanța sau Mamaia, mă opream să le privesc. Erau frumoase și fiecare dintre ele scotea în evidență gândirea artistului și știința olarilor români de a folosi și lucra, în chip original, lutul, pe care reușesc să-l ridice la rang de artă.

Şi ce artă am descoperit! O artă atât de expresivă, care poate vorbii lumii la fel cum vorbeşte folclorul nostru, prin doinele, baladele şi armonia versului popular, pentru că toate pornesc din inimă.

Citisem într-un almanah despre meşterul olar Victor Vicşoreanu şi soţia acestuia, ambii din localitatea Horezu, care făuriseră împreună mai multe obiecte din ceramică, adevărate trofee ce împodobesc muzeele ţării, pentru care au primit numeroase premii internaţionale.

Din acel articol rezulta că artiştii s-au retras din activitate la vârsta de 70 de ani, lăsându-l pe Dumitru Cuclin şi pe fiul lor Ion, să ducă mai departe această artă deosebită.

Toate acestea îmi sporeau dorinţa de a ajunge la sursă, în atelierul unui olar.

Deşi cerul era acoperit de un strat de nori, ziua se anunţa destul de călduroasă. Soarele se arăta, din când în când, prin spărturile norilor, trimiţându-şi razele să încălzească pământul. Am oprit maşina în afara şoselei, zăbovind o vreme pentru a mai privi împrejurimile. Întreaga natură parcă explodase în verdeaţă, iar razele soarelui o mângâiau duios, făcând-o să cânte. Am simţit o bucurie în suflet, nu-mi venea să plec mai departe, dar am fost nevoit să-mi continui deplasarea.

Când am vrut să intru în maşină, am mai privit odată cerul şi mare mi-a fost mirarea când am văzut sus, în înaltul văzduhului, un vultur care plutea ca un planor cu anvergura aripilor de aproximativ doi metri, căutându-şi sursele de hrană. Vulturii sunt stăpânii înălţimilor şi ei pot fi întâlniţi peste tot, mai ales în zonele de deal şi de munte.

Pornesc motorul şi ies în şosea, iar peste câteva minute ajung în comuna Horezu. Pentru a nu bâjbâi, întreb un localnic întâlnit pe o uliţă:

-Pe unde aş putea ajunge la târgul de ceramici?

-Dar târgul nu s-a deschis, abia peste două săptămâni, adică în prima duminică din luna iunie. Eu aşa ştiu, îmi răspunde omul. Dar dacă vreţi să vedeţi locul, târgul se ţine acolo sus, „La stejari", unde

se adună în fiecare an olari şi turişti din toată ţara.

-Deci, acolo vin şi olari? Insist eu.

-Da. Vin cei din Oboga, Marginea, Vama, Corund, precum şi cei de aici, din Horezu. Există un olar priceput chiar pe această uliţă, la a patra casă de aici şi se numeşte Viorel Frigură. E mare meşter.

I-am mulţumit şi am plecat mai departe. Acum aveam suficiente date despre cel care urma să-l întâlnesc, dar am amânat puţin acea întâlnire, dorind să văd mai întâi locul unde se ţine târgul anual. „La stejari" era un tăpşan înverzit unde creşteau, într-adevăr, nişte stejari falnici; există şi un hotel cu restaurant. Îmi închipuiam cât de animat este acest loc în vremea târgului, dar ne mai fiind curios de alte detalii, m-am întors pe uliţa unde se afla atelierul olarului Viorel Frigură, pe care l-am găsit în plină activitate, frământând lutul cu palmele lui devenite aspre de atâta trudă; o făcea la fel cum se frământă aluatul pentru pâine. Aşa am aflat cum se învaţă meseria şi cum se transmite din tată în fiu şi mai departe.

După ce l-am salutat şi i-am spus scopul vizitei mele, l-am rugat să-mi arate ce se poate vedea din preocupările sale, dacă aceasta nu-l deranjează.

-Nu mă deranjează deloc, îmi răspunde meşterul olar. Nu sunteţi primul care se interesează, iar eu sunt obişnuit cu astfel de vizite. Lucrez în această meserie încă de când nu împlinisem paisprezece ani.

Am fost ucenicul bunicului meu, apoi al părinţilor mei. De la ei am învăţat totul, inclusiv să prepar culorile din pământ, plumb, cobalt şi piper negru. Mai greu a fost să învăţ cum să modelez lutul ca să ajungă obiectul dorit, apoi cât şi cum se lasă să se usuce înainte de a fi introdus în cuptor şi toate celelalte.

-De unde luaţi această argilă atât de moale şi grasă?

-De la mânăstirea Romani, aflată la câţiva kilometri.

-Lucraţi numai cănі, ulcioare, farfurii, oale?

-Nu. Mai facem şi suporţi pentru vaze de flori suspendate, apoi

sticle pentru ţuică, după cum primim comanda.

-Ce este acel instrument de pe scaun?

-E un pieptene din lemn cu care lucrez eu. Poate fi făcut din lemn de nuc sau de prun.

-Care este mai bun?

-Cel de nuc este mai moale şi mai rezistent, dar eu mă folosesc de amândouă, după cum am nevoie.

-Văd acolo mai multe farfurii, oale, care sunt crude. Ce urmează?

-Mai întâi sunt puse la uscat, iar peste trei zile le bag în cuptor ca să devină ceramică, dar asta după ce, mai întâi, le pictez. Chiar asta va trebui să fac astăzi, cu cele care se află în apropierea uşii.

-Pot să văd şi eu cum le pictaţi?

-Desigur, dacă aveţi răbdare să-mi pregătesc pana.

L-am urmărit cum încărca un corn de vită cu vopsea deja preparată; la capătul ascuţit al cornului avea o pană de gâscă prin care trecea vopseaua din corn spre exterior, cu care Viorel executa desenele direct pe vasul de lut, iar pentru unele detalii ale desenului, folosea un cui obişnuit şi un lemn moale având unul din capete făcut la fel ca o pensulă.

În timp ce se pregătea de lucru, Viorel a simţit nevoia să se destăinuie:

-Faima bunicilor mei nu cred că o voi depăşi, dar mă voi strădui să lucrez corect şi să-mi câştig existenţa cinstit. Odată cu trecerea timpului poate voi mai adăuga câte ceva la experienţa mea de acum.

În atelier şi-a făcut apariţia o femeie a cărei vârstă am apreciat-o puţin peste 60 de ani. S-a apropiat de noi, dar n-a spus nimic o vreme, a tăcut şi a ascultat. Când a văzut despre ce este vorba, a intervenit:

-Soţul meu, Victor Vicşoreanu, a fost primul meşter olar care a adus în ţară faima ceramicii de Horezu. L-am ajutat mult şi eu, lucrând cot la cot cu el.

Spunând aceste vorbe, chipul ei se lumina şi parcă întinerea, înseninată de un zâmbet de fericire, care se întindea pe obrazul ei

uşor brăzdat de riduri.

Am înţeles că o aveam în faţă pe Eufrosina Vicşoreanu.

-Am participat la multe expoziţii de ceramică, atât în ţară, cât şi în străinătate şi am avut parte de multe premii – a continuat aceasta. Şi să ştiţi că tot ce am făcut noi, am făcut cu această roată de olar pe care o vedeţi şi care are vârsta de aproape o sută de ani, alte posibilităţi n-am avut ca să ne procurăm alta mai bună. Acum, fiul nostru, Ion, este plecat în Franţa şi lucrează acolo, aşa că aici a rămas numai Viorel, care ne este nepot şi pot să spun că sunt tare mulţumită de el.

Doamna Vicşoreanu face o pauză, apoi reia ideea:

-Această meserie de olar, mai ales cea de ceramist, ne-a rămas de le moşi-strămoşi, de la daci. Păcat că tinerilor nu le place roata olarului, şi nu mai sunt dispuşi să o continue, iar peste ani acest meşteşug se va stinge.

-Aveţi dreptate! spun eu imediat. Ar fi păcat să se piardă acest meşteşug străvechi care produce artă.

Am observat că aceste obiecte se disting prin supleţea, eleganţa şi frumuseţea formelor lor şi prin ornamentaţia coloristică, ce se adaugă calităţii.

Dup alte câteva discuţii, le-am mulţumit pentru bunăvoinţa lor şi pentru explicaţiile primite şi m-am îndreptat spre ieşirea din atelier, având acum un plus de cunoştinţe în domeniu.

-Dumneavoastră aţi venit să învăţaţi meseria de olar? m-a întrebat doamna Vicşoreanu, când mă aflam aproape de uşă, zâmbind puţin în colţul gurii.

-Nicidecum. Dar poate voi scrie vreodată despre acest minunat meşteşug care este olăritul. Cine ştie? i-am răspuns şi am ieşit în uliţă.

Iată că o fac, după aproape cinci ani de la acea vizită.

...Tot mă aflam în Horezu şi nu puteam pleca fără să vizitez, măcar în fugă, Mânăstirea Horezu, aflată la poalele munţilor Căpăţânii,

într-un loc mirific, înconjurată de o pădure de conifere.

Mânăstirea este un vechi ansamblu de arhitectură medievală, construit în stil Brâncovenesc, rămas şi păstrat pe teritoriul României. De fapt, este un important complex monahal, ridicat în anul 1703 de către domnitorul Constantin Brâncoveanu şi poartă hramul „Împăraţii Constantin şi Elena". Picturile interioare constituie monumentul reprezentativ al epocii brâncoveneşti.

Clădirile din complex sunt dispuse în formă de cruce, astfel: biserica mare este situată în centru, bolniţa (spitalul) la răsărit, Schitul „Sf. Ştefan" la sud, Schitul „Sfinţii apostoli" la nord, iar spre sud-est se află biserica „Sfinţii îngeri"; paraclisul bisericii mari se află în centrul acesteia, deasupra refectoriului şi în exterior. Tot complexul răspândeşte în jur o linişte şi o pace divină.

Până în 1872 a fost mânăstire de călugări, dar în prezent este mânăstire de maici şi are două incinte, una exterioară şi alta interioară.

Incinta exterioară este delimitată de ziduri puternice din cărămidă, iar intrarea se face printr-o poartă masivă din lemn. În partea dreaptă este o clădire lungă cu etaj.

Incinta interioară are formă dreptunghiulară, în care se găsesc clădiri cu două nivele care închid trei laturi, mai puţin în partea de est, unde străjuieşte un zid înalt, aşa cum am văzut şi la alte mânăstiri.

În mijlocul dreptunghiului se află biserica mare, o construcţie impunătoare, lungă de 32 metri şi înaltă de 14 metri, semănând mult cu biserica episcopală de la Cutrea de Argeş, pe care am descris-o la un capitol anterior din prezenta lucrare.

Biserica mare are formă trilobată, fiind compusă din: altar, naos, pronaos şi pridvor. Interiorul este decorat cu multe picturi: „Sfinţii Împăraţi Constantin şi Elena", apoi picturi reprezentând scene religioase din Vechiul şi Noul Testament, precum şi desene florale, pictate în culori vii pe toţi pereţii bisericii şi ai pronaosului; aici

există şi compoziţii cu caracter laic, cum ar fi scene privind istoria şi viaţa Împăratului Constantin cel Mare.

Iese în evidenţă pronaosul în care pare sa se fi realizat o galerie de portrete; aici sunt pictaţi Constantin Brâncoveanu, Doamna Maria, soţia acestuia, precum şi rudele din neamul Basarabilor şi Cantacuzinilor.

Biserica Horezu a fost stabilită iniţial să-i servească drept necropolă ctitorului său, Constantin Brâncoveanu, domn al Ţării Româneşti şi familiei acestuia, dar soarta a hotărât altfel. Se ştie că domnitorul a fost chemat la Istambul, împreună cu cei patru fii ai săi, unde Sultanul Turciei l-a obligat să treacă la credinţa musulmană. C. Brâncoveanu a refuzat şi toţi cinci au fost ucişi, tăindu-li-se capetele, iar trupurile lor au fost aruncate în apele Bosforului. D-na Maria, soţia domnitorului, a recuperat, cu multe greutăţi, trupul soţului pe care l-a adus în ţară , în secret şi l-a înmormântat în biserica „Sf. Gheorghe' din Bucureşti.

În biserica Horezu mormântul destinat lui Constantin Brâncoveanu este lucrat în marmură şi are o placă sculptată în mod artistic, aşteptându-l pe domnitor, care nu va mai veni niciodată.

În turnul clopotniţei sunt adăpostite patru clopote mari, cântărind între 300-1000 kg.; pe trei dintre ele se află inscripţia domnitorului.

Chiliile maicilor sunt rânduite pe două nivele, în spatele arcadelor din piatră care delimitează pridvoarele pline cu flori.

Paraclisul se află în faţa bisericii, în partea de apus, iar sub paraclis se află trapeza (sala de mese a mânăstirii). În apropiere se află şi foişorul egumenului Dionisie Bălăcescu, un mare iubitor de artă al acelei vremi. Foişorul a fost ridicat între anii 1725-1753 de către pietrarul Iosif.

Un hrisov dat de Constantin Brâncoveanu arată: „Într-al doilea an al domniei noastre, pus-am temelie şi am început a zidi mânăstire" (anul 1688 –1714)

Deasupra uşii bisericii putem citi:

„Nu voi intra în sălaşul casei mele, nu mă voi sui pe aşternutul patului de odihnă, nu voi da somn ochilor mei şi pleoapelor mele dormitoare şi repaus tâmplelor mele, până nu voi afla loc Domnului şi sălaş Dumnezeului lui Iacob".

Biserica bolniţei a fost ctitorită în 1696 de doamna Maria, soţia domnitorului şi pictată de Preda Nicolae şi Ianache. „Schitul Sfinţilor Apostoli" a fost ctitorit în 1698 de stareţul Ioan Arhimandritul şi zugrăvit de Iosif şi Ioan în anul 1700.

„Schitul Sfântul Ştefan" poartă numele fiului cel mare al lui Constantin Brâncoveanu şi a fost ridicat în 1703, fiind pictat de Ianache şi Harinte, iar lucrători au fost Manea, vătaful zidurilor, Istrate, lemnarul şi Vasile Caragea, pietrarul. Aceştia trei sunt pictaţi pe peretele din pavilionul bisericii mari.

Deşi cunoşteam o parte din faptele de mai sus, am ieşit din mănăstire întristat. În sufletul meu se stârnise un fel de revoltă faţă de cruzimea cu care acţionează unii oameni care dispun vremelnic de puterea de a hotărî viaţa sau moartea semenilor lor. Am pornit motorul şi am ieşit în şoseaua naţională, dar copleşit de gânduri, aproape nu mi-am dat seama când am ajuns în comuna Vaideeni. Intrând pe uliţele satului am constatat cu plăcere că aproape toate gospodăriile sunt arătoase, case mari din piatră, curţi spaţioase şi garduri înalte şi trainice, făcute parcă să adăpostească adevărate fortăreţe. Îmi formez deja impresia: „aici locuiesc oameni gospodari".

Deasupra acoperişurilor se văd antene de televiziune peste tot, iar în curţi zăresc maşini luxoase de diferite mărci. Înaintez pe uliţă, dar nu întâlnesc nici un om cu care să vorbesc, de parcă satul ar fi pustiu; dar nu este, pentru că din curţile lor, de dincolo de gardurile înalte, aud voci de femei amestecate cu glasuri de copii, mugete de vaci, viţei, lătrat de câini.Aproape de capătul uliţei întâlnesc un tânăr îmbrăcat destul de elegant, care ieşea dintr-o curte. Opresc maşina în dreptul lui şi-l întreb despre viaţa satului. Tânărul se scuză:

-Nu cunosc prea multe despre viaţa oamenilor de aici, deoarece locuiesc în Bucureşti cu părinţii mei. De fapt acolo m-am şi născut. Aici am venit la un frate al tatălui meu. Eu sunt profesor de istorie, dar, spre ruşinea mea, despre acest sat în care s-a născut şi tatăl meu, ştiu foarte puţine lucruri.

-M-aş mulţumi cu oricât de puţine date, îi răspund eu.

Tânărul ridică puţin din umeri, apoi începe:

-Înainte vreme satul se numea „Vai de ei", dar autorităţile au hotărât să-l schimbe pentru că nu era prea onorabil. Mai târziu, când oamenii au prosperat, se impunea schimbarea. Aici trăiesc oameni simpli, oieri din tată-n fiu, dar sunt foarte vrednici, trag ca bivolii când se apucă de muncă. Li se mai spune ungureni pentru că au fugit din Ardeal pe timpul stăpânirii austro-ungare, trecând munţii cu oile şi cu ce au mai avut atunci şi s-au stabilit aici, unde au găsit păşuni bune pentru turmele lor. Văideenii au trăit din totdeauna din vânzarea lânii, a laptelui şi a brânzei, cea mai renumită telemea de oaie de pe aici.

-De ce nu sunt oameni prin sat?

-Bărbaţii sunt plecaţi cu turmele în „transhumanţă", adică în zonele unde se află păşuni bune: în Bărăgan, în Oradea, în Delta Dunării, unde vor sta toata vara, până aproape de Sfântul Dumitru, după care se întorc în sat. Acasă au rămas femeile şi copiii, care au grijă de gospodărie.

-Constat cu plăcere că au nişte gospodării trainice, care îi recomandă a fi oameni înstăriţi, spun eu.

-Chiar sunt, dar nu ştiu până când, deoarece tineretului de astăzi nu-i mai place ocupaţia de oier şi pleacă la oraş, unde încearcă să-şi făurească alt viitor.

-Este într-adevăr o problemă, îl aprob eu. Munca este grea şi, deşi este cunoscut faptul că ea este sursa tuturor bucuriilor, a performanţelor şi a descoperirilor din lume, nu toţi o apreciază şi, mai ales, nu toţi o îmbrăţişează. Munca trebuie să-l pasioneze pe om,

oricât de grea ar fi. Dacă este făcută forțat, fără bucurie și fără plăcere, nu iese nimic bun și trainic.

-Văd că dumneavoastră vă pricepeți să apreciați munca după rezultate, la care motorul este pasiunea, dar sunt și oameni care muncesc și mai au și neîmpliniri pentru care suferă, iar suferința scoate adesea la iveală orice fisură.

-Da, poate fi și așa. Mulțumesc pentru informații. Pe unde se poate ieși mai ușor în drumul principal?

-Este mai bine să întoarceți și să virați pe prima uliță spre dreapta, care vă conduce în șosea.

-Mulțumesc! La revedere!

Când am ajuns în șosea și m-am așternut la drum, gândurile au început să-mi alerge libere la viața și meseria acestor oameni, care trudesc permanent.

Sunt conștient de faptul că și eu sunt un om obișnuit, că nu am cine știe ce calități în plus față de semenii mei, fiind la fel ca ei preocupat de muncă și de o viață normală. Cu toate acestea eu simt nevoia de liniște și chiar de un „duș sentimental".

Mă bucur că nu sunt un om dur, deși mulți ani am îndeplinit o profesie dură; chiar mă bucur că acea profesie n-a reușit să-mi deformeze caracterul. E drept că întotdeauna am fost sever, mai întâi cu mine, detestând superficialitatea și incompetența în muncă, precum și incultura. De aceea am citit mult, mai ales în ultimii ani. Știu că pentru unii cititul este un sport greu, pentru el trebuie să renunți la multe, iar acest sport trebuie să-ți placă.

...Odată ajuns la o intersecție de drumuri, am hotărât să trec pe la Stațiunea balneară Govora, apoi la Mânăstirea Govora, dar mă înșelasem, mai aveam mult de mers până la drumul căutat, așa că am mers mai departe. Pe drumul care șerpuia printre dealurile înverzite, am fost plăcut impresionat să văd turme de oi păscând pe pajiști, ca niște ghemotoace albe de vată care contrastă cu verdele crud al poienei.

În apropierea şoselei erau trei păstori sprijiniţi în bâtele lor de corn, prevăzute cu măciulie la capete, dar încrustate cu desene rombice la partea de sus.

Am oprit aproape de ei ca să-i observ mai bine, însă am fost luat în primire de trei câini mari, lăţoşi, în care am identificat ciobănescul nostru mioritic, cu caninii lungi şi ochii blânzi. Când ciobanii au potolit câinii, le-am dat bineţe şi i-am întrebat care este drumul spre Govora. Mi-au arătat. Unul dintre ciobani avea înfipt la brâu nelipsitul fluier cu care-şi cântă doinele, sarica pe umeri şi toţi purtau pe spate un celofan care să-i apere de ploaia care se apropia, după cum prevestea un tunet ce se auzea din depărtare.

Când m-am apropiat de intersecţia unde urma să virez la dreapta pentru a merge la Govora, am scos maşina în afara drumului, am oprit la umbra unui pom şi am mâncat. Trecusem mult de ora pentru masa de prânz şi îmi era foame. După ce am sorbit şi puţină cafea din termos, am pornit mai departe, dar nu spre Govora, ci spre mânăstirile Bistriţa şi Arnota. Am făcut această schimbare de itinerariu, după ce mi-am consultat harta turistică şi am constatat că astfel pot face economie de benzină si de timp. Aşa că am virat spre stânga, intrând pe drumul ce duce spre Mânăstirea Bistriţa, în care fostul Mareşal Ion Antonescu a fost izolat în 1934 (pe atunci era general) din ordinul regelui Carol al II-lea.

Urcarea a fost dificilă, drumul fiind într-o pantă abruptă, iar motorul daciei mele se încălzea, dând semne de oboseală. De câteva ori am fost nevoit să opresc pentru a se răci motorul, dar am reuşit să ajung până la Mânăstirea Arnota.

Constatând că la ora aceea mânăstirea era închisă pentru public, am căutat un loc liniştit pe un tăpşan din apropiere, unde am tras maşina şi mi-am pregătit culcuşul pentru noapte. Eram obişnuit să dorm în maşină, iar lângă pădure mă simţeam mai în siguranţă decât printre oameni.

Un cunoscut mi-a povestit odată că a dormit noaptea în pădure, în

maşină , fiind vizitat de un urs care i-a zgâlţâit-o, aproape s-o răstoarne. „M-am speriat tare, încât, abia am nimerit să pornesc motorul şi să fug din acel loc", spunea el.

Eu nu mă sperii de animale, dar îmi iau toate măsurile să evit neplăcerile, inclusiv aşezarea în pantă a maşinii ca să poată fi uşor pornită şi pusă în mişcare. Mai răi sunt oamenii.

Noaptea aceea a trecut fără evenimente. Am dormit în cântecul cocoşilor de munte şi huhurezilor şi nu m-am trezit decât când mijeau zorile. Afară era răcoare. Căzuse rouă şi aerul era curat. M-am spălat pe faţă cu apă din bidon şi m-am pregătit să merg la mănăstire, trecând printre copacii mari de pe frunzele cărora picura roua.

Mânăstirea Arnota mai este numită şi „Athosul românesc", fiind clădită pe vârful înalt al muntelui. Acolo a fost „cuibul de vulturi" al bătrânilor sihastrii care şi-au făurit chiliile pentru adăpost, săpând în roca tare a muntelui.

Odată cu ivirea primelor raze de soare, în jur totul s-a luminat. Cerul era albastru, fără nici un nor, iar sus, doi vulturi planau în cercuri largi, la distanţe mari între ei, de parcă aveau misiunea să păzească înălţimile. Aceşti răpitori iscusiţi mi-a fost dat să-i văd în multe locuri, deasupra vârfurilor ascuţite ale munţilor.

Am intrat în mănăstire pe porta care era întredeschisă, trecând pe lângă clopotniţă şi am păşit în biserică unde-şi doarme somnul de veci Matei Basarab, fost domnitor al Ţării Româneşti. Tot aici – aflu de la un călugăr cu barbă colilie – a fost adusă şi racla Sfântului Grigore Decapolitul, ale cărui moaşte au darul de a vindeca şi boli ale sufletului.

Pe mormântul voievodului Matei Basarab se află o placă de marmură cu motive geometrice, trei dreptunghiuri şi stema Ţării Româneşti, iar alături odihneşte mitra metropolitană.

Pe perete este un tablou votiv reprezentându-l pe Matei Basarab, iar în spatele său, pe fundal, se vede cerul plin de stele. În interiorul bisericii, pe pereţi, sunt pictaţi cei şapte sfinţi, conducătorii celor

şapte cete de Arhangheli: Mihail, Gavril, Rafail, Gudil, Uril, Salatil şi Varail, fiind opera pictorului de biserici Dionisie Eclersiahul, despre care se spune că lucra până la istovire. Atunci când acesta a pictat tavanul şi simţea că a obosit, îşi lega de grinda din tavan mâna împreună cu pensula, dar nu înceta lucrul.

Între 1705-1706 Constantin Brâncoveanu cel Sfânt dăruieşte mânăstirii o sculptură din lemn de castan, împreună cu tâmpla de o mare valoare artistică. Acestea se află în prezent la Muzeul de Artă al României.

Mânăstirea are uşa din lemn de castan, iar Iconostasul este din lemn de tei în stuc suflat cu aur.

Mânăstirea Arnota a fost loc de refugiu şi pentru Tudor Vladimirescu şi pandurii săi de la revoluţia din 1821. Tot pe aici şi-au purtat paşii, slujind şi păzind sfinţenia din altar, arhimandriţii Cleopa, Cristofor, Sebastian, precum şi cărturarul Paulin Lecea, care a suportat să trăiască în lipsuri, reuşind să scrie mai multe cărţi.

Constat cu pioşenie că aici sunt locuri încărcate de istorie şi credinţă, de linişte şi de o pace divină, de care îmi vine greu să mă despart. Aşa mi se întâmplă peste tot, dar sunt mulţumit că după fiecare vizită pe care o fac în aceste locuri sfinte mă simt tot mai întărit şi mai aproape de Dumnezeu.

Pornesc înapoi spre băile Govora. Drumul este mai uşor la coborâre, dar sunt nevoit să frânez din ce în ce mai des. Când ajung la poarta staţiunii, surpriză: nu pot intra pentru că nu posed bilet de tratament. Iniţial am vrut să ajung la director pe altă cale, dar am renunţat. Norocul meu a fost că le-am fost şi eu pacient (la tratament pentru spondiloză cervicală) cu ani în urmă şi cunosc mai multe aspecte din staţiune, din care voi aminti unele:

La distanţa de 18-20 km. de municipiul Râmnicu Vâlcea, la poalele carpaţilor meridionali, cu o climă continentală, având câteva hoteluri: Palace, Balneara şi Casino, staţiunea este situată între dealuri, într-un peisaj pitoresc, înconjurată de păduri de foioase şi conifere; aici fagul

şi stejarul urcă până la altitudinea de 380 de metri, iar mai sus întâlneşti bradul şi pinul. Apele termale captate şi folosite pentru tratamente au o mare valoare terapeutică, fiind bogate în iod, sodiu (sarea de bucătărie), clor, brom, sulf, magneziu şi calciu, care folosesc la tratarea diferitelor boli, încă din anul 1866.

Nămolul saprosalic este adus de la Ocnele Mari, iar nămolul mineral este extras chiar din apropierea localităţii Govora.

În această staţiune se tratează boli respiratorii (rinita, pneumonia, astmul bronşic şi alte boli de plămâni) precum şi boli reumatice, poliarticulare, digestive, neurologice, cardiologice, urinare şi ginecologice.

Există un sanatoriu pentru tratamentul copiilor care suferă de afecţiuni respiratorii sau reumatice.

Staţiunea beneficiază de săli de tratament utilate corespunzător şi oferă facilităţi pentru băi cu ape minerale iodate şi sulfuroase, tratamente cu nămol cald şi cu produse apicole şi altele, de care nu-mi mai amintesc în totalitate după ce au trecut atâţia ani.

Ce să fac dacă nu pot intra? Pornesc motorul şi pornesc spre mânăstirea Govora, care se află în satul cu acelaşi nume, la o distanţă de opt sau zece kilometri de staţiunea pe care tocmai o părăseam.

Intru în curtea mânăstirii unde mă întâmpină frumuseţea neasemuită a florilor din pridvoare.

Mânăstirea Govora poartă hramul „Adormirea Maicii Domnului", iar biserica are acoperişul de tablă, împărţită în opt segmente deasupra cupolei pe care este fixată crucea.

La intrarea în biserică se trece printr-un pridvor larg, susţinut de stâlpi de cărămidă, iar deasupra intrării sunt pictaţi sfinţi, la picioarele cărora se află un brâu dublu în relief.

Trec sfios pragul şi pătrund în biserică unde mă întâmpină o răcoare şi o linişte deplină. Înăuntru dau de câteva femei cernite care se roagă în genunchi în faţa icoanelor, iar mai spre dreapta un bărbat care îşi face cruce în face în faţa Mântuitorului.

Am înaintat încet şi ocolindu-i am ajuns la icoana Sfintei Fecioare Maria pe care am atins-o uşor cu mâna, apoi m-am închinat, cerându-i ceva în gând.

Îmi rotesc privirile în jur şi observ că iconostasul, despre care citisem că este făcut din lemn de tei, era sculptat cu mare meşteşug şi acoperit cu un strat aurit care lucea în luminile din interior.

Nu se cunoaşte data când a fost ctitorită biserica şi nici numele primului ctitor, dar există documente din care rezultă că în secolul al 15-lea acest ansamblu monastic a fost reconstruit de ctitorii Vlad Călugărul şi Radu cel Mare, care au refăcut-o şi înfrumuseţat-o, iar în unele documente apare şi numele lui Vlad Dracul (Dracula – Vlad Ţepeş – domn al Ţării Româneşti).

Când am ieşit din biserică afară ploua mărunt. M-am simţit obosit, dar am pus oboseala pe seama norilor şi a magnetismului din atmosferă. Cu toate acestea am hotărât să plec spre Constanţa, socotind că erau de ajuns cele două săptămâni de drumeţii în care m-am odihnit mai puţin, la care mai puteam adăuga şi situaţia mea financiară, banii se cam împuţinaseră. Celelalte obiective pe care le mai aveam de vizitat le-am lăsat pe altă dată.

Astfel că m-am îndreptat spre Râmnicu Vâlcea, trecând prin localităţile Buleta şi Ocnele Mari. La Rm. Vâlcea am oprit numai zece minute, cât am completat necesarul de benzină şi am cumpărat o pâine, apoi mi-am continuat drumul spre Piteşti, iar de acolo, pe autostradă, am ajuns în Bucureşti, pe care l-am traversat fără să mă opresc. Am ajuns în Constanţa aproape de orele 22 şi am găsit căsuţa mea cufundată în întuneric. Şi aici ploua mărunt, dar liniştit. Introduc maşina în curte, apoi intru în casă unde aprind toate luminile.

Dau o tură prin curte şi constat că toate sunt în regulă, aşa că mă întorc în casă, mă dezbrac şi mă culc imediat. Condusesem peste 500 km. în acea zi şi oboseala îşi spunea cuvântul.

Dimineaţa m-am trezit odihnit şi vesel. O rază de soare care răzbise prin fereastră şi perdea îmi mângâia faţa. Mi-am dat seama că afară

este din nou vreme frumoasă. Am deschis fereastra şi am observat că cerul era tot înnorat, dar razele soarelui reuşeau să se arate prin spărturile norilor, acolo unde pânza lor se rupea pentru o vreme.

Mi-am pregătit repede ceva de mâncare pe aragaz., alături am pus la fiert şi apă pentru bărbierit, iar după ce am mâncat şi mi-am băut şi cafeaua, m-am bărbierit, în ideea de a da o tură prin oraş.

Mai târziu a început iar să plouă. Priveam pe fereastră cum apa de ploaie cădea peste frunzele pomilor, peste umbrelele trecătorilor şi o auzeam vuind în burlanele clădirilor, de unde se revărsa pe trotuare, iar de acolo spre gurile de canalizare.

Treptat ploaia s-a mai domolit şi iar a apărut soarele. Prin spărtura norilor se vedea un cer albastru intens, însă aerul răcoros parcă devenise mai dens, amestecat cu vuietul ploii, uruitul maşinilor care treceau în viteză pe stradă, peste care se aşternea, aproape distinct, murmurul valurilor mării, care loveau ritmic malurile. Acesta mi-a trezit dorul să văd marea.

Abia aşteptam să se oprească ploaia pentru a da o fugă până la malul înalt, de unde să contemplu întinderea de apă.

Aşa cum stăteam eu cu coatele pe pervazul ferestrei, prin faţa mea au trecut, în zbor săgetat, două rândunele, care se deplasau rapid când spre poartă, când spre fundul curţii, evitând cu precizie şi în mod elegant stâlpii de viţă de vie.

La un moment dat s-au oprit din zbor şi s-au aşezat pe una din barele orizontale, iar după ce au fremătat uşor din aripi, am auzit un sunet care a ţâşnit dintr-odată. Nu-l mai auzisem până atunci, dar a reuşit să-mi capteze atenţia, astfel am descoperit treptat că era vocea solitară a rândunelului din perechea aşezată pe bara din dreptul meu. era o chemare melodioasă care izvora din gâtlejul lui către rândunica care stătea lipită cu tot trupul ei de bară.

L-am privit cu deosebită atenţie. Codiţa lui în formă de furculiţă şi cu pene de culoare albastru închis la capete, zvâcnea de zor, iar aripile le ţinea îndoite, spinarea uşor încovoiată, peste care îşi trecea

capul când spre stânga, când spre dreapta, făcându-i plecăciuni perechii sale, iar cu ciripitul lui gingaş continua să-i cânte cu foc. Era un ciripit de o puritate cristalină, în care se amestecau sunete scurte cu altele prelungi şi mai aspre, după cum emoţiile lui creşteau.

Pe mine nici nu mă vedeau, deşi distanţa ce ne despărţea nu depăşea doi metri, dar era clar că în acele momente nu-l mai interesa decât perechea lui, care îl asculta atât de liniştită, răspunzându-i doar cu un ţipăt scurt şi înfundat, care părea că vine de undeva de departe, deşi avea o sonoritate fină, cu rezonanţă ca de argint. Ţipătul ei părea să spună că îi aprobă ciripitul ademenitor.

Când s-a terminat recitalul, rândunelul şi-a scuturat tot trupul, apoi şi-a ridicat aripile şi dintr-un salt, a fost deasupra rândunicii care îl aştepta.

După împerechere au pornit amândoi în văzduh, alunecând într-un zbor lin şi prelung.

Mi-am adus aminte că la streaşina casei mele, în partea dinspre magazie, erau două cuiburi de rândunele. M-a fulgerat gândul „S-au întors, deci". Aveam o îndoială că vor reuşi să-şi crească puii, deoarece auzisem de mai multe ori prin pod chiţăit de şobolani şi mă gândeam că aceştia pot roade scândurile şi să mănânce puii, ceea ce nu s-a întâmplat.

Perechea de rândunele a reuşit să-şi crească patru pui, iar toamna au plecat toţi în alte zone de pe glob. Nici după plecarea lor nu m-am încumetat să le stric cuibul, aşteptându-le să se întoarcă în primăvara viitoare.

I-am observat aproape trei luni de zile, mai întâi când rândunica a ouat, apoi a clocit, au apărut cei patru pui care a dus la împărţirea muncii părinţilor, care se străduiau să-i hrănească, aducând fluturi şi alte insecte, viermişori de tot felul, flămânzilor cu ciocurile larg deschise care nu încetau cu piuitul lor decât pe timpul nopţii.

Mare mi-a fost dezamăgirea când am văzut că nu s-au mai întors la cuib în primăvară. De atunci n-am mai auzit acel cântec de dragoste

al masculului, care se amesteca cu piuitul de argint al femelei, făcând să vibreze văzduhul de imnul lor de slavă închinat iubirii conjugale.

Ce bine ar fi dacă şi oamenii ar învăţa de la păsări un astfel de comportament!

Nu-mi vine să plec de la fereastră. Aerul răcoros mă înviorează, îmi dă forţă şi mă face să-mi uit necazurile.

Pe aceiaşi bară pe care stătuseră rândunelele, s-a aşezat un stol de vrăbii gureşe, care nu mai conteneau cu ciripitul lor vesel. Le-am aruncat în grădină câteva bucăţele de pâine, iar ele au coborât de pe bară şi le-au ciugulit, apoi şi-au luat zborul.

Într-un plop din apropiere, am observat două turturele (pe aici li se mai spune şi guguştiuci) pe care adierea unui vânt le legăna imperceptibil când într-o parte când în alta, în timp ce ele lucrau de zor.

Ce credeţi că făceau? Îşi făureau un cuib, aducând între ramurile plopului, pai cu pai, beţişor cu beţişor, după care au adus fulgi şi l-au căptuşit.

„Câtă muncă!", mi-am zis. Aşa fac şi oamenii când trebuie să se aşeze la casa lor.

Am tras concluzia că perechea se pregătea, femela urma să înceapă să ouă curând.

Peste o vreme ploaia s-a oprit de tot. M-am îmbrăcat şi am ieşit in curte. Din pământ ies aburi care seamănă cu o ceaţă difuză. Soarele ajută natura să-şi desăvârşească opera, totul fiind înverzit, înflorit şi proaspăt după ploaia binefăcătoare.

Grădina mea era frumoasă, tăcută şi luminoasă, iar în grădiniţa dinspre stradă, tufele de liliac înflorit se împleteau cu cele de tuia; picăturile de apă de la ploaie scânteiau pe petalele trandafirilor ce străjuiau trotuarul, mângâind privirile cu culorile lor roşii, galbene şi roze. Cu mărgele de apă erau împodobite şi zambilele albastre şi roz, precum şi lalelele dolofane roşii, galbene şi pestriţe (alb +roz +mov), care înfloriseră de curând, umplând curticica ca nişte clopote înfipte

în tijele lor drepte şi subţiri. Ziua, sub lumina soarelui, lalelele semănau cu nişte lumânări aprinse, atât erau de frumoase. Îmi părea rău că florile lor nu durează mult, se ofilesc destul de repede după ce sunt rupte. Poate tocmai de aceea se spune că ar semăna mult cu iubirea dintre oameni, care adesea este perisabilă. Lalelele sunt vesele şi rezistă numai atâta vreme cât sunt legate de rădăcina lor, de pământul din care îşi trag seva; după ce au fost rupte, se ofilesc văzând cu ochii, îşi pleacă capetele oricât le-ai uda.

La fel sunt şi oamenii care şi-au pierdut suportul iubirii, mai întâi îşi schimbă comportamentul, apoi se ofilesc treptat şi mor.

Dintre flori mie mi-au plăcut mult orhideele. În vara trecută am văzut într-o grădină orhideea „Calipso", una dintre cele mai frumoase flori din lume. Eu o văd unică, semănând cu pantofiorul roşu al zeiţei, aşa cum scrie în mitologia antică grecească. Regret că nu o am în grădina mea, deşi am crini regali, crizanteme şi altele, iar în faţa casei, sub bolta viţei de vie, într-un colţişor dăruit de soare, creşte bujorul cu florile roşii ca focul, de parcă ar fi fost colorate de sângele ocrotitor al pământului, contrastând cu verdele intens al tufelor de zmeur.

Mă îndrept în partea dinspre fundul grădinii, unde am trei stupi de albine şi constat că albinele nu îndrăznesc să iasă afară din stup până când nu se zvântă apa de ploaie.

Întorc privirile spre grădina vecinilor mei din spate şi văd un pom care spânzură pe tulpina pe care îl mai ţin două fibre subţiri. Gândesc că l-a rupt furtuna din timpul nopţii, lăsându-l în acea poziţie jalnică, trăgând să moară. „La fel este şi omul", am spus aproape în şoaptă, deşi îmi închipui că nimic nu pare atât de puternic, dar şi atât de slab cum este cuvântul. Pentru întâia oară în viaţa mea eram încredinţat că omul care suferă de apropierea bătrâneţii, deşi este înconjurat de natura plină de viaţă, nu-şi poate alina această durere decât dacă se străduieşte zi de zi, încet-încet, mulţumindu-se cu soarta lui.

Privesc, încă odată, cerul. Nici o speranţă să se lumineze complet, pentru că dinspre sud-vest vin cohorte de nori negri care se grămădesc deasupra oraşului, întunecând zările.

Renunţ să mai plec undeva şi intru în casă, unde mă aşez la masa de scris, gândindu-mă la cele spuse de regretatul Tudor Vianu: „Literatura este şi ea o formă de viaţă".

Încerc astfel să descopăr acea „funie" care mă adusese în singurătate, aşteptând ziua când toate vor reveni la normal. Aşa am reuşit să scriu o parte din cartea „Singurătate"

Toată după amiaza şi apoi până la miezul nopţii, cu o scurtă pauză de masă, am scris fără oprire, ascultând, din când în când, cântecul ploii pe acoperiş, o ploaie de primăvară care nu se mai oprea.

Înainte de a mă culca, am deschis fereastra; cerul era tot mohorât şi ploaia curgea şiroaie.

Obosit cum eram am adormit repede şi am tras un somn adânc, fără vise, până dimineaţa când s-au ivit zorile. Deschid fereastra şi în cameră pătrunde un aer rece, dar plăcut. Afară nu mai plouă, dar cerul este de un albastru întunecat, iar pe fundalul care-şi mai pierdea treptat întunecimea, se mai vedea câte o stea răzleaţă, aproape ştearsă, pe măsură ce se destrăma răsuflarea nopţii. După ploaia din ajun, norii albi din tării alunecau uşor către miazănoapte, curgând ca un fluviu subţire, intermitent.

Dintr-un copac m-a întâmpinat uguitul monoton şi neobosit al perechii de turturele, care a durat mai mult de un minut, fără întrerupere. Am stat şi le-am ascultat.

În sfârşit a răsărit şi soarele, care, pe măsură ce se ridica pe cer, încălzea totul în jur cu multă dărnicie, zvântând mărgelele de apă de pe toate plantele care priveau vesele cerul. La scurt timp am auzit zumzetul albinelor, care treceau grăbite din floare în floare, adunând nectarul din cupolele încă îmbrobonate de apă.

Toate acestea şi altele dovedesc că natura trudeşte în „atelierul" ei, lucrând cu sârg plăsmuind mereu viaţa, fenomen ce n-a putut fi

înţeles în totalitate de om. Sau poate că sunt eu prea obosit din cauza necazurilor prin care am trecut în viaţă, de nu pot înţelege aceste fenomene profunde şi atunci în zadar stau şi contemplu acele peisaje mirifice lăsate de Dumnezeu, care sunt demne de a face renumit penelul celor care s-au născut cu talent ca să le poată imortaliza.

„Astăzi n-am chef să scriu", îmi spun privind hârtiile de pe masă. M-am hotărât pe loc: e duminică şi merg să dau o raită prin oborul municipal să văd ce mai este nou. Am mâncat ceva, am băut o cafea şi am scos maşina din curte, plecând direct la acel „Târg de Duminică" situat pe varianta ocolitoare a oraşului.

Când am ajuns în târg era o aglomeraţie de nedescris. Trotuarele erau ocupate de maşini parcate în toate poziţiile. Am intrat, mai întâi, în parcul din stânga unde erau aliniate pe două rânduri maşinile ce urmau a fi vândute, însoţite de proprietarii sau posesorii lor. Acest parc este concesionat de Dorin Popescu, care a amenajat şi un chioşc unde se vând mici şi bere, din care câştigă bine.

Pentru mine nu prezintă interes şi nu zăbovesc mult în parc. Cobor în târgul propriu-zis, care este un teren asfaltat, împrejmuit cu gard din sârmă groasă, înalt de trei metri, prevăzut cu două intrări. Are mai mult un aspect de bazar, un amestec de mărfuri electrocasnice, îmbrăcăminte nouă şi veche, scule, piese auto (noi şi recondiţionate), porci, păsări, etc., etc. porumbei, peşti de acvariu, iar comercianţii dotaţi cu grătare vând mici, fripturi, bere, vin, votcă şi „kebab".

Totul aici formează o panoramă mişcătoare, dezlănţuită, care îţi trezeşte simţul umorului, dar îţi stârneşte şi compasiunea, în acelaşi timp. Peste tot se desfăşoară o luptă acerbă pentru existenţă: cei mai tari domină, deformând, distrugând, mutilând, înşelându-i şi ruinându-i pe cei mai slabi.

Trec printre tarabe fără să cumpăr ceva. Fiecare vânzător îşi strigă marfa, lăudând-o şi încercând să-i ascundă defectele pentru a obţine un preţ cât mai bun şi adesea unii se folosesc de un limbaj mai colorat. Nu toţi cei ce vând au loc la tarabă şi îşi etalează marfa

pe hârtii, direct pe asfalt. Lângă grătarul cu mici din care se degajă un fum gros şi înecăcios, comerciantul ţine deschis, la volum maxim, un radiocasetofon mare, care produce un zgomot asurzitor ce se vrea a fi muzică, dar din el se rostogolesc cunoscutele manele pline de expresii mai puţin culte, dar acceptabile, daca sunt puse în balanţă cu cuvintele stridente şi aproape indecente ce se revarsă dintr-o staţie-magaoaie plasată într-o altă latură a târgului. Continuu să mă plimb printre tarabele pe care sunt etalate mărfuri de tot felul şi descopăr pe unele, prinse cu ace de gămălie, nişte preţuri scrise într-o caligrafie care sacrifică brutal regulile sintaxei în favoarea limbajului obişnuit.

Mai aproape de gardul din plasă metalică, tot în incinta târgului, stau aliniaţi oameni modeşti, care se străduie cum pot să-şi vândă nişte obiecte de îmbrăcăminte sau de încălţăminte, purtate, pentru a-şi completa sumele necesare supravieţuirii. Le-a mai rămas ceva demnitate, iar asta se vede în modul cum îşi oferă „marfa" spre vânzare, n-o laudă, nu strigă, de parcă le-ar fi ruşine de ceea ce fac.

Mă mâhneşte situaţia acestor oameni ajunşi să-şi vândă lucrurile ce le mai au prin casă pentru a trăi.

Obosit şi îngândurat, ies din târg şi îmi caut maşina, apoi străbat cu greu aglomeraţia existentă pe şoseaua de centură pentru a ajunge în oraş. Mă opresc la un chioşc de ziare de unde cumpăr câteva publicaţii, apoi mă îndrept spre strada Traian, care trece pe malul dinspre nord al portului. Mă opresc în dreptul statuii Eroilor pentru a privi de sus, în linişte, portul Constanţa şi marea.

Soarele de amiază îşi scaldă razele în apa albastră, fără valuri, care-i reflectă lumina ca o oglindă.

Departe de intrarea în rada portului văd câteva nave mari care aşteaptă. Privesc cu plăcere această panoramă, în care marea şi portul oferă o imagine de neasemuită frumuseţe.

La danele din portul vechi şi în faţa silozului, vapoarele acostate la chei sunt cufundate în linişte, fiind duminică. Îmi plimb privirile peste stivele de scânduri, frumos aliniate, lăsând între ele drumuri de

acces pentru utilajele cu care sunt transportate la nave, în vederea exportului.

Când se lucrează, portul seamănă cu un adevărat furnicar, pe când, în zilele de repaus, reprezintă o oază de liniște care-ți încântă privirea, încât nu te saturi să-l privești. Marea m-a fascinat încă din anii copilăriei mele, am visat de atâtea ori privind-o de pe pajura din „dealul viilor" de acasă și vin adesea la malul ei să-mi depăn gândurile și să-mi liniștesc mintea, privind departe în larg.

Ajung acasă, mănânc ceva în grabă și intru în cameră unde mă cufund în lectura ziarelor pe care le-am adus din oraș.

Spre seară ies în curte. Toată grădina este scăldată de razele soarelui ce se apropia de asfințit, înfășurând-o într-un văl care bătea mai mult în purpuriu decât în galben-auriu. Peste tot se lăsase o răcoare plăcută, iar în aer ascultam șușoteala frunzelor pomilor amestecată cu zumzăitul albinelor care colindau neobosite din floare în floare, grăbite să culeagă nectarul din corolele sub formă de pâlnii, după care se îndreptau spre stupi în zborul ce imita avioanele, pentru a-și depune săculeții plini cu polen.

M-am apropiat de stupii aflați la adăpostul a doi pomi. Acolo zgomotul era și mai mare întrucât, pe fiecare urdiniș era animație, aidoma unei piste de pe un aeroport, pe care unele aterizau, iar altele își luau zborul, aproape în același timp.

În săptămâna care a urmat n-am mai ieșit din curte decât până la pâine i ca să-mi cumpăr ziare; toată ziua am trebăluit prin curte și prin casă, iar seara citeam până spre miezul nopții.

Cu acel prilej am spălat, am călcat rufe, am făcut mâncare pentru o săptămână și am udat zilnic plantele din grădină: roșii, ardei, cartofi, salată, ceapă, usturoi, căpșune și florile mele dragi.

Sâmbătă, după prânz, am mers să vizitez un prieten, iar după aceea am plecat la malul mării, în apropierea restaurantului „Zorile", unde m-am așezat pe o bancă și am rămas până seara să privesc marea peste care gândurile mele alergau ca niște turme de căprioare, până la

orizont şi mai departe.

Dinspre restaurant ajungeau până la mine miros de carne friptă, de mici şi alte mâncăruri, iar aerul vibra de muzica orchestrei amestecată cu voci de diferite intensităţi.

Cerul era senin, marea liniştită şi netedă la suprafaţă, încât vedeam totul clar până la orizont. Dincolo de linia orizontului şi-a făcut apariţia mai întâi catargul unui vapor, apoi coca lui neagră şi destul de voluminoasă, din care răzbăteau lumini difuze prin hublouri.

Treptat s-a înserat, apoi totul s-a întunecat şi din mare s-a ivit luna rotundă şi roşiatică, lăsând o dâră luminoasă pe oglinda apei, pe măsură ce se ridica spre înalturi.

Nu mă puteam desprinde de această privelişte care mă fascina de fiecare dată când contemplam marea pe înserat. De mine s-a apropiat un bărbat, care venea dinspre restaurant. M-a salutat şi mi-a cerut îngăduinţa să şadă alături de mine pe bancă.

Era un bărbat înalt, cu o faţă blajină, puţin cam obez; în lumina lunii îi vedeam şi ridurile de pe frunte şi dimprejurul gurii, trăsături care trădau un caracter complex.

-Ce faci, priveşti marea? m-a abordat direct.

-Da, i-am răspuns sec.

-Aşa fac şi eu de fiecare dată când paşii mă aduc până aici, la ţărmul mării. De fapt, aici mă aduce mereu dorul de mare. Ştii, eu am lucrat pe mare vreo douăzeci şi cinci de ani, dar, de când s-a dus flota noastră, trândăvesc pe acasă. Am încercat de câteva ori să-mi iau alt serviciu pe uscat, dar am fost respins de patronii ăştia noi care-mi reproşează că sunt prea bătrân, deşi abia am împlinit 50 de ani.

Omul avea chef de vorbă, doar ieşise din restaurant. Mi-a povestit câte ceva despre viaţa pe mare, sau din diferite porturi prin care a acostat cu nava, despre unii şefi de pe navă, despre familia lui în care lucrează numai soţia, şi altele.

-Hai să mergem, că s-a făcut frig! îi propun eu.

-Dar cât este ceasul?

-Aproape zece, îi răspund după ce-mi consult ceasul.

Am pornit împreună spre centru, iar la farmacia "Miga" ne-am despărţit, eu mergând spre malul portului, cu gândul de a privi de sus portul pe timp de noapte. Am mers pe strada Traian, însoţit doar de gândurile mele şi m-am oprit, ca de obicei, lângă Monumentul Eroilor. Era linişte, totul era cufundat în noapte. Numai luminile de pe stâlpii înşiraţi de-a lungul cheiurilor până hăt, departe, desenau un şirag de perle frumos aşezat pe gâtul nevăzut al unei femei.

Pe digul de la intrarea în rada portului, sclipea lumina intermitentă a ochiului veşnic treaz al farului care indică drumul navelor în bazinul portuar.

Liniştea este întreruptă de zgomotul produs de motoare turate, scrâşnet de scripeţi şi voci de oameni. Caut cu privirea peste tot şi descopăr pe o platformă îndepărtată, lângă un vapor mare şi pântecos, multă animaţie, macarale care-şi rotesc braţele în văzduh, şi comenzi scurte. „Probabil este vorba de un vapor care încarcă marfă, ce nu suportă amânare de se lucrează şi astăzi", mi-am zis.

Portul Constanţa este frumos noaptea şi cred că toate porturile din lume sunt frumoase.

Mi-am continuat drumul spre casă. Când am ajuns în dreptul porţii mele, totul era cufundat în beznă şi o linişte deplină; doar stâlpul de la poartă lumina în jur.

... Priveam casa în care mă trimisese destinul în anul 1990 şi unde aveam să locuiesc singur mai mulţi ani.

Acum, când scriu, am o nostalgie inexplicabilă după acea căsuţă. Acolo, în izolare, mi-am regăsit liniştea şi o nouă ocupaţie - scrisul.

Uneori îmi este dor de locul acela liniştit, de grădina plină de plante şi de viaţă, de cişmeaua care îngheţa iarna din pricina gerului aspru, de toate câte m-au ajutat să supravieţuiesc şi să suport mai uşor singurătatea.

În nopţile de iarnă, zumzetul sobei cu gaz făcea concurenţă aparatului de radio din care ascultam cu plăcere arii din „Tosca" de

Pucini sau „Celeste Aida" din opera „Aida" de Giuseppe Verdi şi „La Donna e mobile" din Rigoleto.

Abia aşteptam emisiunea dedicată românilor lipoveni de la ora 13.00 cu melodiile lor plăcute, ca un cântec de leagăn: „Liliacul", „Stepa baicală", etc., sau îl ascultam pe David Ohanesian, mândria Operei Române, cu vocea lui viguroasă, fluidă, pură, în timp ce eu roboteam în bucătărie să-mi pregătesc hrana. Atunci îmi aminteam de mama, pe vremea când eram copil, acasă, certându-ne : „Voi ştiţi doar atât: Pune-te masă, ridică-te masă!, dar habar nu aveţi cu câtă trudă se face mâncarea".

Recunosc că în acel exil spiritual – asumat – am avut prilejul să învăţ multe lucruri importante, printre care şi faptul că nu trebuie să fug de propriul meu destin şi de mâna lui Dumnezeu, care, în pofida severităţii Sale, este extrem de generos.

Odată plecat de acasă şi ieşit la pensie, ar fi trebuit să mă simt un om fericit pentru că eram liber şi puteam gândi orice, puteam visa în voie.

Dar adevărul era altul. Eram nefericit, deşi aveam o pensie peste medie şi nu eram obligat să alerg, ca majoritatea muritorilor, după o bucată de pâine, după o slujbă sau după un adăpost.

Priveam în trecut şi eram nemulţumit pentru că atunci când eram în activitate, îmi cheltuisem toate zilele – alături de munca de 14-16 ore pe zi – pe frustări, visări şi neîmpliniri, dorinţa de autodepăşire, încercând să dovedesc ceva celor din jur, dar totul a fost inutil. Am căutat ceva ani în şir, fără să ştiu ce anume, deşi reuşisem, de timpuriu, să aflu că viaţa este alcătuită din multe, foarte multe căutări.

În tinereţea mea am încercat să trăiesc intens, iubisem şi fusesem, la rândul meu, iubit de femei; mai târziu mi-am întemeiat o familie, am copii frumoşi, inteligenţi, cuminţi. S-ar putea spune că n-am trecut prin viaţă degeaba. Am avut o demnitate socială în care mi-am

făcut cinstit datoria, fără ilegalităţi, fără fapte împotriva altora şi astăzi pot spune, cu fruntea sus, că nu-mi este ruşine cu faptele mele.

Dar viaţa omului este un permanent examen, la care uneori poţi să cazi, te ridici, iar cazi şi tot aşa.

Important lucru este să nu cazi la marele examen al vieţii, în rest, consider că celelalte examene seamănă cu o loterie.

Cred că avea dreptate Clemancean când spunea: „La bătrâneţe simţi nevoia unei infuzii de tonus, unei anumite stări de spirit şi de optimism, care nu sunt altceva decât trăsături caracteristice tinereţii".

Revin la căsuţă. În ea am citit sute de volume. În acei ani şi următorii, cartea a fost pentru mine un felinar aprins în nopţile reci şi întunecoase ale singurătăţii pe care mi-o asumasem.

Tot atunci am scris şi primele cărţi, încercând să aştern pe hârtie o parte din cunoştinţele pe care le acumulasem de-a lungul vieţii mele. Uneori, chiar şi atunci când lucram în grădină, mintea îmi era preocupată de anumite pasaje sau paragrafe pe care le prelucram. Fără să vreau, confirmam cele scrise de Balzac: „Artistul, chiar şi când nu face nimic, când se plimbă sau se odihneşte, el de fapt munceşte în intimitatea laboratorului său nevăzut".

Scriitorilor le place să trăiască în mijlocul oamenilor, să-i cunoască, să scrie despre ei, să sondeze enigmele lor. Dar pentru a ajunge scriitor trebuie, mai întâi, să publici cărţi, apoi să treci prin greutăţi şi prin purgatoriul criticii literare şi al aprecierii publicului cititor, care pot fi binevoitori sau răutăcioşi.

Când eşti tânăr mai poţi avea răbdare să aplici sfatul lui Shopenhauer: „Să creşti încet ca stejarul, nu repede ca bălăriile", dar eu ce mai pot face? Tânăr nu mai sunt, iar timpul mă presează să expun cât mai repede multele lucrări pe care le am în desagă, cu partea lor văzută sau nevăzută (rog să nu fiu considerat un om exagerat de pretenţios).

Cunosc bine limba română, pe care o iubesc şi încerc s-o cultiv. Pot spune că am cunoştinţă atât de limba vorbită în şcoli şi facultăţi, dar nu sunt un străin total nici de cea de maidan.

Cu toate acestea, mă strădui să scriu pentru marea masă de cititori (câţi vor fi ei), evitând cuvintele rare, dar, mai ales, pe cele vulgare şi insidioase.

Desigur, ca toţi cei ce scriu, nutresc şi eu dorinţa de a nu arde cu o incandescenţă mică şi cu o fluorescenţă pertinentă, dar care nu va orbi niciodată.

... Am descuiat încet poarta şi am pătruns în curte, apoi în casă, unde, peste tot trona liniştea. M-am spălat şi m-am băgat în pat, fără să mai mănânc.

În săptămâna care a urmat au fost zile însorite care mi-au permis să colind prin parcurile din oraş, să-mi limpezesc gândurile şi să văd oameni.

N-am aflat noutăţi, dar am dat peste unele sculpturi fixate pe socluri, ce se vor opere.

Mi-am adus aminte de vorbele domnului Popescu din Tg. Jiu: „Astăzi vezi peste tot aşa-zişi artişti ale căror lucrări fără valoare poluează muzeele şi parcurile, ca şi sălile de expoziţii, care trebuie să adăpostească arta adevărată".

I-am dat dreptate, în gând. Nici municipiul Constanţa nu făcea excepţie. Şi în parcurile noastre, asemenea „opere" sunt cocoţate pe socluri înalte, dar prezenţa lor nu transmite nimic trecătorilor, fiind nişte ţevi sudate sau table îndoite, vopsite în culoarea bronzului.

Deşi am ceva cultură şi am studiat atent diferite albume de specialitate, tot nu pot pricepe ce mesaj ar vrea să transmită autorul lor marelui public care, aşa cum se ştie, se află pe diferite trepte de cunoaştere.

Cap. 7. La Blaj, Găina şi Hălmagiu.

Pe data de 8 iulie am primit scrisoarea de la George, prietenul meu din Halmagiu, care îmi amintea că „Târgul de fete" de pe muntele Găina va avea loc în jurul datei de 17 iulie. După ce îşi exprima părerea de rău că nu mă poate însoţi, îmi povestea câteva din ghiduşiile nepotului lor venit în vacanţă de la Arad, cu care obişnuia să meargă la biserică şi era mulţumit de el că devenise evlavios. În final insista să nu plec spre Constanţa, fără a trece pe la ei, mai întâi.

Am adus harta turistică pe care am întins-o pe masă şi mi-am întocmit itinerariul pe care urma să-l parcurg, iar peste câteva zile, l-am chemat pe Mihai, fiul meu mai mic, căruia i-am lăsat cheile casei şi instrucţiunile necesare pentru grădină.

Acestea fiind rezolvate, în dimineaţa zilei de 15 la ora 6°°, am pornit la drum. Dornic să-mi văd şi foştii colegi de serviciu de la Buzău, unde lucrasem mai bine de opt ani de zile, am folosit traseul mai scurt care trece prin Slobozia – Buzău – Braşov.

Pe la orele 9³° mă aflam în sediul Inspectoratului Buzău, unde discutam cu foştii colegi, după aproape 14 ani de când îi părăsisem şi revenisem în Constanţa.

Dintre ei mulţi se pensionaseră ca şi mine, iar alţii se pregăteau de pensionare. Am discutat despre toate, dar când i-am întrebat :

-Ei, cum mai merge munca voastră?

-Prost. E mult haos. Nimic nu mai este ca înainte, toate s-au degradat, nu mai seamănă cu munca intensă, organizată şi curată pe care o ştii.

-Îmi pare rău că este aşa.

-Abia aşteptăm şi noi să plecă la pensie, că suntem priviţi ca oameni ai vechiului regim, deşi munca noastră nu are caracter politic.

Ne-am despărţit greu pentru că unii m-au invitat să rămân mai multă vreme,să-şi termine programul de lucru şi apoi.... Dar m-am scuzat şi am plecat, pentru a ajunge la timp la „Târgul de fete". Câte amintiri am din zona Buzău!

Am traversat oraşul, circulând pe strada Transilvaniei, care face

legătura cu drumul care duce spre Nehoiu – Sibiu – Braşov.

Am străbătut localităţile: Verneşti, Cândeşti, Berca, Vipereşti, Măgura, iar la ieşirea în pantă m-am oprit într-o parcare, în dreptul drumului ce trece pe lângă spitalul de neuropsihiatrie Nifon, după care şerpuieşte printre dealuri şi văi, pe lângă Tabăra de sculptură din apropierea Mânăstirii de călugări "Ciolanu". Păstrez vie în minte acea amintire din iarna anului 1976, când m-am înfundat într-un nămete mare de zăpadă. Era în luna februarie, noaptea, pe un ger năprasnic, iar pe versanţii din apropiere urlau lupii în haită, aflaţi în perioada de împerechere. Puteam să le servesc drept hrană, dacă nu se nimerea să se întoarcă, pe acelaşi drum, un coleg al meu de serviciu, venind din sens opus cu un autoturism Aro, care m-a scos din zăpadă.

... Am zăbovit câteva minute în parcare pentru a-mi depăna gândurile în tăcere, apoi am pornit mai departe. Când am ajuns în comuna Pătârlagele, în dreptul podului ce trece apa Buzăului, spre satul Sibiciu, drumul îmi aduce din memorie o altă întâmplare din anul 1975: acest drum face legătura cu comuna Colţi, unde se produsese un accident de circulaţie mortal. După ce am cercetat accidentul, am intrat în comuna Colţi, iar cu acest prilej l-am cunoscut pe nea Grigore, preşedintele Cooperativei Agricole de Producţie din localitate, care m-a invitat să-i văd gospodăria personală.

Comuna Colţi avea o suprafaţă redusă de teren arabil, insuficientă pentru a asigura hrana sătenilor, motiv pentru care Direcţia Agricolă Buzău îi repartizase câteva zeci de hectare de teren arabil pe raza comunei Pogoanele, la limita cu judeţul Ialomiţa, pe Bărăgan. I-am vizitat personal în acel lot din câmpie, unde oamenii dispuneau de o casă, o magazie şi o fântână cu cumpănă. Acolo petreceau o parte dintre săteni – femei şi câţiva bărbaţi bătrâni – din primăvară şi până toamna, când terminau cu strângerea recoltelor; bărbaţii tineri lucrau în pădure în diferite puncte forestiere.

Dar să revin la preşedintele CAP din comina Colţi. Acesta avea o gospodărie frumoasă, specifică zonelor de munte, iar prin curte se plimba slobod un berbec mare cât un viţel de doi ani, de pe care obţinea 24 kg. de lână, aşa cum susţinea nea Grigore.

Localitatea Colţi este aşezată pe malul stâng al râului Buzău, împrăştiată printre stânci. Numele îi vine tocmai de la cele şapte stânci ascuţite, dispuse pe valea Colţilor, pe care au fost întemeiate gospodării şi acolo trăiesc oameni muncitori, paşnici, unii dintre ei pasionaţi de comori.

În timp ce discutam cu nea Grigore pe o verandă a casei, în curte au intrat doi bărbaţi din sat, care, după ce ne-au salutat, s-au aşezat pe nişte scaune din apropierea noastră, ascultând în tăcere.

Când a venit vorba despre comori, unul dintre noii sosiţi i s-a adresat preşedintelui:

-Îţi mai aduci aminte de comoara pe care a găsit-o Zaharia la vârful Zboiu? Toată noaptea a săpat şi abia spre dimineaţă a dat de ea, dintr-o întâmplare. Îşi luase nădejdea să mai caute şi s-a hotărât să plece acasă, dar când a lovit cu hârleţul în pământ ca să scuture clisa de pe el, în acel loc pământul a sunat a gol şi el a început să sape din nou până când a dat de comoară.

-Ce a făcut cu comoara? l-am întrebat eu.

-A plătit construcţia unei biserici.

-Dar şi acea biserică a ars mai târziu, intervine celălalt sătean, cu o figură care exprimă părerea de rău.

-Bani blestemaţi, domnule! concluzionează preşedintele. Au fost îngropaţi acolo de hoţi, de haiduci, că pe la noi, pe aici, au fost haiduci mulţi.

-Cum află locul unde sunt ascunse comori? mă adresez eu primului sătean.

-Ei, locurile acelea se zice că sunt păzite de şerpi sau de strigoi, nişte fantome transparente, aşa, ca ceaţa, care nu te lasă să te apropii de comori.

Câteodată, deşi ştii locul unde este îngropată comoara, sapi ore în şir, dar pământul devine tare ca piatra şi nu poţi s-o scoţi la suprafaţă.

De obicei, comorile sunt compuse din bani, aur, argint, bijuterii, iar noaptea, pe întuneric, în acel loc se văd flăcări de culoare albastră sau verde. Trebuie să ştii şi să spui nişte vorbe, iar când ajungi acolo, trebuie să ai curaj ca să te apuci să sapi după comori. Cu toate acestea au fost găsite multe comori, dar oamenii nu spun, zice săteanul.

-Ziceaţi că numele comunei vine de la cele şapte stânci, îl stârnesc eu pe preşedinte, cu scopul de a-mi descrie mai amănunţit comuna.

-Da, tocmai aşa e, zice acesta. Sediul comunei se află aici în Colţi; mai este satul Călugăriţa (localnicii noştri îi spun Cologăriţa) unde a fost un schit de călugăriţe, apoi satul Hotare, satul Stânca lui Moise, unde se află cele şapte cruci, de parcă ar fi căzut din cer în formă de cruci; urmează satul Piatra Mare, apoi Stânca lui Dragomir şi Lupoaia, unde se află şi o exploatare forestieră.

Dacă mergi acolo, sus pe munte, constaţi cu plăcere că totul este frumos şi sălbatic – continuă el.

De acolo se vede Peştera lui Iosif Dionisie Torcătorul şi Biserica de la Aluniş, aflată nu prea departe de aici.

-Ei, nea Grigore, biserica de la Aluniş este un monument vechi, intervine unul dintre săteni.

-Da, da, e un monument săpat direct în piatră, iar pe un perete există mai multe cruci dăltuite. Din bătrâni se spune că în acel loc, doi ciobani îşi aveau stâna de oi, iar într-o noapte le-a apărut în vis Maica Domnului, care le-a spus să sape în stâncă, unde vor găsi o icoană, apoi să construiască o biserică.

Ciobanii au săpat, au găsit icoana, apoi au săpat în continuare biserica cu tot ce este în ea.

A urmat o pauză când toţi tăceau, iar eu am profitat de prilej şi am adus în discuţie o problemă care mă frământa de câţiva ani:

-Am citit undeva că aici, în comuna Colţi, există chihlimbar.

-Da, există, a spus președintele. Este o piatră rară, destul de frumoasă și se găsește ușor, în unele locuri chiar la suprafața solului sau împotmolită în argilă, în diferite straturi dezvelite. Are o istorie mai lungă. La început a fost numită ambră, dar nu este tămâie, cum au crezut unii. Pe la noi, pe aici, localnicii i-au spus „piatra soarelui" și o folosesc și o poartă la gât ca talisman care să-i apere de boli și să le aducă noroc. Înainte, chihlimbarul era mai scump decât aurul, iar cel care-l descoperea și-l prelucra, făcea avere cu el, dar mai târziu a intervenit statul și... prin anul 1973, aici, în comună, a fost construit un muzeu al chihlimbarului. „Colecția de piese" aflată în acest muzeu este unică atât în țară cât și în Europa.

-Cum se obține chihlimbarul? întreb eu.

-Mai întâi se sapă în straturile de argilă unde se află înfășurat în clisă și așa cum este scos se bagă într-un vas cu apă unde se înmoaie, apoi se spală, se usucă și urmează prelucrarea, care constă în tăierea bulgărelui (rocii) de chihlimbar cu un ferăstrău fin, dându-i-se formele dorite. Este șlefuită fiecare piesă cu un praf de ghips, care se găsește tot aici, în zona noastră.

Piesele rezultate variază între câteva grame, până la două kilograme și sunt foarte frumoase, au culoarea mierii, unele bat în maro spre negru; au fost găsite roci în care se păstrează câte o insectă prinsă atunci când s-au format: albină, furnică, muscă și chiar frunze întregi.

... Am plecat din comuna Colți cu încă o lecție de viață învățată. Și câte am mai văzut la Buzău!

Acum când scriu, nu pot ca din noianul de amintiri să nu mai aștern pe hârtie măcar una:

Prin luna mai 1974 mergeam cu mașina pe drumul județean care face legătura între Merei și Sărata – Monteoru. Eram însoțit de inginerul Mircea Nedriță, șeful secției județene de drumuri naționale. Mircea se născuse și copilărise pe raza comunei și cunoștea foarte bine toate împrejurimile, precum și unele fapte de notorietate ale oamenilor.

Când am ajuns la Sărata – Monteoru, am lăsat maşina la pantă şi am pornit amândoi pe jos, urcând până la altitudinea de 200 m. unde am dat peste o clădire mare.

-Aceasta este casa lui Grigore Monteoru! m-a atenţionat Mircea. A fost fondată în 1885 ca staţiune balneară chiar de el, care stăpânea aceste pământuri. După 1950 a fost lăsată în părăsire de către stat şi s-a cam paraginit.

-Ce fel de profil avea staţiunea? îl întreb eu.

-Aici se făceau băi cu apă sărată care era colectată de la 15 –16 izvoare cu ape minerale şi care au ajutat diferite persoane suferinde să se vindece.

Tot urcând noi, am dat peste schelăria unei sonde de petrol, ale cărei puţuri de foraj, adânci de 200-300 m. fuseseră închise.

-Sonda asta este aici de peste 300 de ani, aud din spatele meu vocea lui Mircea.

-De ce a fost închisă?

-Nu ştiu, îmi răspunde el sec.

Când ne-am apropiat de intrarea ei, paznicul ne-a oprit spunându-ne că nu mai este deschisă pentru vizitatori.

Ne-am continuat drumul mai departe şi am dat peste liziera şi pâlcurile de salcâmi, apoi de stejari, între care se auzea susurul molcom al unui pârâiaş, pe care încă nu-l vedeam, fiind camuflat de tufişuri de verdeaţă. Când l-am descoperit, am constatat că apa curgea dintr-un capăt de ţeavă care ieşea dintr-un mal, şerpuind pe o albie îngustă şi se scurgea mai jos, formând un mic lac. Apoi am dat peste flori: crinul şi bujorul de pădure şi laleaua pestriţă.

-Acesta este un izvor de apă sărată, spune Mircea. Cândva era folosit pentru tratarea bolilor de ochi. Mulţi oameni de pe aici s-au vindecat după ce şi-au spălat ochii cu apa lui. Mai jos şi mai la dreapta este un alt izvor folosit pentru tratarea reumatismului, aparatului locomotor, remedii după fracturi.

-Odată am discutat cu un medic care-mi spunea că apa din acest izvor ajută şi la tratarea unor boli femeieşti (ginecologice): boli de ovare, sterilitate, diferite anexite, etc. Toate au fost abandonate în beneficiul sondelor de petrol, de când în aceste locuri au fost descoperite pungi de ţiţei mai mari sau mai mici. Mulţi ţărani de pe aici se plâng că, de când s-a trecut la exploatarea ţiţeiului, în fântânile lor izvorăşte apă cu ţiţei şi apa a devenit foarte sărată.

-Dar care a fost scopul construirii complexului de blocuri dintre aceste două localităţi?

-S-a încercat reabilitarea staţiunii, dar pe parcurs a dispărut interesul pentru tratamente, punându-se bază pe turism, agrement şi hoteluri pentru odihnă.

-Păcat că s-a pierdut o asemenea facilitate pentru sănătatea oamenilor! spun eu.

-Discutam odată cu nişte oameni de pe aici care s-au folosit de izvoare şi de nămol. Spuneau „iau durerile cu mâna", atât de eficiente sunt, atât pentru articulaţii, cât şi pentru muşchi, chiar şi stresul care afectează psihicul se vindecă în mare măsură. Mai mult, apa acestor izvoare conţine mult iod, fiind folosită în tratarea glandei tiroide; în apropiere este un munte de sare.

-Ce fel de nămol este aici?

-Este un nămol terapeutic, negru şi vâscos, asemănător celui de la Techirghiol. Se aplică pe piele folosind la tratarea durerilor de oase, de muşchi, în cazul sinuzitelor, etc.

E drept că pe aici oamenii îl folosesc empiric, ne având cine să-i sfătuiască. Acel medic îmi spunea că apa sarată poate fi folosită ca aerosoli în afecţiunile respiratorii, în special astm şi bronşite cronice.

Este socotită apa vieţii pentru că dispune de multe izvoare de apă iodurate, sulfuroase, clorosodice, care se folosesc cu succes în tratarea ulcerului, afecţiunilor hepato-biliare, precum şi afecţiuni ale sistemului nervos.

Mă apropiam de Nehoiu şi căutam drumul care ocolea pe sus de barajul de la Siriu unde se afla în lucru hidrocentrala de pe râul Buzău.

După ce am trecut de acele serpentine, am ajuns în marginea comunei Siriu şi am urcat înspre Întorsura Buzăului, un orăşel din judeţul Covasna. Pe la ora prânzului am trecut prin Braşov, dar l-am ocolit pe variantă şi abia după ce am trecut de Codlea, m-am oprit şi am mâncat.

După amiază m-am oprit la un motel din Dealul Perşanilor, unde am rămas peste noapte.

În dimineaţa următoare m-am trezit la ora cinci, iar când am ieşit afară, am constatat că iarba şi copacii erau umeziţi de rouă, aerul era rece, iar răcoarea îmi făcea bine. Am hotărât să pornesc la drum pe răcoare pentru a ajunge mai repede la Blaj.

Drumul era liber, circulaţia autoturismelor rară, iar motorul Daciei mele „torcea" duios în răcoarea dimineţii.

Când am ajuns la Sibiu, soarele era sus pe cer. Am oprit la o staţie de benzină unde am completat carburantul din rezervor şi am umflat un cauciuc, după care am pornit mai departe spre Copşa Mică.

Pe la jumătatea drumului am oprit sub un pom şi am mâncat. La Copşa Mică am virat la stânga, înscriindu-mă pe drumul ce duce la Blaj, unde am ajuns aproape de prânz, după ce am trecut prin localităţile Ţapu şi Valea Lungă.

Oraşul Blaj este o metropolă încărcată de istorie şi credinţă, locul în care s-a desfăşurat Marea Adunare din 3/15 mai 1848.

Ajuns în Câmpia Libertăţii am vizitat complexul monumental – sculptural dedicat celor mai marcante personalităţi ale Revoluţiei din 1848; aici există chipurile turnate în bronz ale celor 24 de revoluţionari români care au contribuit la scrierea minunatelor pagini de istorie a poporului român. I-am scris în caietul meu, în ordine alfabetică, aşa cum erau ei aşezaţi acolo: Vasile Alecsandri, Gheorghe Bariţiu, Nicolae Bălcescu, Simion Bărnuţiu, Ion Ionescu

de la Brad, Inochentie Micu Clain, Cezar Boliac, Timotei Cipariu, Alexandru Ioan Cuza, A. G. Golescu, Alex Papiu Ilarion, Avram Iancu, Mihail Kogălniceanu, Petru Maior, Gheorghe Magheru, Andrei Mureşan, Eftimie Murgu, Costache Negri, Ion Heliade Rădulescu, Aron Pumnu, C.A. Rosetti, Ştefan Ludvig Roth, Petöfi Şandor, Gheorghe Şincai.

Lipsea Andrei Şaguna, fostul mitropolit de la Rovinari, care în acel an revoluţionar s-a pus în fruntea a 300 de călăreţi şi a plecat să se bată în revoluţie cu armatele lui Koşuth.

În apropierea mea se afla un domn cam de aceeaşi vârstă cu mine, care mă observa atent şi se vedea că vrea să-mi vorbească. I-am zâmbit, iar el m-a abordat direct:

-Văd că vă interesează înaintaşii noştri. Aici vin şi eu de câte ori mă simt obosit şi lipsit de vlagă, pentru a lua forţă de la aceşti eroi.

Discuţia cu el s-a înfiripat repede pentru că avea o voce caldă, fiind un bun patriot şi cunoscător al istoriei populaţiei din Ardeal. Am tras concluzia că el şi ai lui suferiseră mult de pe urma stăpânirii ungurilor, mai ales după ce a fost pus în practică „Dictatul de la Viena" din 1940.

Era foarte pornit împotriva lor şi nu s-a putut abţine să spună: „Domnule, au fost nişte brute. S-au purtat foarte urât cu populaţia din Ardeal, torturând şi ucigând oameni nevinovaţi. Istoria ne spune că ei sunt huni, de neam mongol, foşti barbari care au trăit în hoarde, dormind în şaua calului şi hrănindu-se cu carne crudă pe care o puneau sub şa pentru a se săra de la năduful calului".

-Au avut, însă, un mare conducător, pe regele Atila, despre care scriitorul Robert Flinker, în cartea sa „Prăbuşirea"(pag. 84 şi 127) spunea: „Conduşi de regele Atila au cucerit multe popoare paşnice, iar principii vasali au servit la curtea lui, mândri că sunt slugile acestui bărbat nemilos, nesăţios şi mârşav ".

-Aşa cum le este neamul, a spus interlocutorul meu, privind în depărtare.

-Ungurii au stăpânit multă vreme Ardealul.

-Este adevărat, dar au fost ajutaţi de austrieci. Ardealul n-a fost niciodată al lor, a fost al dacilor, deşi, ungurii pretind că l-au primit în dar de la Dumnezeu sau de la o altă forţă invizibilă, când, de fapt, l-au luat cu forţa de la dacii paşnici care trăiau pe acest pământ de mii de ani. Au fost oameni răi şi multă vreme românii din Transilvania s-au ferit de corcitura cu ungurii pentru a nu ieşi copii răi ca ei.

-Poate că această atitudine a fost şi datorită luptei duse de români împotriva asupritorului.

-Sigur că a contat şi asta. Lupta împotriva Imperiului Austro – Ungar n-a încetat niciodată pe acest pământ românesc, datorită jugului asupritor.

-Păcat că această luptă continuă şi astăzi sub diferite forme, deşi revoluţia din decembrie 1989 ar fi trebuit să unească mai mult cele două etnii.

-Dumneavoastră nu-i cunoaşteţi pe unguri, domnule. Noi trăim aici cu ei. Românii sunt trataţi pe aici ca oameni de mâna a doua, minoritate în propria noastră ţară, şi toţi suntem înspăimântaţi de un viitor în care vom fi nevoiţi sa ne părăsim casele şi să plecăm de pe aici.

Guvernul României ne-a abandonat total, iar UDMR cere drepturi pentru maghiari, care nu sunt decât nişte privilegii, ca de drepturi se bucură la fel ca şi românii.

Răul a început pe aici încă din 1990 când au fost ucişi poliţiştii români pentru simplu motiv ca reprezentau autoritatea statului. La fel au fost alungaţi preoţii, profesorii, elevii din şcolile româneşti, iar un român, pentru a ocupa o funcţie socială, trebuie să ştie, obligatoriu, limba maghiară. Chiar şi femeia de serviciu.

Îl priveam cu simpatie pe omul din faţa mea, al cărui obraz devenise roşu pe parcursul discuţiei în care se angrenase şi se aprinsese.

Mi-am adus aminte de epistola lui M. Eminescu către Iacob

Negruzzi, în care scria: „strigarea ardelenilor este dedusă istoric dintr-o suferință națională atât de cumplită, încât nu i se aude decât strigătul."

... Da, acesta este patriotismul ardelenesc, ei strigă tare: „Transilvania e a noastră", acesta fiind cuvântul lor de suflet. Dualismul austro-ungar de la 1867 a înrăutățit mult soarta românilor ardeleni, asuprindu-i și încercând deznaționalizarea lor, maghiarizarea lor forțată.

-Multă vreme străinii au pritocit toate ofertele pentru noi, voind să ne schimbe graiul, datinile străbune și credința ortodoxă, urmărind ca acest grai românesc să devină scâncet, din care apoi să mai rămână doar o amintire, spune omul din fața mea cu năduf. Dacă n-au reușit, aceasta s-a datorat faptului că aceste datini trăiau în pământul pe care s-au născut și au trăit strămoșii noștri și unde s-au tezaurizat, în ani, ca cea mai de preț putere sufletească a acestui pământ.

În anul 1791 Samuel Teleki, cancelar austriac în Transilvania, recunoștea că românii din Ardeal sunt cei mai vechi locuitori ai acestui pământ, dar „au fost supuși cu sabia".

-Cu toate acestea, istoria noastră nu consemnează nicio situație în care românii ar fi supus vreodată alte popoare, intervin eu. Se știe că au fost destule îndemnuri venite de la alții, ca sa ia parte la diferite împărțiri de pradă. Chiar și domnitorul Țării Românești – Mihai Viteazu – a fost chemat în sudul țării, dar el a mers în Ardeal, unde-i lumina steaua românilor asupriți de străini. Aceasta pentru că, spre deosebire de alții care-și mai căutau un loc pentru țară, românii locuiau în țara lor de mii de ani și știau că cotropirile altor țări produc spaimă și devastări, la fel ca uraganele și cicloanele, iar ele nu pot căpăta statut de drept. Așadar, întemeierile de țară nu se pot realiza spontan sau năvălind peste alții.

Mihai Viteazu a vrut să aducă Transilvania la pieptul țării-mamă, dar acesta s-a putut înfăptui abia la 1 dec. 1918, când s-a produs destrămarea marilor imperii.

Numai unirea face fiinţa întreagă, îi dă frumuseţe, le adună la un loc pe toate ale tale pentru a te putea prezenta în faţa lumii cu zestrea ta şi cu lumea ta proprie.

Ţările mici urcă greu pe anumite trepte, deoarece, puternicii vremelnici (marile imperii) au grijă să le rostogolească mereu la vale, uitând că le va veni şi lor rândul să cadă,că doar nu vor dăinui veşnic.

Dar România Mare, reîntregită în 1918, a fost din nou sfârtecată prin odiosul Dictat de la Viena, de la 30 august 1940, când ţara fusese părăsită de toate puterile Europei, rămânând fără nici un sprijin din afară, fiind nevoită să accepte condiţiile impuse de Germania lui Hitler, prin care ceda Ungariei hortiste partea de nord-vest a ţării, în suprafaţă totală de 42.243 km² şi cu o populaţie de 2.667.007 locuitori, majoritatea români. Atunci Hitler a ameninţat România că în cazul unui refuz, ţara va deveni obiectul unor acţiuni militare, invadată şi ştearsă de pe harta Europei. De ce a făcut Hitler acest lucru? Pentru a-şi apropia Ungaria şi a crea disensiuni între doi vecini pe care urmărea să-i dezbine pentru a-i putea stăpâni mai uşor.

Iredentismul maghiar nu a încetat nici după cel de-al doilea război mondial, când Ardealul a revenit la patria-mamă, ungurii continuă şi astăzi să revendice acest pământ românesc.

Referindu-se la continuitatea dacilor pe teritoriul României, poetul şi istoricul M. Eminescu scria: „Dacă se mai iveşte câte un neamţ, singular, care caută să ne aducă de peste Dunăre, nu mai întreba ce zice un asemenea om, ci ce voieşte el" („Scrieri politice şi literare", i Bucureşti 1905, pag. 139)

... După ce m-am despărţit de interlocutorul meu, am mers să vizitez Episcopia Unită a Transilvaniei, care şi-a recăpătat sediul abia din anul 1773, după care, în 1842 a fost reparată şi i s-a adăugat aripa de nord.

În anul 1701, Imperiul austro-ungar a dus o luptă aprigă împotriva lăcaşurilor de cult ortodoxe din Ardeal, iar generalul Bucov, trimis în fruntea unei armate imperiale, a ras cu tunurile peste 200 de biserici

şi mânăstiri ortodoxe, în care preoţii au refuzat să predea cheile şi să accepte trecerea la catolicism. Cu acest prilej preoţii au fost alungaţi din biserici. La fel s-au petrecut faptele şi cu Mitropolia Română din Transilvania.

Imperiul austro-ungar ne-a luat cu japca peste 14000 de tone de aur. Muzeele lor din Viena păstrează şi astăzi tezaurul de la Şimleul Silvaniei, luat în anul 1797, precum şi pe cel de la Sânicolaul Mare luat în 1799, splendori plătite de Transilvania acelor stăpânitori vremelnici, dar hrăpăreţi, care ne-au pustiit pădurile şi au extras metalul şi cărbunele din minele noastre, atâţia ani de zile.

De aceea populaţia din Ardeal s-a răzvrătit de mai multe ori împotriva exploatării nemiloase.

Emanciparea naţiunii române din Ardeal s-a făcut la 1848 sub conducerea lui Avram Iancu, eroul care a intrat definitiv în cugetul tuturor ardelenilor, aureola lui însufleţindu-i să lupte pentru libertate, iar aceasta au legat-o strâns cu lupta pentru independenţa totală.

Istoria ne învaţă ca de-a lungul veacurilor de existenţă a poporului român, strămoşii noştri au cântat un anume poem eroic al luptei pentru neatârnare, acel imn războinic pe care şi l-au dorit nemuritor, care să ajungă până la strănepoţii lor, iar aceştia să-l înveţe pe de rost şi să nu-l uite, să-l transmită mai departe generaţiilor următoare.

În anul revoluţionar 1848, la Blaj au fost evocate două marşuri ale revoluţionarilor din Transilvania şi din Moldova, iar Andrei Mureşanu a scris, împreună cu George Sion, marşul „Deşteaptă-te române", care a devenit repede imnul revoluţionar al tuturor românilor, plin de acea vibraţie sufletească a freamătului de libertate naţională şi socială, purtat de poporul trăitor de mii de ani pe acest pământ românesc.

Astăzi, acest marş al revoluţiei de la 1848 a devenit imnul de stat al României.

Împotriva samavolniciilor Imperiului austro- ungar s-au ridicat şi alţii oameni de frunte din Ardeal, care au luptat pentru drepturi egale

cu cetăţenii unguri. Unul dintre ei a fost şi Vasile Lucaciu, căriua i se mai spunea şi „Leul de la Siseşti", dar pe care autorităţile maghiare l-au numit „agitator al Daco-României, un nou Avram Iancu".

Vasile Lucaciu a fost un orator captivant, continuator al luptei ardelenilor pentru neatârnare, păstrarea limbii materne, culturii şi simţămintelor româneşti, pentru care au luptat şi revoluţionarii de la 1848.

La 23 iunie 1883 trebuia să se semneze tratatul secret dintre România şi Tripla Alianţă, formată din Germania, Italia şi Austro-Ungaria. Întrucât anumite personalităţi din ţară s-au opus (printre care Ion Slavici şi Mihai Eminescu), Austro Ungaria a rupt relaţiile diplomatice cu România timp de 48 de ore, iar Germania ne-a ameninţat cu războiul, prin Bismark. Abia în septembrie 1883 a fost semnat acest tratat, dar între timp ziarul „Timpul" la care Eminescu era redactor-şef l-a concediat, declarându-l nebun, iar Ion Slavici a fugit din Bucureşti în Ardeal unde a înfiinţat revista „Tribuna" prin intermediul căreia s-a desfăşurat, timp de zece ani, Mişcarea memorandistă.(1884-1894)

Imperiul Austro-Ungar a intentat proces memorandiştilor şi a urmat judecarea şi arestarea „Leului de la Siseşti".

Împreună cu Iuliu Coroianu, Vasile Lucaciu a făurit „Memorandumul" din 1894 cu care a mers la Viena, înfăţişându-se Împăratului Francisc Iosif I.

Împăratul, în loc să analizeze cele solicitate, a poruncit să fie arestat şi judecat, primind astfel cinci ani de închisoare.

Cu prilejul procesului memorandiştilor de la 1894, în semn de solidaritate cu cei judecaţi, „Reuniunea femeilor române din Ardeal" au făurit un serviciu de cafea pe care era imprimat Tricolorul României.

... Paşii m-au condus prin oraş până când am ajuns şi la „Teiul lui Eminescu", acel copac bătrân, cu ramuri rare şi frunze tot mai puţine, unde se găseşte o plcă pe care sunt reproduse cuvintele rostite în1866

de marele poet al neamului nostru, când a vizitat oraşul Blaj: „Te salut din inimă, Romă mică! Îţi mulţumesc, Dumnezeule, că m-ai ajutat s-o pot vedea".

Mai sus, aproape de vârful dealului, se află „Crucea lancului" cu inscripţia : „Om ca lancu n-are moarte. Prieteniile sunt sfinte, pre cât de sfântă e dreptatea. Noi suntem gata a le apăra cu orice preţ".

... Am pornit motorul şi am ieşit din oraş, iar când am ajuns pe un deal, m-am oprit şi am mai privit încă odată acest oraş încărcat de istorie, pe care, până atunci n-l ştiusem decât din cărţi şi din paginile unor publicaţii pe care le citisem.

Am străbătut localitatea Sântimbru de pe valea Târnavei Mici, iar spre seară am ajuns în municipiul Alba Iulia, oraşul Marii Uniri de la 1 dec. 1918, acelaşi oraş în care la 1600 domnitorul Ţării Româneşti, Mihai Viteazu, realiza unirea Transilvaniei cu Patria Mamă.

M-am cazat la hotelul din centrul municipiului, apoi am mers la restaurant, unde am mâncat. Fiind destul de devreme, am pornit-o pe străzi şi prin parc să vizitez oraşul, catedrala Unirii şi statuia lui Mihai Viteazu călare pe cal. O vreme m-am odihnit pe o bancă din parc să privesc la oamenii locului. Oraşul era curat şi totul dădea impresia că se află în plină sărbătoare. Multe locuri îmi erau cunoscute deoarece îl mai vizitasem de două ori.

Fostă colonie romană, oraşul Alba Iulia s-a numit Apulum, dar după anul 274 după Hristos, când romanii s-au retras din Dacia, ca urmare a slăbirii puterii Imperiului Roman de Apus, populaţia dacă din această zonă n-a dispărut – aşa cum susţin unii istorici – ci a continuat să-şi trăiască viaţă aşa cum era învăţată, o parte în stil urban, altă parte în stil rural, dezvoltându-se odată cu celelalte localităţi din ţară.

Când peste oraş s-a aşternut înserarea am intrat în hotel, iar după ce am făcut un duş care m-a recomfortat, m-am aşezat pe pat să citesc ziarul local; nu l-am putut citi în întregime întrucât oboseala de peste zi m-a cuprins şi am adormit, astfel că l-am lecturat complet abia

când am ajuns acasă, la Constanţa.

În dimineaţa următoare am pornit spre oraşul Brad, pe drumul naţional care merge aproape paralel cu apa pârâului Ampoi. Peste vreo oră am ajuns în oraşul Zlatna, oraş muncitoresc clădit în jurul uzinei de plumb. După 1989 oraşul oferă o privelişte dezolantă, cu blocuri de locuinţe afumate, cu mulţi, foarte mulţi şomeri, copii bolnavi de plămâni şi sărăcie peste tot, deoarece fabrica s-a oprit.

Aşezat între munţii Trascău şi munţii Metaliferi, teritoriul oraşului are aspectul unui deşert peste care se prăvălesc munţii.

Când soarele urcase deasupra crestelor munţilor am ajuns în municipiul Abrud unde m-am oprit să cumpăr pâine şi să vizitez Muzeul Aurului.

Mă aşed la rând cu ceilalţi localnici şi discut cu un bărbat mai în vârstă despre muzeu, despre Roşia Montană, despre mina Roşia Poeni pe care urma s-o vizitez. Interlocutorul meu îmi spune că a fost contabil în Roşia Poeni şi îmi descrie mina de cupru ca pe „Coloseumul" roman, un crater adânc de 250-300 m. , săpat în câteva trepte, unde s-au făcut descopertări. „Combinatul Minier al Cuprului de la Roşia Poeni a fost înfiinţat în mai 1977 pentru valorificarea zăcămintelor de minereu sărace. Este cel mai mare zăcământ cuprifer din ţară şi al doilea din Europa", îmi spune bărbatul blond, pe fruntea căruia se mişcă în sus şi în jos câteva riduri adânci care-i brăzdează spaţiul de deasupra sprâncenelor.

Îl privesc cu interes şi aş vrea să-l mai întreb câte ceva, dar nu ştiu dacă fac bine. Parcă ghicindu-mi gândurile, omul continuă: „Acest combinat a produs anual peste un miliard de tone de minereu de cupru, dar acum... a intervenit şi acolo şomajul, proasta organizare, ca peste tot".

„Aş vrea să vizitez Muzeul Aurului din Abrud", intervin eu. „Nu puteţi. Muzeul e închis", îmi răspunde el.

Când îmi vine rândul să iau pâine, vânzătoarea îmi cere cartela.

-N-am. Sunt din Constanţa şi mă aflu în trecere prin Abrud. Îi arăt

buletinul de identitate şi obţin o jumătate de pâine. Mi se explică, cu jenă, că este şomaj şi pâinea este raţionalizată în oraş.

De la Abrud pornesc spre Câmpeni, lăsând în dreapta minele de aur de la Roşia Montană. Caut să economisesc timpul de deplasare pentru că mai am încă multe locuri de vizitat.

La Câmpeni nu m-am mai oprit, ci am virat la stânga, apoi iar la dreapta, pe drumul ce duce la Fericetu (Albac) satul în care s-a născut Horea, unul dintre conducătorii Răscoalei ţărăneşti din 1784, din Transilvania. Aşa că am pornit pe valea Arieşului Mare până când am ajuns la poalele unui deal, de unde am mers pe jos pe un drum de pământ până la casa-muzeu dedicată lui Horea. Era o căsuţă modestă, cu nişte ferestre prăfuite prin care cu greu puteai zări ceva înăuntru. Uşa de la intrare era încuiată şi nu se vedea nimeni în jur. I-am dat ocol casei, apoi am aşteptat câteva minute. Pe o cărare cobora de pe coastă un bărbat cu pălărie neagră pe cap. Când s-a apropiat, m-a întrebat:

-Pe cine căutaţi?

-Vreau să aflu câte ceva despre Horea, îi răspund.

-Apăi, nu se numea Horea, domnul meu. Îi zâcea aşa toată lumea pentru că el cânta, adică horea în sat, cum se zâce pi la noi. Îl chema Vasile Nicola şi a fost unul din capii răscoalei ţăranilor de pe aici; l-au prins oamenii împăratului austriac şi l-au pus în lanţuri, împreună cu Cloşca şi Crişan, iar după proces l-au tras pe roată.

-Ştiu istoria lor. Mă miră faptul că acest muzeu este lăsat în paragină, părăsit de toată lumea, deşi a fost Horea un luptător pentru libertate şi dreptate socială pentru românii din Ardeal.

-D'apoi pe aici toţi românii ştiu că Horea a luptat contra stăpânirii austro-ungare împreună cu Cloşca şi Crişan şi alţi tovarăşi de luptă, dar au fost trădaţi şi prinşi de oamenii împăratului.

Pe atunci satul se numea Arada, nu Fericetu, dar comuniştii l-au schimbat. Acum în sat n-au mai rămas decât patru-cinci familii, toţi au plecat fie la oraş, fie prin alte părţi, iar satul piere.

-Dar despre Avram Iancu ce-mi puteţi spune?

-Ei, despre Crăişorul Munţilor toţi de pe aici ştiu că a fost un mare luptător pentru dreptate; s-a luptat ca un leu cu stăpânirea, adaugă el bucuros.

... Îl privesc cu admiraţie. Ştiu că cele spuse de el sunt adevărate, deoarece peste tot pe unde am umblat am constatat acelaşi entuziasm şi apreciere: Avram Iancu reprezintă toată Ţara Zarandului, iar toţi ardelenii vorbesc despre el cu respect şi preţuire.

Îi mulţumesc, îi strâng mâna şi mă îndrept spre locul unde-mi lăsasem maşina.Peste aproximativ o oră am ajuns în localitatea Vidra, acolo unde Avram Iancu a ţinut aprins focul Revoluţiei de la 1848. În minte îmi revin versurile cântate adesea de interpreta de muzică populară Vete Biriş:

... "Sus, sus, sus, la munte sus
Sus, sus, sus,române sus!
Acolo şi Iancu-i dus,
La Vidra de sus."...

Din cauza căldurii, drumul mi s-a părut foarte greu. Razele soarelui se plimbau pe un cer ca sticla pe care nu plutea nici un nor, şi frigeau de-a dreptul.

Pentru a mă răcori, am oprit sub un copac de pe marginea drumului, am scos bidonul cu apă din portbagaj şi m-am spălat până la brâu, apoi am mâncat şi am băut cafea din termos.

Când este vorba de Avram Iancu, acest erou care a condus lupta de eliberare a moţilor din Ardeal împotriva dualismului austro-ungar, este greu să desparţi adevărul de legendă. Avram Iancu era de profesie avocat, însă oamenii imperiului l-au declarat nebun şi l-au înconjurat cu oameni care l-au „săpat" din interior, conform principiului arhicunoscut „divide şi stăpâneşte", după care, acele persoane l-au părăsit până la urmă.

Comuna în care s-a născut Avram Iancu şi care îi poartă numele, spre mândria tuturor locuitorilor ei, este o aşezare mare, cu oameni

gospodari

Când discuţi cu ei, ai plăcerea să constaţi că îi pronunţă numele cu un fel de sfinţenie şi aproape toţi îi ştiu pe de rost faptele „Crăişorului" lor şi chiar versuri din „testamentul" său:

„Şi când va veni duşmanul
Să vă ia pământ şi drept
Români, scuturaţi gorunul!
Din mormânt să mă deştept."

Mulţi dintre ardeleni merg în fiecare an în localitatea Ţebea unde se ţine Festivalul anual din luna septembrie, pentru a sărbători şi a-l cânta pe eroul lor.

Las maşina şi urc pe un drum în pantă care mă duce la casa în care s-a născut şi a trăit o vreme Avram Iancu. Casa nu se deosebeşte prea mult de celelalte din apropiere; este modestă şi are ferestre mici pe care se observă patina vremii care a trecut peste ele. Mă opresc, apoi, lângă statuia care-l reprezintă pe Avram Iancu, avându-i de o parte şi de cealaltă pe Ion Buteanu şi Simion Groza, cei doi prieteni sfinţi ai luptei duse de ei pentru libertate şi neatârnare. Din spatele meu aud vocea răguşită a unui bărbat: „Aista-i Groza Simion, bunicul lui Dr. Petru Groza, ăl de-a condus primul guvern comunist din anul 1945".

Mă întorc şi-l privesc. Era un bărbat înalt şi slab, destul de bătrân, purtând pe cap o pălărie rotundă, fără boruri, arsă de soare şi de ploi.

Mă angajez în discuţii cu el, apoi mai apar şi alţi săteni. Mă interesez cum aş putea ajunge pe muntele găina unde se ţine „Târgul de fete". Fiecare dintre cei prezenţi mi-a explicat în felul lui, dar tot n-am înţeles bine. Aflu, însă, de la ei, unele legende care circulă în zonă în legătură cu muntele Găina, despre care citisem şi eu într-un almanah. Voi încerca să reproduc o legendă aşa cum mi-au povestit-o ei, cu unele adăugiri din cele citite de mine anterior: „Se spune că, aproape de vârful muntelui găina (înalt de 1436 m.) a existat cândva o cetate a zânelor, care era pazită de pitici.În cetate zânele ţineau o găină de aur, cu ochii şi ghiarele din rubin. Această găină, de câte

ori cotcodăcea, făcea un ou de aur, astfel ca atunci când se căsătoreau doi tineri primeau ca zestre un ou de aur.

Toate au mers bine până într-o zi când, în zona Nucet s-au stabilit cu locuinţele nişte oameni uriaşi. Într-o zi, zânele au fost invitate la un „ospăţ" al soarelui, iar în cetate au rămas numai piticii şi preţioasa găină de aur. Uriaşii au atacat cetatea, i-au ucis pe pitici şi au furat găina împreună cu ouăle de aur.

Când s-au întors zânele în cetate şi au constatat cele întâmplate, au chemat stihiile pe care le-au trimis pe urmele prădătorilor, pe care i-au prins şi i-au omorât.

Cu acest prilej găina a fost omorâtă, iar sângele ei s-a transformat în aur, pătrunzând în scoarţa pământului; ouăle s-au spart, conţinutul lor curgând la vale şi astfel a apărut pârâul Arieş (din vechime acest pârâu era ştiut cu numele Urieşul).

După acest eveniment tragic, zânele s-au răspândit prin păduri şi prin nori, iar cetatea a rămas cu numele de Găina. De atunci, pe acest munte, în fiecare an, la 17 iulie, se sărbătoreşte acel eveniment, când se strâng bărbaţi, femei şi tineri din toată Ţara Zarandului. Sărbătoarea a fost numită „Târgul de fete" deoarece cu acest prilej, fetele şi băieţii joacă, se distrează şi chiar se căsătoresc.

-Da, da, dacă se plac se şi căsătoresc, unele familii vin la târg cu zestre fetei în căruţă şi de acolo o mărită – spune un bătrânel căruia îi lipsesc doi dinţi din partea dreaptă, de sus.

-Dar legenda cu găina cu ouăle de aur, are vreo legătură cu viaţa reală a moţilor? îl întreb eu.

-Cine mai ştie adevărul? îmi răspunde acesta. Moşii noştri ne povesteau că părinţii lor aveau în stăpânire câte un munte în care au săpat cu târnăcopul şi cu cazmaua, au găsit aur pe care îl dădeau ca zestre copiilor când se căsătoreau ca să-şi pornească bine o gospodărie.

-Acel aur era sub formă de ou? am glumit eu.

-Asta nu pot şti, a răspuns el râzând şi dezvelind dinţii cu lipsurile

de care am amintit mai sus.

La terminarea discuţiilor de mine s-a apropiat un tânăr cam de 20 de ani, Mihu Cosoi, cum aveam să aflu mai târziu. Acesta s-a oferit să mă însoţească până la locul unde se desfăşura „Târgul de fete", astfel că am pornit la drum împreună.

Când am ajuns la poalele muntelui, deja se vedea locul serbării, cu oameni care se mişcau dintr-un loc în altul, iar din loc în loc se aflau căruţe cu boi sau cu cai, trase pe la umbra copacilor. N-am putut urca cu maşina până aproape de locul unde se afla scena pe care evoluau echipele artistice, fiind nevoit s-o las lângă o căruţă, pe o pajişte, de unde am urcat pe jos până în locul unde dansau nişte tineri, acompaniaţi de un taraf de lăutari.

În jurul tinerilor prinşi la dans era lume multă, tineri şi bătrâni, chiar şi copii, iar mai la o parte, aşezaţi pe covorul de iarbă, perechi de tineri, fete şi băieţi discutau în şoaptă, ruşinaţi de prezenţa celor din jurul lor.

-Priviţi într-acolo! mă atenţionează Mihu, arătându-mi pâlcul de căruţe de la poalele dealului.

În fiecare căruţă este câte o ladă de zestre, ceea ce înseamnă că fiecare are câte o fată de măritat.

Erau căruţe masive, grele, unele având roţi de cauciuc. Lângă ele erau legaţi boi mari care rumegau leneş sau cai robuşti, de povară.

Mai târziu Mihu şi-a găsit nişte prieteni de vârsta lui şi a plecat cu ei, iar eu am rămas să studiez oamenii adunaţi acolo până când s-a înserat.

Abia atunci am coborât la locul unde era maşina mea, am mâncat ceva, apoi am rămas să privesc luna şi cerul plin de stele. Mi-am pregătit culcuşul în maşină şi am adormit, deşi larma a continuat până spre miezul nopţii, când s-a stins.

Când s-au ivit zorile, oamenii au început să umble din nou, unii preocupaţi de adăpatul vitelor, alţii îşi strigau odraslele şi zgomotele se amestecau cu îndemnurile şi cu râsetele tinereşti.

M-am spălat pe faţă şi, după ce am mâncat, mi-am făcut cafeaua, având grijă să umplu cu cafea şi termosul. Când s-a ivit soarele de după crestele muntelui a reînceput distracţia. M-am aşezat şi eu pe iarbă, în apropierea scenei, amestecându-mă cu ceilalţi spectatori ocazionali. Pajiştea era plină de lume cu veşminte multicolore, fremătând de joc, cântec şi veselie. Unii dintre bărbaţi se apropiau tot mai de des bufetul în aer liber, umbrit doar de coroana unui pom, alături de o baracă improvizată.

Alţi bărbaţi adunaţi în grupuri mai mici se cinsteau din nelipsita lor glajă (sticlă) cu ţuică de prună din producţia proprie.

Priveam împrejurimile şi mă simţeam mai aproape de cer. Acea colină aflată pe muntele Găina are puteri care vin din vremuri imemoriale, lăsând amintiri pe care soarele şi vântul le împrăştie peste Ţara Moţilor, făcând ca oamenii să fie prizonierii acestei lumi distincte. Atunci am constatat că poveştile lor sunt foarte vechi. Ele îşi trag sevele din adânca istorie zbuciumată cu care au fost îmbibaţi Munţii Apuseni, pădurile, apele şi aşezările lor.

Către prânz, soarele aflat în crucea cerului dogorea, de parcă îmi luase foc cămaşa. Ne mai având nici un mijloc de protecţie împotriva razelor lui luminoase, am hotărât să plec; copaci erau puţini pe pajişte şi la umbra lor era destulă lume.

Când a încetat muzica, m-am apropiat de dirijorul tarafului, domnul Toader Chiru, un bărbat blond, cu început de chelie, pe care l-am întrebat despre obiceiurile practicate în zonă. Acesta mi-a zâmbit şi m-a privit pe sub sprâncene, spunând:

-Nu eşti de pe aici?

-Nu. Vin Tocmai de la Constanţa şi aş vrea să aflu câte ceva de pe aici.

-Constanţa... marea albastră! Vara acolo este fain! exclamă el din nou, cu un zâmbet larg pe faţă.

-Ce-mi puteţi spune despre „Târgul de Fete"?

-Târgul de fete este o tradiţie din Ţara Zarandului, care se ţine aici

după solstiţiul de vară. Este o sărbătoare foarte iubită de zărăndeni şi se ţine în amintirea Zeiţei Juna, protectoarea femeilor măritate; găina este simbolul zeiţei-mamă neolitice, considerată încă din vechime pasărea cu ouă de aur, care desemna spaţiul sacru de aici, din Munţii Apuseni. Aici se adunau oamenii de prin toate cotloanele Apusenilor pentru a înălţa rugi zeiţei fertilităţii. Cu acest prilej oamenii veneau cu căruţele pline cu produsele proprii pe care le schimbau între ei. Pe lângă acestea toate, întâlnirile lor erau un mijloc de cunoaştere între ei şi un minunat prilej practic de a-şi prezenta fetele ajunse la vârsta măritişului. Fata avea, deja, zestrea în căruţă, iar în cazul că se plăcea cu băiatul, pleca direct la casa acestuia.

... După ce am abordat şi alte subiecte, i-am mulţumit şi i-am strâns mâna prieteneşte, apoi am plecat.

Soarele fusese acoperit de nori şi nu mai dogorea ca mai înainte. Peste el continuau să treacă grupuri de nori, izvorând de undeva dinspre răsărit, la început subţiri şi diafani ca o ceaţă, apoi se îngroaşă, se umflă şi trec pe deasupra noastră întocmai ca o armată cenuşie în ofensiva lor spre apus, unde se văd semne că îşi lasă o parte din apa de ploaie.

Un vânticel fierbinte face să tremure aerul şi toată atmosfera pare a fi încărcată de un aer dens, în care se amestecă mireasma răşinii.

Cobor panta şi ajung la maşină. Scot termosul din care îmi pun o cafea pe care o sorb cu înghiţituri mici şi rare, cu gândul la cele aflate şi la viaţa trăită de mine.

În apropiere pădurea zumzăie, dar păsările nu se aud cântând, semn că stau ascunse în tufişuri, în aşteptarea ploii.

Privesc şi eu cerul şi constat că acea cohortă de nori se tot duce spre apus. În înaltul cerului observ câţiva vulturi care se învârtesc în cercuri largi, căutându-şi prada. I-am întâlnit de mai multe ori în drumeţiile mele şi tot deasupra vârfurilor de munţi, plutind în zbor planat.

Spre seară soarele coboară, aerul se mai răcoreşte, iar păsările încep

să zboare dintr-o parte în alta, fulgerând aerul cu fâlfâitul lor. Treptat se lasă înserarea şi odată cu ea coboară şi o linişte profundă pe care o mai tulbură doar şoaptele animalelor sălbatice care stau la pândă în tufişurile întunecate; paşii lor abia se aud când calcă pe frunzele umezite de roua nopţii. Peste pădure se lasă o ceaţă umedă care se amestecă cu şoaptele stranii sub tavanul aproape compact de frunze.

Într-un târziu adorm cu gândul că noaptea va ploua, dar dimineaţa constat că cerul era senin, iar distracţia de pe munte este în toi, de parcă nu s-ar fi oprit de loc.

Totul este muzică, veselie, voie bună şi mişcarea nu mai conteneşte.

Dimineaţa, înainte de a urca la locul distracţiei, am încălzit motorul maşinii şi am scos-o la drum, în ideea de a pleca spre Hălmagiu, iar după ce am mâncat, am mers să văd obiectele de ceramică şi pe cele lucrate din lemn (butoaie, ciubere, doniţe, etc).

Când m-am întors la maşină am constatat că aceasta frigea, încât nu puteam ţine mâna pe caroseria ei.

O lăsasem în soare şi înăuntrul ei aerul era ca într-un cuptor încins. Am fost nevoit să deschid toate uşile, iar după ce am pornit la drum, o vreme, am mers cu geamurile laterale coborâte.

Pe drum mă gândeam la cele spuse de domnul Chiru, că oamenii s-au rugat dintotdeauna la puteri aflate în cer. Aceasta mi-a amintit de obiceiurile ţăranilor din satul meu, care, începând cu sărbătoarea Drăgaica (Sânzâiene), urmăreau pe cer evoluţia „Găinuşii" sau „Cloştii cu pui", ca în raport de aceasta, să poată determina timpul optim pentru semănatul grâului de toamnă.

Cloşca cu pui este denumirea populară a Pleiadelor, acel grup de stele din Constelaţia Taurului, care se observă bine pe cer pe timp de noapte.

Cap. 8. De la Hălmagiu la Turnu Severin.

Drumul de la Muntele Găina până la Baia de Criş a fost greu, cu multe opriri, fiind obligat să circul cu viteză redusă. Cu toate acestea, m-am simţit recompensat de umbra şi frumuseţea zăvoaielor prin care am trecut, unde coroanele bogate ale copacilor îşi coborau ramurile până aproape de pământ, formând adevărate tunele răcoroase. Prin faţa maşinii mele a trecut, săltând în galop, o căprioară sprintenă. M-am oprit într-un zăvoi şi am mâncat. În apropiere, prin ierburile dese, susură un pârâiaş vesel, iar din desişul pădurii se auzea cântecul amestecat, dar plăcut, al păsărilor, încât nu-mi venea să mai plec din acel loc, dar mai aveam de făcut un drum lung şi multe obiective de vizitat, conform programului pe care mi-l schiţasem la plecarea din Constanţa.

Mă întinsesem pe iarbă, cu faţa în sus şi ascultam foşnetul pădurii, susurul pârâiaşului şi cântecul vesel al păsărilor, toate făcând să-mi cânte inima de bucurie.

Am ajuns la Hălmagiu după orele şaisprezece, când arşiţa se mai domolise. L-am găsit pe George aşezat pe scara de ciment din faţa bucătăriei, cioplind un lemn din care intenţiona să-i facă nepotului o jucărie.

Nepotul meşterea ceva la bicicletă, fiind foarte concentrat, încât nici n-a observat apropierea mea.

George mi-a deschis poarta, am introdus maşina în curte şi am parcat-o la umbra unui prun, după care ne-am luat de discuţii. Eu i-am povestit ce am văzut la „Târgul de Fete", iar el mi-a completat povestirea cu tot felul de obiceiuri din zona Zarandului.

-Pe unde ai venit de la „Găina"? m-a întrebat el.

-Pe la Baia de Criş, după ce am traversat direct peste munte, mergând pe un drum prost, cu multe gropi. Am vrut să economisesc timp şi mai ales benzină, dar m-am ales cu paguba, ca în proverbul popular „leneşul mai mult aleargă şi scumpul mai mult păgubeşte".

Cu toate acestea am fost bucuros că am trecut prin zăvoaie cu umbră deasă, susur de apă şi cântec de păsări.

-Da, ai venit pe drumul forestier. Pe acolo circulă numai maşinile şi utilajele care lucrează la pădure şi s-a degradat rău, iar după 1989 nu se mai interesează nimeni de el, că toţi se scuză, dând vina pe lipsa banilor.

-George, am în maşina o damigeană cu vin pe care am adus-o tocmai de la Constanţa. Pe drum a fost foarte cald şi cred că vinul s-a fiert. Cum facem să-l răcim un pic?

-Nu încape în frigider, dar o punem mintenaş în butoiul cu apă aflat la umbră lângă magazie şi într-o oră se răceşte. Cred că ar fi bine să scoatem într-o sticlă pe care s-o punem la frigider pentru cină.

-De acord. Doamna Florica unde este, că n-o văd?

-Este plecată la o vecină, dar trebuie să vină. Dar, ia spune-mi ce program ţi-ai mai făcut?

-Mâine de dimineaţă vreau să plec spre Băile Herculane, iar de acolo la Turnu Severin pentru a vizita Hidrocentrala de la Porţile de Fier, iar de acolo spre casă.

-Nu se poate! protestează George. Mai rămâi şi mâine, cel puţin! Abia avem timp să mai stăm de vorbă. Mergem să vizităm împrejurimile, apoi îţi arăt şi fabrica noastră de lapte, unde mai lucrez şi eu câte puţin pentru a-mi ocupa timpul. Asta mă ajută să mai aduc câte o găleată de zer pentru porci, adaugă el râzând.

-Bine, rămân, hotărăsc eu în final. Dar poimâine plec, pentru că am drum lung de făcut.

Spre seară a venit acasă şi Florica, soţia lui George, care, după câteva vorbe pe care le-am schimbat, a intrat în bucătărie şi s-a apucat să pregătească cina.

Atentă la discuţia noastră, intervenea şi ea din când în când. Când ne-am aşezat să mâncăm, George a adus vinul şi l-a turnat în pahare.

-Să vedeţi ce vin bun am făcut! mă laud eu.

-Ai dreptate, face spumă ca şampania. De unde îl ai? mă

chestionează George.

-Din via mea. Am acasă o boltă care acoperă trei sferturi din casă şi grădiniţa din faţa casei. Scot în fiecare an 100-150 litri de vin. Acesta este din producţia din anul trecut.

-Hai noroc şi bine ai venit sănătos! Toastează George voios, ridicând paharul cu vin.

-Noroc, sănătate şi bine v-am găsit! Le urez eu.

-Măi, dar vinul e foarte bun şi nu mi se pare tare.

-Nici nu este tare, dar băubil şi parfumat. Dacă bei prea mult, reuşeşte să te ameţească, îl laud eu.

După cină am mers afară şi am rămas de vorbă până când s-a înnoptat bine, apoi am mers şi ne-am culcat.

În dimineaţa următoare, după ce m-am spălat şi m-am bărbierit, am mâncat şi am plecat să vizităm partea de nord a comunei, pe unde curge Crişul Alb, pajiştile şi loturile agricole, după care am trecut pe la fabrica de lapte, unde am văzut tot procesul de producţie prin care trece laptele până când ajunge brânză si zer.

Întorşi acasă, am continuat să-i povestesc cele văzute la Fericetu, la Vidra şi în comuna Avram Iancu. Înviorat, parcă, de cele spuse de mine, George mi-a vorbit peste o oră despre respectul pe care-l poartă locuitorii munţilor Apuseni lui Avram Iancu şi lui Horia, pe care-i consideră sfinţi ai românismului din Ardeal. În acele momente, răscolit de amintiri, mi-a povestit multe din păţaniile lui şi ale altora din perioada tinereţii.

A doua zi am plecat de cum s-au ivit zorile, aşa cum stabilisem. M-am oprit la Deva, de unde am luat benzină, după care mi-am continuat drumul spre Călan, Haţeg, Sarmisegetusa. Cerul era înourat.

Când am ajuns în apropierea localităţii Toteşti, a început să plouă. Trebuia să ajung la biserica din Densuş, despre care citisem o monografie şi eram curios s-o văd, pentru că avea legătură cu dacii şi cu acţiunea de distrugere a bisericilor ortodoxe din România,

practicată de Imperiul austro-ungar, în perioada în care ne-a cotropit şi stăpânit ţara.

Nu cunoşteam pe ce drum s-o apuc şi m-am oprit în satul Toteşti. Pe lângă mine a trecut un adolescent care se apăra de ploaie cu un carton. L-am întrebat de drum şi mi l-a arătat, spunându-mi că până la Densuş sunt şapte kilometri de parcurs.

-Dar ce ştii de biserică, e deschisă astăzi?

-Nu ştiu. Dacă vreţi să aflaţi mai multe puteţi vorbi cu un om care lucrează acolo; locuieşte în casa aceea cu ţiglă roşie şi gardul verde. Vă conduc eu până acasă la el şi îl strig. L-am văzut prin curte mai devreme.

-Te rog!

Tânărul a mers la poarta celui vizat şi l-a strigat, iar când omul a apărut în poartă i-a spus:

-Nea Vâlcule, domnul vrea să te întrebe ceva despre biserica de la Densuş. Eu ma duc acasă.

-Despre ce este vorba? Ce vă interesează? Mi se adresează omul curios şi amabil totodată, în timp ce îi face semn tânărului să plece.

-Mai întâi mă interesează dacă este deschisă şi poate fi vizitată.

-Nu este deschisă pentru că de o vreme se află în reparaţie, dar de săptămâna trecută s-au oprit lucrările pentru că nu mai sunt bani de materiale. Acolo lucram opt muncitori de aproape doi ani de zile, dar acum stăm pe acasă daca nu avem ce să lucrăm.

Înainte am lucrat aproape 25 de ani la Ocolul Silvic Retezat, dar dacă după revoluţia din 1989 toate s-au stricat, a trebuit sa renunţ la munca la pădure. O vreme am stat degeaba, i se zice şomaj, dar trebuie să ne hrănim, atât noi cât şi familiile, aşa că am pornit să căutăm de lucru pe unde se mai putea.

-Deci, biserica nu poate fi vizitată. Tare aş fi vrut s-o văd, spun eu cam deznădăjduit.

-Nu. Dar ce v-ar interesa? Este o biserică veche de peste 2000 de ani. Noi aşa am pomenit-o pe aici; în ea s-au ţinut slujbe până când a

intrat în reparaţie.

-M-ar interesa cum arată, cum decurg slujbele.

-Biserica păstrează şi acum Sfânta Masă, originală, făcută dintr-o piatră funerară romană. Este o lespede grosolană – cum să vă explic – o piatră lată, pe care se aşează o faţă de masă pe care se pune pâinea şi vinul de împărtăşanie la fiecare liturghie care se slujeşte. E foarte frumos! Toată lumea care participă la liturghie cântă în cor pricesnele ancestrale dacice, care ne-au rămas din vechime. Preotul de acolo ne-a spus că acele pricesne sunt unice în toată lumea creştină.

... În timp ce vorbea îi priveam faţa arsă de soare şi de vânt, cu barba nerasă de trei – patru zile şi mustaţa maronie prin care se zăreau şi câteva fire albe. Omul pe care îl aveam în faţă avea în el ceva original. Vorbea rar, calm, degajat, era modest, fără a fi umil.

Deşi părea să aibă puţină carte, la el compensa o experienţă bogata de viaţă. Mi-a descris atât de bine biserica din Densuş, încât am reuşit să văd, în închipuire, pardoseala ei pe care au călcat regii Daciei şi cei ce le-au urmat, precum şi zidurile ei groase, pe care nu le-au putut dărâma nici invaziile repetate ale barbarilor, nici tunurile generalului Bucov, trimis de împărat să radă de pe faţa pământului bisericile creştine din Banat şi din Transilvania.

-Ziceţi că aţi lucrat la pădure în Munţii Retezat? reiau eu discuţia, după o scurtă pauză. Mie îmi place mult natura, mai ales pădurea. Merită să urc până acolo, în munte?

-Să ştiţi că merită. Mai ales dacă reuşiţi să ajungeţi la Gura Zlatna, unde sunt cele trei cabane ale Ocolului Silvic, iar pe malul opus se află o altă cabană turistică şi o casă în care se zice că a locuit şi a scris mai mulţi ani scriitorul Brătescu-Voineşti. Eu n-am ajuns acolo niciodată, dar am auzit de la alţii. Ar fi bine dacă aţi ajunge la Gura Apei, tocmai sus, unde cerul este atât de senin şi albastru când nu sunt nori şi pot fi văzuţi doar vulturii care zboară în cercuri peste vârfuri.

La acea înălţime, pe munte trăiesc doar caprele negre, iar mai jos

zimbrii, câţi au mai rămas. Dar până să ajungeţi acolo, sus, treceţi prin păduri dese, cu copaci groşi şi destul de deşi, iar aerul este curat şi miroase puternic a răşină. Păcat că în ultimii ani s-au tăiat cam mulţi copaci, mai ales pe la poalele dealurilor şi râul este plin de rumeguş şi de buşteni; după tăiere, nu s-au mai plantat noi puieţi, iar povârnişurile au fost năpădite de tufişuri de tot felul.

-Cum se ajunge acolo?

-Este o distanţă de vreo 14 km. până la Gura Zlatna. Până la Râul de Mori drumul este aproape drept, dar de acolo se merge pe lângă apa Râul Mare până la Gura Zlatna. Nu ştiu dacă este bine să mergeţi acum, când plouă. Pe aici când se pornesc ploile ţin câte o săptămână.

... I-am mulţumit şi mi-am continuat drumul spre munte, dar când am ajuns la intersecţia cu drumul forestier m-am oprit şi am meditat, privind cerul şi împrejurimile. Ploaia curgea monoton, dându-mi senzaţia că va ţine o veşnicie. Vălătuci de ceaţă se ridicau spre crestele munţilor, acolo unde erau adunaţi norii de ploaie care acopereau cerul.

„Ce voi face dacă va continua să plouă tot aşa?", mi-am zis în gând. Din maşină nu pot vedea mare lucru, iar ca să cutreier pădurea după cum obişnuiam eu, nu aveam nici o şansă pe o asemenea vreme.

Ploaia udase din belşug pomii, iar apa care se scurgea peste frunzele lor le făcea să strălucească de parcă ar fi fost date cu lac.

Cântărind astfel situaţia, am renunţat, cu părere de rău, la drumeţia mea spre Gura Zlatna, continuându-mi drumul spre Sarmisegetusa, capitala vechii Dacii, aflată la aproape 30 km. distanţă de parcurs.

Din cauza ploii am fost nevoit să ţin în permanenţă în funcţiune ştergătoarele de parbriz şi să circul cu viteză mai redusă ca de obicei.

Când am ajuns la vechea cetate dacică, ploaia s-a mai domolit, încât am putut coborî din maşină pentru a vedea de aproape ruinele din piatră, lemn şi lespezi ale Sarmisegetusei, pe care şi romanii au păstrat-o până în anul 274, când s-au retras definitiv din Dacia, după aproape două secole de convieţuire cu dacii.

Trec pe lângă gardul de sârmă. Deasupra atârnă o ceaţă prin care se vedea un cer plumburiu, dând aspectul de pustiu, tot mai accentuat. În jur, o adunătură de pietre care dădeau aspect de umilire a unei istorii dacice de peste 2000 de ani. Gunoaie, hârtii aduse de vânt şi ierburi de tot felul acopereau vestigiile roase de vreme.

Acest pustiu scotea în evidenţă indiferenţa oamenilor chemaţi prin lege să le conserve, dar care are darul de a ucide mai repede decât trecerea timpului.

Din Ulpia Traiana Dacia Metropolis n-au mai rămas decât ruinele care se văd la tot pasul şi grămezi de pietre roase de intemperii.

Urc pe o înălţime şi privesc în jur peste ruinele Amfiteatrului, în centrul cărora se află o piatră albă care a constituit baza fostelor tribune în care au stat cândva nobilii şi ofiţerii romani, toţi îmbrăcaţi în toga de purpură prinsă cu fibula de aur peste umăr. Toţi aşteaptă începerea luptelor de gladiatori. Dar nu văd nimic altceva în afara buruienilor şi iederei care acoperă zidurile roase până aproape de sol, a căror structură mai poate fi ghicită.

Oare cum vor fi arătat aceste incinte?

Azi, ruinele capitalei Daciei –Sarmisegetusa- ruinată şi resemnată în faţa expansiunii violente a naturii pot fi ghicite printre straturi de frunze.

Priveliştea este dezolantă. Pe unde au fost cândva curţi, camere, coridoare, au invadat copăceii, arbuştii şi ierburile sălbatice, multe de un verde proaspăt, care contrastează cu luciul gri al pietrelor pe care ploile şi zăpezile le-au rotunjit.

Aşa arată ruinele cetăţii Sarmisegetusa, fosta capitală a Daciei, resemnate în faţa expansiunii violente a naturii. Doar un gard de sârmă mai încearcă să contureze perimetrul vechiului for roman, deşi dincolo de el te întâmpină o privelişte dezolantă.

O tablă ruginită şi crăpată aflată la intrare dă câteva informaţii incomplete despre acest loc sacru al României.

Tot orbecăind în necunoscut am dat peste un fel de muzeu situat

peste drum de ruinele, dar m-am bucurat degeaba, pentru că era închis şi am fost nevoit să mă mulţumesc doar cu o privire fugară prin geamurile prăfuite, decorate şi ele din loc în loc cu plase de păianjeni. Abia am putut distinge câteva exponate aruncate în dezordine.

Împrejur domneşte liniştea. Totul e pustiu. Caut cu privirea peste tot şi abia reuşesc să descopăr lângă un copac silueta unui bărbat care se adăpostea de ploaie.

Mă apropii de el şi aflu că este omul însărcinat să asigure paza locului, înarmat cu un ciomag. Îl întreb câte ceva despre cetate, dar mă conving repede că nu-mi poate oferi nişte date istorice sau tehnice şi atunci am mers să văd totul cu ochii mei, apoi să le compar cu cele pe care le-am citit în diferite publicaţii.

Cetatea Sarmisegetusa este situată la poalele munţilor Retezat, în colţul de sud-vest al Ţării Haţegului, aflată la o altitudine de 1200 m. şi prevăzută cu o complexitate de mijloace de apărare care impresionează şi acum, după trecerea timpului: ziduri de incintă, bastioane, turnuri de veghe şi de apărare, platforme de luptă şi terase, palisade, valuri de pământ, etc., precum şi numeroase canale de aducere a apei, alcătuite din blocuri mari de calcar, lungi de 1,5 m. şi scobite în interior sub formă de semicerc. Incinta interioară dispune de o suprafaţă de trei hectare, împrejmuită cu ziduri groase de 3-3,20 m., având ziduri duble din piatră de calcar cioplită fin, golul dintre ele fiind umplut cu piatră spartă şi pământ bătătorit.

Marele sanctuar (religios) de la Sarmisegetusa este rotund, cu un diametru de 29,4 m., prevăzut cu nişte stâlpi groşi din lemn; în centrul său, mai în interior, există o încăpere sub formă de absidă, lucrată după modelul sanctuarelor greceşti şi împrejmuită de două cercuri de blocuri de andezit.

Incinta interioară împrejmuia o suprafaţă de circa 6 ha. şi era prevăzută cu ziduri groase şi înalte până la zece metri, având turnuri patrulatere pentru observare şi apărare pe sute de metri lungime.

În ambele incinte existau drumuri şi piaţete pavate cu piatră. La fel pare să fi fost construită şi Cetatea de la Grădiştea de Munte, având aproape aceleaşi elemente şi utilităţi ca şi Sarmisegetusa, dovadă că geto-dacii au fost răspândiţi pe o arie destul de largă.

Consider necesar aici să menţionez câteva date în legătură cu formarea poporului român pe teritoriul vechii Dacii, folosindu-mă de unele izvoare istorice, deşi puţine la începuturile existenţei noastre; ulterior, săpăturile arheologice au adus şi mărturiile materiale necesare, care sunt de necontestat.

Primele izvoare ni le-a lăsat istoricul grec Herodot (considerat a fi părintele istoriei), apoi Tucidide, Strabo şi Ammian Marcelin, care au scris despre traci şi apoi despre geţi, sciţi şi agatârşi, etc., care au locuit pe teritoriul Daciei.

Astfel, istoricii Herodot şi Tucidide vorbesc despre geto-dacii din sudul Dunării. Abia în anul 335 î.H. apar primele atestări documentare despre geţii din nordul Dunării, prilejuite de expediţia peste Dunăre a lui Alexandru Macedon împotriva triburilor geţilor.

Dar Herodot a călătorit prin Dacia în anul 50 al sec. V î.H. şi în scrierile sale vorbeşte despre expediţiile lui Darius al lui Istaspe, care la sfârşitul sec VI î.H. a trecut strâmtoarea Bosfor, ajungând la Dunăre, unde a întâmpinat rezistenţa a trei forţe politico-militare, respectiv a sciţilor, geţilor şi agatârşilor, ale căror uniuni tribale i s-au opus. Tot Herodot menţiona că agatârşii erau foarte viteji, dar au fost şi favorizaţi de poziţia lor geografică din spaţiul intracarpatic care era inexpugnabil. Pe agatârşi îi considera ca fiind o enclavă iraniană ce se infiltrase în Transilvania şi se duşmăneau cu sciţii aflaţi mai la est. Se crede că ei sunt strămoşii dacilor din Transilvania.

Savantul şi istoricul-arheolog român Vasile Pârvan, în lucrarea „Getica" scria că în perioada neolitică, teritoriul ţării noastre a fost teatrul unor frământări şi evenimente care au produs ecou în toată lumea veche timp de 24 de secole, când peste pământul nostru au trecut popoarele migratoare.

Mulţi au râvnit la acest teritoriu bogat, dar dacii au fost singurii care au fost numiţi harapi, iar ţara de la nord de Dunăre istoricul Eschil, ca şi Euripide, au numit-o Arabia. Istoricul B.P. Haşdeu arăta că: „această poreclă vine de la Eschil, din sec. VI î.H. şi ţine până la povestea „Harap Alb", scrisă de Ion Creangă. Nici sârbii, ungurii, bulgarii sau rutenii (ucrainienii) nu au fost numiţi harapi".

Mai departe, istoricul roman Ammian Marcelin prezintă lucrurile într-o viziune personală, arătând că la nord de Dunăre n-a fost numai un ţinut muntos, iar în timpul năvălirii hunilor, ei au dat aici de o ţară pe care el a numit-o „ţara Cauca"(sau Caucaland), în care exista un trib dacic al caucoenşilor, pe care îl aminteşte şi geograful Ptolomeu, iar mai târziu, după săpăturile arheologice făcute, Vasile Pârvan şi Constantin Daicoviciu, îl localizează în secuimea din ţinutul Bacăului. Aşa s-a stabilit că aria de răspândire a geto-dacilor este mult mai mare decât zona dintre Dunăre şi Carpaţii Meridionali şi de curbură.

Despre un „caucaz" vorbeşte şi scriitorul grec Apolodor (sec. II î.H.) pe care îl situează în Sciţia de la Nord de Dunăre, unde a fost incatenat (crucificat) Prometeu – titanul, fiindcă a furat foc pe ascuns de la zei şi l-a dat oamenilor.

Geto-dacii au fost nevoiţi să se apere permanent de invaziile altor popoare. Astfel, cu aproape 2400 de ani în urmă, Agatocle, fiul generalului macedonean Lysimach, pe atunci rege al Traciei, a trecut Dunărea în fruntea unei armate, pentru a distruge Uniunile tribale conduse de Dromichete, dar a fost învins şi ţinut prizonier într-o cetate geto-dacă din Câmpia Română, după care a fost eliberat. Supărat pentru acest fapt, tatal său, Lysimach, a trecut Dunărea cu armata sa, dar şi el a fost învins şi luat prizonier.

Între anii 27 î.H. şi 14 d.H. Imperiul Roman avea graniţa la sud de Dunăre, iar împărat era Caius Iulius Octavianus Augustus.

În această perioadă, unul din generalii săi, Aelius Catus, aflat în fruntea a mii de soldaţi, a trecut la nord de Dunăre, de unde a luat

50.000 de ostateci femei, copii şi bătrâni, pe care i-a deportat în Moesia (teritoriul Bulgariei de astăzi).

Unirea triburilor geto-dacice într-un stat centralizat a realizat-o Burebista, primul rege al Daciei, între anii 80-44 î. H. Cu el începe regalitatea şi primul stat centralizat dac, care a cuprins şi cetăţile greceşti de la malul Mării Negre: Histria, Tomis şi Calatis.

În cadrul statului centralizat apare şi stratificarea socială: conducătorii (bazileus), nobilii (tarabostes) şi oamenii de rând (comaţii).

Având o armată de peste 200.000 de ostaşi, regele dac Burebista a dus faţă de Roma o politică menită să-i ţină pe romani departe de graniţele Daciei. Astfel, cu împăratul Pompei a dus tratative obişnuite, ca între doi şefi de state, aşa cum va proceda şi regele Decebal mai târziu cu împăraţii Domiţian şi Traian.

În timpul lui Burebista monedele greceşti şi romane sunt înlocuite cu dinarul republican de argint emis de geto-daci; mai târziu a fot emisă o monedă de aur de care se leagă şi legenda Coşon, acesta fiind numele regelui daccare a urmat după Burebista. Există date care atestă despre acesta emisiuni, care aveau centrul la Sebeş.

Geto-dacii n-au avut o literatură scrisă, nici un alfabet propriu, dar s-au folosit de scrierile greacă şi romană.

În a doua parte a sec. I d.H., romanii încearcă să cucerească Dacia. Astfel, Împăratul Domiţian îl trimite pe generalul Fuscus Cornelius într-o campanie militară în Dacia, dar riposta dacilor a fost pe măsură şi l-au înfrânt, generalul murind în luptă.

Între anii 88-89 d.H. trec din nou Dunărea şi îi învinge pe daci în luptele de la Tapae, după care a urmat primul război daco-roman din 101-102, apoi al doilea război din 105-106 d.H. în care dacii au opus o puternică rezistenţă, dar au fost înfrânţi în final, la Sarmisegetusa, de armata romană, mai numeroasă şi mai bine dotată şi instruită.

Regele dac Decebal s-a dovedit un strateg şi un conducător iscusit, viteaz şi neînfricat în lupte, dar pentru a nu cădea în mâinile armatei

romane s-a sinucis.

Nucleul formării tracilor a fost ţinutul carpato-danubiano-pontic, iar de aici tracii s-au revărsat spre sud, ajungând până în Troia, unde au determinat prăbuşirea puterii miceniene, precum şi a statului hiit din Asia Mică în prima jumătate a mileniului I î.H..

Tot pe această vatră au fost găsiţi şi geto-dacii când s-a produs invazia romană, iar mai departe a urmat procesul romanizării treptate şi sinteza daco-romană, proces ce a avut loc diferenţiat şi cu dacii liberi din teritoriile aflate în afara coloniei daco-romane, care, în final, a dus la naşterea poporului român.

Economia de bază pe teritoriul Daciei romane a continuat să fie agricultura, creşterea animalelor, prelucrarea metalelor şi a lemnului, meşteşugurile, olăritul şi meseria armelor pentru apărarea ţării.

Romanii au menţinut capitala tot la Sarmisegetusa, numind-o, la început, „Colonia Dacica Ulpia Traiana", iar din anul 118 d.H. Împăratul Hadrian, urmaşul lui Traian, completează titulatura cu numele capitalei dacice din vremea lui Decebal, asfel : „Colonia Ulpia Traiana Augusta Dacica Sarmisegetusa", dorind ca pe această cale să şteargă poziţia dintre învingător şi învins, pentru ca romanii să trăiască în pace cu dacii, iar aceştia din urmă să se simtă la ei acasă.

Câteva cuvinte despre Columna lui Traian:

La data de 13 mai 112, Împăratul Traian semnează un decret pentru construirea la Roma, în Forumul lui Traian, a unui monument închinat victoriei romane în Dacia. Acest monument a purtat numele Columna lui Traian şi a fost ridicat în anul 117 d.H.

Este de formă aproape cilindrică (diametrul de 3,83 m. la bază şi 3,66 m. la vârf), înaltă de 29,78 m. (100 picioare romane) şi se compune din 19 tamburi uriaşi de marmură, din care 17 sunt împodobiţi cu reliefuri.

Banda sculptată are o lungime de 200 m. pe care sunt reprezentate 124 de scene de război, compuse din 2500 figuri în relief.

În Forum se află şi monumentul lui Traian.

Columna lui Traian a fost construită cu prăzile de război din Dacia şi tot din aceste prăzi a fost construită la Roma, o conductă nouă de apă şi s-a refăcut canalul Nil-Marea Roşie, aşa cum se poate citi pe inscripţia de pe columnă: „Ex manubiis (Dacicis)". Cu 1600 de ani în urmă istoricul roman Dio Casius nota: „Se găsiră şi comorile lui Decebal, ascunse sub apa râului Sargeţia". Erau 165 tone de aur şi 330 tone de argint, pe care le-au luat soldaţii romani.

Columna nu este numai o operă de artă, ci şi un important document arheologic-istoric original, înfăţişând imagini din luptele duse de romani pentru cucerirea Daciei, apoi colonizarea şi romanizarea meleagurilor noastre, constituind astfel actul de naştere al poporului român. O copie aproape completă a Columnei se află în cadrul Monumentului de la Adamclisi din Dobrogea.

În anul 274, pe timpul împăratului Aurelian, romanii s-au retras din Dacia, abandonând-o, nu pentru că ar fi fost înfrânţi de cineva, ci pentru a-şi întări graniţele imperiului la Dunăre împotriva incursiunilor popoarelor barbare. La plecare, romanii nu i-au luat şi pe daci cu ei, aşa cum încearcă să susţină unii istorici, insinuând că în acele momente în Dacia era un vid, fiind nepopulată, ţara nimănui, care abia îi aştepta pe alţii să se aşeze şi s-o populeze.

... Am plecat de la Sarmisegetusa, continuându-mi drumul pe valea râului Bistra, printre munţii Poiana Ruscă şi munţii Ţarcu, astfel că în jurul orelor 14^{00} mă aflam în oraşul Oţelu Roşu. Îmi era foame şi am mers să mănânc la un restaurant, păstrând pentru mai târziu merindele puse în pachet, cu multă grijă, de soţia lui George.

Ploaia se oprise, dar pe cer se mai plimbau pâlcuri de nori care acopereau soarele din când în când. Cu toate acestea, în aer se simţea un fel de zăpuşeală.

De aici n-am mai oprit deloc până în Caransebeş, de unde mi-am cumpărat câteva obiecte de toaletă personală şi două sticle cu apa minerală. Mi-am continuat drumul pe valea râului Timiş, trecând prin

Localitatea Teregova, apoi prin „Poarta orientală"(un fel de chei între dealuri de piatră), iar când am ajuns la intersecţia drumului E 70 cu D.N. 57 B (care duce spre localitatea Iablaniţa şi de acolo mai departe pe valea Nerei, până la Moldova Nouă lângă Dunăre) am oprit şi am început să meditez. Mi-am adus aminte că în 1967 fusesem pe valea Nerei – în misiune de serviciu – dar atunci am circulat de la Tg. Jiu pe la Baia de Aramă, Băile Herculane, Iablaniţa, Sasca Montană, iar de acolo până la Deta. Am fost plăcut impresionat de cele văzute atunci.Pe versanţii munţilor Semenic pădurile de stejar se amestecau cu cele de fag şi cu alte specii, în trepte plurietajate; copaci vânjoşi, cu trunchiurile cilindrice, unii având crengile rare lipseau pe o bună porţiune din lungimea lor, dar care creşteau înalţi ca nişte monumente, fără grija cuiva. Atunci am aflat că pe versanţii de pe valea Nerei există 800 de hectare de pădure virgină, un capital silvic unic în Europa. Cheile Nerei sunt cele mai lungi din ţara noastră şi adăpostesc ecosisteme cu o puternică influenţă mediteraneană. Priveam cu înfrigurare acea pădure căţărată pe culmi, acolo unde atârna o lume aparte; păduri semeţe, coborând parcă în adâncuri, cu acel vălmăşag de trunchiuri şi frunziş bogat, care nu se poate asemui cu nimic. Toţi copacii se hrănesc din solul în care şi-au prins rădăcinile, din ploi şi humus, acea materie organică proprie pe care şi-a format-o ecosistemul vieţii pe pământ.

Mai jos sunt cheile Nerei, cu ecosistemul şi climatul său mediteranean. Este un peisaj de vis.

... Pornesc motorul şi merg mai departe, tot pe valea râului Timiş, până când ajung la Mehadia. După alţi şase kilometri drumul se intersectează cu D.N. 67 D care duce spre Băile Herculane, aşa cum arată indicatorul.

Norii s-au risipit, cerul este senin, iar soarele străluceşte, încălzind totul în jur cu dărnicie. Trecând printre Munţii Cernei şi Munţii Mehedinţi, am avut impresia că sunt uriaşi – poate chiar sunt – parcă vârfurile lor mângâiau cerul. Mă strecor printre ei gândindu-mă la

oamenii care fac drumeţii prin acele locuri. Când ei ajung sus, aproape de vârf, aduc ofrande zeului înălţimilor şi al zăpezilor prelungite, ofrande care pornesc din inimile lor de cătărători cutezători, ce trudesc pentru a ajunge acolo, pe stânci din plăcere şi dragoste de plaiurile străbune.

Opresc maşina din nou. Natura, cu toate podoabele ei, constituie un sanctuar, care cere să te închini vieţii. În acelaşi timp, gândul aleargă peste aceste existenţe terestre care fac parte din Marele Parc Naţional Retezat, acel proiect îndrăzneţ care, în prezent, este abandonat, deşi se ştie că, începând din părţile joase ale Herculanelor şi până în Retezatul Mic, există o lume de pitoresc şi rezerve naţionale, care dau măreţia acelei zone.

Pe o buza de prăpastie zăresc salcia albă, subţire ca o siluetă zveltă de fată dezbrăcată, al cărei păr blond, aproape galben, sărută pământul calcaros. Din depărtare, din adâncul pădurii, aud ecoul strident al unor drujbe, urmat de vuietul prelung al trunchiului doborât, ca un geamăt tulburător scăpat din gâtul unui om ajuns în agonie. Apoi se instalează câteva clipe de linişte totală, încât pot auzi un zumzet continuu, venind de undeva din apropiere. Caut cu privirea şi observ într-un copac din apropiere un fel de oală care atârna de o ramură, în jurul căreia roiau vrednicele albine aflate la lucru; era un stup, o „fabrică" de miere naturală.

Pornesc motorul şi pătrund din nou pe şoseaua slab circulată la acea oră şi merg intenţionat cu viteză redusă pentru a zăbovi cât mai mult în acel paradis vegetal. Când drumul se apropie mai mult de apa Cernei, îi disting malurile neregulate, mai joase sau mai înalte, formate din grohotiş sau din piatră dură, tivite din loc în loc cu bolovani mari sau trunchiuri de copaci aduse de apă şi oprite în scobiturile malului.

Într-o curbă unde apa Cernei face un cot, pe o ridicătură de pământ, se odihnea o ursoaică împreună cu trei ursuleţi jucăuşi de culoare cafenie.

Am oprit la o distanţă convenabilă şi i-am privit preţ de un minut, dar ei nu s-au sinchisit de prezenţa mea şi mi-am continuat drumul.

„Frumoase locuri!" mi-am spus în gând. Nu este de mirare că ele au reuşit să-l impresioneze pe Grigore Alexandrescu, care, în cartea sa „România Pitorească", a descris cu multă precizie şi cu lux de amănunte acele privelişti unice: „Munţi uriaşi ale căror vârfuri mângâie norii, stânci prăpăstioase, păduri întunecate, lunci înverzite, livezi mirositoare, văi răcoroase, pâraie repezi ce se prăvălesc mugind printre stâncile ameţitoare de piatră... etc. etc."

Această zonă bogată şi plină de pitoresc mi s-a părut a fi printre cele mai interesante locuri din România.

Dacă la toate acestea mai adăugăm şi Defileul Dunării cu cele două „Cazane" în care apa clocoteşte când se repede în piatra de granit a stâncilor, tabloul ar putea fi complet, iar pentru a fi văzut, nici un efort nu este prea mare. Cu toate acestea, anual, aproape două milioane de români vizitează alte ţări, înainte de a vedea aceste minunăţii din propria ţară.

Mă apropii de staţiunea Băile Herculane ale cărei împrejurimi adăpostesc o vegetaţie submediteraneană, constituită din numeroase elemente floristice, deosebit de rare, poate chiar unice pentru flora de pe glob. Aici cresc: pinul negru de Banat şi zece specii de scoruşi şi sorb, unele dintre ele purtând nume ştiinţifice. Îmi amintesc că această zonă era protejată de stat ca rezervaţie ştiinţifică sub numele de „Ruptura termală".

Apele de munte sunt pline de peşti: oblete, păstrăvi, lostriţă, lipan, beldiţă, coregon, mihalt, etc.

Se vede că Dumnezeu a dăruit România cu o natură bogată şi plină de frumuseţi fără seamăn, un peisaj mirific, capabil să vindece, deopotrivă, trupul şi sufletul.

Pe drept cuvânt, aceste locuri pot fi numite paradis terestru.

Tot privind în depărtare, rememorez drumul parcurs cu ani în urmă, de la Baia de Aramă la Băile Herculane. Pe acel drum am întâlnit

privelişti minunate : o centură de munţi calcaroşi abrupţi, cu vârfuri stâncoase, albe şi semeţe, cu cascade repezi, unde apele vuiau neîncetat, versanţi împodobiţi cu păduri de pini şi liliac sălbatic, precum şi alte plante rare, iar mai jos, un lac de acumulare în care se oglindeau acele păduri dese, de nepătruns, de un verde întunecat.

La înălţimi, şiragurile de stânci îţi taie răsuflarea numai când le priveşti, iar apa Cernei se strecoară printre munţii care poartă acelaşi nume, ajungând până în staţiunea Băile Herculane şi de aici în Dunăre.

Staţiunea face şi ea parte din Marele Parc Naţional Valea Cernei.

Pietrele de pe crestele munţilor au vechimea mileniilor şi încarcă acele locuri cu o energie greu de quantificat. Dacă zăboveşti mai multă vreme în zonă simţi că ţi se impregnează sufletul de energia şi sălbăticia acestor giganţi.

România este una dintre ţările cele mai bogate în ape termale şi minerale din Europa şi din lume, beneficiind şi de o frumuseţe singulară a naturii.

În Valea Cernei au fost construite zece băi termale şi astfel a luat naştere aici staţiunea Băile Herculane, al cărui nume vine de la Legenda lui Hercule (care s-a luptat cu şarpele-balaur pe care l-a învins şi l-a aruncat în apele Dunării, la Cazane, unde şarpele s-a zbătut, făcând să fiarbă apa).

În urma războiului din 105-106, când romanii au cucerit Dacia, în cadrul convieţuirii lor cu geto-dacii, printre alte activităţi, au descoperit şi captat apele termale din zona Cernei, construind primele băi care au exploatat proprietăţile curative ale acestor ape pentru tratarea diferitelor boli.

Treptat valea Cernei a înflorit, aşezarea a devenit staţiune şi punct de atracţie al aristocraţiei romane, apoi au fost construite străzi, apeducte şi s-au bătut monede.

Romanii i-au dat numele lui Hercule, zeul roman, nume pe care îl poartă şi astăzi, însă staţiunea a fost atestată documentar abia în anul

1850.

După retragerea românilor din Dacia, în anul 274, staţiunea a rămas în părăsire. Abia în sec. 18 a fost readusă la viaţă, când a intrat sub stăpânirea austriacă şi băile termale au fost reconstruite, au fost adăugate alte construcţii noi, in care potipendada imperiului din acea vreme s-a bucurat de tratamente şi distracţii, beneficiind de o climă blândă, mediteraneană, întrucât staţiunea Băile Herculane se află pe aceeaşi paralelă cu Veneţia şi Nice. Aici s-au tratat împăraţii Austriei Iosif al II-lea, Francisc I şi Franţ Iosif, precum şi împărătesele Elisabeta şi Charlotte.

În staţiune se pot trata: afecţiunile digestive, renale, oftalmologice, reumatismale, în special cele ce afectează coloana vertebrală, precum şi afecţiunile ginecologice, endocrine şi dermatologice.

Pe lângă tratamentele de specialitate efectuate în sălile de tratament, cei care sosesc în staţiune pot beneficia de un aer încărcat cu ioni negativi chiar şi la altitudinea de 200 de metri, precum şi de izvoarele de ape minerale pentru cura internă, respectând indicaţiile medicului curant.

De asemenea, se pot bucura de clima mediteraneană şi de peisajele naturale de vis, care ajută la însănătoşirea atât a trupului cât şi a sufletului.

În parcul central din staţiune vegetează un monumental exemplar de Seqoia, un arbore mamut, care are diametrul de un metru în zona trunchiului, iar mai încolo, trăieşte un minunat exemplar de Tisa, fiind una dintre speciile mari ce se cultivă în ţara noastră.

Plimbarea mea prin staţiune a durat aproape o oră, urmărind să descopăr schimbările produse faţă de cele văzute de mine prin anii 80, când beneficiasem şi eu de tratament în zona cervicală.

M-am îndreptat spre zona hotelurilor, iar când m-am apropiat de hotelurile „Claudia" şi „Roiniţa", am constatat că acestea erau înconjurate de schele, deci se aflau în renovare. N-am mai insistat şi m-am hotărât pe loc să-mi continui drumul spre Orşova, iar de acolo,

la Turnu Severin. Îmi făcusem socoteala că voi ajunge până când se întunecă.

Am trecut prin localitatea Topleţ, iar când am ajuns în Orşova, surpriza mi-a fost mare, constatând că oraşul-port fusese strămutat de la malul Dunării, tocmai sus pe deal, împreună cu şoseaua şi calea ferată.

Noile case erau aproape toate la fel şi cam înghesuite.

Am oprit maşina să văd mai bine. De pe şosea se vedea lacul de acumulare, iar pe mal, lângă apă, era o întindere golaşă de nisip şi bolovani de piatră lucitori, înşiraţi pe toată lungimea; sus pe mal era un fel de peluză de iarbă tunsă scurt, pe care m-am aşezat şi am privit Dunărea, a cărei apă uşor încreţită de curgerea ei şi de mângâierea unui vânticel de seară, sclipea în bătaia piezişă a razelor de soare din apus.

Priveam peste lacul imens spre celălalt mal al Dunării. În minte mi-a revenit amintirea anului 1957, când vapoarele răzbăteau greu în amonte prin Cazane, trecerea obişnuită constând în tractarea câte unui şlep cu ajutorul unei locomotive cu aburi aflată pe malul iugoslav; pe atunci România avea numai două vapoare „Miron Costin" şi „Decebal" care reuşeau să străbată Cazanele în amonte, dar cu un singur şlep, pe când celelalte nave erau obligate să facă apel la locomotiva arătată mai sus.

Îmi amintesc ce-mi povesteau localnicii, că pe malul românesc, în dreptul Orşovei, era amplasat un panou mare pe care era zugrăvit Iosif Broz-Tito, şeful statului Iugoslavia, în uniformă militară, cu cizme, având în mână o bardă de pe lama căreia curgea sânge. Asta era în 1952.

Un panou la fel de mare se găsea pe malul iugoslav, însă acesta îl reprezenta pe I. V. Stalin, numit pe atunci călăul popoarelor.

Vrăjmăşia dintre Tito şi Stalin a început după terminarea celui de-al II-lea război mondial, când Tito a cerut retragerea armatei Sovietice din Iugoslavia.

Atunci Stalin i-ar fi răspuns: „Oricine ocupă un teritoriu, îşi impune acolo sistemul său social. Toţi impun sistemul lor, până acolo unde armata lor poate să înainteze".

De aceea disputele dintre ei au continuat, Tito a insistat şi în final a reuşit să scoată Armata Sovietică din Iugoslavia. Tito agrea comunismul, fiind şi crezul său, dar nu putea accepta acel comunism acaparator.

În anii 1950, la Bucureşti s-a desfăşurat Consfătuirea Partidelor Comuniste şi Muncitoreşti, prilej cu care Uniunea Comuniştilor din Iugoslavia, în frunte cu Tito, a fost considerată duşmanul comunismului şi exclusă din rândurile partidelor comuniste frăţeşti. Raportul care îi incrimina pe iugoslavi a fost prezentat de Gheorghe Gheorghiu-Dej, secretarul Partidului Comunist din România, care a fost obligat la acest gest de către Stalin şi P.C.U.S. Poate mai avea el şi alte motive determinate de abuzurile făcute după război de către partizanii din Iugoslavia. După acest raport, relaţiile Romămiei cu Iugoslavia s-au deteriorat, fiind reluate abia prin anul 1963.

Îmi revin din visare şi mă aud vorbind cu voce tare: „Dunăre, Dunăre! Câte s-au schimbat de atunci, locurile fiind aproape de nerecunoscut!"

Strămoşii noştri, dacii, o numeau Danubius înainte de a ajunge în defileu, la Cazane şi Istros, în aval de defileu.

Istros sau Istrul însemna fluviul sacru, care le dădea hrană, viaţă şi siguranţă la hotar.

Dunărea izvorăşte din munţii Pădurea Neagră de pe teritoriul Germaniei, iar până în localitatea ULM nu are istorie şi deabia de acolo devine navigabilă, udând teritoriile Germaniei, Austriei, Slovaciei, Ungariei, Serbiei, Bulgariei, României şi Ucrainei.

După ce a străbătut Europa Centrală, Dunărea pătrunde pe teritoriul României pe la Baziaş. De aici ia denumirea de cursul inferior al Dunării (sau Dunărea de jos) şi are un însemnat debit de apă care parcurge 1075 de kilometri până la Sulina, unde se varsă în Marea

Neagră. Mnţionez că de la Baziaş, Dunărea străbate un defileu tăiat între munţii Banatului şi cei ai Serbiei, cunoscuţi sub numele de Munţii Balcani, pe o lungime de 144 kilometri. Este un peisaj deosebit de pitoresc şi foarte variat, la început mai larg în dreptul localităţii Moldova Veche, apoi ostrovul din aval strangulează râul, îngustându-i trecerea şi obligându-l să lupte cu rezistenţa pe care i-o opun munţii teşiţi ai Locvei; odată scăpată din această strânsoare, Dunărea pătrunde în bazinul depresionar Liubcova Şicheviţa, unde îşi regrupează forţele pentru marea bătălie pe care urmează să o dea în cel mai măreţ sector al defileului „Cazanele Mari" şi „Cazanele Mici".

La cazane lăţimea Dunării depăşeşte 100 de metri, iar adâncimea poate ajunge până la 50 de metri, producând mari vârtejuri în trecerea ei printre zidurile uriaşe de calcar ale munţilor. Între localităţile Ogradena şi Orşova, Dunărea curge pe vechea albie a râului Cerna.

... Ca şi Dunărea, fluviile din toată lumea au un caracter sacru deoarece ele reprezintă eterna curgere a lucrurilor, având capacitatea de a favoriza viaţa, de a fecunda pământul, de a revigora întreaga natură, dar când trec furioase peste maluri sunt în stare să măture totul în calea lor.

Se ştie că de-a lungul fluviilor s-au născut marile civilizaţii umane: cea sumeriană între Tigru şi Eufrat; cea chineză pe fluviul Albastru (Iangzi) şi pe fluviul Galben (Hiangze); cea indiană pe râul Gangele; cea egipteană pe Nil, Egiptul fiind un dar al râului Nil, care izvorăşte din Burundi, traversează Uganda, ai cărei munţi sunt veşnic acoperiţi de zăpadă, apoi se varsă în Marea Mediterană prin cele nouă braţe ale sale, după ce a străbătut distanţa de 6.690 de km. La fel sunt şi fluviile Misuri şi Mississippi în America de Nord, apoi râul Amazon, al cărui izvor se află în munţii Peruvieni, apoi râurile Lena, Obi, Enisei, Volga, de pe teritoriul Rusiei, unde s-a zămislit civilizaţia slavă.

... La distanţa de trei kilometri, în aval de Orşova, mă aşteptam să

văd insula Ada-Kaleh pe care o ştiam din anul 1957, când o şi vizitasem împreună cu un coleg de la vaporul pe care lucram. Toţi ştiam cântecul purtând numele insulei, ceea ce ne-a făcut curioşi s-o vizităm.

Astfel că într-o zi, fiind acostaţi la un ponton din portul Orşova şi ne având angajament de transport, eu şi un coleg am pornit spre insulă cu barca. M-a surprins viaţa medievală pe care am întâlnit-o pe insulă, având bazare orientale, oamenii duceau o viaţă aproape sedentară, având doar o fabrică de ţigarete „Mărăşeşti", una de mobilă, destul de mică, în rest, ocupaţia locuitorilor se rezuma la pescuit şi un comerţ limitat.

După aprecierea mea de atunci, insula avea o lungime de 1,5 km. şi o lăţime de 180-200 m. În mijloc avea o clădire mai mare ca o cetate din piatră masivă, iar în jur smochini şi măslini sălbatici; mai multe case de locuit joase, cu deschideri şi mici bazare sau cafenele, multe dintre ele lipsite, în parte, de civilizaţie şi curăţenie. Pe malul dinspre Iugoslavia, aşa cum ne-au spus localnicii, existau militari români şi câteva cazemate. Pe insulă trăiau turci, sârbi şi chiar români.

Atunci am aflat istoria insulei, dar şi legenda ei:

se spune că sultanul turc pe numele de Kaleh a părăsit haremul său într-o zi şi, împreună cu iubita sa, Ada, fiind nefericită, s-a aruncat în apele Dunării unde s-a înecat. Mai târziu insula s-a numit Ada-Kaleh sau Insula Cetăţii.

Datorită importanţei sale strategice, insula a fost supranumită „Micul Gibraltar" al Dunării, deoarece, acela care stăpânea insula, controla şi navigaţia pe Dunăre, motiv pentru numeroasele bătălii purtate de-a lungul timpului pentru acest punct strategic, în special între turci şi austrieci.

În perioada în care Iancu de Hunedoara era şi ban al Severinului, insula Ada-Kaleh a fost fortificată de către acesta.

Din anul 1524 până în 1878, insula a fost stăpânită de turci, cu o întrerupere între anii 1717-1739 când s-a aflat sub stăpânire austriacă.

Abia după războiul ruso-româno-turc din 1877 şi în urma conferinţei de pace de la Berlin, insula Ada-Kaleh a revenit României. Populaţia de pe insulă, în majoritate de etnie turcă, a fost consultată, fiind de acord să aparţină României. Anii au trecut, iar evenimentele le-au schimbat viaţa celor de pe insulă, aşa cum vom vedea mai departe.

... Deodată am simţit o oboseală în trup. Am pornit motorul şi mi-am continuat drumul spre Tr. Severin. Când am ajuns în dreptul localităţii Gura Văii, am văzut „Sistemul Hidroenergetic şi de Navigaţie Porţile de Fier" care era iluminat feeric şi care atrăgea atenţia de departe.

Ştiind că nu-l pot vizita noapte, mi-am continuat drumul, dar în satul Schele Cladovei am oprit pe un loc de parcare, unde m-am hotărât să înnoptez. Aşa că am rabatat scaunele din faţă şi mi-am aranjat culcuşul. Obosit cum eram, somnul m-a prins destul de repede şi am dormit profund până dimineaţa.

În zori, înainte de a deschide ochii, am simţit un miros ademenitor şi persistent care-mi gâdila nările.

Încă în stare de somnolenţă, mă desfătam cu acel miros plăcut, care-mi amintea de anii copilăriei: era miros de pâine caldă. Probabil vreo gospodină din sat se trezise înaintea ivirii zorilor, frământase pâinea, iar până la ziuă o şi copsese, aşa cum proceda şi mama mea.

Dimineaţa era liniştită. În aer se simţea răcoarea şi voia bună, parcă fusese destinată anume să aducă mângâiere trupului şi sufletului. Deşi nu prea ştiam motivul, în suflet simţeam o bucurie ascunsă, poate pentru că, cu ochii mei percepeam forţa şi măreţia naturii în mijlocul căreia trăiam efectiv de aproape două săptămâni, timp în care luptasem adesea cu mine să-mi uit necazurile.

Înainte să răsară soarele, acesta şi-a trimis săgeţile să înroşească cerul şi norii care se colorau într-o lumină purpurie. Uitasem de durerile mele. Mă gândeam că nici o durere, oricât de mare ar fi ea, nu poate curma firul vieţii. Dacă omul simte durerea, înseamnă că trăieşte.

Schela Cladovei este un sat aflat la distanţa de aproximativ doi kilometri la vest de Tr. Severin. Majoritatea localnicilor lucrează la Uzina Mecanică nr. 2 din Şantier, oameni simpli, dar ospitalieri şi buni.

Îmi amintesc că în septembrie 1960, am fost în acel şantier cu un coleg de serviciu pentru a prelua două şalupe de inspecţie şi control, aflate în construcţie. Din diferite motive, lucrările au trenat până la începutul lunii decembrie, timp în care ne-am împrietenit cu personalul din şantier, în special cu cei care lucrau la navele noastre. Odată am fost invitat la o familie din Schela Cladovei, iar după ce am mâncat, gazda ne-a însoţit pe drum, luând cu el o sticlă cu vin din care ne-a dat să bem pe rând. Când sticla s-a golit, eu am aruncat-o într-o grădină pentru a nu o căra cu noi.

-De ce ai făcut asta? m-a certat gazda noastră. Mie îmi trebuie sticla.

-Scuză-mă! N-am ştiut că ţii atât de mult la ea, i-am răspuns, bâlbâindu-mă.

Am fost foarte trist pentru gestul meu. Omul a sărit gardul, a luat sticla şi s-a întors la noi mulţumit.

De data aceasta mă gândeam să-l caut pentru a-l mai vedea, dar de atunci trecuseră 35 de ani şi nu-mi mai aminteam nici numele lui, nici uliţa pe care să merg la casa lui.

Am scos termosul, am băut o cafea, apoi am pornit motorul şi m-am îndreptat spre „Porţile de Fier I".

Am parcat maşina pe o stradă laterală din apropiere şi am mers pe jos, pe şoseaua ce leagă uscatul cu „Sistemul Hidroenergetic şi de Navigaţie", o lucrare grandioasă.

La barieră, unde este instalat şi punctul de control, m-am legitimat, apoi am aşteptat până când a venit un ofiţer superior care m-a condus înăuntru. I-am explicat motivul vizitei mele, iar maiorul G. Pera, care s-a dovedit a fi bine documentat, m-a făcut să mă edific asupra multor lucruri despre care nu ştiam prea multe. Iată ce mi-a explicat:

„Sistemul Hidroenergetic şi de Navigaţie Porţile de fier I a fost construit în perioada 7 sept. 1964-16 mai 1972 în baza Acordului dintre România şi Iugoslavia. Lucrările au început după întâlnirea dintre Gheorghiu-Dej şi Iosif Broz Tito şi a costat 400 milioane de dolari.

-Cam mult! intervin eu.

-Mult, e drept, dar am fost amortizaţi în patru ani de zile. Inaugurarea Sistemului s-a făcut la 16 mai 1972, după ce lacul de acumulare din amonte a fost umplut la capacitate maximă. Pentru a evita orice incidente din cauza lacului, au fost strămutate unsprezece localităţi, printre care şi oraşul port Orşova. Această operaţiune a creat în zonă multe drame omeneşti. Toate localităţile care urmau a fi inundate au acţionat la fel: demolările de locuinţe şi strămutarea morţilor din cimitire.

-Îmi daţi câteva date tehnice ale Porţilor de Fier?

-Da. Întregul sistem este compus din douăspezece hidroagregate, din care şase sunt pe malul românesc, cu o putere de 1054 MegaKilovaţi fiecare; celelalte şase, de aceeaşi putere se află pe malul sârbesc. De asemenea, există câte două ecluze de fiecare parte, prin care trec anual câte 500.000 de vapoare, care transportă peste 500 milioane de tone de marfă.

-În locul insulei Ada-Kaleh am văzut doar luciu de apă. Cum a dispărut insula?

-Locuitorilor insulei li s-a promis la început că vor fi strămutaţi toţi pe insula Simian, aflată în aval de Tr. Severin, la vreo şapte kilometri distanţă, unde li se va reconstrui cetatea, fabrica de ţigarete şi casele, dar pe parcurs li s-au găsit locuinţe în diferite cartiere din Tr. Severin; unora li s-au dat apartamente la bloc.

-Erau mulţi?

-În jur a 500 de persoane, turci, români, sârbi şi bulgari.

-Dar o parte locuiesc pe insula Simian, spun eu.

-Nu, nicidecum. Pe insulă a fost construită o cetate asemănătoare

cu cea din Ada-Caleh. Au fost mutate şi cimitirele, s-au plantat smochini şi măslini sălbatici, ca totul să fie ca înainte, plus câteva case, dar n-a locuit nimeni în ele. O parte dintre turci au plecat în Constanţa unde şi-au găsit rude; alţii au plecat chiar în Turcia.

Puţini au rămas în Tr. Severin, din care, o parte au murit pe la vârsta de 50-55 de ani.

-Dar în cetatea de la Simian cine locuieşte?

-Nimeni. O vreme cetatea a fost ocupată de un pluton de grăniceri, însă acum este goală şi a început să fie măcinată de intemperii.

-Insula Ada-Kaleh cum a dispărut? revin eu la prima întrebare.

-A fost dinamitată în anul 1971, când s-a început umplerea lacului de acumulare, cu tot ce mai rămăsese pe ea. Acum se află pe fundul lacului.

-Unde se află Hidrocentrala „Porţile de fier II"?

-Mai jos de Tr. Severin, cam la 30 km., se află Ostrovul Mare, iar în partea lui din aval s-a executat hidrocentrala. Este tot rodul colaborării cu Iugoslavia.

Acordul a fost semnat în luna februarie 1977, iar peste zece luni, în decembrie 1977 au început lucrările care au durat până în 1986, când a fost dată în folosinţă.

-Este la fel de mare ca şi aceasta?

-Da. Are opt hidroagregate de fiecare parte.

-Cum vă împăcaţi cu grănicerii şi vameşii sârbi?

-Foarte bine. Mulţi dintre ei sunt de etnie română, deşi s-au născut la sud de Dunăre. Soţiile lor sunt tot românce, unele născute chiar aici, în România.

-Am auzit că pe insula Ada-Kaleh şi în zona Orşovei, cu prilejul demolării caselor, au fost făcute unele descoperiri arheologice. Despre ce este vorba?

-La Ada-Kaleh nu ştiu ce s-a găsit, dar la Orşova, în apropierea Schelei Cladova se spune că au fost descoperite urme de locuire permanentă datând de prin anii 7800-7600 î.H.

De asemenea s-a stabilit că, prima localitate atestată documentar ar fi fost Dierna, o aşezare dacică, o fostă cetate de apărare, ca multe altele aflate pe malul Dunării.

Mă despart de interlocutorul meu şi pornesc agale spre locul unde îmi lăsasem maşina. Sub imperiul celor aflate, în gând îmi vine melodia cântecului „Ada Kaleh".

Pe la orele zece intram în municipiul Drobeta Turnu Severin, strecurându-mă pe străzile care duc spre parcul aflat deasupra portului, cunoscut mie din anii tinereţii. Încerc să-mi amintesc şi să retrăiesc clipele petrecute aici în anii 1957 şi 1960. Parcul nu mi se pare schimbat, dar în oraş au răsărit zeci de blocuri de locuinţe, înalte, dispuse pe străzi largi.

Cobor treptele scării de ciment şi mă aşed pe bancă în parc, sub un copac, probabil frasin, ale cărui frunze începuseră să capete pete maronii; îmi depăn în gând amintirile din anii mei tineri care au fugit atât de repede.

Turnu Severin îşi are începuturile în anii 103-105 când românii au construit aici un castru pentru apărare, în care locuiau circa 500 de ostaşi însărcinaţi cu paza podului de peste Dunăre, pe care îl construia arhitectul-constructor Apolodor din Damasc. Treptat, localitatea s-a dezvoltat, asigurând o viaţă normală de cetate, căreia i-a fost dat numele de Drobeta; în anul 193 d.H., în timpul generalului Septimius Severus, cetatea a fost ridicată la rang de colonie, statut care conferea cetăţenilor băştinaşi drepturi egale cu ale romanilor.

Cetatea Drobeta a fost râvnită de mulţi dintre cei care au ajuns în preajma ei, iar de două ori a şi fost distrusă de năvălitori. Astfel, în anul 1524, sub conducerea sultanului Soliman Magnificul, hoardele turceşti aflate în drum spre Budapesta, au distrus-o aproape complet, rămânând în picioare numai turnul pe care localnicii îl numeau „Turnul lui Sever" şi de aici i-a rămas localităţii numele de Turnu Severin.

După războiul ruso-turc din 1812 şi în urma Păcii de la Adrianopole din anul 1829 s-a hotărât reconstruirea cetăţii, care s-a realizat abia în anul 1833, iar de atunci a devenit un important port la Dunăre, având relaţii comerciale cu restul Europei.

În anul 1972, oraşul a fost transformat în municipiu, prilej cu care i se adaugă şi vechiul nume: Drobeta Turnu Severin.

Înainte de a părăsi oraşul, trec prin piaţa mare de unde cumpăr câteva pachete de „Vegeta"de la un comerciant sârb care vorbea bine româneşte, după care încerc să caut ieşirea spre localitatea Vânju Mare.

Mă înscriu în trafic, dar dau peste un ambuteiaj provocat de o autogunoieră oprită aproape de mijlocul drumului pentru a lua gunoiul menajer dintr-o curte. Blocarea traficului a dat naştere la vociferări, strigăte şi înjurături din partea celorlalţi şoferi. Am reuşit, cu greu, să mă strecor pe lângă acea autogunoieră din interiorul căreia ieşeau nişte vuiete şi bătăi scrâşnite ale mecanismului de rotire şi malaxare.

Datorită aglomeraţiei, la intersecţie am greşit drumul, luând-o spre Târgu Jiu, fapt pe care l-am observat târziu, când am dat de nişte construcţii necunoscute mie. Am redus viteza maşinii şi am citit pe frontonul clădirii: „Electrocentrala Dr. Tr. Severin".

Am circulat mai departe, iar la vreo doi kilometri am dat peste o altă construcţie-gigant, având zeci de ţevi contorsionate sub diferite unghiuri, suspendate pe stâlpi din beton la diferite nivele. În jur mirosea destul de urât. În dreptul intrării, şedea un domn cu mâinile la spate. Am oprit în dreptul lui şi l-am întrebat:

-Fiţi bun şi spuneţi-mi ce fabrică este aceasta?!

Omul m-a privit, iar după ce s-a uitat şi la numărul maşinii mele, a început să râdă, dar un râs prietenos.

-Văd că aveţi număr de Constanţa. Nu aveţi acolo o centrală nuclearo-electrică?

-Avem, dar nu văd legătura.

-Aici se fabrică apa grea, cea cu care funcţionează centrala de la Cernavodă.

-Dar în jur de ce miroase atât de urât? Ceva în genul ouălor clocite.

-Pentru că în procesul de producţie este folosit hidrogenul sulfurat (H_2S), care este mult prea diferit de parfumul de trandafiri, a continuat el să glumească.

L-am privit cu oarecare nedumirire, dar am înţeles esenţialul, precum şi aluzia lui.

-Ce drum este acesta?

-Drumul care duce la Tg. Jiu, iar de acolo spre Rm. Vâlcea.

-Înseamnă că am greşit drumul. Eu voiam să merg la Calafat.

-Da, dar trebuie să vă întoarceţi în oraş, iar când ajungeţi într-o intersecţie mare, cu semafor, acolo veţi întâlni şi indicatorul spre Vânju Mare şi Calafat.

I-am mulţumit, apoi am întors maşina spre centrul oraşului, unde am găsit indicatorul care m-a pus pe drumul cel bun. Acest drum s-a dovedit mai puţin aglomerat, ceea ce mi-a permis să măresc viteza de deplasare. Am trecut prin localităţile Vânju Mare, Cetate şi Maglavit, de unde puteam circula pe un drum judeţean mult mai direct, până în localitatea Poiana Mare, dar am preferat să ocolesc mai mult pentru a ajunge în oraşul Calafat, pe care nu-l mai văzusem din 1957. Aşa s-a făcut că pe la orele 14^{00} intram pe strada principală din patriarhalul oraş Calafat, aproape neschimbat de când îl ştiam, cufundat în linişte şi nemişcare. Soarele fiind trecut de amiază, probabil locuitorii paşnici se odihneau de prânz în camerele lor răcoroase, cu ferestrele oblonite.

Caut cu privirea Monumentul eroilor din centru, dar nu-l văd. M-am oprit în faţa restaurantului, de care-mi amintesc cu plăcere şi de vizitele făcute împreună cu colegii mei de la vapor în acel an.

La mesele de sub umbrarul din faţa localului văd câţiva consumatori. Mă apropii de ei şi-i întreb:

-Unde a fost mutat monumentul eroilor?

-Tocmai în port, aproape de ponton, îmi răspund ei. Le mulţumesc şi pornesc spre port, pe drumul străjuit pe ambele părţi de copaci, iar la capătul drumului dau de platforma din ciment pe care a fost fixat obeliscul pe care scrie: „Monumentul eroilor războiului de independenţă de la 1877".

Cimentul este măturat, lanţurile din jurul obeliscului sunt vopsite proaspăt în culoare neagră, la fel şi afeturile tunurilor de fabricaţie germană, aşezate pe postament pe roţile lor cu spiţe ca de căruţă şi cu ţevile îndreptate spre Vidin. Pe o placă de marmură fixată aproape de baza monumentului citesc:

„În amintirea bombardării Vidinului din 17 maiu 1877". Lipseşte lista eroilor pe care altă dată o citisem pe o placă fixată mai sus pe obelisc. Îi dau ocol, dar nu mai văd decât o coroană de lauri la partea de jos, aproape de cele câteva trepte ce coboară pe platformă, iar în vârful obeliscului un şoim care seamănă mai mult cu o cioară. Sunt total dezamăgit, dar nu am cui să-i împărtăşesc părerea mea sau să-i cer socoteală, aşa că mă îndrept spre ponton, unde am văzut câţiva bărbaţi. De la ei aflu că se duc tratative cu vecinii noştri de la sud, bulgarii, în vederea construirii peste Dunăre a unui nou pod, care să unească cele două maluri, între Calafat şi Vidin.

Revin în oraş pe acelaşi drum, îl traversez şi mă îndrept spre Corabia. După ce am trecut de localitatea Bistreţ, am oprit la umbra unui copac aflat în afara şoselei şi am mâncat.

Trec fără oprire prin localităţile Bechet, Corabia, Izlaz şi Turnu Măgurele, mulţumindu-mă să le observ din mersul maşinii. Zăbovesc câteva minute în oraşul Tr. Măgurele, cel fondat în sec. al III-lea d.H. de către generalul Septimius Severus, cu scop şi rol de fortificaţie pentru apărarea Imperiului Roman la Dunăre.

Constat cu plăcere că oraşul s-a transformat, dezvoltându-se şi înnoindu-se cu câteva clădiri şi mai multe blocuri de locuinţe.

Spre seară ajung în oraşul Zimnicea, unde caut un hotel în zona centrală, pentru a înnopta. Vreau să-l vizitez a doua zi, pe lumină,

Ştiind că a fost zguduit din temelii de cutremurul care l-a lovit în ziua de 04 martie 1977.

Mă simt obosit după două săptămâni de peregrinări prin ţară. Las maşina în parcarea din faţa hotelului din centrul oraşului, îmi iau cu mine câteva obiecte de lenjerie şi toaletă şi mă prezint la recepţionera de serviciu, o tânără frumoasă şi deosebit de amabilă. Aceasta îmi oferă cheia de la cameră, după care mă întreabă:

-Intenţionaţi să locuiţi la noi mai multe zile?

-Numai până mâine dimineaţă, îi răspund.

Arunc pe pat obiectele personale şi intru în baie unde fac un duş, după care mă aşez pe pat, având în mână ziarul pe care îl luasem din Dr. Tr. Severin.

Adorm devreme, cuprins de un somn adânc, odihnitor şi nu mă trezesc decât la ora şase, când zorile îmi bat în fereastră. Peste o oră mă aflu în piaţa centrală, apoi colind prin cartierele vechi şi mai noi, oprind din când în când maşina, pentru a vedea de aproape.

Constat că oraşul Zimnicea nu mai seamănă deloc cu cel ştiut de mine, n-au mai rămas în picioare decât unele clădiri care au reuşit să reziste seismului.

Este un oraş nou, modern, schimbat din temelii, cu cartiere formate aproape în totalitate din blocuri de locuinţe, Prin magazine observ multă mişcare, dar în piaţă am prilejul să întâlnesc persoane în vârstă, care privesc cu jind la produsele expuse, dar trec mai departe pentru că nu au bani să le cumpere, ceea ce mă întristează.

Intru într-un restaurant cu gândul să mănânc ceva, mă aşed la o masă şi aştept ospătarul care întârzie destul de mult.

-Ce doreşte domnul? mă chestionează el plictisit.

-O friptură de vită, îi răspund.

-Nu avem. La orele acestea vă pot oferi omletă, brânză, roşii, iar peste două ore facem friptură de porc.

Îmi privesc ceasul de la mână, care arată 8.45.

-Mulţumesc! Poate revin mai târziu.

N-am mai revenit. Omletă îmi puteam face şi eu la aragazul de voiaj pe care îl căram în portbagaj.

Am pornit motorul şi am plecat spre Giurgiu, iar după ce am trecut de localitatea Bujoru, am oprit în câmp, am scos maşina în afara drumului şi m-am apucat de treabă: am făcut o omletă din patru ouă, am tăiat o roşie şi o bucată de brânză cu care mi-am astâmpărat foamea, apoi am băut o cafea. Acesta a fost pentru mine micul dejun. N-am uitat să-mi umplu termosul cu cafea pentru restul drumului.

Între Zimnicea şi Giurgiu şoseaua şerpuia printre gorganele arse de soare, acoperite de o iarbă scurtă care începuse să se îngălbebească, iar aproape de coamă să dispară de tot, lăsând-o chelă. Zăvoaiele cu verdeaţă erau tot mai rare şi mai sărace, cuprinse şi ele de o ceaţă subţire.

Am oprit într-un vârf de pantă, ca pe o culme, de unde puteam contempla nestingherit soarele ce-şi sporea lumina pe măsură ce se înălţa printre plopii şi sălciile câmpiei ce păreau, încă, moleşiţi de somnul nopţii care abia plecase.

După ce s-a înălţat pe cer de două prăjini, din discul lui mare, înnecat în culori aprinse ţâşnea un potop de raze a căror fierbinţeală creştea pe măsură ce căpăta înălţime în traiectoria ascendentă pe cerul albastru.

Treptat am început şi eu să-i simt fierbinţeala prin geamul de parbriz care devenise strălucitor, împrumutând acea lumină casnică care m-a fascinat întotdeauna.

În depărtare se zăreau căsuţele unui sătuc peste care razele soarelui ridicau cu căldura lor un abur subţire care făcea imaginea să tremure uşor.

Şi astăzi am nostalgia satului românesc, pentru care simt o atracţie care frizează uneori fascinaţia mea pentru traiul în mijlocul naturii.

Adesea m-a bătut gândul să-mi fac o casă la ţară pentru a-mi retrăi anii copilăriei, dar mi-am dat seama că nu mai pot fi reînviate acele trăiri unice şi apoi, obişnuinţa traiului la oraş a pus stăpânire pe trupul

meu vlăguit şi comod, încât am renunţat.

Am iubit şi am respectat natura. Basmele pe care le-am spus de fiecare dată copiilor mei aveau multe nuanţe din natură, în care eroii imaginari erau buni, puternici, curajoşi şi puteau să învingă totdeauna răul, aşa cum le plăcea prichindeilor să asculte.

Mă apropiam de Giurgiu, oraş de care mă leagă multe amintiri. Acolo am avut multe bucurii dar şi multe frustrări, ezitări chinuitoare şi supărări.

În tinereţe este destul de dificil să-ţi alegi singur soarta, dar nu este uşor nici mai târziu, când ajungi la maturitate, deşi viaţa îţi mai poate oferii şi alte oportunităţi. Poate tocmai de aceea spun mulţi că adesea, cursul vieţii unui om depinde şi de norocul pe care acesta îl are şi e scris în propriul lui destin.

În jurul prânzului am ajuns în municipiul Giurgiu, port important la Dunăre, cu o istorie veche din care nu lipsesc luptele cu năvălitorii otomani şi o istorie ceva mai nouă, care ne vorbeşte despre „Podul prieteniei" dintre malurile României şi Bulgariei.

Nu mai fusesem în Giurgiu din anul 1961. După ce am trecut prin centrul oraşului, am oprit pe Calea Bucureşti, cu gândul să-mi caut unii dintre foştii mei colegi de şcoală şi de navigaţie din anul 1957. După câteva momente de chibzuinţă, mi-am dat seama că nu mai ştiu pe unde ar putea locui aceştia; unii ar putea fi pensionari, mutaţi pe la copiii lor din diferite localităţi, alţii s-ar putea să fi trecut în nefiinţă, câte nu se pot întâmpla odată cu trecerea anilor?! Şi trecuseră peste 35 de ani de când nu-i mai văzusem. Mă învârt puţin prin oraşul care-mi bucură privirile şi inima cu blocurile de locuinţe, cu balcoanele dinspre stradă pline cu flori. Mai departe dau peste nişte clădiri noi, tip vile, în construcţie.

Mă opresc la intersecţia străzii Ilie Pintilie cu Calea Bucureşti pentru a privi fostul cămin al Şcolii Navale, în care am locuit şi eu între 1955/1956. Mă cuprinde o nostalgie inexplicabilă, deşi unele amintiri nu mă prea bucură legat de acea perioadă a anilor mei tineri,

despre care am scris mai pe larg în cartea „Ora de marinărie".

Aproape de ieşirea din Giurgiu opresc maşina la o benzinărie, de unde îmi umplu rezervorul cu benzină, iar când am ajuns în localitatea Daia, situată la 10-12 km. de Giurgiu, am virat la dreapta pe drumul care trebuia să mă ducă la Oltenița.

După ce am parcurs câțiva kilometri, au apărut gropile, care nu m-au părăsit tot drumul până la Feteşti, încât am fost nevoit să circul cu viteză moderată, pentru a ajunge acasă cu maşina întreagă. Când am trecut de comuna Căscioarele am căutat o umbră şi am oprit ca să mănânc de prânz, după care mi-am continuat drumul, ajungând repede la Oltenița, oraşul port la Dunăre, dar şi beneficiarul unui şantier naval care produce nave de tonaj mediu pentru Suedia, în timp ce alte şantiere navale din țară se descurcă greu.

Nu zăbovesc prea mult nici în Oltenița, deoarece intenționez să ajung acasă, la Constanța, oricât de târziu şi să dorm în patul meu după o absență destul de mare.

Mă apropiam de Călăraşi. La orizont a apărut, mai întâi, silueta Combinatului Siderurgic „Siderca", gigantul care fusese proiectat să reprezinte mândria siderurgiei româneşti. Deşi oficial a fost dat parțial în folosință, are doar o secție activă, celelalte ne mai fiind realizate din lipsa fondurilor financiare.

După revoluția din Decembrie 1989, marele obiectiv economic s-a transformat într-un morman de fier vechi, fiind total abandonat de guvernele care s-au perindat la conducerea României. Această neglijență crasă a lăsat fără slujbe câteva mii de oameni din Călăraşi, care nici până la acea dată nu-şi găseau rostul.

Cunosc bine municipiul călăraşi, localitate în care am locuit şi eu între anii 1957-1962 şi apreciez că în raport cu viața de după 1989, locuitorii lui o duceau mai bine înainte, când lucrau în port, la pescărie, în comerț, la spital şi chiar în agricultură (pe perimetrul extravilan al municipiului existau trei cooperative Agricole de Producție).

Pătrund pe strada Bucureşti, care face legătura cu drumul ce duce spre Feteşti şi care trece prin faţa Combinatului de Celuloză şi Hârtie Călăraşi, alt obiectiv economic cu care se mândreau călărăşenii, dar ajuns şi el în stare jalnică, care mă mâhneşte, determinându-mă să nu opresc.

După ce străbat localităţile Modelu, Roseti, Unirea, Jegălia şi Pietroiu, la orizont se zăresc, pe rând, turnurile castelelor de apă de la „Avicola", apoi de la gara Feteşti.

Ajuns la intersecţia cu autostrada, virez la dreapta şi mă înscriu pe autostradă cu gândul că am să scap de gropi, cel puţin până la Cernavodă, unde autostrada coboară de la nivelul podului feroviar „Anghel Salygni", păzit de peste 100 de ani de cei doi dorobanţi din bronz.

Şoseaua arcuieşte peste Canalul Dunăre- Marea Neagră, trece prin faţa centralei nucleare, după care urmează paralel cu canalul, pe partea lui stângă, până la Constanţa, când mai aproape, când mai departe de apă.

Intru în Constanţa pe înserat pe bulevardul Ion Brătianu, iar când ajung la semaforul din intersecţia cu bulevardul 1 Decembrie 1918, în dreptul spitalului municipal, virez la dreapta, apoi la stânga, prin faţa Băncii Comerciale şi pătrund pe strada Traian, care mă duce la malul mării. Opresc pe trotuarul dinspre mare al străzii Mircea şi de sus, de pe mal, privesc întinderea albastră – verzuie de ape, peste care se lasă înserarea. În inimă îmi inundă bucuria şi exclam cu voce tare, aproape involuntar: „Bine te-am găsit, iubită mare! Cât de mult mi-ai lipsit!"

După ce m-am săturat s-o privesc şi să-i mărturisesc gândurile mele, am pornit spre casă.

Cap. 9. Transfăgărăşan, Voineasa, Sibiu, Lacu Roşu şi Lacu Sf. Ana.

Pe la jumătatea lunii august aveam nişte zile libere şi m-am hotărât să le petrec la Voineasa, o staţiune de pe valea râului Lotru, împreună cu prietena mea, d-ra. Elena Dragomir.

Am pornit din Constanţa cu maşina într-o dimineaţă, iar noaptea am rămas la nişte rude ale ei din Bucureşti.

După ce am mâncat de cină, o vreme am mai rămas de vorbă.

-Ce-ai zice dacă mergem mai întâi să vedem Transfăgărăşanul, trecem prin Staţiunea Bâlea Lac, Sibiu, apoi ne întoarcem în Staţiunea Voineasa? am propus eu.

-De acord! Şi aşa n-am reuşit să-l văd până acum, s-a arătat bucuroasă Elena.

-Nici eu nu l-am văzut, am fost nevoit să recunosc. Mâine plecăm la prima oră când circulaţia este mau rară, iar pe la 7.30-8.00 ne apropiem, deja, de Curtea de Argeş.

Ne-am culcat mai devreme, iar la ora stabilită, ne aflam pe autostrada Bucureşti – Piteşti. Circulaţia nu era tocmai rară, dar am putut rula cu viteza de 100 km./h, în medie, încât, pe la ora 7.30 ieşeam din Piteşti prin localitatea Bascov, îndreptându-ne spre Curtea de Argeş.

Era o zi însorită care promitea să ne bucurăm de o călătorie plăcută. Traficul rutier era de o intensiate medie, iar pe unele porţiuni din traseu era chiar mai slab.

Am străbătut localităţile Boleşti, Merişani, Băiculeşti, ajungând în oraşul Curtea de Argeş.

-Aici se află şi Biserica Domnească? întreabă Elena. Cea despre care legenda spune că a fost ctitorită de domnitorul Radu Negru şi tot legenda spune ceva despre Meşterul Manole, care a zidit-o de vie pe soţia lui Ana.

-Da, aşa spune legenda, dar adevărul cine ştie care este.

-Şi eu cred că este doar legendă, dar hai s-o vizităm! Insistă Elena puţin precipitată.

... Mânăstirea „Curtea de Argeş" se află la distanţa de 150 km. faţă de Bucureşti şi la 40 km. faţă de Piteşti, fiind situată în mijlocul unei depresiuni naturale, care în vechime se numea „Depresiunea Câmpulungului" de la poalele Carpaţilor Muscelului, între dealurile înalte de 600-750 metri, îmbrăcate în păşuni, livezi, fâneţe şi câteva pâlcuri de pădure.

Mânăstirea deţine valoroase monumente de artă, fiind un adevărat muzeu al istoriei României, biserica însăşi constituind un veritabil monument de arhitectură medievală Românească.

Vlaicu Vodă, nepotul domnitorului Basarab I, odată ajuns pe tron, mută scaunul domnesc de la Câmpulung Muscel la Curtea de Argeş, socotind zona mai frumoasă şi mai în centrul ţării, deşi Câmpulung era mai dezvoltat la acea vreme decât Curtea de Argeş.

Despre Câmpulung, cunoscutul istoric român Nicolae Iorga afirma că a fost întemeiat în anul 1211, pe valea largă a râului Târgului, de către cavalerii teutoni. Aceştia luptaseră în locurile sfinte ale Imperiului Bizantin şi se retrăgeau prin trecătoarea Bran, în drumul lor spre Malta.

Regele Andrei al II-lea al Ungariei s-a înţeles cu ei să păzească graniţa de sud de la Ţara Bârsei, pentru a pune stavilă năvălirii tribului Cumanilor (barbari), întărind această înţelegere printr-un hrisov în care se face vorbire şi despre Principatele Române.

Astfel, cavalerii teutoni au construit oraşul Câmpulung pe dealul Oraţia, lângă Rucăr, pentru aşi asigura un puternic bastion în trecătoarea Bran.

Mânăstirea Curtea de Argeş este o construcţie impunătoare, strălucind de curăţenie şi emanând sfinţenie încă de la intrare în curtea sa.

Nu eram singuri. Înaintea noastră mai intraseră vreo paisprezece persoane în biserică, unde ascultau cu atenţie explicaţiile doamnei

Elena Teodorescu – aşa cum am aflat mai târziu – care ne-a servit drept ghid, domnia sa îngrijindu-se de tot ce se petrecea în mănăstire şi în tot Complexul. Voi reda câteva momente din cele auzite şi văzute acolo:

„-Biserica Domnească a fost construită în sec 13 de către voievodul Seneslau al ţinutului – ne spune doamna Teodorescu. Abia în sec.14, mai precis în 1330, în timpul domniei lui Basarab I, întemeietorul şi domnitorul Ţării Româneşti, au fost ridicate: palatul Domnesc, noua construcţie a bisericii, turnul şi zidul de incintă.

Picturile pe care le vedeţi au fost executate de pictori care au rămas anonimi. Ele sunt peste 300 şi sunt foarte vechi.

De asemenea, biserica a fost construită din piatră de Albeşti şi are turlele răsucite, ceea ce este unicat în România. Istoria ne spune că toată valea Argeşului a fost locuită de geto-daci, de la care ne-au rămas obiceiuri, tradiţii, portul popular şi multe altele.

Cred că mulţi dintre dumneavoastră cunoaşteţi legenda Sfintei Filofteia, acea fetiţă în vârstă de numai doisprezece ani, omorâtă cu barda de propriul ei tată, supărat că fata împărţea săracilor mâncarea pe care ar fi trebuit să i-o ducă lui la câmp, unde lucra.

Toţi cei de faţă privim pictura care înfăţişa un copil blând şi sfios. Aşa arăta Sf. Filofteia? mă gândeam eu, când din stânga aud din nou glasul doamnei Teodorescu:

-Trupul fetiţei n-a putut fi ridicat de jos, atât de greu devenise după moarte. Atunci, cineva a pronunţat numele mai multor biserici unde ar fi vrut să fie dus trupul şi abia când s-a pronunţat Curte de Argeş, s-a uşurat şi a putut fi ridicat de jos. Aşa a fost adus aici, la noi. De atunci avem mulţi vizitatori care vin, se închină şi sărută moaştele Sf. Filofteia, care, împreună cu rugăciunile pe care le fac, îi ajută la vindecarea diferitelor boli sau îndepărtarea necazurilor.

-Legenda spune că biserica a fost zidită de Meşterul Manole împreună cu cei nouă meşteri, care, văzând că zidul ridicat de ei se tot surpa, au zidit-o de vie pe Ana, soţia lui Manole. Există un

sâmbure de adevăr în toate acestea? întreabă Elena, prietena mea.

-Ca orice legendă şi aceasta prezintă exagerări. Se ştie că creştinismul a interzis din totdeauna jertfele umane în acest scop, iar desenul pe care l-aţi văzut pe zidul din partea dreaptă a naosului a fost adăugat acolo mult mai târziu.

După o scurtă pauză, doamna Elena Teodorescu şi-a continuat prezentarea:

-Biserica Domnească a constituit locul de odihnă pentru domnitorii Ţării Româneşti Neagoe Basarab, Radu de la Afumaţi, iar după anul 1866 pentru familia regală a României. De curând, complexul de aici a fost făcut Palat Episcopal."

Am mai zăbovit o vreme în faţa picturilor din interior, apoi ne-am luat rămas bun de la ghidul nostru şi am părăsit mânăstirea. Până când am ajuns la maşină, în fiinţa mea încă mai stăruiau liniştea şi mirosul de tămâie şi lumânări din biserică, iar în timpanele urechilor mi se părea că aud cuvintele din Biblie: „Este dragoste pentru Dumnezeu". „Fiinţa noastră, a fiecăruia dintre noi, este datoare României cu o ardere de tot", mi-am zis atunci în şoaptă.

-Ai spus ceva? m-a întrebat Elena.

-Nu. Am gândit cu voce tare la cele lumeşti.

Am pornit motorul şi am pornit din nou la drum.

Transfăgărăşanul este drumul naţional care traversează masivul muntos „Făgăraş", un ţinut sălbatic, comparabil cu oricare drum alpin din Europa.

Începe din comuna Arefu – judeţul Argeş, de la km. 61 pe drumul naţional 7 C şi merge aproape paralel cu apa râului Argeş, trece prin staţiunea Bâlea Lac şi ajunge în comuna Cârţişoara – jud. Sibiu.

Circulaţia pe drum era destul de rară, iar drumul urcă şi coboară de zeci de ori, ocolind culmile stâncoase pe serpentine mai largi sau cu raze mai mici, în curbe din extremităţile cărora poţi privi uşor prăpăstii; drumul trece peste poduri şi viaducte lucrate în zidărie şi beton armat.

-Ia priveşte dragă, câte cruci şi monumente funerare sunt înşirate pe marginea drumului! îmi atrage atenţia Elena.

-Este tributul muntelui, al oricărei construcţii de o asemenea anvergură. Aici, pe lângă specialişti, au lucrat multe detaşamente de militari. Ce o fi fost în sufletele lor?

Ajungem la barajul Vidraru fără a ne întâlni cu vreo maşină sau vreo fiinţă, dar nici nu ne-a depăşit vreuna. Când ne-am apropiat, am dat de un panou pe care erau înscrise câteva date despre această grandioasă lucrare, pe care citim: lungimea barajului 307 m., înălţimea 166,60 m., grosimea de bază 25 m., grosimea la coronament în partea de sus 6 m.; lungimea lacului de acumulare 14 km., lăţimea lacului 2,2 km., suprafaţa lacului 870 hectare, volumul apei 465 mil. m^3.

Construcţia a fost începută în anul 1961, iar barajul a fost dat în folosinţă la 15.03.1966 (aceste date le-am notat).

Am continuat drumul, trecând printr-un mic tunel şi am ajuns pe şoseaua de pe coronamentul barajului, unde ne-am oprit şi, rezemaţi cu coatele de balustradă, am privit construcţia, lacul şi împrejurimile.

Totul era feeric, formând o armonie perfectă.

Lacul de acumulare de la Vidraru pare o adevărată mare între Munţii Frunţii şi Munţii Chiţu, pe versanţii cărora, pădurile colorate în diferite nuanţe coboară până în apa liniştită a lacului, în care cerul albastru, senin, se reflectă ca într-o oglindă; pe crestele munţilor se văd stânci colţuroase, unele parcă ar ieşi direct din apa lacului, iar sus, cocoţat pe o costişă, domină omul gigant – acea statuie metalică simbolizând energeticianul care pare să frângă fulgerul în mâinile sale uriaşe. Este simbolul electricităţii şi al biruinţei omului asupra forţei apei, pe care a reuşit s-o zăgăzuiască şi s-o pună la treabă în folosul său.

Pe lacul luminat de razele blânde ale soarelui trecea o barcă cu motor care se deplasa încet, fără să facă valuri. Apa se încreţea uşor în urma ei.

Privit de sus, corpul barajului pare că seamănă cu cifra 3, în partea din stânga lui aflându-se tunelul care străbate printre cei doi munţi, terminat cu şoseaua în uşoară curbă.

-Totul aici este impresionant! exclamă Elena.

-Da, şi nu-ţi vine să crezi că a fost lucrat de mâna omului, care a forat, a excavat, a zidit totul.

Urcăm în maşină şi ne continuăm drumul spre Bâlea Lac, trecând mereu prin serpentine, urcând pante şi coborând rampe ameţitoare, până când am ajuns într-o zonă în care aerul era destul de rarefiat.

-Simt o ameţeală şi îmi vâjâie urechile! mă anunţă Elena.

-Aici este aer tare, de înălţime.

Motorul daciei mele a început să tragă din greu în pantă, dând semne că vrea să se oprească. La coborâre şi-a revenit, apoi am continuat drumul fără incidente.

Sus pe înălţimi şi pe mine m-a stăpânit o senzaţie ciudată, simţeam acea vecinătate cu Dumnezeu şi cu tot Universul, ceva mi se părea că urcă prin mine şi se termină în cer.

În jurul orelor 13.00 am ajuns la Valea Caprei, iar de acolo la tunelul de la Bâlea Lac. Acolo am dat peste o coloană de maşini oprită. M-am interesat şi am aflat că tunelul a fost închis cu două zile în urmă datorită căderii peste el a unei avalanşe de zăpadă, care blocase şoseaua pe câteva zeci de metri.

Ne având ce face, am plecat să văd tunelul de aproape şi să aflu dacă există posibilitatea de a mai continua drumul până la lăsarea întunericului, însă răspunsul celor de la cabană a fost negativ, întrucât, în zonă nu există nici un utilaj pentru dezăpezire.

Despre tunel am aflat că are o lungime de 85 metri, fiind cel mai lung tunel din ţară, că în interior nu este iluminat electric sau cu altă sursă de lumină, are două sensuri de circulaţie separate, cu câte o singură bandă şi un trotuar pentru pietoni. În acel moment ambele intrări în tunel erau închise. Tunelul străbate pe sub vârfurile Negoiu şi Moldoveanu.

M-am întors la maşină şi i-am adus la cunoştinţă situaţia Elenei.

-Hai să ne întoarcem! a fost ea de părere. Mergem de aici direct la staţiunea Voineasa, poate ajungem până spre seară. Abia aştept să fac un duş şi să mă culc.

-De acord, i-am răspuns.

Am întors maşina şi am luat din nou în piept drumul alpin al Transfăgărăşanului. Motorul Daciei torcea frumos şi nici nu ne-am dat seama când am ajuns iar la barajul Vidraru.

-Hai să ne mai oprim şi să privim lacul şi barajul! îi propun eu.

-Nu mai opri, te rog! Este foarte frumos totul, dar îmi este de ajuns dacă îl privesc din mersul maşinii. Când îl privesc de la nivelul balustradei mă ia ameţeala.

-Barajul, lacul, munţii, toate la un loc formează o privelişte încântătoare, unică, iar Energeticianul de oţel de pe costişă este impunător şi magnific, înşir eu.

După ce am traversat barajul cu viteză redusă pentru a-l mai putea privi încă o dată, la ieşirea din tunelul de la capătul lui am dat peste un bărbat în uniforma verde a lucrătorilor de la Ministerul Silvic, care ne-a făcut semnal cu mâna. Am oprit şi l-am luat în maşină.

Omul s-a explicat că se afla în interes de serviciu în parchetul de pădure din apropiere, dar maşina Aro s-a defectat şi a rămas pe un drum forestier cu şoferul, urmând să-i fie trimis de la Curtea de Argeş autoatelierul pentru depanare.

L-am privit cercetător în oglinda retrovizoare a maşinii. Era un bărbat fin, în vârstă de 44-45 de ani, căruia îi stătea bine în uniforma lui lucrată din stofă fină, aceea pe care o poartă şefii unităţilor silvice, de unde am tras concluzia că poate fi unul dintre ei.

-Veniţi dinspre Sibiu? întreabă el după o pauză.

-Nu. Acolo intenţionam să ajungem, dar n-am reuşit deoarece la Bâlea Lac a venit o avalanşă de zăpadă care a acoperit drumul. Ne-am întors când cei de la cabană ne-au spus că abia peste câteva zile va fi deschis drumul.

Ne-am bucurat, totuşi, că am văzut barajul Vidraru.

-La Bâlea Lac cad avalanşe de zăpadă în mod obişnuit, atât primăvara cât şi vara. Unele sunt destul de periculoase. De-a lungul anilor, acolo au murit oameni prinşi de avalanşe. Fenomenul se produce deoarece, versanţii sunt înalţi şi abrupţi, iar când se produce diferenţa de temperatură, apar şi avalanşele. Este, într-adevăr, un loc sălbatic, dar foarte frumos, poate cel mai frumos de pe traseul Transăgărăşan, exceptând, desigur, barajul de la Vidraru, spune silvicultorul nostru cu mândrie în glas.

-Îmi închipui că dumneavoastră cunoaşteţi zona?!

-Da, o cunosc de când eram copil. M-am născut chiar în localitatea Cumpăna, dispărută apoi sub apele lacului de acumulare. Când aveam doisprezece ani au început lucrările la baraj. Îmi aduc aminte că mai întâi au fost construite câteva barăci din lemn şi carton, în care au fost aduşi mii de muncitori, mulţi dintre ei venind de pe şantierele hidrocentralei de la Bicaz, oameni cu experienţă în construcţii. Au venit cu toată familia. Mai târziu, au adus utilaje puternice cu care au scormonit toată valea, începând din satul Tunel, apoi Cumpăna şi până la Căpăţânenii Pământeni, localitate în care am fost strămutaţi şi noi, cu familia, în anul 1965, când barajul era pe punctul de a fi dat în folosinţă şi urma să se umple lacul de acumulare.

-Lucrările în zonă au început în anul 1961, spun eu.

-Da. Mai întâi au fost construite cele două microhidrocentrale, cea de la Cumpăna şi cea de la Vâlsanu, fiecare având putere instalată de 5 Mg.W., ambele aflate sub apă, la o adâncime de şapte metri, după care s-a trecut la construcţia hidrocentralei de la Corbeni – de pe râul Argeş – a cărei staţie subterană se află la 104 m sub luciul apei şi produce un miliard de kilovaţi.

Pe şantiere s-au produs multe accidente de muncă, unele din vina muncitorilor, altele tehnice, viituri, etc.

Nu existau maşini ale salvării, fiecare caz era transportat la spitalele din Curtea de Argeş sau la Piteşti, cu ajutorul autobasculantelor de la

şantier, inclusiv femeile gravide care urmau să nască, încât unele dintre ele năşteau pe drum datorită hurducării prin gropi şi hârtoape.

Aţi văzut cât de frumoase sunt barajul şi lacul de acumulare. Umplerea lacului a început la 15.03.1966, când a fost inaugurat barajul şi hidrocentrala şi s-a terminat în luna decembrie 1966. Atunci a apărut „Marea dintre munţi", cum au numit-o localnicii, care a acoperit localităţile Tunel, Cumpăna, precum şi cabanele de vacanţă ale unor bogătaşi ai vremii, apoi calea ferată pe care circula trenul tras de „Mocăniţa", şi care mergea paralel cu albia râului Argeş, făcând legătura între localităţile Cumpăna şi Curtea de Argeş.

-Au fost incidente la baraj de când a fost dat în folosinţă? îl întreb eu.

-Da, au fost câteva, în anul 1974, când a cedat o poartă metalică de la barajul Vidraru şi a fost inundată toată valea. O companie de militari a fost prinsă de viitură, fiind luată cu corturi, cu maşini şi utilaje şi dusă la vale. Şi-au pierdut viaţa o parte dintre ei.

Atunci am tras o spaimă teribilă şi noi, cei din satul Căpăţânenii Pământeni, dar viitura a atins doar câteva gospodării de pe margine. Noroc că defecţiunea a fost remediată în câteva ore. Altă dată a fost în anul 1978, când s-a defectat hidrocentrala mare de sub baraj, lăsând fără curent electric toată zona. Mai grav a fost că pana de curent a afectat ţările din blocul socialist aflat pe atunci în C.A.E.R (Consiliul de Ajutor Economic Reciproc), care aveau aranjamente economice cu România, fiind conectate la sistemul energetic de la noi, de la Vidraru. După acel incident, unele ţări s-au retras din afacere pentru a evita alte piedici în viitor.

România a pierdut mult după cele petrecute.

Victime a făcut şi drumul Transfăgărăşan. Ca şi pe şantierele de la Vidraru, unii au murit când s-au surpat malurile peste ei, alţii când s-au făcut puşcăturile în roca de piatră, mulţi au fost răniţi de petrele rezultate din explozii, rămânând marcaţi pe toată viaţa. Multe victime au fost din rândurile militarilor.

Drumul pe Transfăgărăşan a fost doar pietruit la început, asfaltarea lui s-a făcut abia prin anii 1980-1981.

Au urmat minute de tăcere, fiecare gândindu-se la ale lui.

-Ce obiective turistice pot fi vizitate pe aici? îl întreb eu.

-Sunt câteva. De exemplu cabana care i-a aparţinut lui Nicolae Ceauşescu, situată la Valea cu peşti. Acolo venea el şi cei din conducerea de partid şi vânau capre negre. Ultima dată când a venit a fost prin luna noiembrie 1989. Atunci au fost împuşcate vreo 18 capre negre. Vânătoarea a fost organizată de Direcţia Silvică Argeş, iar oamenii noştri au fost folosiţi ca gonaci ai vânatului.

Mai puteţi vizita Cetatea Poenari de la Căpăţânenii Pământeni, aflată pe vârful muntelui, la patru kilometri distanţă de barajul Vidraru. Se urcă cam greu pentru că cetatea este cocoţată la înălţimea de 800 de metri, accesul făcându-se pe nişte trepte de ciment, peste 1500, după ce a avut loc renovarea lor din anul 1972.

Cetatea Poenari este foarte veche. Există şi o legendă care spune că în ea s-ar fi refugiat şi Vlad Ţepeş când a fost urmărit de armatele turceşti. Pe atunci, spre cetate nu exista nici un drum, nici trepte ca acum, iar Vlad Ţepeş ar fi călărit pe un cal care avea potcoavele prinse invers pe copite, pentru a-i deruta pe urmăritori, mergând pe nişte cărări întortocheate până când a ajuns în cetate. În această acţiune el a fost ajutat şi de locuitorii din zonă pe care i-a răsplătit, domnitorul împroprietărindu-i cu o suprafaţă de 5000 hectare de pământ, ceea ce dă legendei o însemnată parte de adevăr.

-Despre Vlad Ţepeş am citit şi eu într-un almanah, apoi în cartea „Vulturii de foc", în care sunt descrise faptele viteazului domnitor al Ţării româneşti, luptele sale cu armatele turceşti, am intervenit eu.

De asemenea, undeva am citit că, Cetatea Poenari l-ar fi inspirat pe scriitorul francez Jules Verne să scrie cartea „Castelul din Carpaţi".

-Este posibil, aprobă silvicultorul, al cărui nume tot n-am reuşit să-l aflu până la sfârşit, întrucât m-am jenat să-l întreb direct.

Au urmat din nou, clipe de tăcere, după care, interlocutorul meu,

gândindu-se probabil unde să ne mai îndrume, a reluat:

-Aţi mai putea merge la Mânăstirea „Corbii de piatră", care se află pe valea râului Doamnei, dar pentru asta trebuie să mergeţi câţiva kilometri pe drumul care duce spre Câmpulung Muscel, apoi viraţi la stânga şi intraţi pe un drum secundar, care vă duce spre satul Corbi. Acolo veţi găsi o biserică unicat, săpată într-un perete de stâncă vertical; are două uşi şi două ferestre, tăiate direct în zidul de piatră al stâncii, iar afară, pe o platformă mică, acoperită cu iarbă, există doar o clopotniţă.

Se spune că acel locaş a aparţinut lui Iancu de Hunedoara, el însuşi fiind purtătorul blazonului Corbului, care a fost transformat în semn al regilor.

Este mănăstire de multă vreme şi deţine cele mai vechi picturi religioase din România. Mai întâi a fost mănăstire de maici, apoi de călugări, după care a fost închisă. Cu toate acestea este vizitată de mulţi turişti, iar uneori, acolo se fac slujbe religioase.

... Ascultându-l, mi-am adus aminte de un articol pe care îl citisem prin 1978 într-o revistă de specialitate, care relata că, în satul Corbi, în curtea unui localnic, a fost descoperită o relicvă de piatră de culoare maronie, de forma unei pâini ţărăneşti, pe suprafaţa căreia existau nişte inscripţii vechi, încă nedescifrate.

-Aveţi cunoştinţă de acea descoperire? l-am întrebat.

-Nu ştiu despre ce este vorba. Probabil există.

Nici n-am ştiut când am ajuns la Curtea de Argeş, ocupaţi cu discuţiile noastre. În faţa unei tutungerii pasagerul mi-a cerut să opresc ca să coboare. L-am văzut cum îmi întinde o bancnotă, îl refuz politicos dar el insistă.

-Nu obişnuiesc să iau bani de la pasageri pentru că de obicei nu iau pasageri decât dacă vreau să ajut pe cineva. Vă rog să nu mai insistaţi! Aţi putea să anulaţi cu acest gest toată atmosfera plăcută care ne-a însoţit până aici pe tot drumul. Compania dumneavoastră mi-a făcut o reală plăcere.

-Atunci... vă mulţumesc!

-Şi eu vă mulţumesc! Aşa este mai bine. Bună ziua!

După ce ne-am despărţit de silvicultor, am continuat drumul spre ieşirea din oraş, apoi am oprit maşina pentru a mă consulta cu Elena.

-Ce părere ai, mergem la „Corbii de piatră"?

-Nu cred că merită să facem atâta drum şi să consumăm benzina. Dacă acolo, când ajungem găsim biserica închisă?

-Ai dreptate. Dar de cetatea „Poienari" ce părere ai, o vizităm? E drept că pentru aceasta este necesar să ne întoarcem la barajul Vidraru.

-Tu ţii s-o vezi neapărat? Nu l-ai auzit pe acel domn că pentru a ajunge la cetate trebuie să urcăm acea scară compusă din 1500 de trepte din ciment? Aş putea reuşi eu o asemenea performanţă fără nişte consecinţe neplăcute? Cred că ar fi mai cuminte să ne continuăm drumul şi să ajungem la Voineasa înainte de a se înseră. Abia aştept să fac o baie caldă şi să mă culc, fără să mai mănânc, atât de mult m-a obosit acest drum. Mă uit la tine şi mă întreb: tu nu ai obosit?

-Ei, eu sunt obişnuit cu eforturile prelungite.

Elena avea dreptate, drumul o obosise, iar dacă ar fi fost nevoită să mai urce şi cele 1500 de trepte de la cetatea Poenari, cu constituţia ei fizică cam corpolentă şi fără un prealabil antrenament, ar fi însemnat o adevărată aventură păguboasă. Mă simţeam şi eu puţin obosit, astfel că, am fost de acord cu planul ei.

De la Curtea de Argeş ne-am îndreptat spre Rm. Vâlcea, străbătând localităţile Popeşti şi Tigveni, apoi am ajuns la drumul naţional pe care am mers spre Sibiu până când am ajuns la Brezoi. De aici am intrat pe valea râului Lotru şi, trecând prin localitatea Malaia şi pe lângă lacul purtând acelaşi nume, aproape de înserat, am ajuns în staţiunea Voineasa, nu înainte de a ne pricopsi cu o pană de cauciuc.

Ne-am cazat repede într-un hotel, iar după ce am depus bagajele în cameră, Elena a fugit în baie. Între timp, eu am desfăcut valiza din

care am scos obiectele necesare, apoi m-am întins în pat.

-Ce faci, dormi? m-a întrebat ea în timp ce își ștergea cu prosopul apa de pe mâini.

-Nu dorm, mă relaxez puțin.

-Intră sub duș, să vezi cum scapi de oboseală!

Am ascultat-o. Apa caldă parcă îmi ușura trupul. Când m-am întors în cameră, Elena mă aștepta îmbrăcată pentru plecare.

-M-am gândit că ar fi bine să coborâm în restaurant ca să mâncăm ceva cald, s-a explicat ea, văzându-mi mimica întrebătoare. Ești de acord?

-Mergem dacă nu ești prea obosită.

-Eram, dar mi-a trecut oboseala. Un duș face minuni.

M-am îmbrăcat și eu și am coborât în restaurant. De undeva se auzea o melodie lentă și discretă, care gâdila auzul în liniștea care se lăsase în localul în care nu se aflau prea mulți consumatori.

Am cerut câte o friptură și o sticlă de vin negru la ¾ litru, după care ne-am întors în cameră.

D-ra. Elena era o femeie deosebită, amândoi eram încântați de sentimentele noastre și ne înțelegeam bine, fiind bucuroși că suntem împreună. Adesea obișnuia să spună: „ne potrivim amândoi", fără să precizeze la ce anume, dar nici eu nu-i ceream explicații. De fiecare dată ne-am distrat bine împreună, amândoi tânjind după o viață tihnită în doi, pe care o pierdusem fiecare cu ani în urmă.

Dimineața, când am privit pe fereastră, am constatat că afară ploua, iar un vânt zglobiu proiecta pe sticla ferestrei stropii de apă în rafale scurte.

Ploaia măruntă înconjura blocul ca un val de ceață. N-aveam chef de nimic și m-am băgat în pat, alături de Elena, stând de vorbă o vreme, apoi ne-am făcut toaleta și am coborât în restaurant pentru micul dejun. Abia către prânz a stat ploaia, după care ceața s-a risipit, cerul s-a limpezit și și-a făcut apariția soarele pe cerul albastru pe care mai apăreau ici-colo caiere albe de nori izolați.

Am pornit spre pădure, colindând toată ziua pe dealurile şi prin pădurile din jurul staţiunii, trecând peste pajiştile încă verzi şi pline de flori pe care păşteau vaci, oi şi capre, după care am pătruns în pădure, mergând o vreme pe o cărare paralelă cu valea râului Lotru, care curgea liniştit la vale, susurând plăcut.

Iarba din pădure era împodobită cu broboane de apă care străluceau în bătaia razelor de soare.

Pe versantul nordic al muntelui pădurea era destul de rară, iar pe povârnişuri se vedeau stânci golaşe continuate cu grohotişuri, cu nişte copaci pipernicişi, înfipţi în peretele stâncos, cu coame dantelate în vârf şi care se termină în partea de jos a văii adânci şi înguste.

Partea dinspre sud-est coboară din înălţimi, continuând cu pante domoale acoperite cu păduri de brad, molid, fag, frasin şi stejar, unele având deja frunzele îngălbenite sau arămii; numai stejarul şi bradul îşi mai păstrează veşmântul des şi verde.

...Staţiunea Voineasa este situată la altitudinea de 650 metri, pe valea râului Lotru, la poalele munţilor cu acelaşi nume, oferind în orice anotimp al anului o atmosferă prielnică pentru deconectare. Posedă o bază de tratament dotată cu aparatură modernă, unde se pot trata afecţiunile respiratorii, nevroza, surmenajul fizic şi intelectual.

De sus, de pe deal, staţiunea se vede ca un complex compact de blocuri, ascuns între dealuri ca într-o albie, care se continuă cu satul, compus din câteva zeci de case în partea dinspre vest.

-Restaurantul pregăteşte masa de prânz, spune Elena, arătându-mi spre staţiune.

-Într-adevăr, pufăie ca un furnal.

Din hornul înalt al complexului alimentar ieşea un fum gros care încerca să-l concureze pe cel al unei centrale termice, cu deosebirea că cel de aici urca drept spre cer, deoarece nu-l deranja nici o adiere de vânt.

După prânz ne-am întors la hotel unde ne-am spălat şi ne-am schimbat hainele, apoi am coborât în restaurant unde am mâncat.

N-am mai urcat în cameră ca de obicei. Am plecat să vizităm satul Voineasa, pornind pe jos pe şosea. Este o aşezare simplă, rurală, având câteva magazine şi chioşcuri, iar oamenii nu se deosebesc de ceilalţi locuitori ai satelor de munte; viaţa satului depinde mult de staţiune unde şi-au găsit slujbe o parte dintre locuitori.

Chiar şi lângă blocul în care eram noi cazaţi, la distanţa de 15-20 de metri, se afla gospodăria unui localnic în care am văzut doi cai albi, porci, păsări şi câini.

Noaptea care a urmat a fost liniştită şi am dormit foarte bine până în zori, în cântatul cocoşilor. Am mers la fereastră să-i văd pe vitejii care trâmbiţau de zor.

-Azi vom avea vreme frumoasă, îi spun Elenei.

-De unde ştii?

-Afară cântă veseli cocoşii, ceea ce e semn bun.

Se ştie că păsările sunt foarte sensibile la schimbarea vremii, deşi uneori s-ar putea înşela. Nu cred că este cazul acum.

-De ce crezi astfel?

-Am văzut că ceaţa s-a destrămat, scoţând la iveală un cer albastru pe care străluceşte un soare blând, rotund şi darnic.

-Ia ascultă mai atent şi să-mi spui ce auzi?!

-Da, da, cântă cucul în desişul pădurii, spun eu.

Din acel sector al pădurii au ajuns până la noi nişte lovituri ritmice, dar destul de tari şi insistente.

-Aceasta este o ciocănitoare harnică, hotărâtă să-şi scoată hrana de sub scoarţa copacilor, insecte diverse care locuiesc acolo.

-Hai să ne îmbrăcăm şi să mergem în pădure! îmi propune Elena.

În timp ce ne îmbrăcam, ne-a onorat cu câteva triluri şi privighetoarea, vestita cântăreaţă a pădurilor.

-Vai, cât poate fi de frumos! Este o adevărata încântare, spune Elena.

-Dar sa le asculţi pe înserat, înainte de a se duce la culcare, aşa cum cântă toate pe rând, ca într-un veritabil concert melodic. Ai impresia

că toată pădurea cântă, iar ecoul pădurii reproduce şi dublează sunetele.

Am coborât la restaurant unde am băut o cafea, apoi am ieşit în parcul din faţa blocului şi ne-am aşezat pe o bancă. Soarele care se ridica încet pe cer începuse să încălzească pământul din care ieşeau aburi.

Florile vesele îşi deschiseseră larg corolele de diferite nuanţe, în care primeau vizita fluturilor şi albinelor.

Ne-am ridicat şi am pornit spre pădure, căutând poiana largă şi înfloritâ unde să ne aşezăm şi să privim natura. Cărarea pe care urcam panta mergea paralel cu albia râului Lotru, când aproape de mal, parcă era tivită de buza acestuia, când depărtându-se câţiva metri, ocolind copacii groşi.

Ajunşi în poiană am aşezat pe iarbă folia de material plastic pe care o luaserăm cu noi, alături de merindele pe care le pusese Elena într-o sacoşă, cu scopul de a nu ne întoarce în staţiune până seara. Astfel că am stat toată ziua în pădure, ascultând cântecul păsărilor, foşnetul pădurii şi susurul molcom al râului care ajungea până la noi.

După amiază am colindat prin desişul pădurii, observând şi ascultându-i freamătul. Din copaci coborau veveriţe care ţopăiau pe sol, căutându-şi hrana, după care se avântau în salturi repezi pe ramurile de la bază, privindu-ne cu ochii lor jucăuşi ca nişte mărgele; în direcţia unui deal dinspre vest, un cârd de grauri săgeta văzduhul cu fâlfâit zgomotos de aripi. De undeva, nu prea departe de locul unde ne aflam, am auzit cântecul pupezei, insistent, din trei note egale. Nu reuşeam să o vedem din cauza frunzişului des, dar o simţeam aproape.

-Asta-i pupăza lui Ion Creangă, zice Elena.

-Aceea a lui Creangă cuibărea într-un tei, adaug eu.

Treptat cerul s-a întunecat şi a început să plouă, o ploaie caldă care abia a stropit pământul, după care s-a oprit. Am ieşit într-un luminiş de unde puteam vedea clădirile staţiunii Voineasa. Soarele se

pregătea să apună, lăsând în amurg, pe cerul limpede, o lumină diafană, ca un ultim surâs înainte de a pleca pe cealaltă parte a pământului să răsară.

Deşi vremea era schimbătoare, nu puteam să rămânem nepăsători la frumuseţile naturii, care se însufleţea pe măsură ce se lăsa înserarea peste pădure.

Ne-am întors în staţiune pe întuneric.

În dimineaţa următoare m-am trezit devreme. De peste deal, razele soarelui înţepau cerul înspre răsărit, iar în curtea gospodarului de lângă bloc era zarvă mare: omul înhăma caii la o căruţă, urmând să plece undeva, iar discuţiile cu soţia aveau loc cu voce tare, cu unele strigăte răstite din partea lui.

Am deschis fereastra. Aerul era cald şi nu adia nici un pic de vânt. Bolta albastră a cerului părea o cupă de cristal cu care o mână nevăzută acoperise pământul. Pe cer nu se vedea nici un nor.

Mai târziu s-a trezit şi Elena, ne-am făcut tualeta, apoi ne-am îmbrăcat pentru a coborî la restaurant.

Continuam să privesc pe fereastră. Soarele răsărise şi se ridicase pe bolta cerului, trimiţându-şi spre pământ razele sale piezişe, care se reflectau în băltile rămase în urma ploilor. Se crease iluzia că ne priveau doi sori: unul de pe cer, altul de pe oglinda apei.

În curtea gospodarului de lângă bloc, găinile se adunaseră în grupuri, stând la umbra casei cu ciocurile deschise de căldură.

-S-ar putea să plouă din nou astăzi, am anunţat-o pe Elena, când m-am întors de la fereastră.

-De unde ştii tu toate astea?

-Afară a început zăpuşeala, iar când soarele frige tare, aduce ploaia. Ar fi bine să rămânem în complex până va trece ploaia sau furtuna, propun eu.

-Atunci să mergem să mâncăm şi să ne întoarcem în cameră, acceptă ea, privindu-mă atentă.

Am procedat întocmai. Întorşi în cameră, am citit câte o carte, din

cele aduse cu noi de acasă, apoi am tras şi un „pui de somn" până pe la ora 16.00, când ne-am îmbrăcat şi am coborât la masă, apoi am ieşit în parcul din faţa blocului, constatând că nu plouase, dar bătea vântul.

-Ziceai că plouă, mă tachinează Elena.

-Aşa ziceam, deoarece aerul era cald, iar zăpuşeala aduce, aproape în toate cazurile, ploaia. A apărut vântul care a împrăştiat norii ce acopereau soarele şi totul s-a luminat şi vremea s-a îmbunătăţit. Te pui cu natura!?

Am pornit iar spre pădure, intrând prin altă parte, până când am ajuns într-o poieniţă, lângă un pâlc de frasini. Ne-am aşezat pe iarba moale şi am ascultat pădurea. În jurul nostru era o linişte profundă. Din interiorul pădurii veneau o răcoare şi o mireasmă plăcute, însoţite de susurul monoton al pârâului pe care-l auzeam ca printr-un perete vătuit, ce se întrerupea din când în când.

-Câtă linişte domneşte aici! pronunţă Elena în şoaptă, temându-se parcă să nu tulbure acea pace divină, desăvârşită. Îţi ţiuie urechile de atâta linişte.

-Astfel de locuri sunt recomandate pentru odihna psihicului. Pădurea nu mai foşneşte pentru că nu adie nici un fel de vânt, în zonă nu sunt plopi tremurători, ale căror frunze foşnesc şi când nu bate vântul, păsările pădurii s-au dus să se culce şi totul a amorţit.

Treptat amurgul şi-a desfăcut aripile peste pădure, iar copacii au dobândit un colorit specific, cenuşiu-negru.

După puţin timp a răsărit şi luna ale cărei raze argintii se strecurau printre ramuri, punând pe sol umbrele ramurilor încremenite.

-Să mergem! O îndemn eu pe Elena. E târziu.

-Abia s-a înserat. Ştii, n-aş mai pleca deloc din acest paradis înmiresmat şi răcoros.

Când am ieşit din pădure am privit împrejurimile. Luna scălda cu lumina ei diafană, fosforescentă, toată pădurea, dealurile şi valea în care se înşirau clădirile staţiunii şi casele pitice din sat.

Ne-am oprit la restaurant unde am mâncat ceva uşor, apoi am urcat în cameră şi am stat de vorbă până târziu, în noapte, punând la cale un plan neprevăzut de acasă:

-M-am gândit să plecăm la Lacu Roşu, aproape de Bicaz, am propus eu.

-Da, cred că este suficient cât am stat aici. Mâine de dimineaţă facem un duş, achităm nota de plată a hotelului şi plecăm. Cred că avem de făcut un drum lung, îşi spune părerea Elena, cercetându-mi faţa. Cafeaua o putem servi pe parcursul drumului, oprim undeva şi o fac la repezeală. Ce zici?

-Sunt întru-totul de acord cu tine, răspund eu.

Am dormit cu gândul la drumul pe care urma să ne deplasăm. În dimineaţa următoare când m-am trezit din somn, m-am strecurat din aşternut şi am mers la fereastră. Am deschis-o şi am tras în piept aerul tare şi curat. În timpul nopţii căzuse rouă şi toate plantele erau împodobite cu broboane de apă. O briză uşoară mişca aproape imperceptibil ramurile pomilor. De după culmea dealului s-a ridicat încet soarele, ale cărui raze au luminat pădurea, tufişurile, iarba şi florile, toate scăldate de roua nopţii.

Ne-am făcut duşul şi tualeta de dimineaţă şi am coborât la recepţie, unde am rezolvat problema cazării, după care am pornit la drum. Pe la ora prânzului am trecut prin municipiul Sibiu, dar n-am oprit ca de obicei pentru a-mi vizita vechii prieteni, gândindu-mă că vor fi la serviciu, mai ales că nu-i anunţasem că vin. Astfel că peste o oră şi jumătate am ajuns la Copşa Mică, după ce am făcut un popas ca să mâncăm.

Clădirile din oraş erau cenuşii, fiind acoperite de un strat de praf de cărbune care venea de la uzina cocsochimică din zona industrială, însoţit de un aer cald, care aducea mirosuri grele. Praful cenuşiu acoperise şi copacii de pe străzi, ale căror frunze căzuseră în parte, rărind mereu umbra.

-Vai, ce sumbru pare acest oraş! Spune Elena. Totul e cenuşiu aici.

-Din cauza fumului şi prafului de cărbune de la fabrica de carbon, îi răspund. Aici când lucrează fabrica, gospodinele îşi iau de pe sârme rufele întinse la uscat imediat ce văd că se apropie fumul. Am tot auzit la radio, la televizor că vor fi achiziţionate nişte filtre speciale care să reducă emanaţia acestor noxe în atmosferă, dar cine ştie când se va realiza asta.

De acolo am străbătut, tot fără oprire, oraşul Mediaş, un oraş curat, cu clădiri masive şi multe blocuri de locuinţe, aşezat pe coline şi am ajuns în municipiul Sighişoara.

-N-ar fi bine să înnoptăm în Sighişoara? mă întreabă Elena, văzând că nu opresc undeva.

-Vom opri în centrul istoric al oraşului. Părerea mea este să vizităm partea medievală a oraşului, apoi să oprim la un magazin alimentar de unde să mai luăm ceva de mâncare şi să pornim spre Miercurea Ciuc, unde să şi înnoptăm. De acolo putem pleca mâine de dimineaţă spre Lacu Roşu.

-Tu ştii mai bine. M-am gândit la tine să nu fii prea obosit de la volan.

-Sunt obişnuit să conduc în program prelungit. Altă dată am parcurs drumul de la Constanţa la Sibiu în şase ore şi distanţa este de aproape 550 km.

... Municipiul Sighişoara este cea mai frumoasă şi cea mai bine păstrată cetate medievală locuită din Transilvania. Aflată la confluenţa râului Târnava Mare cu râul Saes, cetatea a fost întemeiată de coloniştii germani aduşi în Transilvania din ordinul regelui Gheza al II-lea de pe meleagurile Rinului, Moselei şi din Flandra – Saxonia. Poate din acest motiv germanii au dobândit numele de saşi – saxones. Ne-am oprit în faţa cetăţii s-o vizităm.

După scrierile cronicarului Krauss, începuturile locuirii cetăţii au fost în anul 1011, dar atestarea documentară datează din anul 1280, sub denumirea de Castrum Sex.

Abia prin anul 1367 capătă rang de oraş şi cetate de scaun, iar între

anii 1431-1435 Sighişoara devine al doilea oraş după Sibiu care are legături cu Ţara Românească, sub principele muntean Vlad Dracul, tatăl lui Vlad Ţepeş (acesta din urmă s-a născut în Sighişoara).

Istoria ne spune că cetatea Sighişoara l-a găzduit atât pe tatăl, cât şi pe Vlad Ţepeş, în două rânduri, prima dată, când era domn al Ţării Româneşti, iar a doua oară, în 1476 când a ocupat tronul pentru a doua oară. Autorităţile Sighişoarei l-au sprijinit şi pe Mihai Viteazu, cel mai mare voevod al Ţării Româneşti, să cucerească Transilvania, la 1600.

Tot din istorie aflăm că, în anul 1631, Gheorghe Rakoczi este ales principe al Transilvaniei şi rege al Ungariei în biserica de pe dealul cetăţii Sighişoara.

În secolul al 17-lea, Sighişoara avea peste 3000 de locuitori; în 1676 este ocupată, i se dă foc şi arde trei sferturi din cetate, iar în anul 1709, ciuma ucide 1300 localnici. Catastrofele continuă cu cutremurul din 1738, cu invaziile din 1771, apoi cu revoluţia de la 1848, în care şi-au pierdut viaţa mii de persoane, printre care şi poetul Petëfi Şandor, căruia i s-a făcut statuie în comuna Albeşti.

Datorită arhitecturii sale formidabile şi a poziţiei geografice – Sighişoara se află în centrul Transilvaniei - a fost supranumit „Perla Transilvaniei", fiind inclus în patrimoniul UNESCO, ca oraş european medieval. Planul oraşului – cetate este caracteristic acelor oraşe germane din perioada Evului Mediu Târziu.

Este ca un oraş-muzeu, iar principalul punct de atracţie îl constituie turnul cu ceas, prevăzut cu patru săgeţi care au simbolizat autonomia jurisdicţională a acestui oraş de-a lungul anilor.

Ceasul din turn a fost realizat în sec. al 16-lea în Germania, iar figurinele care defilează pe platoul acestuia reprezintă zeităţile romane, precum şi alte simboluri occidentale, orientale şi africane.

În muzeu mai există şi o colecţie de arme de foc din epocă.

Mi-am adus aminte că în oraş locuieşte G. Dumitrache, un fost coleg de profesie cu mine şi, în timp ce Elena se preocupa de

cumpărături, am dat o fugă şi l-am vizitat. Mai are doi fraţi, toţi au fost militari, unul în Bucureşti, altul în Eforie, iar el în cetatea Sighişoarei, unde are o casă proprietate personală, cu havuz, chioşc, boltă de viţă-de-vie, etc.

La plecare mi-a dat un bidonaş cu puţin vin din producţia proprie din anul trecut.

M-am întors la magazin de unde am luat-o pe Elena şi ne-am continuat drumul spre Miercurea Ciuc, străbătând localităţile: Albeşti, Vânători, Cristur, Odorhei, Băile Homorod, iar când se înnoptase bine am ajuns în Miercurea-Ciuc. Ne-am cazat la un hotel din centrul oraşului, iar când am ajuns în cameră, după un duş fierbinte, m-am culcat imediat, fără să mai mănânc ceva, cu toate insistenţele Elenei, atât de mult m-au obosit gropile din asfalt de pe drum.

Îmi părea rău că nu o ascultasem pe Elena, ca să ne oprim noaptea la Sighişoara, unde primisem şi invitaţia prietenului meu, dar nu voiam să recunosc că sunt obosit, nu ştiu de ce, poate din orgoliu masculin.

Noaptea am dormit neîntors, dar dimineaţa m-am trezit devreme, simţindu-mă destul de odihnit. M-am bărbierit, m-am spălat, apoi am trezit-o din somn şi pe Elena. După ce am mâncat în cameră din alimentele cumpărate din Sighişoara, am băut cafea din termos, după care am mers la recepţia hotelului, unde am achitat factura şi am pornit din nou la drum.

Era răcoare, iar drumul nu era prea aglomerat, astfel că am circulat cu viteză convenabilă, străbătând localităţile: Siculeni, Cârţa, Sândominic, Izvorul Mureşului, Voşlăbeni, ajungând la Gheorghieni, unde am oprit şi am cumpărat nişte apă minerală, după care am intrat pe şoseaua ce duce spre Lacu Roşu.

Abia am parcurs câţiva kilometri, că am dat peste un cer posomorât care abia se zărea printre munţi şi am fost întâmpinaţi de câteva tunete prelungi, la care s-au adăugat fulgerele, însoţite de picături

mari de ploaie. Când am intrat pe valea râului Bicaz, circulând printre pereţii înalţi şi drepţi de granit cenuşiu ai munţilor Giurgen şi Hăşmaş, ploaia a devenit torenţială. Ştergătoarele de parbriz de la maşină nu mai făceau faţă să cureţe apa de ploaie, existând pericolul să ajung în albia râului care curgea printre pietre în stânga noastră.

Am oprit pe partea dreaptă a drumului lângă peretele vertical, privind prin geamurile laterale la muntele cenuşiu.

-Doamne, ce munţi abruptl se miră Elena. Au o culoare cenuşie, care te sperie.

-Sunt formaţi din rocă de granit. Aici sunt ceva mai depărtaţi, dar la Praid este o trecătoare care te sperie când priveşti în sus, spre vârfurile înalte ale munţilor.

Pereţii sunt verticali şi apropiaţi, parcă au fost tăiaţi cu fierăstrăul, în stâncă, iar jos este o râpă adâncă.

-Unde se află Praid?

-La vreo şapte kilometri de staţiunea Sovata. Am fost acolo prin 1972, într-o misiune de serviciu. Zona este foarte bogată în sare şi i se spunea „satul cu sare", iar mai târziu i s-a dat numele de Praid, fiind atestat prin anul 1493. Drumul pe acolo este foarte pitoresc.

-Şi de ce n-am mers pe acolo?

-Ocoleam prea mult, aşa mi s-a părut, deşi pot să mă înşel.

Pe lângă maşina noastră treceau şuvoaie repezi de apă şi începusem să mă tem că acestea ar putea creşte şi să ne ducă la vale, în albia râului.

După vreo jumătate de oră de răpăială, ploaia s-a domolit şi am pornit iar la drum, circulând cu viteză redusă prin băltoacele lăsate de ploaie în gropile din asfalt.

Am reuşit să ajungem la Lacu Roşu aproape de prânz, dar surpriză: staţiunea atât de lăudată avea doar câteva barăci din care două erau încă, în renovare, încât trebuia să ne mulţumim cu o căsuţă din lemn.

-Avem căsuţe drăguţe pe malul apei, ne îmbie o tânără recepţioneră.

-Ce zici? o întreb pe Elena.

-Nu rămânem aici, dragă! Eu vreau să avem confortul mediu, să ne spălăm civilizat şi să nu fugim la closetul din poiană. Nu consideri că e mai bine să ne întoarcem?

-Bine, facem cum vrei tu, dar să vizităm şi noi lacul, ca să nu spunem că am bătut degeaba drumul până aici.

Ne-am plimbat pe malul lacului, unde am dat de câţiva pescari cu undiţele în apă.

-„Cade" peştele? îi întreb aşa, în general.

-Nu prea, îmi răspunde unul dintre ei, care mă iscodeşte cu privirea discret, să nu fiu vreun agent piscicol.

-S-a dat la fund din cauza ploii, răspunde altul.

-Ce adâncime are lacul?

-Doi, trei metri, nu are mai mult.

-Dar trunchiurile de copaci din apă de când stau acolo? încerc eu să dezleg enigma.

-De la început, de când a venit apa peste ei. Mai întîi, din munte s-au prăvălit nişte bolovani mari de piatră, care au astupat gura râului şi aşa s-a format lacul care a cuprins pădurea.

-Dar apa de ce are culoarea asta roşiatică? insist eu. Să fie din cauza mizeriei? Văd prea multe sticle, borcane, cârpe, bidoane din plastic care plutesc pe suprafaţa ei.

-Mizeria asta este adusă de apa Bicazului din localităţile prin care trece până să ajungă aici, la lac, dar culoarea roşie a apei este de la rocile de fier existente în munte şi pe care le aduce râul.

Ne-am întors în locul unde lăsasem maşina şi am pornit înapoi spre Gheorghieni. Când am ajuns între versanţii verticali ai munţilor, cam în acelaşi loc, ca un făcut, ne-a luat în primire o nouă repriză de ploaie, care s-a înteţit treptat. Motorul a început să gâfâie, apoi să-şi întrerupă mersul, deşi maneta de viteză se afla în viteza a patra, mai ales când urcam în pantă. Am coborât în ploaie, am ridicat capota şi am constatat că din capacul delco-ului ieşeau aburi. Îl scot, îl şterg şi

observ că există o fisură între ploturile fişelor doi şi trei, ceea ce era efectul produs de apa de pe şosea aruncată de roţile maşinii peste capacul cald din ebonită. L-am montat la loc, ne având la mine altul de schimb şi m-am întors în maşină. Ce a urmat a fost un chin cu motorul.

-Ce are motorul? mă întreabă Elena.

I-am explicat, dar n-a prea înţeles.

-Nu ai o altă piesă de schimb? insistă ea.

-Nu. am multe alte piese, dar asta îmi lipseşte.

-Şi atunci ce facem?

-Încercăm să mergem cum putem până la Gheorghieni, deoarece drumul coboară în rampă şi ne putem deplasa o porţiune de drum fără ajutorul motorului.

Dar până să ajungem în locul în care drumul a început să coboare, motorul mi se oprea destul de des. Am reuşit să ajungem la un atelier particular, unde s-a rezolvat totul în câteva minute; capacul a fost înlocuit cu altul nou şi bujiile au fost curăţate, deoarece fuseseră acoperite de combustibilul ne ars. De aici motorul a mers la fel ca atunci când era nou.

De la Gheorghieni ne-am hotărât să mergem la Băile Tuşnad, unde să vizităm lacul Sfânta Ana, aşa că am refăcut drumul înapoi prin Miercurea Ciuc şi ne-am îndreptat spre locul cu pricina. Când am ajuns în localitatea Tuşnad, Elena m-a întrebat:

-Nu opreşti aici?

-Nu. Până la Băile Tuşnad mai avem de mers vreo 7-8 kilometri, iar lacul Sfânta Ana se află pe vârful unui munte. Diseară înnoptăm în staţiunea Băile Tuşnad, iar mâine urcăm pe munte să vedem lacul.

Pe drum totul a decurs normal, maşina nu ne-a mai creat probleme şi am ajuns cu bine în staţiune, pe la orele 16.00 şi ne-am cazat într-un hotel cu faţa spre locul de parcare în care tocmai lăsasem maşina.

Băile Tuşnad este un orăşel situat în partea de sud a Depresiunii Ciucului, între munţii Harghita şi Bodoc, la distanţa de 23 km. de

Miercurea Ciuc, în strâmtoarea formată de cursul râului Olt.

Este cea mai mică staţiune turistică din ţară şi i se mai spune „Mica Elveţie".

Un cioban şi-a vindecat fiul bolnav cu apă termală-minerală, în urma cărui fapt a apărut o societate în 1845 interesată în exploatarea apelor minerale, dar staţiunea a fost distrusă în luptele din Revoluţia de la 1848, fiind reconstruită mai târziu şi abia prin anul 1861 îşi câştigă renumele european.

Staţiunea dispune de baze de tratament pt. boli cardio vasculare, urinare şi ale sistemului nervos, având 44 de izvoare de ape minerale aduse direct în băile de tratament. În zonă, clima subalpină oferă turiştilor un aer ozonat şi în apropiere, la circa trei ore de mers pe jos, se află lacul Sfânta Ana în cheile Tuşnad – Malnaş formate de râul Olt.

-Ce facem, mergem la vreun restaurant să mâncăm? mă întreabă Elena.

-Sunt obosit. Aş prefera să rămânem în cameră să ne mulţumim cu ce avem în „traistă".

-Atunci mergi la maşină şi adu ceva de mâncare!

Am mers şi am scotocit prin portbagajul maşinii, de unde am luat tot ce am socotit că ar merge de minune cu vinul primit de la colegul meu din Sighişoara.

-Bravo! Te-ai orientat de nota zece, mă laudă Elena.

-Facem duşul şi apoi mâncăm, îi propun eu.

Elena nu mai aşteaptă, intră în baie şi se întoarce cu un prosop pe cap.

-Fugi, să nu se oprească apa caldă, nu zăbovi! spune ea, arătându-mi uşa băii.

În dimineaţa următoare ne-am trezit mai târziu. Am mers la recepţie să lăsăm, cheia de la cameră şi am întrebat-o pe recepţioneră daca există ghid şi grupuri organizate pentru lacul Sf. Ana.

-După revoluţia din 1989 nu mai avem ghizi, aşa că trebuie să vă

descurcaţi singuri cum puteţi, folosind indicatoarele întâlnite pe potecile de pe traseu.

I-am spus că vom reţine camera şi pentru noaptea următoare, apoi ne-am îndreptat spre ieşire, unde am dat de un grup de şase persoane despre care am aflat mai târziu că sunt din Drobeta - Tr. Severin.

-Domnule, mergeţi la lacul Sf. Ana? m-a abordat un bărbat din acel grup.

-Da, aşa ne-am hotărât, îi răspund, dar nici noi nu cunoaştem traseul, încât va trebui să-l găsim împreună.

Astfel că ne-am hotărât pe loc să pornim împreună spre lac, lăsând maşinile în faţa hotelului şi plecând fiecare doar cu traista cu mâncare, apă şi vinul ce ne mai rămăsese nouă.

Cărarea am găsit-o relativ uşor, ţinând seama de informaţiile primite de la recepţionera hotelului, dar urcarea spre lac n-a fost tocmai uşoară, deoarece, în unele locuri lipseau indicatoarele. Pe traseu am ajuns din urmă o familie din Reghin, compusă din părinţi şi doi copii, care ştiau traseul, ceea ce ne-a uşurat ascensiunea şi am reuşit să ajungem la lac.

Lacul Sf. Ana se află aproape de vârful masivului muntos Ciumatu, fiind format din precipitaţiile care s-au strâns în craterul unui vulcan – ca într-un lighean – al lanţului vulcanic din Carpaţii Orientali.

Lacul este înconjurat din toate părţile de păduri dese de foioase şi conifere, colorate în toate nuanţele de la verde aproape de vârf, apoi mov, galben şi cărămiziu spre poale.

Pe malul lacului, de jur-împrejur, există o plajă nisipoasă, iar apa este deosebit de limpede.

Noi am ajuns la malul său când razele soarelui se oglindeau încă piezişe în oglinda apei, punând o dungă strălucitoare pe direcţia est-vest, ca o dungă de foc care ne orbea. Ne-am împrăştiat toţi pe diferite direcţii şi nu ne-am mai adunat decât puţin după prânz.

-Este o privelişte minunată! Spune Elena când am rămas numai noi doi. Bine ai făcut că mai adus aici.

-Şi eu voiam neapărat să-l văd. Despre acest loc am citit mai multe lucrări. Există şi unele legende legate de naşterea şi existenţa lacului.

-Hai, spune-mi şi mie, măcar una din ele!

-Voi încerca să reproduc din memorie legenda care circulă aici, în zonă:

„Aici, pe muntele Ciumatu, trăia un bărbat tare bogat într-un palat care era cocoţat aproape de vârf. Bărbatul avea un frate ce era la fel de bogat şi locuia, tot într-un palat, mai la poalele muntelui, în apropiere de peştera Puturoasa. Amândoi se purtau urât cu supuşii lor, pe care îi exploatau şi îi chinuiau după bunul lor plac. Amândoi erau mândri, nesăbuiţi în comportare şi se urau între ei, aflându-se într-o neîntreruptă competiţie, care să strângă mai multe bogăţii cu care să se fălească în faţa lumii.

Într-o zi, fratele de lângă peşteră a primit vizita unui prieten care venise la el într-o caleaşcă, toată din aur, trasă de şase cai ageri şi frumoşi cum nu se mai văzuse prin partea locului, având pe trupuri harnaşamentele bătute în ţinte de aur şi pietre preţioase.

Fermecat de cele văzute, gazda i-a propus vizitatorului său să-i vândă lui caleaşca cu caii, dar acesta a refuzat. Hotărât să-i obţină, gazda a apelat la un şiretlic: a dat un mare ospăţ, apoi a jucat zaruri cu vizitatorul său (un joc păgubitor căruia îi cad victime mulţi oameni). Vizitatorul a pierdut toţi banii pe care îi avea la el, apoi a pierdut şi caleaşca de aur împreună cu caii săi.

După plecarea vizitatorului păgubit, gazda a urcat în caleaşcă şi a plecat la fratele său din palatul de pe munte, să-i arate „minunea" şi să se fălească cu bogăţia lui. Acesta din urmă, mort de invidie, s-a dus şi şi-a cumpărat şi el o caleaşcă de aur, dar la ea nu a înhămat cai, ci douăsprezece fecioare pe care le-a ales din feuda pe care el o stăpânea, intenţionând să-i facă o vizită fratelui său de lângă peştera Puturoasa.

Dar când să pornească, fetele n-au putut urni din loc caleaşca. Furios, stăpânul le-a lovit de mai multe ori cu biciul, nimerind-o şi pe

Ana, din pielea căreia a ţâşnit sângele care s-a împrăştiat peste trupul ei alb ca laptele. De durere, Ana a strigat: „să te trăsnească Dumnezeu, ucigaş de suflete nevinovate şi să se scufunde pământul cu tine şi cu toate bogăţiile tale!".

La scurt timp, pe cer au apărut nori negri, apoi a început să tune şi să fulgere, pământul s-a cutremurat, iar vârful muntelui a dispărut în adâncuri, lăsând o gaură în care s-a format lacul, pe suprafaţa căruia pluteau douăsprezece lebede: în urma lebedelor se zbătea un monstru care încerca să le prindă.

Ajunse la mal, lebedele s-au transformat din nou în fecioare, unsprezece au plecat la familiile lor, iar Ana a rămas lângă lac unde a construit o capelă în care şi-a petrecut tot restul vieţii în rugăciune şi în credinţă. De-a lungul veacurilor, acolo s-au rugat mulţi credincioşi alături de Ana, pe care au numit-o sfânta Ana, de unde şi lacul a împrumutat numele".

-Interesantă legendă! a spus Elena. Deşi atât de veche, se potriveşte noilor condiţii de la noi de după 1989.

În continuare voi insera câteva date pe care le-am găsit într-un almanah turistic mai vechi: Lacul are o suprafaţă de 22 hectare, o adâncime de şapte metri, nu are vreo scurgere sau vreo comunicaţie cu altă apă.

Aşa cum l-am văzut eu, mi s-a părut că nu este mai lat de un kilometru, dar aprecierea este subiectivă.

Este, însă, o privelişte minunată, pitorească şi ademenitoare, pe care pădurea ce o înconjoară din toate părţile o amplifică, permiţând ochiului să admire acea panoramă – unicat din Carpaţii României. Este şi motivul pentru care a fost declarată rezervaţie naturală şi ocrotită de lege.

Lacul are suprafaţa liniştită ca o oglindă, care se încreţeşte forte rar la adierea brizei de seară sau cea care adie ca zefirul dimineţii. Când cerul este senin, el se oglindeşte în lac, căruia îi împrumută culoarea albastru-deschis.

-Priveşte acolo, spre pădure! îi atrag atenţia Elenei. Vezi cum se reflectă pădurea verde în oglinda albastră a lacului? Vârful împădurit al muntelui face ca cerul să pară zdrenţuit la limita lui de sus.

-E o privelişte minunată, cu aer curat şi linişte deplină, un loc din care nu-ţi vine să mai pleci, completează ea.

Către prânz ne-am adunat toţi laolaltă la umbra deasă a pădurii, am întins pe iarbă o folie de polietilenă şi am pus toate merindele la un loc, prânzind împreună cu turiştii din Tr. Severin, ca la un veritabil picnic. Am rămas împreună pe malul lacului şi am povestit fiecare câte ceva până aproape de apusul soarelui. Nu ne venea să mai plecăm din acel loc pitoresc şi plin de sănătate.

Seara ne-am întors la hotel, am făcut fiecare duş, apoi am coborât în restaurant să mâncăm ceva.

Ospătara ne-a servit gulaş, dar Elenei nu i-a plăcut mâncarea, fiind nevoită să mănânce mezeluri şi fructe, după care ne-am întors în cameră.

A doua zi de dimineaţă am pornit spre casă, străbătând localitatea Bixad, de unde am virat la stânga pe drumul care face legătura cu Tg. Secuiesc.

În drum ne-am oprit la Băile Bálványos, o frumoasă staţiune balneoclimaterică, aflată la 800-900 metri altitudine pe versantul vestic al muntelui Bodoc. Acolo ne-a întâmpinat un aer greu care mirosea a pucioasă.

Am încercat s-o vizităm, dar nu ni s-a permis intrarea, deoarece nu aveam bilete de tratament, aşa că ne-am întors la locul unde lăsasem maşina.

Pe un trotuar am dat de un domn, pe nume Iosif Geza, bine îmbrăcat şi destul de spilcuit, pe care l-am întrebat în legătură cu staţiunea şi împrejurimile ei. M-am dovedit inspirat întrucât omul cunoştea foarte bine topografia locului şi, în puţine cuvinte, ne-a descris locul cu punctele mai importante. Aşa am aflat că staţiunea funcţionează permanent şi în jurul ei există izvoare de ape minerale,

favorizate de emanaţiile de bioxid de carbon şi hidrogen sulfurat, toate influenţate de rocile vulcanice existente în zonă.

Izvoarele pornesc din peşterile Pucioasa din localitatea Turia, apoi Peştera Ursului, Peştera Timsos şi Peştera Cylsos, toate mirosind a pucioasă, hidrogen sulfurat şi carbon. Domnul Iosif ne-a atras atenţia că din interiorul peşterilor emană gaze dense de sulf, care sunt otrăvitoare, în jurul lor fiind adesea găsite păsări moarte şi chiar căprioare! Mai jos există o mlaştină numită Bufago, unde sunt izvoare de apă cu gust acru, un fenomen încă neexplicat. Cu toate acestea, acolo, în mlaştină, cresc nişte plante rare, care au fost cercetate de specialişti.

În partea dinspre Badoc există izvoare de ape minerale cu specific gazos – continuă domnul Iosif. Zona este liniştită, cu aer ozonat, foarte bun pentru persoanele care suferă de afecţiuni neuro-psihice, de boli digestive, reumatismale, mai ales în zona Peşterei Pucioasa şi Pasul Bálványos.

I-am mulţumit pentru informaţii şi ne-am grăbit să părăsim zona cu mirosul puternic degajat în aer, pornind spre Tg. Secuiesc după ce am străbătut localitatea Turia, urmăriţi de mirosul puternic de pucioasă.

În Tg. Secuiesc am oprit la o staţie de benzină, dar benzină n-am găsit. Şeful staţiei ne-a propus să aşteptăm până în ziua următoare când urma să vină o autocisternă cu benzină. Am pornit la drum cu rezerva pe care o mai aveam, iar norocul a fost de partea noastră, că am reuşit să ajungem până la Focşani, unde am făcut plinul. Am rămas acolo până în ziu următoare, cazându-ne la hotelul Unirea. După ce am făcut un duş şi ne-am odihnit o oră, am plecat să vizităm oraşul, prilej cu care am ajuns şi în gară. Seara ne-am întors la hotel, iar după ce am mâncat în restaurant, am mers în cameră şi ne-am culcat.

A doua zi, după ce am colindat prin magazinele din oraş, am pornit spre Constanţa, trecând pe rând prin localităţile: Rm. Sărat, Buzău, Slobozia şi Hârşova, după ce am trecut peste podul de la Vadu Oii

care traversează Dunărea spre Dobrogea.

Când am ajuns în orașul Ovidiu, din deal am zărit ghiolul mare, apoi Marea Neagră, care mi-au făcut inima să tresalte de bucuria revederii, așa cum mi se întâmplă de fiecare dată când plec din Constanța mai multe zile. Soarele se pregătea să apună, iar săgețile lui roșietice colorau crestele înspumate ale valurilor mării care alergau spre mal.

Am lăsat-o acasă pe Elena și am plecat spre căsuța mea, îngrijorat de cele ce s-ar fi putut întâmpla în atâtea zile de absență. După ce am introdus mașina în curte, am pornit să inspectez grădina.

M-am liniștit repede. Fiul meu, Mihai, udase de curând toate plantele, așa încât eu nu mai aveam nimic de făcut. Am intrat în casă și am deschis ferestrele. Din grădina plină cu flori, care formau un covoraș policrom, pătrundea în cameră un parfum puternic de crini și de trandafiri. „Ce bine e în căsuța mea!" am spus în șoaptă, după care am închis fereastra și m-am culcat, dormind fără vise până în zorii zilei.

Când m-am trezit din somn, am mers la fereastră conform obiceiului pe care îl deprinsesem de când locuiam în această casă. Privind afară, constatam că noaptea de vară se sfârșea treptat, lăsând locul zorilor, odată cu strălucirea măreței cupole a cerului în lumina dimineții. Dormisem destul de bine, iar acum, când priveam cerul, mi se părea că totul în jurul meu freamătă și o viață veșnică însuflețește nemărginirea Universului.

Abia așteptam să ajung la malul mării. M-am spălat, mi-am pregătit o cafea și un mic dejun, pe care le-am înfulecat repede, apoi am pornit spre stația de autobuz, renunțând la autoturism. Voiam să rămân la malul mării toată ziua, să fac plajă, baie, apoi să mă întorc acasă pe jos.

Ajuns pe malul mării, am zăbovit o vreme pentru a privi de sus întinderea de apă. Plaja era pustie în aburul cald al dimineții. În larg marea părea încremenită, numai lângă țărm susura ritmic, lovindu-l

cu talazuri leneşe, care lăsau spumă pe plajă cu muchia lor uşor înspumată.

Privind marea mă agăţam de speranţa mea mai veche în care socoteam că ea mi-a aparţinut încă din anii copilăriei. Cu toate acestea, acum mă simţeam ca un pribeag întors din pribegie, străduindu-se să recunoască ceea ce vede, încercând cu insistenţă să găsească mijlocul potrivit pentru a pune stăpânire pe ea.

August era pe sfârşite. Zorii anunţau o zi însorită, frumoasă. Priveam orizontul îndepărtat, aşteptând să răsară soarele. Cerul fără nori arcuia albastru peste suprafaţa netedă şi fără sfârşit a apei mării. Primele raze de soare au făcut să scânteieze valurile prelungi ce se apropiau de mal, unduind alene cu foşnetul lor mătăsos spre argintul plajei încă pustii.

Gândurile mi se risipeau întocmai ca stropii de apă care cad pe suprafaţa unei plite încinse şi nu reuşeam să mă concentrez, deşi mă străduiam din răsputeri.

Pe mal au apărut grupuri de oameni sau alţii solitari, care se grăbeau să coboare treptele ce duc spre plaja „Modern", umplând de strigăte şi de veselie aerul dimineţii.

M-am amestecat şi eu printre ei şi nici n-am sesizat când am ajuns pe întinderea de nisip.

Soarele urca încet pe cer, luminând şi încălzind pământul.

Mi-am aşezat prosopul pe nisipul încă rece şi mi-am scos hainele pentru a mă însori. Eram liniştit. Simţeam că odată cu trecerea timpului, rănile sufletului meu se vindecaseră în bună parte. Cu toate acestea, continuam să mă izolez de restul lumii, socotind de datoria mea să mă mai dedau, încă o bucată de vreme, tristeţii şi singurătăţii.

Am intrat în mare de două ori, după care am stat pe prosop, privind oamenii care, din nu ştiu ce motiv mi se păreau mult schimbaţi, chiar străini. Singurele elemente mai plăcute şi mai amuzante erau fetele tinere în costumele lor de plajă destul de economice, formate din petecuţe triunghiulare colorate, care acopereau porţiuni mici în

diferite zone şi sub sâni.

La ora prânzului am făcut o pauză şi am urcat în oraş pentru a mă ascunde de arşiţă şi să mănânc ceva.

Oraşul era sclipitor întocmai ca o perlă montată cu peruzele, peste care soarele înălţat la zenit lumina toată împărăţia litoralului. Pe străzi şi în magazinele din centru, cu toată arşiţa existentă, animaţia nu se potolise. Îndreptându-mă spre restaurantul „Albatros" pentru a mânca o ciorbă de burtă, suportând arşiţa toridă, gândul meu alerga acasă la mine, la răcoarea binefăcătoare a camerelor umbrite de bolta viţei de vie.

După masă m-am întors pe plaja fierbinte unde am rămas până când s-a lăsat înserarea, iar plaja s-a golit treptat de lume. Am urcat şi eu treptele, dar odată ajuns pe mal, nu m-am putut despărţi de mare şi m-am aşezat pe o bancă unde am rămas până când a răsărit luna, aşternând peste apă o cărare alb-argintie, care semăna cu o punte.

Răcoarea a cuprins, treptat, totul în jur şi m-am hotărât să plec pe jos. Îmi place să rătăcesc pe străzi când luna priveşte oraşul ţintă de deasupra, din înaltul cerului, poleind cu razele ei reci totul în jur, lăsând oraşul în nemişcare, de parcă ar fi vrăjit.

Îmi auzeam paşii lovind ritmic caldarâmul, iar în urma mea auzeam murmurul valurilor mării, diferit de cel al portului Constanţa, amestecat cu zgomotul oraşului neadormit, fremătând de lume şi de maşini, după căderea întunericului.

Cu fiecare pas îmi auzeam bătăile inimii care parcă repetau: „Constanţa – marea, Constanţa - marea", iar mie îmi crea senzaţia că ţin în braţe oraşul cu întregul lui destin.

Mergeam fără grabă. Cerul se acoperise cu un covor de stele sclipitoare, iar aerul răcoros îmi mângâia obrajii, în timp ce luna îmi tulbura sufletul. Am ajuns acasă într-o bună dispoziţie şi m-am culcat imediat, fără să mai mănânc ceva.

Cap. 10. Toamna la Cozia

Sfârşit de octombrie. În grădina mea frunzele viţei de vie şi ale pomilor căpătaseră culoarea ruginie a bronzului. Strugurii, în ciorchini mari, negri şi rozii, în care se topise atâta soare de vară – toamnă, aveau boabele străvezii de parcă ar fi fost de chihlimbar.

Ies în curtea luminată. Soarele trecut de amiază coboară spre apus luminând pământul cu razele lui obosite, devenite palide ca un reflector în ceaţă. Ziua scade şi noaptea se lungeşte, în aer se simte tot mai mult răcoarea care alungă albinele, fluturii, chiar şi muştele. Păsările vecinilor intră devreme în cotețe pentru a se pregăti de culcare.

Intru în casă să-mi pregătesc ceva de mâncare. Atrasă de aerul cald din cameră, o viespe bâzâie de zor, chinuindu-se să-şi facă loc prin plasa de la fereastră.

Când se lasă înserarea, afară se aud ţipetele ascuţite ale păsărilor migratoare, care trec pe deasupra casei, în aerul rece, săgetând cerul în stoluri mari, cu direcţia spre zonele mai calde ale pământului.

De pe stradă răzbate până la mine strigătul răguşit al unui bărbat: „Coacăze! Măceşe!"

„Da, îmi zic în gând, e toamnă, s-au copt coacăzii, scoruşii, măceşii. Totul este frumos, natura este vie şi cântă, plină de roadele toamnei. Se culeg viile şi livezile de pere, mere, gutui, toate cu parfumul lor persistent şi plăcut".

Culesesem via, mustul stătuse din fiert şi mai aveam de cules doar câteva legume din grădină. Era o toamnă frumoasă, iar pânzele de păianjeni întinse pe ramurile pomilor, mă îndreptăţeau să sper că va fi o toamnă lungă.

Nu prea mai aveam ce să fac prin curte şi nici de scris nu aveam chef, aşa că m-am hotărât să plec în zona Vâlcei, pentru a vizita mânăstirile pe care nu putusem să le văd cu prilejul altor deplasări, apoi să pătrund în ţinutul sălbatic din munţii Cozia.

Aproape totdeauna plecasem la drum dimineaţă, în zori, întrucât era răcoare, motorul maşinii funcţiona bine, iar circulaţia pe şosele nu era prea aglomerată, putând să rulez cu o viteză constantă de 80 – 100 km./h.

Am reuşit să ajung în Rm. Vâlcea pe la orele 15.00 şi m-am cazat la un hotel din zona centrală a oraşului. Ieşind în oraş să cumpăr nişte camere de rezervă pentru maşină, am constatat că până seara mai am destulă vreme. M-am hotărât pe loc să dau o fugă până în satul Frâceşti, aflat la distanţa de circa 25 km. faţă de municipiul Rm. Vâlcea, cu scopul de a vizita „Mânăstirea dintr-un lemn", despre care citisem mai demult într-o lucrare de specialitate şi îmi stârnise curiozitatea. Aşa că am urcat în maşină şi am pornit-o spre Frâncești, circulând pe drumul care face legătura între Rm. Vâlcea şi Drăgăşani.

La o intersecţie am întâlnit indicatorul rutier care arăta că Frâncești este spre dreapta, am virat în acea direcţie, iar după ce am parcurs vreo cinci kilometri, am ajuns la mănăstire.

Intrând în curte, am constatat că există două mânăstiri, una din lemn şi alta din piatră. Aşa am descoperit că acolo este o mănăstire de maici, condusă cu multă competenţă, dragoste şi religiozitate de către maica stareţă Emanuela, care mi-a fost de mare ajutor în clarificarea unor date pe care le citisem mai înainte:

-De ce i se spune „Mânăstirea dintr-un lemn"? am întrebat-o.

-Pentru că a fost construită dintr-un singur copac. Este o poveste mai lungă, care are caracter de legendă, dar...

-Vă rog s-o spuneţi, pe scurt! am insistat eu.

Maica stareţă a făcut câţiva paşi prin biserică, foşnindu-şi uşor rochia cernită, iar după ce şi-a dres glasul, a spus:

-Legenda a fost scrisă de diaconul Paul Alepa, dar ca orice legendă mai are şi unele inexactităţi. Se spune că Ancuţa, fiica doamnei Chiajna şi a lui Mircea Ciobanul şi nepoată a domnitorului Petru Rareş, era o fată foarte frumoasă. Ancuţa avea în ţară pe Radu Socol, pe care îl iubea, dar a fost dată de soţie unui grec bogat, dar bătrân,

împotriva voinţei ei. Când convoiul în care se afla şi Ancuţa a plecat spre Constantinopol, Radu a atacat rădvanul şi a furat-o, fugind împreună cu aceasta pe valea Motrului. Arnăuţii boierului grec i-au urmărit peste tot. Fugarii s-au ascuns noaptea într-un conac, dar au fost descoperiţi. Arnăuţii au dat foc conacului, Radu Socol găsindu-şi moartea cu acel prilej. Ancuţa a reuşit să scape din conac, fugind în pădure unde s-a ascuns peste noapte în scorbura unui copac, împreună cu Icoana Maicii Domnului, pe care o luase cu ea la plecare. În dimineaţa următoare când a ieşit din scorbură, n-a mai putut scoate şi icoana, plecând fără ea.

Vremea a trecut, iar după mai mulţi ani de zile, sub acel copac a poposit un călugăr care a auzit o voce în vis ce i-a poruncit să taie acel copac şi din el să construiască o biserică. A doua zi, pustnicul a tăiat copacul din care, spre mirarea lui, a căzut icoana Maicii Domnului. Din copac a construit bisericuţa, iar masa altarului a fixat-o pe trunchiul copacului, fixând icoana în stânga „uşii împărăteşti". Cam aceasta este legenda.

După o scurtă pauză maica Stareţă a reluat:

-Mânăstirea dintr-un lemn este unică în Europa, motiv pentru care a fost reconstruită pentru a putea fi conservată, păstrată; este acoperită cu şindrilă, având înălţimea de patru metri. Icoana Maicii Domnului este făcătoare de minuni. Aici vin oameni din toată ţara să se roage.

Actualul ansamblu mănăstiresc a fost construit abia prin secolul XVII, mai precis prin anul 1634, de către Preda Brâncoveanu şi Stolnicul Cantacuzino. Primul a fost bunicul lui Constantin Brâncoveanu, domnitorul Ţării Româneşti, cel decapitat de sultanul Turciei. Preda Brâncoveanu a poruncit ca lângă mânăstirea din lemn să se ridice, mai jos, o mănăstire din piatră, compusă din biserică şi Arhondaric, căreia ia dat hramul „Naşterea Maicii Domnului" (adică 8 sept.), înzestrând-o cu daruri şi bani.

În prezent biserica are o colecţie de peste 700 icoane vechi. Biserica din lemn a fost refăcută în anul 1814, iar mai târziu, prin

grija Episcopiei Râmnicului au fost construite şi corpurile chiliilor noi şi un bloc cu locuri de cazare pentru pelerini.

Biserica din piatră m-a impresionat. Este înaltă, prevăzută la intrare cu prispă şi cu doi stâlpi masivi între care există două cruci; pe jos sunt aşternute covoare pe care te sfiieşti să calci fără să-ţi pese.

Atât biserica cât şi chiliile maicilor au pridvoarele împodobite cu flori, iar ordinea şi curăţenia sunt prezente peste tot, ca în orice locaş sfânt.

Spre seară m-am întors la Rm. Vâlcea. Noaptea mi-am făcut planul pentru a doua zi, hotărât să vizitez Schitul Ostrov, apoi Mânăstirea Cozia. Dimineaţa, când m-am trezit, afară ploua mărunt, ceea ce m-a întristat, dar ploaia s-a oprit şi am putut pleca la drum peste o vreme.

Schitul Ostrov se află în centrul staţiunii balneare Călimăneşti şi poartă hramul „Naşterea Maicii Domnului". Din staţiune treci podul şi dai de insula pe care este construit schitul. A fost primul schit de maici din ţară, ctitorit de Neagoe Basarab la insistenţele Doamnei Despina, soţia acestuia. Aici şi-a făcut ucenicia şi mama lui Mihai Viteazu, care apoi a fost înmormântată la Cozia. Construcţia a fost realizată peste ruinele altei biserici.

Iconostasul şi icoanele au fost sculptate din lemn de tei şi ulterior au fost suflate în aur; icoanele datând din secolul XVI reprezintă naşterea Maicii Domnului.

În biserică există şi o frescă mare care a fost pictată între anii 1750-1752.

Aceasta este prima mănăstire de maici din Ţara Românească

În anul 1980, când a fost construit barajul hidrocentralei de la Călimăneşti, mânăstirea a fost înălţată cu şase metri şi i se mai spune şi „Mânăstirea dintre Ape".

De aici am plecat la Mânăstirea Cozia, aflată tot în zona staţiunii Călimăneşti – Căciulata, fiind o mănăstire de călugări. Despre această mănăstire citisem mai multe lucrări, printre care şi cartea „Umbra de la Cozia" a lui Ioan Maxim, care mi-a amintit de poezia „Umbra lui

Mircea la Cozia" scrisă de poetul Grigore Alexandrescu.

Pătrund în pădurea din masivul muntos Cozia şi mă opresc să ascult foşnetul pădurii şi al nevăzutelor vietăţi care o populează. Era ora prânzului, iar după ploaia din zori, norii albi din tării alunecau înspre miazănoapte, curgând ca un fluviu subţire.

Natura este necuprinsă ceea ce mă face să exclam aproape involuntar: „Mare eşti, Doamne! Creaţia Ta este imensă, de necuprins!".

Un vănticel mişca uşor ramurile copacilor, făcând să foşnească frunzele de culoare ruginie, galbenă, mov şi verde. M-am aşezat pe un buştean căzut pe sol şi meditam la zilele din urmă când, adesea m-am clătinat, îndoindu-mă de existenţa lui Dumnezeu, dar totul a trecut, iar acum cred cu adevărat că El există.

Masivul Cozia se află în partea central-sudică a Carpaţilor Meridionali, fiind o admirabilă operă a naturii.

De departe se văd anumite forme de piatră frumos modelate de vreme, printre care ţâşnesc izvoare cristaline de apă care curg la vale, alimentând pământul ca o binefacere ce întreţine viaţa plantelor şi animalelor pădurii.

Sus, pe versanţi, se observă ţancuri răzleţe şi colţuri de stânci, semănând cu nişte turnuri de apărare din fortăreţe.

Peisajul oferit vederii este unul de vis, armonizat şi unic totodată, reprezentând bogăţia vieţii din Munţii Cozia, o parte a munţilor Căpăţânii şi Lotrului.

Mai departe, în nordul acestui lanţ muntos se află Ţara Loviştei, o depresiune întinsă, încărcată de istorie, pe care se află rânduite mai multe localităţi care, la începuturi, au format voievodatul condus de Seneslau.

Important este că locuitorii din acest ţinut păstrează şi astăzi unele obiceiuri străvechi de pe vremea acestui voievod.

Apele Oltului vin de sus şi străbat muntele până la Gura Lotrului, apoi trec nepăsătoare prin câmpie, spre Dunăre.

Munţii sunt acoperiţi cu un veşmânt bogat de pădure, de sus până jos, formând Parcul Naţional Cozia, care a reuşit să rămână la fel de mii de ani, puţin modificat de om.

... Mi-am continuat drumul prin pădure, iar când am ajuns la mânăstirea Cozia, am dat de gardul înalt din zid care o împrejmuia. La intrare am întâlnit un călugăr bătrân, ca un vulcan stins, înalt şi slab, cu nişte ochi galbeni, care mi s-au părut a fi de un dispreţ suveran.

În parte s-a dovedit că mă înşelasem asupra lui. L-am întrebat mai mute în legătură cu istoria mânăstirii, iar el mi-a confirmat, destul de bine documentat, cele ce citisem eu despre mânăstirea Cozia. Mi-a povestit că la Cozia. a sihăstrit mai mulţi ani Sfântul Nicodim, care i-a fost sfetnic de taină lui Mircea cel Bătrân, domnitorul Ţării Româneşti în acea vreme.

Îl invidiam pe moşneagul lung şi uscăţiv pentru zdrobitoarea lui cantitate de cunoştinţe şi de amintiri.

La terminarea discuţiei noastre, venerabilul călugăr a ţinut să adauge: „M-au lăsat ochii şi auzul, n-a mai rămas din mine decât un bătrân sac cu oase", ceea ce m-a făcut să-l compătimesc în gând.

... Mânăstirea Cozia poartă hramul „Sfânta treime" şi a fost ctitorită de voievodul Mircea cel Bătrân între anii 1386-1388. Lăcaşul adăposteşte un valoros ansamblu de picturi religioase realizate în sec. 14. Pronaosul adăposteşte mormântul lui Mircea cel Bătrân şi al maicii Teofana, mama lui Mihai Viteazu, care s-a călugărit în 1602, după ce fiul său, domnitor fiind, a fost ucis de generalul ungur Basta la Mirăslău în Transilvania.

Biserica are formă de treflă, având zece ferestre înalte deasupra naosului; pe pereţii exteriori are un brâu înalt, iar acoperişul este din tablă, vopsit verde.

Mânăstirea este împrejmuită de un zid exterior din cărămidă roşie, cu o poartă masivă la intrare.

În jurul bisericii, dispuse în forma literei „U" se află chiliile

călugărilor şi alte construcţii administrative.

În incinta mânăstirii se află două minunate fântâni, prima având un puţ cu apă sfinţită, fiind decorată cu sculpturi, în mijloc existând o cruce din braţele căreia curge apă în bazinul fântânii; a doua fântână a fost construită în 1517 la porunca lui Matei Basarab.

În anul 1794 a fost adusă aici icoana Sfânta Treime făcătoare de minuni, care este renumită printre credincioşi, pentru că s-au închinat la ea şi s-au vindecat de boli.

În cadrul mânăstirii se vând obiecte sfinte, de cult.

Când am ieşit din biserică am mai privit-o odată. La intrare are un pridvor larg sprijinit pe şase stâlpi de beton cu arcade, iar deasupra lui există o pictură ce reprezintă Sfânta Treime, apoi alte două picturi plasate în nişte nişe rotunde.

Decoraţiunile în piatră care încadrează ferestrele şi uşile, precum şi stâlpii ce străjuiesc pridvorul, alături de picturile de pe pereţi, au darul de a încânta privirea.

Odată intrat în biserică ai sentimentul că ai trecut în altă lume unde nimic rău nu te mai poate ajunge.

Am părăsit mânăstirea având în minte vorbele bătrânului călugăr: „Orice păcat săvârşit de om va fi plătit de acesta în viaţă. Păcatul care odată a fost instalat în om îi întunecă conştiinţa, de aceea trebuie să ne ferim de păcate. Ca să scapi de păcate nu este decât o cale: post şi rugăciune. Numai aşa poţi pricepe lucruri pe care altă dată nu le-ai priceput. Să ştii, domnule, că păcatul lasă în sufletul omului urme care se şterg greu".

... Mi-am continuat drumul prin pădure, intenţionând să ies în drumul naţional care să mă ducă la Sibiu.

Ţinutul este sălbatic şi ascunde multe cotloane încă neumblate de om, pline de originalitate şi curiozităţi.

Astfel că m-am rătăcit o vreme, până când am dat peste un drum forestier pe care l-am urmat fără să ştiu unde mă va duce. Eram hotărât să merg înainte până se va înserа, apoi să mă opresc şi să

înnoptez în pădure, ca să pot continua a doua zi. După ce am ocolit un deal, drumul a început să urce în pantă, iar la o curbă am ajuns din urmă un pădurar, care mergea agale, legănându-şi puşca aflată pe umăr.

-Unde mergeţi? l-am întrebat.

-La cabana pădurarului.

-Vă rog să urcaţi! Eu fac pe turistul şi merg prin pădure fără o ţintă anume, încât vă pot duce până la cabană.

-Nu este departe. Mai avem mai puţin de doi kilometri de mers. Cu drumul ăsta sunt obişnuit, că îl parcurg aproape zilnic, trecând prin parchetele pe care le am în supraveghere – a continuat să-mi explice pădurarul, după ce s-a instalat pe scaunul din dreapta, având grijă să-şi protejeze puşca.

-Aţi transpirat, i-am spus eu zâmbind.

-Da. Ieri a plouat pe aici şi, de teamă că va fi rece, m-am îmbrăcat cam gros. Aşa este toamna la noi, vremea este înşelătoare, oricând se poate schimba şi trebuie să fim pregătiţi.

Câteva minute am tăcut amândoi, după care m-a întrebat:

-Veniţi de la Constanţa? Am văzut că aveţi C.T. la numărul maşinii.

-Da. Sunt venit de ieri. Noaptea trecută am dormit într-un hotel din Rm. Vâlcea, iar astăzi am pătruns în pădure unde intenţionez să rămân câteva zile, după care voi pleca la Sibiu unde am nişte prieteni.

-Şi unde vă veţi odihni?

-În maşină. Sunt obişnuit, nu este prima dată.

-Dacă nu aveţi nimic împotrivă, vă invit la mine, în cabană unde este destul loc. Şi aşa sunt singur, deoarece soţia mea a plecat la sat de două zile, unde avem casa noastră, gospodărie ca tot omul. Aici vine din când în când să-mi facă mâncare şi să-mi aducă rufe de schimb.

-Nu vreau să vă deranjez. În maşină am tot ce-mi trebuie pentru dormit şi pentru mâncare, inclusiv aragaz de voiaj. Am plecat pregătit de drum.

-Şi totuşi, acum că aţi ajuns la o casă de oameni, nu se poate să dormiţi în maşină. Iată că am ajuns! mă atenţionează el, arătându-mi cu degetul un portal din lemn din apropierea drumului. Aşteptaţi un pic să deschid poarta pentru ca să introduceţi maşina în curte.

Mi s-a părut că este un om bun, de încredere, ceea ce m-a determinat să-i urmez sfatul. Aşa că am băgat maşina în curtea cabanei, aproape de fereastră.

-Să intrăm înăuntru! m-a invitat gazda mea.

În acel moment, din spatele cabanei s-a auzit lătratul unui câine, care s-a terminat cu un scheunat.

L-am privit întrebător pe pădurar, acesta a zâmbit şi apoi mi-a răspuns:

-Ăsta e Grivu, câinele meu din curte. Este legat lângă magazie şi ne-a simţit. Merg să-i dau ceva de mâncare şi să văd dacă mai are apă.

-Probabil s-a plictisit singur, spun eu.

-Este obişnuit să rămână acasă, dar acum ne-a simţit şi mă aşteaptă să mă vadă. Uneori îl mai iau şi pe el în pădure.

Am traversat un hol şi am ajuns la uşa care dădea spre curtea largă din spatele cabanei, unde se aflau cotețe de păsări, stupi de albine şi magazia de lemne, în faţa căreia era legat paznicul patruped; era un câine mare cu blana cenuşie, având un guler alb la gât şi pieptul tot alb, precum arată câinii canadieni.

Când am apărut eu în prag, Grivu a început să latre furios şi să se zbată în lanţ.

-Fii cuminte, Grivu! încerca pădurarul să-l liniştească.

-Este de rasă? l-am întrebat eu.

-Nu este, după câte ştiu. Am avut aici o căţea şi anul trecut mi-a fătat patru căţei, după care a dispărut, lăsându-i singuri. De atunci n-am mai văzut-o. Doi căţei au murit, iar doi am reuşit să-i cresc cu lapte de la o capră pe care o aveam aici, apoi când s-au mărit, unul l-am dus acasă, în sat, iar pe el l-am oprit aici. Amândoi sunt foarte răi,

încât trebuie să-i ţin legaţi aproape permanent.

Tot vorbind cu mine, pădurarul a deschis uşa de la magazie de unde a luat boabe de porumb şi de grâu într-o căldăruşă, apoi a strigat păsările, care au apărut din fundul curţii şi s-au repezit la tava cu grăunţe. Erau câteva găini, un cocoş şi câteva raţe. După ce le-a pus apă într-o teică de lemn, apoi în castronul câinelui, a dispărut în cabană de unde s-a întors cu o bucată de carne uscată pe care i-a pus-o în faţă lui Grivu, care a mâncat-o lacom.

Îl urmăream atent pe pădurar. Deşi era vânjos, se mişca destul de repede prin curte.

A intrat în magazie de unde s-a întors cu un braţ de lemne tăiate scurt.

-Trebuie să fac puţin foc, aici, în munte, noaptea se face frig, mi-a explicat el în timp ce intram în cabană.

Cabana avea două camere, o bucătărie pe hol şi o cămară. Toate încăperile comunicau între ele.

Am rămas toată seara în bucătărie unde am mâncat, apoi am stat de vorbă, reuşind astfel să ne cunoaştem.

Domnul Ioan Cotorcea îmi spunea că în luna iulie din acel an a împlinit şaisprezece ani de când este pădurar, iar în acel sector lucra de patru ani, încât reuşise să-l cunoască foarte bine.

-E greu singur în imensitatea acestei păduri?

-M-am obişnuit. Uneori mai vine pe aici soţia mea, altă dată mai merg eu în sat ca să fac o baie şi să-mi schimb lenjeria, să-mi văd copiii, că am trei băieţi năzdrăvani. Ce să fac? Asta îmi este meseria, a mai spus resemnat. Dar să ştiţi că îmi place ce fac.

-Asta este foarte bine. Pasiunea în muncă are o mare importanţă în orice meserie, am apreciat eu.

Ioan Cotorcea era un bărbat înalt, bine legat, având vârsta de 40-45 de ani, avea o faţă blajină, cu roşeaţă în zona obrajilor şi vorbea pe un ton liniştit, chiar plăcut.

În timp ce îl ascultam, privirile mele se plimbau prin încăperea în

care totul părea intim, degajând o agreabilă dezordine bărbătească. Masa din scânduri pe care tocmai mâncaserăm amândoi avea blatul lustruit de atâta întrebuinţare, iar din loc în loc purta zeci de urme de tăiere pe care le lăsase un cuţit bine ascuţit.

-De unde aţi procurat laptele? l-am întrebat eu.

-De la o stână de oi stabilită mai jos, într-o poiană. Acolo se stabileşte în fiecare vară.

Mâncasem lapte cald cu miere de albine şi pâine de casă. Laptele îşi făcuse efectul şi mă trăgea la somn, încât abia aşteptam să mă culc.

-Ce zone sunt mai plăcute, mai interesante, pe aici?

-Ei, zone turistice sunt la Dobra, Cozia şi la Naratu, iar traseele turistice mai importante pornesc dinspre punctele: Turnu, Sălătrucel, Călimeneşti, Perişani şi chiar de la Gura Lotrului. Să ştiţi că toate duc spre vârfurile de munte.

-Acolo ce se vizitează, de obicei? mă interesez eu.

-Marile ponoare de pe vârful Cozia, apoi izvoarele termale de la Călimăneşti Căciulata, Cozia. Mai pot fi vizitate şi diferite vestigii istorice, precum şi unele lăcaşuri de cult: Masa Împăratului Traian, Castrul roman Arutela, Mânăstirea Stânişoara, Mânăstirea Cozia, Ostrovul Călimăneşti, Schitul Cornet şi altele.

-Eu aş vrea să văd cât mai multe, dar mă voi mulţumi cu ce se va putea. Am auzit că pe aici trăiesc cerbi. M-ar interesa să-i văd cum se comportă în perioada de rut (a împerecherii) cu tot ritualul.

-Pe aici trăiesc multe animale sălbatice, printre care şi cerbi, dar aceştia hălăduiesc cam departe de aici, sus spre curmătură. Până acolo sunt câţiva kilometri depărtare, a spus Cotorcea.

-Explicaţi-mi cum aş putea să ajung acolo!

-Nu vă sfătuiesc să mergeţi singur. Dacă mâine va fi vreme frumoasă, poate mergem împreună. Tot trebuie să verific punctele fixe de hrană pentru perioada de iarnă şi poate, reuşesc să le şi număr la o adăpătoare. Acum hai să ne culcăm, iar mâine vom vedea! Mi-a

dat o lampă cu gaz, după care m-a condus în camera de la a cărei ferestre puteam să-mi văd maşina. După ce făcuse focul, în cameră aerul se încălzise şi era bine.

Aspectul camerei era rustic, ca în orice casă ţărănească, cu o cergă pe pat şi velinţe pe pereţi.

Am pus lampa pe o măsuţă, m-am dezbrăcat şi m-am băgat în pat, după ce am avut grijă să o sting.

Obosit cum eram, am adormit destul de repede şi nu m-am mai trezit până dimineaţa. Când am ieşit în curte soarele palid trecuse de creasta muntelui. Peste tot te întâmpina o linişte profundă. Dintre magazie şi coteţe şi-a făcut apariţia domnul Cotorcea, care se sculase odată cu zorile şi trebăluia prin curtea păsărilor.

-Bună dimineaţa! l-am salutat eu. Auzindu-mi vocea, câinele Grivu a început să latre zgomotos şi să sară în lanţ.

-Bună! mi-a răspuns gazda. Azi e cam rece şi după cum se adună norii, s-ar putea să ne plouă, a spus el, privind cerul.

-Deci, se cheamă că anulăm plecarea în pădure?

-Nu cred. Eu am pregătit, deja, rucsacul şi puşca, dar mai întâi va trebui să mâncăm ceva, apoi vom porni la drum.

Ne-am spălat şi am intrat în bucătărie unde am mâncat, după care ne-am pregătit de plecare, luându-ne cu noi şi câte o haină pentru vreme rea şi un băţ pentru mine.

Am ieşit pe o portiţă din spatele cabanei şi am pornit pe o potecă mai puţin umblată. O vreme am mers alături, discutând, dar pe măsură ce urcam, pădurea devenea tot mai densă şi eu am rămas înapoia lui, sprijinindu-mă, din ce în ce mai des, în băţul din corn.

Treceam pe sub ramurile copacilor care se împreunau între ele, formând veritabile „arcuri de triumf" pe sub care ne strecuram în tăcere. Şi tufele deveniseră mai dese, acoperind poteca devenită aproape invizibilă.

În unele locuri soarele abia îşi mai putea trimite razele pe sol prin ramurile tot mai dese.

Totul era frumos în jur. În octombrie pădurea este minunată şi deosebit de interesantă. Frunzele copacilor încep să îngălbenească, multe cad pe sol şi se usucă, foşnind plăcut sub paşii celor ce trec pe acolo.

Într-un luminiş ne-am oprit şi am privit spre versantul altui munte din vecinătate, complet împădurit, care oferea un peisaj încântător, în care alternau culorile verde, galben, mov şi maroniu.

Totdeauna când intri într-o pădure mare, întinsă pe mulţi kilometri pătraţi, ai sentimentul de teamă, o teamă care ţi se cuibăreşte, fără voie, în suflet. Eu cred că se întâmplă aşa deoarece ştii că acolo trăieşte necunoscutul.

Înaintam greu la deal. Din urma lui, vedeam spatele masiv al pădurarului care se legăna, saltând, din când în când, sacul cu merinde şi puşca, nelipsita lui puşcă de vânătoare, prevăzută cu două ţevi, care odihnea oblic pe umărul lui drept, cu ţeava în sus; era încărcată, pregătită pentru orice eveniment ce ne putea întâmpina.

Ioan Cotorcea iubea pădurea cu tot ce era în ea. Deşi sufla greu la urcuş, nu înceta să-mi vorbească despre parchetele lui de stejari, mesteceni şi brazi, precum şi despre animalele ce populau pădurea şi comportarealor faţă de om, faţă de celelalte animale şi păsări, locurile lor de hrană şi de adăpare.

Deodată s-a aplecat pe sol, cercetând nişte urme, după care a ridicat mâna stângă, vorbind în şoaptă:

-Pe aici a trecut o ciută cu puiul ei. Acestea sunt urmele mamei, iar aici ale puiului ei. Aici a rupt frunze din această tufă, din care câteva i-au căzut pe sol, probabil fugărită de vreun răpitor.

-De unde ştiţi asta?

-După urmele care sunt rare, în salturi. Se vede că au pornit în direcţia opusă, spre desişul pădurii. Aici e altă urmă de ciută. Urmele din jur sunt ale unui râs. A avut loc o luptă, dar ciuta a scăpat, iar râsul trebuie să fie pe aici, prin apropiere, pândeşte din vreun copac. Râsul aşa procedează, stă la pândă pe ramura unui copac, de unde le

sar în spate, apoi le sugrumă de gât şi le mănâncă. De ace stă dată n-reuşit decât să rănească ciuta care a fugit. Iată şi picăturile de sânge de pe iarba de aici!

Râsul nu se află departe de aici, îl vom găsi! A mai spus el, privind ramurile copacilor. Iată-l! Stă lipit de ramura aceea groasă, a doua de la bază.

-Îl văd. Stă ca pisica cu botul pe labe, vrând să se ascundă, dar îl dau de gol urechile lui ţepoase.

Tot ce vedeam mă extazia, dar, în afară de frumuseţile pe care mi le oferea natura, mă bucuram că întâlnisem un om care poseda atâtea cunoştinţe: ce specie de animale trecuse prin acel loc, timpul în care trecuse prin acel loc, după prospeţimea urmelor lăsate, etc.

-Sunt uimit câte lucruri ştiţi, îi spun eu.

-Asta face parte din meseria mea. Domnule, eu v-am spus la cabană că un om nu trebuie să plece singur prin pădure. Călătorul care se avântă singur în această sălbăticiune şi nu ştie cum să se apere, este pândit de foarte multe primejdii. Multe animale de pradă sunt agresive faţă de om. Numai dacă omul este înarmat corespunzător, ştie să citească urmele, este curajos şi bine pregătit fizic să se spere, mai poate spera să-şi încheie cu bine călătoria. Unele animale sălbatice sunt viclene şi poţi să le cazi pradă destul de uşor.

Ascultându-l, gândul mi-a zburat la călătoria mea în munţii Rodnei , în vârful Piscului, apoi la Bihor, în munţii Vlădeasa, unde mi se puteau întâmpla atâtea.

... Tot mergând noi, am dat peste un loc unde erau amenajate de om nişte iesle în care urma să fie pus fân pentru ierbivore, iar mai departe un fel de jgheaburi pentru apă şi altele pentru grăunţe; sus, pe ramurile copacilor, coliviile din lemn aveau deja câte un vizitator zglobiu, care-şi scotea capul din când în când, să privească în jur, scoţând câte un piuit scurt.

Pădurea era deasă, încât, abia puteai zări câte un petic de cer printre ramuri. Tocmai de aceea umbra era deasă, menţinând umezeala şi

întunericul.

-Hai să căutăm un luminiş unde este soare şi cald! mi-a spus pădurarul.

L-am găsit după ce am parcurs câteva sute de metri şi ne-am oprit pe un covor de iarbă de culoare arămie.

Pe un şervet de casă omul meu a aşezat pâinea de casă, o bucată de şuncă de porc, brânză şi o sticlă cu ţuică, împreună cu nişte păhăruţe din material plastic.

-Este cam târziu, a trecut de ora prânzului! A spus el, privind soarele care se afla pe panta de coborâre spre apus.

Din rucsac a scos un fel de „gorniţă" pe care a ţinut să mi-o prezinte. Semăna cu un clarinet.

-Ce este? l-am întrebat.

-O gorniţă. Pe aici noi îi spunem „ţâvlitoare" sau minciunică, cu care sunt ademeniţi cerbii, deoarece suflând în ea scoate un fel de muget, un sunet gros.

Îl folosesc adesea braconierii. În timpul boncăluitului, cerbii sunt obosiţi de patima împerecherii şi a bătăliilor pe care le dau cu alţi masculi, încât nu mai observă primejdia şi pot fi uşor împuşcaţi de vânători.

A turnat ţuică în pahare şi a spus cu glas tare:

-Hai noroc! Mă bucur că ne-am cunoscut.

-Noroc! La fel mă bucur şi eu, am răspuns.

După ce am mâncat, am strâns totul şi am plecat mai departe, trecând printr-o scobitură de stâncă unde ne-a întâmpinat un pârâiaş care susura molcom şi aproape că nici n-am simţit când am ajuns aproape de poalele curmăturii, o creastă de deal uşor teşită.

Parcurseserăm aproape doi kilometri, tot ocolind dealurile sau râpele, urcând pieptiş printre stânci şi grohotişuri. Obosisem, dar continuam să mă ţin aproape de pădurar. Acesta mi-a făcut semn să ne oprim şi mi-a şoptit:

-Să ne oprim lângă acest copac! De acum vom vorbi numai în

şoaptă şi vom rămâne aici, în marginea lizierei, la adăpostul buşteanului căzut pe sol.

Am aprobat prin înclinarea capului şi l-am urmat în locul indicat. Ne-am aşezat lângă acel buştean care mirosea a coajă putregăită, da care m-am rezemat cu spatele şi am ascultat foşnetul pădurii.

În jurul nostru era atâta linişte încât mă dureau urechile. O vreme ne-am odihnit şi noi, fără să scoatem vreun cuvânt. Abia spre seară au începu să cânte păsările, care au susţinut un adevărat concert înainte de a se cuibării să se culce, pe măsură ce liniştea cuprindea treptat toată natura.

Trecerea de la zi la noapte reprezintă un fenomen deosebit în pădure, care împrumută un aer solemn peisajului în acele momente. Ziua care este pe sfârşite îţi aduce o stare sufletească plină de tristeti şi de temeri de neprevăzut. În situaţia că te-ai afla singur în astfel de locuri, eşti tentat să meditezi, să depeni în gând amintiri sau să te umpli de groază la auzul fiecărui foşnet mai serios care vine din desişuri, dar când mai eşti cu cineva, poţi discuta cu voce tare sau în şoaptă, poţi lua hotărâri sau face planuri.

Deodată liniştea pădurii a fost spartă de boncăluitul unui cerb şi toată pădurea i-a amplificat mugetele scoase pe diferite tonuri şi octave. Nu departe de locul în care ne aflam s-a auzit mugetul de răspuns al unui cerb pe care, încă, nu-l vedeam.

-Cel de aproape este un cerb mai matur! Mă atenţionează Cotorcea în şoaptă. Mugetul lui este mai gros.

M-am bazat pe experienţa lui şi am ascultat cu atenţie. Avea dreptate. Mugetul de răspuns avea câteva note mai joase la început, apoi tonurile urcau treptat, după care începeau să coboare, până când totul se încheia cu un ton jos şi profund.

-Vreţi să-l chem să-l vedem de aproape? mă chestionează Cotorcea.

-Da, i-am răspuns şi m-am aşezat la pândă.

Şi-a pus la gură ţâvlitoarea şi a început să sufle. Sunetele acestui instrument sofisticat din lemn imitau aproape perfect mugetele

cerbului.

Mare mi-a fost mirarea când, în apropierea locului unde ne aflam noi, după câteva zeci de secunde, am auzit niște vreascuri trosnind, apoi, în luminiș și-a făcut apariția un cerb înalt, zvelt și frumos, al cărui cap era împodobit cu o minunată coroană rămuroasă. Pășea cu grație și siguranță prin iarba deasă, clătinându-și mândru capul încoronat.

Îl urmăream în tăcere din spatele bușteanului care ne masca prezența. Cerbul s-a apropiat, dar s-a oprit la câțiva metri de noi cu capul ridicat, adulmecând aerul pentru a-și descoperii rivalul care-i de venise dușman. Își îndreptase spre înainte urechile ca două pâlnii, avea nările umflate, iar din ochii săi ageri îi scânteiau văpăi; părea destul de surescitat și a început să scormonească pământul, mai întâi cu piciorul, apoi cu coarnele, pe care le ridica din când în când pline de iarbă și pământ. La un moment dat s-a oprit din scormonit și a scos un muget puternic și prelung, însoțit de aburii pe care-i elibera în atmosferă. Imediat i-a răspuns din desiș un alt muget care a cutremurat pădurea cu ecoul produs. Cerbul din apropierea noastră a mai scos un muget gros și mânios, continuând sa privească spre locul de unde venea semnalul și aproape imediat și-a făcut apariția celălalt cerb, la fel de frumos ca primul, dar mai suplu. S-au apropiat imediat și s-au încleștat în luptă, fiecare opintindu-se cu o furie de nedescris. În stânga lor apăruse și o ciută care îi privea cu indiferență, continuând să pască ceva mai la o parte.

Lupta celor doi masculi a durat preț de zece minute, poate chiar mai puțin, e greu să apreciezi timpul cu precizie când ești absorbit de o astfel de „acțiune". Ambii combatanți se opinteau din răsputeri, cu sprijin pe picioarele dinapoi, în timp ce pe cele din față călcau când oblic, când în genunchi. După ce fiecare și-a împins înapoi rivalul de câteva ori, cerbului venit din desiș i s-a rupt un corn din frumoasa lui coroană și atunci a simțit că este învins și s-a retras. Celălalt, socotindu-se învingător de drept, l-a fugărit pe învins spre interiorul

pădurii până când nu i-am mai văzut. Ciuta şi-a ridicat capul din iarbă pornind în fugă pe urmele lor.

-Gata! a spus Cotorcea. Lupta s-a terminat, iar învingătorul rămâne cu ciutele cu care se împerechează.

Ne-am ridicat din locul nostru de observare şi am pornit înapoi pe cărarea pe care veniserăm, intenţionând să mergem spre casă. Odată cu înserarea pe sol se aşternuse un strat de rouă care udase frunzele, iar acestea nu mai foşneau sub paşii noştri, transformându-se într-un covor moale care amortiza zgomotele, favorizând apropierea de animalele pe care doream să le vedem.

Mergeam încet pe cărare, eu tot în urma pădurarului. Deodată acesta a ridicat mâna deasupra capului, semn că trebuie să ne oprim, apoi s-a întors cu faţa spre mine şi cu degetul la buze. Ne-am oprit, iar el mi-a arătat un cerb însoţit de două ciute care păşteau în apropiere. Masculul era vânjos, iar pe cap purta o coroană cu patru ramuri. Simţea că este mai puternic decât alţii, putând răspunde oricărei provocări şi poate tocmai de aceea călca ţanţoş, fără să se teamă de ceva.

-După numărul ramurilor, cerbul are cinci ani, îmi şopteşte Cotorcea.

-Citisem undeva că cerbilor le cresc coarnele în fiecare an. Cum ajung aşa rămuroase? îl întreb eu.

-În primul an de viaţă, cerbului nu-i cresc coarne, abia după aceea, iar când se întăresc coarnele tinere, ei se freacă de trunchiurile copacilor, rupând pielea care le acoperă.

Cerbul îşi schimbă coarnele în fiecare an. Dacă pe lângă copacul de care s-a frecat unul trece alt cerb şi miroase, îşi dă seama că acelea sunt urmele lăsate de un rival şi atunci se înfurie, răscoleşte pământul cu picioarele şi cu coarnele, provocându-l la luptă.

-Ce fac cerbii după ce se încheie perioada de rut?

-Mai rămân o vreme în compania ciutelor, apoi le părăsesc pentru a umbla solitari prin diferite locuri, până când se apropie următoarea

perioadă de împerechere.

Boncăluitul lor începe toamna, iar iezii se nasc abia în primăvara următoare.

-Lupii! îl atenționez eu, tot în șoaptă, arătând în direcția de unde veneau intruşii.

Doi lupi se apropiau pieziş de turmă, venind din spate tiptil, cu urechile ciulite. Cotorcea a pus puşca la ochi şi a tras. Imediat s-a auzit un scheunat puternic, care a speriat turma, făcând-o să dispară în tufişuri, apoi lupii au fugit în direcția de unde veniseră.

Ne-am apropiat de locul unde văzuserăm lupii, iar pădurarul mi-a arătat iarba pătată de sânge.

-L-am nimerit pe unul dintre ei, dar poate nu este grav şi au reuşit să fugă. Dacă nu eram noi aici, lupii atacau turma de cerbi şi le puteau cădea victimă vreo ciută.

-Nu le apără cerbul?

-Lupii sunt vicleni, domnule! Tactica lor este ca unul să se lupte cu cerbul, iar celălalt atacă ciutele care nu se pot apăra.

Ne-am continuat drumul spre cabană într-o deplină tăcere.

Pe coastele muntelui pădurea era rară, dar în văi şi în apropierea pârâurilor creşteau stejari uriaşi, ajunşi bătrâni şi singuratici, iar mai departe unduiau în briza serii arini, arțari, plopi de munte, sălcii cu trunchiuri subțiri, scoruşi cu fructul roşu, coacăzul negru, păducelul cu coaja cenuşie, etc.

Tocmai discutasem cu el despre pericolul pe care îl reprezintă potecile aflate pe buza râpelor, când îl văd că ridică mâna din nou şi-mi face semn să tac, ducând degetul la buze, apoi m-a apucat de braț şi m-a tras după el după trunchiul unui copac. Îl priveam nedumerit.

-Mistreții! îmi şopteşte la ureche.

-Nu-i văd, i-am răspuns tot în şoaptă.

-Ai răbdare un pic!

N-a trecut multă vreme şi din desişul pădurii a apărut, mai întâi, o pată neagră care am realizat că era o scroafă cu purcei cu vârsta între

trei şi şase luni, care o urmau îndeaproape, apoi o altă scroafă însoţită de vreo zece purcei dungaţi, iar după câteva secunde şi-a făcut apariţia de după o tufă un vier lung de aproape 1,5 metri şi înalt de aproape un metru, cântărind aproximativ 250 kg. Aspectul lui fioros i-l dădea coama răvăşită şi colţii mari, albi, îndoiţi în sus. Turma de mistreţi se afla la circa cincizeci de metri distanţă de noi şi continuau să se apropie fără zgomot; doar vreascurile pe care călcau trosneau sub ei.

Toată turma scormonea pământul cu râtul ca un plug. Deodată purceii au început să guiţe, iar cei mari au răspuns cu grohăituri. Vierul cel mare a ridicat capul, semn că ne-a simţit prezenţa; avea un cap mare, conic, cu râtul lung, care era aşezat pe un grumaz scurt şi puternic. Acesta s-a oprit din mestecat cu urechile ciulite şi şi-a pironit asupra noastră ochii lui haini. Mă gândeam la ceea ce era mai rău şi nu vedeam unde şi cum ne-am fi putut salva în caz de pericol.

Pădurarul stătea într-un genunchi, având puşca la ochi şi degetul pe trăgaci. Noroc că o reîncărcase după ce trăsese asupra lupilor. Ţintea capul mistreţului.

Nu ştiu ce s-a întâmplat, dar am văzut mistreţul scuturând din capul lui greu, după care a scos un răcnet strident; în grup s-a produs ceva ca un vacarm, apoi, ca la comandă, toată turma a dispărut în direcţia de unde venise. Atunci am respirat uşurat.

Mă bucuram că pădurarul nu apucase să deschidă focul. Era posibil ca astfel să-l întărâte pe vier şi cine ştie ce putea să se întâmple.

-Te-ai speriat? m-a întrebat.

-Da, puţin, am recunoscut eu.

-Nici mie nu mi-a fost tocmai uşor, mai ales că îi ştiu cât de periculoşi sunt, iar dumneata nu te puteai apăra, neavând nici o armă la îndemână.

-Există mulţi mistreţi pe aici?

-Sunt destui şi umblă în turme numeroase. În pădure îşi găsesc hrana: ghindă, alune, rizomi de napi, precum şi alte plante pe care le

consumă cu plăcere.

Mistreţii sunt animale puternice, iuţi în mişcări, aud şi văd foarte bine, au mirosul foarte dezvoltat şi un simţ pe măsură; când este rănit, porcul mistreţ devine foarte periculos şi se luptă până când moare.

Tot mergând alături şi discutând, în faţa noastră a apărut un şarpe lung de un metru şi jumătate, care ne-a tăiat calea şi a dispărut într-o scorbură, dar l-am lăsat şi ne-am continuat drumul.

Înserarea cobora cu repeziciune în pădure. Ultimele raze de lumină continuau să se lupte cu întunericul nopţii care înainta cu iuţeală dinspre răsărit.

În pădure se aşternuse pacea. Nu adia nici o boare de vânt şi nu se mişca nici o frunză şi nici un fir de iarbă.

Fiecare vorbă pe care o rosteam răsuna de parcă trebuia să ajungă la urechile întregii lumi. Atunci gândul meu a zburat la malul mării, unde valurile se zbuciumă în vreme de furtună, iar vântul clatină copacii de pe mal. Ce plăcută este briza mării dimineaţa!

-Ia priveşte acolo! Nu scăpăm neudaţi până acasă, a spus Cotorcea arătându-mi nişte nori negri care veneau în urma noastră pe cerul ce se întuneca.

Peste puţină vreme cele spuse de el se confirmau. La început s-au auzit nişte tunete îndepărtate şi prelungi, însoţite de fulgere scânteietoare, apoi am văzut printre ramurile copacilor cum un nor mare şi greu, cu poalele negre, plutea spre pădure, urmat de alţi nori mai mărunţi. Pe măsură ce norii se apropiau, din ei au început să curgă şiroaie de apă. Cerul părea luminat de artificii care licăreau într-un loc, deşi descărcările electrice se produceau în alt loc, după care totul se scufunda în beznă.

-Mai avem puţin şi ajungem la cabană, îmi şopteşte pădurarul cu glasul vesel.

-Dar tot nu scăpăm de ploaie, îi răspund eu.

De parcă m-ar fi auzit, ploaia s-a înteţit, devenind torenţială şi ne-a

făcut „ciuciulete" în câteva minute.

Am intrat în cabană pe portița din spate și eu am mers în cameră unde mi-am schimbat hainele. Gazda mea a ieșit în curte unde a verificat cotețele, apoi a dat mâncare câinelui, după care ne-am instalat amândoi în bucătărie unde am mâncat.

M-a servit cu carne de urs și un vin făcut din afine de pădure. Până atunci nu mâncasem carne de urs, dar citisem în diferite cărți că laba de urs este o adevărată delicatesă, fiind foarte căutată de către cei care o cunosc și o preferă. Mi-am exprimat acele gânduri față de gazda mea, care s-a pornit să-mi explice:

-Carnea de urs este foarte gustoasă și foarte hrănitoare, dar trebuie să te pricepi s-o prepari. Locuitorii pădurilor au mâncat carne de urs încă din vechime, fiind hrana lor obișnuită, în special pentru cei care vânau urși. Mai mănâncă o bucată! m-a îndemnat el, văzând că m-am oprit. Să-ți povestesc cum l-am vânat eu pe acest urs în marginea pădurii: era un urs tânăr, dar mi-a apărut brusc în față, m-am speriat și am tras în el aproape involuntar. A căzut de la primul glonț, a adăugat el privindu-mă pe sub sprâncene.

Am mai mâncat o bucată de carne. Într-adevăr era gustoasă, la fel cu carnea de vită și nu păstra mirosul de sălbăticiune.

-Cum l-ați preparat? Văd că nu miroase a urs.

-Eu prepar carnea de urs destul de simplu: tai carnea în bucăți pe care le pun într-o oală cu apă și o fierb, apoi arunc apa și pun altă apă proaspătă cu care o mai dau odată în clocot, după care scot carnea pe care o las pe masă să se răcească. Așa răcită, carnea se taie în felii subțiri și se mănâncă cu muștar și sare, după gust; sau poți s-o rumenești într-o baie de untură, după ce ai fiert-o și are un gust foarte bun.

-Deci carnea se mănâncă numai rece?

-Dacă ursul a fost puiandru, carnea lui poate fi mâncată și caldă, însă, dacă este matur sau chiar bătrân, numai rece.

M-ai întrebat de ce carnea aceasta nu are miros de sălbăticiune, de

ce nu miroase a urs. Întotdeauna când ursul este jupuit de piele, aceasta este dusă cât mai departe, iar carnea este separată de măruntaiele lui. Ele nu trebuie să stea la un loc; pielea este pusă la uscat afară la aer.

Braconierii procedează greşit, lăsând carnea în acelaşi sac cu pielea, de la care ia mirosul atunci când se încinge, apoi pute pur şi simplu, iar acel miros nu mai poate fi scos cu nimic.

-Am auzit că fierea de urs este un leac bun pentru bolile de ochi. Este adevărat?

-Da, este, însă trebuie să ştii s-o prepari şi s-o conservi. Sunt oameni care se pricep, în special vânătorii bătrâni.

Îl priveam cu admiraţie. În acele momente simţeam că dacă aş umbla mai multă vreme împreună cu el prin pădure, aş fi putut învăţa toate câte ştia el, iar apoi să mă pot descurca în descifrarea urmelor de tot felul şi interpretarea obiceiurilor vietăţilor din pădure, poate chiar mai bine decât alţii care se cred vânători.

-Aţi avut incidente cu animalele pădurii? l-am întrebat eu mai mult pentru a-l determina să-mi povestească despre viaţa acestora.

-În cei şaisprezece ani de când practic această meserie, am avut mai multe incidente cu oamenii decât cu animalele. Cu sălbăticiunile m-am împăcat mult mai bine, chiar şi pe timp de iarnă. Incidente fără prea mare importanţă.

-Povestiţi-mi! insist eu.

-Odată, era prin anul 1983 – îi începe el povestea – mă apucase noaptea într-un parchet de stejari. Trecând pe o cărare care mergea pe marginea unei prăpăstii, am ocolit o tufă şi am alunecat în gol. Norocul meu a fost acea tufă de care m-am prins cu ambele mâini şi am reuşit să mă trag sus pe mal. Râpa avea o adâncime de peste patruzeci de metri, nu mai scăpam.

Altă dată am fost gonaci la o vânătoare de mistreţi şi a nimerit spre locul unde mă aflam un mistreţ care fusese rănit. Atunci m-a salvat puşca pe care o aveam încărcată şi am tras în el; când a căzut,

mistreţul şi-a înfipt colţii lui mari în trunchiul copacului după care tocmai mă adăpostisem.

Au mai fost şi alte întâmplări..... ultima a fost la 21 mai în acest an, 1993, când era să mă omoare o matahală de urs care cântărea peste 250 de kilograme.

-Tot în pădure?

-Da. Mă aflam la mine în sector unde, timp de două săptămâni de zile marcasem copacii care urmau să fie tăiaţi conform planului de tăiere a arborilor, când am dat peste nişte trunchiuri de copaci tăiaţi de la înălţimea de un metru de la sol, iar lemnele fuseseră furate, pe jos fiind numai aşchii şi rămurele. Am făcut pândă în acel loc mai multe zile la rând, dar n-am prins pe nimeni, deşi pândeam toată noaptea.

Într-o seară am observat o pată întunecoasă care cobora încet de pe dealul din apropiere şi se îndrepta spre locul unde eram instalat eu la pândă, oprindu-se câte puţin la fiecare copac. „Gata! l-am prins. Caută cei mai buni copaci".

Am pus arma la ochi, intenţionând să trag un foc de avertizare în apropierea lor, ca să-i sperii şi să-i prind. Dar acea pată întunecoasă apărea şi dispărea mereu în spatele unor tufe, apoi a apărut din nou la o distanţă de 10-15 metri de mine. Mare mi-a fost mirarea când am văzut că „braconierii" mei, în realitate era în un urs cât toate zilele, care mă observase şi mă privea direct, continuând să înainteze spre mine în poziţia ridicat în două picioare. Aproape inconştient am apăsat pe trăgaci, dar n-a căzut. Prin fumul ce ieşea din ţeava puştii, îl vedeam cum înainta în direcţia mea, mormăind, rupând tufele şi scoţând răgete de durere. Înlemnisem de fiică; voiam să fug dar picioarele mele refuzau să se mişte din loc. Nu ştiu cum am reuşit – poate din instinct – de am mai apăsat o dată pe trăgaci şi l-am nimerit în cap, chiar în ochiul drept. Abia atunci a căzut lângă copacul din faţa mea. Neştiind dacă a murit, am încercat din nou să fug, dar picioarele nu m-au ascultat nici de această dată. Mă uitam la el năuc

cum se zbate şi abia târziu mi-am revenit din sperietură. Recunosc că m-am speriat foarte tare pentru că mă luase pe nepregătite.

Îţi spun că a fost groaznic. N-am să-i cred niciodată pe cei care susţin că au tras într-o fiară a pădurii cu calmul cu care tragi în ţintele de lemn sau în cutiile de conserve. Fiecare om are un instinct de conservare şi se teme pentru viaţa lui, iar când se află în faţa unui pericol se sperie şi îşi pierde controlul.

De când lucrez în pădure, m-am mai întâlnit şi altă dată cu urşi, lupi, mistreţi, dar, chiar dacă-mi apăreau în faţă pe aceeaşi cărare, cum mă vedeau, fugeau în desişul pădurii. Tocmai de aceea am fost surprins de comportarea acelui urs, care mă urmărea agresiv.

Ulterior m-am gândit că poate a fost bolnav sau...

De atunci l-am visat câteva nopţi la rând şi mă trezeam din somn transpirat şi obosit, iar când mergeam în parchete, tot timpul aveam nervii încordaţi şi tresăream la cel mai mic foşnet.

-Ce aţi făcut cu ursul împuşcat?

-Răvăşit cum eram, am fugit în sat unde locuieşte un coleg de muncă şi de acolo m-am întors cu el şi cu o căruţă cu cai. L-am urcat în căruţă şi l-am transportat la Ocolul Silvic, unde l-am depus cu raportul meu în care explicam cum s-au petrecut faptele.

-Cred că e timpul să ne culcăm, am spus eu. Mâine plec la Sibiu unde am nişte prieteni, l-am informat pe domnul Cotorcea, căruia i-am mulţumit pentru tot ce făcuse pentru mine. Am făcut schimb de adrese şi ne-am înţeles să ne facem vizite în viitorul apropiat.

-Poate venim şi noi la mare anul viitor şi vă caut.

-Vă aştept cu plăcere.

Ne-am culcat, dar eu ascultam cum cad ritmic pe caroseria maşinii picăturile de ploaie şi am adormit cu această „simfonie" de toamnă.

A doua zi de dimineaţă tot planul călătoriei mele la Sibiu a eşuat. Noaptea ninsese bine şi acoperise pământul cu un strat gros de zăpadă, peste care continua să sufle un vânt rece, tăios. Ninsoarea continua, dar cu fulgi rari. Înainte de răsăritul soarelui, toată natura se

îmbrăcase într-o haină nouă, părând a fi neîncepută, ca la facerea lumii, datorită covorului alb şi pufos care nivelase toate gropile.

Am aşteptat zadarnic să răsară soarele şi să facă vreme bună; el nu s-a mai arătat. Degeaba mai speram eu să merg mai departe şi să văd alte privelişti de vis, trebuia să mă hotărăsc să mă întorc acasă.

Am pornit motorul şi am scos maşina din curte, apoi mi-am luat rămas bun de la gazda mea .

Pe şoseaua naţională zăpada nu era mare, iar când am ajuns la Piteşti, parcă am dat de altă lume: acolo era cald, soarele topise zăpada, iar din asfalt se ridicau aburi.

La fel era şi pe autostrada spre Bucureşti, circulaţia nu era prea intensă, iar eu circulam cu o viteză moderată.

Am ajuns acasă, la Constanţa, pe la orele 17.00, după ce am făcut obişnuitul meu traseu pe malul mării.

Seara am făcut o baie caldă, apoi am mâncat şi am băut un pahar din vinul făcut de mine din via proprie.

Este o băutură bună, uşoară, care nu te moleşeşte şi nu te îmbată decât atunci când bei o cantitate mare, altfel are darul de a te bine dispune.

De acum şi până în primăvara următoare voi hiberna în curtea mea, încercând să scriu şi să citesc cât mai mult.

Dimineaţa care a urmat a debutat cu o ceaţă rece, pâcloasă şi aproape toată ziua a fost mohorâtă, cum vor fi majoritatea zilelor toamnei, cu ploi lungi şi reci, care te obligă să stai mai mult în casă şi să visezi, privind afară din spatele ferestrei, în timp ce gândurile-ţi colindă departe.

Drumeţiile mele luaseră sfârşit. Toamna fusese prezentă şi în pădurile colorate în verde, galben, mov, ocru şi ruginiu, pe care le străbătusem timp de două săptămâni de zile şi care-mi vibraseră în suflet.

M-am plimbat prin grădină, constatând că ultima lună de toamnă este mohorâtă, cenuşie şi friguroasă.

Cât de mult seamănă omul cu natura! El reuşeşte să-şi schimbe comportarea şi spiritul pe măsură ce se schimbă şi anotimpurile.

Privesc pomii desfrunziţi şi celelalte plante arse de brumă. Păienjenii au început să-şi părăsească pânzele, albinele au intrat toate în stupi şi nu-i vor mai părăsi până la primăvară; numai crizantemele viu colorate se leagănă pe tulpinile lor înalte de un verde intens.

Toamna sunt şi zile mai bune, când soarele roşeşte cerul la asfinţit, vestind că va urma o nouă zi mai călduroasă, dar atunci cerul nopţii este senin şi pe bolta lui se plimbă o lună strălucitoare care lasă să i se vadă distinct petele întunecate ce o împodobesc.

În alte zile soarele asfinţeşte într-un abur de nori care trec în valuri negre peste suprafaţa lunii, vestind ploi şi acoperind-o în aşa fel încât nu-şi mai trimite spre pământ razele reci decât prin spărtura norilor.

Eu privesc pe fereastră şi visez. De acum aştept sărbătorile: Sfântul Andrei, Sfântul Nicolae, cel cu barba albă, când va ninge şi tot pământul se va îmbrăca în haina de hermină; vine apoi Crăciunul (Naşterea Mântuitorului), Anul Nou, după care urmează acea lungă hibernare care durează până la începutul lunii martie, când Baba Dochia începe să-şi lepede pe rând cojoacele. Mă gândesc cu teamă la nopţile geroase în care va îngheţa pompa de apă din faţa casei, iar eu voi fi nevoit să iau apă de le o fântână de prin vecini.

Visul oricărui om este să aibă o casă a lui, oricât de mică şi de smerită, numai să-i poată folosi de cuib, de adăpost, de loc de retragere unde să-şi poată odihni trupul, să-şi asculte gândurile. Nici eu nu fac excepţie.

Dar eu scriu, scriu mereu, pentru că vreau să las ceva în urma mea, deşi, încă nu am primit vreun semn că aş putea părăsi această lume. Chiar dacă ar fi aşa, nu mi-am făcut testamentul, nici nu prea am ce să las urmaşilor mei de sânge.

Eu nu sunt legat de faimă sau de iluzia numelui. După moarte, toate se transformă în cenuşă şi apoi în uitare.

Cap. 11. Vizita la Agapia, Văratic şi Durău.

Mereu ocupat cu şcoala în care predau legislaţie rutieră, nu mai plecasem din Constanţa aproape de un an de zile. Asta până într-o zi, spre sfârşitul lunii august.

Mă aflam acasă la doctoriţa Elena şi discutam probleme obişnuite, casnice. Ea îmi istorisea o întâmplare de la serviciu, când s-a oprit brusc, privindu-mi insistent faţa.

-Dragule, tu pari foarte obosit. Nu cumva lucrezi şi noaptea la cărţile tale?

-Desigur. Noaptea este mai multă linişte şi mă descurc mai bine. Chiar şi inspiraţia îmi vine mai lesne.

-Ce-ai zice să plecăm undeva? Eu mai am nouă zile restanţă din concediul de odihnă. Unde mă duci?

După ce m-am gândit câteva clipe, i-am răspuns:

-Eu mai am mult de lucru, dar o săptămână aş putea întrerupe şi să plecăm undeva. Am putea merge la Mânăstirea Văratic, iar de acolo în staţiunea Durău. Îţi convine?

-Este perfect! exclamă ea, bătând din palme cu zgomot. Când crezi că putem pleca?

-Păi, astăzi este joi... poate plecăm luni, abia îmi aranjez şi eu problemele la şcoală.

-Este foarte bine. Mâine îmi anunţ şi eu şefii, apoi pregătesc bagajele pentru drum. Ţie îţi rămâne să te îngrijeşti de benzină pentru maşină, iar luni să plecăm la prima oră, pe răcoare.

Duminică seara ne-am culcat devreme, iar luni la ora şase ieşeam din Constanţa cu direcţia spre Tulcea.

Drumul era aproape liber, aerul rece făcând motorul Daciei mele să „toarcă", întocmai ca o pisică pe cotlon.

Ajunşi la intersecţia „Două cantoane", am virat la stânga spre comuna Ciucurova, iar de acolo, trecând prin comuna Horia, am ajuns în oraşul Măcin.

-De ce opreşti? m-a întrebat Elena.

-De la mine de acsă am luat un bidon cu vin şi cred că ar fi bine să luăm şi nişte apă minerală.

-E foarte bine. Caută „Borsec" sau „Biborţeni", mă atenţionează ea, în timp ce coboram din maşină.

Când am ajuns în localitatea Smârdan, bacul cu care urma să traversăm Dunărea, tocmai se apropia de ponton. Am luat bilete de trecere şi am tras maşina în coloana aliniată pe drumul ce duce spre ponton, urcând pe bac imediat ce a fost eliberat de celelalte vehicule. Cu toate manevrele făcute, traversarea cu bacul n-a durat mai mult de cincisprezece minute.

Coborârea s-a făcut rapid, după care am pornit pe şoseaua care leagă Brăila de Galaţi, iar în localitatea Şendreni am virat la stânga spre Tecuci.

Pe drum ne-am oprit la Hanul Conachi, unde am luat micul dejun, apoi ne-am continuat deplasarea.

Traficul s-a aglomerat cu autocamioane, tractoare şi chiar căruţe şi n-am mai putut depăşi viteza de 60 km./h.

Dorind să înnoptăm în Roman, n-am mai oprit în Tecuci, vizitându-l din mers. Am circulat prin zona centrală traversând oraşul, apoi, de la ieşire, ne-am îndreptat spre localitatea Tişiţa, aflată pe drumul Europa 85, unde am avut noroc de o circulaţie mai aerisită şi un asfalt fără gropi.

La Bacău ne-am oprit şi am căutat piaţa de legume, unde ne-am făcut aprovizionarea, după care ne-am continuat drumul. Ziua era pe sfârşite când am ajuns în Roman. Ne-am hotărât să înnoptăm acolo şi ne-am cazat; am făcut duş, apoi, înviorati şi proaspeţi, am pornit să dăm o raită prin oraş, la dorinţa Elenei, care a insistat:

-E prea devreme să ne culcăm. N-ar fi mai bine să facem o plimbare prin oraş, să mergem într-un parc, apoi să mâncăm ceva cald într-un local?

-Oraşul l-am mai văzut de două ori, cu alte ocazii, dar o plimbare

pe jos nu ne strică, am aprobat eu în timp ce mă îmbrăcam.

După plimbarea pe străzi, pe la magazine, apoi în parc şi, după cina de la restaurant, pe la ora 22.00 ne-am înapoiat la hotel şi ne-am culcat, dorind să plecăm la drum cât mai devreme a doua zi.

Mare ne-a fost mirarea când ne-am trezit din somn şi am văzut totul învăluit în ceaţă. Abia după ora nouă s-a risipit ceaţa, la adierea unui vânt şi am putut să ne continuăm călătoria spre Tg. Neamţ.

Cerul continua să fie acoperit de nori, iar peste vreo jumătate de oră a început să plouă mărunt, dar liniştit.

Treptat ploaia s-a rărit, apoi s-a oprit de tot şi a apărut soarele, care-şi trimitea timid razele prin spărtura norilor.

În localitatea Timişeşti am părăsit drumul E 85 şi am intrat pe drumul naţional D.N. 15 B., care duce spre Tg. Neamţ, în care am intrat pe la orele 11.30

-Ne oprim în oraş? m-a întrebat Elena.

-Ai nevoie să cumperi ceva?

-Nu. Voiam doar să-l privim mai de-aproape.

-Trecem prin zona centrală, putem opri acolo dacă vrei.

Pe strada Republicii pe unde mergeam noi, era o aglomeraţie de vehicule, mai ales de transport marfă, care erau trase în faţa magazinelor, cu faţa, cu spatele şi în poziţii incomode pentru traficul rutier. Abia am reuşit să ne strecurăm din acea înghesuială, că am dat peste o autogunoieră în care se goleau tomberoanele de la blocurile de locuinţe.

Cu toată străduinia mea, n-am reuşit să găsesc un loc unde să-mi parchez maşina, ceea ce a determinat-o pe Elena să renunţe.

-Hai să mergem mai departe! Îmi ajunge cât am văzut. Ar fi bine să ne grăbim, ca să scăpăm de această aglomeraţie din oraş.

Datorită haosului din traficul orăşenesc şi a neatenţiei mele, când am ieşit din Tg. Neamţ am greşit drumul. În loc să merg spre Agapia, am apucat drumul spre Vânători – Neamţ, aflat la distanţa de 5 km., pe care i-am parcurs degeaba. Ne-am întors la Tg. Neamţ de unde am

căutat şi am găsit drumul spre Agapia.

De pe înălţimea pe care ajunseserăm priveam peisajul bucolic format din dealuri înverzite şi văile însorite pe care se înşirau nişte căsuţe mici care păreau nişte jucării albe, adăpostite sub streaşina de şindrilă. Pe coastele dealurilor şi în poiene păşteau câteva vaci, iar pe pante, cârduri de oi împestriţau peisajul verde.

Pe vale se vedeau livezi în parcele care contrastau cu pajiştile, dar împreună constituiau frumuseţi tainice, nemăsurate, cu efect copleşitor, care sunt în măsură să cucerească şi unele suflete mai puţin sensibile. Întreaga privelişte era însufleţită de acea strălucire fugară cu care îi place naturii să-şi împodobească nepieritoarele sale creaţii.

Pe măsură ce drumul cobora, peisajul se schimba. Spre răsărit se vedea o creastă de munte de cretă albă, strălucitoare, care părea luminată permanent de soare şi lipită de marginea zării. Acolo cerul părea, mai degrabă, o cupolă de mătase albastră, sprijinită pe piscurile dese şi colţuroase ale munţilor, care înţepau văzduhul la fel ca sulițele acoperişului unei cetăţi medievale. Cerul coborât pe creste proteja acea magnifică îmbinare armonioasă dintre crânguri, pajişti, pâraie şi câmpii.

Mai departe, dumbrava minunată se risipea în culori de bronz care erau sporite de nuanţele vesele ale tufişurilor galbene ce contrastau cu verdele de smarald al pajiştilor, presărate din loc în loc cu căpiţe de fân de formă conică şi culoare arămie. Aerul proaspăt şi răcoros îţi dădea senzaţia că ai plonjat într-un ocean parfumat de fân. Din pădure, odată cu răcoarea şi cu mireasma îmbătătoare ce se înălţa ca un abur de tămâie, ajungea până la noi cântecul păsărilor. Toate acestea ne îndemnau să poposim pe pajiştea însorită, ceea ce am şi făcut. Am aşternut o pătură peste iarba grasă şi de acolo am contemplat o vreme priveliştea de vis.

Departe, în zare, pe drumul care şerpuia în pantă, urcând şi coborând la poalele munţilor, ca o salbă de mărgele, se înşirau căsuţe

mici, albe şi cenuşii, cu acoperişurile de ţiglă roşie sau de şindrilă peste care s-a suprapus patima vremii.

În mijlocul satului tronează biserica cu crucile ei metalice legate cu lanţuri, ce se sprijină pe acoperişul în care razele soarelui se reflectă până în depărtări.

În depărtare se vede mânăstirea Agapia, iar pe drumul ce duce spre mânăstire dăm de pădurea de mesteceni pe care marele nostru poet naţional, Mihai Eminescu, a numit-o în poemul său „Călin", pentru culoarea ei arămie, întocmai aşa „Codri de aramă". Mai jos, pe povârnişurile cu pantele domoale şi pajişti multicolore întâlnim "pădurea de argint", adică mestecenii cu trunchiurile lor argintii:

„De treci codrii de aramă de departe vezi albind
Şi-auzi mândra glăsuire a pădurii de argint.
Acolo lângă izvoară iarba pare de omăt,
Flori albastre tremur ude în văzduhul tămâiet.
Pare că şi trunchii vecnici poartă sufletul sub coajă,
Ce suspină printre ramuri cu a glasului lor vrajă..."

De departe vezi siluetele nedesluşite ale copacilor ce se proiectează pe cerul limpede, cu ramurile plecate spre pământ, în deschideri largi, de parcă s-ar sprijini în ele ca în nişte proteze; aceşti stejari bătrâni şi falnici sunt singurii paznici ai mânăstirii căreia îi lipsesc gardurile. Ramurile lor par a îmbrăţişa, cu căldură şi prietenie, toţi oaspeţii care-i calcă pragul.

Delimitarea teritoriului mânăstirii o fac pădurile de fag şi stejar, care ridică în preajma ei adevărate ziduri de hotar; frunzişul lor des acoperă totul în jur întocmai ca un covor vegetal prin care razele soarelui abia pătrund, făcând să pară o diademă de mătase strălucitoare.

Împrejmuite de fagi şi mesteceni, chiliile măicuţelor înşirate ca nişte mărgele, formează un arc de cerc, în mijlocul căruia stă semeaţă biserica cu pereţii ei albi şi turnurile terminate cu crucile înlănţuite.

La început a fost schit din lemn construit pe deal.
Brâul de sub streaşina bisericii mai păstrează, încă, chipurile de sfinţi şi apostoli, şterse în parte de trecerea vremii şi acţiunea nemiloasă a intemperiilor.

„ -Doamne, ce privelişti minunate şi nesfârşite! am exclamat eu involuntar. Te binecuvântez şi te iubesc, România, ţară a bucuriilor mele, pe care mi te-a dat Dumnezeu, împodobită cu toate darurile şi frumuseţile tale, ca o mireasă!"

Mânăstirea Agapia poartă hramul sfinţilor Mihal şi Gavril şi a fost ctitorită de domnitorul Petru Rareş şi soţia sa, între anii 1527-1538. În secolul 17 a fost mutată în vale cu gospodării cu tot.

Construcţia nouă a fost pictată de marele pictor Nicolae Grigorescu când acesta avea vârsta de 18 ani, dar a realizat remarcabile picturi constând în compoziţii murale şi icoane pline de lumină cu oameni vii.

Pe uşa din stânga altarului este pictat Sf. Gheorghe în picioare, iar pe pereţi au fost pictate trei tablouri – veritabile capodopere ale lui Grigorescu: Intrarea lui Iisus Hristos în Ierusalim, Maica Domnului cu Iisus în braţe şi Sf. Gheorghe.

Ne-am ridicat şi am pornit spre mânăstirea Văratic, aflată la o distanţă de câţiva kilometri de Agapia.

Am circulat pe un drum fără pretenţii, dar accesibil.

Nici mânăstirea Văratic nu are gard împrejmuitor, lăsând paza tot în seama falnicilor stejari. Şi aici satul mânăstiresc, format din căsuţele mici, fără stil, în care locuiesc măicuţele, înconjoară mânăstirea.

Într-o latură există şi căsuţe ale căror încăperi, despărţite între ele prin nişte săliţe, se închiriază pe diferite perioade vizitatorilor, fiind mobilate cu cele necesare, iar pe pereţi au velinţe şi pe duşumele covoare de lână ţesute chiar de mâinile harnice ale măicuţelor, aşa cum ne-a încredinţat Maica Tatiana, o femeie zveltă, în vârstă de 60-62 de ani şi cu faţa albă şi fină, care s-a ocupat o vreme de noi cu

prilejul deplasărilor prin mănăstire.

Acolo am întâlnit multe persoane, unele venite cu aproape o lună înaintea noastră, urmărind să beneficieze de tihna locului, pentru a-şi reface psihicul zdruncinat de zgomotul oraşelor sau de alte necazuri petrecute în viaţa lor. Ce păcat că mai există şi oameni plini de răutate! De aceea, când ajungi în contact cu astfel de oameni este mai înţelept să taci decât să rosteşti adevărul, care, în unele situaţii poate face chiar să curgă sânge.

Îi priveam pe cei întâlniţi printre case şi biserică. Toţi acceptaseră cu plăcere mâncare oferită de mănăstire: ouă, lapte, pui la ceaun şi fructe.

Noi am locuit acolo numai două zile, datorită condiţiilor nu tocmai bune de cazare, respectiv spălatul în lighean şi wc-ul aflat undeva în curte. Cu toate acestea, am beneficiat de o linişte profundă pe timpul nopţilor, care nu era tulburată de nimic, putând asculta ţârâitul greierilor din fâneaţă, care mai amintea că mai există viaţă pe acele pante domoale ale muntelui.

Mânăstirea seamănă ziua cu un veritabil furnicar iar maica Tatiana ne satisface curiozitatea explicând rar: „În mănăstire rugăciunea nu se opreşte niciodată. Chiar şi măicuţele care nu pot veni la rugăciunea din biserică se roagă şi citesc noaptea în chiliile lor, mai cu seamă Psaltirea".

Îi studiez atent mişcările. Din când în când, răbdătoarea Maica Tatiana, cu mâinile petrecute sub pliurile rasei sale cernite, ascultă, apoi oftează, căutând în depărtare cu privirile înălţate peste dealurile împădurite, de parcă ar voi să vadă acolo pe cineva sfânt. Are ochi albaştri, vioi, din care ai senzaţia că ar ieşi foc.

O tânără măicuţă traversează curtea purtând în mâini o toacă cu ciocănele. Este o scândură albă din lemn de paltin în care măicuţa loveşte ritmic cu un ciocan, tot din lemn. Toaca este un instrument din care izvorăşte o muzică cerească care umple văzduhul, ca şi sufletul, de linişte şi de visare.

Sunetele ritmate închipuie loviturile ciocanului cu care au fost bătute piroanele în mâinile şi picioarele Mântuitorului nostru Iisus Hristos când a fost crucificat.

Maica Tatiana ne spune că toaca este folosită atât cu prilejul ceremoniilor de înmormântare din mănăstire, cât şi pentru a marca orele de rugăciune şi alte activităţi specifice, atestând că aici este o oază de viaţă monahală unde se nevoiesc măicuţele, în stădania lor de a deveni miresele lui Iisus Hristos, prin curăţirea de patimi şi lucrarea faptelor bune.

M-am obişnuit repede cu toaca, al cărui glas certăreţ ca al coţofanei era urmat la scurtă vreme, de dangătul sonor şi grav al clopotului mare, care ne trezea în fiecare dimineaţă din somn şi visare; atunci ieşeam pe prispa din dreptul ferestrei noastre de unde urmăream furnicarul de fiinţe îmbrăcate în negru, care înainta repede, dar fără zgomot, foindu-se în toate părţile.

Priveam în depărtare peste pajiştile liniştite peste care se revărsau zorile şi încercam să filozofez: „Ce este viaţa? O succesiune de forme şi de aspiraţii care se pierd în universul infinit şi etern, în acea imensitate în care omul este mic, la fel ca un fir de praf."

Niciodată nu am putut afla în întregime misterul acelor fete tinere, de o frumuseţe fără seamăn. Ce le îndeamnă pe ele, oare, să ia drumul mânăstirii, îmbrăcând acel strai mohorât şi acceptând toate muncile şi canoanele grele specifice acelor locuri? Adesea m-am gândit că în scurta lor tinereţe s-a întâmplat ceva ce le-a marcat de veme ce renunţă de bună voie la libertate, pentru a se închide în mănăstire unde viaţa este aspră, diriguită după alte reguli decât în societate. Devin ele nesimţitoare la viaţa ce le înconjoară?

Oare inima lor devine cernită ca şi rasa care le acoperă trupul tot restul vieţii?

Neştiind adevăratele motive care le-au adus aici, când le vezi cât sunt de tinere şi de frumoase, te cuprinde o milă şi o durere inexplicabile. Este posibil ca o tânără să se călugărească pentru a-şi

închina tot restul vieţii iubirii lui Hristos, acel fel de iubire care nu răneşte şi nu lasă urme dureroase în inima ei, ci dimpotrivă.

Aceasta poate explica, în parte şi faptul că dragostea este, în primul rând, un izvor de suferinţă care o determină să spună: „Gata cu suferinţa şi cu nevoia de bărbaţi cărora le place trupul, dar îmi dispreţuiesc inima!"

Poate de aceea pentru multe dintre mânăstirea este un capăt de drum, ultima lor oprire în viaţă, după ce au rătăcit prin lume, purtând în suflet speranţa în mai bine. Astfel se obişnuiesc să stea retrase în chiliile lor solitare, căutând liniştea rugăciunii.

Într-o dimineaţă am mers şi noi la slujba ţinută în biserică. Era o dimineaţă liniştită care se arăta măreaţă, vestind o zi frumoasă, cu cer limpede, fără nori.

M-am aşezat în genunchi în faţa icoanei Maicii Domnului şi m-am rugat în gând cu ochii pe chipul său.

Sfânta Fecioară Maria mă privea din cercul ei de aur, iar mie mi s-a părut că în ochii ei mari şi luminoşi există o fereastră dincolo de care simţeam că mă ascultă cineva Atotputernic şi bun. Pentru câteva clipe am uitat complet că odată, viaţa mea se împotmolise undeva, făcându-mă să trăiesc suspendat, departe de lume. De această dată simţeam că a dispărut acel coşmar şi venirea mea la mânăstire nu era decât prilejul cel mai fericit să-mi chem amintirile risipite ca pleava odată cu trecerea anilor.

M-a scos din visare lumina şi căldura venită de la o rază de soare. Prin fereastra dinspre răsărit razele soarelui tăiau umbra din interior în trepte de aur, căzând apoi peste picturi şi icoane, sporindu-le lumina.

Picturile din mânăstirea Văratic au fost executate de pictorul român Nicolae Grigorescu şi au un colorit viu; pictorul a dezlegat cu penelul său una dintre cele mai grele probleme ale artei sale, care i-a adus faima.

La slujbă, printre ceilalţi enoriaşi, i-am văzut şi pe preotul duhovnic

Costel Olariu, Monahia Maria Colibă, stareţa mânăstirii, Maica Tatiana, Maica Nadia, alături de celelalte măicuţe din cadrul mânăstirii.

După slujbă am reuşit să aflu că preotul duhovnic Olariu este căsătorit şi are un băiat în vârstă de trei-patru ani, iar înainte de a poposi la Văratic, a fost ucenicul părintelui Paisie Olaru, un adevărat sfânt, care îl primea pe distinsul preot în chilioara lui de lemn de sub stânca Sihlei.

M-am apropiat de părintele duhovnic Costel Olariu cu care am discutat preţ de câteva minute, care mi-a precizat, printre altele: „Părintele Paisie m-a învăţat că trebuie să mă rog pentru fiecare enoriaş în parte care mi se mărturiseşte. Aşa fac, dar le spun şi lor să se roage alături de mine".

Mi-a spus apoi, că a avut prilejul să-l cunoască şi pe părintele Cleopa, un alt sfânt mare.

În faţa bisericii m-am apropiat de maica Tatiana, pe care am rugat-o să ne arate casa în care a scris poetul Mihai Eminescu şi pe care o vedeam dimineaţa de la fereastra mea, fiind aşezată dincolo de pârâul Ţiganca.

Am pornit împreună spre casă, păşind pe pajiştea plină de flori şi rugi de mure, ale căror parfum ne îmbăta.

Sub pulpana rasei sale călugăreşti, Maica Tatiana păşea uşor, abia atingând iarba de pe potecă; nu se auzea decât mişcarea foşnitoare a rasei sale. În trecerea prin cimitir ea parcă se ruga, fiind atentă la tot ce atingea.

A întins mâna spre o cruce, spunând cu sfială: „Aici odihnesc oasele maicilor noastre. Iată şi mormântul Veronicăi Micle!" ne-a atenţionat ea, oprindu-se în faţa crucii pe care scria numele acesteia. Avea scris aceeaşi ani ca şi Mihai Eminescu: născută 1850, moartă 1889, cu o diferenţă de luni.

Casa cu pricina era cam dărăpănată, veche şi obosită, dar avea pereţii albi şi un cerdac plin de verdeaţă.

Mie, însă, mi se părea destul de interesantă, ştiind că acolo a creat Mihai Eminescu acele opere nemuritoare, printre care şi poemul „Călin – file din poveste" sau „Călin nebunu". Iubitei sale, Veronica Micle, el i-a dedicat majoritatea poeziilor sale de dragoste, printre care şi „Floare albastră", din care îmi permit să reproduc o strofă:

„Acolo în ochi de pădure
Lângă bolta cea senină
Şi sub trestia cea lină
Vom şedea în foi de mure."

Ce este dragostea? Este greu de dat un răspuns astăzi, pentru că noi ne ruşinăm nu numai atunci când trebuie să spunem ce simţim, ci şi când ascultăm vorbindu-se despre dragostea adevărată, tandră, care mângâie sufletul.

De la acea casă se văd „codri de aramă şi pădurea de argint", pe care i-a cântat Eminesu ca nimeni altul.

La întoarcere mă opresc puţin lângă pârâul Ţiganca, care curge vesel, chiar gălăgios pe fundul văii, devenind înspumat când întâlneşte diferite obstacole în cale; cu pietrele dă adevărate lupte, iar malul de pământ şi grohotiş îl roade zilnic, puţin câte puţin.

Când am ajuns din nou în curtea mânăstirii, m-a întâmpinat un bărbat în vârstă cam de cincizeci de ani – cu care mai discutasem - care mi-a povestit că a vizitat peştera „Sf. Teodora". Omul era bine informat şi poseda solide cunoştinţe de istorie şi geografie.

-Aţi fost acolo? l-am întrebat

-Da, chiar săptămâna trecută am vizitat-o, a răspuns el vesel şi s-a apucat să-mi detalieze: este o chilie săpată în piatră chiar în coasta muntelui, în care sfânta şi-a petrecut şaizeci de ani din viaţă. Legenda spune că şi-a săpat-o singură, numai cu mâinile, dar localnicii din zonă susţin că a fost ajutată de ciobanii care îşi aveau sălaşurile pe pantele cu iarba grasă. Locul este greu accesibil, iar dacă te încumeţi să ajungi acolo trebuie să ai destul curaj. Cu toate acestea, la coborâre eşti răsplătit de ospitalitatea pe care ţi-o oferă „Stâna Căprioarei",

unde te întâmpină răcoarea, apa de izvor, laptele cald, caşul, brânza şi un pat moale de iarbă, care te farmecă.

-Cunosc mai multe amănunte despre viaţa Sfintei Teodora – îl încredinţez eu – le-am citit într-o publicaţie de specialitate, unde scria că Teodora şi soţul său, ambii din judeţul Buzău, când au ajuns la vârsta de treizeci de ani s-au hotărât să se călugărească. După ce au stat o vreme la mânăstirea din Buzău, soţul acesteia s-a transferat la o altă mânăstire, tot din judeţ, iar ea a plecat la o mânăstire din munţii Neamţului, de unde a plecat în pustietate. Aşa se face că a ajuns pe coasta acelui munte unde a săpat chilia în care a trăit ani mulţi până când s-a săvârşit din viaţă. Când şi-a simţit apropierea sfârşitului, a strigat la un trecător să-i aducă un preot şi un veşmânt. Când a sosit preotul şi-a pus veşmântul pe ea, s-a întins pe pat şi şi-a dat obştescul sfârşit.

-Văd că cunoaşteţi chiar amănuntele, spune interlocutorul meu, clătinând din cap. Ştiţi că Teodora a fost sanctificată ulterior?

-Da, aşa scrie acolo.

Întors în cameră i-am povestit şi Elenei despre cele discutate cu acel bărbat, după care am întrebat-o dacă este dispusă să vizităm acel loc.

-Este departe? întreabă ea.

-Nu ştiu cât de departe este, dar omul spune că avem de urcat cam mult.

-Nu cred că se justifică efortul până acolo, numai ca să vedem o chilie afumată, săpată în piatră, cu toate bunătăţile pe care le-ar oferi „Stâna Căprioarei".

Elena era plinuţă şi evita deplasările care cereau eforturi mari.

-Cum doreşti! am spus în final.

-Dacă laşi la aprecierea mea, cred că ar fi mai bine să plecăm de aici şi să căutăm un loc care oferă condiţii mai bune. Aş vrea să fac o baie şi să dorm în liniştе.

Nu am mai ajuns la peştera „Sf. Teodora", iar a doua zi de dimineţă

am părăsit mânăstirea Văratic, plecând spre Piatra Neamţ, cu sentimentul clar că nu am reuşit să vedem prea multe şi că peste tot există multe mistere nedezlegate, încă, de om.

-Îmi este foame! m-a atenţionat Elena, după ce parcursesem circa zece kilometri din drum.

Am încetinit viteza şi am virat la dreapta într-o poieniţă cu iarbă grasă şi deasă ca peria, înconjurată de brazi şi mesteceni albi, oprind lângă un pârâiaş subţire care susura vesel prin iarbă.

Elena a aşezat pe iarbă o pătură peste care a întins o faţă de masă şi a încropit la repezeală micul dejun, compus din brânză, roşii, o friptură rece, cafea şi ouă fierte la aragazul de voiaj pe care l-am scos eu din portbagajul maşinii. După ce ne-am sorbit cafeaua sub razele calde ale soarelui, am mai rămas o vreme pe loc să contemplăm natura. Mi se părea că niciodată până atunci nu simţisem mai pregnant căldura binefăcătoare a soarelui, ca în acel peisaj montan, ceea ce m-a făcut să-i sorb, cu lăcomie, lumina.

Razele soarelui scânteiau în apa pârâiaşului care străbătea solitar pajiştea, în timp ce din părţile deschise ale poieniţei adia uşor un vânticel, ca o suflare dulce şi lină, mişcând aerul cald şi înmiresmat.

Ne-am strâns bagajele şi ne-am continuat deplasarea spre Piatra Neamţ. Am parcat în zona autogării, de unde am mers în piaţă pentru a face aprovizionarea cu alimente. Întorşi la maşină, Elena mă întrebă:

-Ajungem în staţiunea Durău până se înserează?

-Nu ştiu. Nu cunosc bine drumul, dar dacă circulaţia pe şosea nu este prea densă, s-ar putea să ajungem până la apusul soarelui.

-Atunci să ne grăbim!

Drumul nu era prea aglomerat, dar după câteva zeci de kilometri am ajuns în localitatea Frătăneşti, unde am dat peste o staţiune balneară de tratament, purtând acelaşi nume.

-Hai să ne oprim aici o zi sau două! a propus Elena.

Ne-am cazat într-o cameră, fără a fi incluşi în vreun program de

tratament, ci în unul de odihnă, unde ne-am simţit foarte bine. Ulterior am aflat că acea staţiune era în sub ordinea U.G.S.R. (Uniunea Generală a Sindicatelor din România), practica preţuri accesibile oricărui buzunar, dar fusese neglijată de cei în drept, care nu mai făcuseră acolo investiţii cam de multă vreme.

După două zile de şedere, am părăsit staţiunea, pornind spre Durău în jurul orei zece. Drumul trecea prin localităţile: Viişoara, Pângăraţi, Bicaz.

Când am ajuns la Bicaz am întrebat un bărbat în vârstă care este cel mai scurt drum spre Durău.

Acesta ne-a îndrumat pe la Ocolaşul Mare pe unde se poate trece apoi peste munte. Astfel că am părăsit drumul naţional, virând la stânga pe un drum comunal pe care am mers până când acesta s-a înfundat în munte şi ne-am oprit.

La poalele muntelui se găseau pajişti de un verde crud, iar dincolo de acest brâu de vegetaţie delicată se ridicau păduri de stejari, mesteceni, brazi şi pini, dispuse în trepte etajate. Mai sus de tot se zăreau stânci cu muchiile dantelate, colorate în cenuşiu şi topaz, printre care străluceau râuri de gheaţă, încă netopite, amestecate cu pete de verdeaţă ce se pierdeau în zăpada de pe creste.

Din depărtări se auzea zvon de clopote şi tălăngi, însoţite de câte un behăit de oi şi glasul gros al vreunui cioban aflat cu turma undeva pe pajiştile bogate de pe coasta dealului. Ne-am oprit pentru a asculta o melodie (probabil o doină) care venea de peste munte, cântată cu mult dor din caval; era cântată dulce, cu tonuri prelungi, exprimând starea sufletească a celui ce o interpreta.

Am pornit iar la drum. Urcuşul devenea tot mai anevoios, iar drumul tot mai rău din cauza făgaşelor săpate de ape prin grohotişuri. Eram dezamăgit şi nu prea ştiam unde vom ajunge. Norocul ne-a surâs când din desişul pădurii s-a ivit un pădurar care venea din sens opus pe acelaşi drum. L-am salutat.

-Câţi kilometri mai avem până la staţiunea Durău? l-am întrebat.

-Mulţi. Mai departe nu puteţi merge cu maşina, doar pe jos, cu piciorul. Adevăratul drum pentru maşini este pe la Hidrocentrala Bicaz, iar de acolo pe la Poiana Largului, apoi spre stânga pe drumul asfaltat; înainte de ajunge în localitatea Grinţieş se intră la stânga pe un drum judeţean care duce spre staţiunea Durău. Vă pot însoţi eu până la Bicaz, se oferă pădurarul, pentru că acolo merg.

L-am poftit în maşină, apoi am făcut o manevră de întoarcere printre copaci, după care m-am înscris pe drumul de întoarcere spre Bicaz. Pe drum l-am întrebat pe pădurar despre oraşul muncitoresc, despre lacul de acumulare, despre hidrocentrala „V.I. Lenin" construită pe cursul inferior al râului Bistriţa.

Omul nostru se născuse în localitatea Tarcău, dar locuia de mai mulţi ani în Bicaz şi îi ştia istoria.

-La hidrocentrala de la Bicaz – ne spune el – au muncit vreo 17.000 de oameni, printre ei fiind şi deţinuţi politici, de drept comun, precum şi militari. La început toţi au locuit în barăci din carton, fără curent electric; abia mai târziu s-au construit nişte blocuri muncitoreşti. Bicazul a devenit oraş muncitoresc tocmai datorită hidrocentralei. Dar ca în orice mare şantier şi aici au fost victime, datorate neştiinţei de care au dat dovadă oamenii în manevrarea utilajelor, ca şi neglijenţei unora.

... Din lipsa unor informaţii mai ample, voi apela la câteva date pe care le-am citit cu mulţi ani în urmă, în publicaţiile anilor construcţiei hidrocentralei:

„Proiectul pentru hidrocentrala V.I. Lenin de la Bicaz a aparţinut ing. Leonida şi a fost aprobat de guvernul condus de dr. Petru Groza. Construcţia a durat opt ani, fiind finalizate lucrările în anul 1960, când a fost dată în funcţiune hidrocentrala cu o putere instalată de 27,5 M.W. , o adevărată bijuterie a tehnicii româneşti din acea vreme. Centrala dispune de şase generatoare de curent. Construcţia s-a desfăşurat în prezenţa ing. Leonida. Acesta a murit câţiva ani mai târziu.

Lacul de acumulare cunoscut sub numele de Izvorul Muntelui este cel mai mare lac de acumulare artificial aflat între munţi, având o suprafaţă de 3.260 hectare şi un volum de 1,2 miliarde de metri cubi de apă;barajul este înalt de 127 metri (apa ajunge până la înălţimea de 97 metri), având lăţimea la bază de 119 m., lungimea la coronament de 435 metri, acolo apa având adâncimea de 18 metri.

În lacul Bicaz trăiesc multe specii de peşte: plătică, păstrăv, babuşcă, lostriţă, mreană şi crap.

De asemenea, pe lac plutesc tot felul de ambarcaţiuni, care fac legătura între cabanele turistice din zonă, se folosesc la pescuit şi la exploatarea sistemelor de creştere a peştelui pe lac".

... După ce a coborât pasagerul meu, am traversat oraşul Bicaz, intrând pe drumul naţional care ne-a dus la Poaina Largului, iar de acolo am virat spre stânga, intrând pe drumul judeţean care ne-a dus în satul Ceahlău, localitatea în care am intrat când soarele cobora spre asfinţit. Este un cătun aflat la poalele muntelui Ceahlău, format din nişte mici puncte care imită formele geometrice, fiecare punct reprezentând o gospodărie care, văzută de sus, de pe înălţimi, arată mai mici decât jucăriile pentru copii.

În fundul văii pârâul Bistricioarei se rostogolea peste pietre, făcându-şi loc zgomotos printre stânci.

Ne-am oprit din nou pentru a privi peisajul. Luminile reflectate de săgeţile soarelui care se pregătea să apună străluceau sus, pe crestele acoperite de zăpadă veşnică, care le împrejmuiau ca o cunună de nori încremeniţi şi ei în veşnicie. În partea de vest masivul larg era adânc brăzdat, conturându-se, din loc în loc, pereţi drepţi de stâncă golaşă, înfiptă în nori, pe al cărei vârf cerul se sprijinea, parcă pentru a se odihni. Pe pereţii stâncoşi se vedeau covoare de muşchi şi licheni, care nu înfloresc niciodată, dar au aspectul pânzei de păianjen, fiind tunse ca o periuţă, dând impresia că e aşternută o manta verde.

Deşi apa nu staţionează pe stânci, muşchii se dezvoltă luxuriant deoarece absorb ca un burete apa din ploi şi rouă, ca şi din ceaţa care

înconjoară stâncile, servindu-le ca un permanent izvor de umezeală. Numărul zilelor cu ceaţă le este de ajutor în toate anotimpurile din an.

Priveam cu emoţie acea privelişte de o splendoare aproape ireală, dar şi de o gravă ciudăţenie, savurând cu nesaţ liniştea adâncă ce se aşternuse în jurul nostru şi nu mă săturam să trag în piept aerul tare de munte.

„Cât de importantă este pădurea pentru orice fiinţă, dar mai ales pentru om!" mi-am zis în gând.

Am observat şi ceva curios: vârfurile Ceahlăului îşi schimbau contururile când le priveam din unghiuri diferite. În pădure şi distanţele sunt înşelătoare.

Pe pantele domoale, culorile toamnei ce se apropia, alternau cu roşul coacăzelor zemoase şi cu negrul murelor, după care iar se aprindeau sau se stingeau, apoi se estompau şi se îngroşau, în timp ce din adâncul văilor răzbătea un suflu puternic de o gravitate calmă şi severă. Peste coroanele copacilor începuseră să-şi facă apariţia şi culori deschise, galbene sau arămii, frunzele fiind atinse, din loc în loc, de penelul toamnei, care începuse timid să treacă peste toate esenţele şi să le înveşmânteze treptat cu superbul colorit autumnal.

În contemplarea mea mă străduiam din răsputeri să descopăr şi, mai ales, să deslusesc întreaga frumuseţe, de o neasemuită profunzime, încremenită pe creste, apoi pe pante şi până la poalele muntelui.

Am pornit motorul, desprinzându-ne cu mare greutate de acel loc. După ce am parcurs vreo doi kilometri, am pătruns într-o vale adâncă, străjuită de stânci colţuroase, ce se întindea de-a lungul povârnişurilor apusene ale muntelui Ceahlău.

Străbăteam păduri ce se rânduiau de o parte şi de alta a drumului, formând un fel de alee pitorească de mesteceni şi brazi; aerul era tare, răcoros şi se lăsa încet întunericul.

Când soarele coborâse dincolo de orizont pentru a spune „Bună dimineaţa" locuitorilor de pe cealaltă parte a pământului, intram şi noi în staţiunea Durău, oprind în parcarea din faţa clădirii centrale,

unde ne-am şi cazat. Camera noastră avea fereastra spre nord şi dădea chiar în coasta unui deal.

Am făcut un duş, apoi am mâncat ceva uşor din proviziile pe care le aduseserăm cu noi în cameră, după care ne-am băgat în pat cu câte o carte în mână.

Aproape de miezul nopţii Elena a adormit. Am deschis fereastra şi am privit afară. Liniştea era deplină, iar luna care tocmai trecuse deasupra pădurii era mare, rotundă ca o pâine şi luminoasă şi urma traseul pe cerul limpede, plutind în acea lume de tăcere şi mister. Treptat, noaptea se retrăgea în văi şi în pădurile dese, adormite şi ele în visare. Totul era sublim, iar eu priveam încremenit de uimire, în timp ce gândurile-mi călătoreau pe meleaguri îndepărtate.

Întreaga fire dormea şi visa. M-am întors în pat, am stins veioza şi m-am culcat.

În dimineaţa următoare, imediat după micul dejun, am pornit împreună cu Elena sus pe munte.

După o oră de mers pe poteci întortocheate am reuşit să dăm de o poieniţă luminată de soare, dar situată deasupra unei prăpăstii adânci.

-Mergem mai departe o întreb pe Elena.

-Stai puţin să privim de aici panorama staţiunii!

Staţiunea Durău este situată în masivul Ceahlău, la altitudinea de 700-800 de metri.

Înainte de plecarea din hotel o întrebasem pe recepţioneră ce ne-ar recomanda să vizităm , la care acesta mi-a răspuns: „Moldova are multe locuri care pot fi vizitate şi care oferă motive de profundă meditaţie asupra caracterului peisajelor şi fenomenelor pe care le găzduieşte în zonă. Unele constituie adevărate minuni. De exemplu: Cascada Duruitoarea, care are un impresionant jet de apă şi o cădere care produce un zgomot asurzitor; apoi cabanele Durău, Izvorul Muntelui şi Fântânele, dar acestea sunt cam departe de aici. Mai puteţi vizita vârfurile Toaca, Panaghia şi Ocolaşul".

... Am continuat să urcăm. Cărarea pe care apucaserăm părea să nu

ducă nicăieri, dimpotrivă, se pierdea undeva în mrejele codrului umbros, aproape întunecat. Am urcat pieptiş panta până aproape de locul unde părea că se sfârşeşte pădurea şi unde începuse să se zărească o dungă de lumină, care vestea că ne apropiam de o creastă de deal. Elena gâfâia din greu.

-Acolo, sus, trăiesc caprele negre! o atenţionez eu pe Elena. Înălţimile acelea constituie împărăţia lor şi a vulturilor singuratici, stăpâni pe abisuri şi înălţimi. Vulturii plutesc în văzduh în timp ce cu ochii lor ageri îşi caută prada.

-Este foarte frumos, încuviinţează ea, privind peisajul cu vădită încântare.

Coama de deal tremura în razele soarelui care se apropia de zenit, dând un contur şovăitor liniei unde cerul părea că se uneşte cu pământul.

-Închipuie-ţi cum s-ar vedea toată această privelişte dacă ne-am afla acolo, sus, pe creastă!

Reuşeam să vedem o parte a masivului Ceahlău, adevărată bijuterie montană, acoperit cu păduri întinse când pe pantele domoale, când căţărate pe poliţele alpine din vecinătatea stâncilor ascuţite, ale căror vârfuri sunt îndreptate spre cer: Toaca, Ciobanul, Panaghia şi Ocolaşul Mare.

Ceahlăul se înalţă semeţ, fiind împodobit cu piscuri ce se aseamănă cu nişte veritabile turnuri de cetate, acoperite pe laturi de brazi întunecaţi ale căror vârfuri par înfipte în cerul nesfârşit. Numai versantul lui vestic este lipsit de vegetaţie, aceasta fiind spălată de ploile care au săpat râpe adânci şi prăpăstioase în trupul de calcar al muntelui; acestea au fost favorizate şi de poziţia lui aproape verticală.

Fiind cel mai înalt munte din Moldova, Ceahlăul este vizibil de la mari depărtări. A fost considerat ca fiind Muntele Sfânt al Moldovei (unii susţin că el ar fi al doilea după Muntele Athos). Mai este numit şi Calea Cerului, întrucât, pe el se produc fenomene optice, ca de exemplu: vara, vârful Toaca formează împreună cu vârful Ciobanu, o

piramidă perfectă care ţine de la răsăritul soarelui timp de optzeci de minute. Cunoscătorii fenomenului spun că atunci se deschide drumul dintre cer şi pământ (vezi studiul făcut de dr. N Ţicleanu).

Acolo, spun specialiştii, liniile de forţă subpământene formează noduri puternice de energie de natură a modifica starea fizică şi spirituală a oamenilor. De aceea, cei ce trăiesc în zonă dau mare atenţie locului, construind case şi biserici, ca şi fântânile, cu respectarea unor reguli.

Tot pământul este îmbrăcat de o reţea de canale, atât pe vârfuri şi creste de munte, grote adânci, cursuri de ape, copaci, etc.

Fântânarii când caută cu nuieluşa lor izvoarele de apă şi depistează acele locuri sacre, simt concret cum trupul lor este străbătut de un val puternic de energie.

Mediul înconjurător acţionează direct asupra omului deoarece acesta este legat de pământ prin legea gravitaţiei, fiind într-o relaţie enigmatică, profund sentimentală, cu locul în care s-a născut.

În zonă este un aer ozonat şi un climat subalpin, iar datorită masivului Ceahlău această zonă se încarcă permanent spiritual. O teorie considerată foarte curajoasă afirmă că Ceahlăul ar fi fost conceput de o civilizaţie megalitică străveche să funcţioneze ca o veritabilă piramidă uriaşă, care să producă o energie misterioasă, aşa cum se întâmplă în Egipt cu acele piramide ce ţin seama de radiaţiile telurice.

Adevărul se află undeva departe pentru că natura ascunde multe mistere nedezlegate de om.

... După amiază am ajuns la biserică, unde am intrat şi am aprins câte o lumânare, apoi ne-am recules puţin.

Biserica de la Durău este pictată de Nicolae Tonitza în culori vii şi imagini expresive.

De acolo ne-am pierdut din nou în pădure pentru a-i asculta liniştea deplină. Natura nu face zgomot indiferent cât de împătimită i-ar fi activitatea, deoarece aproape toate sunetele ei sunt învăluite de linişte

şi de armonie.

Ne-am întins pe iarba moale şi am ascultat, încercând să nu ne mai gândim la nimic şi să nu ne scufundăm într-o zonă mentală neutră, pasivă, într-o amorţeală aproape totală, atenţi numai la tăcerea codrului adânc.

În pădure omul trebuie să respecte disciplina tăcerii şi să se scufunde în acea pace deplină, care îl aduce cât mai aproape de Dumnezeu. Această regulă este valabilă chiar şi atunci când viaţa îi este tulbure (aşa cum era şi a mea pe atunci).

Tot privind spre înălţimi mi-am adus aminte de un Psalm din Biblie: „Ridicat-am ochii mei la munţi de unde va veni ajutorul meu". Atunci am simţit în suflet o pace adâncă şi m-am gândit că Dumnezeu este acolo cu mine, iar pacea Lui mă înnobilează. Treptat am început să simt cum trupul îmi devine mai uşor, iar gândurile mi se limpezesc şi grijile se îndepărtează.

Devenisem calm, chiar vesel şi mintea mi se limpezise şi mi-am zis în gând: „Trebuie să pun mai mult în practică credinţa în Dumnezeu! Dar cum?"

Norman Vincent Peale, în cartea sa „Forţa gândirii pozitive" scria: „Incursiunea în amintiri adeseori îmbunătăţeşte prezentul, căci mintea are tendinţa de a reproduce numai frumuseţea din scena pe care o memorăm".

Voi păstra mereu vie în amintire acele momente de pace ale sufletului, ca pe un refugiu preţios pentru mintea mea, când va fi asaltată de necazuri şi va trebui să se retragă undeva pentru a se linişti.

Acolo, pe pajiştea moale, natura ne picura în suflet o pace tămăduitoare care ne limpezeşte gândurile.

-Aici nu au ce căuta aparatele de radio sau alte surse de zgomote! a remarcat Elena în şoaptă.

-Da. Oricând este de preferat muzica discretă a pădurii, pe care omul n-a fost în stare niciodată s-o egaleze: cântecul vântului în

frunzişul copacilor, ciripitul vesel al păsărilor şi peste toate, muzica întregului Univers, cu cerul, munţii şi cu toate peisajele pe care Dumnezeu le-a pictat în felul unic în care numai EL poate combina culorile.

M-am ridicat în şezut şi mi-am îndreptat privirea spre versantul de vis-a-vis, la fel de semeţ şi împodobit până la poale de o pădure verde. Jos, în vale, se lăsase o ceaţă uşoară ca o pânză de tifon, pe care razele apusului de soare o colorau în oranj şi violet.

-Hai să mergem în staţiune! am zis eu.

-Este atât de plăcut aici că n-aş mai pleca.

Ne-am întors pe înserat. Mai întâi am trecut prin restaurant, unde am mâncat câte o friptură, apoi am urcat în cameră. A urmat duşul, apoi somnul binefăcător după o zi de drumeţie.

În dimineaţa următoare, imediat după micul dejun, am pornit din nou să cercetăm împrejurimile, dar nu prea am avut noroc, fiind surprinşi de o ploaie care ne-a făcut ciuciuleţi şi ne-a obligat să ne întoarcem în cameră uzi până la piele şi pantofii plini de noroi.

După trei zile petrecute la Durău, ne-am făcut bagajele şi am plecat spre Piatra Neamţ pe acelaşi drum pe care veniserăm. Acolo am oprit numai pentru a lua benzină, apoi ne-am continuat drumul, trecând prin localităţile: Buhuşi, Bacău, Adjud, Mărăşeşti. Aici ne-am oprit pentru a vizita Mausoleul Eroilor din Războiul dintre anii 1914-1916.

Este un sanctuar militar imens, clădit din piatră, în care simţi respiraţia, sângele, eroismul şi bărbăţia bravilor noştri ostaşi care, în primul război mondial au luptat pentru eliberarea teritoriului românesc de trupele vrăjmaşe. La Mărăşeşti au luptat toţi fiii de pe plaiurile româneşti sub deviza „Pe aici nu se trece!"

Sunt evidenţiate bătăliile de la Putna şi Suşiţa, unde generalul german Mackensen a aflat ce este înfrângerea.

În luna octombrie 1917, din ordinul lui V.I.Lenin, care tratase direct şi în ascuns cu Germania, trupele ruseşti s-au retras de pe front, armata rusă s-a descompus şi a început Revoluţia socialistă care a

adus comunismul în Rusia.

Mausoleul Eroilor a fost construit în mijlocul unor coline molcome pline de vii, date în copt la data când noi l-am vizitat. Înăuntru am văzut arme de tot felul, busturi de eroi, documente, steaguri, etc. Pe un perete apar ca ctitori ai mausoleului Regele Ferdinand şi Regina Maria. Un funcţionar al muzeului ne-a spus că până la Revoluţia din decembrie 1989, inscripţia de pe acest perete a fost acoperită cu o pânză roşie.

Când am ieşit din Mausoleu era ora 14.00. Pe cerul senin strălucea intens soarele, dogorind ca în luna iulie. Caroseria maşinii frigea, iar înăuntru era cald ca într-un cuptor.

-Intră repede, ca apoi să pornim şi să lăsăm geamurile deschise pentru a ne răcori curenţii de aer! i-am spus Elenei, care şedea lângă portieră şi privea înapoi spre Mausoleu.

-Ai dreptate, parcă am intrat într-un cuptor! a recunoscut ea, după ce s-a aşezat pe scaun.

-Ne mai oprim pe undeva?

-Nu. Hai acasă, că mi s-a făcut dor de cuibuşorul nostru! Oricât de bine ar fi în altă parte, tot mai bine te simţi acasă la tine, filozofează ea aproape în şoaptă.

Nu i-am mai răspuns, deşi îi dădeam dreptate în gând. La fel mi se întâmplă şi mie de fiecare dată când părăsesc Constanţa, fiind nevoit să mă despart de casă şi de mare. Când mă întorc acasă, mă cuprinde o melancolie care urcă cu căldură din inimă până în creştet. Nu ştiu cum va fi când voi pleca definitiv de pe această lume şi va trebui să las în urmă aceste locuri dragi.

Am trecut, fără oprire, prin localităţile: Focşani, Rm. Sărat, Buzău, Slobozia, Ţăndărei, trecând peste Dunăre la Vadu Oii, apoi după amiază am ajuns în dealul de la Ovidiu de unde am simţit miros de iod şi alge, apoi imediat au apărut Ghiolul Mare şi Mamaia cu salba ei de hoteluri de pe malul mării.

Peste mare se lăsa seara, cu un frumos asfinţit de soare. „Bun găsit,

oraş iubit! Bun găsit mare!" m-am trezit spunând cu voce tare. Elena a râs.

- Încheiere –

Drumeţiile mele pe cărări de munte au constituit întotdeauna un prilej de evadare din viaţa cotidiană, motiv pentru care am încercat să le descriu cu lux de amănunte, atât cât mi-a stat în putinţă să scot în evidenţă elementele practice, dar şi pitorescul locurilor pe care le-am vizitat.

Aş fi dorit să pot călători şi prin alte ţări, dar înainte de anul 1989 acest fapt îmi era interzis datorită profesiei ce o exercitam, iar după revoluţie mi-au lipsit mijloacele materiale necesare unei astfel de călătorii. Şi, cu toate acestea, mă declar mulţumit că am reuşit să vizitez atâtea locuri încărcate de viaţă, de istorie şi de frumuseţe de pe teritoriul ţării mele.

Acum, după câte am văzut, aş recomanda şi celorlalţi conaţionali ai mei să-şi facă timp pentru a cutreiera ţara, înainte de a se grăbi să treacă graniţa. Avem o Românie frumoasă şi bogată cum poate nu există o altă ţară în lume, iar pe plaiurile ei viaţa oamenilor şi frumuseţea locurilor se constituie oriunde într-un spectacol armonios şi inedit, care îţi bucură sufletul şi-ţi alină durerile. Dar pentru a vizita acele locuri se cere răbdare, voinţă şi dorinţă de a trăi alături şi împreună cu oamenii pe care îi întâlneşti, să trăieşti episoade din viaţa lor, ceea ce presupune să te opreşti, să nu treci ca trenul prin gară.

Astăzi, graţie exploziei ştiinţifice, majoritatea românilor află, pe diferite căi, cum trăiesc eschimoşii în ţinutul alb, în „izbele" lor de zăpadă, de la polul nord sau ce specii de păsări cuibăresc pe insulele îngheţate din Islanda, ce alte insule izolate au mai fost descoperite în oceanele imense ale lumii, etc., dar manifestă mai puţin interes pentru a-şi cunoaşte propria ţară. Sigur, o justificare ar putea fi invocată:

sărăcia care a cuprins majoritatea populaţiei, la care s-a adăugat comerţul şi turismul neadecvate, în care noii proprietari de hoteluri, moteluri şi cabane turistice – mulţi dintre ei fiind îmbogăţiţii peste noapte ai României – parcă aflaţi de-a curmezişul acelei idei, practică preţuri uriaşe, care îi ţin departe pe potenţialii turişti care au prea puţini bani.

În acelaşi timp, cei care dispun de bani preferă să-şi petreacă concediile, revelioanele şi chiar week-end-urile prin Grecia, Turcia, Spania, Franţa, etc.

Bogăţia a devenit o boală pentru unii; cel care vrea să se îmbogăţească, doreşte ca acest lucru să se producă imediat, nu mai are răbdare să aştepte ca munca lui să-i aducă prosperitatea, iar pentru a grăbi totul, recurge la tot felul de fapte ilegale, „neortodoxe".

Este o trăsătură pe care o are lăcomia omului în comun cu mânia şi pofta trupească. La astfel de oameni nici un viciu nu tolerează frâul şi tocmai de aceea ei acţionează după instincte, călcând în picioare pe oricine, înşelând, mințind şi în general, ducând o viaţă meschină, din dorinţa de a-şi mări avutul cât mai repede. Multora nici nu le pasă de semenii lor aflaţi în mizerie, ca „în plin naufragiu".

... Umblând hoinar prin ţară, mi-am petrecut multe clipe plăcute, cățărându-mă pe stânci, suind pieptiş pe pantele abrupte, hălăduind pe cărări umbrite de munte, înotând prin zănoagele naturale ale râurilor în vreme de zăpuşeală – mă consideram în piscină – şi poposind adesea pe malurile pârâiaşelor, unde mă odihneam în timp ce-mi astâmpăram foamea cu merindele pe care le căram în rucsac şi cu apa rece şi limpede din pârâu.

Prin aceste drumeţii am luat contact nemijlocit cu filozofia naturii, fiind pentru mine un minunat prilej de îmbogăţire a cunoştinţelor în domeniul culturii, dar şi religioase, de care stătusem departe o vreme.

Am reuşit astfel să mă întâlnesc cu trecutul şi cu prezentul aproape în acelaşi timp. Lecturile mele de acasă mă plimbau prin epoca antică a lui Homer şi Ulise, a lui Herodot şi Tucidide, a luptelor duse de

Alexandru cel Mare pentru cucerirea lumii, apoi mă făceau să călătoresc prin istoria dacilor şi romanilor sau prin „Infernul lui Dante".

La sfârşitul fiecărei călătorii simţeam că am mai adăugat ceva la orizontul meu de cunoaştere şi că am mai trăit „o felie" de viaţă.

Dumnezeu a aşezat munţii Carpaţi, chiar în mijlocul României, încât, de unde ai veni poţi ajunge la pădure în aceeaşi zi şi să păşeşti în mijlocul naturii.

Experienţa drumeţiilor m-a învăţat multe şi pot afirma că cine se încumetă la astfel de încercări, cu scopul de a trăi ineditul pentru câteva zile sau săptămâni, nu va uita niciodată. Chiar dacă va trebui să suporte, uneori, capriciile naturii: ploi, vânt, frig, ceaţă, etc., după cum îl poartă norocul, va beneficia din belşug de frumuseţile unice pe care le oferă pădurea: liniştea profundă, aerul ozonat, miresmele unice, foşnetul discret al codrului, murmurul apelor de munte, metamorfoza coloritului copacilor şi pajiştilor, concertul păsărilor pe înserat şi la revărsatul zorilor.

Drumeţiile te îndeamnă să renunţi, în mod voit, la comodităţi şi viaţa de huzur, folosindu-te numai de hainele de pe tine şi rucsacul pe care îl duci în spate, în care ai îngrămădit la plecare puţine obiecte, din care nu va lipsi bidonul cu apă, termosul cu cafea şi mâncarea de sezon (de obicei pâine, brânză, ceapă, care nu se strică).

Când eşti ostenit şi flămând ai prilejul să constaţi cât de bună este o bucată de pâine, chiar şi uscată.

După ce te-ai obişnuit cu toate restricţiile, începi să te mulţumeşti cu cât mai puţin şi te simţi fericit să constaţi că pădurea este vie, iar întreaga natură este o zămislire şi o armonie care ţi se dăruie, fără să-ţi ceară nimic în schimb. Abia atunci descoperi că în toată această natură atât de darnică este prezent Dumnezeu.

Dacă priveşti de pe un munte spre versantul muntelui vecin, în faţa ta se desfăşoară pe întinderi cât vezi cu ochii depresiuni înconjurate de ceaţă, apoi coclauri imense acoperite cu păduri de foioase, iar în

spatele lor descoperi întinderi de pășuni și tufe.

În mijlocul naturii ne regăsim sufletul pe care viața grea trăită în vremurile tulburi, pline de nesiguranță și chiar de depresii, ne făcuse să credem că îl pierduserăm.

Psihologii vorbesc de o epuizare mentală de care suferă mulți oameni care se îndepărtează de natură în mod nepermis, natura constituind – după cum bine se știe – mediul originar de viață al omului.

Inconștientul omului este acea zonă obscură, acea „peșteră" amplă, luminată discret de o rază nevăzută, care încearcă să scoată la suprafață noi potențe, dar care lasă și spații încă ne exploatate.

... Am făcut multe călătorii prin țară, unele în interesul serviciului, altele în concediile de odihnă, dar cele mai multe le-am făcut după pensionare, cu scopul evident de cunoaștere. Am văzut multe locuri minunate care mi-au încântat privirile, liniștindu-mi trupul și sufletul deopotrivă. Unele m-au determinat să revin.

Cu toate acestea, nu încetez să-mi admir și să-mi iubesc pământul natal „dintre ape", pământul Dobrogei, pentru care îi mulțumesc lui Dumnezeu în fiecare zi.

Aceasta explică și comportarea mea, în sensul că, de câte ori plec din Constanța, abia aștept să mă întorc acasă, și o fac, respectând un fel de ritual: dacă plec cu trenul, la revenirea în gară, merg mai întâi la malul portului și privesc marea și portul, apoi urc în taxi sau autobuz și merg spre casă; în cazul că am făcut călătoria cu autoturismul, nu uit aproape niciodată să fac un tur prin partea veche a orașului (zona peninsulară), trecând pe lângă statuia poetului roman Ovidiu, amplasată în piața care-i poartă numele, murmurând din „Epistulae ex Ponto" : „Să vrei e puțin, trebuie să dorești cu ardoare ca să-ți atingi scopul". De aici trec pe la Casino, unde mă opresc în parc pentru a-l saluta pe Luceafărul poeziei românești, unicul M. Eminescu, care privește de pe soclul său întinderea de apă, cu singurul dor neîmplinit de a fi lăsat să moară la marginea mării.

Mulţumit că amândoi se află la locurile lor, îmi continui drumul pe strada Mircea şi mă opresc aproape de blocul turn de la intersecţia cu bulevardul Ferdinand, pentru a mai privi odată marea, în timp ce-mi rumeg gândurile.

Deşi sunt un împătimit al drumeţiilor, am rămas un credincios mării, ca o pasiune statornică, care mă face să nu-mi pot imagina viaţa departe de ea. Asta poate fi şi urmarea primei mele profesii pe care am practicat-o, din păcate, prea puţină vreme.

Odată cu înaintarea în vârstă am rărit călătoriile şi câştigă tot mai mult teren preocuparea pentru tihna şi activităţile casnice, folosindu-mă mai des de călătoria imaginară cu ajutorul căreia ţes printre amintirile – de loc puţine – care mă năpădesc. Atunci încerc să le pun pe hârtie cu multă grijă, străduindu-mă ca fiecare carte pe care o scriu să fie cât mai realistă, să exprime viaţa. Nu ştiu dacă aceste cărţi îmi vor aduce vreodată bogăţie sau renume, dar eu continui, cu încăpăţânare, să le scriu, cu toate că am descoperit, mai demult, că scrisul este o muncă plină de renunţări şi sacrificii. Atunci de ce scriu? Pentru că scrisul mă ţine departe de politică şi de plăcerile vieţii în societate, de aceea scriu.

În ceea ce priveşte partea renunţărilor, cu ele sunt obişnuit încă de pe vremea când lucram, deoarece, profesia mea ingrată a avut darul să mă supună multor experienţe draconice, fiind nevoit adesea să respect regulamente şi ordine stupide, împotriva cărora m-am revoltat pe faţă, deşi am avut parte şi de unele consecinţe nedorite. De fapt, în anii premergători Revoluţiei din 1989, mii de oameni au fost în situaţia mea, deşi nu aveau nici o vină ca să suporte acel destin crud, şi tratament neomenos.

După câte am pătimit în viaţă, astăzi nimic nu mă mai poate răni prea tare pentru că însăşi viaţa m-a învăţat să nu mă aştept la prea multe de la oameni, iar faţă de prieteni să fiu mai circumspect pentru că niciodată nu se ştie....

Am momente când îmi privesc viaţa şi o văd ca pe un câmp de

bătălie presărat cu ruinele visurilor mele moarte şi a speranţelor neîmplinite. Peste tot iluzii deşarte. Aproape mereu soarta mi-a fost potrivnică şi mi-a lăsat urme adânci, îmbătrânindu-mă înainte de vreme. Trebuie să recunosc şi unele lucruri bune care mi s-au întâmplat şi de care am beneficiat: am învăţat multe pe care puţini au avut prilejul să le afle.

Poate că ar fi trebuit să fiu fericit, dar n-am fost. Fericirea este victoria care vine dintr-un sentiment de realizare, de triumf, când poţi transforma ideile în acţiuni, în fapte pentru oameni.

N-a fost mereu aşa. De aceea nu am încetat să mă întreb: „Care este sensul vieţii?" la care nici până astăzi nu am reuşit să aflu răspunsul.

Cândva îmi făcusem iluzii în privinţa menirii mele înalte, dar viaţa a fost crudă tocmai în acea etapă când speram că se va produce împlinirea. Acum e târziu.

Nu sunt Leonardo da Vinci sau Shakespeare, dar încerc prin scrisul meu să creez o viziune generală asupra celor pe care le-am văzut şi trăit până în prezent.

Acum, ajungând spre sfârşitul pantei coborâtoare, încerc şi eu s-o imit pe Sheherezada din „O mie şi una de nopţi", care-şi prelungea viaţa născocind o nouă poveste.

Afară este o toamnă târzie, luminată de un soare blând. Hai să ne culcăm!...

08 noiembrie 1995.
Constanţa.

- EPILOG -

N-ar mai fi existat acest capitol dacă o călătorie recentă pe care am întreprins-o în centrul ţării nu m-ar fi umplut de durere şi de revoltă faţă de cele ce am văzut.

Pentru că tot nu am reuşit să public cartea până în prezent, m-am hotărât să-l adaug în continuare.

Tocmai îmi făceam reproşuri că am întârziat în mod nepermis cu scrierea cărţii, când la televizor se prezentau imagini, întregind cele scrise în ziare despre jaful din păduri.

Toate acestea m-au determinat să plec de acasă şi să mă conving de adevăr cu propriile-mi simţuri. Ceea ce am văzut este greu de descris. Cele pe care le-am arătat mai înainte în cuprinsul cărţii, tind să-şi piardă corespondentul în realitate. Au dispărut locurile de mai înainte, care avuseseră darul să-mi umple sufletul de pace şi încântare şi care mă ajutaseră să-mi uit, pentru o vreme, toate grijile şi necazurile vieţii.

Nu-mi venea să cred ceea ce vedeam că se petrecea în pădurile României. Noii proprietari de păduri, dar şi firme de tot felul, taie copacii fără discernământ.

Din vechime se ştie că pădurea a constituit pentru strămoşii noştri refugiu în faţa năvălitorilor, adăpost, casă, leagăn, scut şi tranşeu, cămară şi sursă de sănătate. În pădure tăiau animale sălbatice: bourul, zimbrul, cerbul, ursul, lupul, capra neagră, porcul mistreţ, iepurele, râsul, jderul, etc., pe care omul le vâna pentru hrană, folosind blana lor pentru îmbrăcăminte şi încălţăminte.

Lemnul din pădure a servit omului pentru toate trebuinţele, iar fructele copacilor le-a completat hrana: alune, afine, mure, fragi, zmeură, mere, nuci şi pere pădureţe, măceşe, etc., apoi ciuperci, ghebe, bureţi de fag şi de brad, ştevia de pădure, loboda şi multe altele.

Pădurea a influenţat şi cultura oamenilor din toate timpurile. Doinele şi celelalte cântece populare încep cu „foaie verde', iar multe au fost cântate cu foc de către rapsozii populari şi ţiganii lăutari, fiind ascultate de oamenii bătrâni până la moarte.

Oamenii din popor au avut din totdeauna idolii lor, în special haiducii care colindau codrul, luând de la cei bogaţi şi dând săracilor.

Pădurea a constituit bogăţia inestimabilă a României, iar primul cod silvic a fost dat la 19.06.1881, care a fost modificat în anul 1910, apoi în aprilie 1962.

Stăpânii vremelnici care s-au abătut asupra ţării au reuşit, în parte, să distrugă această bogăţie, aşa cum a procedat Administraţia turcească cu pădurile din Dobrogea, a căror lemn a fost folosit pentru construcţia corăbiilor şi pentru foc, pentru a face loc culturilor agricole, în special grâul, care era tot mai cerut pe pieţele europene. La fel au procedat ruşii în perioada 1944-1960, când au tăiat podurile noastre fără milă, iar lemnul s-a scurs pe plutele de pe Bistriţa, Olt, Siret, spre Galaţi şi de acolo în fosta URSS, lăsând munţii noştri pustiiţi.

Din evidenţele statistice ale vremii rezultă că în anul 1983 România avea 6.337 hectare de pădure şi 9.947 hectare de perdele de protecţie a câmpiilor şi căilor de comunicaţii. Cu aceste suprafeţe deţinea locul 10 (zece) între ţările Europei, în ceea ce priveşte suprafaţa fondului forestier. Dar pe atunci tăierea copacilor se făcea raţional, sub supravegherea organelor de stat, situaţie care s-a degradat după anul 1989, când a apărut zvonul că pădurile vor fi retrocedate foştilor proprietari.

Fără a mai aştepta reglementările legale, proprietarii sau moştenitorii acestora s-au grăbit să le taie, de teamă să nu le fie luate înapoi, deşi, încă nu erau proprietari de drept. N-au lipsit nici incendiile provocate pădurilor de către rău voitori şi invidioşi.

Jaful fondului forestier a căpătat proporţii după apariţia „Legii Lupu" (după numele lui Vasile Lupu, deputat ţărănist în perioada

1997-2000, care a inițiat-o) când pădurile au fost defrișate fără discernământ, anticipând astfel marele pericol al deșerticării și alunecărilor de teren, cu tot cortegiul de consecințe negative privind clima, apele, aerul, animalele, păsările și, mai ales, viața locuitorilor din acele zone masacrate, care devenea tot mai nesigură.

Îmi este aproape imposibil să înțeleg de ce distrug oamenii pădurile, tăind copacii fără discernământ, numai pentru simplu fapt că le-au primit în proprietate. Ce îi determină să producă acest dezastru ecologic? Numai profitul imediat prin valorificarea lor? Ce vor lăsa în urma lor? Iată întrebări la care trebuie să fie găsite răspunsuri cât mai urgent, până nu este prea târziu.

Legea Lupu, acea lege neghioabă prin care s-a dat undă verde restituirii necontrolate a pădurilor, nu a luat în calcul urmarea – dezastrul național.

Mai mult, au ajuns în pericol și pădurile care erau protejate în Parcurile Naționale, fiind distruși și copacii seculari, considerați monumente ale naturii.

Când vor înțelege oamenii că pădurea înseamnă nu numai lemnul de care nu ne putem lipsi, ci și apa, aerul curat, scutul protector împotriva eroziunii și spulberării solului de vânturi și furtuni, de inundații catastrofale, precum și un regulator al climei?

Despădurirea duce la creșterea accentuată a radiațiilor reflectate, se intensifică circulația aerului, iar ca urmare, în aer crește conținutul de particule de sol și de rocă pe care vântul le spulberă și le poartă peste tot.

Acestea toate duc la extinderea deșertului și la o aridizare pronunțată a climei din zonă, care se poate extinde.

De asemenea, se distruge solul care s-a format pe munte de-a lungul a mii de ani, iar în urma acestui fenomen versanții munților capătă aspectul unui corp descărnat.

Cât de repede a fost dat uitării faptul că de la formarea sa, poporul român – așezat în calea tuturor relelor și valurilor de popoare

migratoare care au trecut peste aceste meleaguri – a putut supraviețui numai în alianță cu pădurea, care i-a oferit protecție, izvor de sănătate și bogate resurse materiale și spirituale! Marele nostru istoric Nicolae Iorga, le-a numit, în scrierile sale „romanii, acele luminișuri și cuiburi de viață românească în care s-au format tradiții, legi nescrise, datini și obiceiuri".

Tocmai de aceea Legea nr.9/1973 se îngrijea de conservarea naturii, declarând Parcuri Naționale anumite zone împădurite, ele constituind cartea de vizită a României, care este trecutul, viitorul și integritatea țării.

Astăzi nimeni nu le mai socotește veritabile sanctuare ale unității și continuității noastre multimilenare pe acest pământ sfânt și se face totul pentru a fi distruse.

Curiozitatea m-a făcut să-mi port pașii prin județele Vrancea, Neamț, Bacău, Harghita și Covasna, unde presa și televiziunea continuau să semnaleze date despre masacrarea pădurilor. Totul este apocaliptic, acel masacru se vede la tot pasul, marcat și de urmele lăsate pe solul în continuă degradare de șenilele utilajelor, de urmele camioanelor și tractoarelor, de scrijeliturile de pe sol produse de târârea tulpinilor ajunse hâde ale copacilor tăiați, de versanții pustiiți, de noroiul și crengile uscate lăsate în urmă.

Cât poți vedea cu ochii, pe dealurile din apropiere se întind – ca o pecingine – pete mari de sol despădurit, adevărate răni lăsate de „boli" în trupul muntelui, după ce pe acolo au trecut drujbele și topoarele mânuite de oameni.

Am întrebat localnicii din zonă, de pe valea Bicazului, ale cui sunt vilele frumoase? „Ale pădurarilor!" mi-au răspuns ei, sporindu-mi uimirea. Din ce bani le-au făcut? Din salariul de pădurar este imposibil, deci, din afacerile cu lemnul din pădurile noastre, ale tuturor, în cârdășie cu hoții și cu „mafia lemnului".

Sătenii erau revoltați „I-am îmbogățit pe unguri, exportând lemnul în Ungaria și astfel ei au devenit exportatori de lemn în țările

Europei deşi nu au păduri.

De mulţi ani românii taie copacii din pădure şi îi exportă peste graniţă sub formă de mobilă, de cherestea, de buşteni şi chiar de lemn de foc, fără să le pese că această bogăţie inestimabilă aparţine tuturor românilor.

Adesea am văzut în portul Constanţa trenuri încărcate cu cherestea şi cu buşteni mari, care urmau să ia calea exportului pe mare cu vapoarele străine aflate în port. Totul se vinde ieftin, dar aduce profit celor ce se ocupă să-şi sporească veniturile proprii.

De asemenea, pe străzile din oraş, în special prin cartierele cu case şi curţi, circulă frecvent autocamioane de tonaj mare cu numere de Suceava, Neamţ, Bacău şi Vrancea, încărcate cu lemne de foc, dar de calitate, tăiate la lungimea de un metru.

A dispărut esenţa proverbului „Codrul e frate cu românul". Se înţelege că românul îşi omoară fratele.

„Dosarul lemnului negru" a început a se construi încă de prin anul 1990 şi conţine multe date care zac în birourile celor plătiţi din bani publici să le rezolve.

Totul a început cu furturile aşazise de subzistenţă (pentru nevoile proprii ale locuitorilor din zonă) şi s-a lărgit în mod exagerat, până la afacerile mari, de miliarde, dar ilegale. Din păcate, acestea din urmă toate au fost controlate şi facilitate de angajaţii mai mari sau mai mici ai Regiei Naţionale a Pădurilor, pentru a susţine şi mai bine proverbul „Lupii au fost puşi paznici la oi". Ei fac jocurile în domeniul exploatării lemnului, sub oblăduirea şi împreună cu diferite grupuri politico – economice, în cârdăşie cu care alcătuiesc „Mafia lemnului".

Cârdăşia lor începe chiar din faza licitaţiilor organizate, care sunt restrânse la anumiţi participanţi, hotărâţi dinainte de guvern, împreună cu Regia Naţională a pădurilor, nici unul străin de Mafie.

De la localnici am reuşit să aflu că licitaţia pentru exploatarea doborâturilor de vânt din judeţele Neamţ, Suceava, Vrancea şi

Harghita – prin grija Regiei Naţionale a Pădurilor – a dat posibilitatea unor firme care aparţin unor parlamentari, să taie copacii sănătoşi, aflaţi în picioare, defrişând la rând pădurea.

Pentru că nu interesau copacii doborâţi de vânt, la sfârşit aceştia nu au mai fost ridicaţi, ci lăsaţi pe loc să putrezească.

Cu acordul pădurarilor, care nu o fac pe gratis, au fost tăiate culuare – în mod intenţionat – în parchete, pentru ca vântul să se prelingă printre copaci şi să-i frângă şi astfel culcaţi la pământ sunt pradă pentru firmele care exploatează doborâturile. Aşa mi-am explicat şi apariţia vilelor despre care am scris mai sus.

Nimeni nu mai ştie astăzi de ce suprafaţă împădurită dispune România. Anuarul statistic pe anul 1998 arată că existau 6.227 de hectare. O fi aşa?

Lipseşte o strategie guvernamentală care să stabilească exact cât şi în ce condiţii să fie tăiat lemnul în păduri, cum şi în ce zone să se facă împăduriri, etc.

Există în ţară prea multe păduri distruse prin tăieri iraţionale ca şi prin incendii provocate, încât apar în unele locuri privelişti de apocalipsă. Codrii noştri care erau cândva falnici, au ajuns nişte păduri pustiite, în care viaţa s-a stins şi nu cred că va trece multă vreme până când vor apare şi consecinţele acestor fapte nebuneşti.

Cei care distrug pădurile, ca şi cei care ar trebui să le apere, nu conştientizează pericolul pe care îl reprezintă sporirea cantităţii de bioxid de carbon din aer, care va duce în timp la efectul de seră, urmat de o încălzire treptată a atmosferei, cu serioase implicaţii asupra climei, favorizând furtuni, ploi şi dezastre. Se ştie că apa de ploaie poate fi reţinută numai în solul afânat compus din frunzele căzute din copaci, crengile şi conuri de brad în amestec cu humusul şi alte componente. Dar acest sol se formează numai într-o pădure deasă şi sănătoasă, nu pe munţii cheliţi de păduri de către oameni inconştienţi care îşi urmăresc numai propriile interese.

Pădurile au rolul să stabilizeze versanţii şi să reţină apele pluviale.

Ceea ce este mai dureros este faptul că la acest jaf participă şi unii dintre politicieni, implicaţi profund în astfel de afaceri, care şi-au construit vile, unii chiar „imperii' de prosperitate, de care se bucură din plin, privind de pe laturi la dezastru. Nu le pasă d nimic, ba chiar pleacă în vacanţe cât mai departe de ţară, pe diferite insule exotice, unde s-ar putea stabilii definitiv în caz de catastrofă ecologică în România. Deşi sunt aleşii poporului, nu le pasă de acest popor sărăcit şi siluit de atâţia ani de zile de către perverşii acestei tranziţii din România, care nu se mai sfârşeşte odată.

Trec pe şosele şi dau de un zgomot asurzitor. Îmi pun palmele la urechi să nu mai aud scrâşnetul drujbelor care se afundă în trunchiurile copacilor tăiaţi, în mare parte, de la înălţimea de 1-2 metri de la sol; nu-ţi vine să crezi că cei care mânuiesc drujbele sunt căţăraţi pe trunchiurile copacilor asemenea electricienilor pe stâlpii de curent electric şi echipaţi la fel.

Nimănui nu-i mai pasă de acest jaf. Atât lucrătorii silvici, cât şi cei de la poliţie tac şi privesc dezastrul, privesc cum este vandalizată natura de tăierea iresponsabilă a pădurii. Nimeni nu se mai ocupă de certificarea lemnului pentru a avea o evidenţă strictă a fiecărui copac. Fiind total interesată, „Mafia lemnului" se opune sistemului certificării, iar autorităţile abilitate şi plătite din bani publici, nu verifică şi nu controlează acest trafic ilegal cu lemne ce se derulează peste graniţă, pentru a lua măsura confiscării.

Ar fi bine să se statueze regula că pădurea nu este numai a celor ce o deţin vremelnic, aşa, ca pe o maşină sau ca pe o casă. Ea aparţine tuturor locuitorilor ţării, ca bun al întregii naţiuni, iar practica lor distructivă atentează la viaţa şi sănătatea acestei naţiuni.

Ce fac O.N.G.-urile şi asociaţiile ecologice? De ce nu se opun acţiunilor de jaf din avuţia ţării?

Toate guvernele care s-au perindat la putere după decembrie 1989 n-au fost în stare să facă ordine şi să instaureze domni legii pentru protecţia pădurilor, a climei, a mediului în general, pentru a păzi

sănătatea populaţiei noastre, demonstrând neputinţă, poate şi rea voinţă, făcând astfel jocul unor persoane.

Prin implicaţiile ei, pădurea constituie un bun strategic şi priveşte întreaga naţiune, de aceea, ea trebuie să fie administrată de stat, aşa cum se procedează în toate ţările Europene. Lăsată la cheremul hoţilor, apocalipsa care ar urma va atinge chiar siguranţa naţională, iar din paradisul care, încă, mai există, tinerii vor avea parte să vadă copaci doar prin cărţi, picturi, desene sau fotografii.

Nu trebuie tratată cu uşurinţă această bogăţie inestimabilă. Se ştie bine că pădurea este factor de echilibru al mediului geografic, constituind un adevărat scut de protecţie, menit să asigure regularizarea scurgerilor de apă la suprafaţă şi o alimentare echilibrată şi permanentă a rezervelor de apă subterană. În plus, pădurea reduce cu peste 62% din forţa vântului, fiind foarte importantă atât pe munte, cât şi la şes, unde protejează culturile agricole, reţin umiditatea şi opresc zăpezile. Dar la noi, multe perdele de protecţie au fost defrişate, totul se distruge şi nimeni nu se mai ocupă de împădurirea terenurilor degradate sau de înlocuirea arborilor tăiaţi, pentru ca astfel să se asigure protecţia solului. Rădăcinile copacilor tăiaţi putrezesc în sol, lăsând în locul lor canale prin care sunt drenate apele în sol, care ajung în pânza freatică; când copacul este în viaţă, de acolo îşi aduce apa, cu care face schimbul, prin frunze, cu atmosfera.

Cât de autentică este poezia scrisă de Gheorghiţa Măleanu, poeta – ţărancă din Bărbăteşti judeţul Vâlcea, „Plânge-n dolie pădurea". Voi reproduce aici câteva versuri care mi s-au părut edificatoare:

„Unde eşti pădure deasă,
Unde-s fagii şi gorunii?
Să-mi aleg picior de coasă
Şi de cumpăna fântânii.

A rămas un plop în coastă
Tremurând şi suflând greu,
Ca omul fără nevastă
Uitat şi de Dumnezeu."

Atât pe lângă şosele, cât şi pe malurile râurilor, poţi vedea, la tot pasul, arbori mari tăiaţi care zac la pământ, mutilaţi, aruncaţi unul peste altul în dezordine; unii se mai sprijină, încă, pe ramurile şi trunchiurile suspendate în aer; dar pe coastele ce par desprinse dintr-un sol selenar se văd înfipte trunchiurile retezate.

În văzduh e larmă, acolo plutesc păsările speriate, care scot ţipete plângătoare pentru că le-au fost distruse adăposturile tradiţionale din care au fost alungate.

Pe distanţe mari faţă de locul dezastrului nu mai întâlneşti animale sălbatice deoarece şi ele au fost alungate din bârloguri de zgomotele produse de oameni cu sculele şi utilajele lor, din care nu lipsesc sinistrele gatere instalate la poale, în apropierea râurilor, unde lucrează de zor, lăsând în urma lor, pe maluri şi în apă, grămezi mari de rumeguş care îmbolnăveşte apa şi peştele din ea. Peste tot e numai zgomot şi fum care poluează totul în jur.

Parcă nu erau suficiente incendiile, păşunatul fără restricţii în pădure, diferitele boli ale copacilor cauzate de poluarea chimică şi atacul insectelor dăunătoare, peste pădure s-a năpustit şi omul, cu utilajele lui sofisticate, hotărât s-o distrugă.

Specialiştii ne avertizează că cel mai nociv poluant este bioxidul de sulf rezultat din arderea cărbunelui inferior, care, atunci când este dizolvat de apa de ploaie, dă naştere acidului sulfuric. Pe această cale se produce o acidizare pronunţată a climei şi o extindere a deşertului, eroziunea solului, împiedicarea circuitului între sol şi atmosferă, precum şi modificarea climei pe întreg cuprins al ţării.

Rezultă, deci, că dispare treptat raiul lăsat nouă de către strămoşi.

Atunci noi ce vom lăsa urmaşilor?

În România există şaptesprezece staţiuni de cercetare silvică. Ce mai fac ele astăzi?

De asemenea, cine se mai ocupă de valorificarea organizată a fructelor de pădure, conuri de brad, răşină, ciuperci, etc., dacă în pădure au acces numai jefuitorii?

Desigur, tot ei se ocupă, exploatându-i pe cei nevoiaşi, vând pe bani puţini în ţările din Occident: melcii, ciupercile, fructele, în loc să fie destinaţi pieţei interne.

Lăcomia unor comercianţi nu cunoaşte limite, vor din ce în ce mai mulţi bani pentru buzunarul lor, fără să le pese de cei aflaţi în nevoie.

... Arătam, mai sus că pădurea asigură lemnul necesar naţiunii noastre, dar contribuie decisiv la regularizarea debitelor apelor, protejează solul contra eroziunilor şi a factorilor climatici; în lipsa pădurii, ploile duc totul la vale, lăsând stâncile golaşe.

Dăunează, însă şi un păşunat exagerat care poate duce la tasarea peste măsură a solului, încât apa ce rezultă din ploi nu mai poate pătrunde în sol, ci se prelinge pe el, dând naştere la ogaşe şi viituri care curăţă solul şi frunzele uscate. Un păşunat raţional este benefic – susţine prof. dr. Radu Rey – deoarece reface solul şi distruge planta numită „părul porcului", care este dăunătoare pentru copaci.

Pădurea frânează torentele, le diminuează forţa distrugătoare, împiedică vânturile şi furtunile şi constituie plămânii prin care pământul respiră, făcând schimb de aer şi apă cu atmosfera.

Prof. dr. Radu Rey a scris multe despre pădure, fiind şi un mare iubitor al acesteia, iar în lucrarea sa „Viaţa ţăranilor agricultori montani", menţionează faptul că după anul 1990 populaţia montană a dat de necazuri, în sensul că s-a prăbuşit piaţa lânei pe care producătorii sunt nevoiţi s-o ţină în podul caselor, unde o rod moliile; au apărut persoane care intermediază preţurile între ţărani şi diferite firme particulare pentru principalele materii prime: lapte, brânză, carne. Din aceste intermedieri ţăranul primeşte preţuri derizorii, deşi

produse de foarte bună calitate, fiind şi ecologice, nefiind atinse de spectrul chimizării. Oierilor le este interzis să meargă cu oile pe munte la păşunat, sub pedeapsa legii penale, pe motiv că ar tulbura liniştea vânatului.

... Acum când scriu, în memorie îmi apar peisaje din pădurile cutreierate de mine în drumeţiile prin ţară.

Revăd munţii, pădurile umbroase, apele susurând ce se adunau formând zănoage, etc., etc. Toate se transformă în dorinţe, nepândite de oprelişti, de a reedita o parte din acele călătorii. Mă gândesc ce mare dezastru a cuprins pădurile noastre datorită jefuitorilor care îşi fac de cap fără să-i oprească nimeni

Am ajuns de râsul străinilor care vin, ne vizitează ţara, văd dezastrele şi ne dau sfaturi cum să ne gospodărim pădurile în viitor, pentru a evita un dezastru ecologic. Asta pentru că şi ei mai cred, încă, în posibilitatea de a salva această lume unică ce constituie pădurea, cu tot ce se află în ea: case, mânăstiri, copaci, verdeaţă, păsări, animale, peşti, insecte, flori, apă, aer, etc.

Turiştii încă ne mai vizitează şi pătrund în pădurile noastre pe cărări de munte, unde rămân uimiţi în faţa acestui minunat paradis natural, pe care ne îndeamnă să-l păstrăm şi să-l protejăm.

Cu tot răul pe care l-a făcut regimul comunist în cei 45 de ani pe alte planuri, a manifestat preocupare pentru protecţia pădurilor şi faunei, florei din munţi, şi graţie acestei preocupări mai avem astăzi un munte curat, ape pline de peşte, o faună bogată şi o floră care, în ţările Europei Occidentale a dispărut de mult.

Mai putem spune, fără să exagerăm, că mai dispunem şi astăzi, în multe locuri din ţară, de o natură primară, curată, aproape ca la începuturile lumii pământeşti. Dar de aici începe greul. Suntem obligaţi s-o păstrăm cu grijă şi s-o apărăm de orice agresiune, fiind conştienţi de faptul că fiecare animal, pasăre, insectă sau plantă îşi are rolul său bine definit în lanţul trofic, iar dacă în acest lanţ se produce o ruptură, dispare o verigă, aceasta crează o perturbare în tot

ecosistemul, iar lanţul nu mai poate fi refăcut. Degeaba mai aduci păsări într-o zonă în care au dispărut insectele, ele vor pleca în alte locuri datorită lipsei hranei.

Omul trebuie să iubească natura. Cine a ascultat odată cântecul păsărilor pădurii (privighetoarea, cucul, mierla, cocoşul de munte, pupăza, cucuveaua, etc.) sau cântecul ţârâit al greierilor în fân, precum şi orăcăitul broaştelor pe lac, greu le poate uita.

Să ocrotim pădurea, mediul nostru natural! Iar în munte, atunci când te duci singur, să taci şi să-L laşi pe Dumnezeu să vorbească prin intermediul copacilor, celorlalte plante, al păsărilor, animalelor, insectelor şi luminii stelelor, care par atât de aproape încât ai impresia că le poţi atinge cu mâna.

În această carte am încercat să redau traseele de pe plaiurile unei Românii frumoase, dar necunoscute pentru unii, pe care eu le-am cutreierat cu piciorul şi cu maşina.

M-am străduit ca prin cuvântul scris să aduc în faţa cititorilor unele poveşti frumoase, dar despre oameni adevăraţi şi despre faptele lor, narând, uneori aproape în fugă, ca un alergător de cursă lungă, aşa cum mi-a fost viaţa.

Dincolo de încrâncenarea politică din ultimul capitol, atrag atenţia că există acea unică delicateţe a naturii, care este mai importantă decât averea. Natura înseamnă viaţă, înseamnă sănătate.

M-am confesat colii albe de hârtie, pe care am încercat să înşir propriile-mi amintiri, experienţe, trăiri, care nu sunt deloc puţine, deschizându-mi sufletul fără rezerve.

Importantă a fost grija pe care am acordat-o cuvântului şi aşezării lui în pagină, străduindu-mă să prezint adevărul curat în care se află emoţie, speranţă, încredere în oameni, precum şi mândria că aparţin acestui pământ binecuvântat de Dumnezeu.

Am fost puternic indignat de jaful ce se produce în pădurile noastre, iar structurile statului nu întreprind cuvenitele măsuri.

La început omul se temea de fenomenele naturii de care depindea în totalitate, însă pe parcurs a început s-o dirijeze pentru a-şi îndulci condiţiile necesare supravieţuirii, apoi, treptat, a ajuns s-o supună, ca în final, s-o distrugă, uitând că şi omul face parte din natură, fiind o părticică a universului.

În contextul lucrării am încercat să reînviez lumi apuse, scoţând în valoare idei pe care le credeam pierdute – fără să fac istorie – dar am considerat că ele sunt necesare oamenilor.

Dacă nu călătoream, nu-mi cunoşteam ţara, acea Românie profundă, cu ultimii ţărani autentici, acea Românie a ultimilor pustnici şi duhovnici adevăraţi, pe care, din fericire, îi mai avem.

Mi s-a părut ciudat faptul că, după viaţa şi unele comportamente ale oamenilor din unele regiuni, ai senzaţia ciudată ă trăieşti în mai multe Românii paralele, amestecate şi stivuite în dezordine, una peste alta.

Cele constatate de mine cu prilejul trecerii prin judeţele Covasna şi Harghita, m-au umplut de amărăciune şi-mi vine greu să le exprim în cuvinte. Români din multe localităţi se plâng că maghiarii – majoritari în zonă – îi tratează ca pe oameni de rang inferior, ca pe nişte minorităţi în propria ţară românească. Păreau înspăimântaţi de perspectiva unui viitor sumbru în care vor fi nevoiţi să-şi părăsească propriile locuinţe şi să plece în altă parte. Prigonirea lor a început încă din anul 1990, când maghiarii au ucis poliţişti români care nu aveau decât vina că reprezentau acolo autoritatea statului român.

Apoi au urmat profesorii şi elevii din şcoli, preoţii din bisericile ortodoxe şi scoaterea românilor din slujbele publice. A rămas de notorietate scandalul de la Cserehat, din dealul Odorheiului Secuiesc din anul 1997, când locaşul bisericii greco-catolice „Sf. Iosif" a fost atacat de torţionarii maghiari în frunte cu primarul oraşului, prilej cu care măicuţele au fost bătute, târâte de păr, călcate în picioare, ca să plece de acolo, pentru simplu motiv că vorbeau româneşte.

După ce au câştigat procesul la tribunal, abia după trecerea a nouă ani de zile, cele patru măicuţe au fost lăsate în pace.

Casa de copii „Sf. Iosif" a fost construită cu donaţii primite de la o fundaţie elveţiană pe nume „Basel Hilft" pentru Congregaţia Inimilor Neprihănite şi adăposteşte copii din toate regiunile ţării, orfani sau abandonaţi, inclusiv copii maghiari şi rromi.

Pe lângă Casa de copii – fondată de Sora Ionela, fostă stareţă ţinută în închisorile comuniste - se află şi Liceul „Marin Preda", unde învaţă tot astfel de copii, unii proveniţi din casa de copii „Sf. Iosif".

O altă piedică pe care maghiarii o pun românilor ca să nu-i angajeze în muncă, este cerinţa obligatorie de a vorbi limba maghiară.

Tinerii din aceste zone abia aşteaptă să-şi termine bruma de studii şi să plece în alte zone din ţară sau în alte ţări, în timp ce bătrânii au ajuns să se resemneze şi să se îngrămădească în cimitire, pe rând, ceea ce e foarte grav.

*

...Se apropie Crăciunul, sărbătoare care mă trimite cu gândul înapoi, în anii copilăriei, când afară ningea cu o pulbere albă de funigei, ca în abecedarul meu din clasa întâi, iar noi sărbătoream în familie naşterea Mântuitorului.

Astăzi stau în casă, nu primesc musafiri, dar nici nu plec în vizite deoarece nu mai sunt o gazdă pe măsură şi nici un musafir cu vocaţie, încât nu mai am răbdare să stau la taifas cu oamenii. Prefer liniştea casei mele, deşi, uneori şi aici am senzaţia că trece viaţa pe lângă mine, iar eu am uitat să mă bucur de ea.

Mă întreb: Când a trecut?

Privesc pe fereastră şi observ trecând pe stradă tot felul de oameni. Unii sunt zgribuliţi şi apăsaţi de griji.

Asta este viaţa!

Constanţa
21 decembrie 1997.